PETRI VICTORII EXPLI-
cationes ſuarum in Ciceronem ca-
ſtigationum.



PARISIIS.
EX OFFICINA ROBERTI STEPHANI.
M.D.XXXVIII.

PETRVS VICTORIVS BARTHOLOMAEO CAVALCANTI SVO SAL.

Veram ſemper eſſe putaui nobiliſſimi tragici ſententiam illam, πόνος πόνῳ πόνον φέρει, nunc verò etiam expertus ſum. Poſtquam enim negare non potui rogantibus ſatis multis, vt quædam quæ ex antiquiſſimis exemplaribus ſyncerè (vt arbitror) reſtitueram in epiſtolis Ciceronis, diuulgarem, cupiens omni ratione, qua poteram, voluntati illorum morem gerere, & eruditis hominibus ſtudium meum probare, in magnam turbam incidi moleſtiarum: nam & dum ea colligerem, non parũ laboraui, & cũ mihi viſus eſſem nonnihil vtilitatis libris illis adtuliſſe, me quaſi teneri arbitratus ſum, eos etiam quibus idem auctor philoſophiam explicauit, & quibus oratorũ præcepta elegãtiſſimè perſecutus eſt, ſi poſſem meliores reddere. Quare multis priſcis exemplaribus comparatis id opus magnum ſanè & arduum adgreſſus ſum, & quàm accuratiſſimè potui abſolui, atque ad exitum perduxi. Sed cum poſtea animaduerterem multa eſſe loca maxime in epiſtolis, quæ niſi aperirentur, obſcura futura eſſent, cum aut hiſtoria illarum rerum à multis ignoratur, aut verſus reconditi aliquorum poetarum citantur, nonnulla etiam parum certa, & in varíis libris varie ſcripta, quædam ſuſpecta, alia autem prorſus mendoſa, quæ omnino oporteret indicare, neceſſe eſſe duxi quaſdã adnotationes conficere, quæ obſcura illuſtrarent, incerta & ſuſpecta oſtenderent, deprauata & manca, ne quempiam nulla vtilitate exerceant, denotarent. Verum in prioribus adhuc negotiis implicatus aliud commodius tempus expectare cogitabam, cum ſtatim quibuſdam impreſſorum impedimentis hoc opere intermiſſo, ſatis idoneum tempus nactus ſum, vt quæcunque mihi declaratione aliqua indigere viderentur, colligerem, & breuiter explicata in paruum hoc volumen conferrem. Ea autem ſine fucis (vt natura mea fert) expolui: nec enim meum conſilium vnquam fuit, hac occaſione doctrinam aliquam (quæ in me nulla eſt) aut multarum rerum ſcientiam oſtentare: tantum conatus ſum, quæ in his libris maioris alicuius momenti immutaui, tueri: rationes, quibus ductus id fecerim, adferendo, & teſtimonia priſcorum codicũ adducẽdo. Suſpiciones etiam multas quæ mihi occurrerunt, & aliquantulum viſæ ſunt poſſe ſtudioſos adiuuare, libere protuli: nec in vlla reueritus ſum ſimplicitatem mei ingenii aperire, dum quæcunque mihi in mentem veniunt, narro: tanta cupiditate exarſi clariſſimum hunc ſcriptorem fœdiſſimis maculis inquinatum purgandi. [Veritus] Quantum autem in hoc profecerim, alii iudicabunt: ſtudium quidem certe & egregia quædam volũtas non defuit: ſed quia fieri poteſt, imo potius neceſſe eſt vt in quibuſdam decepti ſimus (cognoſcimus enim ingenii noſtri infirmitatem, & lubricam periculoſamque harum rerum tractationem) petimus ab eruditis vt errores noſtros ſiquos animaduertent, non paucorum locorum non ineleganter illuſtratorum meritis compenſent. nec me arrogantiæ condemnent quòd hoc onus minimè meatum virium in me receperim: nec enim id vnquam expetiui, ſed potius ab aliis mihi impoſitum valde cupiens ſubterfugere non potui, vt ſiquid in hoc à me peccatum ſit, facilitate potius quadam, & naturæ bonitate peccatum ſit, quòd ea quæ iuſtè repudiare poteram, onera ſubierim. nam (vt ſupra a me expoſitum eſt) paulatim & non vno cõſilio hoc munus ſuſcepi: à primo enim ex occaſione quadam tibi nota cœpi ſummo ſtudio epiſtolas ad Atticum ſcriptas ad meum & amicorum vſum mendis purgare. Quum enim domi tuæ antiquum illud ab Angelo Politiano laudatum illarum epiſtolarũ exemplar vidiſſem (quod diſparem fortè ab ea quam ille ei tributam dicit, multos ſanè annos expertum fuerat: eripueras enim tu illud è manibus ignobilis grãmatici, apud quem diu latuerat) à te ſumpſi illud, & ſumma cura, quæ in eo à vulgari lectione diſcrepabant, notaui: ex quo tempore cum eam iam, quæ à me capi poterat, vtilitatem ab eo accepiſſem, & nonnihil quoque illud ſuæ dignitatis ac nominis per me recepiſſet, citò priſtinam fortunam recuperauit: in manus enim clariſſimorum & doctiſſimorum virorum, poſtquam à me exiit, peruenit. Cum igitur à te ortum ſit huius mei laboris initium, non vacare omnino culpa mihi viſus eſſem, niſi paruo hoc munere tibi grati animi memoriam oſtendiſſem: quare ſemper cogitaui ad te hunc libellum quemadmodum nunc facio mittere: quamuis (vt verum fatear) maiora fuerint ea quæ me ad hoc impulerunt. Cũ enim à teneris (vt aiunt) vnguiculis, ætatibus noſtris non multum differentibus iocundiſſima familiaritate coniuncti inter nos fuerimus, nec vnquã noſtræ beneuolentiæ iter interruptum ſit, ſed cotidie potius aliquid acceſſerit ad amorem, nunquámque ego excellens ingenium tuum, incredibilem doctrinam, ſuauiſſimos mores, ſingularem probitatem admirari & amare deſtiterim, cur non debui primos tibi ingenii mei fructus largiri? ſimúlque cum noſtra amicitia ciuibus noſtris notiſſima, & (vt ſpero) probatiſſima ſit, quantum per me fieri poteſt, eniti vt externis etiam gentibus non incognita eſſet? Quod ſi multi opibus potentiáque illuſtres perſonas quærunt quibus labores ſuos commendent, rectius ego eſſe putaui, eum cum quo familiariſſime viuo, cunctis animi & ingenii muneribus clarum non præterire, & cui fortuna potius defuiſſe videatur, ad præclaras & honeſtas res gerendas, quàm aut ea quæ ipſi ſibi ſummo ſtudio & diligentia homines ad laudẽ & gloriã nati parare ſolent, aut illis à natura, vt ampliſſimi viri euadãt, tribui. Accipies igitur hoc, qualecunque eſt, læto animo munuſculum, & quæ à te ingenii tui monimenta expectantur ne patiare diutius ea ingenuis artibus deditos deſyderare. Vale.

PETRI VICTORII EXPLICATIONES ſuarum in Ciceronem caſtigationum.

EXPONENDA primum à nobis cauſa eſt cur titulum XVI. primorum librorum mutauerimus, qui vulgò ab omnibus Familiarium epiſtolarum appellabantur: ne forte aliquis nos id temere feciſſe ſuſpicetur, ob idque malit vſitatum, & receptum iam errorem ſequi, quàm vetus & legitimum nomen harum epiſtolarum comprobare. nam cum nihil ſit in his libris immutatum cuius nõ poſſimus, ſi non veram, probabilem tamen aliquam cauſam reddere: videmur quoque nobis huius rei argumenta & rationes non contemnendas poſſe adducere, quæ falſo nomine has diu appellatas eſſe oſtendãt, & conſilium noſtrum non reprehendi ſinant qui id induxerimus: non autem id nouandi cupiditate capti fecimus, ſed potius ſinceræ & incorruptæ vetuſtatis deſyderio moti, quã cotidie magis à nouis quibuſdam inquinari, & ludibrio haberi pati non poſſumus. Exiſtimo autem hos vt hæc volumina ab aliis Ciceronis, & maximè ab his quæ ad Atticum ſcripta ſunt, diſtinguerent, nomen illud excogitauiſſe: quod quàm ſapienter fecerint, alii maioris auctoritatis viri iudicabunt. Scimus ſanè quoddã epiſtolarũ genus familiare rectè appellari & dici, cuius etiam generis nonnullæ hoc volumine epiſtolæ continentur: non tamen ob id omnes ita appellandæ, cum plurimæ ſint de grauibus & magnis rebus ſummo artificio ſcriptæ. Quòd ſi vllis epiſtolarum voluminibus hic titulus cõueniret, verius hoc nomine appellari poſſeñt illæ quæ ad Atticum familiariter ſcriptæ ſunt: quæ licet & ipſæ ſæpe de publicis rebus agant, remiſſiore tamẽ & ſolutiore genere dicendi vtũtur, & minore arte & ſtudio ſcriptæ ſunt, quomodo familiares inter ſe homines ſcribere conſueuerunt. Hoc autem ab aliis diſertis & elegantibus viris animaduerſum eſſe (quibus merito ſemper hoc nomen ſuſpectum fuit) compertum habemus. Mouit autem nos maximè vt id repudiaremus, quòd in nullis manu ſcriptis paulo antiquioribus codicibus illud inuenimus, vt omnino nouum eſſe & nuper ortum confiteri neceſſe ſit. Nam in egregiæ & probatæ vetuſtatis exemplari, quod meritò ſemper ſummæ auctoritatis apud nos fuit, nullum eſt huius vocis veſtigium. Animaduertimus etiam, quod rem penitus confirmare videtur, à nullo vnquam veterum auctorum, & nõ ignobilium grammaticorum, qui crebro teſtimonium harum epiſtolarum adducunt, illas familiares appellari, ſed eo quem nos reſtituimus titulo & nomine. Hi ſunt A. Gellius, Nonius Marcellus, Priſcianus, qui non has ſolum, verum etiam multos alios libros epiſtolarum à M. Tullio ſcriptarum citant, qui ab eo ſemper ad quem miſſæ ſunt, cognomen accipiunt. Hoc autem tam notum vnicuique eſſe poteſt, & tam facile ab illis qui non obſeruarint, poteſt perſpici, vt exemplis adducendis, id comprobari neceſſe eſſe non putem. Vnum tamen notandum fuit, cum liber ab eo ad quem primæ epiſtolæ ſcriptæ ſint, appelletur, contineatque ferè ſemper ad alios etiã miſſas literas, quomodo illæ poſteriores citandæ ſint: quod etiam ab illis diligenter obſeruatum eſt, quod maximè eo loco declaratur qui à Nonio Marcello adducitur è libro qui ãtè nonus appellabatur, Sed cura vt valeas, ne ego te iacẽte bona tua comedim. ſic enim inquit Nonius, Cicero ad Varronem epiſtola Pæti: ſunt enim hæc verba in epiſtola Pæti, id eſt quæ ad Pætum miſſa eſt. epiſtolæ autem ad Pætum miſſæ continentur in volumine ad Varronem, ſic appellato, quia primæ eius libri epiſtolæ ad M. Varronem ſcriptæ ſunt: vt hoc præcipuè loco, & multis etiam aliis, quæ nunc ne longiores nulla neceſſitate ſimus, omittemus, ſcrupulum hunc quemadmodum veteres vitare ſoliti eſſent, appareat, & legitimum hunc eſſe titulum horum librorum amplius dubitari non debeat, cum ab optimis auctoribus ita citentur. nec debent nomine, in quo omnes comprehenduntur, ſublato, numeri notari librorum: tunc enim neceſſarii ſunt, cum ad eundem plures libri mittuntur, vt in multis ex his qui vetuſtate amiſſi ſunt, accidit. nam nõ pauci fuere ad quos multa epiſtolarũ volumina ſcripſerit, vt ad Cn. Pompeium, Cæſarẽ dictatorẽ, Cæſarem Iuniorem: ſiquidem ex libro IX epiſtolarũ ad A. Hirtiũ à Nonio Marcello Ciceronis teſtimoniũ adducitur, & ex his qui reſtant, III. ad Q. Fratrem, XVI ad T. Pomponium Atticum. in hoc etiam fidem priſcorum codicum nobiſcum habemus. Iis igitur ego & rationibus & auctoritatibus motus, inueteratum & receptum iam errorem tollere non dubitaui.

E LIBRO AD P. LENTVLVM. I.

Epiſtola prima, numero 8. Quod commode facere poſſis:) Sic olim in prima ad Lẽtulum epiſtola locus hic legebatur: emendarunt poſtea nonnulli, COMMODO REIP. non omnino ineptè aut longè à vetere lectione, nec tamen penitus cum ea concordantes: partem enim vetuſtæ lectionis receperunt, partem reprobarunt. ſiquidem, QVOD COMMODO REM FACERE POSSIS, vetuſtiores habent. Quòd ſi (commodo) aptè & opportunè ſignificaret, nos hanc valdè probaremus, vt diceret, ideo quoſdam ipſi Lentulo decernere vt regem deduceret, quòd id ille maxime propter loci vicinitatem & opportunitatem commode & aptè facere poſſet. nam Lentulus in iis locis erat, vt ipſi propè in conſpectu AEgyptus eſſet. Arbitramur enim in hac re ſpectaſſe potius quoſdam,

vt id negotium alicui committeretur qui id commodè conficere poſſet, quàm vllum reip. commodum aut vtilitatem. Non tamen negauerimus, poſſe etiam locum eſſe reſtitutæ ab alijs lectioni, quanuis veterem magis veram exiſtimemus, ſi modo paruo illo mendo purgetur. nam COMMODE potius quàm COMMODO ſcribendum eſſe puto. Paulo etiam poſt initiũ huius epiſtolæ, QVI, pro QVONIAM ſcriptũ eſt in cunctis veteribus exemplaribus, quod à nobis præteritum (quanuis tenuis animaduerſio ſit) hic tamen adnotare viſum eſt. Qui tritas habent aures notandis huius auctoris verbis, diiudicare poterunt vtra ſincerior ſit, & magis huius loci propria lectio.

7.26 Septima ad Lentulum epiſtola, reddenda à nobis ratio eſt cur locum, qui antea in omnibus impreſſis codicibus nulla mendi ſuſpicione legebatur, vt mutilum notauerimus, duabus ſubtractis dictionibus. Noſtrum conſilium fuit, optime lector (quod omnibus probari cupio) vt quantum per nos fieri poſſit, ſinceram Ciceronis ſcripturam reſtitueremus. quod ſicubi in locos mancos incidimus, tutius nobis viſum eſt, eos vt in antiquis, & probatis exemplaribus inuenimus, ſcribere, quàm vt à quibuſdam (mea quidem ſententia, parum in alienis ſcriptis modeſtis) ſuppleti ſunt, qui operam dabãt vt nullus locus eſſet è quo non aliquis ſenſus eliceretur: putabántque hoc eſſe officium correctoris, nihil iacere pati. à quorum opinione, iampridem à doctis viris damnata, & eiecta, nos longè diſſentimus, diuerſúmque penitus inſtitutum ſecuti ſumus: omnes enim locos, qui contrà veterum codicũ fidem à recentioribus grammaticis ſuppleti ſunt, quos nos veteribus veſtigiis hærentes corrigere non potuimus, in antiquam lectionem retraximus, nequis verba illa pro legitimis Ciceronis accipiẽs fallatur, & vt induſtria ſtudioſorũ habeat in quo ſe exerceat, quærantúrque antiquiora & integriora exemplaria, ſi vlla fortaſſe adhuc latẽt quæ veram lectionem retineant. Hic autem locus de quo nunc loquimur, vt vides, legitur in melioribus codicibus: deſyderetúrne aliud præter verbum, quo ſuperiores dictiones necti debent, doctiores diligentius animaduertent. ſcimus autem nonnullos pro PRAEFVISTI, legere FAVISTI: quæ res auget etiam ſuſpicionem, vel potius me in hac opinione confirmat, vt ea quæ nos deleuimus verba, noua ſint, & ab aliquo ſuppleta. cum enim non ſatis bene firma ſcriptura eſt, aliquid ferè ſemper vitii ſubeſt.

7.28 Eadem epiſtola, Te verò moneo cum beneficiis tuis) Nos receptam lectionem hoc loco conſeruauimus: veterem autem (quanuis eam non probemus) volumus tamen teſtatam relinquere: in antiquioribus enim & melioribus libris, beneficentiis pro beneficiis legimus. Eſt autem apud hunc auctorem hoc nomen: verum Beneficentia potius illi eſt (niſi fallimur) animi virtus & quædam bonitas naturæ, quæ opibus ſuis alios iuuare, & beneficia in homines conferre delectatur. Beneficentias ab eo beneficia collata appellari, non memini me legiſſe.

9.6 Epiſtola nona, Qui tibi ex me fructus debentur, eos vberiores & præſtantiores præſens capere potuiſſes.) Veteres codices (præſentiores) habẽt, vt nos ſcripſimus. Mirum eſt quàm multis locis hanc vocẽ PRAESENTEM in (præſtantẽ) mutauerint: credo, non putantes ratione hoc ſignificatu dici: ſed (vt opinio mea eſt) peccarunt, ſæ-
„ pe enim eam apud hunc legimus, vt in Epiſto. ad Catonem, 4.13, Vir cum beneuolẽtia, & fide erga populum Ro.
„ ſingulari, tum præſenti magnitudine & animi, & cõſilii. etſi in eum etiam locũ idem error inuaſerat quem nos
„ ſuſtulimus: vulgati enim codices (præſtanti) habebãt. In proœmio quoque Oratoris, Et in præſentibus magna
„ ſunt ea quæ ſunt optimis proxima. etſi ibi etiã vulgati, & communes codices, præſtantibus. Videtur præterea
non parum elegantiæ retinere geminatio illa eiuſdem dictionis, alio, & alio ſignificatu poſitæ.

9.45 Quo in diſcrimine cum mirifica Senatus, incredibilis Italiæ totius ſingularis bonorum omnium conſenſus:) Verba illa, MIRIFICA, & CONSENSVS non cohærent inter ſe, vt patet: omnes tamen vetuſti codices hanc lectionem retinent, quam etiam in impreſſis quibuſdam inuenias: etſi in aliis qui facilitatem, & claritatem ſecuti ſunt, CONSENSIO repoſuerunt, pro conſenſus: proculdubio planam, & apertam lectionem, niſi vetuſtorũ codicũ auctoritas repugnet. Videant igitur eruditi viri quomodo hunc locum tueantur. Scimus nos quandoque veteres grãmaticos in libris Ciceronis quoſdam locos notaſſe, in quibus ſolœciſmus ineſſe videretur, in orationis enim curſu ea quandoque vox exit, quæ parum reſpondet ſuperiori ſtructuræ: an huiuſmodi ſit hic locus, accuratè animaduertendum eſt.

9.46 Si ii pro me ſtante, pugna non deſtitiſſent:) Emendauimus ex vetuſtis codicibus, Si iis pro me ſtante, pugnare licuiſſet. Quo loco Mediceus codex, ille inquam omnium probatiſſimus, & integerrimus (liquiſſet) per q ſcribit. ſæpe enim inuenias in antiquis exemplaribus has literas inter ſe commutari, & viciſſim alteram pro altera ca-
„ pi, vt in hoc ad Memmium epiſt. Q. Valerii ſic locus ille legitur, Quare Cuſpianorum omniũ commendatio-
„ nis cauſam hac tibi epiſtola exponendam putaui: reliquis epiſtolis tantum faciam. & cætera. Et eodem libro, in
„ Epiſtola ad Seruium, Quod relicum eſt, velim augeas tua in eum beneficia. & cætera. Eſt autẽ hæc omnino cõ-
modior, & verior lectio: non enim pugnarunt, quanuis parati eſſent, & vellent pugnare pro ſalute Ciceronis: duces enim defuerũt. Vtitur etiam hac eadem locutione in Libro ad Senatum, epiſtola ad Catonem, cum ean-
„ dem ferè ſententiam exponeret, Mitto quòd inuidiam, quòd pericula, quòd omnes meas tempeſtates & ſubieris,
„ & multo etiam magis, ſi per me licuiſſet, ſubire paratiſſimus fueris.

9.47 Recreatis enim bonis viris &c.) Nos quia horum codicum probitatem multis modis perſpectam habemus, nihil ferè in illis inuenimus quod penitus contemnamus. Quæ tamen non tuto viſi ſumus poſſe recipere, & tamen digna putauimus vt de his lectorem admoneremus, conſeruata priore ſcriptura, huc conferemus, quemadmodum hunc locum: ſic enim in antiquis legitur, RECREATI ENIM BONI VIRI CONSVLATV TVO, ET CONSTANTISSIMIS, ATQVE OPTIMIS ACTIONIBVS TVIS EXCITATI, &c. vt poſſint alii maioris ingenii & eruditionis viri rem diligenter conſyderare. Quod ſi negligentiæ librariorum tribuendum ſit, mirum profecto eſt accuratum alioquin hominem, qualis fuit qui librum Mediceum ſcripſit (vt alios taceam) quater in eodem tractu peccaſſe, & cũ ſemper ſeptimo caſu quattuor nomina ſcribere debuiſſet, ne ſemel quidem recte reddidiſſe.

9.49 Primum illa furta muliebrium religionum:) Nos furia legimus, non tamen in hac parte ab antiquis codicibus adiuti ſumus: eſt enim in illo etiam probatiſſimo idem error. ſed cum ſit vnius tantum literæ facienda parua immutatio, ſententiaque huius loci valde illuſtretur, cum ante nullus cõmodus ſenſus eliceretur, ſperauimus, ſi peruerſionem illam correxiſſemus, in reprehenſionem non caſuros. cum enim hîc manifeſto de Clodio agatur, quẽ ſæpe furiam appellat, digno illius flagitiis nomine, cur non hîc quoque ita appellet? In epiſtola ad Q. Fratrem de Clodio agens ſic inquit, Aut vllum ad illam furiam verbum reſcriberet. Quòd autem dicit furia religionum, vt generandi caſum hæc vox furia ſuſtineat, idem facit in oratione in L. Piſonem, cum illum furiam ſociorum appellat. Nam quod ſequitur, IMPVNITATEM SCELERVM EORVM SENTENTIIS, vetuſti codices habẽt, IMPVNITATEM ST ILLORVM SENTENTIIS, pro IMPVNITATEM EST: quæ ſcriptura ſemper eſt in Mediceo, vt in melioribus Plauti, & Terẽtii codicibus ſuppreſſa E litera: quod cum nonnulli fortaſſe non intellexiſſent, ex illis verbis ST ILLORVM (ſcelerum) fecerunt, de ſuóque EORVM addiderunt, & alia quædam quæ mirifice hunc locum perturbarunt· quibus ſublatis, locóque omnibus maculis diligenter purgato, ſententia eius, quanuis occultior, ignota eſſe nõ poterit ſtudioſis, & his præcipue qui accuratè hiſtoriam illorum temporum & earum maximè rerum quæ ad ſe pertinebãt, à Cicerone ſæpius ſcriptis ſuis explicatam didicerint.

9.95 Scripſi etiam carmina quædã, nã &c.) Hæc duo verba, CARMINA QVAEDAM, in nullis reperiuntur antiquis exemplaribus: in illóque probatiſſimo alia noua manu à recentiori aliquo, & audaci (vt puto) repoſita ſunt: qui cum longum hunc ſententiæ tractum non perciperet, putauit ea verba deeſſe, & parum conſyderate inculcauit. Eſt autem locus κατὰ παρένθεσιν legẽdus ab illa dictione ETIAM, vſque ad SCRIPSI, poſt quam vocem, quod ſequitur ETIAM, in IGITVR commutandum eſt: ſicque nihil diſcrepabit locus ab optimis codicibus: elegantémque admodum ſentẽtiam præ ſe feret. Similis huic locutio eſt in vltimo libro ad Atticum, Tu verò ſapienter (nunc demum enim reſcribo his literis quas mihi miſiſti conuento Antonio Tyburi) ſapienter igitur, quod manus dediſti. Poſſem huius ſtructuræ plura exempla adferre, præcipuéque apud Ariſtotele, quæ ſæpe adeo conturbant noſtros expoſitores, qui hæc nec diligẽter curãt, nec poſſunt, etiam ſi velint, cũ ſint in barbaris illis interpretationibus corrupta & confuſa, vt dolendum ſit tam bona ingenia in tam deprauatis libris eſſe verſata, quæ tamen Græci enarratores diligenter notant. Fortaſſe etiam eum qui hunc locum contaminare auſus eſt, fefellit vox ea MVSAS, cum non crederet ille niſi de poematibus dici: quod adeo falſum eſt, vt id longius confutare non oporteat. ſed quia ſemper Cicero in verſibus faciendis ſe libenter exercuit, infra narrat quid eo tempore numeris ſcripſerit: dicit enim ſe III libros ſcripſiſſe de temporibus ſuis. nam illud CARMINA QVAEDAM tam otioſe dictum non dignum videbatur elegantia Ciceronis, nec tam accurata ſuarum rerum expoſitione, qua in epiſtola vtitur.

9.105 Si curiata lex non eſſet, ſe paraturum cum collega:) Cum hîc nonnihil mendi appareret, alii aliis modis corrigere adgreſſi ſunt. Quidã pro SEPARATVRVM, PARTITVRVM legunt. nã ſæpe apud Liuium dicũtur Cõſules inter ſe prouincias partiri. Alii SE PACTVRVM, lõgius adhuc à vetere ſcriptura & audacius. Nos cum in priſcis omnibus exemplaribus SEPARATVRVM inuenerimus, diligentius re conſiderata, SEPARATVRVM legi debere iudicauimus: nulla alia re antiquam lectionem variantes, niſi quòd ex vna duas dictiones fecimus, primã ſyllabã quæ male ſequẽti hæſerat, & per ſe ſtare debebat, ab illa abſcindentes. Quã frequens ſit apud Liuium hic modus dicendi, cum de diuiſione prouinciarum agitur, ſeu de alia re quam Senatus arbitrio conſulum permittit, nihil neceſſe eſt dicere, cum facile ſit cuilibet plurima exempla inuenire. Vt tamen qui hoc non animaduertit hoc onere leuetur, ex multis quædã hîc adponemus, lib. XXIIII, Quo die magiſtratũ inierũt Coſs. ſenatus in Capitolio eſt habitus: decretúmque omniũ primũ, vt Coſs. ſortirẽtur, cõpararẽtque inter ſe, vt Claudius comitia perficeret. Lib. XXVI, Inter ſe cõpararent Claudius, Fuluiúſque, vtri obſidenda Capua, vtri ad prohibendam obſidione patriam, Romam veniendum eſſet. In initio lib. XXX, Cn. Seruilius Cœpio & Cn. Seruilius Geminus Coſs. (ſextus decimus is annus belli Punici erat) quũ de Rep. bellóque & prouinciis ad Senatum retuliſſent, cenſuerunt patres vt Coſs. inter ſe compararent, ſortirentúrve vter Brutios aduerſus Annibalem, vter Etruriam ac Liguriam prouinciam haberet. In eodem libro iuxta finem, Patres igitur iurati (ita conuenerat) cenſuerunt, vti Coſs. prouincias inter ſe cõpararent, ſortirentúrve vter Italiam, vter claſſem nauium L haberet. Mãdabat igitur Senatus vt prouincias Coſs. vel in ſortem conicerent, vel inter illos conueniret, & ſua voluntate ipſi conſtituerent vter vtram haberet: vtíque illos ſolitos hoc verbo in ea re, infinitis auctoritatibus certum eſt. Quin etiam in antiquis quibuſdam libris ita locus hic Salluſtii in Iugurt. legitur, Poſt A. fœdus exercitiſque noſtri fugam fœdam Metellus & Silanus Coſs. declarati prouincias inter ſe parauerant: Metellóque Numidia euenerat. vt omnino SEPARATVRVM verã legitimámque eſſe huius loci lectionem putem. Quanuis autem in ſuperioribus Liuii exemplis (comparare) ſit, Cicero vero hîc (parare) dixerit, nõ tamen dubitandum eſt quin eandem rem ambo intelligant. quam enim præpoſitionem Liuius cum verbo coniunxit, Cicero nomini attribuit. Infert enim cum collega: vt idem profecto ſignificet, parum variato ſermone dicere, Conſules inter ſe comparare, & Conſulem parare cum collega.

9.107 Ad tuam ſummam amplitudinem, dignitatem, liberalitatem, qua te ſcio libentiſſime frui ſolere:) Vetuſti codices LIBERTATEM habent, melius omnino meo iudicio. Puto autem hic libertatem ſignificare, vacare moleſtiis prouincialibus, poſſéque pro ſuo arbitrio quicquid cõmodum fuerit agere: quod facere nequeũt qui in oculis tot populorum viuunt. quòd ſi voluiſſet retinere prouinciam, nec ſucceſſori tradere, opus ei fuiſſet multis inſeruire, ad multáque deſcendere, quæ ſeruitutis nonnihil illi attuliſſent. Præterea ob hoc etiam vulgata lectio mihi diſplicet, quia frui liberalitate mihi is videtur, in quem liberalitas confertur, non qui ea ſtudioſe vtitur. Vt non ſatis aptè dicere potuerit Lentulum liberalitate libentiſſimè frui ſolere, cum antea liberalitatem in eo eſſe dixiſſet: nam qui ea præditus eſt, eam in alios exercet.

9.109 Facilitate quidem quid vellem:)Hic locus nonnihil mendi continet.Quidam ſic caſtigarunt, FACILITA-
TE AVTEM QVOD VELLEM, &c.hac ſententia,vt puto,potuiſſes conſequi facilitate tua(quod vel-
lem.s.feciſſes)ne eius ordinis,quem ſemper ornaſti,rem,aut voluntatem offenderes.id eſt,ſi facilis in publicanos
fuiſſes,eorúmque commodis indulſiſſes,profecto non ordinem illum à te alienaſſes. Nos antiquam ſcripturam
ſecuti ſumus,cuius elegantior eſt etiam(vt puto)ſententia:eſt autem hæc, Dolet ſanè Lentulum aliquid aduerſus
commoda publicanorum egiſſe,ſed quaſi eum excuſat. quod enim fecerat contra illos,quaſi coactum feciſſe o-
ſtendit,cum ſemper ante(vt ait)ordinem eum ornare conſueſſet:caſus autem fecit,vt illorum voluntatem offen-
deret, quem vitare non potuit: docet enim ipſum iure feciſſe quod in illos decreuerat, cum laudet æquitatem e-
ius:voluiſſet autem Cicero felicitate aliqua Lentulus conſequi potuiſſet,ne accidiſſet vt illorum voluntas offen-
denda eſſet.Hæc eſt noſtra huius loci opinio, & omnium meliorum codicum lectio:id ſequatur quod ſibi rectũ
videbitur vnuſquiſque.

10.1 Cur enim tibi hoc nõ gratificer neſcio.)Cogitandum eſt accuratius,an huius paruæ epiſtolæ principium deſit:
nam videtur omnino, ſi diligenter prima verba examines, aliquid deſyderari: arguunt enim quædam dicta eſſe,
quibus illa reſpondeant:per ſe autem parum apta ſunt initio literarum. quod ſi nonnullis coniecturis quæ ex pau
corum horum verſuum ſententiis,& aliunde etiam non importune duci poſſunt,fides habenda eſt,iudices maio
rem partem eius amiſſam eſſe,& eam quæ conſeruata eſt, magis extremo quàm principio literarum propinquã
fuiſſe.Non me tamen latet multos credere nihil deſyderari,à verbóque IVRISCONSVLTO quod in epi-
ſtolæ inſcriptione eſt,regi ſenſum & ſtructuram conſequentium verborum,vt familiariter cum eo iocetur, face-
téque hominem irrideat,qui ſe iuriſconſultum haberi & appellari vellet,cum non eſſet fortaſſe valde iuriſconſul
tus.quia tamen hoc mihi parum ſatiſfacit,nolui quin meam de hac re ſententiam notam facerem, prætermitte-
re.eſt enim opinio illa commenticia & nulla authoritate,aut teſtimonio confirmata:& prima illa verba in quibus
iocus ineſſe debebat,nullam in ſe lepôris rationem,aut ſpeciem habere videntur.

AD CVRIONEM. II.

1.3 Etenim quis eſt tam in ſcribendo impiger,quàm ego?à te vero bis,térve ad ſummum:)Veteres codices ambas
» has dictiones SCRIBENDO & SVMMVM ſine præpoſitionibus habent, vt etiam ad Appium,Com-
» mittere vt negligens ſcribendo fuiſſe videar. (Summũ) ſæpe inuenias aduerbialiter ſine præpoſitione,vt in epiſto
» la ad Meſcinium in bonis codicibus, Excepto vno, aut ſummũ altero. Ad Atticum lib.XII. etiã in vulgatis re-
» ctè,Scies igitur fortaſſe cras, ſummum perendie . Item lib. XIII, Expectabam hodie, aut ſummum cras ab eo
» tabellarios.

2.4 Nempe ſtudiũ nõ defuit,)Sic ferè in omnibus excuſis libris: Alii peius adhuc,STVDIVM MEVM legũt.
Quomodo enim poteſt ſtudium ſuũ in eo negotio non defuiſſe dicere, cum id ſibi non placuiſſe oſtẽdat,ſeque
cum aliis authorem fuiſſe ne fieret?Erat hic certe locus valde obſcurus : ego tamen mihi videor in antiquo Me-
diceo codice veram lectionem reperiſſe. Deleta erat in eo prima huius epiſtolæ dictio, vt nullum omnino veſti-
gium eius ſupereſſet,aliáque manu repoſitum NEMPE.Sed quia in veteribus codicibus ante ſingulos libros no
tata ſunt initia omnia epiſtolarum,quæ eo volumine continentur,cum titulis etiam & eorum qui ſcribunt, & ad
quos miſſæ ſunt,vt facilius,credo,lector inuenire poſſet quas vellet,indicem illum aſpexi, in quo ſic eſt, M. CI-
» CERO SAL.DICIT CVRIONI. RVPAE STVDIVM: Quam puto eſſe ſynceram, & incorru-
ptã lectionem. Rupa enim nomen eſſe arbitror liberti ipſius Curionis, quem ille cum mandatis Romam miſe-
rat:quorum vnum fuerat, vt declararet munera ſuo nomine: quod cum ab eo factum non fuiſſet, excuſat illum
nunc Cicero , docétque per Rupam non ſtetiſſe quo minus quod imperatũ erat , faceret: ſummum enim in illo
ſtudiũ fuiſſe,vt id negotiũ conficeretur,ſe tamen,alióſque ſuos cõſulto impediuiſſe, vt poſtea accurate exponit.

5.8 In quo omnia mea ſtudia poſita eſſe decreui) Nos dictionem illam STVDIA ex vetuſtis codicibus,& re ip-
ſa,vacare iudicauimus,ideóque deleuimus.Dicit autem omnia ſua ſe in Milone decreuiſſe poſita eſſe, id eſt om-
nes ſuas fortunas,& omnem vitæ ſuæ ſtatum ita voluiſſe in illo poſita eſſe,vt ex illo penderent,quemadmodum
» in Tuſculanarum lib.V. Quî autem poteſt eſſe celſus & erectus,& ea quæ homini accidere poſſunt,omnia par-
» ua ducens (qualem ſapientem eſſe volumus) niſi omnia ſibi in ſe poſita eſſe cenſebit? Eadem ratio eſt vocis illius
BENEFICIA, quam paucis ſuprà verſibus non neceſſario in oratione ſitam (intelligebatur enim) omiſimus:
ſed nec ea etiam in veteribus libris erat:verum multa his ſimilia,quæ per ſe patebunt, ſiquis acutè attendere vo-
let,tranſibimus,ne videamur ex minutis omnibus animaduerſionibus ambitioſe laudem velle aucupari,& lecto-
rum ingeniis penitus diffidere,quorum ſperamus maiorem partem,indicata tantũ antiqua, & incorrupta lectio-
ne,reliqua per ſe cognituram,ambarum ſaltem lectionum conlatione facta.

8.5 Ego voluptatem homini nimiã.) Hic locus variè legitur:alii enim pro HOMINI, HABVI legunt:alii e-
tiam aliis modis,quos non neceſſe eſt omnes enumerare. In antiquis exẽplaribus ſanè HOMINI eſt: (animi)
tamen legendum puto.eſt autem verſiculus non totus Trabeæ poetæ comici. In Tuſcul. ferè integer eſt, ſenten-
» tia certè eius non deſyderatur , Vt ille, qui voluptatem animi nimiam ſummum errorem eſſe arbitratur . Item
» lib. II. de Finibus,Nam & ille apud Trabeam voluptatem animi nimiam lætitiam dicit:eandem quam ille Cæ-
cilianus,qui omnibus lætitiis lætum eſſe ſe narrat.Exiſtimo autem hoc loco verſiculum Cæcilii intelligere,quem
» Cicero in hac ipſa epiſtola integrum ponit,hunc ſcilicet: Repente vero inceſſi omnibus lætitiis.Hæc autem tota
» penè verſibus epiſtola contexta eſt:nam illa etiam verba,Non ædepol quantam egeris rem, neque quantum fa-
» cinus feceris, arbitror eſſe ex aliquo poeta:ſed quia confuſa citantur,non facile numeros in illis inuenias:ver-
ba tamen diuerſa ipſa à pedeſtri ſermone videntur.

9.1 Vide quàm timide,quàm ad me literæ non perferantur.) Quidam emendarũt, Tu vide quàm temere,cum ad
me literæ non perferantur: ſecus prorſus quàm in antiquis exemplaribus eſt.Cũ autem lectionem illam vulga-

tam contemnerent, aliam commẽti ſunt, vt ſibi videbantur, commodiorem. Nos nihil ab optimis libris declinauimus: eſt autem in illis, Tu vide quàm ad me literæ non perferantur. quam lectionem cenſeo ſequendã eſſe. Vide quàm non perferantur literæ, negligentia ſcilicet tabellariorum, aut aliquo caſu. non enim perſuaderi ſe poſſe dicit nullas à Cœlio literas datas, poſtquam ædilis declaratus eſt: docétque interim tẽpus quod ſine eius literis egit. Miratur igitur non mediocriter cur hoc accidat, quaſique attentiorem & diligentiorem vult facere Cœlium in dandis literis, cum nullæ ad eum perferantur.

9.2 Quia quod ſperabã de nihilo:) Hic locus valde mihi ſemper obſcurus viſus eſt: quare fieri etiam poteſt vt mẽdo non vacet: id ego neque negare, neque affirmare auſim. cum tamen omnes ferè impreſſos codices, cũctos certè manu ſcriptos eandem lectionem retinere videam, nolui aliquid contra tot librorum cõſenſum ſtatuere: aliíſque eruditioribus de hoc decernendum relinquere ſatius eſſe duxi. Qui nuper Venetiis has epiſtolas ediderunt, de Hillo emendarunt, hanc ſecuti rationem & coniecturam, vt puto, vt de Hirri repulſa agat, qui cum Ciceronis quondam competitor fuiſſet, graues cum illo poſtea inimicitias geſſit, de quo eſt in epiſtolis Cœlii, vt magnã lætitiam Cicero ceperit, illum etiam à Cœlio victum, & ædilitate deiectum eſſe: appelletque nunc eum Hillum more balborum, qui linguæ vitio R literam exprimere nequeunt, & pro illa, L proferunt, quemadmodum apud Ariſtophanem Alcibiades inducitur, qui naturæ vitio in hoc peccabat: adiungit enim ſtatim Cicero, Balbus ſum, quod non putabam. Lepidum ſanè commentum, nec ineptè excogitatum: quibus placuerit, poterunt ita intelligere & emẽdare. Nobis magis acutè quàm vere expoſitũ videtur: fit enim nimis multarũ literarũ immutatione, vel potius totius vocis peruerſione. Quod ſi liceret tantũ ſibi in corrigendis libris permittere, nihil tam deprauatũ eſſet, quod nõ ita poſſet cõcinnari, vt ex eo aliquid commodæ ſententiæ eliceretur. ſed id parum tutum eſt, ſæpiúſque in malum vertit. Nonnullas quoque coniecturas, quæ hanc emẽdationem, vt violentam, ita etiam nõ veram eſſe arguerent, adferre poſſem: quas tamen omittam, ne videar aliorum induſtriam velle inſectari, cũ nihil ego quod magis ſenſum huius loci illuſtret, maculáſque, ſi quæ ſunt, abluat, adferam.

11.1 Ita tumultuoſæ conciones, ita moleſtæ quinquatriis adferebãtur) Vetuſti codices quinquatrus, generandi caſu: ſi enim QVINQVATRIIS eſſet, ſignificaret (vt puto) diem quo adlatæ eſſent ad ſe, nõ quo geſtæ illæ res. Intelligere autem eum diem quo conciones illæ tumultuoſæ habitæ ſunt, declarat vox illa CITERIORA: dicit enim ſe nondum audiſſe quæ poſt eum diem in vrbe geſta ſunt. Præterea potius apud bonos auctores quinquatrus inuenias, quàm quinquatria: ſic enim ſemper apud Sex. Pompeium, & Nonium Marcellũ, qui hanc vocem diligenter interpretãtur, ſcriptum eſt. Nonius etiam de forma vocabuli accuratè diſputat. Nã quod » apud Tacitum lib. 14, Miro tamen certamine procerum decernuntur ſupplicationes apud omnia puluinaria, vt» que Quinquatria, quibus apertæ inſidiæ eſſent, ludis annuis celebrarentur: mẽdum eſt. nam in vetuſto codice, qui in Diui Marci bibliotheca eſt, Quinquatrus eſt, non Quinquatria. Idem quoque non multo ante etiã in vul» gatis libris, Placuit ſolertia tempore etiam adiuta quando Quinquatruum feſtos dies apud Baias frequentabant.

11.4 Vrbem mi Ruſe cole:) In antiquis exemplaribus repetita eſt vox illa VRBEM, elegãter profecto, maiore eorum verborum vi. quam figuram, cum multis locis ea Cicero vſus ſit, imperitia librariorum ſæpe ſuſtulit: alteram enim earum dictionum vacare arbitrantes, errorémque priorum (vt putabant) corrigere ſtudentes, grauiter ipſi peccarunt.

12.3 Quoniam κωμικὸς μάρτυς, vt opinor, accidit Phania.) Eraſmus vir doctiſſimus noſtris temporibus, & πολυγραφώτατος, locum hunc corruptũ eſſe cẽſet, corrigitque οἰκικὸς μάρτυς vel οἴκοθεν μάρτυς, id eſt domeſticus teſtis, cum nullibi apud Græcos auctores (vt videtur) hoc prouerbium legiſſet. Nos in antiquis exemplaribus Græcas has voces nulla varietate ſcriptas animaduertimus, ſed recte admodum & integerrimè, quod raro accidit in Latinis vetuſtis codicibus: vix enim poterant, qui linguæ illius rudes eſſent, vt erant illarum ætatum librarii, tam accuratè characteras illos effingere vt non aliquid peccarent. prouerbiũmque hoc apud Sudam reperimus in dictione Ἔμφασις. cum enim locum ex hiſtoria Polybii adduceret, hæc verba ipſius ponit: καὶ προσκατέψευσε τ' ἀνδρὸς κωμικόν τινα μάρτυρα. προσεπιπλασάμενος ἀδόμενον. Nihil igitur amplius de horũ verborum integritate dubitandũ eſt, cum apud Græcos etiã auctores hoc prouerbium inueniatur: potius quærẽda eſt ſententia, & vis ipſius: etſi ex verbis Polybii, quæ à Suda accepimus (nec enim integram hiſtoriam præclariſſimi illius viri habemus) videtur de his proferri ſolitum, qui aliquod mendacium ficto aliquo teſte confirmare volebant. Nã quòd alii comicum teſtem opportunum intelligunt, & in tempore aduenientem: alii autem aliter exponunt, cum nullo hæc auctore dicant, mirari non debent, ſi paucos admodum ſuæ ſententiæ comites habent.

14.4 Cæſari honeſtiſſimè cupio:) Vetuſti codices CAESAREM HONESTVM ESSE CVPIO, vt nos emẽdauimus, eadem ſententia & ſignificatione, qua Brutus, & Caſſius de Antonio in epiſtola ad eum miſſa dicunt: » Nos in hac ſententia ſumus, vt te cupiamus in libera rep. magnum & honeſtum eſſe.

14.6 At quæſtorem, at nobilem adoleſcentem, at omnium ferè exemplum) Emendauimus EXEMPLO, vt eſt in » antiquis codicibus. Ad Atti. lib. VII. de hac eadem re agens ſic inquit: Hoc melius, & huius rei plura exempla. Itẽ » in eadem hac epiſtola: Poſtremo non tam mea ſponte quàm potentiſſimorum duorum exemplo. Intelligit autẽ » Pompeiũ & Cæſarem, vt ex epiſtola ad Atticum ſupra citata declaratur: Põpeius eo robore vir, his radicibus Q. Caſſium ſine ſorte delegit, Cæſar Antoniũ. Quod autem hîc AT QVAESTOREM, &c. in vetuſto codice ad quæſtorem, ad nobilem, ad omnium, &c. legitur, ſecundum veterem ſcripturam propter affinitatem harũ literarum: ſic enim in hoc exemplari pluribus locis reperias, vt contra AT pro AD in epiſtola ad Salluſtium, in hoc eodem volumine, At quem intelligebat eius belli periculum ſpectare. & aliis infinitis locis.

14.9 De matrimonio) Vetuſti codices omnes, de Matrinio, quam lectionem magis probo: præter enim vetuſtorum codicũ auctoritatem, quomodo poteſt coniugiũ inter res geſtas numerari? Quòd ſi de nuptiis illius ageret, non tam frigide hanc rem tetigiſſet: nam & clarius totam rem narraſſet, & quod moris erat, ei gratulatus fuiſſet. Innuit autem (vt puto) negotium ipſius quoddam: de quo, etſi tunc aliquis ſermo fuit, poſtea tamen cito obſcura-

tum eſt,cum dignum non eſſet quod in hiſtoriis traderetur. De C. Matrinio quodam equite R.meminit Cicero in oratione V I I. in Verrem.

16.16 Equitibus auxiliaris egere ſe inquit)In nullis vidi antiquis codicibus duas has dictiones E G E R E S E, quæ in excuſis omnibus viſuntur: & ſane puto additas eſſe temere ab aliquo, qui non intelligeret verba eſſe ex epiſtola Bibuli ad Senatum:eæ autem totum hunc locum peruertunt,ſi accuratè,attentéque legas.Hæc enim ſunt illa verba, quibus quod ſuum erat cũ Cicerone ille cõmunicauerat, de quo nunc Cicero queritur.cum ſcripſiſſet enim Bibulus P O S T V L A R E M V S) indicabat ſe in eo deſyderio non ſolum fuiſſe:vox autem illa, I N Q V I T, declarat eſſe quæ circa ſunt verba, Bibuli: quæ maioribus literis ſcripſimus,vt diſtincta à ſermone Ciceronis facilius intelligerentur,nec amplius quenquam fallerent.

18.8 A me ornamenta in te proficiſcentur,elaborabo vt omnes) Nos à veteribus codicibus noſtram accepimus ſcripturam,quã caſtiorem putamus ſine E L A B O R A B O, vt ſi intellexeris quæcunque, id eſt,omnia,nullus ſcrupulus reſtet: pollicetur enim Cicero vniuerſa ſe in illum effuſurum eſſe ornamẽta, ſic enim poſtulare & illius, & maiorum ipſius dignitatem.

EX LIBRO AD APPIVM PVLCHRVM III.

1.2 Verum,quod vidi,etiam curioſus)Nos ex vetuſtis codicibus, V E R V M E T I A M (Q V O D I V V E T) C V R I O S V S, legimus:ſæpe enim malũ ingeniũ indicat curioſitas:non igitur ſic curioſum Phaniam vult accipi, ſed ea curioſitate præditum quæ delectet,& ametur.Puto autem huius erroris quaſi anſam dediſſe antiquã ſcripturam:hic enim & ferè omnibus locis hoc verbum per vnum tantum V ſcriptum eſt in veteribus his codicibus: quod cum Librarii non intelligerent, mendum ineſſe ſuſpicantes, locum hunc inquinarũt: legitur autem

,, in epiſtola ad Meſcinium in Mediceo codice ſic etiam locus ille: Iuitque me tibi cum ſummam humanitatem,

,, tum etiam tuas literas profuiſſe.Item ad A.Torquatum,Nec eos quos adiuiſti. ſicque infinitis aliis locis.Ne longior ſim, rationem huius orthographiæ nunc non eſt operæpretium perquirere, & fortaſſe totum hoc culpæ librariorum aſſignandum eſt:tantum admonere placuit,ne ea quenquam amplius falleret,in errorémque induceret,qui hoc non animaduertiſſet. Sed quodnam huius loci fatum eſt? nunc enim vidimus in noſtro etiam, vitio librariorum corruptam dictionem eſſe quam reſtituimus,& V I V E T eius loco temere poſitũ.Quis igitur poſſet amplius perditam horum negligentiam ferre?

3.4 Pro noſtra conſtantiſſima voluntate erga te)Diuerſam ab hac lectionem habent vetuſti codices: quam ſcilicet in noſtris libris vides elegantiorem profecto, & veriorem: neſcio enim quomodo cõſtantiſſimam meam voluntatem erga Appium dicere poſſit,quæ magnis ſimultatibus interrupta ſit.Nam conſociatas eorum inter ſe volũtates poſt reconciliatam gratiam recte poteſt appellare. Quidam totum hunc locum immutarũt,rati fortaſſe parum latinam vocem eſſe C O N S O C I A T A S: qui quantum decepti ſint,nihil attinet dicere.

5.13 Vtriuſque noſtrum magni intereſt,prius vti te conueniam quàm decedas)Locus in antiquis omnibus,quos vidi codicibus mácus eſt,ſic enim in illis legitur: M A G N I I N T E Q V A M D E C E D A S,nos tamẽ,quia ſatis cõmode reſtitutus eſt, (etſi fortaſſe nõ verè)nihil à vulgatis permutauimus:officio tamen noſtro cõuenire putauimus rem ſilentio nõ præterire. ſuſpiciones quibus ducti nõ eſſe hanc legitimam huius loci lectionem putauimus(præter antiquorum exemplariorum fidem,& authoritatem) quia minutæ ſunt,ſilebimus:vnuſquiſque in hoc ſuum iudicium ſequatur.

7.2 Legati Appiani mihi volumen,&c.) Magna ſemper varietate ſcriptus eſt hic locus. cum nonnulli Apameani pro Appiani legerent:ſed falſo,vt puto:nam & Appiani vbique habent veteres codices: & hos populos eſſe prouinciæ cui Cicero præerat,docet Plinius lib.5.cap.29.his verbis: Alter cõuentus à Synnada accipit nomẽ: conueniũt Lycaones,Appiani,Cercopeni,Dorylæi,Midæi,Iulienſes,& reliqui ignobiles populi.XV.Cũ igitur vetuſtiſſimorũ codicũ lectio ratione,& optimorum auctorũ teſtimonio confirmetur, non video cur temere mutanda ſit.

7.7 A Pauſania Lẽtuli liberto,ac Cæſonio audiui)Nos ſcripſimus A C C E N S O M E O:non tamẽ ſic penitus eſt in antiquis:non nihil enim mẽdi hũc locum occupauit: ibi enim A P A V S A N I A L E N T V L I L I B E R T O A C C E S S O M E O ſcriptum eſt:vulgata lectio omnino deprauata eſt, A C C A E S O N I O.de vno enim tantum loquitur, vt ex ſequentibus verbis manifeſtò colligitur. volui antiquam ſcripturam omnibus proponere, vt ſiquis noſtrã non probaret, comminiſcatur aliam ſi poteſt, meliorem: nullius enim induſtriæ inuidemus: pollicemúrque ſemper notum facturos ſiquando ab antiqua ſcriptura diſceſſerimus: cupio enim ſi minus ingenium,at fidem,& ingenuitatem noſtram commendari. Alii,in acceſſu meo legũt:quod minus placet. niſi enim Pauſanias aliquo Ciceroni miniſterio cõiunctus eſſet,vix mihi veriſimile videtur Appium cũ eo tam libere queſtum eſſe de Ciceronis iniuriis. ſed quia hæ tenues coniecturæ ſunt,totam hanc rem eruditiori iudicio relinquemus.Quod autem Accenſi,Conſules,& Prætores ſequi ſoliti eſſent in caſtra,& cur ſic appellati, quia ab antiquis grammaticis docte, & diligenter declaratum eſt,nihil attinet repetere.

7.14 Vt mihi nihil,neque ad honorem, neque ad gloriam acquirendam deeſſe putarem) Noſtrã lectionem magis probatum iri puto eandem cũ antiqua: N I H I L E S S E A D Q V I R E N D V M, id eſt, me omnia iam adeptum eſſe,& conſecutum,vt nihil amplius ad honorem,& gloriam acquirere debeam.Illis enim aliquid ad honorem ,& gloriam adhuc acquirendum eſt,qui nondum plenè & honorem, & gloriam adepti ſunt,quanuis multũ in eis proceſſerint.Communis lectio durior, & confuſior.

7.16 Si paulo diligentius,& quid ſit ὑπεροχὴ, quid ſit [illegible] intelligas &c.)Nos noſtram lectionem à veteribus libris accepimus,ne parua quidem immutatione facta:exiſtimamus aut hanc eſſe non paulo meliorem:certè locus planus eſt,& clarus,cum antè obſcuriſſimus plurimis mendis eſſet.Vocis illius græcæ ὑπεροχὴ nullum veſtigium eſt in antiquis codicibus:vſurpat eã ſanè Cicero ad Atticũ lib.I I I I.ὑπεροχὴ in nullo eſt: pecunia omniũ dignitatẽ exæquat.Nõ tamen nobilitatẽ intelligit,dicit enim candidatos ita inter ſe pares,vt nulla re alii alios excedant:ſi enim

vlla erat generis inæqualitas,eam pecunia adæquabat. Credebat Appius nobilitatem eſſe non poſſe, vbi non eſſet ἀγένεια,qui familiæ ſuæ antiquitatem,& ſplendorem iactaret in contemptū Ciceronis nouitatis. Aliter ſentit Cicero,qui ſibi licet obſcuris parentibus orto, poſtquā honorificè adeptus eſſet & geſſiſſet ſumma imperia,nihil neque ad honorem,neque ad gloriam deeſſe putabat,vt nobiliſſimis hominibus par eſſet dignitate:de qua re ſi ille aliter exiſtimet,rectè facturū illum dicit,ſi paulo diligentius animaduerterit quid Athenodorus Stoicus de his rebus iudicet. poteſt enim aliquis ἀγένειαν habere,nec tamen nobilis eſſe,cum plerique ex bonis & illuſtribus parentibus nati,inertiſſimi,flagitioſiſſimique reperiātur,quos verè nemo nobiles appellare poſſet. Qui enim rectè intelligunt,& non vulgi opinionibus ducuntur,virtutem eſſe, quæ veram nobilitatem faciat, & non claros natales,putant:multitudo autem decipitur,quæ credat omnes ex clariſſimis familiis ortos debere nobiles dici,cū potius ἀγενεῖς appellandi ſint: nobiles autē ſolum illos eſſe exiſtimandū eſt,qui egregiis ſuis factis dignitatem, gloriāmque ſibi parauiſſent,etiam ſi eorum maiores ignoti fuiſſent. Meminit autem Athenodori Sandonis Plutarchus in vita Publicolæ his verbis:ἐπεὶ δὲ αὐτὸν μόνον ὁ μέντοι πάντων σοφώτατος Ἀθηνόδωρος ὁ Σάνδωνος ἐν τῷ πρὸς Ὀκταβίαν τὴν Καίσαρος ἀδελφὴν ἐξηγεῖται ἀπομνημονεύων φησί,quem puto eundem eſſe cum hoc,de quo hic Cicero. Præterea Strabo lib. XIIII. qui Athenodoros duos Tarſenſes fuiſſe tradit in Stoicorum diſciplina claros, quorum vnus Cordylion appellatus ſit,qui cum M.Catone vixit,domique eius obiit,alter vero Sandonis,quem etiam Cananitam vocatū eſſe docet a pago quodam: Hunc autem Cæſarem Auguſtum erudiuiſſe,magnóſque honores apud eum conſecutum eſſe:vixit autem ad extremam vſque ſenectutem.Plura autē de hoc narrat, quæ cum ad hunc locum nihil faciant,omittemus.

Limitauit aliquid poſterior annus)Alii elimabit. Vetuſti hic codices nōnihil mendi continent:quod tamen,vt puto,facile tolli poteſt:ſic enim in illis legitur, LIMAVIT ABIT &c. Sunt autem(ni fallor)quatuor vltimæ literæ bis repetitæ:cum fortaſſe librarius eādem dictionem vt diuerſam imperitè bis ſcripſiſſet: credo enim in aliquo exemplari LIMABIT ſcriptū fuiſſe:olim autem (nam ſæpe B pro V ponebant,vt ex vetuſtis lapidibus
8.31 colligitur)quempiam fortaſſe,ne id aliquem falleret,putarétque eſſe futuri temporis,ſupra extremā partem illius dictionis LIMABIT,AVIT ſcripſiſſe:quod librarius qui inde deſcripſit,vt reſtitutū,& neceſſarium verbum accepit,priorémque dictionem integram ſcripſit:ita nimia,& curioſa diligentia non parum peccati admiſit. Limitauit autem omnino puto mēdoſum eſſe: Limitare enim eſſe exiſtimo limites & terminos collocare:limauit autem hic minuit μικροφρονῶς omnes inutiles ſumptus quaſi conterendo.

In agro Moſheſtiæ)Græci hanc vrbem μόψου ἑστίαν appellant:hanc intelligit Cicero libro primo de Diuinatio-
„ ne,Amphilochus & Mopſus Argiuorum Reges fuerunt, ſed iidem augures: iique vrbes in ora maritima Ciliciæ
„ Græcas cōdiderunt. Appianus in Syriacis ἑστίαν μόψου appellat,ἀλλὰ καὶ τόνδε Σέλευκος ὁ Ἀντιόχου τοῦ χρυσοῦ παῖς ὠδηγρατίζετο ὅτι πρὸ βίου περιέλειτο τὴν ἀρχήν. ἔβαλεν δὲ καὶ τυραννικώτατος ὢν ἐν ἑστίᾳ μόψου τῆς Κιλικίας κα-
8.35 τεπρήσθη ἐν τῷ γυμνασίῳ.nos quia ſcimus ſæpe Romanos Græca nomina locorū aliquātulum diuerſe à Græca voce appellaſſe,& cum ſic in antiquis codicibus inuenerimus: ne tantulū quidem ab illis deflectere voluimus.

Ego enim planè video fore neruis opus,ſapiētiáque tua.) Noſtra lectio accepta eſt ex vetuſtis codicibus,quam nos longe meliorem putamus:id enim vulgata verba mihi videntur ſignificare,quod non eſſe ſatis accommoda tum ſenſui arbitror, Video tibi opus fore neruis ſapiētiáque tua:id eſt iudico te omne ſtudium tuum,& laborem ponere debere,vt inimici tui doleant ſe tibi moleſtos fuiſſe. quaſi dicat, niſi enim omnibus viribus conarere,non
10.4 eos pœniteret,id eſt non poſſes illos vlciſci:quod nullo modo mihi placet. Nos ſic hūc locum intelligimus, Ego planè & perſpicuè video fore vt vehementer doleant inimici tui,ſe in re tam petulantes fuiſſe: atque id quidē exiſtimo fretus potentia copiis & ſapientia tua:eos enim in te neruos & opes video, vt poſſis dignitatem tuam tueri,& illos,quòd tibi moleſti fuerint facile ad pœnitētiam reducere.Nā quod paulo poſt eſt:CONTESTANS DEOS OMNES, è vetuſtis pariter exemplaribus eruimus, meliore profectò ſententia. metaphora à litibus ſumpta,quæ conteſtatæ dicebantur cum verba illa pronunciata eſſent: TESTES ESTOTE, conteſtans citánſque teſtes cunctos deos:nec enim deos orare,ſed potius in teſtimonium vocare oportebat.

Ad me adire quoſdā memini(NIMIRVM EX EPICTETO)qui dicerēt)Tres hæ dictiones,quas nos repoſuimus,in omnibus ſunt antiquis exēplaribus,etſi eas nōnulli conati ſunt delere linea circūducta, tanquā vacent:quod ſemper nōnulli facere cōſueuerunt,vt omnia à ſe nō intellecta improbēt,& expungāt,homines parua eruditione,& nullo iudicio præditi. Verba omnino hæc & incorrupta ſunt,& ſentētiam etiā Ciceronis nō parum
10.19 adiuuant:cum enim totam rem diligentius explicet,& locum etiam ipſum,vnde ad ſe venerant,narret:maiorem fidem verbis ſuis comparat:& cum tam longe domo veniſſe oſtendit,arguit rem, de qua queſtum venerant, non paruum ipſis detrimentum adtuliſſe, quæ coegerit eos tam longe à ſuis finibus ad proconſulem adire. Eſt autem Epictetus Phrygia minor quaſi poſterius iuſto & antiquo regno adnexa.Strabo lib. XII. φρυγίας δ' ἡ μὲν καλεῖται μεγάλη ἧς ὁ μίδας ἐβασίλευσε ἧς μέρος οἱ γαλάται κατέσχον ἡ δὲ μικρὰ ἡ ἐφ' ἑλλησπόντῳ καὶ ἡ περὶ ὄλυμπον ἡ καὶ ἐπίκτητος καλουμένη. quo nomine alibi etiam idem author, eandem prouinciam appellat: ſed certam rem non oportet pluribus teſtibus confirmare.

Atque hæc agimus)Ante hæc verba MVLTA DESVNT ſcripſimus: quis enim non videat hunc locum eſſe mutilum, & decurtatū : deſiderarique explicationem eorū omnium beneficiorum quæ Cicero in Appium contulerit,quǽque conferre inſtituiſſet? Non erimus in hoc longiores, ſatis enim rem ſignaſſe fuit: ſiquis nobis felicior locū hunc ex antiquiore,& minus lacero exemplari reſtituere potuerit, is à me,& ſtudioſis omnibus ma
10.39 gnam gratiam inierit.

E LIBRO AD SER. SVLPICIVM IIII.

3.7 In tantis tenebris,& quaſi perpetuis reip.)Nos emendauimus PARIETINIS: ſunt autem parietinæ, parie
„ tum ruinæ,muri ſemiconſumpti,vt in epiſtola ad C.Memmium, Petereìmque vt neſcio quid illud Epicuri parie-

tinarum ſibi cōcederes.In tertio lib.Tuſc. Magiſque me mouerant Corinthi ſubito aſpectæ parietinæ,quàm ipſos Corinthios.Etſi eo quoque loco mendoſi ſunt vulgati codices:habent enim parietū ruinæ,pro parietinæ:manu tamen ſcripo antiquiores veram lectionem retinent. Nonius Marcellus Siſennæ hūc locum adducit ex hiſt. libro tertio, Poſt villarum macerias,ac parietinas quinque cohortes in inſidiis reliquit.Appellat autem parietinas Cicero reip.μεταφορικῶς quaſi ruinas,& relliquias. quæ ne videretur dura,& parū verecunda tranſlatio,particula illa QVASI mitigat.verecūdior eſt certè ea ipſa,quam protulit Seruius, qui dixit cadauera oppidūm.Eſt autem in antiquo illo, quem omnium optimum inuenimus PARTETINIS: vt ſi T in I permutes,nihil deſideretur: quia rarior eſt vox,ideo tam facilem lapſum,& tam paruum erratū nulli hactenus animaduerterunt.Quidam autem PARRICIDIIS reponere auſi ſunt:quàm rectè,iudicent doctiores.

5.2 In epiſtola priore Sulpitii:Etſi genus hoc conſolationis miniumum,atque acerbum eſt) Nos,MISERVM ſcripſimus, nōnihil à vetuſto codice adiuti:ſed tamē in illo hæc vox luxata eſt: MIRVM enim legitur: nos mediā ſyllabam à librariis relictam putamus. Hanc etiam lectionem aut inoenerunt in antiquo exemplari,aut certe excogitauerūt Germani: habent enim eam illorum codices Baſileæ anno M.D.XXVIII impreſſi. vt enim apparet ex multis lectionibus quas in margine libri collocauerunt,vnum quoddā egregium omnium epiſtolarum exemplar videntur illi habuiſſe,quódque plurimis locis cum noſtro concordet:& vt rem vt eſt exponamus,à nullo ferè alio formis excuſo,eo excepto,vllam opē accepimus. Cum autem eius ſæpe caſtigationes cū noſtra antiqua lectione congruere animaduerterimus,fidentius ita emendare auſi ſumus: eo autem ſtudio & diligentia illi optimis libris perquirendis ſe multos annos dediderunt,vt è tenebris non paucos eruerint.eáque liberalitate eruditos & ingenioſos viros,quorum opera in corrigendis libris vterentur, proſecuti ſunt,vt magnā vtilitatem Latinæ linguæ attulerint,& ſi verum fateri volunt humanorū ſtudiorum amatores,non aliunde tantum auxilii ipſorum ſtudiis ſuppeditatum eſt.quicquid enim ferè his temporibus aut emendatū exiit,aut reconditū laténſque in lucem prodiit,inde profectū eſt.Alii DVRVM emendarunt:quod quia tam longe ab antiquis exemplaribus diſcedit,negligimus.Noſtra lectio valde ſententiæ cōgruit,Eſt enim miſerum ſanè,cum ipſe cōſolatione egeas, parique io luctu verſeris,officio quaſi cogi,aliorum lacrimas abſtergere. Quod autē nos emendaueramus,CONFIERI,librariorum incuria in CONFITERI turpiter cōmutauit:ſed hic, & huiuſcemodi errores, quæſo ne nobis vitio dentur:nec enim præſentes impreſſioni adfuimus,& tanta eſt horū operariorum negligentia,vt nulla ſedulitas ſatis eſſe poſſit ad eorum peccata corrigenda.

5.12 Hem nos homunculi indignamur)Non pigebit rem parui momēti notare:vnuſquiſque vt vult,accipiat.Scias optime lector in illo Mediceo codice,quem omnium probatiſſimum iudicamus,eſſe HOMVNICVLI:quod fortaſſe erratum librarii putarem⁹,niſi in aliis antiquiſſimis exemplaribus vocē hanc legi accepiſſemus . vidimus nos Terētianum codicem Angeli Politiani, illum inquā quem ipſe olim Venetiis cum Petri Bembi codice contulit,ſuáque manu accuratiſſimè emēdauit,qui locū hunc in Eunucho ſic legit,Ego Homunicio nō facerē.exēplar ſanè ipſum non vidi,fidem tamen habeo diligentiæ Politiani.manu enim ſua ſumma cura,& ſtudio ſe id opus peregiſſe narrat.Mirifice autē laudat antiquitatem eius codicis Politianus, literiſque ſimillimis earū, quibus quondam Piſanæ,nunc verò Florentinæ Pandectæ ſcriptæ ſunt,exaratum dicit: iam tumque optimæ Bembi indoli blanditur,& fauet,quem etiam ſibi diligenter operam ſuam in ea collatione,quanuis pene puerum præſtitiſſe dicit:eáque de illo auguratur,quæ poſtea vberrime præſtitit. eſt enim vir is qui propter egregias ſuas, & admirabiles ingenii, & animi dotes, & ab omnibus laudatur, & citra vllam aſſentationis ſuſpicionem laudari poteſt: ſed non capiunt hæ contractiores paginæ debitas tanto viro laudes.Si igitur ſic etiam optimus ille codex habet, diligentius res animaduertenda eſt: à grāmaticis enim etiam hæ res conſideratæ in corruptis codicibus non inueniuntur,vt his duobus locis deleta erat hæc vox, niſi ex vetuſtis exemplaribus eruta eſſet. Sunt autem nonnulla in hac epiſtola aliquanto antiquiora,vt CONFIERI,etſi Virgilius etiā ea voce vſus eſt, & OPPIDVM pro oppidorū,quod item ab antiquo codice acceptum eſt:& infra APISCI pro adipiſci, quam vocem ſæpe & Lucretius,& Tacitus vſurpant.

6.6 Iis temporibus fuerunt,vt eos tum ipſorū dignitas cōſolaretur)nos emendauimus, EORVM LVCTVM. nec tamen hæc integra eſt lectio in antiquo exemplari, etſi eius non parua veſtigia ſint. ſic enim ibi ſcriptum reperias,VT EORVM LVM,IPSORVM DIGNITAS CONSOLARETVR,omnino corruptè, niſi eam aliquantulū adiuues.Nos hanc veram eſſe huius loci lectionem arbitrati ſumus.quia tamen parua quadam licentia vſi ſumus,rectum nobis viſum eſt lectorem admonere, vt ſi hanc noſtram opinionem nō probauerit,poſſit ipſe meliorem excogitare. Nos raró admodū tantum nobis tribuimus vt aliquid quod non in vetuſtis codicibus iouenerimus,receperimus : ſiquando tamen id accidet,vt aliquantulum,nō longè tamen à vetuſtis veſtigiis diſceſſerimus,ſemper ingenue fatebimur:ſæpe autem in optimis etiam, & vetuſtiſſimis exemplaribus, dictiones nonnullæ luxatæ,& debilitatæ reperiuntur,vt infra etiam in hac ipſa epiſtola locus hic,quem nos nō tamen ſoli ſic legimus, Maior mihi leuātio adferri nulla poteſt.prior ſyllaba dictionis illius LEVATIO defecerat,vt VATIO tantū eſſet in bonis codicib⁹:hincque fortaſſe natus erat error,vt ferè in omnibus impreſſis codicibus RATIO legeretur.ſed quia hæc clara exiſtimauimus, rationémque omnem noſtrā, qua vſi ſumus expoſuimus,non erimus longiores.

6.9 Nunc autem hoc tam graui vulnere etiam illa,quæ cōſenuiſſe videbantur,recrudeſcunt) Nos ſcripſimus cum antiquis exemplaribus CONSANVISSE, quæ omnino elegantior eſt locutio,vt maneat in tranſlatione vulnerum,quod facit etiam in verbo recrudeſcunt.

7.7 Se victos eſſe crediderunt) Nos legimus, VICTORI SESE CREDIDERVNT, alio verbi illius ſignificatu,& à grammaticis notato,& ab optimis authoribus vſurpato.Eſt enim inquiunt,credere,fidei ſe committere:credunt enim ſe alicui,qui in illius poteſtatem ſe tradunt, & in ea loca deueniunt, vt in eorum arbitrio ſint: ſicut ii,qui aut in Italiam redierant,aut in iis locis manſerant,quæ Cæſaris præſidiis tenerētur. Simili,vel eadē po-

» tius ſententia vſus eſt ad Marium ſcribens: quanuis ibi cōmittere, non credere dixerit, Certè nihil fuit præterea, ſi
» te victori nolles, aut non auderes cōmittere. Nam eundem ferè ſignificatum eſſe vtriuſque verbi hoc præcipue
» Terentii loco in Eun. declaratur: Cum enim Pythias dixiſſet de virgine vitiata, Quid facerem? ita vt iuſſi, ſoli cre
» dita eſt, reſpondet Thais, Sceleſta, ouem lupo commiſiſti. Eſt autem hoc loco vnius tantū literæ peccatū in antiquis codicibus: VICTORE enim, cum VICTORI legi debeat, in illis eſt. ſæpe autem hæ vocales immutatæ in antiquis exemplaribus inueniuntur, vt nos alibi accuratius notabimus.

8.3 Illud tamen multum me monuiſſe) Ego non longe ab antiquis codicibus, pro MVLTVM (vel tu) ſcripſi: nō enim eſt, ne in illis quidem integra, & incorrupta hæc lectio: in vna enim litera lapſus eſt librarius: duóque monoſyllaba in vnam dictionem coniunxit, VVLTV enim ſcripſit, cum VEL TV foret ſcribendum. ſed hæc minuta, quæ tamen reſtituta, in tanto ſcriptore non ingrata fore arbitror.

9.6 An qui in bello cum omnium noſtrum coniunctum eſſet periculum ſuo) Nōnulli emendarunt, CONIVNCTVM ESSE PERICVLVM SVO CERNERET. Nos quanuis hanc lectionem ſecuti ſimus, fatemur tamen, etſi quædam eius veſtigia ſint in antiquiſſimo, & probatiſſimo illo codice, non tamen ſic omnino ibi legi. Vt autem eruditi poſſint, huícne, an vulgatæ magis credēdum ſit, ſtatuere: hic cū fide antiquá exponemus. Sciant igitur è duabus dictionibus quæ immutatæ ſunt priorem ESSE inquam, ita in antiquis legi: poſteriorem autem, CERNERET, non integram in illis eſſe, ſed eius tantum poſtremam ſyllabam, ſcilicet ET. debeátne igitur ex hac ſyllaba diuinari totam illam dictionem deeſſe, an hanc particulam abundare exiſtimandū ſit, ſuum vnuſquiſque iudicium conſulat. Nos, etſi hanc magis probauerimus (nec enim illam recepiſſemus, niſi meliorem credidiſſemus) nō tamen eam pertinaciter defendimus: in rebus enim incertis, nihil pro certo afferimus: quod autem in antiquis ESSE legitur, non ESSET, adiuuat hanc recentem lectionem.

12 Inſcriptio poſterioris epiſtolæ Sulpitii hæc eſt in priſco illo codice, SERVIVS CICERONI SALVTEM PLVRIBVS VERBIS) Cōſiderent eruditi, & ingenioſi viri, vacéntne hæc verba, quæ ipſi nō accepimus, & vt parui omnino momēti, & vt ſuſpecta, quia in nullis aliis epiſtolis huiuſcemodi aliquid vidimus: adnotauimus tamen, vt ſiquis ea probant, poſſit in ſuū codicem reſtituere. Quod autem ſtatim legitur in initio epiſtolæ, QVONIAM CASVS ET NATVRA (quæ ſe rectè habēt verba, & ferè in omnibus impreſſis eodem modo leguntur) quia nōnulli labefactare & peruertere auſi ſunt, nō potuimus diſſimulare: hi enim pro NATVRA (fortuna) repoſuerunt, & contra veterum codicem fidem facientes, & nulla neceſſitate receptam lectionem immutantes. loquitur enim ex opinione illorum, qui naturam non alicuius gratia, & certo propoſito ſibi fine, neque quòd melius ita ſit, ſed temere, & fortuitò agere putabant: quam Ariſtoteles lib. II. naturalis auſcultationis diligēter oppugnat. Qui fuerint huius opinionis authores, & defenſores, Simplicius eo loco his verbis docet, ταύτης δὲ δοκοῦσι τῆς δόξης τῶν μὲν ἀρχαίων φυσικῶν ὅσοι τὴν ὑλικὴν ἀνάγκην αἰτίαν εἶναι τῶν γινομένων φασὶ, καὶ τῶν ὕστερον οἱ ἐπικούρειοι. Sic etiam loquitur author Rhetoricorum ad Herennium, quiſquis fuerit, libro ter-
» tio, In vituperatione ſi erunt hæc corporis commoda, malè his vſum dicemus, quæ caſu, & natura tanquam qui-
» libet gladiator habuerit. etſi illinc quoque eam dictionem delere conati ſunt, & in eius locum FORTVNA ponere: veruntamen in antiquis, & in Aldinis etiam codicibus NATVRA legas.

12.3 Supra Maias Italiam verſus) Locus hic ſemper corruptus eſt habitus, multique multis modis eum corrigere adgreſſi ſunt: nos tantopere in hac re dubii ſumus, vt nihil afferere audeamus, faciliúſque quid nobis nō placeat, quam quid probemus, pronunciare poſſumus: in tanta autem obſcuritate, & veri ignoratione, vulgatá lectionem retinere, tutius nobis viſum eſt, quàm nouam aliquam, & eam parum firmam reponere. In omnibus enim manu ſcriptis nulla varietate (ſupra Maias) ſcriptum eſſe animaduertimus: quod quanuis non probemus (quid enim ſignificent ea verba, non intelligimus) tamen niſi veriorem ſcripturá reſtitueremus, cur mutaremus cauſa nō fuit. Nonnulli nuper ita caſtigationem illam peruulgatam SVPRA MALEAS amauerunt, vt ita ſcribere in libris, quos formis excuderunt, non dubitarint: nec eos ſanè reprehendimus, quanuis imitati non ſimus, audimus enim doctis viris hanc emendationem valde probari: in cauſa autem fuit, quòd ſingulari potius numero animaduertimus locum illum appellari, promontoriúmque Maleæ dici, & à Græcis, & à Latinis authorib9. Nauigationē autem fuiſſe quampiam valde celebrem quàm ὑπὲρ μαλέας appellabant, plures authores tradunt: ſic autē (niſi fallor) eam vocabant, quia ſi è Piræeo, exempli cauſa, in Italiam nauigandū erat, duo erant curſus, vnus quē ὑπὲρ μαλέας dicebant, quia neceſſe eſſet id promontorium nauibus ſuperare, qui erat ſanè breuior, ſed pericula quædam continebat propter anguſtias illas. Tunc enim dicitur quis ſupra promontorium tranſmittere, quum non longinquum ab eo curſum tenet, ſed prope illud nauigat: Alter autem, cum per pelagus aliquis nauigat, & longè ſe remouet à terra. Sunt autem inſulæ quædá è regione Maleæ promontorii nō valde ab eo diſtantes, inter quas & promontorium qui tranſibant, ὑπὲρ μαλέας nauigare dicebantur: quem curſum fortaſſe Marcellus tenere in ſua nauigatione conſtituerat. Plut. in Arato valde hanc rem aperit: ἀνήχθη μὲν τῆς ἀπὸ μεθώνης ὑπὲρ μαλέας ὡς διὰ τοῦ πόρου δρόμῳ χρώμενος πρὸς δὲ μέγα πνεῦμα καὶ πολλὴν θάλασσαν ἐκ πελάγους κατιοῦσαν ἐνδόντος τοῦ κυβερνήτου παραφερόμενος μόλις ἥψατο τῆς ἀδρίας πολεμίας οὔσης. Præterea Plini9 iunior in epiſtola ad Tra-
» ianum ſic de ea nauigatione loquitur, Nuntio tibi me Epheſum cū omnibus meis ὑπὲρ μαλέας nauigaſſe, quan-
» uis cōtrariis ventis retentus. Auunculus item eius in hiſtoriæ naturalis lib. IIII. cap. XII. hanc eandē rem vide-
» tur innuere de inſula Cythera loquens, Hæc ſita eſt à Maleæ promontorio. V. mil. pas. ancipiti propter anguſtias
» ibi nauium ambitu. Cum autem Latini etiá homines Græcis verbis hanc nauigationem appellare ſint ſoliti, quod teſtimonio Plinii in epiſtolis probatur, ſuſpicari poſſet aliquis etiam Sulpitium ὑπὲρ μαλέας ſcripſiſſe: ſed imperitos poſtea librarios locum deprauaſſe, cum in aliquo fortaſſe exemplari præpoſitionem illam latina voce quá ſignificat, declaratam legiſſent, vnde poſtea creditū ſit MALEAS numero multitudinis accuſandi caſu vt præpoſitio illa requirit dictum: & ſic locum tantopere paulatim contaminatum eſſe, vt nihil inquinatius fuerit. Hæc autem leuis quædam eſt coniectura. negari non poteſt locum valde perturbatum fuiſſe, ideóque nihil ſtatuere de

eo tutum exiſtimauimus. Strabo tamen numero multitudinis MALEAS appellat, ſed neſcio an potius vrbem
aliquam in ea regione eodem nomine appellatam intelligat, hæc eius è libro VIII, verba ſunt, ἔστι ὄνου γνάθος
λιμένα ἔχουσα· ἔστι Βοία πόλις, ἔστι μαλαιά, στάδιοι δ' εἰς αὐτὰς ἀπὸ τοῦ ὄνου γνάθου πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· ἔστι δὲ
καὶ ἄσωπος πόλις ἐν τῇ λακωνικῇ. Præpoſitionem autẽ IN ante vocem illam ITALIAM repoſuimus, quia
eam in vetuſtioribus codicibus inuenimus, & ita etiam locutum Hirtium obſeruauimus de bello ciuili cum ſcri-
pſit Ad Cordubam verſus: quare non mirandum eſt etiam Sulpitium In Italiam verſus dixiſſe.

12.5 Et rogaret vti cogerem medicos: coegi &c.) Mediceus & quique optimi codices COCEREM non habent:
quare cum hanc vocem retinuerim, viſum eſt mihi nunc antiquam lectionem notam facere, ſi fortè ea melior eſ-
ſet, vt verbũ illud potius intelligi bis debeat, quàm ſcribi. Animaduerti enim aliis locis, cum idem verbum repe-
titur, quemadmodũ hic (coegi) ſemel tantum poni: & quamuis prior ſententia ſine verbo imperfecta videatur, ta-
men abſolutam eſſe: intelligi enim idem verbum quod ſequitur eo tempore & perſona conformatũ, quod con-
ueniat ſuperiorum nominũ ſtructuræ. Huius ſermonis elegantis, vt arbitror, & familiaris plura exempla ſuppe-
terent, niſi vt deminutus, mancúſque à recentioribus improbatus eſſet, & addito quod deſiderari credebant, ſup-
pletus atque corruptus: niſi tamen veteres libri & hic & aliis non paucis locis deprauati ſunt, integer eſt ſermo &
„ vſitatus. nam ſi ipſis fides habenda eſt, ſic locus ille libri XVI. epiſt. ad Atticũ dictus fuit, De duobus primis præ-
„ clarè diſſeruit, de tertio pollicetur ſe deinceps, ſed nihil ſcripſit. Necnon ille etiam in lib. XIII, Varroni ſcribis te
„ ſimulac veneris, dati igitur iã ſunt. & non vt vulgo legũtur in excuſis: prior enim ita ſuppletus eſt, De tertio pol-
licetur ſe deinceps ſcripturũ, ſed nihil ſcripſit. alter verò ſic, Simulac venerit ei daturũ, dati igitur iam ſunt. Qui
hunc modum dicendi probarint, poterunt otioſam illam vocem delere, & ad fidem veterum codicum hũc etiam
locum reuocare: qui recepta lectione contenti ſunt, eam etiam in noſtro codice inuenient.

13.4 Tamen nihilominus eis conficior curis) Dictio illa NIHILOMINVS in antiquis diminuta eſt: pro NI-
HILOMINVS EIS, ibi NIHIL EIS ſcriptum. vnde ridiculè nonnulli ACHILLEIS legi debere pu-
tarunt. Nos communem, & receptam lectionem ſecuti ſumus, quia meliorem ipſi ex illis verbis excogitare non
potuimus: rem tamen notare placuit, vt ſiquis velit, laboret in veritate requirenda, nec miretur quare hic locus di-
uerſis modis legatur.

13.19 Vt te horter & obſecrem) Nos emendauimus OREM ET OBSECREM: ſic enim ferè eſt in antiquis ex-
emplaribus, & eſt hæc Ciceronis familiaris locutio.

AD Q. METELLVM. V.

2.13 Immutata eſt) Nos IMMINVTA EST: vetuſtus enim codex imminuta'ſt: & hic enim, & multis locis
„ prima litera huius monoſyllabi EST vocali præcedente eliditur, vt in hac ipſa epiſtola infrà, Si humanitas ap-
„ pellanda'ſt in aceruiſſima iniuria. Vbi etiam V pro B ſcriptum eſt, quod ex multis antiquorum monimentis col-
ligitur ſæpe priſcos vſurpaſſe. & paulo poſt, Nulla'ſt à me vnquam ſententia.

2.17 In annuo magiſtratu) Nonnulli IN ALIQVO MAGISTRATV legunt. Nos cum meliores codices
hoc loco corruptos inuenerimus, vulgatam lectionem immutare, etſi nobis parum probatam, noluimus. Quid
enim prodeſt, ſi non ſinceriorem, & clariorem reponas, receptam quamuis parum firmam repudiare? Vetus ille
codex, quem omnium longè optimum cognouimus, IN ANIMO habet, quam ſcripturam volui hic notare,
etſi proculdubio deprauatam, vt poſſint ex his veſtigiis ſtudioſi veram lectionem indagare, & ſuo loco inuentam
reponere. Vnuſquiſque igitur nunc in veritate perueſtiganda ſe exerceat. In eodem etiam codice, & altero pari
ferè bonitate paulo ante hunc locum, dictio illa CREDO variata eſt, & fortaſſe corrupta: illic enim QVOD
TE AVDISSE CERTO legitur. Quare niſi deſit SCIO, aut alia vox, quæ ſenſum eius loci perficiat, pro-
culdubio peccatum fuiſſe librarii dicendum eſt: etſi ille quomodocunque negligens fuit, aut aliquam dictionem
omittendo, aut CERTO pro CREDO ſcribendo.

6.4 Emi eam ipſam domum millibus nummûm XXXV) Nos antiquam ſcripturã repoſuimus, ſed ſuſpicamur
hunc locum nõ vacare mẽdo: nec enim eſt hoc pretiũ domus illius quæ inuidiá Ciceroni faciebat. In codice qui
eſt in Diui Marci bibliotheca, aliquantum ſpatii inane relictum eſt, vbi vulgares codices MILLIBVS NVM-
MVM habent, ille Mediceus cõtractius ſpatium habet, & anguſtius. Sed etiam dubitari poteſt, quia DOMVM
eſt extrema dictio lineæ, etſi non tam producta ſit linea illa, vt æqualis ſit aliis, an fortaſſe relictum ſit à librario,
non quia deſit, ſed quia numerum illum integrum locus ille non caperet: quem cum ipſe interrumpere & fran-
gere nollet, citius ad initium alterius lineæ properarit. Cupio hunc locum diligentius animaduerti à peritioribus:
nos vt in antiquo præcipue illo ſcriptum inuenimus, ſic & ipſi locum deſcripſimus, & quæcũque ſuſpiciones or-
tæ ſunt ſignificamus: exiſtimamus enim aliquã notam deeſſe, & eam aut ante, aut ſupra collocatam numerum
hunc augendi vim habuiſſe: nam etiam vulgata lectio non idoneum pretium illius domus ſignificat. Budæus e-
tiam, cuius iudicium in his rebus magni apud omnes eſſe debet (is enim hæc acutè, & perdiligenter tractauit) nu-
merum hunc inquinatum eſſe cenſet, legíque debere arbitratur Tricies quinque ſeſtertiûm. Eius opinionem cõ-
firmãt noſtri vetuſtiores codices, qui duabus illis dictionibus vacant, in quibus maximè vitium eſſe putat, vt ali-
qua fortaſſe (vt diximus) nota deſideretur, quæ his numeris appoſita pecuniam eam redderet: aut per hos nume-
ros (quod vix veriſimile eſt) ſumma illa ingens pecuniæ ſignificetur. Ipſe quid ſentiat de hoc loco, lib. III De aſ-
ſe & part. expoſuit.

6.6 Homini ſemiſſis magna copia eſt) Et hic locus diligenter etiã conſiderandus eſt. alii legunt OMNINO SE-
MISSIVM. Veniſti codices, OMNI SEMISSIBVS. Nos lectionem eam ſecuti ſumus quæ parum à pri-
ſcis exemplaribus diſcederet, & ſententiam eandem retineret. in SEMISSIBVS enim clari ſunt & certi vetu-
ſti codices: Vox illa OMNINO quam reſtituimus, non integra in illis legitur, vt nõnihil ſcrupuli etiam reſtet.
Mẽtionem facit huius loci Hermolaus in II editione Plinianarum caſtigationũ lib. XIIII. cap. IIII. qui ean-

dem ferè, quam nos,emendationem probat. Quæ ſit in veteribus exemplaribus ſcriptura,volumus nos notum facere,cum videamus adhuc hunc locum titubare.

10.3 Qui tot ingenuas matreſfamilias) Vetus omnino codex elegantiorem & ſinceriorem lectionem habet,quam nos accepimus.Non enim ingenuas matreſfamilias appellat.Matres enim familias & probatas mulieres,& nobiles intelligimus,ſed INGENVOS, MATRESFAMILIAS, ſeparatim de diuerſis generib⁹: vt Ora. VI
» in Verrem:Mitto adhibitam vim ingenuis, matreſfamilias violatas. Pueros enim ingenuos & honeſto loco natos nefas erat & illis ſtuprare. nam in mancipus, & libertinis quaſi impunè libidinem ſuam exercebant. Quòd autem addit ciues Romanos,tribúſque verbis tria hæc nefaria ſcelera exaggerat,oratorie eſt & grauiſſimè dictũ. cuius tam elegantis locutionis nullum in vulgatis codicibus veſtigium inerat.

10.4 Simul vero ſemiſſis homo)Longe alia eſt in antiquis codicibus lectio, quam libenter arripuimus, SIMIVS, NON SEMISSIS: Simiolum etiam Cicero quem irridet appellat, & qui ſuis inimicitus propter humilitatem eius & ſordes indignus eſſet.Græci quoque quos contemnunt ita vocant,vt Ariſtophanes in Ranis ὁ δ' ὁ πίθηκος οὗτος γ' ὁ νῦν ἐνοχλῶν κλειγένης ὁ μικρὸς : vt duobus hic modis Catilium ignominioſe appellet, & vocando ipſum ſimium,& ne viliſſimo quidem pretio illum dignum eſſe dicendo.

12.11 A qua te affici non magis potuiſſe demonſtras)Quidam pro AFFICI, ALLICI legunt: quæ varietates oriuntur ex ambigua, & corrupta antiqua lectione: in melioribus enim codicibus AFFECTI ſcriptũ eſt: quam vocem nos etiam diligenter cõſiderauimus, cenſuimúſque tutius legi poſſe FLECTI, non omnino nimis longè à priſcorum exemplariorum veſtigiis,& fortaſſe ſententia non inepta.Exiſtimamus enim,vt fermè colligitur ex verbis Ciceronis,Lucceium de gratia in quodam procemio ſuarũ hiſtoriarum ſcripſiſſe,vt ſe diceret libere, & vere hiſtoriam explicaturũ: nec vnquam potuiſſe tantum alicuius in ſe gratiam,vt à veritate,& fide rerum geſtarum diſcederet. quãuis enim ſæpe gratia hortata eſſet vt amicorũ rationem haberet in rebus exponendis,ad ſeque vocaſſet,ſe vt dixerit nõ magis potuiſſe flecti,& de via recta deduci,quàm Hercules à voluptatis illecebris ſibi oſtenſis, & propoſitis flecti & arripi potuerit.Sicui noſtra lectio minus placebit, ipſe meliorem excogitet:ideo antiquæ lectionis omnibus copiam fecimus,vt quiuis iudicet,an nos coniectura fefellerit, & ſi queat ipſe meliorem,inde eliciat.

12.18 Themiſtoclis fuga) Vetera exemplaria THEMISTOCLI, ratione veteris declinationis qua dandi caſum in huiuſcemodi nominibus pro generandi ponebant, vt Vlyſſi pro Vlyſſis,Achilli pro Achillis: ſic etiam in no-
» ſtro probatiore codice epiſt.ad Att.lib.XIII,Nõ vides ipſum illum Ariſtoteli diſcipulũ, pro Ariſtotelis. Item
» ad Atticum lib.IX. Et Luccei conſilia, ac Theophani perſequamur. Et eodem libro etiam in vulgatis, Ariara-
» thes Ariobarzani filius, pro Ariobarzanis.Hanc rem priſci,& recentiores grammatici adnotarunt,plurimis ex Virgilio,& ex oratoribus etiam,& hiſtoricis exemplis adductis.

14.1 Quia poſtea nõ fuiſti quàm à me diſceſſeras)Sic omnes vulgati codices nulla mendi ſuſpicione. Ipſi antiquã lectionem ſecuti ſumus, quã & genuinam,& probam putamus, vt intelligat poſtquam Roma diſceſſerat Cæſar ſcilicet,quanquam nomen Cæſaris non ponit.Nihil autem mirũ videri debet: de magnis enim & principibus viris ſic loquimur.Dicit igitur Lucceius Ciceronem Roma exiſſe,cum Cæſar diſceſſit,nec poſtea rediiſſe,dum Cæſar abeſſet. Poſſemus infinita exempla ex epiſtolis ad Atticum citare,quæ nunc prætermittemus.Speramus ta-
» men rem claram ſine tot exemplorum coaceruatione fore. In epiſtolis ad Varronem, Eſt igitur aduentus in expectatione. Sic enim olim locum illum ſolitum eſſe legi eo loco docebimus. Aliqui autem dum rem clariorem facere ſtudent, conſuetum dicendi modum corrumpunt: cum enim hanc loquendi rationem nõ alibi in veteribus authoribus adnotaſſent,& noſtris etiam temporibus communem eſſe non cogitarent, locum Ciceronis deprauarunt. In eandémque culpam inciderunt eodem errore decepti qui nuper has epiſtolas Venetiis ediderunt.
» cum enim antè in vulgatis omnibus libris recte hic locus legeretur in epiſtolis ad Pætum,Cum eſſem otioſus in
» Tuſculano,propterea quòd diſcipulos obuiam miſeram, vt ii me quàm maxime conciliarent familiari ſuo:(ſermo enim proculdubio eſt de Cæſare:nec tamen nominatur,ſicque legitur in cunctis & antiquis,& ante hũc impreſſis codicibus) hi, hic etiam CAESARI repoſuerunt. Nos cunctis his locis antiquam, & meliorem lectionem conſeruauimus.

15.3 Vetuſtus eſt amor,conſuetudo,ſtudia paria)In antiquis exemplaribus(vetuſtas,amor)vt nos etiam ſcripſimus. Hæc enim eſt vera huius loci lectio,& ſic ipſe etiam alibi loquitur,vt in epiſt.ad D.Brutum de L.Lamia loquens,
» Magna vetuſtas,magna conſuetudo intercedit.

16.13 Nam quod allatura eſt ipſa diuturnitas, quæ maximos luctus vetuſtate tollit,id nos præripere conſilio,prudẽtiáque debemus) Quiddam in his verbis eſt, quod cum mutari iuſſiſſemus, in noſtros etiam codices incuria librariorum irrepſit.PRAECIPERE enim non PRAERIPERE legendum eſt,ex authoritate,& fide priſcorum exemplariorũ,& ratione ipſa id confirmante.Præcipere enim antecapere,vt nos infinita exempla prætereamus,huius ipſius auctoris pulcherrimum eſt in elegantiſſima illa M.Antonii epiſtola,quam Cicero in Philippicis exagitat, Sin autem aliud me fatum manet, præcipio gaudia ſuppliciorum veſtrorum &c.

20.2 In poſteriore epiſtola ad Rufum, SI AD ME VENISSES) Quis non videat,ſi diligenter conſideret,legendũ eſſe cũ antiquis codicibus SI AD ME MISISSES:id eſt ſi mihi notũ feciſſes,ſi miſiſſes qui mihi id nun-
» tiarent.Ad D.Brutũ,Mitte ad Lupum noſtrũ,vt is eas centurias conficiat.Et huius ſignificationis huius verbi plu-
» rima ſunt apud Ciceronẽ exempla,quæ nunc in re clara non proferemus. Terẽtius in Eun.Miſit porro orare,vt
» venirem ſerio.Si enim Rufus ad Ciceronem veniſſet,morem geſſiſſet ei Cicero nullo ſuo incõmodo. Dicit autẽ ſe antè laturum fuiſſe illius voluntatem ſuo cõmodo.quare penitus conuicta vulgata lectio explodatur.

20.7 Non habui cui potius id negotii darem,quàm Tullio Scribæ)Sic omnes vulgati,& impreſſi:antiqui vero cuncti codices hoc loco corrupti,& diminuti aliqua dictione ſunt.Nos autem & hic,& aliis multis locis rectius eſſe putauimus mutila,& imperfecta multa relinquere,vt in antiquis exemplaribus inueniuntur,quàm vt à nonnullis

ſuppleta & reſtituta ſunt,legere. pauca autem admodum,& fortaſſe nomen Tullii tantum deſideratur.

20.8 Conſectas & conſolidatas) Nos vt in antiquis CONSOLVTAS legimus. Quòd autem paulo poſt ad Voluſium transferri nomen: veteres codices TRAFERRI. Qua ratione ad Atticũ lib. XVI. TRALATVM, Hunc tu tralatum in Macrocolũ: nec tamen ſic in noſtro ſcripſimus,ne omnia velle immutare videremur. tantum rem notaſſe antiquitatis cauſa placuit. Ille etiam locus in IIII epiſtola ad Lẽtulum in veteribus codicibus ita ſcriptus eſt, Cauſam enim frequenti Senatu non magna varietate,magnáque inuidia eorum qui à te cauſam regiam alio traſerebant,obtinebamus. Quod etiam aliis non paucis locis obſeruauimus. Nam TRALATIO pro TRANSLATIO boni codices ſemper habent in libris oratoris. Donatus etiam accuratiſſimus Terentii interpres ſic veteres dixiſſe teſtatur, cum locum hunc in prologo Phormionis exponeret, ET TRANSDERE HOMINEM IN OTIVM. Sic enim inquit, Tranſdere veteres ſonátius,quod nos lenius dicimus Tradere,vt Tralatum,quod nos tranſlatum è cõtrario. Cõſuetudinem autem ita pronunciandi ad ætatem vſque M. Tullii productam eſſe veriſimile eſt: cum in vetuſtioribus cunctis eius libris ita ferè ſemper ſcriptum ſit. Nã Ciceronem inter veteres à Donato poni non mirum videri debet qui tot ſæculis poſt eum fuit. Retinuiſſe etiam quædam libenter Ciceronem ab antiquioribus vſurpata notiſſimum eſt. vt poſtquam ita ferè vbique in integrioribus exemplaribus ſcriptum inuenitur,ita legendum omnino cenſeam: ſi auctoribus ſermo qui eorum ætate vigebat,conſeruandus eſt,& non ad poſteriorum normã & conſuetudinem conformandus.

20.13 Non inſipienter actam, ne cogitatam quidem putes) Lacera aliquátulum ſunt in his verbis antiqua exemplaria. Quare vulgatam receptámque lectionem ſecutus ſum. Hic tamen viſum eſt diligentius hanc rem conſiderare,videréque an ex vetere ſcriptura quamuis mutila & decurtata legitima lectio coniectura elici poſſit: maximè cum alii etiam,qui Manutiorum nomine has epiſtolas nuper Venetiis caſtigarunt, id facere tentauerint. Eam igitur primo cum fide proponam. Sic autem in melioribus cũctis legitur, CVM REM A ME NON INSIPIENTER EXCOGITATAM QVIDEM PVTES: manifeſto defectu. Quod ſi licet libere ſententiam ſuam proferre, ſic ego hunc locum reſtituẽdum putarim, CVM REM A ME NON INSIPIENTER EXCOGITATAM, NE COGITATAM QVIDEM PVTES. Vt ſimilitudine duarum illarum penè earundẽ vócum deceptus librarius,incuria alteram cum monoſyllabo, quod eam præcedebat omiſerit. qui lapſus frequens eſt, & quandoque totius clauſulæ damno ſtetit. Senſus,ſi ita legas,meo iudicio optimus erit,vt queratur Cicero, miretúrque Rufum illam rem,quæ non ſolum à ſe cogitata ſit,ſed etiam acutè & ſapienter excogitata,in mentem ſibi non veniſſe, neque à ſe cogitatam eſſe credidiſſe. Excogitare autem eſſe cogitando quod quærebatur inuenire, notiſſimum eſt. Sic autem caſtigarunt Veneti: CVM REM A ME NE INSIPIENTER QVIDEM COGITATAM PVTES. antiqua ſcriptura in duobus verbis contaminata,& frigidiore ſanè ſenſu,niſi intelligas voluiſſe Ciceronem oſtendere rem illam à ſe non tantum cogitatam,ſed perſpectam & animaduerſam fuiſſe. Quare magis iudicium Rufi reprehendit, qui ab ipſo illam ne cogitatã quidem eſſe exiſtimauerit. Oſtendit autem infra ſuo conſilio geſta eſſe omnia,& à ſe initam rationem eſſe quomodo ea rectè fieri poſſet. Quam etiam ſententiam recepta lectio continet,quamuis à vetere ſcriptura recedat, &(vt puto) ab aliquo ſuppleta ſit,qui ex ſuo arbitrio locum hunc reſtituere voluerit.

20.15 Cum populum ſuum ſeruaret) Alii emendarunt POPVLIS. Nos vt in antiquis libris inuenimus,& vt ratio ipſa docet, POPVLVS: hac ſententia, Putaui eſſe boni viri cum poſſem,nullo populi damno,cõmodare ciuibus,& eorum fortunas ſuſtentare.

20.15 Nam de Luceio) Locus non nimium certus,& ſanè tota epiſtola obſcurior,& fortaſſe mendoſior: parum enim conſtans eſt ſcriptura etiam in melioribus exemplaribus. Nos vt in antiquo illo probatiore codice inuenimus, ſcripſimus. Luccei autem nomẽ in illo ſemper per duo C ſcriptum eſt: hoc loco alii LYCEO repoſuerunt, neſcio quam rectè. Locus autem qui infrà eſt, QVVM DE LOGEIO PARVM GRATIOSVM EST, videndum an huic reſpondeat. Fortaſſe enim λογεῖον appellat locum vbi rationes deponuntur. Quod ſi ita ſit, dubito an hic etiam DE LOGEIO ſcribendum ſit: nihil tamen in dubia re certi aſſerimus: ſuſpiciones noſtras proponimus,quæ nobis ex parum firma ſcriptura oriuntur,quas cupimus eadem animi ſinceritate, qua proferimus accipi,& examinari: totámque rem accuratius à peritioribus perpendi,& iudicari. Nam quod in poſteriore loco quidam legũt(de Luccio) parum prouiſum eſt. LOGEIO habent omnes præter hunc nuper Venetiis impreſſum excuſi codices:& vulgata lectio in voce illa PROVISVM quam ipſi reſtituerunt, magis mihi placet, etſi in ea etiam dictione titubat antiquus codex. Totus enim locus ſic eſt in illo melioris notæ,ne amplius lectorem ſuſpenſum teneam,& is noſtræ heſitationi veniam det, cũ videat quot difficultatibus premamur QVOM DE LOGAEO PARVM GRAVISVM EST. ſed & antiqua ſcriptura, & ſententia etiam magis conuenire mihi videtur cõmuni,& vulgatæ lectioni, quàm huic nouæ,& ab aliquo pro ſuo ingenio excogitatæ. Nos nihil quod in medium afferamus,certius habemus.

20.16 Quam tamen depoſuerat Sextius) In veteribus codicibus ſic ferè vt nos quoque ſcripſimus,locus hic legitur, Qua pecunia Pompeius eſt vſus,vt tua,quam tu depoſueras ex tuis. Etſi noſtri librarii pro TV, TVM, peruerſè, vt eſt negligens hominum genus,ſcripſerunt. Sextius ſanè pro EX TVIS habet vetus ille codex,ſed puto eandem literam,vltimam ſcilicet antecedẽtis dictionis,& primam huius,vt ſæpe accidit, bis inutiliter eſſe repetitam. Nam Seſtius nomen vix vnquam per x ſcriptum inuenies in antiquis exemplaribus, de quo paulo poſt. Sed tamen etſi nos antiquæ viciniorem,& noſtro iudicio meliorem lectionem ſecuti ſumus,nõ adeo certa hæc eſſe iudicamus,vt non velimus totam rem in arbitrio eruditorum relinquere.

20.24 Smyrna literas eſſe allatas) Vetuſti codices omnes Myrina, quod nos rectum iudicamus: eſt autem Myrina vrbs in inſula Lemno, Stephano, Ptolemæo,& Strabone lib. XIII auctoribus. Plinius etiam lib. IIII, in deſcriptione Lemni, Oppida, inquit, habet Epheſtiam & Myrinam, in cuius forum ſolſtitio Athos eiaculatur vmbras.

AD A. TORQVATVM. VI.

18 Si enim bene ſentire, rectéque facere ſatis eſt ad bene, beatéque viuendum, non vereor ne eum qui ſe optimo-
rum conſiliorum conſcientia ſuſtentare poſſit, miſerum eſſe nefas ſit dicere.) Negatiuam particulam ante V E-
R E O R, vetus ille codex non habet. Quæ tamen ſi non ſit, ſententiam non corrumpit. poteſt enim cum inter-
rogatione locus legi, quaſi dixerit, vereri debeo? &c. Nos nihil immutauimus: ſiquis vetere lectione magis dele-
ctatur, eam reponat.

24 Si arma valebunt, nec eos à quibus receſſeris vereri debes, nec eos quos adiuuiſti) Etſi hic vulgatam lectionem
conſeruauerimus, magis tamen antiquã probamus quæ neſcio quomodo tunc nos ſubterfugit, pro R E C E S-
S E R I S enim, (reciperis) legendum eſt, vt intelligat nunc Cæſarianas partes. Si enim R E C E S S E R I S legas,
Pompeianas intelligas oportet: ab illis enim diſceſſerat poſt aduerſam eorum pugnam, quod ſententiæ nullo mo
do quadrabit. Eædem autẽ erant quas adiuuerat, & à quibus receſſerat, cum hic de ambabus loquatur. Aut enim
armis inquit vrgebitur reſp. ſempiternis, quo caſu nulla tua præcipua calamitas erit, ſed vt in malis res tuæ in tu-
to ſunt: nec enim Cæſarianos timere debes, à quibus reciperis (præſenti autem tempore vtitur, quia nondum
res confecta erat: nam vt ſuprà inquit, in magna varietate eius cauſa verſata eſt, de qua tamen bene ſperare lice-
bat, propter animum Cæſaris mitigatum) nec eos quos adiuuiſti: hi autem erant Pompeiani. Durante igitur bel-
lo, inquit, malum à neutra parte expectare debes. Illi enim quibus fauiſti, & cum quibus in rebus gerendis fuiſti,
propter priſtinam ſocietatem te incolumen volent: hi autem te recipiunt, & ſuum iam numerãt. Sæpe autem ve-
teres codices propter variam, & aliquantulum inquinatam ſcripturam primo ita perturbant, vt non mirum ſit,
ſiquæ quandoque prætereunt. nec enim facile eſt ſiquid boni lateat perſpicere. Nam parua quæque illuſio, & la-
bes optimam lectionem occulere poteſt. R E C E P E R I S autem in illis ſcriptum eſt, cum R E C I P E R I S eſſe
deberet: quod ſi ita ſcriptum fuiſſet, non alii fortaſſe, dum verbum illud corrigere vellent, mendoſum eſſe arbi-
trantes, nec ſatis ſententiam huius loci intelligentes, deterius multo feciſſent. Eſt autem pro I ſæpe poſitum E in
priſcis exemplaribus, & I pro E. Quin etiam hoc ipſum verbum eadem ratione in iiſdem codicibus ſcriptum eſt
„ in epiſtola ad Brutum, Non recepi à Lepido Antonium, pro recipi. Præterea quod in his verbis eſt A D I V V I-
S T I, Mediceus codex A D I V I S T I, facili in aliam vocem lapſu, niſi obſeruatum eſſet hoc verbum per vnum
tantum V in eo exemplari ſemper legi, & aliis etiam quos vidi vetuſtis codicibus.

3.7 Aut eorum qui diſceſſerint) Quia vno membro deminuti hic ſunt omnes non ſolum veteres, ſed etiam recen-
tiores manu ſcripti codices: ipſe meum eſſe arbitratus ſum rem notam facere, lectoréſque admonere notha eſſe
hæc verba (niſi fallor) & ſuppoſititia. Sic enim in melioribus cunctis nulla varietate legitur, A V T E O R V M
Q V I D I S C E S S E R I N T A L T E R I D I M I C A N T. Puto autem librarium in particula A V T de-
ceptum eſſe, totúmque ſuperius membrum reliquiſſe. Ego vulgatam lectionem remouere nolui, ſiquis illa dele-
ctetur. mihi non dubium eſt quin ab aliquo ſuppleta ſit eorum qui ſemper quæ deſiderari credunt, pro ſuo arbi-
trio reponunt: quantum diſſentiam ab his, alibi dixi. Eſt autem & in ſequenti epiſtola alter locus, quem pariter
mancum cum inuenerim, eodem iudicio ductus, eadem nota ſignaui. Sic autem ille proculdubio lacer, & decur-
„ tatus in antiquis codicibus legitur, Equidem cum hæc ſcribebam, aliquid iam actũ putabam: non quo, ſed quod
„ difficilis erat cõiectura. Quot autem verbis additis reſtitutus ſit, & quàm aptis, quiuis nunc videt. itaque ſuã ſen-
tentiam ſequatur: nos in his planè diuulſis, & fractis locis nihil habemus quod melius afferamus.

4.4 Ad pugnandum) Veteres codices depugnandum, quos ſecuti ſumus. Eſt autem Depugnare, vna pugna vnó-
„ que prælio de tota re, & toto bello decernere. Ad Atticum lib. V I I, Nec adhuc ferè inueni, qui non concedendũ
„ putaret Cæſari quod poſtularet, potius quàm depugnãdum. In eodem libro, Depugnes oportet niſi cõcedis. Sæ-
pe & alibi Cicero, ne longiores ſimus in re aperta, hac vtitur voce.

6.6 Nec ex tripudiis ſoliſtimis, aut ſomniis) Ipſe priſcam quam reſtitui vocem ex priſcis erui exemplaribus. Poſſe
autem fieri arbitror, vt in Augurali diſciplina quædam tripudia ſoniuia appellata ſint: ſed hæc tam obſoleta ſunt
propter vetuſtatem, & diuerſos ritus, vt penitus incognita ſint. Vocem certè hanc Sex. Pompeius exponit, S O-
N I V I O inquiens ſonanti. Nam vulgata lectio proculdubio falſa, & inepta eſt: nec enim hic de diuinatione per
ſomnia agit, quæ etſi ſit (de ea enim Artemidorus Græcè copioſe ſcripſit) non tamen de hac intelligit: loquitur
enim de Augurali diſciplina, & vt ipſe augur, & vt ad Etruſcum hominẽ, & Etruſcæ diſciplinæ peritũ ſcribens.
Ego alibi hanc vocem non inueni: nec mirum eſt rerũ tam priſcarum ac ne vnquam quidem vulgatarum, & cõ-
munium vocabula penitus ignorari. Quod ſi etiam apud alios auctores hoc nomen fuit, fortaſſe quia non in-
tellectum, vt deprauatum, deletum eſt: nonnullæ enim huiuſmodi voces niſi è veteribus, & non contaminatis ex-
emplaribus reſtituantur, obliteratæ ſunt, & è finibus Latinæ linguæ eiectæ, & expulſæ. Videndum tamen accura-
tius, an huius vocis certior vlla ratio, & ſignificatio haberi poſſit. nã quod paulo ſuprà nos ſcripſimus I N V O-
L A T V pro V O L A T V ex antiquo etiam codice accepimus.

10.2 Quod tardius quàm eſt æquũ, & quàm ego vellem receperis fortunã & dignitatem tuam) Nos R E C V P E-
R A S. vetus codex R E C I P E R A S per I, quod fortaſſe fecit vt (receperis) iam ſcriberetur. Eſt ſanè & hic & ſe-
quenti epiſtola hoc verbum in Mediceo codice per I ſcriptum, Quid reciperaris cogitare: & ſæpe eodem modo.
Quandoque tamen, quod etiam in Pandectis Florentinis animaduertas, recuperare legas, quod hodie in vſu eſt,
ſed tamen multo rarius quàm reciperare.

18.1 Simulac accepi) In antiquis exemplaribus S I M V L ſine A C. quod alibi apud Ciceronem legimus, ſi vetu-
„ ſtis codicibus fides habeatur. Ad Atticum lib. V I I I, Simul aliquid audiero ſcribam ad te. nõ vt vulgati, ſimulat-
„ que. Item lib. I X, in epiſtola Balbi, & Oppii ad Ciceronem, Vt ſimul Romam venerit, agat de reconciliatione gra
„ tiæ ſuæ, & Pompeii. Quanuis hic etiam impreſſi omnes S I M V L A C. Videnda res diligentius: cum enim tot
probati libri ſæpe eandem diuerſis locis locutionem habeant, nõ facile exiſtimandum eſt corruptos eſſe. Rem for

taſſe aliquorum iudicio parui momenti non neglex imus. nihil enim in hoc auctore non accurate quod ad ornatum ſermonis faciat, conſiderandū eſt. Nam quod hac ipſa epiſtola paulo inferius, De Hiſpanis noui nihil. error fuit librariorum: DE HISPANIIS enim legendum eſt, & ſic habet vetus codex.

18.9 Aedificia mea me delectant) Nos vt in antiquis DELECTABANT ſcripſimus, longe diuerſo ſenſu, quàm ſi præſenti tēpore legas: Adfert enim rationem cur nō ſit tam peregrinator, quàm antea. ob id (inquit) peregrinabar libenter, quia ædificia mea me delectabāt, & otium. magnificas enim villas & ſumptuoſe ædificatas habebat, quas ipſe ocellos Italiæ ad Atticū ſcribens appellat, Nunc ea quæ quærebā in villis, domi habeo. infert enim, Domus eſt quæ nulli mearū villarū cedat, otium omni deſertiſſima regione maius. Quòd non quatuor integros Heſiodi verſus, ſed primi partē ſcripſimus, in hoc etiam antiquorū codicum auctoritatem ſecuti ſumus. Scimus præterea ſemper in his allegationibus Ciceronē breuem & cōciſum admodum eſſe, vt trium etiam dictionū prouerbium non integrum quandoque adducat, nedum quatuor totos verſus celebres, & vulgatiſſimos recitaret.

19.4 Sed tamen aliquid videbimus, in quo ſit ſpes) Nos cum antiquis exemplaribus SPECIES legimus, id eſt dignitas, & honeſtas aliqua: vt ad Lentulum, Hic meæ vitæ curſus offendit eos fortaſſe qui ſplēdorem, & ſpeciem huius vitæ intuentur, &c. Huius vocis hoc ſignificatu plurima exempla adiungerem, niſi tam obuia eſſent, vt quiuis per ſe facile inuenire poſſet. Potius conabor hiſtoriam huius epiſtolæ ex nōnullis locis ad Atticū collectam explanare. Inſtabant hoc tempore Ludi Romani, qui magnifice ſemper edi ſoliti erant. Iámque Cæſar è bello cōtra liberos Cn. Pompeii geſto reuertebatur, ſcripſeratque ad Lamiam ſe ante diem ludorū Romæ futurum, nonnihílque ſe properaturū, vt ludis ipſis intereſſet: mandarátque vt ad ludos omnia pararent. Deſiderabat igitur Lepta ſibi horum ludorum aliquam curationem tradi: cum Oppióque, & Balbo de ea re Ciceronem agere volebat: iamque domum ad Balbum propter hoc negotium eum perduxerat. Rem totam ſibi diſplicere Cicero hac epiſtola ad Leptam ſcribit, nec laborandum eſſe in ea re docet: ſe tamen, quoniam tam valde ille cuperet, ei non defuturum pollicetur, operámque daturum vt ſi aliquid in ea curatione, quod aliquem ſplendorem habeat inueniri poſſit, ab illis impetret vt Leptæ committatur. Quod autē hic de Hoſpitio loquitur: cogitabat obuiam ire Cæſari, & hoſpitia ſibi parabat. nam etiam lib. XIII. ad Atticum, dicit ſe ad Murenam de hoſpitio ſcripſiſſe: ſed tunc Romæ erat: nunc fortaſſe iam exierat: dicit enim ſe arbitrari Aſturæ ſibi diutius commorādum eſſe quoad ille quandoque veniat. ille autem, Cæſar, κατ' ἐξοχὴν: ſic enim de magnis, & claris viris loqui mos eſt, vt nos ſuprà adnotauimus: (ille) enim & (ipſe) pro nominibus propriis ſumuntur, vt etiam Ariſtophanis interpres docet in Nubibus, eo loco, ἀλλ' εἰπέ μοι ἵνα μὴ 'κεῖνος ἡμῖν ὠδὶ τύχῃ. ſic etiam loquitur Thetis apud Homerum, τίπτε μ' ἐκεῖνος ἄνωγε μέγας θεὸς: & apud Pythagoricos αὐτὸς ἔφα, id eſt Pythagoras, dicebatur.

20.2 Ne illud quidem negligendum quamuis) NEGLIGENDVM in antiquis codicibus non eſt, ſed eius loco negatiua eſt particula NON. Ipſi legimus, non quantiuis. hoc ſenſu, Præter pericula & moleſtias quæ vitaris, cōmodum illud non paruum habendum eſt, ſed tale vt magnifaciendum ſit, ſubito cum certi aliquid audieris te iſtinc poſſe proficiſci.

20.2 Iſtinc poſſe proficiſci) Hic veteres codices & in fine huius epiſtolæ iterum pro iſtinc ISTIM habēt, neque hac epiſtola ſolū, ſed multis etiam aliis locis, etſi nos nunquā ita ſcripſimus, ne antiquitatis nimis cupidi, & affectatores videremur, rem tamen quin adnotaremus facere non potuimus. Sic etiam eſt in hoc codice locus ille ad Plancum, Ita erant omnia, quæ iſtim adferebātur incerta. Et ille ad Tironem, Iis enim ventis iſtim nauigatur. Et alibi etiam idem aduerbium multis locis eſt in illo codice Epiſtolarum ad Atticū, quem nos omnium optimum, atque integerrimū vidimus, vt ille locus in VII, De malis noſtris tu prius audis quàm ego: iſtim enim emanant. Item ille, Quæ mihi iſtim adferuntur? quæ hic video? Item ille in II, Valde ego te iſtim excitarē. Nam ſecundo AEneidos: Illi mea triſtia facta: illi pro ibi aduerbium eſſe vult Donatus Terentii interpres. Et etiam alibi, Patet iſti ianua læto, pro iſtic quidā intelligunt: nam Petrus Bembus in ſuo illo diſertiſſimo, & elegantiſſimo de Terētianis fabulis dialogo, ſic hunc verſum legit in Phormione, Interea dum ſedemus illi, interuenit. & illum item in Hecyra, Itaque ineptus hodie dum illi ſedeo, vt quiſque venerat. Hæc igitur quæ rara admodū, & abſurda videntur, videmus ab optimis auctoribus crebro eſſe vſurpata, & frequentius etiam inueniremus, niſi à iunioribus quibuſdam caſtigatoribus tanquam menda, & errata librariorum ex omnibus ferè libris ſublata eſſent.

20.3 Cum Milone noſtro) Nos Chilone, vt ſit liberti nomē, Milo enim iam perierat. Vetus ſanè codex Cilone ſine aſpiratione, vt etiam in epiſtola Sulpitii, A P. Magio Cilone. Videndum igitur an ſic legi debeat vt eſt in antiquo codice. Cilo enim ſine aſpiratione auctore Sex. Pompeio appellabatur, cui frons eſſet eminentior, ac dextra, ſiniſtráque velut reciſa videretur: ſiue Chilo, qui à magnitudine labiorū ſic nominabatur. Alibi etiam nomina quædam quæ aſpirationem exigunt, ſine ea in illo ſcribuntur, vt in epiſtola ad Lucceium Herculem zenopontium, & ad Pætum, Pileros tabellarius: pro, zenophontium, & Phileros.

AD M. MARIVM. VII.

1.3 Stabianum perforaſti, & patefeciſti Seianum) Quidam legunt Scianū: nos nihil immutauimus, etſi veteres codices SENVM: puto autem nomina eſſe locorum. Nam Stabiæ collis celebris in agro Cāpano laudatus etiam à Galeno in Therapeutica propter caſei bonitatem. Stabias autem oppidum fuiſſe dicit Plinius, poſteáque deletum in villas abiiſſe. Columella etiam de eo agit in hortulo, Stabiæque vetuſtæ.

1.10 Græcos vero ita ames) Sic omnes vulgati, quaſi ironice dictum ſit, ſed elegātius in antiquis, ITA NON AMES. id eſt tam infenſo odio proſequare: tam longe ſis, vt φιλέλλην iure dicaris. qua & alibi locutione vtitur, vt in II de Finibus, Atqui reperiemus aſotos, primum ita non religioſos, vt edant de patella: deinde mortem ita nō timentes, vt illud in ore habeant &c. Tantum inquit longe es vt Græcos ames, vt omnia quæ eius gentis nomine appellantur, ferre non poſſis, adeo vt ne ad villam quidem tuam Græca via ire velis.

1.12 Sed quæ poteſt homini eſſe politico delectatio?) Vetuſti omnes codices, vt nos ſcripſimus HOMINI ESSE

POLITO latina voce habent. frequens autem eſt apud hunc auctorẽ hæc elegantes homines ſignificans elegans dictio, vt etiam apud Lucretium candidiſſimum, & facundiſſimum Romanæ linguæ ſcriptorẽ: -quamuis doctrina politos Conſtituat pariter quoſdam, tamen &c.

5.4 M. Furium, quem mihi commendas:) Ego caſtigaui M. ORFIVM. Vetus codex in hoc nomine nonnihil mendi cõtinet: potius enim VRFIVIVM, ibi legas. Nos & ex his veſtigiis, & ex loco in epiſtola ad Q. Fratrẽ Orfium legendum eſſe cenſuimus: nam hunc eſſe apparet, quem eum literis ad Fratrem miſit, & quem illi cõmẽdat, & Tribunum militum eſſe dicit in Cæſaris exercitu. Verba autem hæc Cæſaris ita leguntur in omnibus antiquis exemplaribus, vt nos maioribus literis (vt facilius diſtinguantur) ſcripſimus.

5.8 Quod familiaritatem inducit:) Sic omnes vulgati codices, omnino male. Ego veterem lectionem reſtitui, FAMILIAM DVCIT. Dicitur enim familia iuriſconſultorum, familia gladiatorum, familia philoſophorum, id
» eſt ſecta. Ad Atti. lib. II, Puto enim me Dicearcho affatim ſatisfeciſſe: reſpicio nunc ad hãc familiã, quæ mihi nõ
» modo vt requieſcam permittit, ſed reprehendit quia non ſemper quieuerim. Ille autem familiam ducere dici-
» tur, quem ceteri eiuſdem generis ſequuntur vt auctorem & ducẽ, vt in V Philippica, L. quidem frater eius, vtpote qui peregre depugnauerit familiam ducit. In IIII de Finibus dicit ſententiam ducere familiam, quæ maiorem
» vim habet & maioris eſt ponderis & quaſi caput aliarum. Sed primum illud vide grauiſſimam illam veſtram ſen
» tentiam, quæ familiam ducit. Honeſtum quod ſit, id eſſe ſolum bonum, honeſtéque viuere, bonorum finem:
» communem fore vobis cum omnibus &c. Non paruæ igitur auctoritatis eſſe dicit Trebatium in iure ciuili, haberéque ſuos ſectatores. Nam quod paulo ſuprà erat, PRVDENTIOREM ESSE NEMINEM: ego PVDENTIOREM, vt in melioribus libris inueni, ſcripſi: loquitur autem & in ſecunda poſt hanc epiſtola de
» pudore Trebatii. Nam & in alia ſic ait, Sæpe autem etiam, quod a te alieniſſimum eſt, ſubimpudens videbare.

9.2 Sed ad eũ propter eius occupationes nihil ſum auſus ſcribere) Ipſe huic loco mendi notam adpoſui, quod fortaſſe multi mirati ſunt, cum ſententia loci ſatis plana, & aperta ſit: reprehenderent etiam, niſi quid me hoc vt facerem impulerit, explicaſſem. Primo ſcire debent omnes me vocem illam OCCVPATIONES in nullis paulo antiquioribus libris nedum vetuſtiſſimis legiſſe, quod mihi originem attulit ſuſpicionis. Deinde cum accuratiſſime conſyderaſſem, non mihi viſa eſt ſatis digna cauſa eſſe quæ retraheret Ciceronem à ſcribendo occupationes Cæſaris. nam ſæpe ad eum Cicero ſcribebat, cum ille mirifice Ciceronis literis delectaretur, & ipſas omni ratione eliceret, nec ea tempeſtate vllo maiore negotio impediebatur, vt cauere deberet ne ob id illi moleſtus eſſet. nec tamen tãtum temporis in legendis amicorũ literis collocatur vt non quiuis occupatiſſimus ſe ab illis de omnibus rebus certiorem fieri velit. Maius igitur quiddam eſſe putaui quod Ciceronem ab inſtituto ſuo deduceret: & vt libere omnẽ meã ſuſpicionẽ proferã, ſi aliquãdo cõiectari datũ eſt, putarim PROPTER EIVS LVCTVM legẽdũ eſſe. Cõſtat enim hoc tempore Cæſaris filiã mortuã eſſe, quæ Põpeio nupta erat, Iuliã ſcilicet: quod etſi valde notũ ſit, tamẽ verba Dionis hiſtorici de hac re ponemus ἐν δὲ τῷ αὐτῷ τούτῳ χρόνῳ καὶ ἡ τοῦ Πομπηΐου γυνὴ θυγάτηρ ὄντι παιδίον ἀπέθανε καὶ αὐτὴ ἦν. Διαπραξάμενοι τήν τε ἐκφορὰν καὶ τὴν τοῦ παιδὸς φίλοι ἢ καὶ ἄλλως πῶς χαριζόμενοί τινες ἐθελήσαντες συνήρπασαν ἐπειδὴ τάχιστα τὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐπαίνων ἔτυχε, καὶ ἐν τῷ Ἀρείῳ πεδίῳ ἔθαψαν καίτοι Δομετίου ἀντιπράττοντος καὶ λέγοντος ἄλλα τε καὶ ὅτι οὐχ ὁσίως ἐν τῷ ἱερῷ τόπῳ ἄνευ τινὸς ψηφίσματος θάπτοιτο. Dicit etiam lib. III ad Quintum, ſe ad Cæſarem non reſcripſiſſe propter eius luctũ: de obi
» tu filiæ intelligens, Ex Britannia Cæſar ad me Cal. Septemb. dedit literas, quas ego accepi IIII Cal. Octob. ſatis
» commodas de Britãnicis rebus, quibus ne admirer, quód à te nullas acceperim ſcribit, ſe ſine te fuiſſe, cũ ad mare
» acceſſerit, ad eas ego ei literas nihil reſcripſi, ne gratulandi quidẽ cauſa propter eius luctũ. De hac eadem re intelli
» git etiã illo loco ad Quintũ, de virtute, & grauitate Cæſaris, quã in ſummo dolore adhibuiſſet, Magnã ex epiſto-
» la tua accepi voluptatẽ. Nam & ipſe Cicero ad Dolabellam ſcribens de morte Tulliæ, nondum ſatis cõfirmatũ ſe dicit ad ſcribendum, impedit enim officia mœror: & prouidi omnes homines, eos qui in dolore, & luctu ſunt propter charisſimarũ perſonarũ interitum nolũt afflictos, & perturbatos, amplius perturbare, & in vlla re illis moleſti eſſe. Hæc eſt cauſa cur ſtellulam poſuerim, vt lector ſcilicet locum illum attentius, accuratiúſque examinet: nec tamen coniecturis fretus receptam lectionem delere volui, etſi eam nullo modo probo. ſi enim vlla reponenda eſt vox, vt defectum illum ſuppleat, noſtram potiorem iudico. Sed tamen iudicio eruditorum ſtare volo.

9.3 Cn. Octauius eſt tuus familiaris.) Hæc verba addidimus ex vetuſtis codicibus, AN CN. CORNELIVS QVIDEM: quæ ab Angelo olim Politiano dum hunc locum citaret, etiam reſtituta fuerant cap. XVIII ſuorum Miſcellaneorum: habuimus enim & nos perueterem illum codicem, quem Philelphi fuiſſe dicit, qui etiam nunc in bibliotheca Medicea cum multis, nobiliſſimiſque librorum voluminibus cuſtoditur: & illum item non adeo veterem, qui in Diui Marci bibliotheca adhuc manet. Quorũ ille maxime auxilio nõnulla corrigit: & quibus nos quæcunque ferè in his caſtigauimus, accepta referimus. Nõ ſunt autẽ otioſa hæc verba: oſtẽdunt enim illum ſibi adeo ignotum eſſe, vt ne nomen quidem hominis recordetur, vt ſi vellet eum proprio nomine appellare, neſciret vtro, cum diuerſa inter ſe ſint, nominaret.

10.5 Quem antea ne andabatam quidem &c.) Nos hic communem, vulgatámque lectionem ſecuti ſumus, nulla re ab antiqua diuerſam. alii NE ANABATA QVIDEM legẽdum putant, permutato vocabulo, & caſu. Nos tutius affirmare poſſumus de integritate huius verbi, quàm de ſignificatu reſpondere. Nonius certe ſæpe Varronem Andabatis citat. Eraſmus putat hic Andabatam vim prouerbii habere, quo etiam ſæpe Diuus Hieronymus vſus ſit, quos locos diligenter ille colligit, vt cum nihil amplius viderim, malim ea ab eo peti quàm hic nulla neceſſitate deſcribere. Nec tamẽ vir ille eruditiſſimus potuit originem huius prouerbii aperire. fuerint enim populi Anabatæ clauſis oculis pugnare ſoliti, an gladiatores quidam, qui ſic in aduerſarium tenderent, ſeu potius luſus genus, ſe non compertum habere ingenue fatetur, etſi in vltimam ſententiam potius inclinat.

13.5 Non ex iure manu conſertũ &c.) Non totos duos hos Ennii verſus ſcripſimus, reliquũ enim poſterioris in nullis antiquis legitur. quidam minime neceſſariam partẽ repoſuerunt, eáque verba omiſerunt quæ & in antiquis

legũtur, & ſententiá integriorem,& concinniorẽ reddunt,cum ſtatim illũ interroget an & ipſe ad vim faciẽdam adhiberi ſoleat.qui autem hæc viderant,ii quoque parum caſtigata ſcripſerunt,NON enim incommode impor tunéque de ſuo addiderunt.Nollem tamen ea cum Ennii verbis coniuncta eſſe,quod vitio librariorũ factũ eſt in noſtris codicibus:ſeparentur igitur ab illis,cum verbíſque Ciceronis cõiungantur.Quod etiá ſequitur,QVOD TV PRIOR VI HOMINIBVS ARMATIS NON VENERIS: de quo tot diuerſæ ſententiæ, concertationéſque fuerunt:ſcripſimus vt in Mediceo eſt.nam lectionem eius libri ſinceram,& integram eſſe credimus,vt qui immutare aliquid velint potius corrumpant,quàm corrigant:nam verba eſſe interdicti patet.inueniuntur ea in oratione pro Cecina multis locis,& in pandectis ſæpius.Hunc autẽ eorũ ſenſum eſſe exiſtimamus, vt dicat Cicero non eſſe Trebatio pertimeſcendam exceptionem illam qua vtuntur illi ad Prætorẽ,qui cum confeſſi ſint ſe deieciſſe,clamant tamen ſe non interdicto teneri,nec debere reſtituere, nam ſe prius ab aduerſariis vi hominibus armatis deiectos eſſe.ſubiungit enim,Scio te non eſſe procacem in laceſſendo,vt iniuriarum origo à te orta eſſe poſſit.nam vt timidum,& parui animi hominẽ taxat,& qui libenter pugnas,turbáſque fugeret & bello minime eſſet aptus:quibus enim valebat armis,in prælio vti non poterat: quum autem cum iuriſconſulto ſermo ſit,verbis iuris frequenter vtitur Cicero,ioci cauſa.

16.1 Tu tamẽ mi vetule.)Hæc & vulgata,& antiqua huius loci lectio eſt:nos nihil mutauimus,etſi nonnullos ſcimus pro vetule βάκκηλε emẽdare conatos,cuius tamẽ Græcæ vocis nullo in antiquo exẽplari veſtigiũ vllum vidimus. ſcimus & nos βακκήλας antiquo prouerbio appellatos eſſe lãguidos,& diſſoluto corpore homines,& potius mulieres,quàm viros.nõ tamẽ recte facere exiſtimamus qui tá facile veterẽ ſcripturá tollũt. appellat autẽ hunc variis ſæpe cognominibus,vt teſtam etiam. quorum rationẽ ſi velis conerîſque,fortaſſe non facile explicare poſſis.

16.1 Nõ minus Philoctetem &c.)Magna eſt eruditorũ hominũ diſſenſio in huius loci declaratiõe,& ſcriptura:nos tamẽ opinionẽ noſtram inter tãtos auctores libere proferemus,& fortaſſe in quo illi decepti ſint,demõſtrabimus. Et primo lectionẽ,quá Politianus reſtituit,vno tantũ parum mutato verbo,cõprobamus: eadẽ enim exemplaria ſequitur,quibus ille adiutus cõmodiorẽ hũc locũ fecit,MINVS tantum in NIMIS, facili & frequenti admodum lapſu permutato.Nonnihil etiam ab eo de intellectu horum verborum diſſentimus:ni fallor enim non parum peccat ille in huius rei hiſtoria.putat enim Trebatiũ in inſulam Britanniá acceſſiſſe, quod falſum eſt ex verbis his Ciceronis,Qui neque in oceano natare volueris,nec ſpectare eſſedarios.Itẽ ex hoc loco confirmatur,Sin æſtuorum timor te debilitat,aliquid excogita,vt feciſti de Británia. Quæ declarant ſcire iam Ciceronem eum in Britanniá non profectũ, cum dicat illi,vt aliquam cauſam quærat, ne faciat quod nõ ſibi commodum ſit, vt fecerat de Britannia, quò ire noluerit excuſatione quapiam vſus.nam primo crediderat Cicero illum eò cum Cæſare iſſe.Verba autem hæc IN BRITANNIA &c.quæ(vt nos putamus)Politianum in errorem induxerunt, perſuaſerúntque illi vt crederet eò profectum Trebatium, illícque valde Philotheorum fuiſſe , non eam habent ſententiam quam ille exiſtimauit:ſed IN BRITANNIA,ſic intelligo,in expeditione, & negotio Britanniæ: quantum ad Britanniam, in nauigatione illa quæ in Britanniam facta eſt.quo modo dicendi tam ſæpe vtitur hic auctor, vt non millies obſeruaſſe pudor ſit illis, qui aliquando ipſum viderint: nam credere Trebatium etiam ſi in Britanniá acceſſiſſet,in theatris verſatum,ſpectationibúſque operam dediſſe fugitantem prælũ,otióque ſe aſſerẽtem,vt ille exponit:nimis ineptũ mihi videtur,indignúmque acerrimo hominis iudicio.paucis enim diebus, quibus in maximis periculis in inſula mãſerũt,nõ locus erat ludis,deliciíſque.Nos hic φιλοθέωρον intelligimus φιλοθεάμονα,φιλοθεωρητὴν. Sic enim Græci appellãt illum,qui nouas terras, nouáque loca ſemper viſere vult, ſtudióque peregrinationis mirifice tenetur,vt ſitum orbis terrarum ſpectet,moréſque diuerſarum gentium,& inſtituta perdiſcat,quemadmodum Plut.in libello περὶ τῶν ἐκλελοιπότων χρηστηρίων dicit fuiſſe Cleombrotũ quendam Lacedæmoniũ his verbis: κλεόμβροτος δὲ ὁ λακεδαιμόνιος, πολλὰ μὲν ἐν αἰγύπτῳ καὶ περὶ τὴν τρωγλοδῦτιν γῆν πεπλανημένος πόῤῥω δὲ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀναπεπλευκὼς οὐ κατ' ἐμπορίαν ἀλλ' ἀνὴρ φιλοθεάμων καὶ φιλομαθὴς οὐσίαν δὲ ἔχων ἱκανὴν καὶ πλείονα τῆς ἱκανῆς οὐκ ἄξιον πολλοῦ ποιούμενος ἐχρῆτο τῇ σχολῇ πρὸς τὰ τοιαῦτα. Et hanc denique ſententiam eſſe horum verborum putamus, vt Cicero dicat ſe laudare conſilium Trebatii,quod nõ fuerit ex hoc hominũ genere, qui omnia viſere cupiũt:multos enim illuc ſtudio vidẽdæ inſulæ,quæ tunc tanquam nouus orbis Romanis aperta erat, libenter acceſſiſſe verſimile eſt, cũ nauigatio illa multorũ periculorũ & incõmodorum plena eſſet.vt ſapientius feciſſe viderẽtur,qui neglecta gloria,cõtemptáque etiá loci ſpectatione,aliquá cauſam inuenerunt quare illuc nõ ierint:quod feciſſe Trebatiũ lætatur:ſimúlque vt parum militarem virũ,nec bellicæ laudis auidum,clàm taxat,quod etiam aliis locis ioci gratia libenter facit. Reſtat nunc vt Crinito,qui aliter hunc locum intellexit reſpondeamus.ipſe enim contra Politiani emendationem Philoctetem tuetur , multúmque ſibi in ea expoſitione placet,cum dicat etiam Politianum cum de hac re ſermonem cum eo haberet,errorem ſuum agnouiſſe,libentérque in ſuam ſententiam veniſſe:quod miror virũ pertinacem in tá bona cauſa tam facile manus dediſſe,& non animaduertiſſe alium intellectum habere verba illa Ciceronis, quibus vtitur aduerſarius,& lõge diuerſum ab eo quem ille credidit.nec enim puto hoc Crinitũ commẽtũ eſſe. ſunt autem hæc verba quæ Crinitus putauit pro ſe facere ad Q.Fratrẽ lib.II De rep.Nimium te laborare doleo,& meliorem ciuem eſſe,quàm Philoctetam,qui accepta iniuria,ea ſpectacula quærebat quæ tibi acerba eſſe video.Hác autem illorum ſentẽtiam eſſe puto,Querebatur Quintus rempu. eo tempore in magnis malis verſari: valdéque de eius miſeriis animo cruciabatur:reprehendit hominem Marcus quòd tantũ ei publica damna dolerẽt,& meliorẽ ciuem eum eſſe dicit, quàm Philoctetá, qui accepta iniuria à Græcis in illas eos calamitates cecidiſſe gaudebat,quas Quintus in ſua rep.eſſe moleſte ferebat. Deſyderabat Philoctetes dãna & infórtunia Græcis, quia ſe in inſula deſtitutum meminerat:Quintus vero etſi cum fratre graues erumnas ob rempub.perpeſſus erat,tamen cum ſciret eam multis malis conflictari , vt bonus ciuis, qui iniurias patriæ obliuiſci debet , iniquo animo ferebat. Damnat igitur eius conſilium Cicero, nec debere illum ob id ſe nimis macerare oſtendit , cum poſt tot accepta beneficia nimis in ipſos ingrata Reſp. fuiſſet,vt facile ferre debeant eius naufragia. quam ſententiam per-

ſequitur ad Atticũ ſcribens lib. I I I I, in epiſtola cuius eſt initiũ OCCVPATIONVM MEARVM. Tam
graues enim fuerãt in Ciceronẽ inimicorũ iniuriæ, & tã acerba exilii memoria: vt cũ ſe à rep. deſtitutũ fuiſſe re-
cordaretur, non poſſet aliquando in eam ſatis placato animo eſſe. quærebat autem ſpectacula, intelligimus læti-
tiam capiebat cum videbat rem eò deductam, vt qui ſibi damnum intuliſſent, pœnas darent ſuæ petulantiæ, vt
» loquitur lib. X ad Atti. de Dionyſio. Et homini nõ amico noſtra incõmoda, tanta præſertim, ſpectaculo eſſe nol
lem. Id eſt, præbere illi voluptatem. Libenter enim qui male tractatos iudicant, vident in aduerſa fortuna conſti-
tutos, quos ſibi mali cauſam fuiſſe arbitrantur, eámque delectationem capiunt ex illorum infortuniis & miſeriis
quam ex aliquo ſpectaculo capere homines conſueuerunt. Nihil igitur facit ad locum hunc in epiſtola Treba-
tii, locus ille ad Q. Fratrem. Nos autem vtrunque quemadmodum intelligi debere credimus, pluribus verbis ex-
poſuimus: ſed res de qua tanta controuerſia extiterat, non potuit breuius explicari.

18.3 Ego enim renouabo cõmodationem, ſed tempore:) Nos quin hæc lectio, & integra, & incorrupta ſit, nõ dubi-
tamus: volumus tamen antiquam quandam ſcripturam à nobis animaduerſam notare, quæ fortaſſe aliquem, qui
eam non obſeruaſſet perturbaret, moleſtiámque ei non paruã exhiberet: vt videant omnes non poſſe quælibet ve
tera exẽplaria tractare. Hoc loco vetuſtiſſimus ille Mediceus codex, & alter etiã non malus, non æque tamẽ anti
quus, pro (tẽpore) habẽt T A M, fractã omnino, & parũ cõmodam hoc loco vocem: ipſi vnius literæ mendum ibi
eſſe exiſtimamus, deceptúmque librariũ T A M, pro T E M ſcripſiſſe. Nõ ſemel autem in priſcis exemplaribus, ſic
conciſam hanc vocem reperies: vt prima ad Atticũ epiſtola in vetere illo noſtro codice ſic locus hic ſcriptus eſt,
» Nos initium prenſandi facere cogitaramus eo ipſo tem. quo tuum puerum &c. pro, tempore, vbi vulgati codices
D I E habebant, ab illis, vt putamus, repoſitum qui hanc ſcribendi rationem nõ animaduerterant, & quid intel-
» ligi deberet ſuo ingenio fermè perſpexerãt. Itẽ ille lib. X, Quòd me mones, de vultu, & oratione, at tem. accõmo-
dãda, pro, ad tẽpus: qui locus etiã corrupte legebatur A D R E M. cũ enim nõ intelligerẽt poſteriores librarii, nimis
temere, & indocte T E M in R E M cõuerterunt. Harum minutarum, puſillarúmque rerũ inſcitia maximas per-
uerſiones, labéſque gigni in antiquis voluminibus deſcribendis: nos tam tenuem notationem aſpernatos non eſ
ſe neminem mirari volumus: ducti enim ſtudio iuuandi pro imbecillis noſtris viribus hunc præclariſſimum au-
ctorem, ad omnia, dum deſyderium noſtrum expleamus, deſcendimus. cupimus autem hanc noſtram diligentiã
in bonã partem accipi: illos certe qui quãdoque in hoc negocio laborarũt, ſedulitatẽ noſtram non contempturos
credimus, & ſperamus. Eo autẽ loco, qui paulo poſt ſequitur, QVANDO VESTRAE CAVTIONES.
antiqui codices etiam illi probatiores & antiquiores, CAVSATIONES pro cautiones habent: nos hoc erra-
tum librarii putamus, ſed tamen non diſſimulauimus, peritiores rem ſubtilius conſyderabunt.

20.4 Doctorem tamen, luménque deſyderant.) Nos cum fide in antiquis cunctis exemplaribus inuentam lectionẽ
reſtituimus, VNVMQVE DESYDERANT, nec enim vulgata lectio nobis valde ſatiſfaciebat, & hãc nõ
ineptũ ſenſum habere iudicauimus. Ipſi quoque hunc modũ dicendi vulgo ferè habemus, cum aliquid vno indi-
gere dicimus, qui regat, & inſtituat: vt hoc in loco qui lucem afferat rebus obſcuris. quãuis enim libri iuriſconſul-
torum, qui ius ciuile cõtinent, tot ſint, támque explicati, non tamen ſine doctore, & vno aliquo, qui aliquantum
in illorũ lectione exercitatus ſit, & quem rudes eius diſciplinæ ſequantur, intelligi poſſunt. quaſi quiuis dum non
omnino rudis ſit, poſſit hoc munus ſuſtinere.

21.3 Quãquam illa quidẽ habet locũ:) Nos antiquos codices in hoc etiam ſecuti ſumus, quos incorruptos eſſe cẽ-
ſemus. De lotorũ nobilitate, & quàm iucunda earũ opacitas eſſet, quãtíque olim in domibus æſtimarẽtur Plinius
docet in libri X V I I procemio. Polybius à ſe viſam in Attica deſcribit lib. X I I hiſtori. quem locum, quia nõ-
dum integer vulgatus eſt Polybius, leges apud Athenæum δειπνοσοφιςῶν lib. X I I, qui totã verbis ipſius huius ar-
boris deſcriptionem perſequitur. nam qui L V C V M emendarũt, deceptos eſſe putamus: impium enim Cicero-
nis conſilium fuiſſet. cum enim ſacri eſſent luci, non ſine ingenti piaculo, & ſcelere incidi poterãt: domúſque pri-
uata non luci erat capax, cum loti deliciarum cauſa ſumma arte in domibus colerentur, aduenæ autem rarã ar-
borem viſebant, & eius iocundo aſpectu tenebantur: propter quam rem iocans (vt arbitror) iubet ipſum lotum il-
lam excindere, quia ſibi eſſet ſumptus cauſa, cum ſæpe hoſpitum domus plena eſſet. Nã in verbo illo (proſpexe
ris) ambiguum ſenſum eſſe puto. videtur enim dicere, Si lotũ excidens, maius cæli ſpatium aſpicies, illa enim ſua
opacitate proſpectum impedit, & luminibus obſtruit: cum dicat, Rebus tuis conſules, minores enim ſumptus fa-
cies, non enim cauſa erit aduenis, cur domum tuam frequentent. & omnia hæc facete, & cum ioco, vt conſueuit.
ferè enim ſemper cum eo iocatur. Aduerſatur ſolum antiquæ lectioni quòd lotum fœminino genere alii aucto-
res appellarunt, cum ipſe maſculino vſurpet: quare accuratè conſyderandum eſt, vitiúmne ea parte vetus habeat,
ſiue eo genere contra plurimorum morem, quod vix veriſimile eſt, Cicero appellare lotum voluerit.

24.1 Tantũ ex Arpinati venerã:) Nos ex veteribus exemplaribus TANTVM QVOD reſtituimus. Quod pri-
mo multos miraturos credimus, & fortaſſe nõ nimiũ probaturos: aliquos etiã (qui recepta lectione nõ ſolum ma
gis delectentur, verũ etiam hanc etſi nõ nouã (non enim nũc primum in impreſſos codices migrauit) tamẽ vt ſæ
pius exploſam & eiectã, nec ſatis primo aſpectu elegantem abhorreant) fore qui noſtro iudicio damnato, hãc ite-
rum ſua ſede indigne deiicere conẽtur. Quod ne accidat, conabimur antiquorũ exemplariorum fidem auctorita
témque tueri, oſtendentes alibi etiam Ciceronẽ ſic locutum eſſe, vt lib. X V epiſtolarũ ad Atti. epiſt. 327, quod etiã
» in vulgatis libris inuiolatum permanſit, Hæc cum ſcriberem tantum quod exiſtimabam ad te orationẽ eſſe per-
» latam: hui quàm timeo quid exiſtimes. Exiſtimamus autem nos (tantũ quod) idem ferè ſignificare quod (com-
» modum) quo frequẽter vtitur Cicero vt lib. X I I I ad Atticum, Commodum diſceſſerat Hilarus librarius I I I I
Calend. cui dederam literas ad te, cum venit tabellarius cum tuis literis pridie datis. & aliis infinitis locis, quod
manifeſtum fit, ſi duo hæc loca diligenter conſyderes. Sed habeo aliud etiam non paruum teſtimonium. Eſt
apud me Terentius ille quem olim Angelus Politianus cum venerandæ vetuſtatis codice (vt ſunt eius verba) Pe-
tri Bembi contulit: ſuáque manu non tantum quæcunque in eo à vulgatis diſcrepabant, verum etiã doctas quaſ-

dam interpretationes, quæ in eius libri marginibus adſcriptæ erant, accuratè perſcripſit, quæ & multæ ſunt & eruditi prorſus viri: iudicio etiam optimi & doctiſſimi viri Petri Bembi, qui libri illius dominus ſermonem elegã tiſſimũ de ipſius laudibus confecit, in quo declarationes etiã has & probat & amplexatur. Is igitur liber in Phor-
» mione, eo loco, Tún' dixeras huic? facinus indignum Chreme, ſic circuiri. Dem. id cum hoc agebam commodũ: ſupra dictionẽ illam COMMODVM ſcriptum habet TANTVM QVOD, nota iuxta appoſita qua Politianus ſignificabat ex antiquo exẽplari ſe accepiſſe: vt nunc neque de integritate horũ verborũ, neque de ſentẽtia dubitari amplius debeat. Credimus ſi vetera exẽplaria haberemus omniũ librorũ M. Tullii, frequẽtius huius etiã aduerbii exempla reperturos nos fuiſſe, quod nunc tã raro inuenimus, quia vulgati codices cõtaminati ſunt: quódque hoc loco auſus quiſpiam eſt, vt probam lectionem peruerteret, exiſtimare poſſumus, aliis etiam plurimis accidiſſe. Donatus etiam Terentii interpres COMMODVM ſemper per Tantum quod, declarat.

26.2 Vereor ne in Catonium Cato nos.) Locus valde obſcurus, nec vno modo in omnibus exemplaribus ſcriptus. Mediceus & quique optimi libri pro CATO NOS, CATONINOS habent: quod non improbaui. Mendi autẽ notam hic appoſui, quia in priore quoque voce diuerſos antiquos codices inueni: nec apud me conſtituere potui, quæ ſincerior lectio habenda eſſet. quanuis autem certam ex tam dubio & contaminato loco ſententiam vix elici poſſe putem, tamen non veritus ſum quid ſentiam exponere. Per MAGISTRVM arbitror eũ intelligere Cæſarem dictatorem. MANVM autem DE TABVLA, prouerbium eſſe exiſtimo ſumptum à pueris pictorum, qui abſente magiſtro, ſumpto penicillo aliquid & ipſi furtim in tabula pingere conãtur. Quo repente ſuperueniente, admonentur à cæteris vt cito manum de tabula remoueãt, ne in illos magiſter animaduertat. Monet igitur Cicero Fabium, vt appropinquante Cæſare manum & ipſe de tabula cito auferat: ſcribebat enim Catonem, quæ ſcriptio parum Cæſari grata & iucunda eſſe poterat, vt quæ inimiciſſimum illi hominem ſummis laudibus ornaret. Cum autem ſe quoque cogitaret, quia & ipſe etiam Catonem ſcripſerat, apud eum offendiſſe, ſubiungit, Vereor ne in Catoniũ Catoninos, id eſt, timeo ne Cæſar commotus ira ad inferos dimittat Catoni deditos, & Catonẽ amantes, id eſt, meipſum & te, qui Catonis laudes ſcripſimus. CATONINOS autem pro CATONIANOS dictum videtur, quemadmodum ſæpe veteres locutos paulo poſt oſtẽdam. Nam & Aulus Gellius videtur oſtẽdere Catonium pro inferis ſumi quandoque ſolitum. ſic enim lib. XVIII Noctium Atticarũ, cap. VII quod contra Laberium ſcriptum eſt, inquit, poſtquam oſtendit illum multa verba licenter nouaſſe, ne-
» que non obſoleta quoque & maculantia ex ſordidiore vulgi vſu ponit, quale eſt in Staminariis, Tollet bona fide
» vos orcus in Catonium. Vbi vnum adnotandum eſt, quod vidi priſcum eius ſcriptoris & valde probatum exemplar, quod CATOMVM non CATONIVM in eo verſu habet, quemadmodum in hac epiſtola in melioribus exemplaribus ſcriptum eſt: & hæc cauſa fuit quòd è regione eius vocis aſteriſcum appoſui. quis enim diiudicare poſſit impreſſiſne codicibus, an potius priſcis exemplaribus maior fides habenda ſit in dictione iam pridẽ obſoleta, & cuius certam rationem nemo aſſignare poſſit: niſi illa à Græco aduerbio κάτω originem ducat, quod & ipſum inferiora & ſubterranea loca ſignificat.

27.3 Terra nata, quæ lege excepta ſunt:) Etſi nihil mendi ſit in his verbis, volui tamen vt melius hic locus intelligatur, verba ex Athenæo legis Fanniæ ſomptuariæ adponere, quæ & ipſa omnia, quæ oriontur è terra excipiebat. cum enim aliis cibis, & dapibus modum quendam ſtatueret, olera, leguminãque & cuncta quæ terra fert concedebat. ſunt autẽ lib. VI δειπνοσοφιστῶν: ἐκέλευε δ' ὁ νόμος τριῶν μὲν πλέονας τῶν ἔξω τῆς οἰκίας μὴ ὑποδέχεσθαι. κατ' ἀγορὰν δὲ τῶν πέντε, ὅπερ δὲ τρὶς τοῦ μηνὸς ἐγίνετο, ὀψωνεῖν δὲ πλέονος τῶν δυοῖν δραχμῶν καὶ ἡμίσους, οὐκ ἐπιτρέπει, κρέως δὲ κεκαπνισμένου λίτρας πέντε τάλαντον δαπανᾶν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν ἐπεχώρει καὶ ὅσα γῆ φέρει λάχανα καὶ ὄσπρια ἑψήματα. Quod autem Stoicos dicit male accipere ſolitos Epicurũ, quòd fateretur ſibi veſicæ & torminũ morbos valde moleſtos eſſe: narrat hoc ipſe de ſe in epiſtola ad Idomeneũ auctore Laertio: quãuis Cicero ad Hermacum miſſam dicat lib. II de finibus: ibi enim elegantiſſimè illam interpretatur. Græcam inuenies apud Laertium in vita Epicuri, quam non inutile erit cum Latina conferre. Erant autẽ infenſiſſimi Epicuro Stoici & iniquo animo rationẽ & vitam illius exagitabant: nam parciſſimi illum victus fuiſſe apud optimos auctores legimus. Modeſtius ſe gerit Plutarchus qui ne dum ob hoc Epicurum maledictis inceſſat, excuſat potius tuetúrque exẽplo tẽperãtiũ ſanctorúmque virorũ Pherecidis & Heracliti, qui ſumma abſtinẽtia corporis, victúſque moderatione, moleſtiſſimis tamen ægritudinibus impliciti & conflictati ſunt: atque hoc in libello facit, quem contra illius decreta ſcripſit, cui titulus eſt, NON POSSE IOCVNDE VIVI SECVNDVM EPICVRVM.

28.1 Miror cur me accuſes:) Initium huius epiſtolæ valde mihi dubiũ eſt, & ſanè maior eius pars breuitate ſua obſcurior: nam mordacibus eſt amariſque dictis referta, quæ quanto magis conciſe argutéque pronunciantur, tanto magis pungunt, perturbántque eũ in quem dicta ſunt. Suſpicor verba illa EGO ENIM TE IN CONSVLATV OBSERVARAM, nõ eſſe Ciceronis, ſed repetita ab eo ex epiſtola Galli: quibus Gallus ipſe ſuã in Ciceronẽ obſeruantiam illi exprobraret, cũ quereretur ſe tũc ingratè ab eo deſtitutũ eſſe, cũ ipſe ſemper in illum fuerit officioſiſſimus: ſolemus enim in ira, ea quæ acerbè in nos dicta ſunt, & animo noſtro valde heſerũt, cũ ſtomacho ſæpius pronunciare, & etiam ea quæ perſpicue falſa ſunt, & leuiter poſſumus repellere, cum riſu repetere, quemadmodum hic (vt opinor) facit. Suſpicor autem ea potius Galli eſſe: nam nec Gallus Cos. fuerat, vt ea de illo à Cicerone dici poſſint: nec veriſimile eſt dicere Ciceronem ſe dum Conſul eſſet, Gallum obſeruaſſe. nec enim rectũ eſt, nec decet ita loqui eũ qui in tãta dignitate fuerit, priuatũ ſe hominem obſeruaſſe, niſi pro (obſeruaram) (conſeruarã) legas. tũc enim pulchre cõueniret, & poſſent omnia credi eſſe Ciceronis verba. illius enim perſonæ optime congruunt, vt ipſe Cicero potius queratur de ingrato animo Galli: quod tamen præterquam quod in cunctis manu ſcriptis OBSERVARAM eſt, parum etiam procedit. nam ex inferioribus verbis perſpicitur potius repetere Ciceronem quæ Fabius dixiſſet, eáque falſa oſtendere, quàm ipſe querelam inſtituere. Colligitur autem manifeſto pluribus modis initium feciſſe expoſtulandi Fabiũ, & ex fine epiſtolæ intelligimus, ſi diligenter verba illa attendimus, Ciceronem huius opera vſum in patefaciẽda coniuratione. Quare poſſumus credere vere

Fabium dixiſſe ſe illum in Conſulatu obſeruaſſe, nobis ſatis viſum eſt (nec tamen non neceſſario id factum videtur in tanta veri ignoratione) ſuſpiciones noſtras indicaſſe: rem vt inuenimus, ita incertam reliquimus. Paruum omnino eſt in quo Mediceus codex ab impreſſis diſcrepat: P L E B E I enim paulo poſt non P L E B I S habet, quod tamen nos hic adnotare voluimus. Nam meminimus Priſcianum dicere ſic inueniri à recto plebes geniti-
» uum caſum, qui adducit etiam locum hunc Salluſtii in primo hiſtoriarum, Plebei tribuniciam poteſtatem. quare potuit etiam Cicero vſurpaſſe.

29.5 Quæ non ſolum ſuis erga me, ſed etiá) In cunctis quos vidimus manu ſcriptis paulo antiquioribus codicibus locus hic, mancus, decurtatúſque eſt. Nos tamen cum vulgata lectio cõmoda ſit, eam loco non mouimus, ſic autem legitur in illis: Q V AE N O N S O L V M S E D E T I A M A M E I S E R G A S E B E N E F I C I I S &c. proculdubio cum deſyderio nonnullarum dictionum.

30.1 Inter nos ſenes emptionales:) Ipſi, inter ſenes coẽptionalis, vt penè eſt in antiquo ſcripſimus: ſcimus autem variè hunc locum legi, ſed tamen confutare omnia non neceſſe eſt, neque etiam tantopere otio abũdamus vt quæcunque cuiuis in mentẽ venerint referre poſſimus. Vetus ſanè codex C O M P T I O N A L I S, vnius tantũ defectu literæ. cũ enim duæ vocales cõiungũtur, ſæpe in hoc codice altera perit, V T R E L I Q V I S pro R E L I Q V I I S, & ſic multis aliis locis. Quæ autẽ ſint coemptiones, & qui coẽptionales ſenes verba propria iuris, nũc
» penè obſoleta minutè pertractare animus nõ eſt: Ciceronis tantũ locum in oratione pro Murena ponemus, Sa-
» cra interire illi noluerunt, horum ingenio ſenes ad coemptiones faciendas interimendorum ſacrorum cauſa re-
» perti ſunt. Noſtrũ potius cõſilium eſt maculas, quas poſſumus delere, quàm vocabula (niſi neceſſe fuerit) interpretari: cum autem opus fuerit, dabimus operam, vt illa etiam pro infirmitate noſtri ingenii declaremus.

31.7 Maximo meo beneficio affectus eſt:) Sic omnes vulgati codices habebant: in antiquioribus dictio illa A F F E C T V S, non eſt, quare eam deleuimus: repoſitam autẽ ab aliquo arbitramur, qui ſine ea ſententiam horum verborũ non perciperet, quã eſſe hãc exiſtimamus, vt Maximo meo beneficio eſt, par ſit huic, Maximo meo beneficio viuit, id eſt, Quod ſit, & viuat, mihi debet. qui enim bis erat iudicio capitis defenſus vitã cõſeruatori ſuo debebat. Non negamus latine dici poſſe affici, beneficiis: ſcimus enim ab antiquis grammaticis obſeruatum eſſe dici hoc verbum de bonis, & malis: huiúſque locutionis plura extare exempla, ſed illam lectionem concinniorem, veriorémque iudicamus. nam & maiorem vim habet: qui enim ſalutem ab aliquo accepit, potius dicetur eſſe, & viuere beneficio illius qui ſalutem dedit, quàm affectus eſſe beneficio illius. hoc enim nomẽ de minoribus cõmodis dici ſolet. Eandem quaſi vim habet (vt arbitramur) hoc verbum in epiſtola ad Q. Fratrẽ lib. I I I cum inquit,
» Cicero tuus, noſtérque ſummo ſtudio eſt Pæonii ſui Rhetoris hominis opinor valde exercitati, & boni.

54.6 Ne pluribus legerem tuas literas:) Hæc erat omnium impreſſorũ, & antiquorũ codicum lectio, parum tamen ſincera, ni fallor. Quidã auſi ſunt pro pluribus, P E R I N V I T V S legere: quos non reprehẽdimus, quippe quos imitati ſimus: vulgata lectione offenſi, & nulla meliore excogitata, aut inuenta.

EX LIBRO M. COELII AD CICERONEM. VIII.

Epiſtolas M. Cœlii exiſtimamus nos ſtudioſos animaduertiſſe quàm in vulgatis codicibus mẽdoſæ, & corruptæ eſſent: cum autem non eiuſdem integritatis in his vetuſtum codicem inuenerimus, quam in Ciceronis epiſtolis, illũ retinere vidimus, etſi multis partibus melior illis ſit: deſerti ea ope nõ potuimus ea ſanare vulnera quæ apparent. Quicquid tamẽ boni potuimus, fecimus, multa quæ trunca, & mutila credimus, nulla nota adpoſita reliquimus. nec enim vnum, aut alterum locum ſignare voluimus, reliquos nobis ſuſpectos tranſire, ne videremur illos noſtro iudicio confirmaſſe, & probaſſe. Quod ſi cunctis, quibus parum confidimus, locis ſignũ adponere voluiſſemus, infinitum fuiſſet, & quædam fortaſſe propter huius duriorem, & aſperiorem ſtylum immerito à nobis damnata eſſent, quæ recte ſe haberent. Fatemur igitur noluiſſe nos hoc periculum ſubire: eruditis ſuum in hoc iudiciũ relinquimus. noſtrum in re tam dubia & incerta non interponimus. Qui à melioribus codicibus adiuti maiorem operam hic nauare potuerint, magno nos ſibi beneficio obligabunt: ipſi de quibuſdam, & iis quidem maioris momenti eorum quæ immutauimus, rationem, qua ducti id fecimus, adferemus.

1.12 Q. Pompeiũ Baulis Schenobaticã facere.) Hunc locũ alii aliter caſtigarunt: ſuum autẽ quiſque iudiciũ ſecutus eſt, ſuóque arbitrio in hoc vſus, quod diuerſitas lectionum arguit. Quid enim adfine habet vox E P I B A T I C A M cum vulgata, & recepta? nos ne vna quidem litera à veteribus exẽplaribus mutata, Baulis embæneticã facere ſcripſimus, quã verã eſſe lectionẽ cupimus & ab eruditis probari, & corroborari: eam autẽ potiorẽ duximus, quæ hic ſtaret propter vetuſtorũ codicũ auctoritatem, in quibus paſſim inuenitur, & quia fortaſſe nõ incommodior ſenſus ex hac elicitur, quàm ex illis quas iuniores ſuo ingenio excogitarũt: cũ tamẽ rarior ſit, & græcũ verbũ, niſi prius recipi à peritioribus audierimus, nõ firmiter id tenebimus. Cũ & alia ſignificet ἐμβαίνειν, non eſt dubium quin ſignificet etiã in nauim conſcendere, vt contra ἐκβαίνειν de naui exire, vt apud Ariſtophanem in Ranis, ἔμβαιν᾽ ταχέως. Et paulo poſt, ἔμβαινε δὴ in eadẽ comœdia cũ iubet de naui exire, ἔκβαιν᾽ ἀπόδος τὸ ναῦλον. Appellari igitur potuit ars embænetica eorum qui nauiculariam facerent, cum eſſet ipſorũ hoc frequens, & familiare verbum dum crebro hortarentur in nauim aſcẽdere, iuberéntque feſtinare, qui aliquò vehi volebant: quod ſordidum erat & vile miniſterium. vnde dicit ſe miſereri eius eſuriei, qui eò deſcenderit, vt tam turpem quæſtum
» ſequeretur. Bauli autem, locus in littore Neapolitano, de quo Tacitus X I I I I, Dehinc obuius in littora (nam An-
» tio aduentabat) excepit manu, & amplexu, ducítque Baulos, id villæ nomen eſt, quæ promontorium Miſenum
» inter, & Baianum lacum flexo mari alluitur. Aliqui fortaſſe hanc ſua diligentia lectionem iuuabunt, aut meliorẽ inuenient. nos tantam illi fidem habuimus quia integram, & incorruptam in cunctis melioribus codicibus reperimus, quorum conſenſum magnifaciendum ſemper exiſtimauimus.

2.6 Ego incidi in cõpetitorẽ nobilẽ, & ignobilẽ egentẽ.) Nos veterẽ, & ſinceriorẽ, vt putamus, lectionẽ reſtituimus: is enim nobilẽ agit, qui cũ non ſit, videri vult nobilis. Agere enim aliquem, eſt perſonam illã imitari, & effingere.

4.2 Lentuli Suræ repulſi vultum non vidiſſe:) Sic omnes impreſſi codices. Antiqui quos vidimus CRVRIS. Pn t ocum Cœlius ſciret Lentulum illum, qui Catilinæ coniurationis ſocius ſupplicio affectus eſt, Suram eſſe vocatum: cuius cognnminus nriginem, & cauſam Plut. in Ciceronis vita explicat, Lentulũ alium vt ad huius cognomen alluderet, iocoſe Crurem appellaſſe, quem irridere vellet, vt omnes eius familiæ ab ea corporis parte cognomen acciperent. ſed hæc coniectura eſt: vox certe illa CRVRIS cum in antiquis exemplaribus ſit, non debuit à nnbis relinqui, & negligi. de re tam parua cum alibi nulla mentio fiat, relinquitur vnicuique liberum ſuum iudicium. Quǹd autem nonnulli SPINTHERIS legunt, nouum eſt, & vt omnes nũc vident, longe ab antiqunrũ codicum fide. quare melius operam poni credimus in vetere lectione confirmanda.

4.13 Senatus dicto audientes eſſe:) Antiqua exemplaria Senatui dandi caſu habent, quemadmodum etiam illũ lo-
„ cum in huius item epiſtola, Vtrum C. Cæſar ſenatui dicto audiens futurus nõ eſſet, an pararet, qui ſenatum de-
„ cernere non paterentur. M. item Varro ſic loquitur de re ruſtica, Facilius enim his quàm minoribus natu, dicto
„ ſunt audientes. Cicero in 7. Philippica, Scilicet legatos ad eũ miſimus, nõ vt pareret, & dicto audiens eſſet huic
„ ordini, ſed vt conditiones ferret.

5.7 Sanè tanquã vi quadã in Cilicia omnia adheſerũt:) Nos hunc locũ valde corruptũ inuenimus in antiquis exẽplaribus: vulgati etiã codices diuerſas inter ſe, & parũ firmas lectiones habent: eã igitur ſumus ſecuti, quã probabiliorẽ duximus, etſi nulli ſatis cõfidimus. cũ tamẽ neceſſe eſſet vnã aliquã ex illis omnino capere (nec enim meliorẽ ipſi aut inuenimus, aut excogitauimus) minus deprauatã (niſi fallor) elegimus. Sic autẽ habẽt antiquiores codices, SANE TANQVAM IN QVODAM IN CILICIA OMNIA ADHESERVNT. Quæ profecto verba nõ parũ peruerſa, & inquinata ſunt. Nos ea hîc poſuimus, vt omnes hũc locũ ſuſpectũ habeant, & vt ingenioſiores videant attẽte, poſſintne meliorem ex his veſtigiis lectionem elicere, aut comminiſci.

6.8 Et Hercules confecta omnia fœda, & inhoneſta ſunt:) Nos hũc locũ in melinribus etiam exemplaribus miſerabiliter lacerum inuenimus. Quia tamen variis modis legitur, quod ferè ſemper accidit cum veritas ex vetuſtiſſimis libris accipi non poteſt, cui omnes libenter acquieſcant: nos hîc antiquam ſcripturam apponemus, etſi peruerſam & corruptam, vt poſſit, qui voluerit experiri an commodiorem vllam lectionem ex ea exprimere queat, ſimúlque videre quæ circunferuntur diuerſæ huius loci lectiones quàm pudenter, quámque fideliter ex antiquis ferè vetuſtate deletis veſtigiis deductæ ſint. eſt autẽ hæc, ET HERCVLES CONSAEPTA OMNIA FODERA ET INHONESTA SVNT. Quidã legunt CONSCRIPTA OMNIA FOEDERA, alii CONSILIA OMNIA, vt nihil incertius ſit.

7.2 Metus aliqui perturbẽt.) Vetus codex perturbet ſingulari numero: frequenter autẽ in vetuſtis codicibus ALIQVI pro aliquis inuenitur, vt in fine huius ipſius epiſtolæ, Cum qua ſit aliqui deprehenſus. Et in principio epiſtolæ ad Marium, Si te dolor aliqui corporis.

8.1 C. Sempronium Rufum, &c.) In melionbus codicibus repetitum eſt nomẽ illud RVFVM omnino eleganter, non librariorum vitio, vt putarunt, qui his vocem illam deſcribere neglexerunt.

8.4 Siquid iniuriis ſuis eſſet quo Neſtorius teneretur:) Pnſſum & hîc vetuſtam ſcripturã proferre, ſiquid ex ea cõmodi elici poſſit. Locus certe variis & inter ſe diuerſis modis legitur: quas tã incertas lectiones quiuis videre poterit, & etiã alias excogitare. nos in tãtis tenebris, cũ nihil lucis adferre queamus, vetere ſcriptura propoſita, ad alia tranſibimus. SIQVOD INIVRIIS SVIS ESSET, VT VESTORIVS TENERET.

8.9 Et ad extremnm vt ſolent, &c.) Sic omnes antiqui & noui codices, vno excepto nuper Venetiis impreſſo, habet enim ille VT SOLET AIT REFERAM: etſi poſtea iidẽ, qui librũ ipſũ excudere inter varietates exẽplarũ, quas ad finem libri adpoſuerunt, negatiua particula addita NON REFERAM corrigũt: de qua lectione quid ſtatuendũ ſit, alii viderint. Ego ſanè parum illi cõfido: nam cum tantopere ab antiquis veſtigiis recedat, exiſtimo quempiam coniectura ductum ſic perturbatum & deminutum locum ſupplere voluiſſe.

8.11 De vi reus à quodam ſuo emiſſario eſt factus:) Eſt certe miſerũ videre quot vulneribus confectus ſit hic M. Cœlii liber, cũ præſertim ea ſint quæ vix, aut ne vix quidem ſanari queant: nos quod tutius remedium viſum eſt, vbi nullam meliorem opem adferre poſſumus, veterem plagam nudamus: felicioríque medico tam deſperatum ægrotum libenter tradimus. Vetuſti igitur codices A QVODAM SVO RVSTETIO FACTVS. ſignificat autem nota quædam in illis huic loco adpoſita deprauatum eũ eſſe. quidã ex his reliquiis legunt, A QVODAM SVO EMISSARIO TVTIO EST FACTVS. Nos nec damnamus, nec probamus: vnuſquiſque rem ante oculos ſibi poſitam attente, accuratéque animaduertat, & ſecum quid agendum ſit deliberet, ſi modn rem dignam in quam tantus labor inſumatur, iudicarit.

9.3 Agit cauſam liberaliter:) Vetuſti codices LIBERALIS pro liberaliter. Si igitur liberalis accuſandi caſu intelligas, cauſas legere oportebit, vt numeros copules, vel contra facere. nñ eſt autem contẽnenda hæc lectio: quæ
„ eſſent cauſæ liberales notiſſimum eſt. Cic. etiam pro Flacco, Atque huic eidem nuper tres equites R. honeſti, &
„ graues cum in cauſa liberali eum qui aſſerebatur, cognatum ſuum eſſe diceret, non crediderunt.

9.10 Agros quos fructuarios habẽt ciuitates:) In vetuſtis codicibus legitur HABET, quod ſuſpicionẽ mihi auget: nã de mẽdo oh alias etiã cauſas valde timeo. Quidã legũt CYBIRATE, quod diligentius cõſyderandũ eſt. Eſt
„ autem in 6 ad Att. locus huic valde ſimilis, & affinis, de quo nõ minus male exiſtimo, Nã Cœlius libertũ ad me
„ miſit & literas accurate ſcriptas, & de pantheris: ſed à ciuitatibus reſcripſi, &c. Videtur enim & illic nonnihil ineſſe mendi. tota res accuratius animaduertenda: nihil adhuc certi habeo quod aſſeram.

11.4 Sed cum de hoſtibus ageretur, & poſſet rẽ impedire) Nos, DE HOSTIIS ſcripſimus cũ vetuſtis codicibus. Quãuis autẽ ratio ipſa, & priſcorũ exemplariorũ auctoritas ſic legendum eſſe perſuadeant, non tamen (vt verum fateamur) morem hunc numerandi hoſtias penitus cognitum habemus, nec tamen ob id ſinceram (vt putamus) lectionem contempſimus: nam quandoque ſperamus inueniri poſſe hanc conſuetudinem numerandi hoſtias: apud Græcos maxime Romanarum hiſtoriarum auctores, qui cum externis gentibus ſcriberent, quæ Romanos

ritus ignorabant, dilig ētius, minutiúſque hæc pertractarunt quæ Latini ſcriptores vt paſſim, vulgóque nota præteribant. Eſt autem idem error, cum de eadem re ageret in epiſtola ad Q. Fratrem, Interim ipſo decimo die, quo ipſum oportebat hoſtiarũ numerum, & militum renunciare &c. Sic enim etiam eo loco habent antiquiores codices, non (hoſtiũ) Quomodo enim poterat hoſtium numerum, qui triũphũ poſtulabat, renunciare, qui aut diſſipati & deleti eſſent, aut ſi manerẽt, ferè in remotiſſimis regionibus verſarẽtur? Quòd ſi de cæſis intelligas, oportebat enim definitum quẽdam numerũ vno prælio cecidiſſe: cum multo ante interfecti eſſent, quomodo tunc poterãt numerari? aut quis rem quæ non præſens ſit, & adſit, numerat? Multa ſunt, ne omnia recenſeamus, quæ lectionẽ illam vulgatam coarguunt: eſt enim omnino inepta, & noua: ſed potius operam demus vt morem hunc, & ritũ hoſtiarum numerum renunciandi in poſtulatione triumphi inueſtigemus: tunc enim nihil ſcrupuli reſtabit. Nõ recte autem facere mihi videntur, qui ea quæ non aſſequuntur ſuo ingenio, ſtatim delent: exiſtimare enim debẽt eſſe alios peritiores, & diligẽtiores: multáque præterea, quæ abdita adhuc ſunt, cum noui cotidie Græci maxime auctores è tenebris eruantur, in lucem propediem eſſe proditura.

12.7 Vix hoc erat prælocutus) Antiquiſſimus ille Mediceus codex POLAE LOCVTVS habet: nos nihil addimus, veterem ſcripturã tantũ ſignaſſe voluimus. Quare deliberent alii quomodo legendum ſit. Paulo autem ſuprà idem codex SCANDVIT habet pro EXCANDVIT. quòd ſi compoſitum verbum in vſu eſt, non eſt mirandum quandoque ſimplex, etſi rarius inueniatur, à Cœlio præſertim, vſurpatum fuiſſe.

14.10 Lomentũ, aut vitrũ.) Veteres codices omnino melius NITRVM: nec enim vitrũ res eſt vilis, & nullius pretii, vt ferè nitrũ, quo nõnullæ gẽtes pro ſale vtebãtur in condiendis, cõſeruandíſque obſoniis, viriditatẽ etiam braſſicæ nitro reddebant. Mart. Ne tibi pallentes moueant faſtidia caules, Nitrata viridis braſſica fiet aqua.

15.7 Vellem quidem verna propugnaturus:) Sic in omnibus vulgatis. Antiquiores codices multo melius, etſi ne illi quidẽ penitus purgati: ſic enim habẽt, VENEREM PROPVGNATVS. Nos emẽdauimus VENERE PROGNATVS, vt Cæſarem intelligat, quem ſuæ ſtirpis originem à Venere duxiſſe omnibus notum eſt, vt ipſe etiam in laudatione amitæ apud Suetoniũ docet, Amitæ meæ Iuliæ maternũ genus à Regibus ortũ, paternũ cũ diis immortalibus coniunctũ eſt: nã ab Anco Martio ſunt Martii Reges, quo nomine fuit Mater, à Venere Iulii, cuius generis familia eſt noſtra. Appianus lib. VII, τὴν ἐμφύλιον δυομένῳ τε νυκτὸς μέσης τὸν ἄρη κατεκάλει καὶ τὴν ἑαυτοῦ πρόγονον ἀφροδίτην, ἐκ γὰρ αἰνείου καὶ ἴλου τοῦ αἰνείου τὸ τῶν ἰουλίων γένος παρενεχθέντος τοῦ ὀνόματος ἡγεῖτο νεώ τε αὐτῇ νικηφόρῳ χαριστήριον ἐν ῥώμῃ ποιήσειν εὔχετο κατορθώσας. Dion etiam libro XLIIII hiſtoriarũ, ταῦτά τε οὖν καὶ τὸν νεὼν τὸν τῆς ἀφροδίτης ὡς καὶ ἀρχηγέτιδος τοῦ γένους αὐτοῦ οὔσης ποιήσας καθιέρωσεν εὐθὺς τότε καὶ πολλοὺς ἐπ' αὐτοῖς καὶ παντοδαποὺς ἀγῶνας ἔθηκε. Hanc autem ſententiam eſſe puto & vim horum omniũ verborũ, Poſtquã, inquit, tã vbicunque moleſti ſunt Domitii, vellẽ Cæſar fortius ſe in veſtrũ Domitium geſſiſſet, nec dubitaſſet facere diuina ſtirpe oriundus, quod Bellienus verna auſus eſt facere in ſuo Domitio: acerbiſſimas autem gerebat inimicitias M. Cœlius cum L. Domitio, quem Corfinii captum Cæſar dimiſerat (ne mirum alicui videatur eum aduerſus Domitium tam male animatum fuiſſe) quod prius quarta ab hac epiſtola docuit, Cum L. Domitio (vt nunc eſt) mihi inimiciſſimo homine. Quare offenſus eſt clementia Cæſaris: quantum poteſt autem oſtendit rectius & honeſtius Cæſarem potuiſſe facere, quod verna commiſerat, illius ſtirpem extollendo, huius contrà eleuãdo, dum catenatum vernam (quæ peſſima eſt ſeruorum conditio) appellat: Cæſarem autem Venere prognatum.

16.4 Iratus ſenatui exiit) Sic vulgati codices, & antiqui etiã. Nos tamẽ ſcripſimus EXIIT. Hæc enim ipſa Cœlii epiſtola eſt etiã lib. X ad Atticum: quo loco, etſi impreſſi EXISTIT habẽt, EXIIT tamen retinet noſter ille probatior, & recte quidẽ, vt nos putamus. loquitur enim de Cæſare, qui Roma exiit Senatui iratus, quòd ea quæ volebat, ab eo impetrare non potuerit: proficiſcebatur autẽ in Hiſpaniam. Exire & alibi poſitum eſt abſolute, vt X ad Atticum, Exeamus modo. de ſe loquitur Cicero, id eſt, ex Italia diſcedamus. Eſt autẽ in omnibus codicibus quibuſdam locis aliquantulum ſuſpecta hæc epiſtola. Nam quod infrà in vulgatis legitur PARVM OPTIMATEM ESSE, in antiquis eſt PARVM ADOPTATIM ESSE. Quod etſi non probo (peruerſum enim & inquinatum omnino eſt) nonnihil ſcrupuli tamen relinquit, non eſſe quam habemus genuinam lectionem, & fortaſſe aliter legendum locum illum eſſe.

16.8 Ac ſimulatque hanc mihi dixit:) Nos antiquã lectionẽ reſtituimus HAVE. Hunc autẽ ſenſum huius loci credimus eſſe, Simulatque Cæſar me ſalutauit, primis ſtatim verbis mihi narrauit quæ de te audiſſet. audierat autem Cæſar Ciceronẽ parare fugã, vellẽque omnino ex Italia diſcedere. Quòd ſi HANC legas, nullũ inde cõmodũ ſenſum elicere poteris. Siquis autẽ HAVE, quia aſpirate ſcriptũ eſt, ſuſpectũ habet, is omnino infrequens eſt in antiquorũ librorũ, & lapidũ obſeruatione, in quibus paſſim ſic ſcribitur. Eſt pulcherrimis literis ita ſcriptus lapis Piſis: PARTHENI HAVE. BENE BALEAS QVI ME SALVTAS CVM SOSSIA FILIA MEA. Itẽ plurimi Romæ ſic leguntur: raro autẽ admodũ aliter. Harũ autem inſcriptionũ cũ exẽpla quædã ab eo petiiſſem, quo poſſem hanc ſcripturã nũc abolitã confirmare, magnã copiam mihi Roma miſit Marcellus Ceruinus iuuenis omni laude dignus propter ſummã omniũ ingenuarũ artiũ eruditionẽ, & cãdidiſſimorũ morũ integritatem. Nõnulla igitur ex iis, quæ illi debeo, exẽplis adferam, MACEDO HAVE. BENE VALEAS QVISQVIS ES. FECER. C. MODESTIVS MACEDO PATRI PIISSIMO ET FORTVNATA CONIVX. CVRANTE RVFINO COLLIBERTO. Itẽ, IPHIGENIA SVAVIS HAVE. VIX. MENSIB. OCTO. Itẽ, HAVE HYGIA ANIMA DVLCISSIMA EIDIAE SECVRISSIMAE QVAE VIX. ANN. XVI. SIT TIBI TERRA LEVIS. Item Hoſtiæ hãc inſcriptionem eſſe idem mihi affirmauit, IVLIAE SP. F. THAIDI: HAVE THAIS: DII TIBI BENE FACIANT. & aliam etiam ibidem, quam, ne in re tot iam teſtimoniis clara, longiores ſimus, præteribimus: necnon Arimini plures eandem orthographiã ſeruantes. Nihil igitur dubitandum quin hæc vera ſit lectio. Cum autem in pluribus peruetcribus codicibus hanc epiſtolam legerimus (quippe quæ ſit etiã inter ad Atticum)

Baiii.

omnes concordes ſunt in hac lectione.

17.2 Iracũdia timore ablatã:) NOS IRACVNDIA, ET AMORE, vt eſt in antiquis, legimus: etſi non ignoramus eloquẽtiſſimũ iuuenẽ Chriſto. Lõgolium (tumore ablatã) hinc, vt opinor, acceptum in ſuas elegantiſſimas epiſtolas tranſtuliſſe. Queritur Cœlius ſe parum ſelicem in hac re fuiſſe: partes enim Pompeii fugiſſe, ne cũ inimiciſſimo eſſe cogeretur (illic enim erat Appius) Cæſariſque ſecutum, illectum amicitia Curionis. Iracundia igitur, & inimicitiæ cũ Appio, à Pompeii caſtris Cœlium retraxerunt, amor & familiaritas Curionis in Cæſaris amicitiã deduxerũt. Nos quod potuimus præſtitimus in his Cœlii epiſtolis: multa præteriiſſe fatemur. Qui meliorem codicem nacti fuerint, quæ reſtant non pauca vulnera ſanare facilius poterunt. Alius mihi viſus eſt in hoc libro, quàm in cæteris Mediceus codex: nos ab eo deſtituti, quantũ cupiebamus facere non potuimus: non enim diuinare noſtrum cõſilium eſt. Illa autẽ verba in fine huius epiſtolæ INRITAVI IN ME CATONEM aliter legũtur in illis, ſed adeo confuſe, & inquinate, vt pigeat meminiſſe. nã quòd nonnulli INRITAVI IN ME CRABRONES, vel IN ME CAESAREM legũt, ſunt longe à veteribus veſtigiis: & vereor ne quãto magis corrigere volunt, tanto magis contaminent. iaceant igitur hi loci, donec ex melioribus codicibus vera lectio eluceſcat.

AD M. VARRONEM. IX.

1.1 Quas Atticus à te miſſas mihi legit) Quidam pro A TE, AD SE legunt. Antiquus codex AD TE corrupte: & ex quo vtraque lectio ſi aliquantulũ eam adiuues, confirmari poteſt. Ego non aſpernor AD SE. Quin enim Varronis eſſent literæ, ex iis quæ ſubiungit dubium eſſe non poteſt: conſuetudo autem eſt dicere ad quem literæ miſſæ ſint. Extrema quoque dictio huius epiſtolæ in impreſſis etiam anceps eſt, & VIDEATVR enim & DIIVDICETVR legitur, quod ortum eſt ab incerta vetere ſcriptura. In antiquiſſimis enim DIVIDETVR eo loco legitur, Quæ vox eum aliquãtum peruerſa ſit, quidam duabus literis interiectis (diiudicetur) reſtituunt. Sæpe enim aliqua ſyllaba truncatæ, & diminutæ aliquæ dictiones reperiũtur incuria librariorũ. Alii melius legi credunt VIDEATVR. Nos priorem opinionẽ ſecuti ſumus, quia nõ nimis ab antiqua lectione diſcedit.

1.5 Adire te placebit:) Alii emendarunt, ADESSE TIBI PLACEBIT, locum explanare cupientes: nos veterem ſcripturam (vt arbitror) ſincerã & incontaminatã repoſuimus AD TE, id eſt, apud te, & in tua villa. habuit enim & M. Varro villam in Cumano, quod ex procemio Academicorum ad ipſum miſſorum colligitur.

2.1 Caninius idem tuus, & idem noſter.) Nulli antiqui codices habẽt TVVS, quare nos quoque prætermiſimus, elegantius ſine ea voce locum & legi, & intelligi putantes. Nam quod paulo poſt, pro NVPER VESPERI, PERVESPERI ſcripſimus, vetuſtorum id quoque exemplarium auctoritati tribuimus. Auget autẽ PER, vt ſero admodum dicat eum veniſſe, & cum ſe mane poſtridie dixiſſet proficiſci velle, docet ſe vix tẽpus habuiſſe ad ſcribendam epiſtolam.

2.12 A quibus antea delectationem, modo ſolatium petebamus &c.) Sic antè in cũctis vulgatis legebatur. Miror olim qui ab antiquis codicibus deſcripſerũt, apertum, elegantémque admodum locum non intellexiſſe, & maluiſſe nonnullis additis dictionibus ſententiam totam contaminare & labefactare, quàm planam & genuinam ſequi. Noſtram lectionem tam lucidam eſſe arbitramur, vt nihil eam opus ſit amplius cõfirmare. Illi tres voces inculcauerant, puncta ſuo loco mouerant, & vbi minime conueniebat, collocarant, ordinem duarũ dictionum mutauerant, adeòque totum hunc locum corruperant, vt ægrè ferendum ſit, tantam eſſe imperitorum audaciã quæ omnia perturbet & euertat. nam quàm frigida ſit ſententia quam ex illis verbis eliciebant, vix dici poteſt: optima eruditorũ ingenia facile cognoſcet. Nos hic nullũ alium laborem ſuſtinuimus, niſi dũ accurate vnius tantũ literæ peruerſio in antiquo codice cogitamus quo modo corrigẽda ſit: inſederat autẽ quicquid erat vitii in hoc vocabulo POTIVS, PATIVS enim in Mediceo, & in melioribus legebatur: atque hoc eo libentius admonere placuit, vt videãt eruditi lectores tã parua peruerſio in antiquis codicibus quàm magnos errores pariat. Nacti enim eam occaſionem ſiniſtri quidã correctores, dũ paruam maculã delere volunt, totas ſentẽtias lacerant, & diuellũt. Per ea autem verba, ET POTIVS LIBENTER ACCVRRERE, quaſi reprehendit ſeipſum; & quaſi caſtigat ſegnitiẽ verborũ ſuperiorũ NON DEESSE SI QVIS & cætera. dicit enim non eſſe expectandũ dum vocentur, immo ſi paruam aliquã inclinationem Cæſaris ad meliorẽ ciuitatis ſtatũ cõſtituẽdũ viderint, debere vltro ſe offerre, & libenter accurrere. Qui autem vulgatam lectionem ſequebãtur, illud MODO pro (nũc) poſitum credebant, vt illi aduerbio ANTE reſponderet: nos pro (tãtummodo) intelligimus. Eſt autem eadem
» ſententia iiſdem penè verbis pronunciata in extrema epiſtola ad Ampiũ, Sed eſt vnum perfugium doctrina, ac
» literæ quibus ſemper vſi ſumus, quæ ſecundis rebus delectationem modo habere videbantur, nunc vero etiam ſalutem. Sed vt hæc certa, & firma putamus, ſic locum paulo infra illum NAVARE REIP. corruptum eſſe arbitramur: antiqui certe libri mendoſi ſunt ea parte, nullo enim ſenſu habent, GRAVARE REMP. verbo autem illi GRAVARE qui locus hic eſſe poteſt? Nos nihil, cui acquieſcamus, excogitare potuimus: ingenioſiores videbunt attentius, an ex his veſtigiis poſſint ſincerã lectionem indagare. Nos communem lectionem ſuſpectã habemus, melioremque omnino quærẽdam exiſtimamus. Poſtquã hæc adnotaui, ſcripſit ad me Marcellus Ceruinus, de cuius eruditione & amore in me paulo ante locutus ſum, ſe vidiſſe librum manu ſcriptum Bernardini Maphæi nobiliſſimi & ſtudioſiſſimi iuuenis, qui IVVARET REMPVBLICAM ſcriptum haberet. quam lectionẽ non contemno, nec valde probo: quomodo enim poteſt aliquis in literis & libris prodeſſe reip. ? agendum profecto eſt aliquid ab eo, qui velit reip. afflictæ ac perditæ vtilitatem & opem adferre. Poſtquam vt cõſtitueram ſilere non potui, ecce quomodo hunc locum legi non inepte poſſe putem: coniecturam autem ex antiquis veſtigiis duco, AT IN LITERIS ET LIBRIS (VT DOCTISSIMI VETERES FECERVNT) GVBERNARE REMP. Cum inquit curia & foro excludemur, vt nullo pacto poſſimus aliquid in rep. agere, & eius quemadmodum conſueueramus, clauum tenere, poterimus in literis & libris remp. gerere, eam ſcilicet quam nos fingemus, & ingenio noſtro ad optimum ſtatum conformabimus.

4.1 περὶ δυνατῶν &c.)Cum ad Varronem virũ eruditiſſimum ſcribat, quæſtionem illam obſcurã tangit, quam περὶ δυνατῶν appellant: de qua magna erat inter philoſophos cõtentio, præcipue inter Diodorũ dialecticũ, & Chryſip-
» pum Stoicũ. Quàm autẽ vane hæc illi acciperent, oſtendit Cicero in libro de Fato cum inquit, At hoc Chryſippe
» minime vis, maximéque tibi de hoc ipſo cũ Diodoro certamẽ eſt: ille enim id ſolũ fieri poſſe dicit quod aut ſit ve-
» rum aut verũ futurũ ſit: & quicquid futurum ſit, id dicit fieri neceſſe eſſe, & quicquid non ſit futurũ, id negat fieri
» poſſe. Tu & quæ non ſint futura, poſſe fieri dicis, vt frangi hanc gemmã, etiam ſi id nunquam futurum ſit. De eadem hac re alibi etiam in paucis illis, quæ remanſerunt eius libri paginis loquitur. Rationem Diodori diligenter Alexander Aphrodiſienſis explicat in cõmentariis in primum τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν his verbis, δυνατὸν λέγων καὶ περὶ τῶν δυνατῶν τοῦτο ὁ Διοδώρῳ λέγεται, ἤτοι ὃ ἔστιν ἢ ἔσται, τὸ γὰρ ἢ ὂν ἢ ἐσόμενον πάντως δυνατὸν μόνον ἐκεῖνος ἐτίθετο, τὸ γὰρ ἐμὲ ἐν Κορίνθῳ γενέσθαι, δυνατὸν κατ' αὐτὸν εἰ ἢ ἐν Κορίνθῳ ἢ πάντως μέλλοιμι ἔσεσθαι, εἰ δὲ μὴ γενοίμην, οὐδὲ δυνατὸν ἦν καὶ τὸ παιδίον γενέσθαι γραμματικὸν δυνατὸν εἰ ἔσοιτο, &c. Chryſippi vero, Plutarchus in libro quem aduerſus Stoicos edidit inſcriptum στωικῶν ἐναντιωμάτων. Vbi etiam idem de Diodoro confirmat: ea nos, ne longiores ſimus omittemus. Iocatur hic Cicero cum docto & graui viro, docte & grauiter: nec enim vnquam poſſunt ab artificio ſuo recedere, qui literis & ingenuis diſciplinis delectantur. cognitis diuerſis eorũ ſententiis de hac re quid Cicero nunc dicat manifeſtum eſt. A recepta lectione diſcrepat Mediceus codex eo loco CHRYSIPPEA NE AN HAEC QVAM NOSTER, &c. ſic enim habet, CHRYSIPPIAS HAEC QVAM NOSTER, &c. Et vereor ne ex maiori parte hoc nõ ſine culpa librarii acciderit: eruditiores hoc cenſebunt. Quæ certe ſuprà dixit, ex opinione Diodori dixit, Chryſippi rationem non exponit. In eo quod conſequitur nomine integrior eſt idem codex: DIODOTVS enim recte habet, cum omnes ante noſtrũ mendoſe DIODORVS haberent: nec enim de Diodoro, de quo ſuprà, ſermo nunc eſt, nec eum intelligere poteſt, ſed de Diodoto philoſopho, qui domi Ciceronis multos annos vixit: ob id enim ſuum illum dicit. de quo cum multis locis agat (vt manifeſto percipiatur alium eſſe à Diodoro dialectico) ferè ſemper id nomẽ in impreſſis codicibus inquinatum eſt, & in Diodorum imperite immutatum. neſcio an ſemel tantum illud recte in excuſis libris ſcriptum inuenerim, cum antiqua exemplaria contrà ſemper incontaminatum conſeruarint. Is eſt in ſe-
» cundo libro epiſtolarum ad Atticum, Diodotus mortuus eſt, reliquit nobis HS fortaſſe centies. De eodem, lib. V Tuſculanarum longius agit.

6.1 Eſt igitur aduentus Cæſaris in expectatione) Nos arbitrati ſumus hanc dictionem CAESARIS vacare, propter modum illum dicendi conciſum & cõpendioſum, quo ſæpe vtitur, & quem nos antea notauimus. Manifeſtius autem ſuperuacaneam eſſe docent vetuſtiores codices, in quibus eſt SCILICET CAESARIS, vt planè perſpiciatur fuiſſe olim expoſitionẽ, declarationémque verbi illius ADVENTVS ſuperne poſitam, poſteáque temere à librariis in ordinem verborum Ciceronis conlatam. Sic etiam ad Att. loquitur pluribus locis, vt
» lib. X, Cum quid ſcriberem, planè nihil haberem: hæc autem reliqua eſſent quæ ſcire cuperem, profectúſne eſſet,
» quo in ſtatu vrbem reliquiſſet. Loquitur enim de Cæſare proficiſcente in Hiſpanias, nec tamen nominat: notiſſimum enim erat quem intelligeret. ita autem de Principibus viris, Regibúſque loqui mos eſt.

6.2 In Pomptinum videri cõmodius eum exire poſſe) Nos (Oſtiæ) vt in antiquis inuenimus, ſcripſimus, etſi ſatis negligenter noſtri librarii hunc locum impreſſerunt. Punctis enim à ſuperioribus hoc verbum diſtinguere debebant, maioréque prima litera ſcribere, vt oppidi nomen. ſed nos petimus à ſtudioſis veniam horum errorũ: cum enim adeſſe impreſſioni nobis non licuerit, hæc illorum vitio cõmiſſa peccata corrigere nequiuimus. Dicitur autem Exire ſæpe nulla mentione habita loci vnde diſceditur: ſed illius tantum in quem venimus aut vbi conſiſti-
» mus: vt Exire in prouinciam. & in epiſtola ad Cæſarem, C. Trebatium cogitaram quocunque exirem &c. Eſt hic
» Exire, de naui deſcendere, vt ad Att. lib. VI in Piræea cum exiſſem. Et in II Rhetoricorum Ciceronis de nautis
» qui tempeſtate in alto iactati fuiſſent, Imprudentes legis cum exiſſent, vitulum immolauerunt. Quanquã exemplum ad Atticum, quod protulimus, ad locum eſt: dixit enim IN PIREAEA. Hic autem in loco hoc verbum poſitum eſſe videtur, & hanc ſignificationem habere, quia locum tantum conſideret vbi terminus erat nauigationis, & vbi de naui exeundũ erat, nec ſpectet vnde diſcedebatur, nec quò peruenire oportebat. Roma enim vltimũ eius itineris erat, cuius non fit mẽtio. nam (exire) etiam ſic dici poſſe, poſteriore exemplo declaratum eſt, quanuis hic adiungat Hoſtiæ in loco, vt res (ni fallor) exigebat: nam vt dictum eſt, notare tantum voluit vbi finis nauigationis fieri debebat. Sermo enim eſt de Cæſare nauibus ex Hiſpania redeũte, & variæ ſententiæ erant vbi ille cõmodius poſſet finem imponere nauigationi. ſic arbitror antiquam & omnium ferè manu ſcriptorum codicum lectionem defendi & conſtitui poſſe.

8.4 Tibi dedi partes Antiochianas) Nos veterem ſcripturam ſecuti ſumus ANTIOCHINAS: nec enim erratum librarii putauimus, quod in multis huiuſcemodi nominibus animaduertimus, vt in primo ad Atticũ, No-
» ſti enim Marinas pro Marianas. Et XIIII, De hæreſi Veſtorina, pro Veſtoriana. Item in cũctis vetuſtioribus codicibus, & maximè in Mediceo. In epiſtola Pollionis, Hirtino prælio. Et in literis Caſſii, Spectra Catina, pro Catiana, & Hirtiano. Hoc idem videtur obſeruaſſe Priſcianus non indiligens grãmaticus, cuius lib. II. hæc ſunt ver-
» ba, Inueniuntur tamen authoritate veterum, vel Euphoniæ cauſa, & maxime in propriis quædam non ſeruantia
» ſupradictas regulas, vt Ligus Liguris Ligurinus, non Ligurianus, Cenſor Cenſoris Cenſorinus, nõ Cenſorianus.

10.4 Et ingentium culinarum cum Sophia ſeptimæ) Nos hunc locum valde ſuſpectũ habemus. quidam corrigunt COCLEARVM. nos nihil immutare volumus cum nihil certi haberemus: nec tamen locum ſilentio prætermittere rectum putauimus, præſertim cum antiquus codex hac parte luxatus ſit, non ſine nota illa in margine quam mendoſis locis apponit. Eſt autem in illo, vt nihil prætermittamus, INGENTIVM CVLARVM, vt appareat vnde verbum illud, quod nunc omnes impreſſi habent, CVLINARVM deductum ſit.

10.7 Ego cætera qui animo æquo fero) Hæc erat vulgaris lectio, quæ nihil à vetuſta diſcrepabat: nec tamen eam veriti ſumus damnare & explodere: exiſtimamus enim aliquantum mendi illam occupaſſe, legíque debere, EGO

CETEROQVI ANIMO AEQVO FERO. Eſt enim dura admodum ſtructura, ſi illo modo legas:
nec videtur de vllis aliis rebus loqui voluiſſe, vt verbum illud CETERA locum hic habere poſſit: tantum de
morte Syllæ iocoſe(vt opinor)narrauit:hoc autem aduerbio duobus locis vſus eſt in epiſtolis ad Atticum,quem-
» admodum in optimis exemplaribus inuenimus,vt lib. X I I, Ne viuã mi Attice,ſi mihi non modo Tuſculanum,
» vbi ceteroqui ſum libẽter, ſed μακάρων νῆσοι tanti ſunt, vt ſine te ſim totos dies. Et lib. X I I I I, O loca cetero-
» qui valde expetenda,interpellantium autem multitudine penè fugienda. Sed & in Oratore etiam in vulgatis codi
» cibus, Illam autẽ concinnitatem quæ verborum collocationem illuminat his luminibus, quæ Græci (quaſi ali-
» quos geſtus orationis) σχήματα appellant,quod idem verbũ ab iis etiam in ſententiarum ornamenta transfertur.
» Adhibet quidem hic ſubtilis,quem niſi quod ſolum, ceteroqui rectè quidã vocant Atticum, ſed paulo parcius.
» Et in epiſtola etiam poſteriore ad Leptam, Si modo tecti ſatis eſt ad comitatũ noſtrum recipiendum, cæteroqui
is mihi locus non diſplicet. Credimus autem formatũ eſſe hoc aduerbium quemadmodũ (alioqui)quod magis
in vſu eſt,& eundem penè ſignificatum habet,vt hic oſtendat ſe mortem Syllæ non moleſtè laturũ fuiſſe,niſi ve-
reretur vnum incõmodum tantum quod ex eius obitu conſequi videbãtur.id autem erat,ne haſta Cæſaris refri-
xiſſet:vt taxet illum tanquã ſectorem & emptorem bonorũ ciuium quæ à Cæſare vendebantur.Eſt autem face-
» te dictũ. Eundem etiam iocum mouet iiſdem penè verbis in eadem perſona in epiſtola ad Caſſium, Nos hic
» D.Syllam patrem mortuum habebamus,alii à latronibus,alii cruditate dicebãt:populus non curabat, combuſtũ
» enim eſſe cõſtabat:hoc tu pro ſapientia tua feres æquo animo,quanquã πρόσωπον πόλεως amiſimus. Cæſarem
putabant moleſte laturum verentem ne haſta refrixiſſet: vt accuratius videndum ſit, cum de eodem agi ambo-
bus his locis manifeſtum ſit,cum priore P. appelletur,poſteriore vero D. in vtro mendum ſit. Vulgata ſanè lectio
frigida erat & inepta meo iudicio:vnius autem literæ correctione arbitror illam valde illuſtratam eſſe. nec mirũ
eſt in voce parum frequenti antiquiores etiam librarios deceptos eſſe.

12.3 Munuſculum mittere volui leuidenſe crs(ſo filo) Nos verbum illud VOLVI in nullis antiquioribus codi-
cibus inuenimus, nec tamen delere voluimus,cum aliquid omnino,ſi nõ ſit illud,deſideretur,vt perfecta ſit ſen-
tentia:niſi fortaſſe(quod ſuſpicor)verba illa ſint ex aliquo poeta: quæ ſi tota haberemus, locum hunc per ſe illu-
ſtrem,& planum facerent:nunc ignorata non paruas tenebras eidem offundunt. Nos vt in re incerta nihil quod
certi proferamus habemus.

15.1 Pergratam tibi eſſe ſententiam meam) Nos maluimus hunc locum vt in vetuſtioribus reperimus tradere men
doſum,& lacerum,quàm vt à quibuſdam(vt opinor)ſuppletus erat, Quod ſi attentius verba illa odoraberis, ſen-
ties profecto ſuppoſita eſſe, tam male inter ſe coherent, & tam parum reliquis conueniunt. Si noſtrum conſili-
um probabitur,gaudebimus: ſcimus autem eruditorum multorum conſenſum in repudiandis,expungendíſque
dictionibus ſententiíſque omnibus quæ temere intra bonorum auctorum fines irruperant.

15.2 Non perinde vt eſt re abſens literis,&c.) Veteres codices, VT EST REAPSE EX LITERIS. Sic enim
» non ſolum pro re ipſa priſci illi dicebant, vt Pacuuius, Si non eſt ingratum reapſe quod feci. ſed poſteriores,&
» politiores etiam vt Cicero,cuius in V de finibus hæc ſunt verba, Quamobrem ordiamur ab eo quod modo po-
» ſui,quod idem reapſe primum eſt. Nonnulli autem ſunt qui omnia in quæ non paſſim incidunt, vt obſoleta, &
rudia faſtidiant.

15.6 Omnes mihi Graccos, omnes Lucilios) Veteres omnes codices GRANIOS habẽt,quæ vera eſt huius loci le
ctio. fuit enim Granius quidam valde facetus,ſed amaris quãdoque ſalibus dicax. Lucilius item ſatyras ſuas mul
» tis ſalibus,iocíſque reſperſit. De Granio meminit Cicero lib. I I de Oratore, Quî igitur diſtinguemus à Craſſo,à
» Catulo,à cæteris,familiarem noſtrum Granium,aut Vargulam amicum meum,non mehercule in mentem mi-
» hi quidem venit:ſunt enim dicaces,Granio quidem nemo dicacior. Aliis etiam locis de Granio meminit vt face-
to. Nam Granium, Luciliúmque & dicaciores,& humilioris fortunæ homines cõiungit: Craſſum autem,& Læ-
lium,qui & nobiliores,vrbanioréſque erant, ab illis ſepatat.

16.9 Aut facetè dictorũ offenſionem fama ingenii,&c.) Nulli veteres codices OFFENSIONEM habent: qui-
dam eius loco alio atramento repoſitum habent OPINIONEM. Nos FAMAM maluimus ſcribere: hac cõ
iectura ducti,quòd ſæpe cum duo ſint eadem ferè vocabula,librarii alterum vacare arbitrantes,relinquant. Sen-
tentia autem egregia ex hac lectione colligitur. Querebatur Cicero quòd ſæpe nonnulla acutè,& facetè dicta ad
Cæſarem adferebantur, quæ fortaſſe illum reip. ſtatum taxarent, aut aliqua ratione Cæſarem læderent: quo-
rum cum auctor ignoraretur,omnes aiebant à Cicerone eſſe pronunciata,quod illi creare periculum poſſet. Do-
let ſe nulla ratione poſſe id incõmodum vitare. vnam tantum viam ſibi dicit eſſe,vt effugiat famam acutè, & fa-
cetè dictorum(famam autem, quia vno ore omnes omnia ſalſè,& vrbanè dicta illi tribuebant)& hanc eſſe, famã
ingenii abiicere,id eſt ex hominum mentibus firmam opinionem delere,quam de ſuo ingenio habebant. Si enim
quod fieri non poterat,famam quæ erat de ſuo ingenio extinxiſſet,non amplius hominum conſenſus omnia a-
cute dicta in illum contuliſſet. Nos in re incerta,& in qua alii etiam ſibi non parum permiſerint,expoſita noſtri
iudicii ratione nonnihil,nobis indulſimus: rationem tamen noſtram patefacere voluimus, vt ſicui,quod fieri po
teſt,noſtrum iudicium diſplicuerit,poſſit vulgatam,cõmunémque lectionem ſequi. nos nihil repugnabimus. Vi-
deat tamen accurate cum vna omnino dictio ſupplenda ſit, an noſtra commodior, aptiórque ſit: nam quòd fa-
cilius hanc librarius negligens omittere potuerit,multo veriſimilius eſt.

16.19 Quem denarium narras) Multi locum hunc mendoſum eſſe exiſtimauerunt, variíſque modis corrigere ad-
greſſi ſunt,vt poſtremo Veneti, QVEM OENOMAVM NARRAS, ſcribere auſi ſint,cum illi dictioni nul
lus hic locus(niſi fallimur)eſſe poſſit: quamuis ſupra de OEnomao Accii ſermo ſit. erat enim OEnomaus tragœ-
diæ nomen,vt putamus,ab Accio ſcriptæ. Nam & Nonius Accium OEnomao ſæpe citat. Qui aliquid hic mu-
tandum cenſuerunt,omnes videntur coniecturas aliquas non ſatis firmas ſecuti eſſe: nos nullius induſtriam in-
ſectamur,nec tamen fuit cur eos imitaremur: animaduertimus enim in cunctis manu ſcriptis DENARIVM

legi. Quare contra tot librorum conſenſum aliquid decernere nimis audax, & periculoſum viſum eſt. Quanuis autem huius lectionis certam aliquam rationem reddere nequeamus, nolumus tamen eam reiicere, multa enim eſſe ſcimus, vel infinita potius, quæ à nobis ignorantur, & multis etiam quanuis eruditis obſcura ſunt, nõ tamen ob id deprauata, ſunt exiſtimanda, & explodenda vt putamus. Eãdem hanc vocem inuenies in tertia ab hac epiſtola, quo loco edulium quoddã ſignificare videtur, quod magni apud me momenti fuit, nequid hic temere mutaremus, Neque ollam, inquit, denariorum implere. Nam quanuis theſaurus in ollis à ſenibus maxime cõdi ſoleat, vnde argumentum & titulum ſuæ comœdiæ Plautus accepit: arbitror tamen argutiorem quempiam eſſe ſenſum horum verborũ, voluiſſeque Ciceronem hoc loco ludere, & materiam ioci ex ambiguitate illius dictionis traxiſſe: quod tamen non affirmo: nec enim vllo teſtimonio aliorum auctorum confirmare poſſum. Id autẽ quod ſuſpicati ſumus non ineptè vt puto, conſideratis diligenter ambobus his locis, notũ facere volumus. Quod ſi recipitur, probatúrque edulium illic ſignificare, non video cur hic quoque idem ſignificare non poſſit, neque cur hinc vocem hanc delere tentent, cum illic eam manere ſinant: eandem enim eius vtroque loco rationem eſſe puto. eruditiores hoc diligentius cõſideráre poterunt, quorum ego iudicio ſemper libenter acquieſcam. Satis hic nobis fuit conſilii noſtri rationẽ oſtendere, quód non vt cuncti ferè alii fecerunt, dictionẽ hanc delere voluimus.

16.20 Illos apud me declamitare, me apud eos cenitare) Locus hic quoque in omnibus antiquioribus, & in multis etiam, quos vidi manu ſcriptis parẽtum noſtrorum ætate, luxatus eſt & mancus, multa enim verba deſunt Librariorum incuria in deſcribendo omiſſa. Nos nihil immutauimus, etſi locum ſuppletũ exiſtimemus, quia non incommoda omnino verba reſtituta ſunt: ſententiam autem hanc ipſam prorſus deſiderari arbitramur: conſilii tamen noſtri memores rem ſilentio præterire non potuimus. Sic autem quos vidimus manu ſcripti codices omnes habent, PVTO ENIM TE AVDISSE (SI FORTE AD VOS OMNIA PERFERVNTVR) ILLOS CENITARE, &c.

16.20 Tum enim cum rem habebas quæſtunculis te faciebam attentiorem) Peruetus ille codex Mediceus ſolus rectam lectionem ſeruat: nam qui ab eo deſcriptus videtur, quem aiunt Franciſci Petrarcæ manu exaratum, vt fit, ab illa integritate degenerat. Sic omnia fatis in peius ruere, vt inquit prudentiſſimus poeta. QVAESTIVNCVLIS enim legit, e quo vulgatã lectionem perfluxiſſe arbitramur. Ille incorruptior QVAESTICVLIS adhuc retinet, quæ vox huic ſententiæ mirè quadrat: olim enim cum rem habebat, dicit conſueuiſſe ſe illum attentiorem paruis quibuſdam lucris facere. Vtitur autem hac ipſa huius verbi diminutione Cicero lib. II de Diuinatione, Aut fiſſum iecoris cum lucello meo, aut meis quæſticulus cum cœlo terra, rerúmque natura.

16.24 Solebã enim antea delectari oleis, & lucanicis tuis) Petrarca, ſeu quis fuit qui de Mediceo deſcripſit, hic etiam deceptus eſt: cum enim peruetus ille DELIBITARI haberet, ſcripſit ipſe DEBILITARI. Quæ cum vana eſſet lectio, & nihil ſignificans, alii DELECTARI, quod nunc in vulgatis omnibus, ſententiam ſequentes, ſuppleuerunt: non tamen antiqua lectio vno nobis quod ſciam adhuc codice immobiliter manens amplius negligenda eſt.

17.5 Tamen quãdo ego vir fortis, idémque philoſoph9) Antiqua lectio meo iudicio melior, ingenioſiórq;, QVVM EGO VIR FORTIS, IDEM QVOD PHILOSOPHVS. iocatur enim ferè ſemper in his epiſtolis. Si non contigent, inquit, vt poſſim agros conſeruare, quod eos militibus diuidere velit Cæſar, licet hoc magnum fortunis meis detrimentum adferat, non tamen poſſum Cæſarem nõ amare, à quo vitam ſalutémque impetraui, quum ego vir fortis tantopere viuere pulcherrimum duxerim, quod non debebam poſt tot patriæ calamitates. Erátque honeſtius philoſopho, quàm mihi: quod enim viro forti turpe eſt, id nullam philoſopho reprehenſionem adfert. Feci igitur dicit vir fortis (ſibi enim vir fortis videbatur Cicero propter res à ſe fortiter in conſulatu geſtas) quod philoſophus agere debebat. Vir enim fortis amiſſa ſua dignitate amplius in vita manere velle non debet: Philoſophus autem humanas omnes res, fortunǽque iniurias, & iniuſtos patriæ dominatus adeo cõtemnit, vt Socrates etiam cum Athenis XXX tyranni eſſent, pedem porta non extulerit.

20.4 Cum mecum ſumptus habebas) Nos veterem ſcripturam etſi parum planam, & fortaſſe mendoſam repoſuimus: quod enim aliud faceremus in tantis tenebris nõ habuimus. Quod ſi illam non ſatis integram eſſe eruditiores iudicabunt, nos tamen confidimus, vt minus inquinatam viciniorem eſſe veræ lectioni. hanc rem in arbitrio optimorum ingeniorum relinquimus. Eſt ſanè & aliis locis (ni fallimur) in antiquis codicibus negligenter ſcripta hæc epiſtola, CASSATRA enim pro Caſtra illi habent, quod corruptum arbitror: & infrà ARTOLAGYNI pro ARTOLAGANI, quæ vox etiam apud Athenæum eſt lib. III, vbi etiam eius confecturam docet his verbis, ὡς δ' τὸ καλούμενον ἀρτολάγανον ἐμβάλλεται οἰνάριον ὀλίγον καὶ πέπερι γάλακτι καὶ ἔλαιον ὀλίγον ἢ στέαρ. Præterea locus ille, NEC TAMEN AD HANC INSOLENTIAM, parum mihi certus videtur, quem tamen quia ſic inuenimus in cunctis melioribus, non mutauimus: etſi ſciamus nonnullos coniectura ductos legere INDOLENTIAM: quod parum nobis probatum eſt, quanuis meliorem vocem reponere neſciamus. atq; omnia hæc in mediũ propoſuiſſe nõ inutile exiſtimamus: & vt omnes videant quantis in tenebris verſemur circa bonorũ auctorũ integritatẽ, & vt poſſit vnuſquiſq; in tam dubia & incerta re iudiciũ ſuũ ſequi.

20.5 Ex areis tãtum habemus) Vetuſtiores codices ARTIS loco AREIS habent, ſed tamen EX præpoſitionem retinent. Alii aliis modis locũ reſtituerunt, vt quidã etiam auſi ſint EX ARTE COCI legere, contra veterum exemplariorum auctoritatem. Ego inſtitutum meum ab antiqua ſcriptura modice declinandi tenens, ET ARTIS legi: alibi enim in antiquis codicibus, nec ſemel EX pro ET ſcriptum obſeruaui: ſententia autem, & verborum ſtructura egregie reſpondent. nam & paulo ante dixit ſe iam aliquid intelligere, & quanuis ſeró, tamen aliquid didiciſſe: nunc autem explicat quantum in ea arte progreſſus ſit. Quod ſiquis veterem ſcripturã tueri velit, videat an EX ARTIS dictum eſſe poſſit, quemadmodum in epiſtolis ad Atticum, ex Apollodori, vt intelligatur, ratione aut præceptis: ſitque hæc vna earum locutionum quæ conciſæ ſunt, & ad imitationem Græci ſermonis prolatæ, vt ad opis, per Locuſtæ & Varronis ducere, magna eſt in Scapulæ celebritas: de quibus lõgius ae-

curatiúſque alibi loquar.

20.8 Bona tua comedam) Antiquiores codices priſcam & obſoletã hac ætate vocem retinẽt, COMEDIM enim & Mediceus,& Petrarcæ pro comedam habent. Quam lectionem agnoſcit & Nonius Marcellus de proprietate ſermonis. poſtquam enim Plautũ in Bacchidibus vſum eſſe hac voce docuit, addit, Cicero ad Varronem epiſtola Petiſſet, Cura ſi me amas,&c. Vbi animaduertendũ eſt locum eſſe corruptum, legique debere pro PETISSET PAETI, SET CVRA,&c. facili,& frequenti errore eandẽ literam inutiliter repetendi,& duas dictiones coagmẽtandi,& cõiungẽdi. Et hoc maximè loco cõfirmatur, quomodo has epiſtolas, quæ familiares falſò,& ineptè noſtris temporibus appellatæ ſint, vocare,& citare debeamus: cõcordant enim cum vetere ipſarum inſcriptione verba Marcelli. totus enim liber ad Varronem inſcribitur & ceteros. Cum igitur dixit, Cicero ad Varronem: librũ hunc deſignauit, in quo etiam ſunt epiſtolæ ad Pætum. cum autem epiſtola Pæti, id eſt ad Pætum miſſa certius declarauit vbi hæc ſint verba. nam quin ita locus ille legi debeat neminem arbitror dubitaturum nunc re aperta & indicata. Quid enim vox illa PETISSET eo loco faciat? nã Periocha illa Ciceronis à voce hac SED, nõ à CVRA incipit: quã ſi attente locum leges, videbis Marcellũ nullo modo omittere debuiſſe. Peccarunt autem in deſcribẽdo codice Nonii, etſi plurimis ille mendis ſcatet, quia legitimũ titulum harũ epiſtolarum ignorabant, pariterque rationẽ hanc non tenebant qua vtebantur antiqui in citandis locis harum epiſtolarũ, quibus diligenter obſeruatis non amplius de harum epiſtolarũ inſcriptione dubitandũ eſt. Et locus Nonii antea corruptus,& multa offuſa caligine obſcuratus omni modo purgatus luci, claritatíque ſuæ reſtitutus eſt.

21.2 Sed prius meũ ἀπόφθεγμα) Nos vt in vetere illo Mediceo inuenimus ἀπότευγμα ſcripſim⁹. Mirum autem eſt quàm compoſitè,& rectè in eo exemplari Grææ dictiones perſcriptæ ſint: vt raro admodum in illis aliquid deſideretur. eſt autem hæc vox & alibi à Cicerone vſurpata in epiſtolis ad Atticum lib. XIII. Vbi enim ἀπότευγμα magnum nullũ fieri poſſit: ἀπότευγμα vel non magnum, moleſtum futurũ ſit. Quid opus eſt περιεργάζεσθαι? cum enim latinam vocem non habet quæ poſſit rem quam vult exacte exprimere, Græca vtitur ad familiares ſcribens. Quod enim ſuprà dixerat, ſi conſequi nõ poſſes, nũc breuius vna voce exponit. Tunc autẽ ἀπότευγμα facit aliquis, cum rem quam adgreſſus eſt, non conſequitur & nanciſcitur. Quod igitur conatus erat Pætus, ſtylũ Ciceronis imitari, nec ei ex animi ſententia ſucceſſerat, dixerat fortaſſe prius ipſe ſe ἀπότευγμα feciſſe. quod autem eſſet ἀπότευγμα, à Trabea vix nunc ſciri poteſt tam minuta res poſt tot ſæcula.

22.1 Amo verecundiam) Quæſtio quæ hac epiſtola lepidè ſimul & eruditè explicatur, ab aliis etiam agitata eſt. Docet enim cum de pulchritudine & turpitudine nominũ lib. III Rhetorices Ariſtoteles diſſereret, rationẽ hanc quam poſtea, vt patet, Stoici arripuerunt (quòd turpitudo ſcilicet nõ eſſet in verbis) ſophiſticam eſſe, eiúſque fallaciæ auctorem Bryſonem fuiſſe,& quemadmodum ea ſolui debeat, accurate ſubtilitérque his verbis diſputat. Eſt enim (inquit) aliud alio magis proprium nomen & magis ſimile rei, magíſque aptum & accommodatum ad cõſtituendam rem ante oculos. Præterea non eodem pacto ſe habens ſignificat hanc rem & illam: quapropter ob hoc etiam aliud alio turpius aut honeſtius iudicandum eſt: ambo enim ſanè & honeſtum & turpe ſignificant, nõ tamen quatenus honeſtum aut turpe: an hæc quidem? verum magis aut minus. Expoſitis autẽ Cicero diligẽter Stoicorum argumẽtis quanuis ad ea non reſpondeat, ſe tamen Platonis verecundiam ſequi malle oſtendit, qui obſcœnas res tectis verbis ſolitus eſt ſignificare. Hoc igitur à doctore ſuo Ariſtoteles accepit, ſed non ſolum ipſe vt pudorem ſeruaret ab ea ſententia, quæ tunc (vt videtur) valde celebris erat, alienus fuit, ſed rationes quaſdam,& argumenta excogitauit, quæ eam inanem & falſam eſſe docerẽt. Nunc poſtquam quod propoſitum fuit hac epiſtola Ciceroni declaratũ eſt, ad quaſdam eius partes purgãdas, quæ fœdis maculis inquinatæ ſunt, veniamus: facilius enim iudicari & ſtatui poterit de probitate & prauitate illarũ, tota totius epiſtolæ ſententia percepta & cognita. explicat etiam Cicero hanc eandem diſputationem contra verecundiam lib. primo officiorũ, ſed breuius.

22.3 Vt ille in Trinũmo virgo modo) Antiqua cuncta exemplaria, quæ vidimus, etiam margines Germani libri, vbi illi quaſdam diuerſas à vulgatis lectiones ex antiquo, vt teſtati ſunt,& mihi ſanè perſuadent, codice poſuerũt, habent VT ILLE IN DEMIVRGO MODO: intelligit autem Turpilium comicum, qui fabulam docuit hoc titulo. Non. Marcellus Turpilium citat in Demiurgo in dictione QVAESTI, item in dictione PORTI, item alibi hunc Turpilii verſum adducit in Demiurgo, Apertæ ſuræ, brachia autem errorem mihi corde exſuſcitabant. Nam vox illa MODO ſignificat hãc comœdiam paulo ante recitatam fuiſſe. Quod verba etiã illa NOSTI CANTICVM, MEMINISTI ROSCIVM, confirmãt. Locũ autem hunc in Trinummo apud Plautum non inueniri, omne dubium tollit, coarguítque vulgatam lectionem falſam,& deprauatam eſſe.

22.7 Sed iam multis factum eſt tam obſcœnum) Nos antiquam lectionem in noſtro libro repoſuimus ſinceram, vt arbitror,& incorruptam, planã certe,& claram, Quod tu in epiſtola ſuo nomine appellas, Piſo ille frugi tectius,& minus aperto vocabulo appellabat penem. ſed quia multi, poſt eum ſcilicet, ſic appellauerunt, vt ipſe antea appellarat, cum amplius non tectum eſſet,& obſcurum, factum eſt tam obſcœnum quàm id verbum quo vſus eſt Pætus. poſtquam enim non latuit, nec clam fuit quid ea voce ſignificaretur, ſtatim factum eſt turpe,& obſcœnum: non enim intelligi ab omnibus quid ea denotaretur, ipſam verecundiorem faciebat. ideóque infinitis penè nominibus apud Græcos, nec paucis etiam apud Romanos hæ hominis partes, quæ honeſtè nominari non poſſunt indicantur: vnuſquiſque reconditam vocem ſectatur: vulgatam,& nimis apertam propter turpitudinem fugit,& aſpernatur.

22.13 Battuit inquit impudenter) Eſt & hoc verbum ex illis quæ turpem rem ſignificabant, cum alium etiam haberẽt non obſcœnum ſignificatum: nam pro verberare frequenter accipiebatur. Habemus & nos huic ſimile verbũ & nomine & ſignificatu, id eſt quod ab hoc deductum videtur,& ipſum quoque verberare & flagello cædere ſignificat, quod flagitioſam & nefandam rem alio ſignificatu innuit,& eandem (vt puto) quam apud Romanos Battuere. Quanuis enim Cicero impudẽtius adhuc eſſe tradat Depſere quàm Battuere: dicit hoc fortaſſe, quia tunc non tantopere deteſtabantur eas libidines quæ priore verbo ſignificantur, quàm nos nunc merito facimus: ſed

licenter illis amoribus vtebantur: ſed non noſtrum eſt, neque ad hoc inſtitutum pertinet, quod grauius aut leuius
peccatum ſcelúſve ſit, minute perquirere: illo certè quod verbo Depſere innuitur, nihil ſpurcius fœdiúſque fieri po
teſt. veniam mihi datum iri ſpero, qui vt huius epiſtolæ ſenſum aperirem, declararémque, breuiter & tecte de ob-
ſcœnis rebus aliquantulum diſputaui.

22.13 Depreſſit multo impudētius) Vetuſti codices, DEMPSIT. Nos literam M vacare putauimus, ac DEPSIT
ſcripſimus. Non. Marcellus Varronem Myſteriis hac voce vſum eſſe docet hoc verſu, Sed tibi fortaſſe alius mo-
lit, & depſit. A Græco autem (vt eius verba ſunt) magis ſignificantiam & originem trahit. quod autem verſus Ho-
meri in Odyſſea, quem Nonius citarat, nullum veſtigium ibi eſt, vt inane illud ſpatium repleatur, vidēdum eſt an
reponi hic debeat κηρὸν δεψήσας μελιηδέα μήτις ἀκόυσῃ. qui eſt in XII lib. cum ſermo eſſet de Vlyſſe, qui molli-
ta cera aures ſociorum obturabat, ne cantus illi ſirenarum audirent. quid vero δέψειν apud Græcos ſit, notiſſi-
mum eſt. Tanta erat priſcorum comicorum licētia, vt nedum puduerit Ariſtophanem obſcœno nomine in co-
mœdia vti, totam hanc rem ſcurriliter deſignet, & pingat: quod mirum eſt, ea tempora tantam verborum obſcœ-
nitatem ferre in theatro potuiſſe, & tantopere riſu, iociſque inſanire homines illos ſolitos, vt paterentur ſiniſtre fa
cetos poetas, tam turpiter, ſceleſtéque bonis moribus illudere.

22.15 Supplere flagitium eſt) Nos parua admodū immutatione ab antiquis exemplaribus, SVPPEDIT legimus:
nam ſic etiam ſupra BATTVIT, DEPSIT, tertia perſona ſingularis numeri. Res autem clara eſt, Non ſo-
lum inquit verba, quæ rem ſignificant, ſed res ipſa etiam quæ verbis illis declaratur, pro loci ratione modo tur-
pis eſt, & culpatur: modo ſi non honeſta, tamen conceſſa, & non reprehenſa. Quod enim in balneis vitio nulli da
tur, id alibi committere flagitium eſt. manifeſtum eſt autem quid intelligat.

24.7 Hoc tempore fieri poſſe) Vetuſti codices FERRI: nam quod alii pro TEMPORE, TEPORE legunt, in
nullo inueni antiquo codice. Idem dicimus de voce illa SERVITVTEM, quā alii in SEVERITATEM
commutarunt. Nos enim omnibus vetuſtis exemplaribus concordes vulgatos codices nunquam damnare auſi
ſumus, ideóque & hic & aliis locis hæc argutè ab aliis excogitata non recepimus.

26.5 Sed tamen Ariſtippus quidem ille Socraticus non erubuit) Nulli veteres habent particulam illam negatiuam,
quare nos cum Germanico codice NE ARISTIPPVS QVIDEM ILLE SOCRATICVS E-
RVBVIT, ſcripſimus: ferè autem ſemper QVIDEM ante ſe habet NE. Græca autem verba Ariſtippi quæ
melius viſa ſunt Ciceroni dictum illud exprimere, nos adferemus, vt poſſint ſtudioſi facile cum interpretatione
Ciceronis conferre, ſunt autem apud Athenæum δειπνοσοφιστῶν lib. XII. ὁ δὲ ἀρίστιππος οὐδὲ τῇ λαΐδος ἴσῳ ἔχω
καὶ οὐκ ἔχομαι.

26.6 Ibi loquor aliquid, quid in ſolum, vt dicitur, &c.) Locus obſcurus, & multis ſuſpectus: vetuſtioribus omnibus
exemplaribus cum vulgata lectione conuenit: verbum tantum ALIQVID non habent antiqua, quare neque
nos recepimus. Vt fit, alii aliis modis dum corrigere volunt, locum hunc magis deprauarunt. Quidam pro SO-
LVM, SOLATIVM reponunt coniectura ducti, & ea inani, & falſa: vtinam autem tam certa eſſet ſentētia,
quàm verba ſunt incorrupta: prouerbium enim eſt, ſed rarum admodum, qua de cauſa parum perſpicitur vnde
„ ductum ſit, à Cicerone tamen lib. I de Natura deorum iterum vſurpatum eſt, Abuteris ad omnia atomorum re-
„ gno, & licentia. Hinc quodcunque in ſolū venit (vt dicitur) effingis atque efficis. Nos nihil aliud poſſumus: tantū
non temere euertendam eſſe hanc receptam cū antiqua conſentientem lectionē, admonemus, locúmque alium
indicauimus, quo Cicero hoc eodem prouerbio vſus eſt. Quod autē iidem GENIVM, pro GEMITVM e-
mendare voluerunt, à fide etiam in hoc antiquorum codicum diſceſſere.

26.7 A me dixeris) Mediceus ille peruetus codex A MANE vnà cum Petrarcæ libro: quare nos quoque eos ſecu
„ ti ita legimus. Sic etiā loquitur Plautus in Amphitryone, Hæc illis pugnata eſt pugna vſque à mane ad veſperū.
„ Sic itidem Lucilius apud Firmianum lib. V. Nūc vero à mane ad noctem, feſto atque profeſto totus idem pari-
térque dies populúſque patréſque iactare, &c. Nec mihi difficile eſt credere, ſic etiam Ciceronem referentem fa-
miliarem Pæti ſermonem dixiſſe.

26.7 Ille vero) Nos ILLE BARO vt in iiſdem probatiſſimis codicibus inuenimus: quæ ſi rara eſt vox, non ideo
repudianda, & delenda. Quantū autem de hac re iudicare poſſumus, ille fatuus ſignificat, & ſtultus: ſic enim & a-
libi hanc vocem acceptam vidimus, etſi ferè ab omnibus ſua ſede mota, & indigne deiecta eſt. Lib. II de Diuina-
„ tione ante Venetam editionem ita in cunctis impreſſis locus hic legebatur, Huic equidem Antichobaro inquit
„ victum te eſſe non vides: mendoſe proculdubio. ſic etiam in multis manu ſcriptis, & nonnullis antiquioribus vi-
dimus. Illi quam gratiam in prima voce corrigenda à ſtudioſis omnibus merito inire debebant, amiſerunt, dum
parum conſiderate poſteriorem, quæ integra erat, corrumpunt. nā quod pro ANTICHO, ANTIPHO ſcri-
pſerunt, laudem meruerunt. Fuit enim Antipho Athenienſis, quem nunc intelligit, coniector ſomniorū, & vt Græ
ci dicunt ὀνειροκρίτης. ſcripſit autem quomodo debeant iudicari ſomnia, de quo etiam Artemidorus lib. II ὀνει-
ροκριτικῶν ca. de Sæpia loquitur: μέμνηται τῆς ὀνείρου τούτου καὶ ἀντιφῶν ὁ ἀθηναῖος. Quod autē pro BARO, TV
VERO repoſuerunt, culpam deprecari non poſſunt. Eſt autem valde ſimilis locus in diuinatione, de quo nūc lo
cuti ſumus, huic quem in manibus habemus. Hanc eandem vocem (vt opinor) in cunctis manu ſcriptis codicibus
„ inuenies lib. II. de finibus hoc loco, Hæc cum loqueris, nos barones ſtupemus, tu videlicet tecum ipſe rides. etſi
in impreſſis VARRONES malè, & mendoſe. Stolidos autem quoſdam videtur & hic innuere. Nam quòd in
epiſtolis ad Atticū incontaminata manet hæc vox, locum illum ſatis celebrem citare non neceſſe iudicauimus:
tot autem locis inuentā, etſi raram, & obſoletam vocem errare amplius ſua regione pulſam paſſi non ſumus. Do-
ctiores conabuntur eam certius explicare, nos quod opera noſtra potuimus, non indiligenter fecimus.

AD L. PLANCVM. X.

1.4 Hominis impudentiſſimi) Antiqua omnia exemplaria IMPOTENTISSIMI. Impotens autem ſæpe, vt

à veteribus etiam grammaticis notatum eſt,dicitur valde potens:plerunque tamen in malam partem:vt Impotẽs
» Sylla.Cicero Tuſculanarũ lib. V,Qui nihil metuant, nihil agant,nihil cõcupiſcant, nulla impotentia efferantur.
» Eadem ratione appellauit elegantiſſimus poeta,Freta impotẽtia.Cicero in epiſtola ad Lepidum,Sin iſta pax per-
» ditum hominem in poſſeſſionem impotentiſſimi dominatus reſtitutura, hoc animo ſcito omnes ſanos,vt mor-
tem ſeruituti anteponant.

8.9 Victoriam pateremur)Sic omnes impreſſi,nos (partiremur)cum vetuſtis ferè exemplaribus.illi enim vnius lite
ræ defectu, PATIREMVR. Partiri autem cauſas habes apud hunc auctorem. nam quod Germani in ſuo
codice emẽdarunt PARAREMVS,minus mihi ſatiſfacit ea lectio.parare enim nobis potius dicimus rem cu-
pitam,& optatam.Nulli præterea codices antiquiores vocem eam habent: partiri autem cum paucioribus recte
dictum eſt.Malui,inquit,plures ſocios habere,indéque minorem laudem adipiſci eius victoriæ,quàm cum pau-
cis,vt maiorem gloriam,ſi recte res ceſſiſſet,conſequerer,partiri & diuidere victoriam. iacturam enim potius æ-
quo animo laudis facere volui(defendẽdæ reip.ſocios quærens,cũ pluribúſque victoriam communicans) quàm
cum paucioribus periculoſe nimis,& temerarie eam diuidere. etſi enim eam adeptus cum paucioribus maiorem
gloriam acquirerem: nimis magno tamen reip.damno id feciſſem.funeſta enim victoria fuiſſet.

12.3 Et tuarum literarum ad me promiſſa meminiſſem)Sic omnes veteres,& noui codices, quos vidi,habent. Cæ-
lius tamen quidam Rhodiginus homo multæ lectionis,PRAEMISSA corrigit ex antiquis (vt ipſe ait) exem-
plaribus,intelligítque PRAEMISSA primitias quaſdam.Sic etiam legit locum Plinii contra Hermolai emen-
» dationem,Oleique, ac vini præmiſſa remeans ſecum tuliſſet. quod non reprehendo : nimis tamen mihi durum
videtur,& epiſtolarum claritate alienum hic(præmiſſa) legere.eſſet enim obſcurior,& non parum violenta trã-
latio.Nam quantũ ad antiquorum codicum fidem, habuimus nos miræ vetuſtatis Mediceum. Vellem autẽ eos
qui antiquis exemplaribus nituntur,vbi ſint hæc egregia vetuſtatis monimenta notũ facere.Quanuis enim nul-
lius eruditi viri fidem condẽnemus,nihil tamen nobis non ſuſpectum eſſe debet, cum homines plerunque om-
nia tentent,vt ſuis opinionibus fidẽ acquirant. promiſſa autem intelligit ea,quæ in ſuis literis Plancus facturum
ſe eſſe promiſerat.

12.13 Breuia,fugacia,& caduca exiſtima)Antiquiores codices,Mediceus inquam,& qui Petrarcæ fuit, hac parte lu-
xati ſunt,& manci ſic enim habent, BREVIA FVGATO CADVCA EXISTIMA: quam tem pro-
pter librorum dignitatem,& probitatem nullo modo ſilentio præterire potui,quanquam receptam lectionem re-
ctam & verã eſſe iudicem:nec video quomodo veterem tueri ſi velim poſſim: credendum igitur eſt hoc erratũ fuiſ
ſe librarii. cum raro autem accidere ſoleat vt peccet,non alienum mihi viſum eſt,hoc etiam teſtari. præter defor
matam illam dictionem FVGACIA,coniunctio non eſt in antiquioribus.

17.4 Quàm me tueri poſſet in caſtris)Nos IVVARE ex antiquo codice,quod etiam Germani adnotarunt. dece-
pit hoc loco(vt opinor)eos, qui ab antiquis deſcripſerunt,quod hoc verbum per vnum tantũ V in illis eſt, aliter
ac nunc ſcribimus.Nam ſi IVVARE legiſſent,nunquam commiſiſſent,vt eius loco (tueri)ſcriberent.

17.6 Quo obſide fide illius,& ſocietate in rep.adminiſtrãda vterer)Nõnulli genitiuo caſu recte (fidei illius, & ſocie-
tatis)emendarũt: vno tamen diſſentiunt ab antiquis codicibus,quòd in illis(fide)eſt,nõ(fidei)vt fortaſſe eadẽ ra-
» tione dictũ ſit,qua Virg.Libra die,ſomníque dixit.& in Roſis, Ad primi radios interitura die.Quã lectionem cõ
firmat, quòd in vulgatis omnibus FIDE etiam legebatur, etſi illi ablatiuo caſu intelligebant, ideóque pro SO-
CIETATIS,ſocietate emendarant,improbe omnino,& imperite,quia ſinceram lectionem nõ intellexerunt.

18.1 Quid in animo habuerim cum Leernus)Quidam legunt LERNVS, vel LERINVS.nos vetuſtam ſcri-
» pturam repoſuimus LAEVVS: eundémque credimus eſſe hunc & illũ, de quo ſic non multo poſt, Læuo Ci-
» ſpio dabo perferenda.

24.7 Quibus ſubito impetui, ac latrocinio parricidarum reſiſtat) Nos vt in veterrimo Mediceo codice inuenimus
» IMPETV ſcripſimus,vt etiam in epiſtola ad P.Seruilium,Vt intelligat hanc cõmendationem ſibi magno vſu,
» atque adiumẽto fuiſſe,Sæpe autem ſic protuliſſe huiuſcemodi nomina tertio caſu Virgilium,notiſſimum eſt: vt
» in IIII Georgicorũ,Quod nec cõcubitu indulgẽt.&, Téque aſpectu ne ſubtrahe noſtro,& aliis locis. quod di-
ligẽtiſſimus vir Iohannes Pierius in ſuis Virgilianis caſtigationibus adnotat. Nam quòd hunc locũ vt Ciceronis
citat,cum ſit ex epiſtola L.Plancii μνημονικὸν ἁμάρτημα:vel potius ſequitur nõnullorũ morem,qui cunctas epi
ſtolas quæ his voluminibus cõtinentur,quia non valde ſtilo inter ſe diuerſæ ſunt,vt ſi Ciceronis eſſent, adducũt,
ne minimum probi & eruditi hominis erratum cum maxima eiuſdem laude cõiungam: docétque ille Cæſarem
tantum tam minutarũ rerum auctorẽ in huiuſcemodi nominibus I literam cenſuiſſe abiiciendã : dominatúque,
& ornatu,& reliqua huiuſmodi & ſcribendum,& proferendum eſſe.

23.4 Vel cum ſalute recipere me poſſem)Aliquãtum mendi hoc loco habent antiquiores codices,SALVTARI
enim legunt pro ſalutariter,ni fallimur: eſt autem Planco familiare aduerbium.ſequenti enim epiſtola in vulga-
» tis etiam,nedum veteribus,& melioribus libris,Nihil enim me non ſalutariter cogitare ſcio. & nos igitur(ſaluta-
riter)ſcripſimus.vſurpauit etiam Cicero hoc aduerbium.

23.7 Aut ab illis furentibus latronibus)Mediceus codex & Petrarcæ liber,Germanicus item impreſſus,qui ſæpe an-
tiquam lectionem in margine adpoſitam habet, omnes conueniunt : & pro FVRENTIBVS,FERVEN-
TIBVS legunt. Nos igitur hunc conſenſum probatiſſimorum codicum aſpernari non potuimus: nam quod
paulo ſuprà hac ipſa epiſtola Lepido OFFENSVS, cum antea INFENSVS legeretur,ſcripſimus, veterum
in hoc etiam codicum auctoritatem ſecuti ſumus.

30.7 Vt amplius paſſus centum vltra aciem,&c.) Nos paſſuum numerum in nullis manu ſcriptis inuenimus: notã
igitur mendi appoſuimus,quæ ſignificet numerum deſiderari.

32.6 Gladiatoribus autem)Sic omnes vulgati,vno excepto,qui nuper Venetiis impreſſus eſt,Gladiatoriis enim ha-
bet,proculdubio male.Nec enim(vt puto)inuenies dici ludis gladiatoriis.(gladiatoribus) autẽ in vſu erat, id eſt die

illo,quo munera gladiatorum dabãtur: vt Ludis etiam dicebatur,quo die ludi cõmittebantur.Cicero ad Atticum multis locis hoc oſtendit,maxime lib.I I,de Clodio loquens, Quinetiam cum candidatum deducerem,is quærit ex me,num conſueſſem Siculis locũ Gladiatoribus dare.Id eſt eo die quo pugnarent gladiatores.In I X etiam Philippica circa finem,Circúmque eam ſtatuam locum Gladiatoribus, ludíſque liberos, poſteróſque eius, quaque verſus pedes V habere. Item pro P.Seſtio. Etenim tribus locis ſignificari maxime Populi Rom.iudicium, ac voluntas poteſt,concione,comitiis,ludorũ,gladiatorúmque conſeſſu.Quod autẽ paulo poſt AVCTORARI SESE NOLEBAT,legunt iidem, repudiantes receptam & eandem veterem lectionem, quæ eſt AVCTORE SESE NOLEBAT: in hoc quoque iudicium eorum non probo. ægre enim tulit Balbus,quòd cum ante bis ille gratis pugnaſſet,poſtea auctore ſeſe noluit,ideóque eum multis modis excruciatũ necauit. Quod ſi dictio illa DEPRESSVS mutanda ſit,DEPREHENSVS malim,quàm aliter: vetuſti tamen codices vulgatam lectionem retinent.

32.7 Coniecti enim lapides ſunt in eum)Antiquiores nõnulli COLLECTI.Quod tamẽ erratum puto librarii, communémque lectionem potiorem eſſe iudico: nam & ad Atticum lib.IIII, Q.Fratris domus primo fracta cõiectu lapidum ex area mea.Niſi aliquis intelligere velit multitudinem lapides collegiſſe,vt in illum coniiceret, non tamen conieciſſe.

32.11 Vllum finem)VLLAM veteres codices: eſt enim & poetis,& iis qui proſa oratione ſcripſerunt,incerti generis hæc vox.Lucretius lib.I I,Et latere ex vtroque ſupérque,infráque per omne Nulla eſt finis. Cicero in principio ſtatim libri ad Caſſium in meliorib⁹ codicibus, Finẽ nullam facio mihi crede Caſſi de te, & de Bruto noſtro, id eſt de tota rep.cogitandi.

33.5 Simularem plane neceſſe erat) Miror nullos hunc locũ, vt mendoſum animaduertiſſe, atque notaſſe. præter enim antiquam ſcripturam,quæ omnino diuerſiſſima eſt. vnde ſi ita legas,dictio illa, SCRIBENTI pendet, quomodo autem altera CONCIONIBVS regitur? Vtinam tam facile poſſemus locum ſuæ integritati reſtituere,quàm facile poſſumus plurimis argumentis corruptum eum eſſe conuincere.Quanuis autẽ non confidamus locum nos planè inluſtraturos,non pœnitebit tamen,neque ingratum fortaſſe erit ſtudioſis viris, receptam lectionem inanem præſertim,& nouè ſuppletá coarguiſſe,& damnaſſe: alii fortaſſe,quod nobis non licuit, præſtabunt: aperta enim purgatáque plaga,facilius poteſt medicus artem ſuam explicare,& remedia adhibere.Non paruam huic claritatem adfert locus in prima Pollionis epiſtola,eandem rem tractans. quare qui eum cum hoc contulerit,nõ paruum habebit aditum ad huius loci reſtitutionem. eſt autem hic, Vnas enim poſt Idus Martias demum à Panſa literas accepi, in quibus hortatur me,vt ſenatui ſcribam,me & exercitũ in poteſtate eius futurũ. Quod cum Lepidus concionaretur,atque omnibus ſcriberet ſe cõſentire cum Antonio,contrarium fuit. Nam quibus cõmeatibus,&c.Purgat ſe quòd non Panſæ literis paruerit,ſenatuíque ſcripſerit: cõſilium enim eius nõ ſapiens eſſe vult,reip.q; inutile,& maxime contrarium rationibus eius, qui ſe quæ polliceretur ſenatui, poſſe præſtare,& ad exitum perducere vellet. cũ enim reſp.ſuo exercitu in Italia indigeret,Lepidúſque cum Antonio conſentiret, ſi ipſe Pollio tam aperte ſenatui ſcripſiſſet ſe in eius fore poteſtate, auctoritatémque eius velle defendere, non potuiſſet ſuas copias in Italiã per Lepidi prouinciam traicere: nec enim cõmeatus ſuppeditaſſet Lepidus ei, qui contrariis partibus palàm auxilio veniret.Cum igitur quod Panſa ſuadebat,contrarium eſſe velit,docet ſe rectè texiſſe conſilium ſuum,bonáque mente ſemper Lepido oſtendiſſe,ſe Antonii ſalutis rationem habiturum,vt remp.iuuare poſſet,& vt Lepidum falleret.His argumentis,& teſtimoniis veterum codicum ductus vulgatam lectionem improbaui & eieci,veterémque quanuis inquinatã reſtitui. Quod autem poſtea mihi in mentẽ venit,& tantopere mihi ſe ex omni parte probauit,vt niſi iam liber excuſus eſſet, ſic vt ſcriberẽt mãdaturus fuerim,nunc exponã.Suſpicor pro PALMARER,in quo tantũ verbo mendoſi ſunt priſci codices,PALPARER legi debere: parua omnino licẽtia opus eſt,vnius enim tantũ literæ immutatione totus locus inluſtratur. Quod autem Palpare,& Palpari indifferẽter pro adulari,& ſubblãdiri μεταφορικῶς dicatur,planũ eſt,& à diligẽtiſſimis grãmaticis animaduerſum,& notatũ,tertióque caſui SCRIBENTI pulchre reſpondet. Sic enim & Horatius lib. I I ſermonũ,Satyra prima de Cæſare Auguſto loquens hoc ipſo verbo vtitur, Cui male ſi palpere, recalcitrat vndique tutus. Et Plautus in Amphitryone, Obſeruatote quàm blãde mulieri palpabitur.Nam quin SIMILIS legendum ſit,nullus(niſi fallor)reuocabit in dubium. Dicit autem literas ſimilis,& conſentientes cõcionibus, quas habebat,vt loco ſuprà citato inquit: cum Lepidus concionaretur, atque omnibus ſcriberet ſe cõſentire cum Antonio.nec enim aliud Pollioni Lepidus ſcribebat,aliud in concionibus loquebatur, ſed ſemper in eadem mẽte ſe eſſe oſtendebat,ſibi conuenire,ſocietatémque eſſe cum Antonio.Quo magis cũ tam aperte id omnibus & ſcriberet,& loqueretur,dicit ſibi opus fuiſſe Pollio,vt poſſet reip.opitulari,ſe à Lepido nõ alienum eſſe oſtendere, ſed illi ſubblandiri,& adulari,vt poſſet ad finem optimas ſuas cogitationes perducere.

32.11 Pontium Aquilam)Hic vnus eſt ex interfectoribus Cæſaris,quem D.Bruti legatũ hoc prælio cecidiſſe his verbis narrat Dion hiſtoriarum Romanarum lib.XLVI. ὡς δ' οὖν τοῦτ' ἐγένετο καὶ πόντιος ἀκύλας ὁ ἐκ τῶν σφαγέων ὢν καὶ τῷ δεκίμῳ ὑποστρατηγῶν. τίτον μουνάτιον πλάγκον ἀντιπολεμοῦντα αὐτῷ μάχαις ἐνίκησε,&c.pauló q; infrà de decretis propter hanc victoriã Romæ loquens inquit: καὶ τὸν ἀκύλαν ἐν τῇ μάχῃ ἄλλοι ἐτίμησαν τά τε χρήματα ἃ ἐς τὴν παρασκευὴν τῶν τοῦ δεκίμου στρατιωτῶν οἴκοθεν ἀνηλώκει τοῖς κληρονόμοις αὐτοῦ ἀποδοῦναι.

33.12 Sed habere equitatũ)Antiqua exẽplaria,EQVITVM: deeſt autem nota numeri equitũ: nam EQVITATVM omnino male in excuſis legitur. recenſet enim hic numerum copiarum: quem cum in nullo veteri exemplari inuenerimus,notam quæ deeſſe ſignificet,adpoſuimus.

33.12 Et Pupilli Bagienni vnam) Nos emendauimus P.Bagienni: etſi veteres etiam codices pupilli habent.Sed mirũ eſt quàm ſint fœdè corrupti omnes,quos vidimus in his compendii notis: vt locus ille in I I epiſtola ad Lentulũ CVI LVPVS TR.PL.QVOD IPSE DE POMPEIO RETVLISSET,&c.in Mediceo etiam ceteris probatiore,legatur,CVI LVPVS TIRANNVS PVBLIO LENTVLO QVOD

IPSE,&c.Et ſic quotieſcunque imperitus ille,& audax quiſquis fuerit notas illas compendii interpretari voluit:
» quemadmodũ ſæpe C.Conſul interpretatur,vt eo loco ad Appium,Ego C.Pomptinum legatum meum Brundi
» ſii expectabam. habent enim antiqui,Ego Cõſul. Pomptinũ.& ſic in Mediceo titulus epiſtolarum ad C.Curio-
nem eſt, INCIPIT EIVSDEM AD CONSVLEM CVRIONEM.item in vltima epiſtola eiuſ
dem libri C.Cœlio ſcripta locus ille,Quod item C.Virgini propinquus tuus,&c.ſic in eodẽ legitur, Quod item
Conſul Virginius,&c. Quod tamen mendum turpiter omnes ferè vulgatos codices occupauerat. quis enim ea
tempeſtate Conſul hoc nomine extitit?Sed quantum ad Pupillum alibi etiam in eo codice pro P.pupillus depra
uate legitur,vt in epiſtola qua commendat Bruto L.Titium Strabonem his verbis, Huic in tua prouincia pecu-
niam debet pupillus Cornelius. cum tamẽ vulgati omnes eo loco P.Cornelius habeãt: quare nos tuto viſi ſu-
mus receptum licet errorem reiicere,& aſpernari.rem autem pluribus verbis explicauimus,vt intelligant ſtudio-
ſi vnde hæc in prænominibus errata,quæ ſæpe mirificè lectorem perturbant,orta ſint.

35 Lepidus imp.item pont.)Nos antiquam ſcripturam in Mediceo vix conſeruatã reſtituimus: erat enim etiam
in illo prima litera eius dictionis ITER cõtaminata in omnibus his lepidi titulis, ſed rubrica tantũ circũducta,
vt prior lectio euidẽter appareret.Petrarca vero,ſiue quis alius, qui ab eo exemplari librum qui eſt in Diui Mar-
ci bibliotheca deſcripſit,maiorem quam debuit importunæ illi caſtigationi fidem habuit,TER enim ſemper ha-
bet: nos vetuſtiorẽ illam recepimus, & ſinceram putamus (Iter) autem vt in antiquis omnibus monumẽtis pro
(iterum)ſcriptum eſſe credimus: cõiungitur autem cum priore dictione Imperator. Nam quoties felici aliquo
prælio facto Imperatores ab exercitu appellati eſſent, toties in memoriis, titulíſque notabant. Quod ex nomiſ-
matibus,& lapidibus antiquis tam clarum & teſtatũ eſt,vt non neceſſe ſit id magis confirmare.nam ad ſequen-
tem dignitatem nullo modo pertinet : non enim acceptum ſemel id ſacerdotium aliquis niſi morte amittebat.
Quod in Lepido hoc manifeſtum eſt: cum enim eum prouincia,exercitu,omníque dignitate ſpoliaſſet Augu-
ſtus,nunquam auſus eſt pontificatum ei eripere,quem illo mortuo ſibi ſtatim aſſumpſit.

35.3 Sed inermium) INERMORVM habent omnes vetuſti codices, vt etiam in Ciceronis epiſtola ad D.Bru-
» tum eo loco,Cũ paucis inermis,perterritus metu,fracto animo fugiſſe Antonium: etſi eo etiam loco vulgati co-
dices INERMIBVS habeant contra omnium veterum fidem.

35.4 Vt ſint amplius equitum triginta milia)In nullis manu ſcriptis paulo antiquioribus hũc numerum, aut alium
equitum Antonii inuenire potui. Quapropter notam,quæ illum ſignificaret,à librariis negligenter omiſſam,ar-
bitratus ſum:eam autem ego,quæ defectum indicaret,adpoſui, quam etiam Mediceus codex omnib⁹ his locis,
quibus numerus deſideratur,etſi non ſimilem noſtræ,ſuam tamen quandam,& ſemper eandem habet.

34.2 In ciuibus conſeruandis)Nos quam in cunctis reperimus antiquioribus exemplaribus dictionem non negle-
ximus.nõ enim temerè omnes vno cõſenſu OBSERVANDIS legunt: nec ſemper oportet cũctas rariores
& infrequentiores voces condemnare & explodere:nimis enim anguſtè latos Latinæ linguæ terminos cõtrahe-
remus,quos maiores noſtri eruditiores,& meliore iudicio præditi,ſemper ſummo ſtudio proferebant.

AD M. BRVTVM. XI.

4.1 Progreſſus ſum ad tranſalpinos) Veteres omnes codices, præterea Germanicus INALPINOS: nos etiam
longe meliorem hanc lectionẽ putantes INALPINOS legimus: non enim alpes tranſiit Brutus, vt cum gen
tibus trans alpes ſitis bellum gereret, ſed cum feris populis alpes colentibus pugnauit, eorúmque caſtella expu-
gnauit. In vetuſtis etiam codicib⁹ ſic ſcriptus eſt hic locus Suetonii in Auguſto,Item Rhetiam, & Vindelicos,ac
Salaſſos gentes inalpinas coercuit.Nec deſunt qui ita quoque verſum hunc Tibulli legant,Teſtis inalpinis Epas
per natus in armis: quamuis in impreſſis codicibus longè aliter legatur.

7.1 Cum adhibuiſſet domi meæ Lupus me)Omnes hic vulgati codices cum veteribus concordant, quare locũ ſi-
lentio præteriiſſem,niſi quidam attentare auſi eſſent,& puram lectionem inquinare, ADIISSET legẽdo, pro
ADHIBVISSET, vt noſtra fert opinio, male. hic enim Adhibere ſignificat quod alibi plenius in conſilium
adhibere. Coegerat autem familiaris D.Bruti Lupus Ciceronis domi cõſilium amicorum Decimi, vt illorũ ſen-
tentias de re Bruti exquireret,in quod etiam Ciceronem adhibuerat.id eſt admiſerat,& receperat. ſic ad Atticum
» lib.II,De muro imperaui Philotimo,ne impediret quo minus id fieret quod tibi videretur, vt cenſeo tamen ad-
» hibeas Vectium. Id eſt in cõſilium voces,rem cum ipſo deliberes: erat enim Vectius Cyri architecti libertus, vt
quicquid de ædificando ſtatuendum eſſet,optimè reſpondere poſſet. In prima epiſtola ad A. Torquatum ple-
» nius, De te autem ipſo Torquate tuum eſt ſic agitare animo, vt non adhibeas in conſilium cogitationum tua-
» rum deſperationem,aut timorem.

8.1 Eo tempore Polla tua miſit ad me,vt ad te,&c.Nulli veteres codices,AD ME habent, quare nos eorum au-
ctoritatem ſecuti eam partem neglexinus. Sæpe autem (miſit) notum fecit,certiorem reddidit,ſignificat. Cice-
» ro ad Tironem,Curio miſi,vt medico honos haberetur. Ad Atticũ lib.XIII,Miſi equidem ei nunciari te quo-
» ad potuiſſes expectaſſe eius aduentum.etſi hoc eodem libro inquit,Mitte ad Lupum noſtrũ,vt is nobis eas cẽtu-
» rias cõficiat. Et ad Att.lib.IIII,Id cuiuſmodi ſit,aut nũc ſi ſcies,aut cũ is Romam venerit, ad me mittas velim.

10.1 Si autem hoc tempore ab his videatur dici cauſa ſimulationis,&c.Nos hunc locum mendoſum exiſtimamus:
ſed tamen quia in veteribus nonnihil ſcrupuli erat,receptã lectionem non deleuimus:adpoſita tamen nota qua-
ſi damnauimus,& non ſine præiudicio quodam huc ad cauſam dicendam reiecimus. Semel iam auditis vtriuſ-
que rationibus,in alteram partem magis propenſi ſumus: impreſſa lectio omnibus expoſita, & aperta eſt: vetus
vt eſt,huc trãſferetur:SIT AN HOC TEMPORE IS VIDEANTVR DICI CAVSA MAL-
LE ME,&c.Nos,ſi paulum eam adiuues, ſinceriorem veterem iudicamus: arbitramur autem ex duabus illis di
ctionibus,TEMPORE IS, vnam faciendam ſecundo caſu ab hoc recto,tempus,antiqua nec infrequenti ſcri
» ptura in hoc codice,vt ad Tironem,Dei bonei quãto mihi illud erit amabilius. Et ad Plancũ,Qui aut armis po-

ſiteis pacem petere debẽt.retinet enim Mediceus codex veterem ſcripturã,vt hac etiam epiſtola,quod in infini-
tis marmoribꝰ notatũ eſt,LIBORE,pro LIVORE,poſitũ eſt.Hoc autẽ cõceſſo,vel vt(hæc)pro (hoc)legas,vel
contrà ſingulariter quod eſt in antiquo numero multitudinis VIDEANTVR, omnẽ huic locũ(vt arbitror)nõ
incõmodè reſtitueris.Dictiones autẽ quædã in vulgatis ſuppletæ, ni fallor abũdant. Quod ſi duriuſculus eſt hu-
ius loci ſenſus,cõciſiórque verborum ſtructura,huius viri ſcriptioni attribues,qui imitabatur λακωνισμόν.

10.4 Iniiciat nouitas)Omnes veteres codices VACVITAS,omnino melius,id eſt ſpoliatam eſſe remp.Conſuli-
bus:nondum enim noui creati erant.

10.12 Suſtinere ſumptum)Veteres omnes(ſubſiſtere ſumptui)habẽt.Quam lectionem & recepimus,& probauimus,
intelligimus enim Subſiſtere ſumptui,pares eſſe ſumptui, poſſe in ſumptibus qui fiunt manere, & perdurare: ita
quaſi me fortem præbere his ſumptibus,vt eos regam, nec eorum preſſu corruam.

10.12 Dertona)Plinius ſanè lib.III. cap.V.Dertonam coloniam his locis memorat cuius eadem & vna eſt (vtputa-
mus)quæ Decimi Derthoma.nam quantum ad eius verum nomẽ Dertonámne,an Derthoma fuerit,maluimus
nos hac parte antiquorum codicũ fidem ſequi,quos admirandæ vetuſtatis habuimus, quàm vulgatos Plinii co-
dices.Quòd ſi Strabonis orthographiæ fidem habeamus,rectè vetera exemplaria aſpirationem retinent: melius
tamen impreſſi codices DERTONA,non Dertomam habent:ab eo enim Derthon appellatur,ἔστι δὲ ὁ Δέρθων
πόλις ἀξιόλογος κειμένη κατὰ μέσον τὴν ὁδὸν τὴν ἀπὸ γενούας εἰς πλακεντίαν ἑκατέρας διέχουσα σταδίους ύ.Nam quod
nonnulli DE RHOTONIA,rem claram confundunt.

14.2 Meæque illæ vehementes conciones)Nos,CONTENTIONES ſcripſimus,vt inuenimus in duobus illis
maximè mihi probatis codicibus,quorum ope olim Politianus hac ipſa in epiſtola Græcas voces abolitas reſti-
tuit:eoſdem enim habuimus,accuratéque ſummo otio pertractauimus.Loca autem ab Angelo reſtituta ab om-
nibus nunc recepta,nos quoque mirabiliter probamus.

16.5 A Gabinio Conſule relegatus eſt) Hanc rem tangit hiſtoriarum Romanarum lib.XXXVIII Dion,non ta-
men Lamiam nominat.ſunt autẽ hæc eiꝰ verba,ἀλλ' ἐν τοῖς τῶν ἀντισπουδαστῶν δυνατώτερος ὢν ὁ κλώδιος χρηματίζειν τι ὑπὲρ αὐτοῦ τῷ νόμῳ ἐπέτρεψε ὅτι γαβίνιος τὴν πρόσοδον τοῖς ἱππεῦσιν ἐς τὴν βουλὴν, ἔδωκε ἀλλὰ καὶ
ἕνα τινὰ αὐτῶν ὅς πολὺς ὑπὲρ τῆς πολιτείας ἐξήλασε.

20.5 Te perterrefacto)Vetera omnia exẽplaria PERTIMEFACTO: quæ vox,quia rara eſt, cum eam fortaſſe
pro Latina nõ haberent,nõ hinc tantũ indigniſſimè deiecta eſt,ſed aliis etiam ſuis ſedibus deturbata.Inuenimus
nos in multis manu ſcriptis Lucretii codicibus in proœmio ſecũdi libri hanc vocem iterũ eandem pœnã imme-
» rito paſſam:eo ſcilicet verſu,His tibi cũ rebus timefactæ religiones.eiꝰ enim loco in vulgatis TVMEFACTO
repoſitũ eſt,priore dictione importunè deleta,cuius criminis culpã putamus nos Marullũ Byzantiũ ſuſtinere:vi
dimus enim eiꝰ librũ,qui cũ TIMEFACTAE antè ſcriptũ habuiſſet,in TVMEFACTO eam dictionẽ cõ-
uerſam habebat.Fuit autẽ Marullus admirabilis ingenii vir,& elegãtiſſimus poeta, Lucretiique in primis ita ſtu-
dioſus,& admirator,vt ferè nunquã è manibus dimitteret:magnã præterea operam in eo cum fœdiſſimis mẽdis
ſcateret,purgãdo collocauit,multáq; fœliciter reſtituit.Quãdoq; tamen cũ nimis ingenio ſuo indulgeret,nõnul-
la quæ corrigere voluit,deprauauit:parũ enim manu ſcriptos codices,cũ tam corruptos paſſim inueniret, ſeque-
batur:quǽq; ſuo iudicio probaſſet,ea recta iudicans, multis locis deceptus eſt. quæ lõgius percurri,ægreferens tã
bonũ poetã tot vulneribus cõciſum iacere:cúmq; ab omnibus ametur,& colatur, nullũ tamen ei tam miſerè tẽ-
porum iniuria máco,& detrũcato opẽ ferre,remediúmve vllũ adhibere.Quã rectius autem (timefactæ)legatur,
planũ credo futurũ omnibus,qui accuratè totũ locũ cõſiderarint.cũ enim ſupra docuerit,opes,nobilitatẽ,regna,
nõ poſſe morbos è corpore tollere,neq; perturbationes ex animo poſſe demere,vult: tollit tamẽ omnẽ, qua ad-
uerſarius vti potuiſſet rationẽ,niſi forte inquiẽs metus mortis,ſuperſtitionéſq;,quæ animi morbi ſunt, perterritæ
aſpectu armorũ militúmq; in vmbratilibꝰ pugnis cõcurſu fugiũt,animúmq; cura,ſolicitudinibúſque vacuũ relin
quunt.Si enim hoc accideret,tũ magnũ adferrent adiumentũ diuitiæ,& imperia.verũ hoc credere ridiculũ,& ſtul
tum eſt:nã metus mortis,aliæque animi perturbationes nõ metuunt vim militũ,contẽnúntque maieſtatẽ regũ,&
imperatorũ,audactérque inter eos verſantur,nec ſpecioſas veſtes reuerentur,id eſt nulla res eſt quæ illis timorem
incutiat.Quæ omnia lectionẽ illam TIMEFACTAE cõfirmant. nam TIBI quã vim hîc habeat,puto ma-
nifeſtum eſſe,eandem ſcilicet quã habet eo Ciceronis loco ad Atticum,At ille tibi πολλὰ χαίρειν τῷ καλῷ dicens
pergit Brundiſium:& aliis multis locis,ne longiores ſimus in re clara exempla adducendo.

28.4 Aiunt enim patriam amicitiæ præponendã eſſe)Nos veterem lectionẽ,quæ multos primo aſpectu falleret, ob
ídque fortaſſe repudiata quondã eſt,ſua ſede repoſuimus PATRIAE AMICITIAM. cũ enim poſſumus
antiquorũ exemplariorũ dignitatẽ,auctoritatémque tueri,libẽter facimus:ſæpius enim qui ea paruifecerunt, de-
ceptos vidimus:hancque eorũ verborũ ſentẽtiam credimus eſſe,Aiunt enim patriæ amicitiã præponendã eſſe,
ſcilicet amicitiæ neceſſariorũ.duo enim ſunt quæ quiuis amare ſummo ardore debet,patria,& neceſſarii.fatetur
hic ſe diſſentire ab illis,qui præponendum eſſe amorem patriæ dicebant,amori neceſſariorũ, & familiariũ: cum
enim nemo ſit qui non patriam diligat,& amicos ſaluos velit,potius vter amor præponendus ſit diſputandũ eſt.

AD C. CASSIVM. XII.

1.4 Pecuniæ maximæ diſtribuuntur)Nos,vt in veteribꝰ libris inuenimus,cõtrario ſenſu DESCRIBVNTVR
legimus:eſt autem deſcribere pecunias,frequens apud M.Tullium,id eſt hanc huic,hanc illi pecuniæ ſummam,
» quã ſoluere debeat,definire.In oratione pro L.Flacco,Deſcripſit autẽ pecuniam ad Pompeii rationẽ,quæ fuit ac
» commodata L.Syllæ deſcriptioni.Item in epiſtola magna ad Q.Fratrem,Nomen autẽ publicani aſpernari non
» poſſunt qui pendere ipſi vectigal ſine publicano non potuerint,quod iis inæqualiter Sylla deſcripſerat.

2.12 Qui ſiue ad me referrẽt,ſiue nõ mea tibi tamen,&c.)Nos cõtra hæc verba mendi notã collocauimus,quæ huc
reiecto lectore diligentius hunc locũ animaduertendũ eſſe admoneret. eſt enim in antiquioribus codicibꝰ dimi-

nutus,luxatúſque,vt quemadmodũ nunc in vulgatis legitur,à recẽtioribus ſuppletũ putem: alii de hoc ſuo vnuſquiſque arbitrio iudicabũt: nos antiquã ſcripturã in medium proponemus, QVI SIVE AD ME REFERENT MEA TIBI TAMEN IN BENEVOLENTIA,FIDESQVE PRAESTABITVR, vt membrũ alterũ defeciſſe exiſtimandũ ſit.quẽ fortaſſe defectũ in ſuis etiã codicibus cũ haberent Germani,nec aliquid deſiderari putarẽt,verbis his aliquantum immutatis,ſic peruerſionẽ hanc ſe poſſe corrigere opinati ſunt, SSQVAE AD ME DEFERVNT,MEA TIBI, &c.vt in impreſſis.Omnino eſt locus corruptus.

64 Sin,quod dii omen auertant,oppreſſus ibi erit) Tria vltima verba in antiquis exemplaribus non leguntur,nec (vt opinor)legi debent,eſt enim figura ἀποσιώπησις:intelliguntur enim ea,quæ reſtituta erant verba,aut quæpiam alia quæ parem vim habeant.frequens autem eſt hæc figura apud hunc auctorem,ſed multis locis contaminata: in epiſtola tamen ad Terentiam incorrupta eſt,Si perficitis(inquit) quod agitis,me ad vos venire oportet: ſin autem:ſed nihil,&c.

10.4 Vt ſi hæc ex ſentẽtia cõfecta eſſent,cõſilio,atq; auctoritate tua roboraremur)In nullis paulo antiquiorib' libris ROBORAREMVR legi: & ſanè vacat. omnis enim periodi ſenſus ab extremo eius verbo bis repetito pẽdet, & regitur.Vt ſi hæc,inquit,ex ſententia confecta eſſent,cõſilio,atque auctoritate tua niteremur:ſin quid forte titubatum(vt fit in bello)exercitu tuo niteremur. ipſe ſententiam,ſtructurámque verborum ſine ea voce pulcherrime poſſe ſtare exiſtimo. Quod autem inculcauerant verbum, etſi non malum eſt, non eſt fortaſſe hic valde aptum,certe non neceſſarium.Alii poſtea caſtigarunt ROBORARENTVR,de rebus intelligentes,quæ quãuis ex ſententia confectæ eſſent,eius conſilio & auctoritate indigere videbantur, vt firmius conſtituerentur. ego in eadem ſententia permaneo,vt melior elegantiórque ſit vetus lectio:nã hæc poſterior meo iudicio durior,cum à rebus ad homines,& à tertia perſona ad primam importune tranſeat.

13.5 Vt hæc nouiſſima noſtra facta nõ ſubita,nec incõueniẽtia)Omnes antiqui codices,etiã Medicens CONVENIENTIA habent: quã vocem nõ recepi:nec tamẽ viſum eſt propter librorũ vetuſtatẽ,dignitatémq; cõmittere,vt ſi forte hæc melior eſſet lectio,amplius in tenebris,ſqualoréq; iaceret. nec enim eſſe debet noſtra alicu' rei inſcientia dãno huic ſcriptori: quod enim ignoramus,alios optime callere poſſe intelligim',& credimus. Neſcio enim(vt nihil taceã eorũ quæ in mentẽ veniunt)an hic Cõuenientia,caſu orta,& vt Græci dicũt,συμβεβηκότα ſignificare poſſit, nã & hũc etymõ τῶν συμβεβηκότων videtur adferre Simplici' in cõmentario primi libri Ariſtotelis de anima,quòd cũ alio eant,& vnà vadãt.Hæc autem ſunt ei' verba, ἐπὶ συμβεβηκὸς δὲ ἴδια τὰ κεφαλαιούμενα λέγεται καὶ ὅπερ ἢ ὅτι ὡς ἄλλο ἄλλῳ κατηγορεῖται τῶν δεικνυμένων καὶ διὰ τοῦτο μὲν συμβεβηκὸς ὡς σὺν ἄλλῳ βεβηκός. nec tamẽ memoria tenemus, alibi hãc vocem hoc ſignificatu legiſſe. Peritiores totã hanc rem diligentius animaduertent:nos eorũ iudicio libenter ſtabimus,petimúſq; ne ſtudiũ iuuãdi omni ratione qua poſſumus latinã linguã,in nobis culpetur.Quid enim hæc diligentia nocere poteſt? Dictionẽ autem hãc cum ſine vllo auctore probare nõ poſſemus, reliquimus, nec tamen adeo ſpernendã cenſuimus vt hic ſaltem de ea mentionem feciſſe nobis cõcedi non debeat.Cupidus autẽ laudis,& gloriæ C.hic Caſſius acutè,& prudenter videri volebat,quæ tunc honeſtè geſſerat, ſimilia eſſe illis ſuis cogitationibus quarũ teſtis erat Cicero. illi enim cogitationes ſuas aperuerat,& huius rei ab eo fidẽ omnibus fieri deſiderabat,ne nouiſſima ſua facta ſine cõſilio,& electione facta eſſe ab hominibus exiſtimarẽtur.Maximũ autem argumentũ eſt,ſi oſtendere velis ea quæ rectè feceris, à iudicio,& virtute profecta,& nõ à fortuna & caſu(tunc enim nõ multũ laudis adipiſcerere) proferre quæ ſæpe antea ſimilia feceris,vel ſaltem cogitaris,ſi perficere nõ potueris.Docet hoc Ariſtoteles lib.primo Rhet. qui vult ea quoque,quæ caſu euenerint,poſſe probare auidos laudis cũ conſilio ſe feciſſe,ſi multa illis ſimilia antea ſe geſſiſſe planũ fecerint.Eius verba quæ hæc declarãt,& ſuſpicionẽ noſtrã nõ parum augent,nõ importunũ viſum eſt adponere, ἐπεὶ δ' ἐκ τῶν πράξεων ὁ ἔπαινος: ἴδιον δὲ τοῦ σπουδαίου τὸ κατὰ προαίρεσιν: πειρατέον δεικνύναι πράττοντα κατὰ προαίρεσιν χρήσιμον δὲ τὸ πολλάκις φαίνεσθαι πεπραχότα διὸ καὶ τὰ συμπτώματα καὶ τὰ ἀπὸ τύχης ὡς ἐν προαιρέσει ληπτέον ἂν καὶ πολλὰ καὶ ὅμοια προφέρηται σημεῖον ἀρετῆς εἶναι δόξει καὶ προαιρέσεως.

13.13 Caſtra habet poſita cum vallo)Hæc ſunt tam inepta verba,vt nullus labor ſit inquinata ea oſtẽdere. quæ enim caſtra verè appellari poſſunt ſine vallo?cum autẽ Caſtra dixiſſet,nihil attinebat addere(cum vallo.)Veteres codices,Caſtra habet poſita PALTOI,quæ lectio ſincera noſtro iudicio eſt.Eſt enim Paltos teſte Strabone li.XVI τῶν χωρογραφουμένων Syriæ oppidum Laodiceæ vicinũ. hæc autem eius verba, τῇ γὰρ λαοδικείᾳ πλησιάζει πολίχνια τό, τε ποσείδιον καὶ τὸ ἡράκλειον καὶ τὰ γάβαλα εἶτα ἤδη ἡ τῶν ἀραδίων παραλία πάλτος καὶ βαλαναία. καὶ κάρανος τὸ ἐπίνειον τῆς ἀράδου.Plin.etiam lib.V.cap.XX,ſic de ea meminit, Hic rurſus Syria deſinente Phœnice: oppida,Carne,Balanæa,Paltos, Gabale. Palto autem aduerbialiter vt in epiſtola ad Senatũ, Pacorem Orodi Regis Parthorum filium cum permagno equitatu Parthico tranſiſſe Euphratem,& caſtra poſuiſſe Tybæ,vt omnia iam cõueniant. Quomodo autẽ πάλτῳ hic tertio caſu dixerit,cõſiderandũ eſt. nam ſi Latinã cõſuetudinẽ ſecutus eſſet,Palti ſecandũ formã genitiui dixiſſet:an quia Græce id nomẽ poſuit,Latinorũ vſum nõ ſeruauit?quãuis Græci quoq; aliã quandã rationẽ habere vidẽtur. Quod vero Laodiceæ obſeſſus Dolabella perierit magno vrbis illius detrimento,docet Strabo lib.XVI,de Laodicea loquens: ἐλύπησε δ' ὁ μετρίως δολαβέλλας καταφυγὼν εἰς αὐτὴν καὶ ἐκπολιορκηθεὶς ὑπὸ κασσίου μέχρι θανάτου συνδιαφθείρας ἑαυτῷ καὶ τῆς πόλεως πολλὰ μέρη.

13.15 Ita pro noſtra parte celeriter iter nobis expediri poſſe cõfidere)Sic omnes,quos vidimus,& vulgati,& antiqui codices habent. Quis tamen non videat abundare vocem eam ITER, inutilitérque à librariis quatuor literas antecedentis dictionis repetitas eſſe? agitur enim de expedienda rep. & de victoria paranda,non de itineris expeditione,quod ridiculum eſt. iubet bonam ſpem habere Ciceronem, confideréque etiam ipſos poſſe bene rem gerere,qui in Aſia reip.partes defendebant,vt illi in Italia geſſerant.Videndum potius(quod puto)an in illis verbis,ET VOLO BENE SPERARE,pro ET,TE legi debeat. nam quod antè ET VOS,legebatur,nos antiquis codicibus auctoribus deleuimus.

13.15 Data Id.Iun.Acromani Iacride)Sic omnes vulgati codices habẽt,meo quidẽ iudicio,mẽdoſè,& nullo intellectu:

Alii CYPRO ACROMANIA CLIDE emendarunt, interpretantúrque his verbis caſtigationem ſuam, quaſi dixerit apud ſummá Clidem ex Ptolemæo, Plinio, & aliis: nos credere non poſſumus ſi ſummá Clidē intelligere voluiſſet, Acromaniam dictorũ fuiſſe: quæ(niſi fallimur)vox neq; Græcis, neque Latinis id habere poteſt ſignificati. Clides autē duæ paruæ inſulæ ſunt ex aduerſo Syriæ. Cũ autem literas datas Cypro dicat, vt certiorē locũ declararet vbi eſſent(eſt enim ſatis magna inſula Cypros)locũ quempiam in ea inſula narrare debuit, nō extra: ſi enim extra(vt ſunt Clides) non Cypro datæ literæ eſſent. Nos ex vetuſtis noſtris codicibus, in quibus penè incorruptus hic locus eſt(legitur enim ACROMAMYV ACRIDE, vna tantum abundāte litera)legimus A CROMYV ACRIDE. Eſt autem Cypri promōtorium κρομμύου ἄκρα, cōtra Anemurium promōtorium Ciliciæ: de quo Strabo in fine XIIII libri τῆς μεγαφραμένον· ἀφελῶν δὲ που καὶ τὸ ἀνεμούριον ἄκρον τῆς τραχείας κιλικίας ἀντικεῖται τὸ τῆς κυπρίων ἀκρωτήριον τὸ κρομμύου ἄκρον ἐν τριακοσίοις καὶ πεντήκοντα σταδίοις. Nec multo poſt iterũ, ὑπέρκειται δὲ ἐν μεσογαίᾳ λαπαθία πόλις εἶθ' ἡ κρομμύου ἄκρα. Quod autem in Ptolemæi Latinis codibus CROMMION EXTREMA, appellatū eſt hoc promontoriũ, pudendus eſt error interpretis, qui Geographum vertere aggreſſus ſit, cum neſciret Græcis ἄκραν promontorium ſignificare. nam quod ab hoc κρομμύου ἀκρὶς vocatũ eſt, diminutiua forma voluiſſe appellare credimus, vt νησίδας etiam paruas inſulas eadem ratione nominant. ſiquis noſtram opinionem non recipit, ipſe meliorem inueniat: nobis ſanè ſatis certa hæc lectio videtur, & antiquæ ſcripturæ(quod maximum eſt)ſimilis, vel potius eadem quæ illa.

15.10 Duûm milium amphorarũ)Nos vt habent priſca exemplaria AMPHORVM ſcripſimus. Græco autē more à recto ἀμφορεὺς, ſecundo multitudinis caſu amphorûm inclinauit.

16.9 Ἀσχημονέστερος) Cuncti veteres libri ἀδυρμονέστερος, à verbo, quo ad Pætum ſcribens vtitur, ἀδυρμονεῖν: ſecunda collatione, id eſt aliquantulũ in verbis liberior, & rē ipſam nulla circũſcriptione quaſi rectis verbis deſcribens: quod cũ licentiam quandá primo præ ſe ferat, nōnullis reprehendendũ videtur, etſi Stoicorũ erat præceptum, vt eorũ ſapiens ſic loqueretur. ἀσχημονέστερος enim, id eſt deformior, & turpior, fœdá potius corporis effigiē declarat.

25.2 Vt Minerua noſtra cuſtos vrbis)Nullus eſt(vt exiſtimo)qui neſciat Ciceronē antequá Roma exiret expulſus à Clodio, ſimulacrũ Mineruæ, quod domi ſuæ longo tempore religioſiſſimè coluerat, in Capitolium detuliſſe, ibique dedicaſſe cũ in baſi inſcripſiſſet, MINERVAE CVSTODI VRBIS. Nō tamē viſum eſt ſilēdũ, quòd Dion lib. XLV rem quá nunc Cicero tāgit, prodigii loco notat, necēmq; ipſi præſignificaſſe cōfirmat. magná autem vim ventorũ extitiſſe docet, multáq; loca vrbis ea tempeſtate deformata, καὶ πνεῦμα μέγα ἐξαπιναῖον τοῦ τε σῆλος περὶ τὸ ἄροτρον καὶ περὶ τὸν τοῦ πίνακος ναὸν πλείστων τε ἐπέῤῥηξε καὶ συνέχεεν. καὶ τὸ ἄγαλμα τὸ τῆς ἀθηνᾶς τῆς φυλακίδος ὃ πρὸ τῆς φυγῆς ὁ κικέρων ἐς τὸ καπιτώλιον ἀνέθηκε, κατέβαλε καὶ κατέθραυσε καὶ τοῦτο μὲν καὶ αὐτῷ τῷ κικέρωνι τὸν ὄλεθρον προεδήλωσε, τοῖς δὲ ἄλλοις ἐκεῖνα τε ἐπέραξε καὶ σεισμὸς μέγας γενόμενος.

25.3 Sũmo gaudio, & approbatione minotaurũ, id eſt clauis, & tauri)Sic omnes recepti, & vulgati codices: quá etiam lectionē in cunctis vetuſtioribus inuenimus. Quia tamen locus obſcurus eſt, nihil certi de eo proferre poſſum: Germani pro CLAVIS ET TAVRI, CALVISII TAVRI emendarũt: nos nec probamus, nec dánamus. Veritamē quia ſæpe cognouim⁹ illos, antiquos codices ſequi, eorũ lectionē nō ſpreuimus: nec tamē illi valde cōfidimus, res enim penitus nobis incerta eſt. Quòd ſi eam ſequare donec vel meliorem inuenias, vel hæc cōprobetur: melius fortaſſe, vt vnum hominem tantum intelligat & deſcribat, coniunctio illa è medio duorum illorum nominum tolleretur. quáuis nullibi legimus quempiam Caluiſium Taurum appellatum.

25.7 Quoddá Græcũ tempus ſeruitutis)Sic omnes impreſſi codices, ſed nec vetuſti meliorē, aut diuerſam ſaltem lectionem habent. Germanî CAECVM TEMPVS legũt, vt nos arbitramur cōiectura ducti in hac lectionem: alii, GRAVE TEMPVS. Nos in tot diuerſis ſentētiis quid ſentiremus, tacere, & occulere noluim⁹. EGREGIVM igitur repoſuimus, nō nimis omnino lōgè à vetuſtis veſtigiis, & ſentētia valde cōgruente: illis tamē quæ nullius antiqui codicis auctoritate freti caſtigamus, nō firmiter nitimur. Quod ſi hanc noſtram emendationē diſplicere ſenſerimus, nos quoque facile illam deſeremus: ſi tamē meliorē quiſpiá vel inuenerit, vel excogitarit. verum antiquorũ codicũ auxilio deſtituti, quod induſtria noſtra huic loco opis adferre potuimus, libēter fecimus.

27.3 Senatus ſæpius pro dignitate tua appellaretur, ſi, &c.)Nos communem lectionem ſecuti ſumus: nec tamen tacere volumus in veteribus APPELLARET legi: vt ſenatum fortaſſe intelligat commotum gloria rerum à Cornificio geſtarum, & ſtudio in omnibus rebus illi commodádi appellaturum fuiſſe, & per ſe à nullo etiam excitatum de rebus Cornificii acturum ſi cogeretur: ſed eum abſentibus cōſulibus raro, aut nunquam niſi ad rem nouam cogatur, non poteſt quæ ſentit de eius dignitate conficere.

AD C. MEMMIVM. XIII.

1.4 Cum Patrone Epicureio omnia mihi cōmunia ſunt) Nos COMMVNIA deleuimus, vocē à nobis in nullis antiquis inuentá. Scimus autem hanc eſſe familiarē Ciceronis locutionē, vt omnia cũ aliquo ſibi eſſe dicat, cum
» inter eos omnia intercedunt officia. In epiſt. ad C. Marcellum, Si mihi tecum minus eſſet, quàm eſt cum tuis o-
» mnibus, allegarem ad te illos, à quibus intelligis me præcipue diligi. Et ad Att. lib. XIIII, Bruto certè meo nullo
» loco deero: idque etiamſi mihi cum illo nihil fuiſſet, facerem propter eius ſingularem, incredibiléq; virtutem.

4 Orcæ)Titulum epiſtolarum ad Q. Valerium, nos ex antiquis codicibus accepimus, ne parua quidem re ab illis diſcrepantes: quod præcipue notauimus, quia alii dixerunt veterem codicem ſemper ORTAE habere, nos autem in cunctis ORCAE legimus vno modo, & Mediceo & reliquis.

9.3 Cuius ex familia nat⁹ eſt L. Seſtius)Sic ferè omnes impreſſi, & antiqui codices proculdubio corrupte: EXFI-
» LIA enim legendũ eſt. C. autē hic Albinius ſenator, ſocer fuit P. Seſtii, vt in oratione pro P. Seſtio traditur. Eo(in-
» quit)auctore duxit honeſtiſſimi, & ſpectatiſſimi viri C. Albinii filiá, ex qua hic eſt puer, & nupta iá filia, &c. Cũ autem quatuor locis in hac epiſtola nomē eius ponat, ſemel tantũ Albinium Mediceus codex nominat, cũ primũ
» de eo mētionē facit, De re C. Albinii ſenatoris. poſtea ſemper ALBANIVM, mutato I in A, & vna ſyllaba aucto

C.ii.

nomine,niſi Albini etiam pro Albinĳ antiqua orthographiæ ratione ſcriptum ſit, vt puto: in orationibus tamen etiam aliis caſibus hoc nomen triſyllabum.

16.2 En eſt hic ille,&c.)Mediceus codex & alii veteres E M ſine aſpiratione,Vt Politiani Terentius in Adelphis,Em tibi reſciuit omnem rem: id nunc clamat.

16.3 ὡς νεφέλη ἐκάλυψε μέλαινα) Hemiſtichiũ hoc Homeri in veteribꝰ cũctis exẽplaribus poſt alterũ eiuſdẽ poetæ verſũ collocatũ eſt:hoc inquã ordine: ὡς νεφέλη ἐκάλυψε μέλαινα. Sed tamẽ idẽ me cõſolatur,&c.vt primo verſu narret nunquã ſibi probaſſe Præcilii conſilium ſuũ, nec ſibi perſuaſiſſe vt ſe cum Cæſare cõiungeret: poſtea addat rationẽ,cur optimũ illius conſiliũ neglexerit, Audiebã enim,inquit, noſtros proceres clamitantis ἄλκιμος ἔσσ᾽ ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ.Nũc cur accidere potuerit,vt præclarũ Præcilii cõſiliũ repudiarit,oſtẽdit, curq; nõ animo ſuo ille fidẽ fecerit, Quoniã inqt atra nubes ita occulebat,vt ad eũ nulla ratione penetrare potuerit.

16.4 : ἀλλ᾽ ἄγε πῶς μίμνωμεν)Sic omnes vulgati codices deprauatẽ.Noſtri veteres hac etiã parte incorrupti manent: ſunt autẽ Homeri verſus.λ.χ.ab Hectore pronunciati. Eoſdẽ etiã in prima epiſtola I X libri ad Att.ponit Cicero, Generoſa autẽ & clariſſimo viro digna ſentẽtia his verſibus continetur,& quæ ignauũ etiã hominẽ ad gloriã excitaret,& incẽderet.Horũ verſuũ ſententiã vult Polybius Cleomenẽ illum fortiſſimũ,& glorioſiſſimũ Spartæ regem ſecutũ fuiſſe,cũ omni ſpe deſtitutus,ne aliquid ſe indignũ ſuſtineret,poſtremũ illud auxilium tentauit, non tam ſpe conatũ illum ad finẽ perducendi,quàm pulchrã mortem obeundi.Eſt autẽ locus egregie ab eo ſingulari auctore pertractatus:ideóq; nõ ineptè puto me facturũ ſi hîc eius verba quibꝰ totũ negotiũ exponit, poſuero: ὡς ἂν βλέπων ὁ Κλεομένης καὶ μοχθηρὰς ἐλπίδας ἔχων ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος παντὸς πράγματος ἐκείνου πεῖραν λαμβάνειν· οὐχ οὕτω πεπεισμένος κατορθώσειν τῆς προθέσεως (οὐδὲν γὰρ εἶχε τὴν ἐλπίδα πρὸς τὴν ἐπιβολήν) τὸ δὲ πλεῖον διὰ τὸ νομίσαι ἀσφαλῶς καὶ μηδὲν ἀνάξιον ὑπομεῖναι τῆς πρόσθεν αὐτῷ προϋπαρχούσης τόλμης. ἅμα δὲ καὶ λαμβάνειν ἐν νῷ τὸ τοιοῦτον ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. καὶ προστιθέμενος ὅπερ Ἕκτωρ συμβουλεύει πρὸς τοὺς μεγαλόφρονας τῶν ἀνδρῶν, μὴ μὰν ἀσπουδί γε καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην ἀλλὰ μέγα ῥέξας καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.

17.7 : Nam domi meæ cũ Diodoro Stoico,&c.)Nos & hic,& aliis multis locis emẽdauimus D I O D O T V M: ſæpe enim de hoc mentionẽ facit,vt in epiſtola ad Varronẽ cuius initiũ περὶ δυνατῶν,eo loco,Quã noſter Diodotus non cõcoquebat .etſi eo etiã loco impreſſi omnes,Diodorus mendoſe habebãt. duobus autẽ his locis noſtri veteres inuiolatã ſcripturam retinẽt: nec tantũ horum auctoritate Diodotus ſemper ſcripſimus,ſed nullos vnquã vidimus Ciceronis libros manu ſcriptos,qui nõ hoc nomẽ rectè ſcriptũ haberent, quemadmodũ contrà, nullos
„ formis excuſos qui nõ contaminatũ. Item in procemio primi libri de Natura deorũ, Quod & orationes decla-
„ rant refertæ philoſophorũ ſentẽtiis,& doctiſſimorũ hominũ familiaritates,quibus ſemper domus noſtra floruit,
„ & principes illi Diodotus,Philo,Antiochus,Poſidonius,à quibus inſtituti ſumus.Diodorus autem dialecticus,de quo loquitur ſuprà citata epiſtola ad Varronem,& in libello de Fato,alius ab hoc eſt,& tempore antiquior.

27.2 :.Magnũ tamẽ eſſe ſperauit apud te meas literas põdus habituras)Hic tantũ admonere viſum eſt,nos hunc locũ ex antiquioribꝰ codicibꝰ,vt in noſtro legitur,emẽdaſſe.Quã enim cultior ſit,& elegãtior à nobis reſtitutꝰ ſenſus, & modꝰ dicẽdi,nullũ puto dubitaturũ. Cur autẽ nõ anteponã integrã,& genuinã lectionẽ nouæ & cõtaminatæ?

27.4 : Heli negotiatus eſt.) Nõnullis viſum eſt rectius hic E L I D E legi, quàm E L I: adeo vt in poſteriorũ editionũ codicibus ita ferè ſcriptũ ſit: quod miror,cũ frequenter huius vrbis nomẽ in obliquis caſibus parẽ ſyllabarũ nu-
„ merum cum recto habeat.Plinius lib.X V I,Sunt qui fœminã Ilicem vocent,atq; vbi nõ naſcitur ilex,pro ea ſu-
„ bere vtuntur,vt in carpẽtariis præcipue fabricis,vt circa Elin,& Lacedæmonem.Sed nec multo poſt iterum. Ea-
„ dem ignorantia aliqui fortaſſe decepti ita emẽdarunt hunc locũ in I I I de Natura deorum, Venus prima Cœ-
„ lo,& Die nata,cuius Elide delubrum vidimus: cum in veteribus exemplaribus ibi etiam E L I legatur.

29.7 Illud quod ſupraſcripſi,id in me recipio) Sic vulgati omnes nulla defectus ſuſpicione. Nos ex vetuſtis exemplaribus cognouimus verbum aliquod deſiderari: nec tamen id auſi ſumus(quod non difficile fuiſſet) reſtituere: maluimus locum qua conſueuimus nota ſignare,& ita videmur officio noſtro ſatiſfeciſſe.Qui locum mancum eſſe,ferre nõ poteſt,is P R O M I T T O, I N M E Q V E R E C I P I O legat,vt ipſe in epiſtola qua M.Varronẽ Bruto commendat,loquitur: vel S P O N D E O, I N M E Q V E R E C I P I O: vt in ea qua Sulpicio Curium: vel vt alii locum hunc ſuppleuerunt,C O N F I R M O, I N M E Q V E R E C I P I O.Nos in re tam parua fidem fallere noluimus,quam dedimus ſtudioſis omnibus nunquam de noſtro aliquid,niſi certiſſimis argumentis ductos repoſituros:atque id quidem raro admodum,nec ſine teſtificatione licentiæ,qua vſi erimus.

38.1 Hippiã Philoxeni F.Calatinũ) Veteres noſtri codices ſẽper C A L A C T I N V M habẽt. videtur etiã Priſcianꝰ lib.I I oſtẽdere diuerſa oppida fuiſſe Calate,& Calacte à quibꝰ Calatinꝰ & Calactinus,vt nihil peccari poſſit ſi hic C A L A C T I N V M legatur.In fine tamẽ epiſtolarũ ad Terẽtiã mẽſis Quintilis per C ſemper ſcriptꝰ eſt: multæ enim eo mẽſe ſũt datæ literæ ad Terentiã, quod videtur potius culpa librarii cõmiſſũ eſſe, q̃ vllã rationẽ habere.

43.1 :L.Lucceius meus familiariſſimꝰ)Nos vltimã dictionẽ in nullis antiquis exemplaribus inuentã,& ſanè abundãtem neglecimꝰ:ſatis fuit enim M E V S dixiſſe, maiorémq; omnino vim habet meꝰ per ſe,q̃ meꝰ familiariſſimꝰ, Quẽadmodũ elegãtiſſimꝰ poeta Catullus,meꝰ Caluus dixit. Nã quod hoc nomẽ ſemper per duo C C ſcripſimꝰ, dedimus hoc antiquorũ exemplariorũ fidei,quæ cũ multis locis hoc nomẽ habeãt,nullibi nõ ſic ſcriptũ habent.

51.1 . Sũpſi hoc mihi)Aucto volũt ſcriptã fuiſſe hãc epiſtolã veteres libri,nõ Ariſto: ſic enim eſt in illis eiꝰ inſcriptio, C I C E R O S.D. A V C T O P R O C O S. Nos nihil hic à vulgatis diſceſſimus,rem tamẽ licet paruã,& minutam ſilẽtio præterire noluimus,cũ paruo noſtro labore noſtræ & antiquorũ librorũ fidei rationẽ habere poſſimꝰ.

54.3 Quot ei Patriana ciuitas decreuit)Nos P A R I A N A ſcripſimus cum antiquis codicibus. Parion autem ciuitas in Helleſponto,Stephano,Straboni,reliquis.Parianam coloniam his locis nominat Plinius. Miror hoc mendum tanto tempore non ſublatum eſſe. cum enim negotia, quæ in Helleſponto contraxerat commendet, quid hoc ad Patras Achaiæ vrbem pertinet? ſi vlla ratione à Patris Patrianus deduci poſſet.

55.3 Quod in lõga apparitione)Omnes,quos vidimus veteres codices,Mediceus etiam,A P P A R A T I O N E ha-

» bent. Vt etiam lib. primo ad Q. Fratrē locum illum antiqui itidem codices, Quos vero aut ex domeſticis cōiun-
» ctionibus, aut ex neceſſariis apparationib⁹ tecū eſſe voluiſti, &c. apparitores tamē ſemper recepti codices habēt.

57.3 Milaſii & Alabandenſes) Nos auctoritate vetuſtorum codicum Mylaſeis, & Alabandeis ſcripſimus. Sunt autem Græca declinatione à ſingulari recto μυλασσεὺς & ἀλαβανδεὺς deducti.

67.3 In hominem tantū, & talē) Sic omnes vulgati, & antiqui codices. Quia tamen audiui nonnullos eruditos viros aliter hunc locū legiſſe quēadmodū illi ſubtiliter magis q̄ vere (ni fallor) corrigebant, exponā. Legebant inquā illi TAM TVVM, ET TAM CALAMITOSVM, maxime (vt opinor) in hoc cōſilium impulſi, quód ſuprà dicit ipſum propriū clientem ipſorū familiæ. nos receptā & in cunctis veteribus, nouiſque eandem lectionē nunquam reiiceremus. TANTVM autē eum appellare credimus, quoniā fuit verè ſummus vir, & maxima ingenii fama: TALEM autē, vt ingenuos & probatos mores intelligat. Laudatur autē mirifice cūctis locis à Cicerone. Seneca quantopere eum admiretur, & celebret, omnibus notū eſſe arbitror. Sic etiam Balbus locutus eſt in epi-
» ſtola ad Ciceronē, Atq; hoc nō ſolū in te tali, & tāto viro ſatis habebit, ſed etiā mihi ipſe ſua cōceſſit bonitate, &c.

70.3 Vt intelligeres me nō vulgariter, nec ambitioſe) Omnia vetera exēplaria, VVLGARE, non vulgariter. Quod licet nō receperimus (nec enim alibi hoc aduerbium legimus) tamen hic adnotare rectum putauimus. Nam aliis etiam nominibus pro aduerbiis vſos eſſe antiquos cōpertum eſt, vt ſublime pro ſublimiter, & recens pro recenter. Quare non mirum eſſet, ſi hic quoque (vulgare) pro (vulgariter) ſumptum eſſet.

71.2 Cum Tito Appio Balbo) Nos AMPIO ſcripſimus & hic, & paulo poſt, ſed aliis etiam multis locis eorūdem codicum incontaminatam fidem ſecuti.

73.1 Cærelliæ neceſſariæ meæ) Hæc eſt Cerellia illa, cū qua familiaritatē habuit ſenex Cicero, vt nō ceſſarint aduerſarii hunc amorē, laſciuáſq; epiſtolas ad illā ſcriptas ei exprobare, maximéq; Q. Fuſius Calenus perpetuus Ciceronis hoſtis, ea oratione quā apud Dionē lib. XLVI habet dum Antoniū defenderet, criminàq; in illū à Cicerone cōlata dilueret, cuius verba nō importune hic ponā, cū videantur nōnihil lucis rebus Ciceronis adferre. Eadē autem acerbitate petulāter in Ciceronē inuectus eſt Calenus, qua Cicero antè Antonii peſſima cōſilia, & atrocia ſcelera ſenatui expoſuit. Sūt autē hæc verba Caleni vel Dionis pot⁹ ex libris quos Antonius cōtra Philippicas orationes edidit (vt puto) collecta, τὶς δ᾿ ουκ οἶδεν ὅτι τὴν γυναῖκα τὴν προτέραν τὴν τεκοῦσάν σοι δύο παιδία ἐξέβαλες ἑτέραν δὲ ἐπεισηγάγω παρθένον ὑπὲρ γήρως ὢν ἵν᾿ ἐκ τῆς ἐκείνης οὐσίας τὰ δανείσματα ἐκτίσῃς καὶ οὐδ᾿ ἐκείνην μέντοι κατέσχες ἵνα καιρελλίαν ἐπ᾿ ἀδείας ἔχῃς ἣν τοσούτῳ πρεσβυτέραν σαυτοῦ οὖσαν ἐμοίχευσας ὅσῳ νεωτέραν τὴν κόρην ἔγημας πρὸς ἣν καὶ τοιαύτας ἐπιστολὰς γράφεις οἵας ἂν γράψειεν ἀνὴρ σκωπτόλης ἀθυρόγλωσσος πρὸς γυναῖκα ἑβδομηκοντοῦτιν πλησιάζων. Nam quod epiſtolas Cicero Cerelliæ ſcripſerit, etiam Quintilianus lib. VI narrat his verbis etiam illud quod Cicero Cerelliæ ſcripſerit, reddens rationem cur illa C. Cæſaris tempora
» tam patienter tolleraret, Hæc aut animo Catonis ferenda ſunt, aut Ciceronis ſtomacho.

AD TERENTIAM VXOREM. XIIII.

1.7 Quo neque Hypſo veniret, nec milites) Nos vulgatorū codicum lectionem non mutauimus, quia nihilo meliorem in vetuſtis inuenimus. eſt autem nobis obſcurum quis hic Hypſo fuerit, quem fugiebat. Mediceus, & Petrarcæ codex IPSO habent pro HYPSO: eruditiores hunc locum diligentius videbunt.

4.13 Salluſtius officio vincet omnes ſpes. Cennius, &c.) Nos ex duab⁹ dictionib⁹ vnū nomen cōfecimus, ſcilicet Peſcennius, magis receptæ lectionis vitio offenſi, quàm à veterib⁹ exēplarib⁹ adiuti. Cū enim de officio, quod erga ſe in tā aduerſa fortuna præſtabāt amici, familiaréſq; loqueretur, dicit (ni fallor) ſe ita animatū videre Salluſtiū, vt ſperet illū officio ſuperaturū eſſe reliquos amicos. Quid enim hic SPES ſignificet? niſi ſatis ineptā meo iudicio ſententiā ex his verbis elicias, vt dicat nunq̄ de Salluſtio ſe tantū ſpei habuiſſe, quantū ille oſtēdit nūc re ipſa, & aſſiduis officiis. Magis autē priore ſenſu delector horū verborū, vt facta cōparatione officiorū ceterorū domeſticorum & Salluſtii pronunciet illū reliquos officio victurum. Germanus etiam codex in margine ita emendat.

6.1 Quòd noſtra tibi gratias agit) Vidēdus accuratius locus obſcurus: nihil ſane à recepta diſcrepat antiqua lectio, vt mendū difficilius ineſſe credi poſſit. Quā tamen intelligat NOSTRAM, non planè perſpicio, niſi Tulliam ſignificet, quod puto. De rebus autem domeſticis, cum vxore, ſuiſque loquens nō mirum eſt rem tātum indicaſſe, quod etiam ſuprà facit, cum dicit, quomodo ſatiſfiat ei: nec tamen nomen ponit cui ſatiſfieri cupiebat. Nam, QVOD VIDEATIS, ET SCITIS ſcripſimus, quod vulgati libri vnitatis numero habebant, antiquos codices ſecuti ſumus, qui etiam hanc lectionem confirmant titulo epiſtolæ. ſic enim eſt in illis huius epiſtolæ inſcriptio, SVIS S. D. Vt penè peccaſſe mihi videar, quód ab illis etiam hac parte diſceſſerim. nam dubiis tēporibus ſcripta epiſtola videtur voluiſſe, ſi in alienas manus incidiſſet, à nullo cuius, & ad quos ſcripta eſſet, quibúſque de rebus ageret intelligi poſſe, ideóque nō apertè, vt ſolet, ſcribit. Cum tamen ad ſuos ſcribat, qui & manum eius agnoſcerent, & res quas innueret, optimè callerent, non neceſſe fuit apertius ſcribi.

7.2 χολὴν ἄκρατον) Alciphrō etiā χολὴν ἄκρατον appellat in epiſtola Callipidis ad Cnemonē his verbis, ἴσως δὲ σου ὁ αὐτὸς οὗτος Διὸς καὶ πιὼν καὶ ἀπολύσει τῆς ἀκράτου χολῆς οἰνοφλυγίας τὸ τοῦ θυμοῦ ὑπέκκαυμα. hortatur autē vt triſtitiā, acerbitatémq; animi deponat, quod pulchrè faciet, ſi ludos Bacchi celebrās, dei illius muneribus vſus merā bilem diſcuſſerit. fuit autē Cnemon nō minus, q̄ Timon ille Atheniēſis humani generis oſor, vt ambo appellati ſint μισάνθρωποι. Ariſtoteles etiā III Meteororū Irim ἄκρατον appellat: quā tamē cur appellarit ἄκρατον dubitat interpres ille, qui nūc Alexāder Aphrodiſæus fuiſſe creditur. ſūt autē hæc eius verba, σημεῖον περιγίνεται ὅταν ᾖ νέφος μέλαν σφόδρα τότε μάλιστα ἄκρατον γίνεσθαι ἶριν τουτέστι μὴ παραμεμιγμένην ἄλλο τι χρῶμα ἀλλ᾿ αὐτὰ τὰ τριῶν μένειν. Et paulo poſt, δύναται δὲ ἄκρατον ἶριν λέγειν τὴν μάλιστα ἔχουσαν τρανὰ καὶ διακεκριμένα τὰ προειρημένα χρώματα. quæ tamē diuerſæ expoſitiones in vnā redeūt. neceſſe eſt enim vt quæ nullis aliis coloribus permixta ſit, ſed ſuos tantū, & proprios, meros, puróſq; habet, clariores eos, apertioréſq; habeat, & magis expreſſos. ſed hoc quidem notauimus, vt videant omnes quā propriè & eleganter Græco ſermone vtatur Cicero.

C.iii.

20.1 De Venuſio)Mediceus codex, D E V E N S I N O, nos de Venuſino ſcripſimus, vnius literæ defectũ illũ habere arbitrati. Petrarcæ ſane liber (De Venuſino)habet: nã (de Venuſio)nullo pacto probam⁹. Venuſia enim hæc vrbs appellatur, non Venuſium neutro genere. præterea nõ adpoſuiſſet præpoſitionem ciuitati, vt ſupra, Dat. pr. Non. Nouemb. Brundiſio: & alijs infinitis locis. Quod autem in hac ipſa paruula epiſtola bis deleuimus F A C, tribuimus id & antiquorum codicũ auctoritati, & familiaris ſermonis cõſuetudini. ſæpe enim huiuſmodi voces elegantius deſiderantur: nam & facile intelligi poſſunt, & breuitatem ſermonis adiuuant. quàm autem ſæpe ſic Cicero, & comici maxime loquantur: quia crebra ſunt exempla, non longior ero id oſtendendo.

AD SENATVM. XV.

1.5 Literæ redditæ ſunt à Tarcõdimoto) Dion Tarcondomotũ hunc regulũ appellat: nã apud alios auctores aliquãtulũ hoc nomẽ librariorũ vitio (vt puto) variatũ reperias. De clemẽtia Cæſaris loquẽs Dion lib. X L I ſic argumẽtatur, πλημμέλειαν δὲ ὅτι ξυνδέλαν μὲν τῷ θρᾳκὸς καὶ ὑπηρέταν τῷ γαλάτου καίτοι καὶ οἱ τῇ μάχῃ γενομένων παρκεχωρηκότα τε οὐ μέγα μέντοι τῇ ἡλικίᾳ δυναστεύοντας πλεῖστον δὲ αὐτῷ πρὸς τὰ ναυτικὰ βοηθήσαντος ἀφῆκε.

2.17 Amicóſque in patris eius fide, atq; iudicio probatos, &c.)Hoc loco veteres codices manci ſunt ad vnũ omnes, vt ſuſpicer hunc locũ, vt multos alios reſtitutum eſſe, ſuppletúmque ab aliquo arbitrio ſuo potius, & cõiectura, quàm veterũ, & integrorum codicũ auxilio. Nos tamen nulla re vulgatã, & receptã lectionem permutauimus, ſuſpectũ tamen mirum in modũ habemus: nec enim valde ſincerus ſermo nobis videtur I N P A T R I S E I V S F I D E A T Q V E I V D I C I O P R O B A T O S. Quid enim facit ibi præpoſitio illa I N? nobis ſane omnem ſenſum (ſi legitima alia verba ſint) perturbare videtur: P A T R I S I V D I C I O P R O B A T O S, optima nobis locutio videtur: F I D E nõ ita. videant quæſo hunc locũ accuratius doctiores, elegantioréſq; viri: niſi fallor, parum hũc ſermonem probabunt: ἄκυρος enim profecto eſt, & male coherens. nos tamen nihil aliud quàm ſuſpicionem adferimus. cum fide tantũ antiquam multorũ codicum ſcripturam proponemus: quæ fortaſſe ſi diligentius animaduerſa fuerit, magno erit adiumento ad verã lectionem inueſtigandã. eſt autem hæc, A M I C O S Q V E I N P A T R I S E I V S, A T Q V E I V D I C I O P R O B A T O H O R T A T V S S V M, &c.

4.17 Et toto iis, qui nouari aliquid volebãt)Hæc erat vulgatorũ omnium, necnõ antiquorũ corrupta profecto lectio: alij alijs modis emendarũt, nõnulli E T P E C V N I A P A R A T V S E T S O C I I S legunt. Quidã, E T P E C V N I A P A R A T V S, E T A N I M O. Nos etiam pro viribus conati ſumus hoc mendũ corrigere, & in re tam incerta, & in qua omnes laborarint, ſibiq; indulſerint, nõnihil nobis permiſimus. abũdare enim cenſuim⁹ ex priore monoſyllabo acceptã priorem literã ſequentis dictionis, & eandẽ literã inter duas vocales ſitã, ex I, importune T factam. nam paruã illam lineam, quæ elementũ id cõmutat, exiſtimauimus ſupra tres illas vocales adponi debuiſſe, ſic, O I O, vt nota eſſet quæ cõpendioſam illam dictionem perficeret, vt O M N I N O ſignificaret. nos hac cõiectura ducti, auſi ſumus ita locum reſtituere. nam quin ſententia egregia ſit, ſi ita legas, nullum puto contradicturum: minus etiam à priſcis veſtigijs declinauimus, vt quiuis exiſtimare poteſt.

4.25 Interclusi reliqui, Fugeranã autẽ, &c.)Nos hoc loco Mediceũ codicem, vt probiorẽ, integrioréмq; ſecuti ſum⁹: nullũ enim meliorem, minúſve corruptũ inuenimus. Quare cum hic noſtrũ librum legis, puta te miræ vetuſtatis exemplar ante oculos habere. Confugio autem hic ad vetuſtatem, fidémque antiqui codicis. ſunt enim hæc tam minuta caſtella, vt vix alibi reperias nomina eorum, vt poſſit aliorũ ſcriptorum teſtimonio confirmari veræ lectionis integritas. Vox illa R E L I Q V I, in nullis eſt antiquis, & profecto abundat: dicit enim ſe pleroſque nec opinantes oppreſſiſſe, qui occiſi, captique ſunt interclusi fuga. Quos enim fuga ſubito aduentu interclusẽrũt, hi occiſi, captique ſunt. docet autem quomodo capi, occidique potuerint. non enim illis fuga patuit in caſtella obſtructis à militibus vijs. Intercludi fuga, vt Intercludi cõmeatibus dictum eſt. Eranam autem vicũ, ſeu vrbem (vt vult Cicero, vt ſe magnas res geſſiſſe oſtenderet) nullibi memini me legiſſe.

6.2 Etſi nõ modo vnus, verũ etiam multi &c.)Nos auctoritate veterũ codicum, & ratione ducti, N O N M O D O O M N E S emendauimus. Si, inquit, omnes eſſent Catones in ciuitate noſtra, plus me putarẽ aſſecutũ eſſe, poſtquam à te laudat⁹ ſum, quàm ſi mihi triũphus decretus fuiſſet. ſed quid dico omnes? ſi multi eſſent Catones (minus autẽ eſt multi, q̃ omnes) eiuſdẽ ſententiæ eſſem, vt currũ, lauream q; præ tua laudatione contẽnerem. Cũ autem nedũ omnes, aut multi ſint Catones, ſed vix vnus fuerit, oportet etiam me reliquorũ rationẽ habere, qui non rectè, incorruptéq; res iudicant: nam eorũ quoque exiſtimationẽ de me magnifacere debeo, cũ velim famã & dignitatem meã Clodianis tẽporibus perculſam & labefactatã inſtaurare: apud quos ſi viderint me à ſenatu ornatum, triũphóque decoratũ, rurſus vt ſolebã, florebo: ſin autẽ eo honore indignus exiſtimabor, nunquã maculam illam delere potero. In longa autem ad ipſum epiſtola cauſam exponit quare velit vel cupiat potius triumphare: ad ſanandũ vulnus iniuriæ ſcilicet, aptiſſimum triumphum eſſe ſibi iudicans: quam etiam cauſam ad Att. adfert
» libro V I, his verbis, Amicorum literæ me ad triumphum vocant, rem à nobis (vt ego arbitror) propter hanc παλιγγενεσίαν noſtram nõ negligendam. videbatur enim ſibi poſt integrè adminiſtratã prouinciam quaſi exoriri, iterúmque naſci: nec enim cenſebat aliter poſſe ſe acceptas iniurias delere ex animis hominum, niſi ſummis poſtea honorib⁹ ornatus eſſet, antiquáſque laudes ob cõſeruatã patriam ſibi meritò tributas renouaſſet. Si autẽ omnes, aut multi ſaltem (gratius omnino, meliúſque fuiſſet ſi omnes) eo iudicio, quo Cato eſſent, nõ opus ſibi eſſe Ciceroexiſtimaſſet nouis Senatus, populíque de ſua laude iudicijs. ſciret enim in animis eorum nunquam ſuam laudem imminutam eſſe, caſumque illũ ſuũ ab ipſis reip. calamitatẽ ærumnámque potius, quàm ſuam habitũ eſſe.

16.1 Cum hæc tertia iã epiſtola ante te oppreſſit)Nos cũ antiquis codicibus A N T E O P E R I S S I T ſcripſim⁹, elegãti (ni fallimur) ſenſu: etſi nos intelligim⁹ eruditos viros, vt in alijs quibuſdã, receptam lectionẽ ſecutos, eodẽ modo dicendi vſos eſſe, vt qui antiquã ſcripturã non vidiſſent: illã enim, vt opinor, magis probaſſent. Puto te ſuppudere, inquit, cũ hæc tertia iã epiſtola ſit operis, id eſt opus, voluménq; penè cõficere poſſit, quã tu ſchedã, aut literã. Hæc enim infrà poſita nõ reſpondẽt numero epiſtolarũ, ſed magnitudini ſuarũ iam triũ: illius ſe mirari dicit

ne ſchidulã quidem habere, aut literã. Scidulã autẽ vt in antiquis libris ſemper inuenimus, ſcripſimus ſine aſpira-
tione, licet à verbo σχίζω videatur deductũ eſſe nomẽ. alia autẽ ſunt nomina à Græcis deriuata aſpiratã literam ha
bentibus, ipſa tamen nõ retinent. Sic autem & in epiſtolis ad Atticum hoc nomen ſcriptũ inuenimus libro pri-
» mo, Emitere per amicos, clientes, hoſpites, libertos denique ac ſeruos tuos, vt ſcida nequa depereat. Et in Plinianis
vetuſtis codicibus. Alij autem (ſcedam) ſcribunt, vt hic omnes vulgati codices habebant, quod non tam probo.
16.2 κατ' εἴδω ἢ φαντασίας) Antiqui codices aliter, nec tamẽ, vt putam⁹, incorruptè, ſed lõgè minore errato, κατ' εἰ-
δων φαντασίας. Nos duas literas in medio defeciſſe arbitrati pro εἴδων, εἰδώλων ſcripſim⁹. Putabãt enim Epicuræi
vt infrà copioſe diſputat, nõ aliter nos de aliquo abſente cogitare, niſi ſimulacrorũ, ſpectrorũve phãtaſiis impul-
ſi. Quod cũ aperti⁹ hac epiſtola diſſeratur, planumq; omnib⁹ mediocriter doctis ſit, à nobis lõgi⁹ nõ tractabitur.
16.2 Catius inſuper Epicuræus) Sic omnes vetuſti, & impreſſi codices. Quidam nuper INSVBER emendarunt,
quam nec dãnamus, nec ſequimur adhuc lectionem: nuſquã enim patriam eius, regionémve, in qua ortus eſſet
inuenimus. Eſt autem Catius ille, de quo Horatius in Satyris: nam per Gargettium Epicurus intelligitur à loco
vbi natus. Laertius in principio eius vitæ, ἐπίκουρος νεοκλέους καὶ χαιρεστράτης ἀθηναῖος τῶν δήμων γαργήττιος, γέ-
νους τοῦ τῶν φιλαϊδῶν. Statius etiam eundem, ſenem Gargettium appellat.
16.3 Quod velis ipſa currunt) Quis non videat hunc locũ deprauatũ eſſe? & tamen omnes codices ſic habent. Ger-
manicus tantũ pro CVRRVNT, OCCVRRVNT habet. Nos vocẽ illã VELIS in duas diuiſimus dictio
nes, vt à principio fuiſſe credimus, vitióque poſtea librariorum compactas, vt ſit, VEL IIS. ſæpe autem, cum
duæ hærent vocales, in antiquo codice vna tantum ſcribitur, vt alibi adnotauimus. Adfert autem rationem, qua-
re difficilius credat nos de aliquo cogitare occurſu ſimulacrorum, quàm eorundem incurſu videre quippiam (vi-
dere autẽ nos διὰ τὴν τῶν εἰδώλων ἐμπτώσεως cenſebãt Democrit⁹ & Epicurus: quod in epiſtola ad Atticũ etiam
oſtẽdit Cicero, in qua diſputat de feneſtrarũ anguſtiis) Quod ſi inquit his ſpectris oculos feriri poſſe cõceſſeris
(vix autem hoc cõcedit, vt ſpectra cũ ſint tam ἀπαθῆ oculos ferire poſſint) ſed ſi conceſſeris inquit, videbor ali-
qua ratione facere, quod ſaltem oculis ſpectra occurrũt, vt poſſint ταῖς ἐμπτώσεσι & occurſu viſionẽ cõficere, & ex-
citare. Quomodo autem animus & διάνοια feriri poſſint nõ video. nõ enim ſpectra animo, vt oculis occurrit:
qua enim ratione corpus penetrare poſſent? frangerẽtur enim ἀπαθῆ ὄντα. Lib. autem primo de finibus hãc eã-
» dem rem tangit, Imagines quæ εἴδωλα nominant, quorũ incurſione nõ ſolum videamus, ſed etiam cogitemus.
Etſi antè vulgati deprauatè INCVRSIONEM legebant. Sunt autem verba Ciceronis contra L. Torquatum,
qui Epicuri diſciplinam ſectabatur diſputantis, vbi etiam minus veriſimile eſſe putat nos incurſione & ἐμπτώσει
ſimulacrorũ cogitare quàm videre. De occurſu autẽ ſimulacrorũ hac ipſa epiſtola paulo poſt: vt prorſus hãc ve
ram eſſe credam huius loci lectionẽ, deprauatã autem ab aliquo, qui has Epicuri rationes (quòd nunc amiſſis eius
diſciplinæ libris, obſcuræ ſunt) ne guſtaſſet quidẽ. Qui tamẽ vt Ciceronis infinita loca intelligat, atque Lucretiũ
candidiſſimum poetam legere poſſit, non penitus rudis eius diſciplinæ eſſe vult, Epicuri vitã à Laertio perſcriptã
legat, vbi ferè omnes illius ſententias, decretáque ipſius verbis explicata colligit. Liber autem primus de finibus,
& non parua pars ſecundi, ex verbis penè Epicuri contexti ſunt, a Cicerone ſumma fide, & elegantia conuerſis.
17.2 Alteras habebis, has breues) Nos putamus punctis malè diſtinctas eſſe has dictiones: vt lõgè diuerſum ſenſum
præ ſe ferant à vero, niſi fallimur: nõ enim Alteras habebis, intelligimus, quòd alias longiores: plenioréſque nũc
polliceatur, ideóque æquiore animo velit ferre illum harum breuitatem: nam id paulo poſt largè promittit ver-
» bis illis, Sed expecta πάντα περὶ πάντων. ſed ignoſci ſibi vult, quòd hæ nõ ſolum breues ſint, ſed alias etiam antè
breues acceperit, vt hæ ſint iã ſecundæ literæ ad eum ſcriptæ breues. Quo magis poſtea liberalius ſpondet, ſe co-
pioſe omnia perſcripturum: videbatur enim ſibi nonnihil culpæ admiſiſſe, qui iterum iam breues miſiſſet: vt ſi Al
teras has habebis breues, dixiſſet, nullus ſcrupulus fuerit. interpoſita autem vox illa HABEBIS locum obſcu-
riorẽ facit, ſed eſt elegãtiſſimus modus dicẽdi, à Cicerone crebro vſurpatus, vt lib. X ad Att. tres dictiones in me-
» dium inculcauerit. Alterã tibi eodẽ die hanc epiſtolã dictam. Lib. autẽ XIII, ordine permutato, Has alteras ho-
» die literas, dixit: vt etiã lib. IIII, Nam vt veni Romã, iterum nũc ſum certior factus eſſe cui darem literas: itaque
has alteras dedi, prioribus tibi declaraui, &c. Vt nihil ſcrupuli reſtet quin hic per has alteras, ſecundas ſignificet.
17.3 Tamen ad te ſcribam aliquid, Nos hic D. Syllam patrem, &c.) Omnino elegãtius in antiquis codicibus, quẽ-
admodũ nos ſcripſimus, legitur hic locus: vt verba illa TAMEN AD TE SCRIBAM ALIQVID, ſint
poſt duas illas dictiones, NOS HIC. Cum enim ſuprà dixiſſet non opus ſibi eſſe excuſatione cum Caſſio, nec
debere ſe illi purgare, cum inanes ab eo veniant tabellarij, ad eúmque cum epiſtolis reuertãtur, quaſi hoc loco fi-
nem epiſtolæ facere voluiſſet: imprudenter tamen addit, NOS HIC, principium narrationis. ideóque ſtatim
cognito errore infert, Tamen ad te ſcribã aliquid. ſe caſtigans quòd propoſitum mutauerit: quaſi dicat, Non ta-
men potui, vt decreueram, me continere quin aliquid ad te ſcriberem. Nos profecto hanc lectionem argutiorem
politiorémque putauimus: inuentámque in priſcis exẽplaribus nullo pacto prætermittere debuimus. Speramus
etiam eruditos ingenioſóſque multo hanc magis vulgata probaturos eſſe.
17.7 Si ἀρχαῖος πίλος fueris) Nos deletis his ineptiſſimis verbis, cum antiquis codicib⁹ ἀκενόσπουδος ſcripſimus, vna
tantũ parum peruerſa litera. In illis clara hæc erat ſcriptura, vt mirer vnde Græcas illas voces eruerint, quæ in
vulgatis nihil prorſus quod hic quadraret ſignificantes, legebãtur. Cicero ad Att. prima noni libri epiſtola, nimi-
» am ſuam diligentiam in rebus inanibus, & nullius momenti inueſtigandis taxans, Sed hæc fortaſſe κενόσπουδα,
dixit, vt non debeat maius ſtudium in illis inquirendis poni. κενόσπουδος autem Sudæ eſt, qui in rebus inanibus
leuibúſque ſtudium ponit: vt quid hic κενόσπουδος ſignificet dubium non ſit, elegans prorſus verbum, & quod ſo-
lum declaret ſententiam, quæ niſi pluribus verbis Latinè exprimi non poſſet.
18.1 Si φαλαρὸν aliquẽ habuiſſet) Antiqua exẽplaria φλύαρον rectè. φλύαρος enim φλήναφος καὶ λῆρος vt docet Su
das qđ pulchre reſpõdet ſequẽti Græcæ dictioni. Lõgior inqt epiſtola fuiſſet, ſi nugas fabuláſq; habuiſſet aliquas,
quas iocoſe ſcribẽdo plenioreẽ epiſtolã feciſſem: de rebus enim ſeriis vix ſine periculo agere poſſum⁹, quod tẽpo-

rum iniquitate accidebat.opponitur autem σπουδάζειν iocis,riſui,nugis,vt exprimit Ariſtophanes,σκώπτειν τε καὶ κωμῳδεῖν τῷ σπουδάζειν ἁμιλλώμενοι: vt nihil de loci huius integritate dubitari poſſit.Quod autem paulo poſt in eadem epiſtola legitur : ET QVIDEM IN CVLINA MEA MOLESTA EST: verba alicuius poetæ videntur:nullibi tamen ea me legere memini: nos autem nihil mutauimus: inuenimus enim hoc loco antiquos codices cum vulgatis conuenire : quare tantum librorum conſenſum condẽnare temerarium viſum eſſet. Scimus alios aliis modis emendaſſe : cum autem docuerint quo conſilio , auctoritatéque hoc fecerint, nos ſententiæ illorum ſubſcribemus: verum dum nihil certius adferunt,non peccare nobis videmur(vt in malis) qui antiquorum codicum fidem ſequamur.

194 Ἡδονὴν vero & ἀταραξίαν)Sic omnes habebant vulgati codices,prorſus mendoſè.Germani videntur exẽplar habuiſſe,quod minus incorruptũ hunc locũ conſeruarit: credim⁹ enim illos,vt teſtati ſunt, ex vetuſto codice collegiſſe,quas in marginibus collocarunt,lectionum varietates : ἀταξίαν enim legunt. Quod ſi in medio ſyllabã vnã reponas,errore librariorũ(vt puto)omiſſam,rectiſſime hic locus reſtitutus erit.nec mirum videri debet in Latinis libris antiquitus exaratis Græcas voces aliquantũ peruerſas eſſe,& inquinatas:cũ enim ſermonẽ illum ignorarẽt, vix poterant ab erroribus cauere: videmus enim illos quaſi deſcripſiſſe,pinxiſſéque Græcos characteres non negligenter,ſi conſideres eos, eorum quæ ſcribebant ſententiã non percepiſſe. Quod ſi quandoque aliqua deſunt, aut abundant,venia digni ſunt: ego potius miror quomodo potuerint tam integras Græcas voces affingere eius linguæ rudes:ſed de hoc nimis.ἀταραξίαν inquam facies,quã genuinam eſſe hic vocẽ puto, & antiquis veſtigiis propinquam,& ſententiæ ipſi optime quadrantem. Nam diuiſerat Epicurus voluptates,vt quædã illarum in motu,quædã in ſtatu eſſent: ſed hæc verbis ipſius Epicuri,quæ apud Laertium ſunt,melius declarabuntur. ſic enim Laertius dicit: ὁ δὲ Ἐπίκουρος ἐν τῷ περὶ αἱρέσεων οὕτω λέγει, ἡ μὲν γὰρ ἀταραξία καὶ ἀπονία καταστηματικαί εἰσιν ἡδοναί, ἡ δὲ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη κατὰ κίνησιν ἐναργείᾳ βλέπονται.quam etiam diuiſionem percurrit Cicero lib.I de » finibus his verbis,Non enim hanc ſolã ſequimur, quæ ſuauitate aliqua naturam ipſam mouet,& cũ iocunditate » quadam percipitur ſenſibus,ſed maximam illam voluptatẽ habemus quæ percipitur omni dolore detracto,&c. Sæpe autem eſt ἀταραξία in ſcriptis Epicuri: nam hoc præcipue nomine tranquillum illum ſtatum hominis declarat,quo vacuus omni perturbatione degit.vt qui ante nos ἀναλγησίαν emendarant, cum locum corruptum eſſe in vulgatis animaduertiſſent,nihil laborantes circa antiqua veſtigia,ſententiámque tãtum ſecuti,non penitus aberrannt: noſtra tamen lectio verior,vt quæ ex antiquis exemplaribus eruta ſit,& nomẽ illud habeat quo præcipuè vteretur ipſe Epicurus: nam qui λείαν κίνησιν emendarunt,multo audacius & improbius fecerũt:lenis enim motus, interpretatio eſt voluptatis, vt idem ſit ἡδονὴ & λεία κίνησις. voluit autem Caſſius vtranque voluptatẽ declarare , per ἡδονὴν enim hic voluptatem in motu intelligit . neceſſe igitur eſt vocem , quæ ſequitur voluptatem eam quæ detractis perturbationibus percipitur ſignificare.Qui autem εὐεξίαν repoſuerunt,conati ſunt ex corruptis illis characteribus,qui vulgo legebantur,vicinam, & ſimilem vocem elicere: ſed nimis ſe rudes rationis Epicuri oſtenderunt: & nedum Epicuri rationẽ expreſſerint,vix idoneam ſententiam effinxerunt. cum enim εὐεξία ſit bona corporis habitudo: quomodo vllus vnquam proferret eam virtute, iuſtitia,dignitate parari : cum voluptas,ſecuritaſque ex his virtutibus in animis hominum gignatur?

194 Catii & Amaſinii) Vetuſti codices,AMAFINII: etſi noſter aliter operarum vitio habet:ſcilicet AMAFANII.C.enim Amafinius Epicuri diſciplinã ſectatus edidit libros qui eam rationẽ explicarẽt.nã de Catio ex Horatio præcipuè notũ eſt:etſi hi videntur fuiſſe ex illis quos legitimi Epicurei σοφιστὰς (vt ait Laertius) ſoliti eſſent appellare: degenerabant enim nonnihil ab Epicuri decretis,& vt inquit Caſſius,mali erant Epicuri verborum interpretes.Amafinii multis aliis locis Cicero mentionem fecit,etſi fere ſemper hoc nomen corruptum aliquantulum eſt.In procemio lib.IIII Tuſculanarũ quæſtionum bis Amafanium appellat: vbi tamen manu ſcripti co» dices Amafinium habẽt,Cum interim illis ſilentibus C.Amafinius extitit dicens.Et paulo poſt,iterum.Nos cum tot antiqui & probati codices cõcurrant, AMAFINIVM legi debere exiſtimamus. ſed cũ hoc loco AMASINII atque in cunctis libris ſcriptum eſſet,aliis vero multis locis in Cicerone Amafanius: quis vnquam putaſſet eundem intelligi debere? Non parum igitur hæc menda,quæ alioqui minuta videntur,ſæpe tenebrarum offundunt,vt omnia animaduertere non inutile,nec ineptum negotium eſſe videatur.

AD TIRONEM. XVI.

7.3 Cura te mi Tiro)Nos auxilio vetuſtorũ codicum bis CVRA ſcripſimus,nota figura & quæ oſtendat maiore quodã affectu pronũciata eſſe hæc verba.Quod veriſimile eſt cũ tantũ de ſalute Tironis ſolicitus eſſet.Ariſtoph. in Ranis nõ ſemel ſic locutus eſt,πρᾶγμα πρᾶγμα γὰρ κεκίνηται μέγα ἐν τοῖς νεκροῖς, καὶ στάσις πολλὴ πάνυ. item, ἀφ᾽ ἄρα μέλλεται πῦλος ἐγγυᾶται.Sed tam frequẽs eſt apud poetas & oratores hæc figura,vt omnes ſciãt,vim quam habet,cuíſque elegantia capiantur.ſæpe tamen(quod incõmodè accidit)vitio librariorum deleta eſt: qui cũ in exemplari eandem vocem repetitam viderent,mendum eſſe putantes, ſemel tantum ſcribebant.

8 Magnæ nobis eſt ſolicitudini,&c.)Nos ſecuti antiquorum codicũ fidem,qui in hoc omnes cõueniebant,hãc epiſtolam Q.Ciceroni reſtituimus. nam etſi quaſdam coniecturas quæ id confirmarent adferre poſſemus, ſatis eſſe putauimus librorum vetuſtatem,& teſtimonium, vt ſuum vnicuique reddatur. Quod autem in cunctis impreſſis antè legebatur,Q.FRATER TIBI SAL.DIC.nos cũ iiſdẽ codicibus ſcripſim⁹ Q.F.TIBI SAL. DIC. F.autem, filium ſignificare non fratrem nemo eſt qui neſciat.

9.2 Ad Caſſodem) Vetuſta exemplaria CASSIODEM. Nos erratũ vnius literæ in illis eſſe exiſtimauimus, & CASSIOPEM reſtituimus: de quo portu Strabo lib.I, ἐν τούτῳ δ᾽ ἐστὶ τῷ διαστήματι πάνορμος τε λιμὴν καὶ μέγας ἐν μέσοις τοῖς κεραυνίοις ὄρεσι, καὶ μετὰ ταῦτα ὀρικὸς ἄλλος, καθ᾽ ὃν τὰ δυσμικὰ ἄκρα τῆς κερκυραίας ἀντίκειται καὶ πάλιν ἄλλος κασσιόπη ἀφ᾽ οὗ εἰς βρεντέσιον χίλιοι ἑπτακόσιοι στάδιοι: οἱ δ᾽ ἴσοι εἰσὶ τάραντα ἀπὸ ἄλλης ἀκρωτηρίου νοτιωτέρου τῆς κασσιόπης ὃ καλοῦσι φαλακρόν. Plinius etiam lib.IIII.cap.XII,Inſulæ autem ex aduer-

ſo Theſprotiæ à Buthroto XII ∞ paſs. eadem ab Acroceraunijs L ∞ cum vrbe eiuſdem nominis Corcyra liberæ ciuitatis & oppido Caſſiope templóque Caſſij Iouis paſs. L X X X X V I I in longitudine patens. Sed & A. Gellius in initio lib. X X I, Naugabamus à Caſſiope Brundiſium.

11.2 Sed mirus inuaſerat furor non ſolum improbos.) Nos hic vulgatam, receptámque lectionem nõ mutauimus, priſca tamen exemplaria ab ea diſſentiunt: quorum lectionem à recentioribus Grammaticis repudiatam fuiſſe, ob idque hinc deletam exiſtimo. Non ſum autem illam ego contra hos reſtituere auſus: nec tamen committere volui vt huius locutionis exemplum è Latina lingua extinguatur, ſi forte doctioribus probaretur. Quare rectũ me facere putaui, ſi hic eam adnotaſſem. Scias igitur optime lector IMPROBIS tertio multitudinis caſu in illis legi. Quod quia non facile credas librariorum negligentia accidiſſe: quod ſequitur, eadem ratione in illis legitur: SED ETIAM HIS, non HOS accuſandi caſu, vt in reliquis libris. Vix autem veriſimile eſt imperitos librarios temerè in ambobus locis lapſos. Nos tam nouam, & noſtris auribus inauditam ſtructuram verborũ recipere, & probare auſi nõ ſumus: nec tamen culpam mereri nobis videmur, quòd hác rem, quantulacunque eſt admonere non piguit. Quicquid de hoc ſtatuent elegantiores, & eruditiores viri, nos libenter ſequemur.

14.1 Itaque habui noctem plenam timoribus, ac miſerijs:) Sic omnes vulgati libri tã magno conſenſu, vt noſter etiã communem culpam ſuſtineat. vt verũ enim fateamur, parum in hoc ipſo vidimus. Quod tamen tunc peccati cũ alijs admiſimus, nunc omnino reiecimus, auctoréſque vnicuique ſumus, vt noſter etiam liber caſtigetur, cum an-
» tiquíſque concordare cogatur, qui rectam lectionem retinent: ſic enim legunt, Itaque habui noctem plenam ti-
» moris: ac miſerius, tuis literis nihilo ſum factus certior &c. Vt meo iudicio ſic prorſus legi, & intelligi debeat, duo accidiſſe quæ maximè Ciceronem cruciarint, vnum Andricum poſtridie veniſſe, quàm expectarat, vt ſolicitus de valetudine Tironis, multáque quæ nollet cogitans noctẽ quæ interceſſit inter diem illũ quo expectabat & illum quo venit, plenã timoris habuerit. Alterũ quod (miſerius) appellat, in literis Tironis, quas Andricus attulit, non ſcriptum fuiſſe quomodo ſe haberet, ſe tamen recreatum dicit. Cognouit enim & aduentu Andrici, & ipſius literis illum viuere: quare maiorem illum metum depulit quem mora Andrici attulerat de morte ipſius: magnum tamen ei dolorem adportauit poſt ſolicitudinẽ quam ea nocte habuerat, non eſſe ſe accuratè à Tirone certiorẽ factũ quomodo ſe haberet. Quod ipſe miſeriã quãdã ſuã, & infelicitatem putat. Nolumus hic amplius cõmunẽ lectionem damnare, ne noſtrum iudicium vnà condemnemus, qui primo tam contaminatam, & fœdam ſcripturam nõ animaduertimus: veræ tantum & incorruptæ collatio, quam beneficio priſcorum codicum nunc promulgamus, ſatis valet ad illam conuincendam in hac ipſa epiſtola. Iidem codices Vmmium habent, vbi vulgati Mummium: quod nomen noſtri librarii corruperunt, quare corrigatur. Ne autem hoc nomen quia rarum eſt, amplius vt nouum repudietur, adſcribemus epitaphium quod Piſis in antiquo lapide vidimus: in quo valde ſimile huic & quaſi ab eo deriuatum nomen legitur.

D.M.
VMMIDIAE CALE
FELICIO PATER
CALE MATER
MYRTILVS TATA
ET EROS CONIVX
FECER.
VIX. A. XVI. M. VIII. DIEB. VIII.

18.1 Tibi διαφόρησιν gaudeo profuiſſe:) Hæc eſt vetus & ſincera lectio: TIBI διαφόρησιν &c. Quid ſit διαφόρησις docet Galenus lib. X I I I I Therapeutices, cap. de Iecoris inflãmatione, his verbis, πλεονεκτοῦντα ζωῦν ἡ μὲν ἀπὸ τῆς φλεγμονῆς ἔνδειξις τὴν κένωσιν ἐστὶ μία, καλοῦσι δὲ αὐτὴν διαφόρησιν ἐκκενοῦσαν λόγῳ διαφορητικοῖς πόροις τοῖς ἐν τῷ φλεγμαίνοντι μορίῳ χυμόν. Latini digeſtionẽ aut euaporationẽ dixerunt: huiuſcemodi res non meum eſt hic longius declarare, ſunt enim medicorũ vocabula, & ad eorum artem pertinet ea accuratius explicare. ſatis mihi fuit priſcam lectionem notam facere, & quàm ea huic loco conueniat oſtendere.

18.3 ἀλυπίαν:) Nos emendauimus ἀκοπίαν adiuti ab antiquis exemplaribus: quid enim ἀλυπία poteſt ad bonã valetudinem? quæ vacuitas eſt doloris. nam quòd ſanitatem adiuuat lætitia animi delectatióque, paulo poſt addit, τέρψιν dicendo. ἀκοπία autem, id eſt vitatio immodicarum defatigationum, neceſſaria eſt ei qui ſanitatem tueri vult: κόποι enim, id eſt nimiæ defatigationes, febrim gignunt: vt rectè ἀκοπίαν poſuerit inter ea quæ bonam valetudinem conſeruant. Simpl. in Commentarijs in Phyſica Ariſtotelis τῷ γὰρ ἰσχυρῶς χαίρειν γυμναζομένῳ πολλάκις δὲ κόπον συμβαίνει ἀποτελεῖσθαι μὲν ὁ πυρέξαι καὶ ἀπὸ τύχης μὲν τοι ἐκείνῳ ἐπὶ τὴν πλῆσιν τὴν ἀσύμμετρον γυμνασίων κόπους ἀπογίνεσθαι, ἐπὶ δὲ τούτῳ πυρετός: ſed tam frequens eſt hoc verbum apud medicos & alios etiam bonos auctores, vt nihil notius ſit. Remedia etiam quædam medici quæ defatigationes has ex nimijs laboribus ortas leuent, ἄκοπα appellant.

18.4 Helluo nequiſſimus ſeſtertia ducenta dabat &c.) Vetuſti libri ſic habent, HELICO NEQVISSIMVS HS ∞ dabat. Noſter tamẽ hic pro nota qua veteres mille ſignificabant, M. habet, cũ nondum typi illi qui à nobis renouati ſunt, fabricati eſſent: alijs autem locis ſemper vbi M. habebant vulgati codices, ∞ in cunctis priſcis exẽplaribus à nobis inuentam notam repoſuimus: neque ſolum in his vidimus epiſtolarum antiquis libris hoc ſemper ſeruatum eſſe, ſed etiam in Liuianis quibuſdam vetuſtiſſimis exẽplaribus quæ in Diui Marci bibliotheca ſeruantur: quod idem & M. Varronis in eadem bibliotheca miræ antiquitatis codex retinet, & Columellæ non negligenter ſcriptus à Nicolao Nicolo liber, quem olim Politianus viderat & laudat. Sed quid opus eſt hæc tam accuratè vel ambitioſè potius teſtimonia colligere? nullos vnquam vidi antiquiores codices, qui non ſemper loco millenarij numeri hanc notam retinerent. Non debuimus igitur licet omiſſam & obſoletam rem cõtemnere: cũ noſtrum totum ſtudium fuerit ad priſcam & genuinam ſcripturam hos libros reducere. nec enim caſtigare, aut emendare receptos Ciceronis codices voluimus: ſed ope priſcorum exemplariorum importunas, & ineptas quorundam audaciorum caſtigationes eijcere, & delere: ſecuti conſilium Timonis Phliaſij, qui Diogene Laertio auctore ab Arato interrogatus quomodo ſincerum, & integrum Homeri poema ſibi parare poſſet, reſpondiſſe fertur, ſi antiqua eius exẽplaria ſibi propoſuiſſet, nõ quæ ab aliquo caſtigata iã eſſent. Cenſuit ille optimi iudicij vir, quo magis tractati eſſent, & caſtigati antiqui auctores, eo magis contaminatos, inquinatóſque eſſe. iã tum enim

vigebat hæc peſtis, quæ noſtris temporibus adeo peruagata eſt, vt omnes meliores libros fœdis maculis deturpatos habeamus. Eandem igitur notam renouauimus, vt quantũ à nobis fieri potuit, vetuſtatem illam, & integritatem, quam ſummo noſtro labore deprehendimus, exprimeremus. Quomodo autẽ hæc nota conflata fuit, quia ſcimus eruditos quoſdam viros in hoc multum laboraſſe, nec tamen rẽ, vt erat, inuenire potuiſſe, ex Priſciano docebimus qui in libello de ponderibus & menſuris id aperit, his verbis, Mille ſecundum Atticos per χ literam, ſed vt ſit differentia, ad X circunſcriptis lateribus (X), quod infra etiam tangit. Quàm ſimile autem haberent Latini ſuum X (qua litera decem ſignificant) χ Græcæ literæ, declaratur maximè, quia id quod Græci χιάζειν, ab hac litera formato verbo appellant, id ipſi à ſua itidem litera Deſcuſſare dicunt. Licet igitur hac ætate omnes mille numerũ prima eius nominis litera deſcribant, cum tamen antiquos potius hac nota vſos & antiqua omnia exemplaria, & non contemnendus Grammaticus doceant: non debuimus eorum libros aliter, quàm ipſis viſum ſit, deſcribere: nam qui in ſuis libris morem vſumque noſtri temporis potius ſequetur, nunquam à nobis reprehendetur, quemadmodum nos culpa digni non ſumus, ſi antiquos auctores antiqua cõſuetudine, & quæ vſque ad hæc ferè tempora durauit, ſcribimus. nam in multis etiam non ita antiquis iiſdem notis hi numeri deſignati ſunt. modeſtiores enim librarii tunc erant, & non omnia, quæ aliquem ſcrupulum habebant reiiciebant, quod poſteriores nimis audacter fecerunt. Quòd autem olim hanc notã nõ perciperent, intemperanter temeréque aliquis pro ipſa, ducẽta ſcripſit: quod erratum in omnes codices inuaſit.

24.4 Vtrique ad aquas ſemas:) Sic omnes habebant vulgati codices. Nos his neglectis vt in veteribus libris inuenimus, ſcripſimus. Ad aquas autem intelligit Baianas quemadmodũ in epiſtolis ad Atticũ lib. X I I I I, Haud amo vel hos deſignatos, qui etiam declamare me coegerunt, vt ne apud aquas quidem acquieſcere liceret. Id eſt, Baiis: nam quod in cunctis in fine epiſtolæ A P P I A M legebatur, nos iiſdem antiquis codicibus auctoribus P A P I A M ſcripſimus.

22.4 De quadrimo Catone:) Sic omnes & antiqui & impreſſi codices habent. Aliquos tamen ſcimus D E Q V A P R I M O C A T O N E emendaſſe: parua omnino licentia, vnius ſcilicet tantum literæ conuerſione, vt cum ſuperiore ſermone coniunctum ſit hoc membrum: de qua omnino interpoſitione primo Catone diximus ſeu aliquid tale intelligentes. ſed quia nunquam ſcimus illum ſic appellaſſe librum de ſenectute, ſed ſemper Catonem maiorem: ideo receptam lectionem commouere auſi non ſumus. Quia tamen res non omnino contemnenda viſa eſt, noluimus præterire quin lectorem admoneremus, preſertim cum ſit locus obſcuriſſimus, & noſtro etiã iudicio non vacuus mendo.

Ex libro epiſtolarũ Ad M. Brutum.

16.4 VIndici illi quidẽ:) Veteres codices, V I N D I C I Q V I D E M A L I E N A E D O M I N A T I O N I S &c. Quia tamen hunc locum ſuſpectum habemos: conſuetam notam adpoſuimus. Alii vt planior ſententia eſſet, S V P P L I C A, de ſuo addiderant, legũtque S V P P L I C A I L L I Q V I D E M.

17.6 An hoc ipſum ea re facit) Manu ſcripti libri, C A R E F A C I T: etſi nouũ verbum, non tamen contemnendum. Quia viſus eſt nobis valde conſyderandus, & huic etiam loco notam adpoſuimus: & quam habent meliores libri varietatẽ propoſuimus. Nõ multo ſuprà in hac ipſa epiſtola locus eſt non minos obſcurus, & in antiquis codicibus valde perturbatus, & mancus, quorum nos lectionem in medium proponemus, vt iudicium faciant doctiores, ſitne habendus &
» ipſe inter deprauatos. Eſt autem hic, Imo triumphus, & ſtipendium, & omnibus
» decretis hortationis: pudeat concupiſcere fortunam, cuius nomen ſuſceperit conſularis vt Ciceronis eſt. Nos tantopere peruerſione horum verborum, & defectu etiam conturbati ſumus, vt quid dicamus non ſoccurrat.

Ad Q. fratrem libro primo.

1.17 Aut ex domeſticis coniunctionibus.) Diligenter conſyderãdum an potius C O N V I C T I O N I B V S legẽdum ſit: quo nomine vtitur M. Cicero filius in epiſtola ad Tironẽ, Tum etiã iucundiſſima conuictio: etſi eo etiã loco in pluribus codicibus deprauate (coniunctio) legebatur. Quod autem hic paulo poſt legimus, A P P A R I T I O N I B V S, vetus ille codex, A P P A R A T I O N I B V S habet, quẽadmodum in epiſtola, qua Q. Ther
» mo commendat M. Marcilium, ſcriptum habet Mediceus codex, Ego cum antea ſtudioſè commendabã Marci
» lium: tum multo nunc ſtudioſius, quòd in longa apparatione ſingularem, &c. Quam tamen orthographiam neutro loco nos ſecuti ſumus.

2.4 ΑΛΛ' αἰέ τινα φῶτα μέγαν.) Hemiſtichium eſt Homeri ex lib. X Odyſſeæ pronunciatum à Polyphemo, cum (vero nomine Vlyſſis audito) recordatus eſt ſibi olim à Telemo vate hanc calamitatem præſignificatam eſſe: quod tamẽ eum decepit, inſidiiſque expoſitum reddidit, fuiſſe dicit, quòd nũquam putaſſet illum Vlyſſem eſſe tã paruo corpore, & tam nullis viribus præditum: ſed ſemper ſe exiſtimaſſe magnum quempiam virum, & formoſum illuc venturum, à quo ſibi timendum eſſet, quod Stathio pulchre cõuenit. cum enim Romæ multis ſermo fuiſſet Stathium quendam eſſe, qui tantum apud Quintum poſſet, vt eius voluntate omnia in prouincia gereret: exiſti-

maſſéntque omnes hunc prudentem quempiam virum eſſe,& magni cõſilii:cum poſtea ſpecioſum puerum vidiſſent,cumque eſſe cognouiſſent Stathium illum,cuius nutum cuncta prouincia obſeruabat, ſe tantæ ſtultitiæ damnantes in ſententiam verborum Polyphemi cadebant,pariter vt ille,decepti:quas omnes voces Quinto abſente emiſſas eſſe omniáque ea confecta ante aduentum eius lætatur Cicero: magis enim timendas fuiſſe maleuolorum linguas ſi vnà ſecum illum duxiſſet: nec antea Romæ puer ille viſus eſſet : quicquid enim dici poterat, quod Q. pudorẽ adferret,iam exhauſtum erat.Scimus Eraſmum aliter de hoc loco ſenſiſſe in prouerbiis:nec tamen veriti ſumus noſtram ſententiam libere contra tanti viri iudicium exponere, quia veriorem eam putamus: tam autem veritatis amici ſumus,quàm qui maxime.

2.20 ὀρθὴν τὴν ναῦν.)Videtur alludere ad ſententiam illam vulgatã ἀλλ᾽ ἴσθι Πόσειδον ὅτι ὀρθὴν τὴν ναῦν καταδύσω, quam Seneca lib. XII epiſtolarum latine pronunciat in illo loco,Gubernator tibi non felicitatem promiſit, ſed fidelem operam,& nauis regendæ ſciẽtiam:hæc eo magis apparet, quo illi magis aliqua fortuita vis obſtitit,qui hoc potuit dicere,Neptune nunquam hanc nauem niſi rectam:arti ſatiſfecit &c. Ad eandẽ puto ſpectare Quintilianum,cum dicit,Nam & gubernator vult ſalua naue in portum peruenire. ſi tamẽ tempeſtate fuerit abreptus, non ideo minus erit gubernator:dicet notum illud,Dum clauum rectum teneam.

LIBRO SECVNDO AD Q. FRATREM.

5.5 Diem dicendo eximere cœpit:)Nos vt in manu ſcriptis libris inuenimus,DICENDI ſcripſimus: quod etiã Germani adnotarunt in marginibus ſui codicis.Diem autem dicendi, id eſt tempus:ad Atti.lib.IIII,Metellus calumnia dicendi tempus exemit.

8.5 Idem mihi aiebat ſe velle nobis placere)Omnes manu ſcripti FACIEBAT pro AIEBAT habent.Quare nos exiſtimauimus vnius literæ defectu locum hunc eſſe peruerſum.pro IDEM igitur FIDEM ſcripſimus, niſi fallimur longe meliore ſentẽtia. Cum enim Lõgiliũ redemptorem cohortatus eſſet: dicit illum ita reſpondiſſe,vt fidem ſibi fecerit,ſe velle nobis placere:quod in ſermone ſuo cupere ſe ipſe maximè oſtenderat.

11.2 Non.Aprilibus S.C.Pompeio pecunia decreta in rem frumentariam ad HS MCCCC) Nos notã hanc M deleuimus,nunquam à nobis in antiquis libris neque hic,neque alibi inuẽtam.Habent tamẽ hoc loco antiqua exẽplaria ſupra numerum illum lineam,quæ augmentum Millenarii numeri ſignificat: quam nollem librarios noſtros omiſiſſe.

12.1 Μουσοπάταγος:)Nos rectius vt in aliquo libro vidimus μουσοπάτακτος legi putauimus,id eſt à muſis percuſſus & vulneratus: πάταγος enim ſonus eſt qui ex percuſſione reſultat. hanc etiam vocem videntur Germani in ſuo antiquo inueniſſe.

13.2 Lucretii poemata(vt ſcribis)lita ſunt multis,& cetera.) Non veriti ſumus hanc licet ſatis receptam lectionem delere.In manu enim ſcriptis libris non inuenimus,& nullo modo rectam eſſe iudicamus. Nam quæ infrà poſita ſunt verba MVLTAE TAMEN ARTIS: neceſſe eſt vt antecedenti ſententiæ repugnent . Cum igitur artem in illis laudet, veriſimile eſt aliquid prius improbatum fuiſſe: quod ſicut mirum videtur iudicatum eſſe quandoque Lucretium elegantiſſimum , & ornatiſſimum poetam, non ſatis multis ingenii luminibus ſua poemata ſcripſiſſe,is iudicium Quinti reprehendat.nam ſuſpicari poſſumus,cum quo modo poteſt eum tueatur,& ornet M.Cicero,non valde(etſi videatur illud confirmare)fratris iudicio de hac re ſtetiſſe:noluiſſe tamen iracundo homini aduerſari:qui fortaſſe quòd ipſe quoque verſus ſcribebat, inuidia motus verũ non videbat: potuit tamen ſic iudicare,quòd Lucretius poema ſuum non contexuit vt ingenium eius eluceſcat, ſed rationem ab Epicuro traditam ſumma induſtria & artificio explicauit.

15.4 Secutus ille capitalis.)Nos,SICVLVS ILLE, auxilio meliorum librorum reſtituimus. cum enim de Calliſthene,& Philiſto ſuprà locutus eſſet,iudiciũmque ſuũ de Calliſthene iam protuliſſet, nunc de Philiſto quid ſentiat exponit: quem Siculum quaſi vafrum,& callidũ appellat.ſic enim de Epicharmo quoque loquitur libro primo ad Atti.Ille Siculus inſuſurret Epicharmus.Fuit enim Syracuſius Dionyſii tyranni cognatus, pro quo contra ciues ſuos pugnans,ab illis captus,& interfectus eſt.

16.3 Cum equis,tum viris,quoniam ſcribis poema noſtrum ab eo probari quadrigis poeticis.) Omnes excuſi codices,& manu etiam ſcripti vnam,eandémque hanc lectionem habent,ſed tamen nos eam peruerſam, & deprauatam eſſe putamus.Eraſmus pro VIRIS, VELIS legit,quod non improbamus:vt ſit prouerbium Equis,velíſque ſequi,aut fugere:cum omni conatu,& totis viribus ſignificare volumus.Nos tamen pro VIRIS, VERO ſcripſimus aliquantulum,quod neceſſe erat, à veſtigiis illis corruptis declinantes: vt totum illud(quoniam ſcribis poema noſtrum ab eo probari) κατὰ παρένθεσιν dictum ſit,maneátque in tranſlatione curſus tum equorum, tũ quadrigarum. cum enim fortaſſe velis inferre vellet:aptius viſum eſt, quadrigis poeticis dicere , cum recordatus eſſet poema ſuum ab eo probari.nam ſi aliter legas,verba illa(quadrigis poeticis)quaſi abundare videbuntur, & cum à nullo pendeant,otioſa nimis eſſe,& inania.

16.6 Τοιαῦτα ἐξυβρίζεται:)Nos hunc ſenariolum diſſolutum,& fractum in ſuos numeros reſtituimus, quos in noſtro etiam vetere codice conſeruarat.Eſt autem Euripidis verſus in Icetidibus à Theſeo pronũciatus cũ Adraſto loquente. cum enim ille aduerſam ſuam fortunam lamentaretur,narrans cædem fortium virorum , ducúmque in Thebana clade,dixiſſétque οἱ τοῦθ᾽ ἐπάλλον᾽ ἄνδρας ἀρχίαν ἄκρους,ſubiũgit Theſeus τοιαῦθ᾽ ὁ τλήμων πόλεμος ἐξυβρίζεται.

16.9 Ambitus redit immanis,nunquam fuit par: Quintanus & cetera.) Locus hic in vulgatis codicibus valde corruptus,& mãcus legebatur,in noſtro multo minus deprauatus eſt,etſi aliquid adhuc deſyderetur.Nos enim quæ tuto potuimus caſtigauimus.Quæ enim in antiquis libris ſententiæ optimè quadrãtia inuenimus,ſi recipimus, non videmur nobis in culpam incidere poſſe : quæ autem in illis quoque deprauata deprehendimus , vt ab illis accepimus,aliis damus. Videtur hic eandem rem exponere,quam ad Atticũ ſcripſit libro quarto his verbis, Ar-

det ambitus, τῦμα δὲ τι ὄβία, fœnus ex triẽte Id. Quintilibus factũ erat beſſibus. vt fortaſſe notæ hæ, quas nos, vt potuimus ex antiquo noſtro libro depinximus, trientem, & beſſem ſignificent hoc ſenſu, Idib. Quint. fœnus fuit beſſibus ex triente. Hanc tamen ſuſpicionem, & coniecturam quandam eſſe fatemur, & ita accipi volumus. Nutis autem quibuſdam ſolitos eſſe maiores illos ſignificare partes, & nomina libræ, nemini dubium eſſe debet. nam etiam Voluſius Metianus libellum de illis compoſuit, qui extat: nec omnino his diſſimiles quaſdam habet, quibus hæc nomina ſignificari docet, etſi veriſimile eſt, notas has vetuſtate, & incuria librariorum corruptas, deformatas eſſe. In verbis etiam, quæ ſtatim poſt has ſunt, nunnihil mendi ineſt, vt propter hoc nos ſtellulam appoſuerimus. Quod autẽ pro MESSALA FLERET, ſcripſimus MESSALA FLACCET, vetuſto codici tribuimus, & concordat cum illo in epiſtola ſuprà citata, Meſſala languet.

16.10 HS, quæ in ſingulos apud M. Catonem depoſitis.) Nos pro QVAE QVINGENIS ſcripſimus. verbáque hæc omnia κατὰ περίοδον dicta intelligimus, & ita notauimus: QVAE, autẽ pro Q. errore librariorum ſcriptum fuiſſe putauimus, per quam literam cum numerum quandoque ſignificabant cum prima eius nominis eſſet. pro Q. etiam, cum numen ſignificabat, ſæpe in antiquis libris QVAE legitur: hic autem in noſtro ſanè antiquiore Q. rectè eſt. Eandem rem IIII libro ad Atticum his verbis explicat, » Tribunicii candidati iurarunt ſe arbitriu Catonis petituros, apud eum HS Quingena depoſuerunt, vt qui à Catone damnatus eſſet id perderet, & » competitoribus tribueretur. » Quam rem & Plinius in procemio ſuorũ librorũ tangit: & Plut. in vita Catonis diligentiſſime narrat, qui depoſuiſſe dicit δραχμῶν ἕκαστον ἀργυρίου δεκ. δύο ἥμισυ μυριάδας.

EX LIBRO TERTIO AD Q. FRATREM.

17.3 Vel honeſtate teſtudinis, vel valde boni.) Hic locus præcipuè debuit mẽdi nota ſignari. eſt enim corruptiſſimus. Noſtri meliores codices nihil à vulgatis hic diſcrepant. nonnulli pro BONI, BONVM legũt, nulla vetuſtatæ vetera veſtigia licet corrupta, magis contaminantes, & peruertentes: etenim nihilominus vera ſententia latet.

17.5 De Fufidio HS CCCC emeramus.) Sic vulgati codices. Noſter ãtiquus HS CCCIↃↃↃ∞ emeramus: quæ notæ centummilia ſignificant, vt ait Priſcianus non ſpernendus grãmaticus in libello de põderibus, & menſuris, ſeu quis magis alius verus eius libelli auctor eſt: nam à doctiſſimis viris Priſciani eſſe nõ creditur. Noſtri librarii pro CI in medio ET ſcripſerunt peruerſé. Quare locus emendandus eſt. ſunt autẽ pluribus locis hæ notæ in libris Ciceronis, quas nos ex antiquis exemplaribus reſtituimus: ſæpe tamen eadem negligentia vſi noſtri librarii, virgulam illam, vel lineam, quæ cum his apoſtrophis C. ponitur, per L. litteram expreſſerunt, omnino male, & contra veterum codicum auctoritatem, in quibus I ſemper ſcriptum eſt.

17.6 Seſe autem menſum pedibus aiebat CCCCM.) Longe diuerſus numerus eſt pedum in noſtro antiquo exemplari. Sic enim in illo legitur, Paſſuum III bus. vt paſſuum III milibus putem legi debere. Quod autem paulo ſuprà RESINERE, in excuſis libris legebatur, nos RETINERE, vna tantum mutata litera caſtigauimus. Quod verbum, ſi diligenter locus conſiderabitur, optime quadrare, ni fallor, iudicabitur: Germani improbius, & deteriore ſignificatu RESCINDERE emendarant.

17.19 Honeſtè vergit in tectum inferioris porticus:) Manu ſcripti VERTIT habent: quam vocem hic non improbo. Paulo poſt, Sed his iudiciis nihil audeo confidere: iidem libri, INDICIIS habent. Nos receptam lectionem ſecuti ſumus, nec tamen veterem ſupprimere voluimus: poſſunt nunc ſtudioſi, ſi has magis probauerint ipſi ſuo arbitrio reſtituere.

17.24 Ego vero nullas δευτέρας φροντίδας, & cetera.) Etſi nos hic nihil mutauimus, non ingratum tamen fore putamus, ſi ſententiam horum verborum aperuerimus. Prouerbium eſt, δεύτεραι φροντίδες σοφώτεραι: quod pronunciare ſolent qui ſe quòd ſententiam mutarint excuſant. re enim à ſe melius, & accuratius conſyderata, ſe cognouiſſe errorem, perſeuerareque in illo noluiſſe oſtendunt. Euripides in Hippolyto Coronato ex perſona nutricis, quæ cum Phædræ amorem grauiter increpuiſſet, poſtea re diligentius, meliúſque cogitata, & animaduerſa, cũ ipſam intempeſtiuæ ſeueritatis pœniteret, ſe conſilium mutaſſe dicit his verbis νῦν δ' ἐννοοῦμαι φαῦλος οὖσ' ἐκ' αὖ σοφοῖς αἱ δεύτεραι πῶς φροντίδες σοφώτεραι, operámque illi ſuam in eo amore conficiẽdo pollicetur. Athenæus etiam libro XIII ſex verſus Euripidis ex Creſſis, (quæ tragœdia periit) citat, quorum primus eſt idẽ qui in Hippolyto. καὶ δεύτεραι πῶς φροντίδες σοφώτεραι, Quin etiam Cicero in XII Philippica hoc prouerbium interpre» tatur, Poſteriores enim cogitationes (vt aiũt) ſapientiores ſolent eſſe. Quare cognoſcere poſſumus, nihil aliud hic Ciceronem per hæc verba ſignificare voluiſſe, niſi ſe, quod ſemel conſilium ceperit de Cæſaris rebus, id perpetuo velle retinere, etiam ſi non nimis ſapienter feciſſet, in integrúmque reſtituere poſſet: nec enim vllas ſe habere in illis poſteriores cogitationes, quanuis vulgato prouerbio ſapientiores haberi ſoleant.

17.28 De epiſtolis illis, quas in Tuſculano eius, & cetera.) Omnes quos vidi manu ſcripti codices hic EPVLIS retinẽt, quos nos ſecuti ſumus, nec tamẽ ita damnamus receptam lectionẽ, vt prorſus eã deleamus, repudiemúſque.

18.3 In re hæſit ſumma infrequentia.) Germani INREPSIT caſtigarunt, quam lectionem non cõtemno. Quia tamen in nullis inuẽni manu ſcriptis, eam reponere non ſum auſus. ſatis admonere lectorem viſum eſt. Quod autem paulo poſt legebatur: HOMO VNDIQVE A TVIS nullo ſenſu, caſtigauimus HOMO VNDIQVE ACTVS. Quam lectionem verba quæ ſequuntur non parum confirmãt. Cum omnes hominem (inquit) agerent, & truderent, & cum ego eum maxime vulnerarem, ſuſtinere nõ potuit. quia grauioribus & acerbioribus verbis, quàm ceteri in illum vſus erat, dicit ſe illum vulneraſſe, cum illi tantum proturbarent, & de recto gradu deiicerent.

20.8 Ille enim & Appium Conſulem ſecum habebit.) Magno fuit auxilio Appius Pomptino in hoc ſuo negotio: ſeque ab eo magnum beneficium accepiſſe Pomptinus ſemper præ ſe tulit, gratóque animo operam illi ſuam poſtea præſtitit, cum legatus Ciceronis in Cilicia illum à Dolabella reum factum audiſſet. Quod Cicero ad Appiũ » his verbis ſcripſit, Põptinus qui à te tractatus eſt præſtanti, ac ſingulari fide, cuius tui beneficii ſum ego teſtis, præ-

ſtat tibi memoriam, beneuolentiámque quam debet. Non tamen parum negotii habuit Pomptinus, vt putabat Cicero. Valde enim ipſi Tribuni plebis moleſti fuerunt, vt ſine magnis concertationibus, & cædibus illi triumphū ducere non licuerit. Cur autem tantopere illi infenſi eſſent, narrat Dion hiſtoriarum lib. X X X I X, quem locum diligēter ab ipſo explicatum, quo melius tota hæc res intelligatur, hic ſcribemus, καὶ τότε καὶ ὁ πομπτῖνος ὁ γάϊος τὰ ἐπινίκια τῶν γαλατῶν ἔπεμψε, ἐς γὰρ ἐκεῖνο τοῦ χρόνου μηδενὸς οἱ διδόντος αὐτὰ ἔξω τοῦ πωμηρίου διῆγε, καὶ τότε δ' ἂν αὐτῶν ἡμάρτανεν, εἰ μὴ ὁ γάλβας ὁ σέργιος συστρατευσάμενος αὐτῷ κρύφα καὶ ὑπὸ τὴν ἕω στρατηγῶν τὴν ψῆφον τισὶν καίπερ οὐκ ἐξὸν ἐκ τῶν νόμων πρὶν πρώτην ὥραν γίγνεσθαι ἐν τῷ ἐπιχρηματίσασθαι ἔδωκε, καὶ διὰ τοῦτο τῶν δημάρχων τινὲς ἀπολειφθέντες τῆς ἐκκλησίας οὐ γοῦν τῇ πομπῇ πράγματα αὐτῷ παρέσχον ὥστε καὶ σφαγὰς συμβῆναι.

21.5 Κιμωνῖτις ad ea vero &c. Verbum Græcū, qualecunque eſt, coniungi debet cum ſequenti clauſula, ſimúlque ordo trium primarum vocum reſtituendus, qui peruerſus erat: quod etiam cum noſtro concordantes adnotarunt Germani in margine ſui codicis. Reſtat nunc de characteribus illis Græcis diuinare, qui non mediocriter corrupti ſunt. nos ὑποθέσεις ſcripſimus, videntes ex verborum ſtructura accuſandi caſu eſſe omnino debere dictionem illam, in noſtróque antiquo libro formas eas literarum huic verbo viciniores, & ſimiliores inuenientes, itaque deſinentes vt caſum illum multitudinis numero præ ſe ferāt. Vtitur autē ſæpe hac Græca voce Cicero, eáque huic loco recte conuenire videtur: vel enim ὑποθέσεις appellat argumenta, ex quibus poetæ ſua poemata cōficiunt, vel quas intelligit, de oratione quapiam Bruti cum Attico loquens. Ego tamen, ſi illam cauſam habuiſſem, ſcripſiſſem ardentius ὑποθέσεις. Ego quod potui præſtiti: ſiquis, qui noſtrā hanc opinionem non probarit, meliorē ipſe, certiorémque inuenerit, me quoque habebit ſuæ ſententiæ comitem, & defenſorem.

22.1 Et κλέος quæris.) Eſt etiam nobis hæc dictio Græca non parum ſuſpecta: non enim ex antiquo codice manifeſto comprehenditur quomodo legenda ſit. Alii aliis modis caſtigauerūt. Nonnulli χρέος legūt. Germani, πλέον. nobis immutare non tutum viſum eſt: magis enim adhuc vulgatas lectiones improbare poſſumus, quàm veram eſſe vllam ex ipſis confirmare, aut ipſi certiorem in medium adferre. huiuſcemodi ſunt veſtigia in manu ſcriptis libris, vt qui πάθος legerent, non longe ab illis diſcederent (primum enim eius dictionis elementū, potius π Græco ſimile eſt quàm κ litera. Δ autē, & Λ tam ſimiles ſunt, vt altera pro altera paſſim ſumatur) ſed quæ idoneā ſententia eliceretur? Nos rem incertam relinquimus, cupimúſque integriorem aliquem codicem in lucem venire, qui hanc litem dirimat. nam etiam minutæ quædam peruerſiones tantam caliginē offundunt, vt vix, aut ne vix quidem veritas poſſit tenebris apparere.

22.1 Sed & iſtam, & Erigonam:) Germani putantes de duabus tragœdiis (ſuprà ſermonem habitum eſſe (iſtas) corrigunt. Nos vt in cunctis & excuſis, & manu ſcriptis inuenimus, I S T A M retinuimus. Potius ſuſpicamur ſuprà vitiū eſſe in illis verbis, Electrā, & Troada: nec enim Troas propriū nomen vnde appellata ſit tragœdia: & in noſtro antiquiore nō legimus T R O A D A, ſed C R O D A omnino deprauate, & deformiter, nō nego: ſed tamē vt ſuſpicionem noſtram augeat, de vna tantum tragœdia intelligere, vocémque hanc cum antecedente copula coniunctam, Electræ fortaſſe cognomen quoddam debere ſignificare: nunc tamē nihil habemus quod certius proferamus: ſcripturam quam inuenimus, eam conſeruauimus. Quod tamen iudicii habuerim de hac re, non potui ſilentio præterire: quod ſtudio iuuandi hos libros ea, qua poſſumus ingenuitate facimus, petimus ne in nobis culpetur. Confidimus autem eos qui hunc locū accuratius conſyderarint, non penitus hanc noſtram ſuſpicionē coniecturámque contempturos.

23.1 Cadit enim in abſolutionem Garrini.) Sic iam excuſi codices habebant. Nos cum de Gabinio manifeſto agatur, Gabini emendauimus: & tamē noſter melior codex G A R I R N I retinet, ſeu fuerit hoc librarii vitium, quod puto: ſeu aliquod illius obſcurum cognomen, poſt quod nomen duos Homeri verſus reſtituimus, qui à Germanis quoque inuenti, & ſuo loco repoſiti fuerant, qui ſuperiores duos conſequuntur, quibus iudicium facit, quid immodici illi imbres portendant: ſunt autem omnes ἐν τῷ π. λ.

23.2 Cum eſſes ſanæ mentis.) Nos (cū eſſes Sami) reſtituimus (ni fallimur) recte, ab antiquo noſtro codice ferè nihil, aut nihil potius diſcedentes: tantum aliquantulum vox illa S A M I diuulſa erat, ſed tamen vt nullū eius mēbrum deeſſet, extrema ſolum pars eius importune ſequenti dictioni implicita erat, vt poſſit integra iterum componi. intelligit autem, vt putamus, tempus, quo Aſiam regebat.

24.10 Qui Ludos HS C C C) Vereor ne hi numeri, qui ſumptum, quē Milo in ludis faciebat, indicant, corrupti ſint. nam cum ſuprà in alia (vt arbitror) epiſtola, quæ tamen in omnibus impreſſis cū hac cohæſit, dixerit, Ludos apparat magnificentiſſimos, ſic inquam, vt nemo ſumptuoſiores: & cætera. non mihi videtur hæc ſumma pecuniæ talis eſſe, quæ profuſa rem poſſet eius familiarem euertere, & quæ omnes impenſas quæ vnquam in ludis factæ eſſent, ſuperaret: multo enim maiores ſumptus erant, qui paſſim in huiuſcemodi rebus ab eis fiebant, vnde ſæpe multi fortunarum ſuarum naufragia faciebant. Tradit autem Plinius tot milia æris alieni Milonem debuiſſe, vt ad illam ſummam hæc non magna pecuniæ portio ſit. Quod autem mihi ſuſpicionem auget, & rē (vt arbitror) manifeſtiorem facit, eſt quòd in veteribus exemplaribus poſt tres illos C C C eſt alius quidam character, qui fortaſſe ſummam eam maiorem reddit. cuius ego certam rationem adferre non poſſum, eſt enim deformatus & non parum contaminatus, vt puto. Non eſt autem virgula illa, quæ ſolet figuras has rectas ab apoſtrophis diſtinguere, ſed potius apoſtrophus Ɔ: ſed neque hæc etiam cōpoſita, & bene formata: nec tamen fruſtra ibi eā deſcriptam eſſe exiſtimandum eſt. non eſt mirum harum notarum imperitos librarios omnia confudiſſe & commaculaſſe: nullam certiorem de hac re coniecturam & ſcientiam adferre poſſum: rem totam doctiores cognoſcent, & quicquid eis viſum fuerit ſtatuent.

24.10 Cuius in hoc vno conſyderantiam.) Ego hunc locum corruptum puto: verbum enim hoc barbarum eſt: quod ſi latinum ſit, & elegans, ſententiæ tamen admodum repugnat & contrarium eſt: erat enim temeritas, & inſania potius quædam rem ſuam familiarem effundere in ludorum apparatione. Oſtendit autē verbis Homeri nunc illum tantopere inſanire, vt non amplius ſuſtineri poſſit: vt quod de illo Plinius lib. X X X V I, cap. X V tradit, cū

hoc loco conueniat:itaque & ipſum Milonem HS ſeptuaginta milia æris alieni debuiſſe inter prodigia humani animi iudico. Nos contra hoc verbum ſtellulam adponi volebamus: Librarii vero è regione Græcorum verborũ importunè ſtatuerũt,quæ & integra ſunt,& plana. huiuſmodi tamẽ errata præſtare nõ debemus: nec enim præſentes eorum negligentiam corrigere potuimus,quæ ſanè tanta eſt,vt à nullo regi,& refrenari queat.

24.13 Quod ego nactus.)Locus corruptus, & lacer:Germani ſic in margine ſui codicis ſcripſerũt,NE ACCIPIAT QVOD ERIGONAE TVAE QVOD SOLI CAESARE &c.Vt ſi cõiecturis locus ſit,putem legi nõ incommode poſſe,SED QVAERO LOCVPLETEM TABELLARIVM,NE ACCIDAT QVOD ERIGONAE TVAE,CVI SOLI CAESARE IMPERATORE ITER EX GALLIA TVTVM NON FVIT: vt intelligamus Q. Ciceronẽ M. Fratri ex Gallia Erigonã tragœdiam miſiſſe:quæ tamen in itinere amiſſa ſit,vel aliquem caſum paſſa, vt ſalua non venerit. Timẽs igitur ne idem ſuo accidat poemati M.Cicero,ſe locupletem tabellarium quærere dicit,qui illud ad Cæſarem portet. Parua nobis omnino licentia videtur poſſe ſatis aptè locus hic deprauatiſſimus reſtitui, ſi teſtimonio Germanorum fides habeatur: qui omnia ſe è vetere codice,quæ in marginibus adnotarũt accepiſſe teſtati ſunt. Quod ſi noſter antiquus liber cum Germanico penitus concordaſſet,non veriti fortaſſe eſſemus aliquãtulum nobis indulgentes locum,vt ſuprà ſcripſimus,reſtituere:ſed paulo ille vulgatis hoc loco melior eſt:ERGO tantum habet,vbi excuſi,EGO,vt tamen & ipſe(Erigonæ)veſtigium aliquod retineat:ſed tamen cum ſtatim tam abrupte in ſermonem de ædificiis veniat,neceſſario cogimur locum hunc mancum,& decurtatum eſſe credere.

24.14 Imagines enim iſtæ & palæſtra:& piſcina,& in his.)Nos ex melioribus libris,ET NILVS,ſcripſimus. Quis enim non vidiſſet antè IN HIS corruptè legi? nec tamen ſine antiquorum librorum ope poterat locus reſtitui. Vox enim hæc rara admodum eſt:& ex illis maximè,quæ,quia raro inueniebãtur, ferè è Latinæ linguæ finibus eiectæ ſunt. Cicero lib. II de Legibus, Ductus vero aquarum,quos iſti Nilos & Euripos vocant, quis non cũ hæc videat irriſerit? Ex quo loco integritas huius vocis oſtenditur,& ſignificatus aperitur,etſi illinc etiã penè deiecta eſt:plures enim excuſi codices,& hi etiam qui meliores putantur,TVBOS habent,cum tamen omnes manu ſcripti Nilos retineant. Videndum quoque eſt accuratius an è loco etiam quodam Plinii, qui eſt lib. XXXII cap. II,eadem vox indigniſſime deturbata ſit. Sic enim in omnibus impreſſis ſcriptum eſt,E manu veſcuntur piſces in pluribus quidem Cæſaris villis. Cum (vt opinor) Cæſaris Nilis ſcribendum ſit.nam & antiqua exemplaria NILLIS habent:& vulgaris illa lectio parũ apta & propria mihi videtur. Quis enim qui propriè loqui vellet, vnquam diceret piſces in villis viuere,& nõ potius in ſtagnis,piſcinis, & aquis omnino,vbi illi aluntur,& extra quas degere non poſſunt? non enim villæ ſemper piſcinas habere intelliguntur.ſed nõ tam facile huius lectionis incõcinnitas & ruſticitas refelli poteſt, quàm veræ ſinceritas & probitas ab vnoquoque cognoſci. Nõ ignotũ fuit hoc nomen erudito & diligenti viro(vt tempora illa ferebant)Blondo Foroliuiẽſi. Sic enim lib. IX Romæ triũphantis cum de Pegaſo loqueretur(quod inſtrumentum quoddam in domibus vult fuiſſe à Pegaſo equo,quem poetæ fingunt,denominatum,ſuper quo veſtes ſuſpenderentur) inquit, De qua duriore forſan tranſlatione minus mirabitur,qui infrà videbit Euripos, Nilos à ſimilitudine dicta fuiſſe parua in domibus aquarũ canalia. Adducit autem non multo pòſt,cum iterum de hoc ageret,locum Ciceronis è II de legibus emendatum: nondum enim ea quæ poſtea per omnes libros diu impune graſſata eſt tempeſtas inuaſerat, è quo ſignificatũ eius vt puto eliciut. Idem fatum fuit etiam Latinæ,& elegantiſſimæ vocis, eandẽmque penè rem ſignificãtis SILANVS: vt cum paucis admodum locis inueniretur , illinc ferè ſemper ab his qui ſe corrigere libros putant, cum verius inquinent,& corrumpant,ſublata ſit:vt ex libro ſexto Lucretii,vbi atrocem illã peſtilentiã deſcribit,quæ Athenas vaſtauit,vel potius ex II libro Thucididis interpretatur,à quo accuratiſſimè narrata eſt , Multa ſiti proſtrata viã per próque voluta Corpora Silanos ad aquarũ ſtrata iacebãt, Interclusa anima nimia dulcedine aquai. quod Thucidides his verbis expreſſerat, καὶ περὶ τὰς κρήνας ἁπάσας ἡμιθνῆτες τῇ τοῦ ὕδατος ἐπιθυμίᾳ. Quem locum in cunctis ante ſe & excuſis & manu ſcriptis codicibus integrum Marullus Byzantius vitiauit, SIC AMNIS pro SILANOS emendando. Quod etiam nuper candidiſſimo auctori Cornelio Celſo accidit, cũ enim dixiſſet lib. ſecundo. Confert etiam aliquid ad ſomnum Silanus iuxta cadens. quidam contra veterum codicum auctoritatem, Solenos Græcam vocem reponere pro illa auſi ſunt. Silani autem nominantur etiam à Sex. Pompeio in dictione Tulli. Tullios alii dixere eſſe Silanos,alii riuos &c.

25 Quædam in epiſtola ad Octauium ex veteribus exemplaribus caſtigauimus: quæ quia ſatis firma ſunt, & per ſe plana,omittemus,properantes ad epiſtolas ad Atticum,in quibus multus ſe nobis offert labor:quem tamẽ nõ fugiemus,vt fidem noſtram ſoluamus: argumenta,& rationes adferentes, quibus ducti maioris momenti locos (nam omnia quæ mutauimus,infinitum eſſet retractare)reſtituerimus. Hanc autem epiſtolam non pauci docti,& ingenioſi viri minime Ciceronis eſſe arbitrantur,falſóque illi attributam eſſe iudicant:ſcriptam autem ab aliquo, qui non ſolum perſonam illius,& conſilia exprimere vellet,ſed ſtilum etiam imitari. Quod ſane ſi ita eſt,vt hi opinantur,egregie quicunque ille fuit, quod voluit conſecutus eſt.nam quin ſententiæ ipſius conueniat,& ſtomacho,quem extremis illis temporibus contra Octauianum habuit,cum ſe ab eo deluſum ſenſit,& remp. (ſcelerata regni ſocietate ab eo cum Antonio & Lepido inita) deletam,dubitari nõ poteſt: cum cogitaſſe etiam eum tradat Plutarchus audita nefaria illa proſcriptione domum Cæſaris iunioris clam ingredi , ibique ſe in penetralibus domus iugulare,manẽſque ſuos iratos qui eum ſemper exagitarent, ita in illum, domúmque eius immittere vt facile credi poſſit voluiſſe quoque Ciceronem hac acerbiſſima epiſtola dolorem animi ſui effundere , Octauianóque,cum aliter non poſſet,his conuiciis,& maledictis dolorem adferre. Nobis igitur nec verbis nec ſententiis videtur valde ab illo diſcrepare. Nunc ſuum quiſque iudicium conſulat,& quod ei rectum videtur id ſequatur.

E primo ad Atticum.

1.3 Meridie non lucere:) Nos (non liquere) emendauimus. dedit autem huius erroris occaſionem quòd in antiquis
libris hoc verbum hoc loco per C, non per Q ſcriptum eſt. Quod tamen & frequens eſt, & ſæpe obſeruatum, vt
» in codice Mediceo in epiſtola ad Lẽtulũ ſic locus ille legitur, Eſſe & tuæ & noſtri imperii dignitatis Ptolemaide
» aut alico propinquo loco. De iudiciis autem quæ exercebãtur meridie, Cicero ad Q. Fratrem meminit, Ego eo-
» dem die poſt meridiem Vatinium aderam defenſurus. Et auctor Rhetoricorum ad Heren. libro primo, Rem vbi
» pagunt, oratione pagunt in comitio, aut in foro ante meridiem cauſam conicito. Quando autem iudices non li-
quere pronunciarent, & quæ vis eſſet horum verborum, & quòd hoc tempore Catilina reus eſſet, omnia ab Aſco
nio Pædiano diligenter tradita, ſi voles, accipies.

5.5 Quoniam videtur in ſuffragiis multum poſſe Galba:) Nos ex vetuſtis codicibus GALLIA emendauimus.
Quis enim neſcit multos Galliæ Ciſalpinæ populos ius ferendorũ ſuffragiorũ habuiſſe: quò ſe Cicero excurre-
re velle dicit, vt illorum animos ſibi conciliaret, cum Romæ à iudiciis forum refrixerit? multos enim defenſionũ
ſibi beneficio obligabat, vt nollet (dum poſſet forenſi labore, & induſtria amicos ſibi, fautoréſque parare) eam oc
» caſionem amittere. Libro II ad Quintum, Sed magna manus ex Piceno, & Gallia expectatur. Hirtius in Com-
» ment. vlti. de bello Gallico, T. Labienum Togatæ Galliæ præfecit, quo maiore commendatione conciliaretur ad
» Conſulatus petitionem. Cic. etiam in II Philippica, Ex omnium omnibus flagitiis nullum turpius vidi, nullũ au-
» diui, quàm quod, qui magiſter equitum fuiſſe tibi viderere, in proximum annũ conſulatum peteres, vel potius ro
» gares: is per municipia, coloniáſque Galliæ à qua, cum conſulatus noſter petebatur, non rogabatur: petere conſu-
latum ſolebamus: cum gallicis, ac lacerna cucurriſti.

1.6 Negant me ei iratum fore, &c.) NEGA habent veteres libri: quam lectionem recepi: nam & veriorem & elegã
tiorem eſſe iudicaui. Hanc autem ex toto hoc loco ſententiam elicio, vt cum paulo ſuprà inquit, Illam manum
tu mihi cura vt præſtes: intellexerit manũ Pompeii, id eſt non paruam hominum multitudinem, in quibus Põ-
peius ita regnabat, vt eos poſſet, quibus voluiſſet conciliare. Hoc autem auctoritate vir ille ampliſſimus & egre-
gius ſuis meritis conſecutus erat: ſed cum Pompeius tam longe abeſſet (gerebat enim hoc tempore bellum ad-
uerſus Mithridatem, & Aſiæ reges) Atticus autem quanuis & ipſe quoque abeſſet, quia tamen propius Roma
aberat quàm Pompeius, petit ab eo vt ſumma diligentia, tanquam familiariſſimus Pompeii totam illam illius ma
num ſibi conciliet. Poſtea autem iocatur cum Attico familiariter: vult enim ipſum Pompeio ſignificare, Cicero-
nem non ei iratum fore ſi ad ſua comitia non venerit: nec velle ſe vllo pacto Pompeiũ nunc relictis omnibus re
bus Romam properare, vt tempori ſuo ſeruiat, ſéque illi hoc officium remittere. verba autẽ illa (quoniam pro-
pius abes) per περίφρασιν dicta ſunt. Abeſſe autem propius ab aliquo loco, frequens eſt Ciceronis locutio, vt libro
» primo Tuſcul. Et primũ omnium antiquitate, quæ quo propius aberat ab ortu & diuina progenie, hoc melius ea
» fortaſſe quæ erant infrà cernebat. Et in libello de ſenectute, Equidem non video cur quid ipſe ſentiam de morte,
» non audeam vobis dicere, quod eam melius cernere mihi videar, quòd ab ea propius abſum. Poſterior tamẽ hic
locus in vulgaribus libris antea mendoſe legebatur. Quia autem propius aberat, ideo poterat hoc commodius
vel literis vel aduentu ſuo præſtare Atticus. nam etiam ſequenti epiſtola rogat eum accurate vt Romam veniat,
illiúſque aduentu docet ſibi opus eſſe maturo ad voluntatem nobilium cõciliandam, quos audiuerat honori ſuo
aduerſarios fore. Ex priſtina lectione nullus neque vrbanus neque ſatis commodus ſenſus meo iudicio elici po-
terat: quare meliore (vt arbitror) inuenta, illam repudiaui.

1.10 Θεῖον γὰρ ἀγαθὸν ἡ τιμή.) Sic quondã legebant deprauatẽ. Cum enim literas Græcas, quæ in manu ſcriptis exẽ-
plaribus aliquantum confuſæ, & deformatæ eſſent, non intelligerent, eam repoſuerunt ſententiam quæ illorum
iudicio huic loco quadrare videbatur: ſed mirum eſt quanto magis illuſtrent verba Homeri, quæ Germani etiam
reſtituerant, & nos magno noſtro labore ex antiquo noſtro libro erueramus: ea ſunt in χ. λ. cum de Achille lo
quitur, qui Hectorem fugientem ſequebatur effuſo curſu. Quem locũ Virgilius AEneidos lib. XII accurate ex-
» preſſit, vt ſic horum verborũ ſententiam reddiderit, Neque enim leuia, aut ludicra petuntur Præmia. Celeriter
(inquit) & magna feſtinatione currebant: neque enim eorum curſus erat pro adipiſcendis præmiis quæ curſori-
bus proponi ſolent: verum de vita, & morte Hectoris. Cum autem Homeri locum oſtenderimus, ſatis officio no-
ſtro feciſſe putamus: non erimus in verbis illis explicandis longiores, quæ & aperta ſunt, & nunc paſſim (magna
ſeculi huius felicitate cum Græca lingua tantopere perdiſcitur, & tanta Græcorum librorum copia in lucem ve-
nit) omnibus nota, & expoſita. Quòd ſiquis nimis obſtinate vulgatam illam lectionem adhuc amplexaretur, cõ-
ſyderet verba Ciceronis, quæ ſequuntur: VIDES ENIM IN QVO CVRSV SVMVS. quæ om-
nem ſcrupulum tollunt: ſuorum enim honorum curſum, vt illorum verum curſum, non eſſe de leui re docet, ſed
pro adipiſcendo cõſulatu. Talem autem eſſe, & tum iuſtam illam ambitionem, vt etiam ſi illa occecatus in aliqua
re lapſus fuerit, ſibi ignoſcendum ſit.

1.10 Vt totum Gymnaſium ἑρμαθῆνα eſſe videatur.) Nos in noſtro antiquo ἀλλ' ἀνάθημα inuenimus, quod etiã
Germani in ſuo codice modica omnino peruerſione ſe reperiſſe teſtati ſunt. Quare non paſſi ſumus amplius ve
rã lectionẽ (vt putamus) iacere. Quis enim cõſenſum tam bonorum, & veterum exemplariorũ audeat repudiare?

1.11 De meis ad te rationibus.) Non mutauimus hic receptam lectionem: Admonemus tamen lectorem, meliorem
noſtrum codicem DE MEIS DETRACTIONIBVS habere. ſiquis hanc magis probat, is eam ſuo arbi
trio ſequatur. Vulgata lectio & defendi poteſt, & veriorem fortaſſe ſententiam retinet. Nos epiſtolam, in qua hæc
verba ſunt, à ſuperiore ſeiunximus. nam importune illi adheſerat: quod multis argumentis (quæ vnuſquiſque qui
diligenter attenderit, videbit) cognoſci poteſt.

4.2 Si qua ornamẽta gymnaſio reperire poteris. Antiquus noſter liber: GYMNASIO DE REPERIRE PO

TERIS. Nos ſyllabam illam DE arbitrati ſumus coniungi debere cum antecedente dictione: quemadmodum
» eo etiam loco, quod retinet idem codex, Quæ gymnaſiode maxime ſunt: cum vulgati ibi etiam deprauati ſint:
γυμνασιώδη que in ambobus locis ſcripſimus, ea intelligentes ornamenta γυμνασιώδη, quæ gymnaſii ſint, illíque
» loco præcipue conueniant. quod etiam inquit in epiſtola ad Fabium Gallũ, Ea enim ſigna ego emere ſoleo, quæ
» ad ſimilitudinem gymnaſiorum exornent mihi in palæſtra locum.

6.2 Εὐμολπιδῶν πατρίων:) πάτρια ferè omnes excuſi, quemadmodum eſt in antiquis habent, vt intelligat ritus patrios, & inſtitutiones illius ſacræ familiæ, & auguſta myſteria, vt inquit Cicero II de legibus. Cupiebat igitur Chilius ſibi mitti ab Attico Eumolpidarũ ſacra, fortaſſe vt poematibus ſuis includeret, erat enim poeta vt ex illo loco
» colligitur, Epigrammatis tuis, quæ in Amalthea poſuiſti contenti erimus, præſertim cum & Chilius nos reliquerit,
» & Archias nihil de me ſcripſerit. nihil tamen illius ad nos peruenit, vt Archiæ cuius quædã legimus: epigrã ma ſanè illud de quattuor Græciæ certaminibus ipſũ auctorẽ habet. πάτρια σύρων appellat Athenæus lib. VIII δειπνοσοφιστῶν, leges & ritus quoſdam Syrorum: καὶ τοσαῦτα μὲν ἔφη ὁ δημόκριτος καὶ αὐτὸς ἡμῶν προσφάγημα ἐκ ὀψοφαγίας περιελθὼν διὰ τὸν πάντα ἄριστον οὐλπιανὸν ὃς διὰ τὰ σύρων πάτρια καὶ ἡμᾶς τῶν ἰχθύων ἀπο-σβήσων ἐς τ' ἱεροπρέπειαν παρεκτρέψαι.

6.4 Et ſiquid aliud ὤνιον eius loci &c.) Præter antiqui codicis fidem, quædam etiam argumenta habuimus, quæ fecerunt vt οἰκεῖον ſcriberemus: non paruũ illud, quod animaduertimus, nunquam ferè Ciceronem Græca voce vti cum Latinam habet, quæ egregiè quod vult exprimat. tam autem plenè ſignificat VENALE Latinis, & tam receptum eſt, quàm Græcis ὤνιον. quod non accidit de alia voce quam reſtituimus: nec enim Latini vllum habent verbum, quo plenè οἰκεῖον dicant. Itáque Cicero in Lucullo Græcam dictionem ponit, cuius antea vim cõplexus
» fuerat, vt manifeſtius faceret, quid ſuperioribus verbis intelligere voluiſſet, Nam quomodo non poteſt animal vl
» lum non appetere id quod accommodatum ad naturam appareat. Græci id οἰκεῖον appellãt: &c. Vt quod illi vno
» nomine dicunt, vix ipſe duobus exprimat. Et in eodẽ libro, Idque initiũ eſſe naturæ accõmodatum. pro οἰκεῖον dixit: vt hic etiam οἰκεῖον eius loci, id eſt, illi maximè aptum & accommodatum, ſignificet, quod ſuprà dixit Orna
» mẽtum academiæ proprium meæ, & tamen nunc expreſſius dicit οἰκεῖον id eſt ſuum & valde adpoſitum. Paulo autẽ antè HERMERACLAS ſcripſimus ex antiquo illo codice, vbi HERMEROTAS prius erat ex Mercurii & Herculis formis compactis ſtatuis.

6.5 Typos tibi mãdo.) Scimus Hermolaum in ſui Corollarii libro primo cap. XXXIIII Rhypos potius legere
» quàm emẽdare, ſic enim dicit, Sed & apud Ciceronem in epiſtolis ad Atticum Rhypos ſcriptum eſt, pro ceris ſi-
» ue formis vnde ſigilla fingebantur, fortaſſe à ſitu vetuſtatis appellatas: &c. Quod tamen in nullo vnquam vidimus neque excuſo neque manu ſcripto. Noſter ſanè antiquior LYPOS habet. Nos adhuc magis receptam lectionem ſecuti ſumus, & magis antiquæ vicinam, cum certius aliquid ipſi inuenerimus, aut ab aliis docti erimus, tunc hanc delebimus, ac meliorem reponemus.

6.5 Plutealia ſigilla.) Sic aiunt olim emẽdaſſe Beroaldum: quod in quoſdam etiam propter viri auctoritatem excuſos libros manauit: nobis non tanti ea fuit, vt non magis veteribus libris crederemus, quorum mirificam concordiam in hoc perſpeximus: nec tamen iudicium illius contemnimus: lectio certe ab eo conformata plana & expedita eſt. poterit vnuſquiſque ſeruata antiqua ſuo loco ſcriptura, quod magis probabit eligere. Scyphos ſigilla
» tos nominat Cicero in Verrinis, Accurrit Venerius, iubet me ſcyphos ſigillatos ad prætorem ſtatim adferre.

6.6 Sin autem eum & offendes.) Quanuis hic notam, quæ mendum indicet, non adpoſuerimus, tamen locum deprauatum eſſe exiſtimamus: cum autem ab antiquo codice adiuti non ſimus, vulgatam lectionem magis quàm eſt, contaminare noluimus.

7.5 Teucris illa:) Nos ante hæc verba, MVLTA DESVNT ſcripſimus, plurimis argumentis in hanc opinionem ducti. Cum enim paulo ſuprà adhuc ſe candidatum eſſe fateatur, quæ ex hoc loco traduntur poſt peractũ conſulatum geſta ſunt. paulo enim infrà de prodromis Pompeianis agit, & de voluntate Põpeii (qui iam ex ſua expeditione reuertebatur) qui apertè agere cogitabat Antonio ſuccedi oportere. is autẽ poſt peractum cõſulatũ (collega enim fuit Ciceronis) in Macedoniam cum imperio profectus erat. Manifeſto etiam colligitur ex pluri
» bus locis Pomponium Atticũ Romam veniſſe, vt ex illo ſequentis epiſtolæ, Sũt autem poſt diſceſſum à me tuũ, &c. Vt nullo modo cohærere potuerint, quæ poſt ſpatium ſaltem duorum annorũ ſcripta ſint. Deeſſe autẽ quædam hic præcipuè iudicauimus: non enim TEVCRIS ILLA idoneum epiſtolæ principiũ videtur: nam intermiſſionem etiam ſcribendi factam cum Romæ manſerit Pomponius, nemo poteſt inficiari. Pluribus autem locis infrà de Teucride hac loquitur, cum ſuprà nunquam de hoc negotio mentionẽ fecerit. Hæc autem ſufficiãt. Qui verò attentius conſyderarint, plures etiam coniecturas videbunt, quas nos ſcientes omiſimus: nemo autem miretur nos interdum mancos, & decurtatos eſſe hos libros credere, apud optimos enim auctores inuenimus citatos eſſe locos ex epiſtolis ad Atticum, qui nuſquam in his reperiuntur, vt Suetonium, cuius in Cæſare hæc ſunt
» verba, De hac ſignificare videtur & Cicero in quadã ad Atticum epiſtola, referens Cæſarẽ in conſulatu cõfirmaſ
» ſe regnum, de quo ædilis cogitarat. Poſſemus & alia non infirmiora teſtimonia proferre, quæ nunc omittemus.

7.5 Teucri Syllani:) Nos moti auctoritate vetuſti codicis ita emendauimus, Teucris illa lẽtum, &c. qui ſemper ſic ſcriptum habet: infrà enim de hoc negocio bis agit: cum autẽ obſcurè ſcripſerit, & δι' αἰνιγμάτων, vix poſſumus quid intelligere voluerit diuinare. In extremo ſecundæ ab hac epiſtolæ ferè hoc nomẽ in vulgatis etiam rectè ſcriptum erat, cum dixit, τεῦκρις promiſſa patrauit. quia autẽ ignotis hominibus has literas dabat, parum in illis liberè loquebatur. nam ſequenti epiſtola cum dicit, Tous autem ille amicus &c. credimus nos eum Pompeium intelligere: quod ex vltima huius voluminis epiſtola manifeſtius colligitur: iiſdem enim penè verbis idem de illo iudicium facit: ſuppreſſo tamen nomine, ſed ita certis indiciis, vt dubitari non poſſit.

7.5 Nihil ego illa impudentius, nihil aſtutius, nihil lentius vidi:) Sic nos emendauimus ex vetuſto codice. (illa) autem, Teucride intelligimus (lentius) verò quia ſemper hoc eius negotium lẽtum eſſe dicit. Ad hũc autem locum,

» NAM A CAECILIO PROPINQVI &c. alludit Seneca epiſtolarum lib. XXI his verbis, Quàm durus ſit fœnerator Cæcilius, à quo minoris centeſimis propinquis numus moueri non poſſit. in quibus nonnihil mendi ineſt, vt ſiquis cum hoc loco cõcordare velit, præpoſitione tantũ addita facile poſſit, A PROPINQVIS legendo. nam Propinquis moueri, pro à propinquis intelligere, nimis durum videtur: aliter quomodo locus ille intelligi debeat, non video.

7.5 Tito mãdaui σκήψεις.) Hoc Græcũ nomẽ in noſtro ãtiquo Latinis literis SCEPSIS ſcriptũ eſt, vt Græcũ quõdam σκήψεις fuiſſe exiſtimẽ. Sunt autem σκήψεις excuſationes & προκαλύμματα quæ excogitamus & fingimus, cum alicui negotio adeſſe nolumus. Sophocles, ἀλλ' αἰσθεῖς μὴ σκῆψιν ἐκ πόλεως τίθης. Ariſtophanes etiam » πλούτῳ ſycophantem, cum interrogatus eſſet an mercaturæ operam daret, reſpondentem inducit, ναὶ, σκέπτομαι ὅταν τύχω, id eſt cum mihi commodum eſt, fingo me mercatorem eſſe, vt fugiam officia ac munera quibus illi ſoluti ſunt: vtor hac excuſatione, & prætextu quodam, vt vacationibus illorum fruar. Denique Cicero lib. XVI » harum epiſtolarũ, cum crebris eum literis Octauianus rogaret vt in cauſam ſuam deſcenderet, inquit, Ille vrget, » ego autem σκέπτομαι, non confido ætati, &c. id eſt ſimulo aliquid impedimenti mihi ortum eſſe, & prætextum aliquem inuenio quare id facere non poſſim. ἀναβολὴ autem procraſtinatio, & in alium diem dilatio. Mandarat igitur Cicero Tito vt ſe excuſaret, & negotium illud in aliud tempus reiiceret.

7.5 Sed neſcio an ταὐτόματον) Sic quõdã in excuſis etiã legebatur, poſtea ταυτομάτων ἡμῶν ſcribere cœperũt. Antiquior etiã noſter TAVTOMATON habebat: ἄλλων autẽ alia manu poſtea repoſitũ fuit, ex quo nõnulli (vt puto) ἡμῶν fecerũt. Nos vulgatã nũc lectionẽ (etſi nõ probem⁹) ſecuti ſum⁹. ſed quia locus obſcur⁹ eſt, cũ nihil certi adferre poſſemus, eũ intactũ reliquim⁹: potius tamẽ ſuſpicamur, ταὐτόματον legẽdũ eſſe, hac ſentẽtia, vt dicat ſe profectò T. mãdaſſe σκήψεις atque ἀναβολήν, quæ tamẽ fortaſſe nõ neceſſariæ erũt. res enim ταὐτόματον, id eſt ſpõte ſua quẽ opto exitũ habebit. Poſtea addit rationẽ quare nõ opus fore excuſationib⁹ & dilatiõe putet, Nã (inquit) mihi Põpeiani prodromi nũciarũt &c. Nos in re dubia ſuſpicionẽ etiã quã habemus reticere noluimus, ſimulq; innuere quã veriorẽ, & caſtiorẽ lectionẽ eſſe putem⁹: doctiorũ tamẽ iudicio virorũ de hac re ſtare volum⁹.

7.8 Per manus ſeruulæ ſeruatũ, & eductum.) Sic etiã nos ſcripſimus, cum tamẽ Germani ex antiquo codice, SEPRVLLAE in margine ſui codicis pro SERVVLAE ſcribãt: & nos in noſtro etiã meliore, & antiquiore SEPRVLAE ſcriptũ inuenerimus: noluimus rem ſilentio præterire quin noſtrũ iudiciũ de ea proferremus, & antiquam lectionẽ teſtatã relinqueremus, ſiquid fortaſſe lateret quod nos ignoraremus. Cicero tamen in oratione de » Aruſpicum reſponſis receptam lectionem confirmat, cum inquit de Clodio loquens, Niſi ex eo loco, quò eum » adire fas non fuerat, ancillarum beneficio emiſſus eſſet. Et Plutarchus in vita Ciceronis eidem adſtipulatur.

9.5 Quomodo ἐνεπερπερευσάμην) Sic ferè omnes vulgati codices deprauatiſſime: quod etiam ita negligenter interpretati ſunt, vt nullam rationem habuiſſe videantur neque huius loci ſententiæ, neque Græcæ etiam ſcripturæ. Nos ἐνεπερπερευσάμην legimus ex noſtro meliore libro, id eſt me oſtẽtaui, & quaſi iuueniliter iactaui, omnibus adhibitis fucis & ornamentis orationi meæ tanquam exultaui, & placere illi ſtudui. Hinc autem colligere poſſumus quàm perfecte Græcum ſermonem calleret Cicero, qui tam propriè, & aptè abſtruſioribus etiã verbis eius linguæ vtatur. Originem & rationem huius vocis ex Suda accipies, & aliis quorum ſtudium eſt hæc minute explicare: ea autem non vna eſt: cum tamen omnes in ſignificatu conſentiant. Nouum autem auditorem Pompeiũ appellat, quia tunc ab illa feliciſſima expeditione contra Aſiæ reges redierat.

9.5 Si vnquam mihi ἐπιχειρήματα ſuppeditauerũt.) Nos ex vetere noſtro libro noſtrã lectionem accepimus: quã etiã Germani ex vetuſto codice adnotarãt: vt cõſentientibus tã remotis teſtibus, fides omnino illis haberi debeat. eſt autem hæc lectio vehementior, & illo animi ardore, quo hæc pronunciabat Cicero dignior, multas vno ſpiritu argumentorũ ſpecies, & orationis ornamenta nominare. Quid autem καρποὶ hoc loco ſint, fatemur nos non cõpertũ habere, in quo etiã dubitarũt Germani, cũ multa apud Græcos hoc nomẽ ſignificare ſciamus, nunquã inuenimus hoc ſignificatu quo hic videtur Cicero ponere: niſi mendũ fortaſſe ſit eo loco in his veteribus codicibus, quod tamen aliis iudicandum relinquimus. Reprehendit Ariſtoteles lib. III Rhetorices inane ſtudiũ eorũ qui nimis curioſe nomina quibuſcunque rebus imponerent: & maxime Lycimnium quendã rhetorem qui multa huiuſcemodi vocabula finxerat, taxat: ἐπίρρυσιν, ἀποπλάνησιν, ὄζους, vt fortaſſe ab eodẽ quoque hæc vox καρποὶ excogitata fuerit. Si enim quaſdam orationis partes ille μεταφορικῶς ramos appellauit, cur non credi poteſt eundem nonnullas alias ab eadem re tranſlato nomine fructus appellaſſe? Verum hæc leuis coniectura eſt, quam tamen non ſpreuimus, ſi forte noſtro indicio poſſit aliquando certior quædam ratio huius nominis aſſignari.

9.8 Fuſius circuncesſit.) Hic locus variis modis legitur: cũ enim omnes corruptũ eſſe exiſtimarint, quiſque pro ſuo ingenio ſuppleuit. Germani corrigũt FVSIVS TERT. CONSVL CESSIT: quod inane, & falſum puto. Noſter antiquior FVSIVS TERTIVM CONCESSIT: quod nos recepimus. in tantis enim tenebris quid potius faceremus non habuimus, quàm vt libri illius, quẽ infinitis locis fidelem experti ſumus, non certam etiam lectionem ſequeremur? Eſt autem hic Q. Fuſius Calenus perpetuus inimicorum Ciceronis defenſor, qui cauſam Clodianam acerrime defendebat. ſi autem noſtram lectionem probes, intelligere potes, cum antè bis conceſſiſſet, tertiùm nunc conſenſu optimatium victum, coactum eſſe concedere.

11.6 Tribuni non tam ærarii, quàm vt appellantur ærati.) Contrà in noſtro antiquiore libro TRIBVNI NON TAM AERATI, QVAM VT APPELLANTVR AERARII. Appellabantur ſanè ærarii tribuni à tribuendo ære, auctore Feſto. vnuſquiſque, quæ commodior lectio viſa fuerit, eam ſequatur.

11.9 ἔσπετε νῦν μοι μοῦσαι ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες:) Germani videntur in ſuo antiquo codice nõ parua veſtigia veræ lectionis inueniſſe: nec tamẽ plenè locũ reſtituerunt. Eadem nos, & paulo fortaſſe integriora in noſtro probatiore habemus: quãuis neſcio cuius culpa cum Germanico exẽplari noſtrũ etiam impreſſum aliquantũ inquinatũ ſit: nunc tamen omne vitium eius detrahemus. Eſt ſæpe apud Homerum (vt omnes ſciunt) verſus ille, qui totus antè in cunctis impreſſis legebatur, ἔσπετε νῦν μοι μοῦσαι ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι: quãdo auxiliũ Muſarum

implorat, aliquam nouā narrationē exordiens. In X V I autē Iliadis cū in naues Græcorū Troiani faces iniicere cœpiſſent, vt claſſē incēderēt, nouū nouæ rei principiū faciēs, eundē verſum repetit, ſtatimque infert ὅππως δὴ πρῶτον πῦρ ἔμπεσε νηυσὶν ἀχαιῶν. Quare Cicero hic rē admirabilē exponere volēs, loco illo Homeri elegāter, & accōmodate vtitur, poſtremā partē prioris verſus vt nō neceſſariā omittēs, & tantū poſterioris adſumens, quantū ſibi ad declarandum quod volebat, vtile erat: & ſane rectè in antiquo totū id ſcriptū eſt. quia tamen aliqua ſemper dictio aliquātulū peruerſa eſt, fit vt nō parū perturbationis adferant Græci hi loci, niſi intelligas cuius auctoris ſint, & literas illas cū integris, & incorruptus verbis ſcriptoris illius cōferas: tunc omnia quæ prius diuulſa erāt verborum mēbra cōponūtur. nā elemēta ipſa nunquam ferè deſunt, etſi deformata aliqua parte ſint. Quare ne lōgiores ſimus, ſic ex vetere ſcriptura, & ratione ipſa locus hic legendus eſt, ἔσπετε νῦν μοι μοῦσαι, ὅππως δὴ πρῶτον πῦρ ἔμπεσε: vt nō tātum opē muſarū inuocet, ſed exponat etiā in qua re narrāda velit illas ſibi auxilio eſſe. Plato etiā V I I I lib. Polit. hoc eodē Homeri principio vtitur, cū tradere vellet quibus motibus ſua ciuitas perturbari poſſet, quæque ſeditiones oriri inter ſocios & eos qui rēp. regerēt. Cū autē ſermo Platoni futurus eſſet de ſeditionibus, & diſcordiis, vbi Homerus ignis, ille ſeditio excitata eſt, inquit. Hæc illius verba ſunt, πῶς οὖν δὴ ὦ γλαύκων ἡ πόλις ἡμῖν κινηθήσεται. καὶ πῇ στασιάσουσιν οἱ ἐπίκουροι καὶ οἱ ἄρχοντες πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς αὐτοὺς ἢ βούλει ὥσπερ ὅμηρος εὐχώμεθα ταῖς μούσαις εἰπεῖν ἡμῖν ὅπως δὴ πρῶτον στάσις ἔμπεσε καὶ φῶμεν αὐτὰς τραγικῶς ὡς πρὸς παῖδας ἡμᾶς παιζούσας καὶ ἐρεσχηλούσας ὡς δὴ σπουδῇ λεγούσας ὑψηλολογουμένας λέγειν. quæ eo libentius poſui, vt viderent omnes quomodo grauiſſimi ſcriptores iiſdem Homeri locis vnuſquiſque pro ſuo commodo vterentur.

II.16 Ne aut ignorādo ſtultiſſimi iudicaremur.) Nos hic mendi notam adpoſuimus: manifeſtò enim deeſt quiddā: cum enim duas propoſuiſſet, vni tantū parti reſpōdet. non nulli (vt puto) cōiectura ducti ſic locū ſuppleuerūt: NE AVT IGNORANDO STVLTISSIMI, AVT METVENDO IGNAVISSIMI IVDICAREMVR. qui integriorem codicem nactus erit, hic tuto poterit omnes hos verborum defectus reſtituere: noſtrum ſemper conſilium fuit hæc mutila, & decurtata loca, vt in veteribus libris inuenimus potius dare, quàm aut nos ſupplere, aut vt ab aliis ſuppleta ſunt, tradere.

II.19 Comeſatores.) Nos (commiſſatores) ſcripſimus, vt hic noſter vetus codex habet: & in epiſtolis ad P. Lentulum, Mediceus: vbi verſus Terentii citat, Phædriam intromittamus commiſſatum. In noſtro ſanè Terentio, quem olim Politianus cum vetuſtiſſimo illo Petri Bembi accuratiſſimè contulit, ſemper ita in illo quidē vetere, hoc verbum ſcriptum eſſe Politiani manu adnotatum eſt.

II.20 Itaque & ludentes Gladiatoribus:) Nos ex noſtro antiquiore exēplari ET LVDIS ET GLADIATORIBVS ſcripſimus: quam eſſe legitimam, & veram huius loci lectionem non dubitamus: ſed ne hic iterum eadem repetamus, videnda ea quæ adnotauimus ſupra locum illum in epiſtola Aſinii: GLADIATORIBVS AVTEM FADIVM QVENDAM, &c. ἐπισημασίας autem hic intelligit: quas lib. I ad Q. Fratrem ſi-
» gnificationes appellat, eo loco de Aſia loquens, vt theatro μεταφορικῶς, Natura autem ita reſonans, vt vſque Ro-
» mam ſignificationes, vocéſque referantur. Item Liuius, Deinde ex dignitate magis viſum ſcribere eum de quibus
» videretur, quàm præſentem aut referendis ſuis in ciuitatem beneficiis erubeſcere, aut ſignificationibus, acclama-
» tionibúſque multitudinis aſſentatione immodica pudorem onerantis &c. Polybius etiam lib. III, πάντων δὲ ἐπι-
» σημαινομένων ὡς δίκαια λέγοντος τοῦ σκίπωνος &c. id eſt plauſu, & clamore ſignū ſuæ mentis, volūtatíſque dātibus.
In his etiam epiſtolis lib. X I I I I, Tu ſiquid pragmaticon habes, ſcribes: ſi minus, populi ἐπισημασίας, & mimorū dicta perſcribito. Non enim hic dicit ſe abſtuliſſe mirandas ἐπισημασίας gladiatoribus, eſſet enim ineptum: ſed populo ludorum gladiatorúmque conſeſſu: tunc enim propter multitudinem quæ ſimul coit, populi R. iudiciū, ac voluntas ſignificatur.

II.20 In comitiorum cauſa.) Hæc poſtrema dictio in noſtro antiquo non eſt, vt fortaſſe dictum ſit quemadmodum
» lib. X I I, Maxima eſt in Scapulæ celebritas, propinquitas. Et lib. X I I I, Eū video in Libonis prætorem. Vt enim
» ſuprà (hortis) ſic hic (annalibus) intelligendū eſt. vidētur enim hæ locutiones ſimiles illi eſſe qua vſus eſt Cicero
ad Q. Fratrē de aquæductu ſcribens, Preſertim cū tu neque per Locuſtæ, neque per Varronis velles ducere. De qua doctiſſimus vir Budæus eruditè diſſeruit: qui alias quoque huic conſimiles apud Ciceronē eſſe docet, & omnes à Græco ſermone originem ducere: illis autem receptis & probatis, cur non huic quoque pari locus eſſe poteſt? ſed omnia vt puto imperiti librarii contaminarunt.

II.22 Vt quoad viuat ſingulis tribubus HS CCGGXXXV debeat.) Nos numerum HS quem in antiquo codice iiſdem etiam notis perſcriptum inuenimus, repoſuimus. Quid autem per notas illas ſignificetur, iam declaratum eſt. Germani pro TRIBVBVS, TRIBVLIBVS legunt. Nos tamen receptam lectionem, quam etiam in cunctis manu ſcriptis vidimus, retinuimus, etſi illam non improbemus.

II.23 Fabam mimum:) Adeo perturbatus eſt & obſcurus hic locus, vt quid de eo ſtatuendum ſit, mihi non conſtet. quicunque manu ſcripti meliores ſunt, FABA MINIMVM primo habebant: ex quibus tam deprauatis vocibus factum poſtea fuerat FABAM MIMVM ab iiſdem qui libros illos ſcripſerant. Eam igitur caſtigationē recepi: non quòd illi valde confiderem, ſed quia meliorem, & certiorem non habui. quid enim in tantis tenebris aliud facerem, quàm à priſcis exemplaribus vt optimis ducibus ne tantulum quidem declinare? Qui integriores codices nactus erit, is poterit ex hoc loco hanc quaſi fuliginem abſtergere, aut eruditiores fortaſſe aliqui veterē veram & ingenuam eſſe lectionem probabunt, nec meliorem quærendam eſſe oſtendent. Alii FABAM NVMVM legunt, non minus dubia & incerta mihi lectione. Sententia huius loci perſpicua eſt: queritur Cicero conſulatum illum ſuum quem antea optimus & clariſſimus vir ſummis laudibus in cœlum tollere ſolitus erat, ſi indigniſſimæ perſonæ honorem illum adipiſcentur (quod accidet ſi L. Afranius Cos. factus erit) omnem dignitatem amiſſurum, & rem vilem & abiectam euaſurum. quare laudat conſilium Attici, qui ſe literis & ſapientiæ ſtudiis dediderit, & honores omnes, magiſtratúſque neglexerit.

II.23 Nōne ἐλαφρὸν:) Antiquior noſter, & oēs manu ſcripti, FLOCIFACTEON prima tātū litera aliquatenus

peruerſa,ſed errore ſatis frequenti:multis enim locis(quod ſæpe magnas peruerſiones produxit) E pro F ſcriptũ eſt:credo ſimilitudine,quam inter ſe in antiqua illa ſcriptura hæ literæ habebãt, quæ maioribus literis conſtabat: vt ex lapidibus & multis etiã peruetenbus libris deprehẽditur. Latinũ autẽ verbũ Græcorũ more inflexit:alludit enim ad vocẽ illã φιλοσοφεῖν,quã paulo ante poſuit.nã vt alibi formauit Sullaturit, Lẽtulitates, & Appietates, ſic (vt opinor)in hoc loco Floccifacteon dixit:non quòd eadẽ omnino ſit ratio huius & illarũ formationum, ſed quia conſimilem quandam habent licentiam diſcedentis aliquo modo ab vſu,& conſuetudine Latini ſermonis, vt aptius quod volebat,effingeret,& vno verbo exprimeret:& iſtos conſulatus non floccifacteon,id eſt non debemus facere flocci,& dignos exiſtimare,in quibus aſſequendis tantum ſtudii,& laboris ponamus.

13.6 Vt anniuerſaria ſacra iuuentuti non committerentur:)Meliores codices rectam lectionem retinẽt,IVVENTVTIS.non enim dicit ſacra anniuerſaria non eſſe commiſſa iuuentuti, vt iuuentus illis excluſa intelligatur: ſed ſacra iuuentutis,quæ ſcilicet pro iuuenibus ſunt inſtituta auctore Feſto(ſingulis autem annis redibant)non eſſe commiſſa dicit eodem ſignificatu,quo committere ludos,& commiſſionem ludorum dicit.

13.6 Memmius ſuis ſacris vitiauit:) Nos in cunctis manu ſcriptis INITIAVIT legimus: Germani quoque in margine ſui codicis ſic ſcribunt.Credimus omnino intelligere Ciceronem Luculli vxorem à Memmio vitiatam & ſtupratam eſſe:ſed cum ſuis ſacris id flagitiũ commiſerit,cũ ioco (initiauit) dixiſſe:mos eſt enim in ſacris mulieres initiare,& nõ ſtuprare.Vt rem igitur turpem honeſto nomine proferret, ſimúlque ſiniſtrum morẽ initiãdi, quo Memmius vſus erat,taxaret,pro vitiauit(initiauit)dixiſſe.Quæ autem ſacra Memmii intelligat,conſyderandum.Multa argẽtea nomiſmata viſuntur, quæ in auerſa fronte Cereris imaginem habeant cum hac inſcriptione,MEMMIVS AED. CVRV. CERIALIA PREIMVS FECIT.Quã rem etiam Politianus animaduerterat,& tradit Miſcellaneorum capite LXXXV.fortaſſe igitur Cerialibus intelligit:cum enim ea primus fecerit,rectè eius ſacra appellari poſſunt:vel quibuſdam ſuæ genti,& familiæ propriis ſacris.

13.8 Auet filius:)Nos in manu ſcriptis AVLI AVTEM FILIVS legimus.Vt L. Afraniũ intelligat Metelli collegam in conſulatu.cum enim ſuprà de Metello,quid ei videatur expoſuerit: nunc iudicium ſuum de altero
» conſule profert:ſic enim ſuprà etiam Afranium appellat, Omnibus inuitis trudit noſter magnus Auli filium.

14.11 Νῆφε καὶ μέμνασο:)Hæc verba Græca corruptè antea legebãtur:nã & pro ἄρθρα, αἴθρα ſcriptũ erat:& aliis mẽdis fœda erãt.Nos ex noſtro codice illa reſtituimus.Sudas etiã in dictione πρόχειρος locũ Polybii adducit,vbi dictũ hoc Epicharmi celebratur:ἀλλ' ἔστιν αἴτιον τοῦ μὴ πρόχειρον ὑπάρχειν,τὸ παρ' Ἐπιχάρμῳ καλῶς εἰρημένον νῆφε καὶ μέμνασο ἀπιστεῖν,ἄρθρα ταῦτα φρενῶν: quã rectã eſſe lectionẽ cõfirmat Q.Cicero, qui in libello de petitione cõſu
» lat⁹ ſic ea interpretatur,Quamobrẽ Ἐπιχάρμιον illud teneto:neruos,atque artus eſſe ſapiẽtiæ nõ temerè credere.

14.13 Barbara quædam,& obſoleta:)Meliores codices,quos nos ſecuti ſumus σόλοικα habent,tam certè & huic loco accommodatè,vt nullo opus ſit argumento ad hanc lectionem confirmandam.

15.5 Nam vt ait Rhinton.)Poeta hic Comicus fuit patria Tarẽtinus.Athenæus lib.III δειπνοσοφιστῶν ipſum citat in comœdia Amphitryone.Ad hũc Rhintonis ſenariolum vice prouerbii iactatũ puto M.Varronem lib.III de
» re ruſtica alludere cum inquit, Quis contra nunc Rhinton non dicit ſua nihil intereſſe,vtrũ his piſcibus ſtagnũ
» habeat plenum, an ranis?Noſtri librarii ſecundam vocem huius verſus deprauarunt:pro μὲν enim,μετὰ ſcripſerunt,turpi, ſed manifeſto errato.

EX LIBRO II. AD ATTICVM.

16.5 Vt σεμνότερός τις & πολιτικώτερος videretur.) Quãuis hic receptã lectionem conſeruauerim & antiquam contempſerim,fortaſſe non ſine culpa:volo nunc ipſam mea opera in lucem prodire:nec enim eam ita prauam iudico,vt penitus repudiari debeat.Ne σεμνότερός τις &c.habent priſca exemplaria, quod prima ſpecie valde abſonũ videtur,cum NE, pro,vt non,poni ſoleat:perſpicuum autem ſit Philippicas orationes ſcripſiſſe Demoſthenem, & ſe à iudiciali genere abiunxiſſe,vt ea res ſibi honorem dignitatémque adferret, & vt grauior grandiórque orator haberetur:id enim eſt σεμνότερος:quod ex Cicerone colligitur, qui in oratore ſic verba hæc Ariſtotelis in tertio Rhetorices interpretatur, ὁ μὲν ἡρῷος σεμνὸς καὶ λεκτικὸς καὶ ἁρμονίας δεόμενος,ὁ δ' ἴαμβος αὐτὸ ἐστιν ἡ λέξις ἡ τῶν πολλῶν:διὸ μάλιστα πάντων τῶν μέτρων ἰαμβεῖα φθέγγονται λέγοντες:δεῖ δὲ σεμνοτέραν γενέσθαι καὶ ἐκστῆ-
» σαι.Quod longè Ariſtoteli videtur ſecus, qui iudicat heroũ numerum grandiorẽ quàm deſyderet ſoluta oratio.
» Iambum autem nimis è vulgari eſſe ſermone:ita neque humilẽ nec abiectã orationem,nec nimis altam & exag
» geratã probat:plenam tamen eam vult eſſe grauitatis vt eos qui audiẽt,ad maiorẽ admirationẽ poſſit traducere.
Alibi σεμνὸς diuinus à Cicerone dicitur,vt opinor.nã cum dixit in proœmio ſecũdi libri de oratore,Sed hæc tragica atque diuina:puto illũ hoc verbũ exprimere voluiſſe. nã Ariſto.lib.II Meteororum cum ferè eandẽ ſententiã proferre vellet,ita locutus eſt, φανερώτερον γὰρ οὕτω καὶ σεμνότερον ὑπέλαβον ἴσως εἶναι τὸ λεγόμενον. Quantũuis autẽ huius verbi ſignificatus notiſſimus eſſet, nõ malum tamẽ fuiſſe puto hæc è tam claris auctoribus diſſeruiſſe.Si igitur NE,ſemper VT NON ſignificet,videtur omnino ſentẽtiæ repugnare,& nullo modo antiqua le
» ctio probari poſſe:ſed alibi mihi legiſſe videor(niſi fallor)NE pro VT,affirmatiuè poſitũ eſſe,vt in Oratore, Tan
» túmque abeſt ne(quod ii qui hoc aut magiſtrorũ inopia,aut ingenii tarditate,aut laboris fuga nõ ſunt aſſecuti,ſo
» lent dicere)eneruetur oratio cõpoſitione verborũ,vt aliter in ea nec impetus vllus,nec vis eſſe poſſit. Sunt autẽ omnes,qui illo volumine continentur Ciceronis libri(meo iudicio) minus quàm ceteri contaminati. nam hæc cum in ea incidunt,conſueuerunt iuniores quidam ſine vlla dubitatione peruertere: quod fortaſſe etiam fecerũt hoc loco,quem in manibus habemus:quo fit vt huius locutionis pauciora exempla adferre poſſimus. Nihil autem nunc aliud mihi occurrit quo poſſim antiquam lectionẽ magis confirmare:eruditiores hoc diligentius conſyderabunt: & ſi videbitur,ipſi priſcam hic vocem quãuis rariorem reſtituent.Cõtrà autem VT pro NE,ab optimis auctoribus frequenter vſurpatum eſt, & à doctis viris accuratè animaduerſum.nos etiam id pluribus locis temeritate quorundam ſiniſtrorum correctorum ſublatum in ſuam ſedem reſtituimus.

16.8 Cum in Sicilia ædilitatem ſæpe dictitaſſet.) Quia hic locus obſcurus eſt, nõ verebor antiquam lectionem (etſi corruptam, & ineptam) proponere. nam quum tam variè in melioribus legatur, auget mihi ſuſpicionẽ, locum nõ carere mendo. Elegantiores homines, ſinceræque M. Tullii locutionis amatores diligentius hunc locum conſyderabunt: mihi enim difficilis admodum videtur. Quod ſi cõmentitiis fabulis contenti eſſe volumus, omnia erũt plana, & aperta: ſed illas nec aures eruditorũ delectare arbitror, nec animum alere. ſic ſcriptum eſt in antiquioribus, CVM IN SICILIA HEREDITATEM SAEPE HEREDITASSET NEQVE MAGNOPERE, &c. Hæc videant ſtudioſi: quid enim nocere poſſunt hîc notata? Saltem vt conſyderent quantũ etiam antiqua exemplaria aliquibus locis deprauata ſunt.

16.10 Sed ſoror, quæ tantum habeat conſularis loci.) Munera Gladiatorum in foro dabantur. Conſules autem, & alii magiſtratus gerentes, pro magiſtratus dignitate ſpatium habebant vbi ſpectare poſſent, ſiue amicis, familiaribúſque ad ſpectandum dare. Virgines item Veſtales ſuum locum gladiatoriũ habebant, & cõſulum vxores. Qui magiſtratus petebant, ſoliti erant à propinquis, & neceſſariis vel precario, vel mercede magnam vim horum locorũ impetrare, & hac liberalitate cãdidati multorum animos ſibi conciliabant: cum nonnulli etiam nobiles viri in circo totas tabernas tribulium cauſa compararent. Decreto autẽ M. Tullii liberi, poſterique Seruii Sulpitii circum eam ſtatuam, quæ illi, quòd ob remp. mortem obiiſſet, in roſtris erecta eſt, locum Gladiatoribus, ludíſque habebant quaque verſus pedes quinque. Cũ igitur Clodius candidatus eſſet, petierat à ſorore Clodia Metello Celeri nupta, quæ multum haberet loci conſularis, vt ſibi aliquantum concederet: illa autem parum liberaliter ei viſa eſt reſpondere, cum vnum tantũ pedem promiſiſſet: de quo cum Cicerone queſtus reſponſum tulit iniuria illum de ſororis vno pede queri: poſſe enim, cum ei commodum eſſet, etiam alterum pedem tollere, acerbo, ſed laſciuo nimis dicto & parum grauitate, dignitatéque Ciceronis digno. putabatur enim Clodius tres ſorores ſtupraſſe. Tollere autem pedem figuram quandam Veneris deſignat, de qua Martialis intellexit, cũ dixit, Suſtulit illе pedes, ſuſtulit hic tunicã. Sed & lib. XI, Tolluntúrque pedes, ô medicina grauis. locus igitur Ciceronis iam planus eſt. ſed cur primam vocem poſterioris epigrammatis Martialis, quod adduxi, meo iudicio deprauatam, non corrigam? præſertim cũ, ſi rectè cogites, omnẽ vim illius & elegantiam perturbet? nec enim HICTERICAM legi debet. Quis enim vnquam audiuit Hictericos eo modo curari? falſum hoc profectò eſt, & à nullo vnquã traditum, ſed HYSTERICAM. Sic enim appellantur mulieres quæ vuluæ ſuffocationibus laborant, quas venere curari notiſſimum eſt. Galenus lib. VI de locis affectis, ἐπὶ δὲ χηρευούσαις πολλὰς γυναῖκας ἱστόρησα ὡς αὐταὶ προσφέρουσιν αὐτοὺς ὀνομάζουσι, αἵτ᾽ ἰατροὶ πλήρωσαι παρ᾽ ἃν εἰκὸς ἐστι καλοῦσαι ἀκκινητοι τὸν σπέρμα. &c. narrat autẽ in hoc epigrammate malitiam Lædæ, quæ finxit ſe hyſtericam eſſe, vt nõ modo lubente, ſed etiam iubẽte marito poſſet libidinẽ ſuã explere, exclamátque in tã facilẽ & ſuauẽ medicinã. Si autẽ hictericã legas, cum regius morbus nullo modo ea curatione indigeat, falſa & inepta totius epigrammatis ſententia erit. nec enim ea ratione potuiſſet Læda vetulo marito imponere, & quod volebat, hoc artificio aſtute ab illo extorquere.

16.19 Neque te in Decurionibus habebã.) Sic vulgati habebant: manu ſcripti TOCVLIONIBVS, quẽadmodũ & nos etiam ſcripſimus deprauatè omnino (vt puto) ſed tamẽ tali rectæ, & ſinceræ lectionis veſtigio, vt nunc poſſit vel intelligi obſcura, & inaudita vox, vel induſtria ſtudioſorũ reſtitui: nos ſanè nihil de illa compertum habemus. quiddam de vſuris præ ſe ferre videtur, quas Græci τόκους appellant. putamus tamẽ quæ nobis ignota ſunt, ea doctioribus hominibus, & qui plura legerint percepta eſſe: quare noluimus cõmittere, vt noſtra huius rei ignoratio aliis noceret: miramur tamen non eſſe contra ipſam adpoſitum aſteriſcum: ſtatueramus enim donec alicuius eruditioris opera & ingenio magis declararetur, notam illi hanc adpoſitã eſſe vt ſuſpectæ & inquinatæ. Vulgatam lectionem exiſtimamus nos falſam eſſe & ab aliquo ſuppletam eorum qui omnes obſcuriores voces tanquam ſcopulum fugiunt: dúmque omnia Ciceronis vulnera occulere ſtudent, faciunt vt nequeant ea remedia adhiberi, quibus acri iudicio viri poſſent has quandoque Ciceronis plagas ſanare. nobis certum eſt hos nullo pacto imitari. Decuriones, tenuiſſimus in Italiæ municipiis magiſtratus erat. Quid igitur hoc ad Atticũ? videtur potius, vt ſuſpiciones omnes noſtras ingenuè proferamus, tale eius negocium innuere, quod parum honeſtũ & ingenuum eſſet: ſed de tota hac re aliis doctioribus ſtatuendum relinquimus.

18.2 Gyrus agebatur viridiorum αἱ διαφάσεις &c.) Sic locus hic antea corruptiſſimè legebatur. Nos auxilio noſtri antiqui codicis illum emendaſſe nobis videmur, CYRVS AIEBAT RADIORVM διαφάσεις, hoc ſenſu, Cũ idem mihi quoque quod tibi videretur, rẽ cũ Cyro contuli: ille autẽ affirmabat radiorũ διαφάσεις latis luminibus non tã eſſe ſuauis. Qua de cauſa nõ poſſunt reprehẽdi feneſtrarũ anguſtiæ. Erat autem Cyrus archite-
» ctus, quod etiã ex epiſtola ad Trebatiũ manifeſtò colligitur: ait enim, Chryſippus Vettus Cyri architecti libertus
» fecit vt te nõ immemorẽ putarẽ mei. Ratione igitur ductus Cyrus anguſtas feneſtras fecerat: cũ enim videre noſtrũ fieri ἐξ ἀκτίνων ἔκχυσιν καὶ προσβολῶν crederet, iudicabat radiorũ ipſorũ exitus, & trãſparentias (vt vulgo appellant) per anguſtas feneſtras magis ſuauis eſſe: in quo non fallebatur. ſiquidem cum ſemper ſe radii magis aperirent, & in laxius ſpatiũ ex anguſtis meatibus effunderẽtur, tanquã recreabãtur, & ita iocundiorẽ aſpectũ efficiebant. Lumina autem appellat feneſtras, & omnia foramina, per quæ lux domum ingreditur. Atticus autẽ qui putabat διὰ τῆς τῶν εἰδώλων ἐμπτώσεως, viſionẽ noſtram effici (delectabatur enim ratione, & ſententiis Epicuri) rectè putabat erratum eſſe in feneſtrarũ anguſtiis: videbat enim ſimulacra quæ à rebus à nobis viſis diſcedunt, ad oculóſque noſtros perueniunt, ſi per anguſta lumina tranſirẽt, neceſſario laboratura in anguſtiis illis, ídque nobis inſuauiorem illarum rerum aſpectum efficere debere, ideóque illas improbabat. Laudandus igitur eſſet an vituperandus Cyrus ex eo pendebat, vtra verior eſſet ratio, & opinio de origine, ac cauſa noſtræ viſionis. nam ſi Democriti & Epicuri ſententia recta eſſet, non poterat ille culpam effugere. Si autem Academicorum opinio, nihil peccauerat. Cicero autem quaſi opinionem Democriti confutauerit, inquit, Nũc ſit lepide illa ἔκχυσις radiorum. Sic autem & Ariſtoteles loquitur, poſtquã opinionẽ aliquam alicuius falſam eſſe docuit. nam, quaſi ſenſui illam repugnare oſtendere volens, infert & ipſe NVNC: quaſi manifeſtum iam ſit rem illo modo ſe habere non poſſe,

& abſurdam eſſe,& conuictã opinionẽ illam lib.III de anima, διὸ οὐδὲ μεμῖχθαι εὔλογον αὐτὸν τῷ σώματι, ποιός τις γὰρ ἂν γίγνοιτο θερμὸς ἢ ψυχρὸς κἂν ὄργανόν τι εἴη ὥσπερ τῷ αἰσθητικῷ· νῦν δ' οὐδέν ἐστι. Et lib. primo περὶ οὐρανοῦ, ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὑπ' ἄλλου φέρεται αὐτῶν τὸ μὲν ἄνω, τὸ δὲ κάτω οὐδὲ βίᾳ ὥσπερ τινές φασι τῇ ἐκθλίψει· βραδύτερον γὰρ ἂν ἐκινεῖτο τὸ πλεῖον πῦρ ἄνω καὶ ἡ πλείων γῆ κάτω· νῦν δὲ τοὐναντίον. Eodem dicendi modo vtitur perſæpe Lucretius, vt lib.I cum incommoda oſtendiſſet quæ ſequerentur, ſi res è nihilo orirentur: ſubiecit, At nunc ſeminibus quia certis quæque creantur,&c. Et eodem lib. At nunc per maria ac terras ſublimáque cœli,&c.

18.3 In qua συνεκτικῶς εἰς ἑκάτερον) Cũ Græca vox hic deſyderaretur poſt aduerbium illud συνεκτικῶς, excuſi omnes ne ſpatium quidem habebant quo ipſa recipi poſſet: ſtulto omnino conſilio illorum, qui id commiſerant. dum enim ſe omnes maculas deleuiſſe ambitioſè oſtendere volunt, omniáque manca loca ſuppleſſe, membra illa quæ vitiata ſunt, occulunt, aut reſecant: cum melius meo iudicio facerent, ſi quæ ipſi vulnera ſanare nequeũt, non tangerent, aut peritiores medicos in conſilium adhiberent. Magis prudenter, & ingenuè ſe in hoc Germani geſſerunt, qui antiquam ſcripturam maioribus quidem illam conſcriptam literis depinxerunt, vt in priſcis exemplaribus inuenerãt, quibus characteribus nos valde ſimiles, vel potius æquales in noſtro antiquiore libro inuenimus: iis autem diligenter, ſæpiúſque conſyderatis putauimus nihil aliud poſſe ſignificare quàm εἰς ἑκάτερον. vel aliquis ea accuratius veſtigia examinet. Nos eo animo ſumus, vt meliori ſemper iudicio acquieſcamus. hanc autem eſſe exiſtimo huius loci ſententiam: in qua πολιτεία noſtra more Socraticorum in vtranque partem copioſè diſſerui: deinde ad extremũ τὴν ἀρέσκουσαν, id eſt ſentẽtiã quã magis probabã, cõfirmaui ſcilicet, & ſecutus ſum. Sic etiam fecit Cicero cum ſententiæ in Lentulum, & reliquos coniuratos dicerentur: poſt enim ſententiã à C. Cæſare dictam, inquit Plutarchus Ciceronem multa verba feciſſe, partim ſententiam D. Syllani reliquorúmque qui eum ſecuti fuerant, confirmans, partim vltimam C. Cæſaris. quo etiam loco ſic loquitur Plutarchus, vt nos hic emẽdauimus, vt idem locus exemplum nobis ſit morem hunc habuiſſe Ciceronem etiam in ſenatu in vtrãque partem diſſerendi, & modi illius dicendi: cum etiam illo Græci, cum hoc exprimere volunt, vtantur. Eſt autẽ hic: ὡς δὲ τῆς γνώμης ἐνδεικνὺς καὶ τοῦ λέγοντος αὐτὴν δυνατωτάτου φοβηθεὶς ὁ Κικέρων πολλὰ διῆλθεν ἐν μακρῷ αὐτὸς τι ἐπιτρέπων, συγχωρῶν εἰς ἑκάτερον, τὰ μὲν τῇ προτέρᾳ, τὰ δὲ τῇ γνώμῃ Καίσαρος συνειπών.

18.6 Θεοφράστου περὶ φιλοματίας affer mihi de libris Q. Fratris.) Titulus libri Theophraſti in antiquo noſtro codice deminutus eſt. Sic enim in eo legitur, ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΤΕΙΑΣ, vt alii alius modis emendauerint. vt cuique enim videre licet, parua permutatione variis modis reſtitui poteſt, ſed omnino diuinare aliquantulum oportet. Nos περὶ φιλοτιμίας ſcripſimus: ſcimus enim ex ipſius vita illum hoc titulo librum edidiſſe: nec tamen id affirmamus, ſed in malis, quod magis veriſimile viſum eſt, id ſecuti ſumus.

19.2 Velim Syrpiæ conditione:) Olim excuſi libri ſic ſcriptum habebant: alii SCIRE CONDICIONES caſtigarunt, neſcio quàm bene. Nos SYRPIAE CONDICIONE: quod & in cunctis manu ſcriptis inuenimus, & Germani etiam adnotarunt. Cum tamen locum corruptum eſſe arbitrer (mihi certè ignotus eſt) ideo contra eum notã, qua deprauatos locos indicamus, adponi volebamus, quæ vitio librariorũ duobus verſibus ante poſita eſt. doctiores hunc locum accuratius videbunt, quia antiquiorem ſcripturam minus inquinatã eſſe putauimus, faciliúſque ea duce in ſinceram lectionem perueniri poſſe confidimus, ideo eam retinuimus.

19.3 Et iſte ſacerdos bonæ deæ cuiuſmodi futurus ſit, ſciri poſſit:) Longè diuerſam habet lectionem antiquus noſter codex: duæ enim poſtremæ voces in eo non legũtur. ſed melius omnino eſt antiquã ſcripturam qualis qualis eſt hic deſcribere, vt poſſint doctiores videre an hic locus rectè ſupplet⁹ ſit, vel ipſi his veſtigiis ducti fidelius illũ reſtituere. eſt autẽ hæc, ET ISTE SACERDOS BENE DE TE CVIVSMODI FVTVRVS SCIVS SIT: INTEREA QVIDEM,&c. Etſi hæc valde mendoſa appareat, cum tamen à vulgata tã diuerſa ſit, non peccaſſe nos arbitror, qui hanc antequam penitus intereat, teſtatam relinquere voluerimus: receptam tamen in noſtro libro nulla varietate ſcripſimus, quanquam ea nobis non parum ſuſpecta eſt.

20.2 Cato ille noſter.) Nos ante hæc verba verſum Homeri reſtituimus, quem inuenimus in antiquis exemplaribus: eſt autem λ.χ. Pronunciatus ab Hectore, cum ſecum cogitaret ignominiam quam ſubiret, ſi pugnam cum Achille detrectaſſet. maximè enim veretur ille Polydamantem hunc fratrem ſuum ſapientiſſimum, & optimum virũ qui, vt rediret cum exercitu intra vrbem, conſilium ei dederat: cui cum non paruiſſet, reprehenſionem illius ſe ſuſtinere non poſſe iudicat, niſi forti animo cum Achille pugnarit. Hũc etiam verſum adducit Ariſtoteles in libris de moribus, cum de hac fortitudine loquitur quæ oritur ex infamiæ metu: δοκοῦσι γὰρ ὑπομένειν τοὺς κινδύνους οἱ πολῖται διὰ τὰ ἐκ τῶν νόμων ἐπιτίμια καὶ τὰ ὀνείδη καὶ διὰ τὰς τιμάς· καὶ διὰ τοῦτο ἀνδρειότατοι δοκοῦσιν εἶναι παρ' οἷς οἱ δειλοὶ ἄτιμοι οἱ δὲ ἀνδρεῖοι ἔντιμοι, τοιούτους δὲ καὶ Ὅμηρος ποιεῖ οἷον Διομήδην καὶ τὸν Ἕκτορα· Πουλυδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχείην ἀναθήσει,&c. Eſſe autem ſibi dicit Catonem, quod Hectori Polydamantem.

23.1 Qui quequã ex vigintiuiris vnũ eſſe ſaluũ velit:) Et hoc etiã loco noſter antiquus valde deformatus eſt: eodẽ tamẽ cõſilio quo paulo antè vſi ſumus, nos hic etiã antiquã ſcripturã ſtudioſis omnibus proponemus: vt diligentius animaduertãt an poſſit ex ea aliquid boni erui, vt ille faciebat qui ſe ex ſtercore Ennii aurũ colligere dicebat: ſic enim eſt in illo, QVI QVEM QVAM EX VIGINTIVIRIS VIVVM EST SAEGIVM VELIT, vt fortaſſe (viuũ, & ſaluũ velit) legere oporteat. ſed opus eſt rem totã diligentius cõſyderare.

24.2 Piſaurenſis nebuloni Vatinio reſeruatur:) Antiquus noſter codex: PISAVRENSI A NEPTILONI VATINIO RESERVATVR. Nonnulli etiam excuſi ſic penè habebant. Nos hunc locum non vno hoc *tantum nomine peruerſum arbitramur, ſed aliis etiam, neque eum noſtro labore, & induſtria illuſtrare potuimus. quare quod ſupererat, illum vt corruptum ſignauimus. Qui meliorem codicem nactus erit, is poterit has facile maculas delere: aliter vix poſſe puto tam deprauatum locum reſtitui.

22.6 κἂν ὑπὸ σῆμ:&c.) Locus hic antè deprauatiſſimè legebatur, in noſtro antiquo penè integer eſt, ita tamen ſcriptus, vt vix intelligi queat: paruæ enim etiã peruerſiones adeo lectorem turbant antè quàm verũ inuenerit, vt vix poſſe videatur ex tam cõtaminatis veſtigiis vera lectio indagari. Laborauit valde Eraſmus doctiſſimus, & ſtudio-

ſiſſimus ſenex,vt hūc locū reſtitueret,nec tamen conſequi potuit quod omni conatu tentauit.Quod autē quoſdā codices ψάκαλος habere dicit,ſeque tamē quid id ſit ignorare fatetur: noſter antiquus liber minus deprauatā eam vocē habet:eſt enim in illo ΨΑΚΑΔΟΣ, vt ſi ſecūdā literā ex Α,in Ε,cōmutes,ψεκάδος facias, quod tunc rectè ſe habebit ſecūdo caſu à recto ψεκὰς quæ gutta, & imber eſt:nec eſt verſus trochaicus catalecticus , vt credidit ille,ſed penè dimidius,& integer ſenari⁹.Deeſt tamē in vulgatis,& excuſis libris tota dictio πυκνῆς,quæ ex illa ψεκάδος pēdet,nec eū acris iudicii virū fuit numeros inueſtigare,vt ſic totus legi debeat,καὶ ὑπὸ στέγῃ πυκνῆς ἀκοῦσαι ψεκάδος εὑδούσῃ φρενί:inuenimus primum integrum, cuius hic extrema pars adducta eſt, & qui illū etiā ordine præcedebat apud Iohannem Stobæum , περὶ ναυτιλίας καὶ ναυαγίων λόγῳ νθ', nomine etiam Sophoclis, vt ſententia tota plana ſit,& pulcherrimus ſenſus eleganóſſimi poetæ totus intelligatur, dicíque nō poſſit quàm egregiè hic quadret.miram enim ſecuritatem declarat τί τούτου χάρμα μεῖζον ἂν λάβοις ποτὲ τῷ γῆς ἐπιψαύσαντα κἀν ὑπὸ στέγῃ πυκνῆς ἀκοῦσαι ψεκάδος εὑδούσῃ φρενί. Cúmque ſupra ſe aliorū naufragia è terra Cicero intueri cupere dixiſſet,his nuoc Sophoclis verbis maiorē animi tranquillitatem exprimit,cū affirmet, ſe maximè deſyderare domi ſuæ quietū ſecuros,& profundos ſomnos capere:vt oſtēdat ſe penitus à gerēdis rebus abhorrere,quærereque omnia quæ in vita otioſa grata eſſe ſolent.Imber autem, & denſæ guttæ ſomnos ſuauiores conciliant:
» quod etiā Tibulus cādidiſſimus poeta tangit, Aut gelidas hibernus aquas cū fuderit auſter, Securū ſomnos im-
» bre iuuante ſequi.RECEPTIS AVTEM GVBERNACVLIS ſcripſimus,auctoribus melioribus libris, nō EREPTIS,vt vulgati habebāt.nam etſi coactus erat exire de naui, nō tamē abiecerat gubernacula, ſed receperat,vt poſſet poſtquā aliorum naufragia vidiſſet,ipſe accurrere,& nauē conſeruare:artem enim bene regēdæ nauis ſecū exportauerat.Numeros quoque qui infra ſunt,ātea corruptos, ex antiquo noſtro codice reſtituimus.

24.4 Denique etiā Vatinii ſtrumā ſacerdotii διβάφῳ veſtiant.)Credo his verbis ſignificari rem,quā copioſè explicat in Oratione contra Vatiniū:in Augurū enim collegiū ſe ſperauit Vatinius poſſe cooptari Cæſare conſule,nōnullíſque aliis enixè adiuuantibus:quod quidem cogitaſſe illū,prodigii ſimile Ciceroni videbatur,qui non ceſſauit de hoc etiā ipſum in ea oratione acerbiſſimis verbis interrogare: totámque hác eius cupiditatem irridere & exagitare.quàm autē id indignū ei videatur, his etiā verbis breuiter innuit. Dibaphon autem purpurā eſſe bis tinctā nemini iam ignotum eſt ex Plinio,Tibullo, & aliis auctoribus,vt putem idem etiam intelligi loco illo ex epiſtola
» quadam ad Cœlium,cum inquit,Sed tamen togam prætextam texi Appio,puto te audiſſe:nam Curtius noſter
» dibaphum cogitat. quòd ipſe etiam Curtius voluerit fieri augur: atque id ab inſigni hoc eius ſacerdotii Cicero indicet:quòd qui eo honore fungerentur,purpura hac vterentur. Sed cur locū Plinii poſtquam in purpuræ ſermonem incidi,non corrigam,qui turpiter deprauatus eſt ? preſertim cum omnes omni ſtudio & induſtria egregium illum ſcriptorem conentur purgare, & meliorem facere,qui tam valde olim mendoſus erat vt non minore auxilio ei opus fuerit in ſuis vulneribus curandis quàm quod præbitum eſt omnium ſtudioſorum cōſpiratio-
» ne in eo fouendo,& ſanando. is eſt lib. IX,cap. XXXVIII,cū de purpuris agens inquit,Capi eas poſt canis or-
» tum,aut āte vernum tempus vtiliſſimum, quoniam cum fœtificauere,fluxos habent ſucos,&c.Quomodo enim FOETIFICAVERE,rectè ſcriptum eſſe poteſt,cum conſtet purpuras è purpuris non gigni?ſed auctore etiā Ariſtotele cum ipſas,tū reliqua teſtis incluſa è limo,& è materia putreſcente oriri? Legendum igitur quemadmodū eſt in veteribus libris CERIFICAVERE,pro fœtificauere.Finxit enim(vt arbitror) hoc nomē Plinius,vt Græcum verbum quo Ariſtoteles pluribus locis dum hiſtoriam earū tradit vtitur, exprimeret: id eſt κηριάζειν. Nam & ſententiā etiam ipſam ab Ariſtotele accepit,qui inquit,ὅταν δὲ κηριάζωσιν αἱ πορφύραι τότε χείριστον ἔχουσιν ἄνθος. Et nō multo antea ἁλίσκονται δὲ τοῦ ἔαρος ὅταν κηριάζωσιν ὑπὸ κύνα δ' οὐχ ἁλίσκονται. nec fortaſſe neceſſe erat Theodoro aliud verbum formare,ſi integros Plinianos codices nactus eſſet. cur enim auctoritatē Plinii in nominibus fingendis non ſequeretur?ille autem fauificarē dixit.niſi fortaſſe cum vitium in verbo(fœtificauere)eſſe animaduertiſſet,putauit erratum hoc fuiſſe librarii,& pro fœtificauere,fauificauere à Plinio ſcriptum fuiſſe,in quo iudicium hominis non valde reprehendēdū eſſet,qui labem illam & maculam perſpexiſſet,& coniectura duce non incommodè locum reſtituiſſet: quanuis dum variare orationem vult,vt copiam, & elegantiam oſtendat,idem nomen quandoque etiam duobus verbis interpretatur, vt ordiri fauos, & extruere fauos. Plinius autē cap. XXXVI eandem rem his verbis videtur expoſuiſſe, Cōgregantur verno tempore, mutuóque attritu lentorem cuiuſdam ceræ ſaliuant. Sic enim videtur verba hæc Ariſtotelis reddere voluiſſe,ἀθροιᾶσι δὲ ἀθροιζόμεναι κηριάζουσι γλισχρότητα μυξώδη, ἐξ ὧν τὰ λεπυρώδη συνίστανται. Quid autem κηριάζειν eſſet, ipſe Ariſtoteles libro V de hiſtoria animalium,vnde etiam ſuperiora exempla accepimus,diligenter narrat his verbis, αἱ μὲν οὖν πορφύραι τοῦ ἔαρος συναθροιζόμεναι εἰς ταὐτὸ ποιοῦσι τὴν καλουμένην μελίκηραν. τοῦτο δ' ἐστὶν οἷον κηρίον πλὴν οὐχ οὕτω γλαφυρὸν ἀλλ' ὥσπερ ἂν εἰ ἐκ λεπυρίων τῶν ἐρεβίνθων λευκῶν πολλὰ συμπλακείη, οὐκ ἔχει δὲ ἀνεῳγμένον πόρον οὐδὲν τούτων,οὐδὲ γίνονται ἐκ τούτων αἱ πορφύραι ἀλλὰ φύονται καὶ αὗται καὶ τὰ ἄλλα ἐκ τῆς σήψεως καὶ τῆς ἰλύος ὀστρακόδερμα, τοῦτο δὲ συμβαίνει ὥσπερ ἀποκάθαρμα καὶ ταύταις καὶ τοῖς κήρυξι κηριάζουσι γὰρ καὶ οἱ κήρυκες. quæ qui Latina habere vult,is laudatam illam Theodori interpretationem adeat:ibi enim omnia accurate & elegāter expreſſa leget: quanuis autem κηρίον vnde κηριάζειν deductum eſt, fauum potius, quàm ceram ſignificet (κηρὸς enim cera dicitur,non κηρίον)nemo tamen miretur Plinium cerificare dixiſſe.nam & Latini fauos ipſos ceras appellarunt.vt Virgilius,& Columella multis locis,& Græcum nomen quo fauos illi nominant,à cera deriuatū eſt & hos præcipue purpurarum fauos ceras adpellare non alienum fuit,qui figuram tantum fauorum habent,melle vacui ſunt.quare omnino hanc eſſe duco genuinam Plinii lectionem:nec quenquam elegantius puto, aptiúſque potuiſſe Græcum verbum exprimere quàm Plinius fecerit.

27.3 Conuiuiis tuis ἀσυζύγοις:)Nos ſcripſimus,CONVIVII ISTIVS ἀσπλαγχνοῦς ex noſtro codice,quemadmodum etiam Germani in margine adnotarant: quæ profecto vera eſt huius loci lectio. Quid enim hic Aſtyages Rex?nam ſi fabulas audire volumus,nihil tam abſurdum eſt quod non poſſit aliquo figmēto concinnari. Ean-
» dem hanc rem in principio ſecundæ ab hac epiſtolæ indicat,Quantam etiam (ſcilicet expectationem)moues de

» illo delicato conuiuio. vt nihil de ſinceritate horum verborum dubitari amplius poſſit.

27.5 Terentia affectata eſt tuis literis:)Sic olim omnes excuſi habebant. Germani ea dictione(vt puto) offenſi, AFFECTA EST emendarunt: quos nonnulli poſtea ſecuti ſunt: ita enim locum legunt, citántque. Nos DELECTATA ſcripſimus: quã ingenuã eſſe lectionẽ exiſtimamus: ea enim ſunt eius veſtigia in noſtro codice, vt ſi ex F facias E, nihilque amplius addas, omnes maculas quæ hãc vocẽ fœdauerant, ablueris: eámque purgatã, & nitidã reddideris. Eſt autẽ, vt antè etiã teſtati ſumus, frequens in eo libro harum literarum inter ſe permutatio: ſed hac tantum indicata lectione ſine aliis argumentis ſperamus nos, omnes eius integritatem cogituros.

30.3 In Formiano te præſtoler:)Nos auctoritatẽ ſecuti noſtri antiqui codicis, TIBI PRAESTOLER ſcripſimus: in quo nequis nos reprehendat(quòd hodie cum accuſandi caſu conſtruatur hoc verbum) verba AElii Donati adducemus, qui miratur Terentium in Eunucho, Quẽ præſtolare, dixiſſe. ſunt autem hæc: Nouè, non Cui præſtolare, ſed Quem dixit. aliter Tullius, Qui tibi ad forum Aureliũ præſtolaretur. Præſtolari, eſt præſto eſſe, & parere, hoc eſt obſequi. Non male igitur fecimus, quòd veteri exemplari fidem habentes, conſuetam Ciceroni locutionem reſtituimus. Quòd autem paulo infrà PVBLICANIS PENDIS, omnes quos vidimus, manu ſcripti, PVBLICANOS habent: quod etiam Germani adnotarunt. Nos quanquam receptam lectionem ſecuti ſumus, veterem tamen teſtatam relinquere voluimus.

32.3 Velim ex Theophane reſpicere.)Noſter antiquus EXPISCERE: quã etiã lectionẽ in margine ſui libri Germani adnotarũt. Nos ſuſpicati ſumus vnius literæ in antiqua ſcriptura defectũ eſſe, vel potius literã illam nõ deeſſe, ſed non ſuo loco poſitã fuiſſe librariorũ incuria: ac Expiſcere ſcripſimus, id eſt diligẽter quæras, & perſcruteris. Arabarchẽ autẽ intelligo hic Cn. Põpeiũ, quẽ nominibus appellat Regulorũ dynaſtarũmque illorũ, quos aut deuicerat, aut ſocios habuerat contra Mithridatẽ. vt interim rationẽ adferamus cur ſemper Sampſiceramũ, nõ vt antè legebatur, ſcripſerimus: tribuimus id quidẽ maxime antiquo exẽplari: ſed etiã hoc nomẽ apud Strabonem inuenimus lib. XVI Geographiæ: ait enim, αἱ δὲ οἱ πλησιαίτεροι τοῖς σύροις ἡμερώτεροι καὶ ἧττον ἄραβες καὶ σκηνῖται ἡγεμονίας ἔχοντες συντεταγμένας μᾶλλον καθάπερ ἡ Σαμψικεράμου ἀρέθουσα καὶ ἡ γαμβάρου.
» nã quin per Sampſiceramũ Põpeiũ intelligat, vix dubitari poteſt ex illo maxime loco, Nũc vero Sampſicerame
» quid dices, Vectigal te nobis in monte Antilibano conſtituiſſe, agri Cãpani ademiſſe? Theophanẽ autem hũc familiariſſimũ Põpeii extitiſſe, magnæque apud ipſum auctoritatis, plures auctores tradunt. Tacitus autem his &
» ipſe verbis manifeſtũ facit, Datũ erat crimini quòd Theophanẽ Mytilenæũ proauũ eorũ Cn. Magnus inter inti-
» mos habuiſſet, quódque defuncto Theophani cœleſtis honores, Græca adulatio tribuerat. vt cum Theophanes maxime Pompeii conſilia cognita haberet, per ipſum vellet indagare M. Cicero, quo ille erga ſe animo eſſet.

34.1 Nec meum imperium, ac mitto imperium, &c.) Verba hæc ſunt Terentii ex Phormione, cum queritur Demipho filium ſe abſente, & inſcio duxiſſe vxorem, Itáne tãdem vxorem duxit Antipho iniuſſu meo? Nec meũ imperium: ac mitto imperium, non ſimultatem meam Revereri ſaltem, nõ pudere? Quod ideo hic adnotaui, quia noſtri librarii notulis(quibus mos eſt)vt conſtitueram, ſignare hunc locum neglexerunt.

39.1 Sed res eſt(vt ſpero)non tam exitu moleſta, quàm auditu:)NOS ADITV ſcripſimus, vt reſpondeat verbo illi EXITV. rem illam, & periculũ, quod intendebatur: non tam exitum difficilem habere confidebat, quàm moleſtum aditum, vt μεταφορικῶς Aditum, principium appellet: quemadmodum Exitum, finem, & extremum.

39.3 Et C. Cæpio hic Brutus.)Sic quondã omnes excuſi libri habebant. Alii, dum corrigere volunt, verius deprauarũt, importune inculcata copula, quæ Cæpionẽ à Bruto diſtingueret, qui vnus, & idem eſt: quod pluribus teſtimoniis oſtẽdemus. Cicero in Philippica X, cũ de M. Bruti literis ad ſenatũ loquitur, S. que C. quibus verbis fieri ve-
» lit complectitur: ſic inquit, Quod Panſa Conſul verba fecit de literis, quæ à Q. Cæpione Bruto Proconſule alla-
» tæ, & huic ordini recitatæ ſunt: ea de re ita cenſeo: cum Q. Cæpionis Bruti Proconſulis opera, cõſilio, &c. In quo
» S. C. pluribꝰ locis ſic illũ appellat. Appianus etiã lib. ἐμφυλίων. Μάρκος τε Βροῦτος ὁ καιπίων ἐπίκλην Βρούτου τε τοῦ ἐπὶ σύλλα ἀνῃρημένου παῖς, αὐτῷ τε καίσαρι προσφυγὼν ἐκ τοῦ ἐπὶ φαρσάλῳ ἀτυχήματος, &c. Dion etiam in fine XLI libri, ἀμέλει καὶ τὰ γράμματα ἀπόθετα ἐν τοῖς τοῦ πομπηίου κιβωτίοις εὑρεθέντα οὔτε τινῶν πλὴν πρὸς ἐκεῖνον εὔνοιαν καὶ τὴν πρὸς ἑαυτὸν δύσνοιαν ἤλεγχεν ἔτ' ἀνέγνω ὅτι ἐξεγράψατο ἀλλ' εὐθὺς κατέφλεξεν ὅπως μηδὲν ἀπ' αὐτῶν δεινὸν ἀναγκασθῇ δρᾶσαι ὥστε τινὰ καὶ διὰ τοῦτο τοὺς ἐπιβουλεύσαντας αὐτῷ μισῆσαι, τοῦτο δὲ οὐκ ἄλλως ἔγνων ἀλλ' ὅτι καὶ ὁ καιπίων ὁ βροῦτος ὁ μάρκος ὁ μετὰ ταῦτα αὐτὸν ἀποκτείνας καὶ ἑάλω ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐσώθη.

40.2 τὰς τῶν κρατούντων:)Initium verſus Euripidis valde celebris: integer eſt τὰς τῶν κρατούντων ἀμαθίας φέρειν χρεών. eſt autem in Phœniſſis pronunciatus à Polynice, cum miſerias, calamitatéſque, quas ſuſtinent qui in exilio viuũt, matri exponeret: inter alia enim mala hoc eſſe narrat quòd illi cogũtur Regũ dementias, ac ſiniſtra cõſilia ferre, & ſequi: quorũ ope ſperãt ſe quãdoque in patriã poſſe redire. Hãc ſententiam, cũ ad ea in ſuo poemate alluderet, mortis cauſam ciui R. fuiſſe ab immiti principe, Dion tradit. Quẽ ego locũ ita interpretatus ſum: M. autẽ AEmilius Scaurus, qui nullã prouinciã imperio rexerat, neque repetundarũ accuſatus erat, cõdemnatus eſt propter tragœdiã: in acerbiorémque caſum incidit, quàm ille erat quẽ ſcripſerat. Atreus erat poema, ſuadebátque cuiplã eorũ, quibus imperabat ſecundũ Euripidẽ vt regum ſtultitiã æquo animo ferret. cũ hoc audiſſet Tiberius, in ſe verſum illum pronũciatum eſſe dixit, exiſtimaos ſe Atreum, quia multos crudeliter necaſſet, eſſe appellatum. ſubiungénſque, Ego vero ipſum Aiacem faciam: neceſſitatẽ illi attulit, vt ſe ipſe ſuis manibus conficeret: non tamen hoc nomine in iudicium vocatus eſt, ſed quòd cum Liuilla adulterium commiſiſſet.

E LIBRO III AD ATTICVM.

48.3 Nam Phætolibeum non vidi:)Nos, PHAETO LIB. EVM NON VIDIT. Nulla autẽ noſtra in hoc induſtria fuit, niſi tres voces importunè compactas ſeiungere, & diſtinguere. Miſerat autẽ hunc cũ literis ad Q. Fratrem: quod etiam inuenies in vltima primi libri epiſtola ad Q. Fratrem. inquit enim, Sed de hoc ſcripſi ad te in ea epiſtola, quam Phaetonti dedi.

48.4 Thryphonē Cæciliū non vidi.) Cum noſtri manu ſcripti eandem, quam excuſi, lectionem habeant, nihil im-
mutauimus. Germani tamen (quod vnde hauſerint neſcio) TRYPHONEM CECILIVM NON VI-
SENDVM VIDI, ſcripſerunt.
49.4 Quod optimo tēpore facere non licuit:) Nos receptam lectionē retinuimus. Noſter tamē antiquus, quod etiā
Germani adnotarunt, OPTIMO GENERE habet: ſed etiā codices harū epiſtolarū, qui primis illis tempori-
bus excuſi ſunt: vt non negligendus ſit tot librorū cōſenſus. Inuenimus etiā in antiquis exemplaribus lib. primo
» officiorū ſic ſcriptum locum hunc, Quid ad hanc manſuetudinē addi poteſt, cum quicum bella geras, tam mol-
» li genere appellare? vbi vulgati (tam molli nomine) habent: res tota diligenter conſyderanda.
55.8 Quod vnus tu facere maxime potuiſti victores, & cetera.) Omnes quos vidimus manu ſcripti libri ante dictio-
nem illam (victores) AVT, habent: quare ſuſpicari poſſemus mancum eſſe locum, alterúmque membrum vitio
librariorum defeciſſe: cum tamen in margine eius libri, quem nos omnium optimum habuimus, repoſitum ſit
AVT OCCVBVISSE HONESTE: nos quoque ita locum ſuppleuimus, nihil de noſtro addentes: pu-
tamus enim accidere potuiſſe, vt ea verba (vt fit) errore librarii, dum librum exararet, relicta: cum poſtea erratum
agnoſceret vel ipſe, vel alius, vbi nunc ſunt, poſita fuerint. Quod ſiquis illa ſuſpecta habet, ſciat ſaltem aliqua de-
ſyderari, quæ ſententiam perficiant.
55.9 Hic mihi primum non modo conſilium defuit, ſed etiam obfuit.) Nos pro (nō modo) MEVM ſcripſimus, an
tiquo exēplari fidem habentes, quod & hic, & aliis multis locis SED ETIAM habet, cū antè NON MO-
DO in eo ſcriptum non ſit: confirmat enim & auget rem antedictam. Omnibus tamen locis hunc modum dicē
di in vulgatis excuſiſque libris corruptū inuenimus: quod ab illis commiſſum eſt qui omnia temere, quæ ipſi nō
» intelligūt, improbant, atque peruertunt. Ad Atti. lib. IIII, Amiſimus mi Pomponi omnem ſucum, ac ſanguinē,
» ſed etiam faciem priſtinam ciuitatis. quem tamen locum omnes vulgati eadem peruerſione deprauatum habent:
» Item lib. X, Tu quoniam quartana cares, & nouum morbum remouiſti, ſed etiam grauedinem. vbi excuſi pro,
» NOVVM, NEDVM habebant. Auctor etiam Rhetorices ad Herennium, Traductio eſt, quæ facit vt cum
» idem verbū crebrius ponatur non offendat animū, ſed etiam cōcinniorē orationē reddat. ſic enim habent anti-
quiores codices: nam vulgati idem mendū retinēt. In XIII Philippica etiā manu ſcripti purgati, incorruptique
» ſunt, cū excuſi pariter omnes inquinati ſint, Brundiſii in ſinu auariſſimæ, ſed etiam crudeliſſimæ vxoris delectos
» Martiæ legionis centuriones trucidauit. Eſt autē modus dicēdi à Græcis ſumptus. Ariſtoteles lib. III Phyſicorū,
ἔστι ἄτοπον τὸ, δύο κινήσεις ἅμα κινεῖσθαι τινὸς γὰρ ἔσονται ἀλλοιώσεις δύο τοῦ ἑνὸς καὶ εἰς ἓν δύο ἀλλ' ἀδύνατον. cū
enim, vt ex Simplicii cōmētariis accepimus, Alexāder hūc locū variis modis exponeret: vna erat declaratio talis
vt oporteret illud, ἀλλὰ, pro ſed etiam accipi, cū tamē in verbis Ariſtotelis ante nō eſſet οὐ μόνον: quod ipſe dū ſen
ſum magis planū, apertūmque facere vellet, in explanatione illius loci poſuit. Videtur autē Alexādro hæc ipſa A-
riſtotelis clara & facilis locutio: nā modū dicēdi hunc, vt cōmunē, cōſuetūmque Græcis auctoribus nō adnotat.
ſunt autē hæc eius verba à Simplicio repetita, δυνατὸν λέγειν καὶ ὑπερβιβάσαντας (ὡς φησὶν) τὴν λέξιν ποιῆσαι
οὕτως. ἔστι ἄτοπον τὸ δύο κινήσεις ἅμα κινεῖσθαι καὶ εἰς ἓν εἶδος καὶ οὐ μόνον ἄτοπον ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον δῆλον, ἔστι
δὲ τοῦτο, τίνος γὰρ ἔσονται ἀλλοιώσεις τοῦ ἑνὸς &c. Budæus etiā eruditiſſimus, & accuratiſſimus vir hunc mo-
dum dicēdi in Græco ſermone notat, cum propter librorū peruerſiones (vt puto) apud Latinos auctores eius exē-
pla nō adferat: inquit enim in ſuis cōmentariis: ἀλλὰ δὴ pro, atque etiā, & quinimo ponitur, citátque hūc locū Li-
banii ὅτι δεῖ τὴν οἰκίαν τέχνην ἄδειν ἄγειν ἀπαιτεῖται ὅσοι ἂν βούλονται, ἀλλὰ δὴ καὶ πρὸς πολεμίους. Fuimus in
hoc lōgiores: cū enim in omnibus excuſis libris aliter legātur cūcti hi loci, verebamur nequis nos hoc finxiſſe pu
taret: qui vero libros manu ſcriptos viderint, cognoſcēt nos ſūma fide vſos. rē autē tā inauditā multorū auribus,
primo, quod neceſſe eſt, nouitate ſua ſuſpectā, oportuit grauioribus teſtibus cōfirmare. Animaduertimus poſtea
libro ſecūdo de Oratore hūc modū dicēdi in vulgaribus etiā libris inueniri: illi enim minus quàm ceteri cōtami-
» nati ſunt: ſic enim loquitur, Inuidēt autē homines maxime paribus aut inferioribus, cū ſe relictos ſentiūt: illos au
» tem dolēt euolaſſe: ſed etiā ſuperioribus inuidetur. Quare firmiores habēdæ ſunt ſuperiores noſtræ caſtigationes.
55.10 Vtinam modo agatur aliquid.) Poſt hæc verba, ſic ſcriptū erat in excuſis: IN QVOD IPSA IVBEAT:
quod neglex imus: in noſtro enim antiquo eius loco tantum erat QVO IPSA, atque id quidem deletum, &
eiectum: quare nos quoque mancam, vel potius inanem, & vacantem clauſulam repudiauimus.
55.12 In me ipſo ſatis eſſe conſilii, decreueras:) Nos DECRERAS κατὰ συγκοπὴν ſcripſimus: quemadmodum
» lib. IIII, Cum pontifices decreſſent ita, pro decreuiſſent. Item ad Atti. lib. vi. Decreram enim cum eo valde fami
» liariter viuere. ferè autem ſemper in bonis codicibus ſic ſcriptum reperies hoc verbum.
58.1 Eo autē die Leiuinus M. Reguli libertus:) Sic habet noſter liber, cum antè valde hic locus peruerſus eſſet. Ger-
mani qui & ipſi hanc ex antiquo exemplari lectionem in margine poſuerunt, M. nomen reliquerunt: quod no-
ſter antiquus retinet. Cicero in epiſtola ad C. Numatium, qua hunc ipſum ei commendat, L. Reguli, nō, M. hunc
libertū fuiſſe dicit: quare videndum an nomen illud in noſtro antiquo vacet: exiſtimo autem eundem eſſe illum
& hunc de quo hic loquitur (etſi ibi L. Liuineius appellatur) quia in ea epiſtola teſtatur ſumma eius erga ſe officia
extitiſſe his calamitoſiſſimis temporibus, quod hoc loco verum eſſe confirmatur. In antiquioribus autem libris,
quod etiam Germani oſtendunt, pro LIBERTVS, L. tantummodo hic ſcriptum eſt.
58.2 Et eò magis, quòd Appii quæſtio eſt.) Noſter antiquior liber APPI SPECTIO habet: quā nos verā eſſe &
ſinceram huius loci lectionem putamus. Eſt autem Spectio verbum augurum diſciplinæ proprium: fuiſſe autē
Augurē Appium hūc Claudium notiſſimū eſt, cuius ſpectionem, vt inimici, Cicero iure formidabat. Interceſſiſ-
ſe quoque inimicitias inter hunc & Ciceronem, perſpicuum eſt ex epiſtolis Ciceronis ad illum ſcriptis. M. Var-
ro libro VI de lingua Latina, vt priſci codices habent, nam qui nunc primus eſt, in illis eſt quintus, Spectare (in-
quit) dictū ab antiquo, quo etiam Ennius vſus, Vos epulo poſtquam ſpexit. Et quod in auſpiciis diſtributum eſt,
Qui habent ſpectionē, qui non habeāt. Et quod in auguriis etiam nunc augures dicūt, auem ſpecere, cōſuetudo

cõmunis quæ cũ prouerbiis cõiuncta fuerũt,etiam nũc ſeruat,vt aſpicio,cõſpicio,&c.Quid autẽ Spectio in au-
ſpiciis eſſet,cum ea diſciplina ita perierit,vt nullũ eius veſtigium reliquũ ſit,vix nunc puto ſciri poſſe.Eandẽ rem
videtur tangere Cicero in ſecũda Philippica,quanquã illic(inſpectio) ſcriptum eſt, ſed librariorum fortaſſe cul-
» pa,Iſtuc quod te ſacerdotii iure facere poſſe dixiſti,ſi augur nõ eſſes,& Conſul eſſes,minus facere potuiſſes,vide
» etiam ne facilius:nos enim nunciationem ſolũ habemus,Conſules & reliqui magiſtratus etiam inſpectionem.

61.1 Q.Cæcilio Q.F.Pomponiano Attico)Antequã teſtamẽto adoptatus eſſet à Q.Cæcilio auunculo ſuo T.Pom-
ponius vocabatur:poſtea Q.Cæcilius appellatus eſt, vt Varro de re ruſtica lib.II docet.Oportebat autem qui a-
doptabatur reliquã appellationem ab eo ſumere qui adoptaſſet,vnum tantũ nomen ex prioribus,atque id etiam
ratione quadam cõformatum conſeruare: vt à Pomponius quod vetus erat nomen Pomponianus,ab Octauius
Octauianus: quod declarat Dion hiſtoricus de Octauiano,qui poſtea Auguſtus appellatus eſt,loquens,cum Iulii
Cæſaris hæreditatem adiit: καὶ οὕτως δὴ ἐκεῖνος γάϊος ἰούλιος καῖσαρ ὀκταβιανὸς ἐπεκλήθη· νομίζεται γὰρ αὐτοῖς εἰ-
• σποιηθῆ. τὸν μὲν ἄλλων αὐτὸν προσρήσεων ἀπὸ τοῦ ποιησαμένου λαμβάνειν ἓν δέ τι τῶν προτέρων ὀνομάτων σχηματισθέν-
πως τηρεῖν. Meliores autem hic libri Pomponianus recte,quemadmodum etiam nos ſcripſimus.

64.1 Quomodo ſunt ſcribas)Nos hic emẽdauimus,CVI CVIMODI SVNT:quod in manuſcriptis exẽpla-
ribus inuenimus,quóque Priſcianus vſum eſſe Ciceronem pro CVIVS CVIVSMODI docet: qui locum
» etiam ex Oratione pro Sex.Roſcio hunc citat, Vereor enim cuicuimodi eſt Roſci,ne ita hũc videar ſeruare,vt ti-
bi non pepercerim.Alibi etiam hanc vocem apud Ciceronẽ inuenimus in antiquis codicibus: nam excuſi om-
nes variis peruerſionibus vbicunque ea eſſe debebat contaminati ſunt: nonnulli enim (vt puto) cum corruptam
» eſſe exiſtimarent,ſemper ipſi deprauarũt. In fine III libri Tuſc. quæſt.Supereſt enim nobis hoc cuicuimodi eſt
» otium.Item in extrema parte V libri,Vbi enim melius vti poſſumus hoc cuicuimodi eſt,otio?In libro etiam ſecũ
» do de legib⁹, Nam neque medicorũ præcepta dici vere poſſent, ſiquæ inſcii, imperitíque pro ſalutaribus mor-
» tifera conſcripſerint:neque in populo lex cuicuimodi fuerit illa,etiamſi pernicioſum aliquid populus acceperit.
Qui locus in his etiam,qui meliores habentur,fœde inquinatus eſt.

65.6 Aut nimium,aut ceteros fugerit inueſtiges velim)Quis non videat hũc locum corruptum eſſe,vocémque il-
lam NIMIVM nomen proprium eſſe debere?Germani NVMIVM caſtigarunt,nec tamen recte.NINNI-
VM enim quemadmodum nos ſcripſimus, legendum eſt. Intelligit autem L.Ninnium Quadratum: qui tunc
Trib.pl.fuit, enixéque cauſam Ciceronis adiuuit contra Clodii furorem:qui tamen ab illo quemadmodum &
Cicero deluſus eſt.Dion ſæpe hũc nominat,vt eo loco, καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνος συνιδὼν τὸ λεγόμενον λούκιον νίννιον κουά-
δρατον δημαρχοῦντα ἐναντιωθῆναι πᾶσι σφίσιν ἀντιπαρεσκευάσατο ἐδεήθη μὴ καὶ θόρυβος ἐκ τούτου καὶ διατριβή τις
γένηται. καὶ ὑπῆλθεν αὐτὸν ἀπατήσας, προσομολογησάμενος γὰρ αὐτῷ μηδ᾽ ὁτιοῦν,ἂν μηδὲ τὸν νομοθετούμενον
ἐμποδίσῃ κατ᾽ αὐτοῦ γράψειν ἔπειτα τὴν ἡσυχίαν καὶ ἐκεῖνον καὶ τὸν νίννιον ἄγοντας ἐνομοθέτησε ταῦτα ἢ μετὰ τοῦτο
» καὶ τῷ κικέρωνι ἐπεχείρησεν. libro etiam X harum epiſtolarũ de eodem meminit Cicero, Hæc mecum Ninnius
» noſter velle eos mihi ſe,& oppidum tradere.

E LIBRO IIII. AD ATTICVM.

70.5 Et Brunduſinæ coloniæ & tuæ vicinæ ſalutis)Alii pro ſalutis SEDIS legunt: alii aliis modis corrigunt. Nos
cõmunem lectionem,etſi nobis non parum ſuſpectam retinuimus: eadem enim in noſtro vetere exẽplari,& o-
mnibus manu ſcriptis à nobis inuenta eſt. cũ autẽ nihil certi haberemus; quid opus fuit veterẽ ſcripturã delere?
quæ ſi nõ recta eſt,& integra,neceſſe eſt,quo min⁹ cõtaminata eſt,magis propinqua ſit veræ,& ſinceræ lectioni.

70.8 Præter Meſſalam,& Cerannium)Noſter antiquior liber AERANIVM habet.Quod ſi E literam in F cõmu
tes,in qua ſæpe hic librarius peccauit, pro F,illam ponendo,vt iam teſtati ſumus:omne mendũ ſuſtuleris. L.au-
» tem Afranium cum Q. Metello Conſulem fuiſſe ex primo libro harum epiſtolarum colligitur. Idem erratum
» erat in penultima huius libri epiſtola in illo loco,Monumentum illud,quod tu tollere laudibus ſolebas,vt forum
laxaremus,& vſque ad atrium Libertatis explicaremus,&c. nã & in antiquis,& in excuſis libris pro FORVM,
EORVM ſcriptum erat.

71.2 Itaque oratio iubet,vt in noſtræ fortunæ caſu quod debere,&c.)Conſidera quæſo optime lector, quot macu-
lis reſperſus,fœdatuſque fuerat hic locus.Quod enim nonnulli non intellexerant hanc ſiue ſcripturam, ſiue lo-
cutionem:multis additis parum aptis dictionibus adeo hunc locum peruerterant,vt ſine bonorum librorum au-
xilio nullo modo emendari potuiſſet. Nec tamen negamus eſſe etiam in illis aliquãtulum importunẽ diſſolutã
fractãmque hãc vocẽ IVVENTVTI:ſic enim eſt in antiquis,ITAQVE ORATIO IVBENT VTI
NOSTRAE DEBERE NON POTEST.Quod ſi verbum illud ſtulte diſſectum iterum cõponas, nul-
lus ſcrupulus reſtabit. quàm enim paſſim B pro V capi ſolitum eſſet,omnibus iam notũ eſt. non debere autem
orationem iuuẽtuti intelligit: quia tam perfectã illam eſſe ſciebat,vt iuuentus nihil aliud deſiderare poſſet. Quæ
enim ſcribebat,iuuentutis ſtudio incenſus ſcribebat, vt ipſe alibi inquit. Qui autem,quod à ſe expectatur poſtu-
latúrque exacte præſtat,is non amplius debet.Quod ſi DEBERI NON POTEST,ſcriberes,hic eſſet ſen-
ſus longe melior meo iudicio,Ciceronique magis familiari,& conſueta locutione, Oratio nõ poteſt deberi iuuẽ-
tuti,id eſt nos cogimur orationem ipſam edere,iuuentutique noſtræ,vt ſit vnde diſcat, deſcribendam dare. Cic.
» in extremo lib.Tuſculanarũ quæſtionum,Sed tibi hoc video non poſſe deberi.Item lib.II de Oratore, An me
» tam impudentem eſſe exiſtimatis vt vobis hoc preſertim munus putẽ diutius poſſe debere?Et de legibus lib.II,
» Præclare exigis Quinte,at ego effugiſſe arbitrabar,& tibi horum nihil deberi poteſt.

71.10 Propẽ omnium fanorum ac ſacrorum locorum)Hic locus imminutus decurtatúſque eſt in manu ſcriptis co-
dicibus,quem tamen vt in vulgatis eſt conſeruauimus. in illis autem ſic ſcriptum eſt, PROPE OMNIVM
FANORVM LOCORVM.

72.4 Cum ſacra via deſcenderem)Hæc eſt omnium antiquorũ excuſorúmque codicum lectio,Aldino excepto,qui

DISCEDEREM habet. Fuit ille quidem in huius voluminis editione ſui diſſimilis. Domus Ciceronis in Pa-
» latio fuit: deſcendebat igitur, cum in forum ſacra via iret, quod etiam Horatius in Epodo tangit, Intactus aut
» Britannus, vt deſcenderet ſacra cathenatus via. Aſconius item hoc oſtendit pro M. Scauro, Demonſtraſſe vobis
» memini me hanc domum in ea parte Palatii eſſe, quæ cum ab ſacra via deſcenderis, & per proximum, &c. Plu-
» tarchus etiam in vita Ciceronis. πλεοπλαθὼν δὲ ὁ κικέρων ἐκάλει τὴν σύγκλητον εἰς τὸ στησίου διὸς ἱερὸν ὃν στάτορα ῥωμαῖοι καλοῦσιν ἱδρυμένον ἐν ἀρχῇ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ πρὸς τὸ παλάτιον ἀνιόντων. Templum igitur Iouis ſtatoris in principio ſacræ viæ poſitum eſſe docet illis qui ad palatium aſcendunt.

72.4 Trudi videret) Nos quamuis variatum, vel potius deprauatum hunc locum in cunctis manu ſcriptis inuenerimus, tamen nihil permutauimus. Verum quia non ſine cauſa tot melioris notæ codices à vulgatis diſſentire exiſtimandum eſt, prætermittere noluimus quin veterē ſcripturam, etſi deformatam, notam, teſtatámque relinqueremus. Acrioris iudicii viri diligenter cōſiderabunt, an genuina ſit vulgata lectio, ſimúlque an verior, & ſincerior ex hac vetere ſcriptura elici poſſit, quæ hic interim notata nemini moleſta erit. eſt autē hæc, SED AD SVPPLICIVM PRAESENS VIDERI VIDERET.

72.6 Sed ille ſe in interiorē partem ædium abdidit Sulla in ſenatu) Et hunc locū mancum inuenimus, diminutúmque in antiquis exemplarib⁹, qui multis poſtea additis verbis ſuppletus fuit: nobis rectius viſum eſt, ſublatis quæcunque adcreuerant, legitimas tantū Ciceronis voces relinquere. Sic enim facilius puto poſſe veram lectionem inueſtigari.

72.6 Veriſſimæ literæ Seſtii fuere) Manu ſcripti codices, SESTIVS FVRERE: vt ſit furere pro furebat, quod frequens eſt. debebant tamen à ſuperiori periodo hæc duo verba punctis diſtingui, Nō poterat vllo pacto, inquit, hæc ferre Seſtius, ideóque fremebat. nec tamen huius lectionis aliud teſtimonium habemus, quàm veterum codicum auctoritatem: quare qui vulgatam ſequi mauult, ſuo arbitrio, me non repugnante faciat.

72.9 Pauci pannoſi ſine laterna) Neſcio an hic locus corruptus ſit, non parum certè timeo. Vetus noſter codex ſic habet, PAVCIS PANNOSI SINE ALANTERNA: vt nihil relinquamus eorum quæ in illo diuerſa ſunt, maximéque vbi mendi ſuſpicio eſt: vt aliorum induſtria, quum nobis non licuit, aliquādo poſſit præclarus hic auctor hac etiam parte iuuari, & purgari.

72.10 Publium reum, &c.) Nos (niſi fallimur) auctoritate meliorum codicum moti melius hunc locum reſtituimus: tranſpoſitæ erant dictiones: puncta perperam collocata: quædam etiam vox temere inculcata. Non enim primo dicit, Niſi ante occiſus erit à Milone: ſed, Reum Publium fore à Milone puto. ꝗ] περίθετον autē Niſi antè occiſus erit. Reum autem à Milone, id eſt Milone accuſatore. non autē primo pronunciat à quo occidi debeat, ſed indefinite (niſi antè occiſus erit) inquit. à pluribus enim periculum mortis Clodio impendebat, ſiquidem tam ſeditioſe ſe gerebat, vt ſingulis dieb⁹ mors ei inſtaret: quod etiam ſuprà hac epiſtola dixit: Ipſe occidi potuit. M. e-
» tiam Antonius Clodium interficere voluit, cū gladio ſtricto eum inſecutus eſt, negotiúmque tranſegiſſet (vt inquit Cicero in II Philippica) niſi ille ſe ſub ſcalas tabernæ librariæ conieciſſet, iiſque oppilatis impetum Antonii cōpreſſiſſet. Ariolatur autem à Milone occiſum iri, ſi ſe interim ei obuiam obtulerit, id eſt antequā in iudicium ab eo vocatus ſit. Eſt autem aliquantum peruerſionis in hac altera parte: vnde nonnulli ex re geſta ITVRO LANVVIVM reſtituerunt. Nos parcius (vetere ſcriptura diligenter conſyderata) SI SE INTERIM OBVIAM OBTVLERIT ſcripſimus. Quia tamen falſa noſtra coniectura eſſe poteſt: veterem ſcripturam hic omnibus diſcutiendam proponimus: vt ſicui noſtrum iudicium diſplicuerit, ipſe habeat vbi ingenium ſuum exercere poſſit. eſt autem hæc: SI SENTITVR VEIAM OBTVLERIT.

74.1 An tu me exiſtimas) Vetus codex habet, quod nos recepim⁹, AIN' TV? AN EXISTIMAS, cum interrogatione pronunciatū, quaſi familiariter, & amicè corrigat quòd id ſuſpicatus ſit. lib. XII, Venio ad Tirannio-
» nem. ain' tu? Verum hoc fuit? ſine me, &c. Lenis eſt autem iocundáque reprehenſio, quaſi dicat. Itáne facere opor
» tet? Sæpe etiam, ain' tandem? pari ſignificatu dicit, vt lib. VI. Ain' tandem Attice laudator integritatis, & elegantiæ
» noſtræ? Item in epiſtola ad Pætum, Ain' tandem? inſanire tibi videris, quòd imitere meorum verborū (vt ſcribis) fulmina.

74.3 Et ii ſubrogentur) Nos ex cunctis melioribus libris SVBRINGENTVR, ſcripſimus. Ringi autem iraſci,
» & ſtomachari. Horatius lib. II epiſtolarum, Quàm ſapere, & ringi. Eſt autem notiſſimum, & elegantiſſimū verbum, licet de eius etymologia pugnent inter ſe Grammatici.

74.4 Aſt num geram manum fuiſſet) Nos quod etiam in Germanici libri margine adnotatū eſt: GERMANVM ſcripſimus, id eſt priſtinis noſtris actionibus congruens & conſentaneum. Græci ἀδελφὸν dicunt. Iſocrates in Panegyrico, καλὰ μὲν ἂν ταῦτα καὶ πρέποντα τοῖς περὶ ἡγεμονίας ἀμφισβητοῦσιν, ἀδελφὰ δὲ τῶν εἰρημένων. Plato lib. III de legibus: εἴπας θαύματα ἀδελφοῖς ἐν τοῖς γενομένοις αὐτοῦ πρὸς τὸν δυστυχῶς πολιτεύσαντα ἐπαίνων. Sed & Græcæ & Latinæ vocis plura exempla adfert Gulielmus Budæus in ſuis doctiſſimis cōmentariis: vt qui vtrūque nomen exacte intelligere velit, illuc eum reiiciamus. vnde enim hæc melius diſci poſſunt, quàm ab illo, qui vtriuſque linguæ theſaurum ita vno libro complexus eſt, vt aliis facultatem quicquam in tali genere ſcribendi eripuerit? quamuis locum hunc in oratione contra L. Piſonem non oportere puto, quēadmodum ille iubet, corri-
» gi, Illud verum geminum cōſiliis Catilinæ & Lentuli, quòd me domo mea expuliſti. nam (geminum) eandē vim & ſignificatum quam (germanum) habere duco: & in cūctis exemplaribus nulla varietate ita legitur. Præterea in partitionibus GEMINA, non GERMANA, vt ipſe legit, omnes codices habent: vt eo exemplo recepta potius Ciceronis in Piſonem lectio, quàm illius caſtigatio probari, & corroborari videatur.

74.4 Bibliothecam mihi tui pinxerunt cōſtructione, & ſi ſcribis.) Noſter antiquior codex, ET SIT TYBISEOS habet: ſupra quas voces, alia noua manu vulgata lectio perſcripta fuerat: vnde in excuſos omnes codices (vt puto) fluxit. Nullum mendū eſt in antiqua ſcriptura, niſi quòd librarii vitio, vna dictio diuulſa fuit, cuius fractæ partes cum vicinis dictionibus cohæſerunt: vt ſi eas iterum coniungas, nihil ſcrupuli reſtet. Sic igitur legendum eſt,

CONSTRVCTIONE ET SITTYBIS. ſunt autẽ Heſychio σιττύβαι, δερμάτιναι στολαί, μικρὰ ἱμαντία: vt fortaſſe hic Sittybas appellet, quas antecedente epiſtola membranulas vocat, ſiue potius lora & corigias librorum. Quàm falſa autem, & inepta eſſet vulgata lectio, vnuſquiſque iam facile perſpicere poteſt.

75.3 Ergo erimus ὁπλῖται, qui togati eſſe volum?) Noſter melior liber, & integrior, ERGO ERIMVS ΟΠΛΟΙ QVI ΤΑΓΟΙ ESSE NOLVIMVS. Nos ita ſcripſimus, Ergo erimus ὁπλῖται, &c. defectum vnius literæ in antiqua ſcriptura eſſe arbitrati. Queritur Cicero ſibi non licere in otio viuere: ſed cogi in bellũ, & in caſtra alios ſequi, cum ſemper ciuilia bella deteſtatus ſit, & fugerit: atque hoc etiam id indignius putat, quòd nunc ſi ad arma veniendum erit, ipſe alios cogetur duces habere, & illorum conſilio, & quaſi iuſſu res gerere: cum olim ſi pugnare voluiſſet, ipſe dux eſſe potuerit, & aliis imperare, & quid faciendum fuerit mandare: nec tamen voluit. Significat autem tempus, quo magnas copias paratas habuit pro ſe pugnare contra vim, & furorem Clodii, vt eum in ciuitate retinerent: quando ipſe, quia à cæde ciuium abhorrebat, potius cedere voluit, & illis ſua ſtudia, & ardores animi remiſit. hanc ſententiam præ ſe ferre Græca verba notiſſimum eſt: quare non erimus in illis declarandis longiores. Amazonas appellatas eſſe ὁπλίτιδας Martis propter robur, & animi præſtantiam in rebus bellicis tradit Proclus in commẽtariis in Politiam Platonis his verbis, ἀμαζόνας λέγω τὰς διὰ τὴν ῥώμην καὶ ἀρίστας εἶναι ῥηθείσας ὁπλίτας καὶ τιμηθείσας μετὰ τῶν ἴσων.

75.4 Quibus melius Lẽtulo eſſe ſcriptũ erat) Scripſimus nos ex antiquiore noſtro codice (meliuſcule). Quo diminuto aduerbio vtitur etiam in prima epiſtola ad Tironem, » Volebam ad te Marionem remittere, quem cum meliuſcule tibi eſſet, ad me mitteres. » Errorem autem fortaſſe fecerat, quòd in ea voce Q. pro C. ſcriptum eſt. alibi autem oſtendimus quàm ſæpe has literas nullo diſcrimine permutarent.

75.4 Nos vero ferrei) Emendauimus SERVI, non parum adiuti ab antiquo exemplari: etſi ne in illo quidem integra eſt hæc dictio: nam in vna litera aliquantulum peccati eſt: ſed maxime ratione ducti: iterum enim ſuperiorum verborum ſententiam (vt ipſe etiam teſtatur) breui perſequitur. Suprà autem bene cum Lẽtulo actum putat, quòd morte, illorum temporum iniquitatem fugerit: ſe & Atticum, qui viuunt, potius miſeros appellandos: præcipuè tamen ſe, nam nullam habere Atticum propriam ſeruitutem, communi tantum nomine ſeruũ eſſe. cum enim omnes ſint, neque ipſe excipitur: ſed aliorũ fortunæ comes eſſe intelligitur. explicat autẽ multis verbis quare ipſe præter alios ſeruus ſit: ex quibus omnib⁹ manifeſto cõprehẽditur, hic SERVI, nõ FERREI legendũ eſſe. Nã locũ etiam illũ emendauim⁹, qui corruptiſſime pro SERVITVTEM, VIRTVTEM, antè habebat.

76.1 Ηκα σιὼ φθιμένοισιν) Vetus codex οὐχ ὁσίη φθιμένοισιν, quæ vera eſt, & caſta lectio huius loci. eſt autem hemiſtichium Homeri, οὐχ ὁσίη φθιμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι. raro autẽ Cicero integra prouerbia citat: prima tantum verba ponit, Satis enim illi eſt loca indicaſſe: quoniam erant tunc in ore fere omnium. Non fas autem eſſe dicit aduerſus mortuos ſe iactare: de mortuo autẽ loquitur, vt ipſius verbis declaratur. ſimile eſt hoc prouerbium » illi, Cum mortuis non niſi laruas luctari.

76.2 ὁ δὲ τοί ἐστι μῦθος) Nos ſcripſimus ὁ δὲ τοί ἐμπάζετο μύθων, quæ ſunt itidem verba Homeri, hoc ſenſu, Hic vero nihil curabat de ſermonibus, & fabulis illis. Eſt autem hæc epiſtola obſcurior ſua breuitate: tantum enim res indicat, & non longiore ſermone, vt ei mos eſt explicat: vt videatur ſtudio, & induſtria cum de rebus domeſticis agat, voluiſſe eſſe obſcurior. Videndum autem, an pro PRAESIDIA, PRAEDIA, in hac ipſa epiſtola legendum ſit: quod ego ſanè puto: prædia enim locantur, non præſidia. Quid autẽ nunc de præſidiis agat? & ſanè frequẽter inuenies in hoc peccaſſe etiam antiquos librarios, cum alteram pro altera ponerent harum vocũ: quemadmodum in Aldinis etiam codicibus in libello de ſenectute, prædio, pro præſidio ſcriptum eſt: vetátque Pythagoras iniuſſu imperatoris, id eſt dei, de prædio & ſtatione vitæ decedere. cum præſidio proculdubio legẽdum ſit. qui opinionem noſtram probarit, PRAEDIA LOCABIS leget: nos tamen in antiquis, & excuſis ſimul libris inuentam vocem veriti ſumus noſtra auctoritate delere.

77.1 Sed nihil magis quàm patina Cyrotari: cenam, &c.) Hic locus flagitioſè corruptus eſt: nã Beroaldus, qui corrigere voluit, magis deprauauit: nos ſinceram lectionẽ reſtituimus ex vetuſtis codicibus: quos ſi diligenter ſtudioſi inſpicerẽt, nõ tantis vulneribus optimi auctores cõfecti eſſent. Nulla prorſus erat in noſtro meliore libro niſi vnius literæ peruerſio, PE enim pro DE ſcriptum erat eo loco. Nam de Rauduſculo. qui errores æquiore animo » ferri poſſunt, & ſine impudentiæ crimine tolli. De Tyrotaricho autem in epiſtolis ad Pætum, Tu vero (volo enim » abſtergere animi tui metum) ad Tyrotarichum antiquum redi. In eadem autem epiſtola, Quem denarium narras, quam Tyrotarichi patinam? Quid autem per Rauduſculum intelligat, nõ planè mihi notum eſt. lib. XIIII, » Nec mehercule me Rauduſculum mouet, ſed homines beniuolos, qualeſcunque ſunt, graue eſt inſequi cõtumelia. Sic enim in noſtris exemplaribus legimus, non Rauduſculus. De porta Rauduſcula meminit M. Varro de lingua latina, ſic appellata quòd ærata fuit ab ære raudo. Et Valerius Maximus lib. V. cap. V de pietate, Nam Sex. Pompeius, Rodus, vel Raudus ſignificare rem rudem, vel imperfectam tradit.

77.1 Μήπω μέγα εἴπῃς, &c.) Nos hunc Sophoclis ſenariũ repoſuimus tam integra, & tam certa vetere ſcriptura, vt nihil fermè in ea deſideretur. ſed hæc poſtea cum in veram lectionem incideris, cognoſci poſſunt: antè enim vnius literulæ peruerſio vel defectus, tantam gignit obſcuritatem, vt nihil moleſtius ſit, quàm ex his ita ſcriptis characteribus velle veram lectionem elicere. Inuenimus hũc verſiculum apud Iohannem Stobæum λόγῳ ργ. ὅτι ἀβέβαιος ἡ εὐπραξία, ſub nomine Sophoclis, μήπω μέγ' εἴπῃς πρὶν τελευτήσαντ' ἴδῃς. explicat autem ferè Solonis ſententiam, qui neminem beatum ante quàm obiiſſet, dici volebat.

77.2 Nihil alſius, nihil amœnius) Poſt hæc verba inuenimus in noſtro antiquo exemplari quaſdam Græcas voces, quas non potuimus intelligere omni diligentia adhibita. Quod reſtabat, conati ſumus, characteres illos imitari & effingere, vt aliorum labore & induſtria aliquando hic locus reſtituatur. ſententia valde conuenit (& extrema » etiam verba non parum ſimilia ſunt) cum loco illo in XV lib. Hæc loca venuſta ſunt, abdita certe, & ſiquid ſcri» bere velis, ab arbitris libera: ſed neſcio quomodo, εἶχες φίλας: multũ tamen diſcrepant priores partes. quare me-

lius & certius quiddam quærendum eſt: ſunt autem verba illa Græca ex fabula AEſopi de teſtudine.

77.3 De Domitio ἀλλ' οὕτω ὁμοιότατα τοῦ εἰδώλου) Nos (niſi fallimur) hûc etiam locum reſtituim⁹, à nullo alio quàm ab antiquo codice adiuti, qui incorruptá ſeruat adhuc (vt nos putamus) ſcripturá: eſt ſanè integer ſenarius, & dimidius: cuius autem, dicere non poſſumus: nuſquam enim alibi hæc verba legimus: credimus comici alicuius eſſe. de ficorum autem inter ſe ſimilitudine prouerbium hoc Græci habebant σύκου ὁμοιότερος. Plutarchus etiam in commẽtario de communibus notionibus aduerſus Stoicos, εἰ μήτε φάττα φάττῃ, μήτε μέλιττα μελίττῃ, μήτε πυρὸς πυρῷ ἢ σύκῳ τὸ τοῦ λόγου σῦκον ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ γέγονεν ἀπαράλλακτον.

77.6 Et in eo γραμμὴν teneam) Vetus codex, & τὴν ἕω γραμμὴν teneam. quanuis autem falſam hanc lectionem putem, & ſane repudiauerim, volui tamen eam hîc proponere. Quid enim quod hic quadret ἡ ἕω γραμμή, id eſt matutina linea ſignificare poteſt? Si enim τὴν ἄνω γραμμὴν habuiſſet, ſupremam lineam ſignificaſſet, quod fortaſſe potuiſſet defendi. Dixit enim etiam Euripides ſummã lineam malorum, cum extremum terminũ miſeriarũ intelligere vellet. Hæc eius verba ἐπ' ἄκραν ἥκομεν γραμμὴν τῶν κακῶν. hic autem tenere lineam arbitror ſignificare, in eo negotio ita ſe gerere, vt à recto & tuto tramite ne digitum quidem recedatur. ideo autem non penitus eam contempſi: quia miratus ſum rudem Græcarum literarum librarium cum rectam ſcripturam conſeruare nõ potuiſſet, ita peccaſſe, vt aliquem tamen ſenſum illæ literæ retinerent.

79.2 In nos verò ſuauiſſime hercule & effuſus) Nos SVAVIS MEHERCVLE, ET EFFVSVS ſcripſim⁹. Quã lectionem veriorem, & elegantiorẽ viſum iri putamus. Locũ autem illum, ET VOLVPTATIBVS PROPTER REMP. &c. valde ſuſpectum habemus: nam in manu ſcriptis VOLVPTATVM legimus, non VOLVPTATIBVS: & monoſyllabum illud SIC, non intelligimus cui parti reſpondeat. Eruditiores accuratius hæc conſiderabunt, vtinam noſtra ſuſpicio inanis ſit & curioſa.

79.4 Noſtram ambulationem, & Laconicum, eáque quæ circa ſint) Nos veterem ſcripturá reſtituimus. cum enim de ædificiis agat, Cyrea intelligimus, ea quæ à Cyro architecto, quo in ſuis ædificationibus plurimũ vtebatur, fabricata ſint. magni autem hic nominis ea tempeſtate fuit. Meminit illius Cicero pluribus locis, vt ſæpe in oratio-
» ne pro Milone, ſemel autem his verbis, Sed ſubito ei eſſe nuntiatum Cyrum architectum eſſe mortuum: itaque
» Romam repente conſtituiſſe proficiſci.

80.3 Nec metuo tamẽ ne mihi ſermo ſit abs te, quo magnopere delector) Sic quondam legebatur: ſed aut nulla, aut admodum frigida erat (niſi fallor) ſententia eorum verborum. Alii poſtea reliquis eius partibus conſeruatis pro SIT, DESIT ſcripſerunt: quemadmodũ eſt in antiquis libris. Quod ſi facili quadá & plana lectione contetus eſſe vis, & veterem ſcripturam non curas, hanc potes eligere & tenere: apertus enim ſenſus eius eſt. antiqua autem valde diuerſa eſt, habétque non parũ difficultatis & obſcuritatis: quam tamẽ in medium propoſui vt accuratius à diſertis viris cõſiderari poſſit. nec enim arbitror ſine cauſa antiquos omnes libros ab impreſſis tãtopere diſſentire, exiſtimóque nõnullos eius obſcuritate offenſos illam repudiaſſe, & duabus interiectis dictionib⁹ apertiorem & clariorem lectionem facere voluiſſe. quod ſi verum eſſet, nõ me pœniteret veterem potius quanuis ſuſpectam & duram reſtituiſſe, quàm ab illis concinnatam & factam: nunquam enim ratio illa corrigendi libros mihi placuit. Aduerbium illud (opere) nõ aliàs, vt puto, ab hoc auctore ſimplex vſurpatum eſt, niſi fuerit illinc etiam ſublatum vbi eſſe debebat: quemadmodum hic ei fortaſſe acciderat, cum alia voce, nec vna tantum, complicatum frequens eſt, vt magnopere, ſummopere, & aliis: ſignificaret autem hic (valde) ſi proba & fidelis hæc le-
» ctio eſt. Liuius tamẽ non ſemel eo vſus eſt, etſi (opere) apud eum aliud videtur ſignificare libro primo: Quæ lon-
» go effata carmine non opere eſt referre. Et V etiam, Poſtquam audiuit auſpicem eſſe haud intacti religione animi, cauſatus de priuati portenti procuratione, ſi opere illi eſſet, conſulere velle, ad colloquium vatem elicit. Id eſt ſi commodum ei eſſet, & nullo maiore negotio impediretur. Vtuntur & alii non incelebres auctores hoc aduerbio. De ſinceritate loci Ciceronis quid iudicandum ſit, eruditi & ingenioſi viri ſtatuent. Cum autem in hac epiſtola de duobus Demetriis agat, qui fuerit ille, de quo ſermo eſt in extrema eius parte, dubium non eſt: ipſe enim aperit. de quo autem Demetrio loquatur, cum in prima parte epiſtolæ dixit, Potes à Demetrio: non tam perſpicuum eſt. Puto autem intelligi Demetrium quendam libertum Cn. Pompeii, qui magnam apud eum auctoritatem habuit, & omnium ipſius conſiliorum particeps fuit. vnde Cicero cupiens ſcire vim & ſenſum ſermonis Pompeii quem habuerat cum Craſſo, hortatur Atticum vt inde quærat: facile enim ex eo omnẽ rem intelligi poſſe Plin. libro XXXV. cap. XVIII, cum numeraret eos quos è ſeruili conditione fortuna in altum euexiſſet, quia eos
» patroni valde dilexerant, nõ prætermiſit hunc. ſic enim inquit, Sed quid hos refero aliquo literarum honore cõ-
» mendatos? talem in cataſta videre Chryſogonum Syllæ, Ampionẽ Q. Catuli, Heronem L. Luculli, Demetrium
» Pompeii. Tradit etiam Dion, cũ de Theatro Pompeii in hiſtoria ſua loqueretur, ſe audiuiſſe illud nõ Pompeium ædificaſſe, ſed Demetrium quẽdam eius libertum è pecunia quam ſibi parauerat in cunctis expeditionibus cum patrono verſatus. Qua de cauſa merito ei operis illius cognomen attribuit, ne Pompeius ipſe male audiret, quòd eius libertus tam multam pecuniam coegiſſet, vt huiuſmodi ſumptus facere poſſet. Mira etiam quædam de huius potẽtia & opibus Plutarchus narrat, qui hortos etiam illos magnificos eum ædificaſſe tradit, qui horti Demetrii ſunt poſtea appellati.

81.1 Macroni vix videor præſto eſſe. Idibus enim auctionẽ Larini, &c.) Diuerſam inuenim⁹ lectionẽ in manu ſcriptis exemplaribus, nec tamen receptam, & cõmunem reiecimus: hîc igitur illam teſtatam reliquemus. nos ſanè in antiqua nonnihil vitii putamus eſſe: quinetiam vulgatam mendo vacare non arbitramur. Quid igitur in tantis tenebris aliud gerere potuimus, aut quod tutius cõſilium capere, quàm doctiorũ iudicium expectare copia illis antiquæ lectionis facta? Sic ergo melioris notæ liber habet, MACRONI VIX VIDEOR PRAESTO ESSE ENIM AVCTIONEM LARINI VIDEO ET IDVVM PRAETEREA.

82.1 Ergo etſi rata fuiſſe me in altercationibus, &c.) Locus manifeſtò corruptus. Nos conati ſumus, dum melior lectio indagetur, ita locum caſtigare, vt probabilis aliqua ſententia eliciatur, nec tamen valde illi confidimus. Vete-

rem autem ſcripturam hic conſtituemus, vt poſſint ingenioſiores videre, an ſuo labore, & induſtria maculæ, labéſque ex hoc loco tolli queant: eſt autem hæc cum fide huc tranſlata, ERGO ET SI IRATA FVISSE ME,&c.

82.2 Hunc ὄχλον) Nos σκυλμὸν vt in antiquo exẽplari inuenimus, ſcripſimus, id eſt perturbationem, & tempeſtatem ciuitatis: σκυλμὸς enim ταραχὴ καὶ σάλος. Artemidorus Onirocriticon lib. II, ἀστυνομῶν ἢ παιδονομῶν ἢ γυναικονομῶν φροντίδας καὶ σκυλμοὺς ὑποτίθησιν ὡς ἰδόντι διὰ δήμους ἢ διὰ παῖδας καὶ διὰ γυναῖκας. Paulo poſt, συμφέρει δὲ ἢ οἰκίας ἄρχειν καὶ ἀνδραποδιστῶν πολλοὺς σκυλμοὺς καὶ ἀηδίας βιαστικὰς ὑποτίθησιν. intelligit autem altercationes quas in Senatu factas audierat.

83.2 Soles enim tu hæc feſtinè odorari) Videant eruditi an rectius quod manu ſcripti adhuc retinẽt libri, & Germani in margine ſui codicis adnotarunt (feſtiuè) legatur: id eſt eleganter, & ſuauibus quibuſdam blanditiis.

84.2 Deditus Græcis literis, ac pituaniis) Nos cum locum hunc peruerſum eſſe liquido credamus, veterem ſcripturam, qualis qualis eſt, repoſuimus: putantes omnino illam minus deprauatam, & contaminatam eſſe: notam autem quæ mendũ indicaret prope eam adpoſuimus. Præterea videndũ eſt, an pro, PRAETOR CLODIVS, P. Clodius legi debeat. Nam ſæpe inuenimus, quod antè teſtati ſumus, veteres etiam libros, & aliis partibus probatiſſimos, in his prænominibus turpiter deformatos. Quod accidit librariorum imperitia. Cum enim per notas prænomina ſcribere moris eſſet, hi autem interpretari vellent, ſæpe voces riſu dignas ſcribebant, quod fortaſſe etiam hic accidit.

84.3 Dedi ac multis quidem de rebus ἡμερολογιῶν perſcripta omnia) Noſter antiquus, & Germanicus etiam codex ἡμερολεγδὸν, vt ſit aduerbium, id eſt prout ſingulis diebus geſta ſunt. Hanc vocem ſuo loco apud Sudam reperies, etſi illam non exponit, vt puto, quia ſatis nota, & vulgata erat. Paulo poſt vbi QVONIAM NON MIHI VIDERIS ſcriptum antè erat, ſcripſimus QVONIAM MIHI VERO ex vetuſto noſtro exemplari. Cõiectatur Cicero Attico non redditas eſſe literas, quia diutius manſit in Epiro, quàm dixerat. cum autem propter iter Aſiaticũ, quod ab illo ſuſceptũ erat exiſtimaret Cicero Atticũ iam in via eſſe, in alia loca epiſtolam illam, quò venturũ ipſum putabat, miſerat. cum igitur videat illum diu in Epiro moratum, coniicit literas eas non redditas.

84.3 Procilius condemnatus) Noſter antiquus liber COMMENDATVR. Non tamen receptam lectionem repudiauimus.

84.5 Eratini me ad ſua tempora) Caſtigauimus ex vetere codice, REATINI ME AD SVA ΓΕΜΓΗ. Habet autem idem codex, CONTRA INAMNATIS: nõ, INTER AMNATIS vna ſyllaba ſuppreſſa: nam apud Strabonem etiam Interamna appellatur. Sic autem hunc locum legi debere confirmant etiam verba illa » Varronis li. III de agricultura, Axius Appio ſubridẽs, Recipe nos, inquit, in tuũ Ornithona, vbi ſedes inter aues. » Ille, Ego vero, inquit, te preſertim cuius aues hoſpitales etiam nunc ructor: quas appoſuiſti paucis ante diebus in » villa Reatina ad lacum Velini eunti de controuerſiis Interamnatium, & Reatinorum cognituro. Dionyſius Alicarnaſſeus libro primo ῥωμαϊκῆς ἀρχαιολογίας, cum loqueretur de vrbib⁹ in quibus primo Aborigines habitarunt (erant autem hæ in Reatina regione) mentionem fecit etiam ſeu oppidi, ſeu pagi Septem-aquæ appellatĩ, paucas autem admodum illarum ſua tempeſtate manere dicit, plurimas vero bello & aliis iniuriis dirutas, & euerſas, habitatoribus vacuas relictas eſſe.

84.5 Defluit in Cumanũ) Loco horũ verborum, ROSIAE VIXI CVM AXIO habent manu ſcripti codices: rectè profectò, & vere. Roſia autẽ ſeu villa, ſeu ager in his locis. M. Varro de Agricultura, Cæſar Vopiſcus AEdilicius cauſam cũ ageret apud cenſores, cãpos Roſiæ Italiæ dixit eſſe ſumẽ, in quo relicta pertica poſtridie non appareret propter herbam. Virgilius Roſea rura Velini appellat. Axium autem hunc eſſe credo, de quo meminit M. Varro in ſuperiore à nobis citato loco, qui agros ea regione poſſidebat. Viuere autem cum aliquo, frequens eſt ſermo Ciceronis: lib. XIIII, Cum Panſa vixi in Pompeiano. & aliis plurimis locis.

84.6 In Andromacha tamẽ maior fuit, quàm Aſtyanacte) Emendauimus, quàm Aſtyanax: vt ſint ambo hiſtrionũ nomina. Vetus codex ſic habet, QVAM ASTIA NAM IN CETERIS. Nos particulam illam NAM coniungendam eſſe putauimus cum præcedente dictione, vltimámque eius literam, in X eſſe vertendã. Qua cõiectura etiam paulo ante vbi erat OPERAM MISERAT, caſtigauimus, DEINDE ANTIPHONTI OPERAM, IS ERAT ANTE,&c. Vt importune litera illa M, bis repetita eſſet, ex duabúſque vocibus vna facta: vt cum Antiphontẽ ſuprà valde contempſerit, in Andromacha tamen illum dicat maiorem fuiſſe, quàm Aſtyanax qui & ipſe tragœdus erat. multi decepti ſunt qui Aſtyanactem tragœdiæ nomen eſſe crediderunt.

84.7 Non quo animus deſit, aut amicis careat) Vetus noſter codex extremá hanc dictionem non habet: quare exiſtimaui vltimam antecedentis literam, cum ea quæ ſequitur ab eadem litera qua illa deſinit, incipiat, vacare, & AMICI legi debere: vt ſit, NON QVO AVT ANIMVS DESIT, AVT AMICI, ſcilicet deſint. hanc autem ita certam, & ingenuam caſtigationem putaui, vt ſic in meo libro ſcripſerim.

84.8 Ex comitiatis puto fore vt ducantur Tribunitii) Hæc eſt vulgata lectio: pro COMITIATIS, manu ſcripti omnes COMICIA. Nam verbum illud Tribunicii, cum ſequenti periodo coniungi debet: vt ex ſecũdo etiam lib. epiſtolarum ad Q. Fratrem colligitur: vbi eandem hanc rem iiſdem penè verbis narrat. Debuit autem explicare qui candidati: fuere enim tribunicii candidati, & non conſulares, qui pecunia apũd Catonem depoſita com promiſerunt ſe illius arbitrio petituros. Ducere autem comitia, differre ſignificat. Reſtat tantum accuratius cogitare quomodo vox illa EX prorſus mendoſa corrigi debeat. Nos SED COMITIA ſcripſimus. Qui verius hunc locum aut meliores codices nacti, aut feliciore coniectura vſi reſtituere poterunt, hi nobis rem gratam facient: quia tamen in ſuperioribus verbis nõnihil diſcrepant ab excuſis manu ſcripti codices, hic veterem lectionem cõ fide, & diligentia deſcribemus, SED COICIO CONSVLIS POMPEIVS APSVNT EX COMICIA PVTO FORE VT DVCANTVR.

84.9 Nam eum Cæſari legarat Appius) Noſter antiquus LEGERAT habet, non LEGARAT: quod etiã Ger-

mani adnotarunt in margine ſui libri. In illo etiam loco libro X, vbi alii habebant LEGARER, noſtri codices
» LEGERER retinent, Me legatum iri non arbitror: cuius adhuc (vt optaui) mentio facta nulla ſit, eo minus ha-
» beo neceſſe ſcribere, aut etiam cogitare quid ſim facturus, ſi acciderit, vt legerer. Quod ſi recipiatur, vt nos feci-
mus, illum etiam locum in oratione pro Seſtio corrigere oportebit, Ne iſti quidem quos legatos non modo nul-
lo S.C. ſed etiam repugnãte ſenatu tibi tute legaſti. In nullis autem vidimus manu ſcriptis libris eam orationem.
excuſi autem omnes cõtaminati ſunt: credimus autem Legi legatũ, quemadmodũ Legi iudicem dici. nam quin
Senatus officium eſſet legatos legere, dubiũ eſſe non debet. Colligitur hoc optimè ex oratione in Vatinium, vbi
idem erratum eſſe, quod aliis locis, credendum eſt. Sed hoc etiam planius confirmatur, quia infrà Deligere dixit
cum eandem rem magis explanaret, vt crimen Vatinii augeret, qui contra morem maiorum, quos ſibi viſum e-
rat ipſe legerat. ibi autem non tam facile potuit vt primo loco peccare librarius, quia verbum præpoſitionẽ ha-
» bebat. Verba Ciceronis hæc ſunt, Ne hæc quidem ſenatui relinquebas, quæ nemo vnquã ademit, vt legati ex e-
» ius ordinis auctoritate legarentur. Adeóne tibi ſordidum cõſilium publicum viſum eſt, adeo afflictus ſenatus, a-
» deo miſera, & proſtrata reſp. vt nõ nuncios pacis, ac belli, non curatores, non interpretes, non bellici conſilii au-
» ctores, non miniſtros muneris prouincialis, Senatus more maiorum deligere poſſet?

85.6 Huic ioculatoriæ diſputationi ſenem illum) Hic locus antè corruptiſſimus erat. Nos veram ex antiquis codi-
cibus lectionem reſtituimus. Reddit rationem cur in ſermone de Oratore, tribus libris ad Q. Fratrem miſſis, expo
ſito Sceuolæ perſonam ex poſterioribus duobus dimouerit, exemplóque Platonis oſtendit ſe non temere feciſ-
» ſe: cúrque in primo libro loquentẽ inducat docet. Nam primi libri (inquit) ſermo non alienus erat à Sceuolæ ſtu
» diis: reliqui libri τεχνολογίαν habent, id eſt rationem & præcepta artis rhetoricæ: cui ſermoni, & diſputationi, gra-
» ui ſcilicet & ſeriæ ioculatorem ſenem illum intereſſe rectũ mihi viſum non eſt. Nec enim tam curioſam, & ſub-
tilem diſputationẽ ille ferre potuiſſet. Primo autem libro latè de arte locuti ſunt: in quo ſermone ſæpe de legibus
(quod ſtudium proprium erat Sceuolæ) loqui accidit. Quare nõ incommode, nec grauate in primo illo ſermone
verſatus eſt.

85.10 Etſi vberior liberalitatis huiuſce ratio) Nos auxilio antiquorum librorum hunc locum fœde inquinatum pur-
gauimus vt in noſtro ſcriptum eſt. Dicit autẽ, Quanuis Scauri liberalitas vberior ſit: gratiorem tamen videri li-
beralitatem illorum qui occuparant, id eſt qui præuenerant hunc: & animos, beneuolentiámque multitudinis ſi-
» bi præconciliarant, intelligit autem Meſſalam, & Domitium. Suprà in hac ipſa epiſtola, Meſſala noſter, & eius
» Domitius competitor liberalis in populo valde fuit: nihil gratius: certi erant COSS. Qui locus & ipſe non pa-
rum antè mendoſus erat.

85.11 Iam enim tibi luciſci loqueretur) Cõmutata ſeries duarum dictionum pulcherrimum ſenſum diu latere fecit:
In noſtro enim antiquiore poſt illam dictionẽ LVCISCI, eſt TIBI, nõ ante, vt in vulgatis. Quòd ſi primam
huius TIBI, literam cum antecedente dictione cõiungas, Luciſcit, feceris. incipit autem iam genuina lectio ap-
parere: reliqua vt nos in noſtro libro ſcripſimus ex vetuſtioribus exemplaribus colligũtur. animaduertant igitur
ſtudioſi tam parua peruerſio quantas tenebras offundat: quámque elegantes ſenſus perturbet. Luciſcit autẽ per
I, nõ Luceſcit ſemper in antiquis libris ſcriptum obſeruauimus: quod etiam in Terentio illo Politianus adnotat,
de quo alibi diximus: nec nõ omni laude & honore dignus Petrus Bembus in ſuo dialogo de fabulis Terentii in
» illo loco, Luciſcit: hoc iam cur ceſſo pultare oſtium? tam puſillam, & tam tenuem ἀκαίας tam magnus & tam
grauis vir nõ eſt aſpernatus. Nos etiam in codice Mediceo animaduertimus ita locum illum in epiſtola ad Ca-
» tonem ſcriptum eſſe, Expedito exercitu ita noctu iter feci vt ad III Idus Octobr. cum luciſceret in Amanũ a-
» ſcenderẽ. Dicit autem hic Cicero, Iam enim luciſcit: quia cum ante lucem epiſtolam ſcriberet, ſupráque dixiſſet
ſe hæc pridie Cal. ſcripſiſſe, cum iam lux appropinquaret, oporterétque diem notare quo ſenatus fuerat futurus,
(hodie) ſcribit. Ne autẽ (quia ſuprà prid. Cal. ſe ſcripſiſſe dixerat) deciperetur Atticus, apertius diem exponit, Ho-
diè dicens, id eſt Cal. Octob. ne tamen contrarium eſſet illi quod paulo ante ſcripſerat, docet, quia iam luciſcit, ſe
poſſe Cal. Octob. iam vere dicere. IBI autem, in Senatu intelligimus.

85.11 Non feciſſe videntur) Sic modeſtiæ gratia ſententias iudices pronunciabant, nihil temere affirmantes. Cicero
» Oratione VII in Verrem, Comprehendi iuſſit. quis non pertimeſcat? cauſam dicere dominos. quid ſeruis tam
» formidoloſum? feciſſe videri pronunciauit. Item in Lucullo, Quæque iurati iudices cognouiſſent, vt ea non eſſe
» facta, ſed vt videri pronunciarentur.

85.12 Quos ſtudio laudas) QVOS TV DILAVDAS emendauimus. Quo verbo alibi vtitur, vt libro ſexto,
» Et ego audebo legere vnquam, aut attingere eos libros, quos tu dilaudas, ſi tale quid fecero? Qui locus in excuſis
» etiam integer eſt. Item ſequenti epiſtola in eodem libro, Digna iis libris, quos tu dilaudas. Vbi tamen vulgati co-
dices contaminati ſunt. Dilaudas autem, valde laudas: vt Diuendere in prima oratione contra Rullum de lege
» Agraria, Vt in qua velint ſolitudine, bona populi Ro. poſſint diuendere. Et Dilargiri, effuſè largiri, & diſſipare,
» in eadem oratione, Nec L. Sylla, qui omnia ſine vlla religione, quib' voluit, eſt dilargitus, agrum Campanum at-
» tingere auſus eſt.

85.12 Omnino accuſatorum, &c.) Inter has dictiones quoſdam Græcos characteres à nobis nõ intellectos, vt in an-
tiquo codice inuenimus, cõſtituimus: iidem autem ſunt, nedum ſimiles illis quos ante eodem conſilio vſi Ger-
mani ex vetuſto codice deſcripſerunt. Idem accidit nobis in altero etiam loco in eadem hac epiſtola, quem e-
tiam pari diligentia effinximus. poterunt doctiores viri, quod nobis non licuit, his accurate literis conſideratis
hos fortaſſe locos reſtituere, ob ídque nos veteres has literas hic collocauimus: cui hoc contigerit, ille non parum
hanc epiſtolam illuſtrabit.

85.15 Concaluit vt digerat multa cruda facilius) Omnia hæc corrupta: nam CONCALLVIT pro CONCA-
LVIT legẽdum eſt, auctore etiam Nonio Marcello, qui & hic, & lib. III de Nat. deorum Concalluit legit. quæ
autem ſequuntur verba, credimus nos interpretationem eſſe illius vocis CONCALVIT. cum enim non vi-

derent quid aliud ibi(calor)facere poſſet,putarunt ob id concaluiſſe ſtomachum ſibi Ciceronem dicere, vt faci-
lius cõcoqueret: quod poſtea temere ab imperitis librariis in ordinem verborũ Ciceronis traductum eſt.In nul-
lis autem antiquis inueniuntur,& ſanè ſunt verba Cicerone indigna,ſi diligenter attenderis.Stomachum autem
iram hic intelligimus,& iuſtam indignationem.Si autem cõcalluit legas,& verbum ipſum elegans erit,& ſentẽ-
tia egregia,& plana.Alter autem locus citatus à Nonio de Natura deorũ eſt,quem hic poſuimus, quia propter
ſententiæ ſimilitudinem nõnihil hanc lectionem confirmare videtur,Quorum tanquã manus opere,ſic animus
vſu concalluit. Infra autem rectè INDICIA CALENT, quod in excuſis, vulgatiſque exẽplaribus CAL-
» LENT: adeo omnia peruerſa ſunt,& inquinata:eodẽ ſignificatu quo dixit ad Trebatium, Quãquam vos iſtic
» ſatis calere audio.INDICIA autem,nõ IVDICIA ex antiquis libris legimus:ab indicibus, qui aliquid oc-
cultum crimen detegunt,& eius auctorem in iudicium vocant.

85.16 Solidis petitoribus)Nos quia hunc locũ valde obſcurũ eſſe cognouimus,& fortaſſe mendoſum, veterem ſcri-
pturam nulla parte immutatam hic poſuimus. quare pro PETITORIBVS,vt in antiquis libris inuenimus,
ſcripſimus PICTORIBVS, & pro LAESAE MAIESTATIS, LEGE MAIESTATIS. quod ſi
verba illa Græca intelligeremus,niſi ſpe fallimur,etiam aliquid certius de his varietatibus dicere poſſemus, & o-
mnis fortaſſe hic locus illuſtraretur.quare danda opera eſt, vt ex veſtigiis quæ nos oſtendimus, ſtudioſis omni-
bus vera lectio,quæ latet,indagetur.

86.1 Recordans ſuperioris tuæ tranſmiſſionis) Videbatur ſanè ponere debuiſſe Cicero locum, vnde tunc Atticus
tranſmiſerat, quare ΔΕΡΡΙΣ inuentam à me vocem in antiquis exemplaribus non neglexi : non certa tamen
mihi ei⁹ ratio eſt,nec video quomodo ſic loqui potuerit.Derra vrbs eſt de qua ſic Plin.lib.IIII.cap.X,In Ther-
maico ſinu oppida Dicæa,Pydna,Derra,Scione.Derris eadem appellatur à Ptolemæo. Eſt etiam Derris promõ-
tòrium.Dicemus igitur veterem codicem veſtigia potius quædam,ac ea quidem valde perturbata veræ lectionis,
quàm eam integram nobis conſeruaſſe.

87.2 Niſi tres augures dediſſent)Cum omnes antiqui, & impreſſi codices NISI habeant, miror non parum,vllos
tam temere contrario ſenſu SI caſtigaſſe,vel potius deprauaſſe.Nos receptam lectionem verã eſſe,& ingenuam
non dubitamus,hoc ſenſu: quòd candidati pactionem fecerint cum conſulibus,vt conſulum opibus,& gratia v-
terentur in ſuffragiis: quod ſi Conſules declarati eſſent,ipſi pro merito,& pro accepto beneficio Conſulibus ſpo-
ponderunt ſe inuenturos,& daturos tris augures, qui ſe adfuiſſe dicerent cum lex Curiata ferretur, & duos con-
ſulares qui ſe dicerent in ornandis prouinciis conſularibus ſcribendo adfuiſſe : quod ſi poſtea præſtare non po-
tuiſſent, tunc ipſi darent Conſulibus HS quadragena pro pœna, quòd promiſſa non perfeciſſent. quemadmo-
dum autem candidati valde cupiebant conſulatum adipiſci, ſic etiam conſules legem Curiatam ferri,& conſu-
lares prouincias ornari non minore deſiderio flagrabant : ideo ſuorum omnes commodorũ gratia tam turpem
pactionem fecerant. Qoin autem infrà DIREMPTA COITIONE INVITO CALVINO, legen-
dum ſit,nõ CONCIONE, nemini dubium eſſe debet.Coitiones candidatorum quæ ſint,nunc omnibus notũ:
inuito autem Caluino,quia ſuo conſilio contra Domitii voluntatem eam pactionem in ſenatu recitarat.

87.3 Et eo magis nunc concitare dictaturam, fauere iuſtitio,&c.) Hic antiquus codex valde diuerſus eſt:ſed tamen
mirum in modum inquinatus,& lacer: vt nulla ferè ex parte nos iuuerit:tantum fecit nobis vulgatam lectionem
per ſe parum probatam magis ſuſpectam: nec enim temere putamus illum tantopere ab excuſis diſſentire.Nec
nobis compertum eſt an CONCITARE DICTATVRAM eo ſenſu quem hic præ ſe fert, ſatis elegáter
dictum eſſe poſſit. receptam lectionem ſuſpicamur ab aliquo pro ſuo arbitrio reſtitutam eſſe illorum, qui hoc
negotium olim habebant, vt nihil relinquerent in auctoribus quos ſibi emendare videbantur, è quo non aliquis
ſenſus,cuicuimodi eſſet,eliceretur.eſt autẽ hæc antiqua ſcriptura, ET EO MAGIS NVNC COCIACE
DICTATVRAM.FLVERE IVSTICIO ET OMNIVM RERVM LICENTIA.Quam
quæſo ſtudioſiores accurate videant,vt ſua opera,& induſtria locus hic maculis quandoque purgetur.

87.4 Et contemptionẽ Seleucianæ prouinciæ) Nihil differunt ab excuſis omnes quos vidimus manu ſcripti codi-
ces.Germani tamen in margine ſui codicis SELICIANAE VNCIAE ſcripſerunt.Nos nec probamus,nec
damnamus.Alii doctiores hoc iudicabunt,nobis hic omnia caliginis plena ſunt.

87.5 Si me amas) Nos ex veteribus exẽplaribus VT repoſuimus: vt intelligatur FAC,vel aliquod huiuſmodi ver-
bum, quod ſæpe in huiuſcemodi familiari ſermone deſideratur. Sic bis locutus eſt in parua quadam epiſtola ad
» Terentiam vxorem: quod etiam ibi adnotauimus,Ibi vt ſint omnia parata. Item,labrum ſi in balineo non eſt,vt
» ſit. intelligitur enim (fac)aut (videbis).

EX LIBRO V. AD ATTICVM.

88.2 Et maximè quod CCC aperuiſti) Nos numerum auximus: vt cum aliis locis in hoc libro concordet, vbi de
hoc nomine agitur: & ſanè DCCC habet noſter antiquior codex.Verbũ tamen,vt erat,conſeruauimus. Quã-
uis Germani pro APERVISTI, ADPROMISISTI legant,nullam enim varietatem in manu ſcriptis li-
bris inuenimus.In tertia ab hac epiſtola ſic de hac re loquitur,De Oppio bene curaſti,quòd ei DCCC expoſui-
ſti.Nos ambobus locis receptam lectionem retinuimus,quæ eadem eſt cum antiqua.Quid enim aliud in re du-
bia nos facere oportuit? omnem diligentiam, & cautionem adhibebimus ne, vbi hunc librum meliorem facere
non poſſumus,eum deteriorem faciamus.

88.3 Ex ratione ſumpta offenſio)Eandem inuenimus lectionem in cunctis manu ſcriptis libris:quare nihil mutare
viſum eſt.Germani tamen in margine ſui libri EX RATIONE SVMPTVS adnotarunt.

88.4 Vt prãdium nobis præberet) Nos cum antiquis exemplaribus VIDERET ſcripſimus,melius(niſi fallimur)
» & elegãtius. Videre enim,curare,parare,& prouidere ſignificat. Ad Trebatium,Mea negotia videbis,mẽque an-
» te brumam expectabis: in Lucullo Tribunum aliquem cenſeo videant, à me iſtam exceptionem nunquam im-

» petrabunt.In procemio I I I libri de oratore,Quem dixiſſe conſtabat, videndum ſibi aliud eſſe cõſilium: illo Se-
» natu ſe remp.gerere non poſſe. Lib.X I I I I,Quare talaria videamus.vbi tamen mendum erat,quod nos ſuſtuli
» mus: I N D V A M V S enim ſcriptum erat.

89.3 Cúmque expenſe ſua villa)Nos,C V M M E S P E C T A N S E S V A V I L L A caſtigauim⁹.putamus au-
tem hunc errorem ſic ortum eſſe, vt librarius vna ſyllaba relicta, E X P E N S pro E X P E C T A N S ſcripſiſſet.
Quàm ſæpe autem Spectare,& Expectare inter ſe confundantur,dici vix poſſet.teſtes nobis erunt qui in priſco-
rum exemplariorum lectione verſati ſunt.Qui poſtea error(vt fit)ita auctus eſt,vt ineptiſſimus tandem ſenſus ex
tam contaminatis verbis eliceretur.

89.5 Eos iuſſu illius viros creare) Ex veteribus libris ſcripſimus,E O S I V S S O S I I I I V I R O S C R E A R E.
I I I I viri autem magiſtratus erat in municipiis : quem alibi etiam iiſdem notis ſcriptum offendimus: vt in epi-
ſtolæ illius titulo qua commẽdat municipibus ſuis C.Valgium Hippianum,ſic enim vt nos quoque ſcripſimus,
habent optimi illi,quibus vſi ſumus codices,M.Cicero I I I I viris & decurionibus S.D.Cœlius hanc rem tangit
(niſi fallor)illis verbis,Rumores de comitiis Tranſpadanorum.

90.2 Lentulum ponam tecũ in gratiam) Noſter antiquior codex : P O N A M T E, non T E C V M:quare arbitrati
ſumus præpoſitionem deeſſe: ſcripſimúſque A P V D L E N T V L V M,&c.ſic enim multis locis loqui Cicero-
» nem animaduertimus,vt lib. V I,Lepta tua epiſtola gaudio exultat: etenim ſcripta bellè eſt: méque apud eũ ma-
» gna in gratia poſuit. Eodem libro, At te apud eum,dii boni,quãta in gratia poſui: eíque legi literas nõ tuas, ſed
» librarii tui. Denique hoc etiam libro non multo poſt, Apud Patronem & reliquos barones te in maxima gratia
» poſui. Quibus locis diligẽter animaduerſis videbimus longè aliud eſſe Ponere quempiam in gratia apud aliquẽ,
ab illo,Ponere aliquos inter ſe in gratia: ſi ſic bonis auctoribus loqui moris eſt.hic enim,apud Lentulum ponam
te in gratia,ſignificat, commodum illud quod in Lentulum cõferre debeo faciam vt à te profectum eſſe credat,
ſéque ob id tibi valde obligatum putet . niſi enim tua gratia interceſſiſſet , à me ſe id non impetraturum fuiſſe.
Quod ſi vt antea legebatur ſcriptum ſit,ſignificaret,vt exiſtimo,Vos inter vos reconciliabo.Quod quàm verum
ſit,& eruditum,videant ſtudioſi.

94.1 Qui nos præfectos delaturum nouos) Quam inuenimus in noſtro antiquiore libro ſcripturã hic reſtituimus,
eandem fermè cum illa quã etiam Germani ex vetuſto codice(vt ferunt)acceptam in margine adnotarũt. Vide-
bunt eruditi an hic locus mutilus,decurtatúſque ſit. Quinos autem præfectos prorſus legendum credimus,non
» dirempta dictione Q V I N O S:nam antea inquit De quinque præfectis quid Pompeius facturus ſit.

96.1 Epulati eſſemus hilarem in modum)Noſter antiquior,E S S E M V S A L I A. R E M I N M O D V M. Nos
coniecimus importunè diſſectam eſſe dictionem hanc : ſimúlque vltimam antecedentis vocis literam bis ſcribi
debuiſſe,vt(ſaliarem in modum)tãdem conficiatur.Cenæ autem,& epulæ ſaliares appellabantur,quæ ſumptuo-
ſæ eſſent,& ſuauiſſimis cibis refertæ.Sex.Pompeius cum de ſaliis ageret,inquit,Quibus per omnes dies vbicun-
que manerent, quia amplæ ponebantur cenæ, ſiquæ aliæ magnæ cenæ ſunt, ſaliares appellantur. Eadem ratio-
ne dixit Horatius Dapes ſaliares,opimas & abũdãtes.Nec me mouet quod Plinius Iunior(hilare accepti ſumus)
dixit:neque ob id vulgata lectio minus diſplicet:habet ſanè illa oratio nõ malum ſenſum.Quaſi enim ex aduer-
ſo reſpondet ſermoni illi Terentiano , Inuitat triſtis. Verum hic potius indicare velle Cicero videtur copiam, &
ſuauitatem dapium,quàm hilarem,& lætum animum accipientis. nam ſi diligenter attenderis,intelliges potius
illos ex muneribus ab Attici familiaribus miſſis amplè,& opipare in illis locis vbi tunc erant,epulatos eſſe,quàm
ab eiſdem Attici domi ſplendidè,& hilari vultu acceptos.

97.3 O,illum verum) Cum antea inane ſpatium relictum eſſet,nonnulli χεσφία inculcarunt, adeóque
abſurdè,& ineptè interpretati ſunt, vt nihil dici poſſit ſuprà. Quos tamen omnes poſtea ſecuti ſunt: in cunctiſ-
que nunc excuſis libris ea dictio cum ſua illa falſa,& inani declaratione inuenitur. Noſter antiquior liber ſic ha-
bet C P Δ O I T I C.Quod ſi ex prima litera,E facias,id eſt ſi ſemicirculum illum tranſuerſa linea ſeces(vides au-
tem quàm facile,& nullo periculo facere poſſis)nihil amplius deſiderabitur:locúmque totum illuſtraueris: eſt e-
nim prouerbialis ſenarius ἔρδοι τις ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην valde notus,& celebris. Cicero ipſe in prima Tuſcula-
» na Latinum fecit,Bene enim illo Græcorum prouerbio præcipitur,quam quiſque nouit artem,in ea ſe exerceat.
Memini cum abhinc X annos domi meæ de caſtigatione hac Benedictum Lampridium elegantiſſimum poe-
tam conſulerem,librúmque illi veterem, cuius auxilio hoc conſecutus eram, oſtenderem, noſtrum illum de hac
re iudicium probaſſe,vehementérque emendatione hac delectatum eſſe, & magnopere mihi auctorem fuiſſe vt
annotationes has conficerem: ſtudioſis omnibus eas admodum gratas fore confirmando, qui tot horum volu-
minum peruerſionibus offenſi,& territi vix vnquam ea in manus ſumerent. Cuius conſilium cũ eſſet magni a-
pud me ponderis,ſemper mihi hæſit in pectore: ſed variis poſtea caſibus,& occupationibus interruptum,ac pe-
nitus relictum fuit, donec tandem precibus amicorum adductus nunc poſt tantum temporis ſpacium ad id ite-
rum animum appuleram:nec etiam idem ceſſauit,cum Florentiam ſe nuper priuatorum negotiorum cauſa cõ-
tuliſſet,me, vt id quamprimum facerem cohortari. Cuius præcipue voluntatem, auctoritatémque ſecutus mul-
to citius quàm cogitaram(nactus vacuum tempus à Philoſophiæ ſtudiis) in hoc incubui. Mirum autem nemini
videri debet,ſi huius iudicium tanti facio:nullum enim inueni qui mihi melius ſuadere poſſet & vellet,quàm ip-
ſum: ſumma enim erga me beneuolentia cum optimo ingenio in eo cõiuncta eſt.ſed nihil opus eſt hic eius mo
res,ingenium,doctrinam celebrare. Nec enim qui aliis,quibus vult,famam, gloriámque ſuis carminibus cotidie
dat,indiget aliorum præconio in ſuis laudibus declarandis:dum enim illuſtrium,fortiúmque virorum res geſtas,
laudéſque ad aſtra tollit,magnum ſibi ipſe decus peperit,ſuúmque nomen immortalitati commendauit.Sed ha-
ctenus : ſummus autem amor, quo illum proſequor, vel incredibilium potius virtutum admiratio me longius
quàm volebam prouexit.

97.3 Sed quia δυσεκλάλητα ſunt)Qui primis illis temporibus excuſi ſunt libri,vacuũ hic ſpatium habebãt. poſterio-

res Græcam hanc dictionem reſtituerunt,difficilia mitigatu exponentes:nos non negligenter vetuſtas literas græcas conſiderauimus,rectiúſque, & fidelius arbitrati ſumus ex illis veſtigiis δυσέκκλητα ſcribi poſſe,vt ſignificet, Talia ſunt,vt nequeant in iudicium vocari.quædam enim res,etſi te offendant, non tamen tantum criminis habent,vt de ipſis iudicium exerceri poſſit.Nos antiquam ſcripturam cõfirmare volentes,hanc excogitauimus ſententiam(niſi fallimur)non ineptam: verũtamen quia volumus omnia facere, vt hæ maculæ tollãtur: ſi fortè nos non verè antiquam illam ſcripturá reddiderimus,cunctis hic eam ſtudioſis proponemus:vt ipſi etiam ſi noſtram non probarint,ex illis meliorem lectionem conentur eruere.Sunt omnino (vt puto) aliquantulum græca hæc elementa corrupta: ΔΥCCEKIΛΛΗΤΑ igitur eſt antiqua lectio.

98.2 Marcellus ſedendi comes)Nos hunc locũ mancum, diminutúmque eſſe putamus, vt omnino ſine meliorum librorũ copia,nullo pacto corrigi,reſtituíque poſſit.Quia tamen quacũque ratione poſſumus,volumus his libris opem adferre , opinionẽ noſtram proferemus, non de verborũ reſtitutione (vix enim id puto poſſe fieri) ſed de re,quam credimus hic tractari,quæ tamẽ etiam verbis aliquid lucis adferet. Niſi fallimur,exponit hiſtoriá quádam de Comẽſe à Marcello virgis cæſo in ludibrium Cæſaris.cum enim ei ciuitati ius Latii Cæſar dediſſet,quicunque in ea magiſtratum gerebant,ſtatim fiebant ciues R.Comenſem igitur quendá,qui magiſtratum in ſua patria geſſerat,ob idque ciuis R.eſſe exiſtimabatur,Marcellus Conſul Romæ cecidit,vt beneficia Cæſaris rata non eſſe oſtenderet:non enim ea pœna afficiebantur ciues R.iuſſitque odio,& acerbitate ductus qua in Cæſarem ferebatur, eum plagas illas Cæſari oſtendere,quæ peregrinum eum,non ciuem eſſe coarguebant. Quæ res nocere reip.viſa eſt:quales enim aduerſus illũ eius inimici futuri eſſent, ſi priuatus rediiſſet,declarauit: animúmque Cæſaris ad noua conſilia capienda exacuit. hanc autem rem diligenter Appianus narrat.

98.3 Et aliquid ἐπικανῶν: de Parthis,&c.) Sic ſcripſimus ex vetuſto noſtro libro : quia tamen diuinare aliquantulũ oportuit,voluimus vetera veſtigia nota facere: vt ſicui noſtrũ iudicium diſplicuerit,habeat & ipſe vbi ingeniũ ſuum exerceat : eſt autem ſic hic locus ſcriptus in antiquiore noſtro libro,ET ALIQVID EΠIKON ΔEI: DE PARTHIS.Nos arbitrati ſumus ſyllabam in medio Græcæ dictionis vitio librariũ defeciſſe:vtitur autem alibi in his epiſtolis hac voce. tres autem vltimas literas abundare exiſtimauimus : quaſique ſequens monoſyllabum ineptè,& incommodè bis repetitum eſſe:non autem hic tantum Græcis characteribus Latinas voces ſcriptas habet hic codex.Germani ferè eandem lectionem, quam nos,videntur inueniſſe (ſi fideliter illam reddiderunt)in antiquo ſuo libro,quæ tamen mutilata eſt,indigétque aliquo auxilio.

98.4 οἵαπερ ἡ δέσποινα) Hæc eſt antiqui noſtri exemplaris lectio. Raro autem Cicero integrum prouerbium adducit: prima tantum verba,quæ totum indicent,ponit.Idem hoc prouerbium Plato in VIII Politiæ deminutũ pronunciat , ἀτεχνῶς γὰρ αἵτε κύνες κατὰ τὴν παροιμίαν οἷαπερ αἱ δέσποιναι γίγνονταί τε δὴ καὶ ἵπποι καὶ ὄνοι πάνυ ἐλευθέρως καὶ σεμνῶς εἰθισμένοι πορεύεσθαι.

98.6 Ananius autẽ,&c.)Noſter antiquior ſane liber habet MANIVS.Sic & alii manu ſcripti,ſic Germanorũ codex.Nos tamẽ MEMMIVS emendauimus: intelligit autẽ epiſtolam illá,quæ prima eſt eius voluminis,in quo omnes,quibus aliquos aliquibus cõmendat, collectæ ſunt,qui ante erat liber XIII.ibi autem totá hanc rem diligenter narrat.quare quin Memmius ſcribendũ ſit, dubitari non poteſt. Nam eũ ædificandi conſilium abieciſſe,
» in illa etiam traditur,cum inquit,Nunc vero ſi audierit te ædificationem depoſuiſſe,&c.Cum ſuperiore autẽ con
» iunximus,quia multis,& euidentibus argumentis iudicauimus importune diſſectam fuiſſe.

99.1 Ad VIII Id.ad Ceocũ vicũ. Deinde,&c.)Emendauimus ex manu ſcriptis AB CEO IVCVNDE.Narrat enim quas faciles & iocũdas,quas moleſtas & difficiles nauigationes habuerit:tot enim diebus vnam tantum tranquillam nauigationem habuit,reliquas odioſas & multorum incommodorum plenas.

99.2 συνηγωνιζόμην) Veteres codices συνηγωνίων prima præteriti imperfecti perſona à verbo ἀγωνιῶ : quod metuere & mœrore cõfici ſignificat,cui quidẽ valde συναγωνίων,id eſt vná cũ illo mœrore,cruciatúq; afficiebar de incõmodis maliſque quæ illi acciderant. incertũ autem de qua re intelligat. Sudas hæc Polybii verba citat, ἀγωνία δὲ τοὺς στρατιώτας μὴ ἐκλείπῃ τὰ ἐφόδια,id eſt,mœrore autem milites afficiebat timor,ne deficerent cibaria.

99.3 Deſtrue ſalinarum plane rogo)Nos receptam lectionem conſeruauimus: non tamen viſum eſt alienum,in obſcura & incerta re veterem lectionem teſtatam relinquere,maxime cũ tam diuerſa ſit:etſi nos nihil ex ea, quod veriſimilius ſit,elicere potuimus . eſt autem hæc,DESTRVES ALTERVM PLANE ROGO, deprauata omnino & manca : ſed propter exemplaris auctoritatem, & huius negotii obſcuritatem , quæ nullo pacto omitti debuerit.

100.3 Philogenem,& Seium Rhodium,&c.)Ex vetere noſtro libro lectionem noſtrá hauſimus. Tradere autem quẽpiam alicui,eſt cõſtituere ipſum apud illũ,& quaſi præſentem in manus porrigere, & dare. Vt Cicero in epiſtola,
» qua cõmendat C.Cæſari Trebatium, Totum denique hominem tibi ita trado: de manu(vt aiunt)in manũ tuam
» iſtam & victoria & fide præſtantem.Erat autem Philogenes libertus Attici, vt ex verbis illis colligitur, quæ ſunt
» in VI lib.Cum Philogenes libertus tuus Laodiceam ad me ſalutandi cauſa veniſſet.

101.1 Ex ea die ſi meas,&c.)Diu manſit hic inane ſpatium:cum omnis græcæ literæ quomodo reponi deberent,neſciret.Germani παρεσπίλημα ἐνιαύσιον reſtituerunt: quos ipſi ſecuti ſumus,quoniam ſimiles valde characteras in noſtro antiquiore inuenimus . rectius tamen eſſe putauimus antiquam hic ſcripturam collocare, maxime cum locus obſcurus ſit, & fortaſſe lacer : eſt autem hæc,ΓΑΓΓΕΑΜΑ ΕΝΙΑVCΙΟΝ. videtur autem eandem rem,quam in principio ſequentis epiſtolæ exponit,hic tractare, vbi quædam verba nos ex antiquis exemplaribus reſtituimus: de quibus paulo poſt agemus. Erant autem & Latina verba hic parum integra : quæ nos auxilio meliorum codicum caſtigauimus.Omnis autem noſtra ſuſpicio eſt in primo illo græco nomine:nihil tamen certi,quod in medium adferamus habemus.

101.3 In primis quid illud ἐν ὁμίλῳ,&c.Ipſi hanc ſcripturam inuenimus in antiquo ENOMVXON. Quare vnã literam tantum addentes ἐνδόμυχον ſcripſim⁹.ſignificat autem ἐνδόμυχον,occultum,& abditum,quaſi in domus

penetralibus reconditum.Eſt autem idem hoc verbum in fine huius libri in eodem codice ſincerè ſcriptum, De ἐνδομύχῳ probo idem quod tu.vbi etiam in vulgatis deprauatum erat:eandem enim rem paucis verbis & illic tãgit.Innuit autem, ſi diuinare licet, id eſt non certis omnino coniecturis fidem habere, Tulliæ nuptias, quæ hoc tempore Dolabellæ nupſit: eſt enim omnino domeſticum quoddam negotium,quod ipſi magnæ curæ erat. nã quid aliud eſſe poterat,quod ille tãtopere celaret,& ſæpe tam accurate commẽdaret? Arbitramur etiam eandem hanc rem tangi verbis illis,quæ in ſuperiore epiſtola ſcripta ſunt,Deinde exhauri mea mandata: maximéque ſiquid poteſt de illo domeſtico,&c.vt fortaſſe (domeſticũ) illic appellet, quod poſtea ἐνδόμυχον. Item illis,quæ in tertia ab hac epiſtola ſunt,Seſtius ad me ſcripſit,quæ tecum eſſet de mea domeſtica,& maxima cura locutus,& quid tibi eſſet viſum,&c.

103.1 Ex hoc die clauum commouebis) Nos ex noſtro illo antiquiore repoſuimus hæc verba,quæ negligenter (niſi fallimur) relicta erant. Clauis autem numeros annorum antiquitus ſignari ſolitos, ex T. Liuio compertum habemus:vt alludat nunc Cicero ad priſcum illum morem.poſt eum enim diem annuum tempus iam minui incipiebat: valde autem cupiebat Cicero,vt ex multis locis manifeſtum eſt, annuum ſibi hoc negotium non prorogari.Magnopere ſanè huic loco cum ſuperiore illo cõuenit, Ex ea die,&c. Quare nos magis,magíſque ſuſpicamur in voce illa Græca mendom, & peruerſionem quampiam eſſe, vt potius ea aliquod, quod cum clauo aliquam ſimilitudinem habeat, ſignificari debeat : quod tamen nos non videmus in extrema harum etiam dictionum quas hic reſtituimus.Aliqua peruerſio eſt in antiquo codice:quam tamẽ nos quam parua fieri potuit mutatione correximus.

103.4 Plura ſcribam tarde tibi reddituro) Nos hunc locum corruptum eſſe exiſtimam⁹: nec potuimus antiquorum codicum auxilio, qui & ipſi non minus deprauati ſunt,aliquid opis adferre . Germani qui A L I A S T A R D E emendarunt, non fecerunt hoc (vt putamus) vetuſtorum exemplariorum auctoritate ducti: in nullis enim manu ſcriptis A L I A S inuenimus . ſed omnes omnium emendationes illi in vnũ congeſſerunt: quod ſi quæ tantum in priſco illo exemplari inuenerunt,adnotaſſent,nec cum illis violentas quaſdam caſtigationes commiſcuiſſent,melius profecto ſtudioſorum vtilitati,ſuæque fidei cõſuluiſſent. Nobis etiam inuitis vox illa A L I A S neſcio quo caſu in noſtrum codicem irrepſit. ſed difficile eſt , cum deprauatiſſimum librum in manibus habeas, quem caſtigandum ſuſceperis , poſſe ita omnes maculas ex eo delere,vt non aliquando parua aliqua nota inhereat,quæ oculos ſubterfugerit.

104.2 Omnes poſſeſſiones omnium) In cunctis manu ſcriptis, O N A S O M N I V M V E N D I T A S, legimus:
quare græcis literis ὠνὰς ſcripſimus. Duas autem has dictiones græcas quibus hic vtitur Cicero pluribus verbis
» exprimit in epiſtola quadam ad Appium, Atque hoc tamen te ſcire volo,me de iſto ſumptu legationum aut mi-
» nuendo,aut remittendo, decreuiſſe nihil, niſi quod principes ciuitatum me poſtulaſſent, ne in venditionem tri-
» butorum,& illam acerbiſſimam exactionem,quam tu non ignoras,capitum atque oſtiorum inducerentur ſum
» ptus minimè neceſſarii. Cum enim dicit venditionem tributorum,puto τὰς ὠνὰς eum intelligere: deinde per acerbiſſimam exactionem capitum , τὸ ἐπικεφάλιον. vtitur autem in his ipſis epiſtolis Cicero prima voce, cum de bonis Milonis à Timotheo emptis obſcurè Græco ſermone cum Attico loquitur, περιεγράψαμεν τὰς ψήφους ἐκ τῆς ὠνῆς τῶν ὑπαρχόντων τῷ κροτωνιάτῳ τυραννοκτόνῳ. locus nunc tam clarus eſt,vt nulla eum amplius indigere putem declaratione.

107.1 Bibulus nunciabatur quidem) Antiquior noſter liber N E G O T I A B A T Q V I D E M. Nos caſtigauimus N E C O G I T A B A T Q V I D E M, parua omnino peruerſione ſi conſideres ſæpe antiquos librarios G.pro C.ſcripſiſſe, & contrá. Prima autem particula N E, quàm neceſſaria ſit, multis argumentis oſtendi poteſt: non paruum ducitur ex particula illa, Q V I D E M,quæ ferè ſemper ante ſe habet N E.Sic etiam loquitur Cicero de ſe in V I lib.Non.Maiis in Ciliciam cogitabam.

107.1 Cum ſubito applicuit tabellarius)Nos auxilio antiquioris noſtri codicis, A P P I I T A B E L L A R I V S ſcripſimus.Putamus autem huius erroris anſam dediſſe,quod A P P E I I in priſcis exemplaribus ſcriptũ fuiſſet.tanta ex tam paruo initio labes ſæpe oritur.Quod autẽ paulo poſt,antea deprauatè legebatur I V I T T A M M I H I L O N G E,eadem librariorum imperitia cõmiſſum arbitramur,legendúmque eſſe ἐξ περίοδον(hui tam longe?)vt queratur ingemátque ſe tanto loci ſpatio Roma abeſſe,vbi eſſe valde cupiebat:nam aliàs ſic etiam ingemiſcit,vt hoc ipſo in libro,Hui totiénsne me literas dediſſe Romam,&c.

107.2 Quæ de Tarentinis,&c.)Nihil diſcrepant hoc loco noſtri manu ſcripti codices ab excuſis:quare ab illis deſtituti cõmunem,vulgatámque lectionem conſeruauimus,etſi valde dubiam,& obſcuram.Audiuimus acutos quoſdam viros ſic hunc locum corrigere,Q V AE D E P A R I E T I N I S A M E M M I O I M P E T R A V I.Cũ enim ſuprà de Epicureis loquatur , crediderunt rem illam hic tractari, de qua & hoc libro,& in epiſtola ad C. Memmium lõgius egit: in qua cum hæc verba ponat,Peterémque vt neſcio quid illud Epicuri parietinarum ſibi cõcederes,&c. illi exiſtimauerunt pro T A R E N T I N I S, P A R I E T I N I S eſſe legendum. Nobis nimis dura,& violenta hæc videtur emendatio: nec video cur hic (parietinas) cum Attico loquens,Epicuri domicilium appellare debeat,quod cũ Memmio loquens non ſine cauſa fecit: vt ipſe quaſi cum eo conſentire videretur,non debere Patronem tantopere laborare de re leui, & parui momenti: atque hoc vt facilius ab eo,quod vellet,impetraret: cum infrà rem,& cauſam Patronis augeat omni ratione qua poteſt:cum exponat illum dicere honorem, officium,teſtamentorum ius,Epicuri auctoritatem,Phedri obteſtationem,ſedem, domicilium, veſtigia ſummorum virorum ſibi tuenda eſſe.Quod ſi receptam lectionem retineamus,videndum eſt cur ſtatim,cum adhuc de Epicureis loqueretur, de Tarentinis verba faciat . Quid enim eſt Tarentinis cum Epicureis? Eſt tamen locus in epiſtola ad Trebatium, vbi cum de Epicureorum diſciplina iocaretur,Tarenti meminit, tanquam ibi ea docere-
» tur, Indicauit mihi Panſa meus te Epicureum eſſe factum. ò caſtra præclara,quid tu feciſſes, ſi te Tarentum, &
» non Samarobrinam miſiſſem? Qui non mihi parum argumenti eſt poſſe & hic vulgatam lectionem ſinceram

eſſe.nihil tamen affirmamus:nam nōdum certi aliquid habemus,quod omnes ſcrupulos eximat:nec tamen Tarentum intelligimus,id eſt in locum,vbi delicatè,luxurioſéque viueretur.

108.2 Quod   dein Apameæ)Nos hic inane ſpatium reliquimus: exiſtimamus enim verbum aliquod Græcum deeſſe: nam & ſententia imperfecta eſt,& priſca etiam exemplaria ſedem vnius dictionis vacuam habent.

108.4 Qui Syriam à Cilicia aquarū diuortio)Cuncti quos vidimus manu ſcripti codices IN AQVARVM DIVORTIO habent: nullus tamen excuſus præpoſitionem IN retinet.nos quoque illam omiſimus:nec tamen volumus hanc varietatem,etſi paruam,tacere.

108.6 Oſates dux Parthorū)Noſter antiquior liber rectè Oſaces habet:hoc enim verū nomen huius Parthorū ducis fuit.Quod autem magna auctoritate eum fuiſſe dicit Cicero,idem confirmatur à Dione lib.XXXX his verbis, παιδὸς μὲν ὀνόματι ἔργῳ δὲ (παῖς γὰρ ἔτι ἐκεῖνος ἦν) Ὀσάκην ἡγεμόνα σφίσιν ἐστράτευσεν καὶ μέχρι τῆς Ἀντιοχείας ἦλθον.Hoc autem Caſſii ſtratagema idem accurate narrat. Quem locū,quia nondum vulgatus eſt hic auctor, aut in Latinā linguam cōuerſus,hic adſcribemus:eſt autem eodem in libro,quo ſuperiora eius verba,nec multo poſt illa, ἁμαρτόντες δὲ τῆς Ἀντιοχείας ὅτι γὰρ Κάσσιος ἰσχυρῶς αὐτοὺς ἀπεκρούσατο καὶ ἐκεῖνοι ἀδύνατοι πολιορκῆσαί τι ἦσαν ἐπ' Ἀντιγόνειαν ἐστράτευσαν καὶ ἐπειδὴ τότε προάστειον αὐτῆς σύμφυτον ἦν καὶ οὐκ ἐθάῤῥουν οὐδ' ἐνεδύναντο ἐς αὐτὸ ἐσελάσαι, ἐπενόουν μὲν τά τε δένδρα κόψαι καὶ τὸ χωρίον πᾶν ψιλῶσαι ὅπως καὶ θαρσοῦντες καὶ ἀσφαλῶς τῇ πόλει προσμίξωσι μὴ δυνηθέντες δὲ ὅτι γὰρ πόνος πολὺς ἐγίγνετο καὶ ὁ χρόνος ἄλλως ἀνηλοῦτο ὅτι Κάσσιος τοὺς ἀποσκεδαννυμένους σφῶν ἐλύπει, ἀπανέστησαν ὡς καὶ ἐπ' ἄλλο τι στρατεύσοντες κἀν τούτῳ ὁ Κάσσιος ἔς τε τὴν ὁδὸν δι' ἧς ἀποχωρήσειν ἔμελλον ἐλόχησε κἀνταῦθα ὀλίγοις φανεὶς σφίσι μετ' ὀλίγων ἔς τε δίωξιν αὐτοὺς ὑπηγάγετο καὶ περισχὼν συχνοὺς ἄλλους τε καὶ τὸν Ὀσάκην ἀπέκτεινε. πλατυτάτῳ δ' ἐκείνου τεθνηκότος τὴν οὐσίαν ὁ Πάκορος ἐξέλιπε.

108.8 Saturnalibus certis)Nos ex vetere noſtro libro,TERTIIS emēdauimus.Appellat autē in vltima XIII lib. epiſtola,in qua Attico narrat,quomodo Cæſarem hoſpitio acceperit,Secūda,& tertia Saturnalia:inquit enim,Ille tertius Saturnalibus apud Philippum ad H.VII.

108.9 Facere poſſem rectè: nihil eſt præclarius)Nos in medio harū dictionum apud vetus noſtrum exemplar,Græcam vocem inuenimus,quam πεφυσίωμαι,reddidimus:accuratè enim characteribus illis animaduerſis nihil cogitare potuimus,quod minus à veterib⁹ veſtigiis diſcederet, magíſque ſentētiæ quadraret: eſt enim πεφυσίωμαι, ἐπῆρμαι,ὤγκωμαι, id eſt his tam præclaris rebus merito animo ſublatus ſum,& inflatus.Germani qui videntur & ipſi eaſdem,aut valde ſimiles literas in vetere ſuo codice inueniſſe,πέφασμαι ſcripſerunt.Doctiores hunc locū accuratius animaduertent,videbúntque noſtrúmne, an illorum iudicium magis probandum ſit. Si,quam in noſtro exemplari ſcripturam inuenimus,conſideres, magis illi, quàm nos diuinarunt: ſententiam tamen præcipuè ſpectādam cenſeo. Noſtra autem(ni fallimur)verior,& accommodatior eſt.In verbis etiam illis Latinis FVITTANTI,nonnihil mendi putamus eſſe: quod tamen non confidimus poſſe tuto tollere:quare communem lectionem,quæ eadem eſt in manu ſcriptis,ſuo loco non mouimus.

108.9 Ἀπλεόνεκτον me,nō modo ἀδωροδόκητον)Hanc vltimam Græcam dictionem in nullis manu ſcriptis inuenimus: quare putamus ab aliquo ſuppletam eſſe:etſi Germani quoque eam acceperūt: ſed illi potius,quæ deficerent,addere voluerunt,quàm quæ abundarent,tollere.

108.12 Togam puram iubebo dari)Manu ſcripti codices IVBEOR DARE.Quam lectionem & ſecuti ſumus,& meliorem exiſtimamus: ſcimus enim mandaſſe Q.Ciceronem fratri, vt Q.filio togam puram daret. Sequenti libro,Q.togam puram Liberalibus cogitabam dare,mandauit enim pater. Huius autem rei nunc Atticum certiorem facit.Dicit etiam ſe illi moderaturum eſſe,erat enim puer ferocis ingenii,vel malefici potius: & iam tum apparebant in eo ſigna peſſimi animi, vt illum ſumma cura regere oporteret. non multo autem poſt in nefaria ſcelera prorupit,quæ ſuis omnibus magnarum moleſtiarum,mœroríſque cauſa fuerunt. M.q; Ciceroni exprobatum poſtea fuit,illum de patris,& patrui cæde cogitaſſe.Hoc ipſo libro Cicero de eo ſic loquitur, Quid ſi quid filius puer,& puer benè ſibi fidens,qui eſſet dolor,&c.Sic etiam de Hortenſio filio loquitur, qui & corruptus erat,
» & aliquo rectore indigebat nequid flagitii committeret,Sin fuerit meus comes,moderabor ita nequid eum offen
» dam,quem minimè volo.

108.12 Deiotarus cuius magnis auxiliis,&c.) Deiotari nomen in nullo manu ſcripto inuenitur: quin autem Deiotarū intelligat,nemo dubitare debet: huius enim tantùm magnis auxiliis vſus eſt.ſupráque dixit Deiotarū filium ſecū in regnum Cicerones pueros duxiſſe. Videndū potius an rectius ſine nomine DEIOTARVS legatur,volueritque Cicero illum deſignare, & indicare his verbis,CVIVS AVXILIIS MAGNIS VSVS SVM. Quod ita puto eſſe,vt iocetur cū Attico, quod ſæpe facit, vt cum ſuprà in fine antecedētis epiſtolæ ſeipſum deſcribit his verbis,Quod ſcribis libenter repulſam tuliſſe eum,qui cum ſororis tuæ filii patruo certarit.Per patruū enim filii ſororis Attici ſeipſum intelligit:tangit autem repulſam Hirri,quam paſſus erat cum AEdilitatem cum M.Cœlio peteret, quam rem Cœlius ipſe in epiſtola ad Ciceronē explicat. Si enim DEIOTARVS,dixiſſet, quid attinebat verba illa addere,CVIVS AVXILIIS MAGNIS VSVS SVM?Satis enim erat Deiotari nomen,nihilque neceſſe erat ea ſubiungere: nunc autem cum Deiotari nomen reticuerit,ea neceſſario ponuntur quæ illum declarent.Huiuſmodi iocis,elegantiíſque plenus eſt hic liber.Quare meo iudicio vox illa,quæ contra noſtram ſententiam in noſtrum librum irrepſit delebitur.

108.13 Phameo queritur κέρας) Nos PHEMIO caſtigauimus, quod cantoris nomen apud Homerū eſt in Odyſſea. De quo etiam meminit Plutarchus in libro de muſica: qui tradit ipſum,reditum Græcorū qui cum Agamēnone à Troia tranſmiſerunt,verſibus ceciniſſe.κέρας autem inſtrumentū muſicum eſſe nemini dubium eſt.Libro VI, de hac re iterum agit, vbi in vulgatis etiam exemplaribus rectè omnia ſcripta ſunt: declaratúrque hic locus mirificè:inquit enim,κέρας Phemio mandatum eſt: reperietur modo aliquid quod illo dignū canat. antè enim ſe Phemio cornu,quo canere poſſet, quærere dixit:nūc eo inuento & illo mandato, ſe quæſiturū aliquod argumētum quod illo canere poſſit.Phemius autē pro omni muſico & cantore ponebatur, quēadmodū & apud Ouidiū,

Quid iuuet ad ſurdas ſi cantet Phemius aures.quę autem per Phemium intelligat,obſcurum eſt:nos id curioſius non quæremus,contenti locum emendaſſe.

110.1 Angũt me dubitationes tuæ)PVNGVNT caſtigauimus,auxilio antiquioris codicis,vt lib.II, Quid quæris? primo ita me pupugit,vt ſomnum mihi ademerit. Verbum autem Græcum,quod paulo ſupra eſt,amatorũ proprium eſt,& illorum perturbationib⁹ exprimendis accõmodatũ.eorum enim voluptates, delectationéſque doloribus, ægritudinibúſque permixtæ ſunt: quod etiam Plutarchus in V lib.συμποσιακῶν,cap.VII,his verbis docet, διὸ καὶ θαυμάζουσιν αὐτῆς οἶμαι μάλιστα τῷ πάσχειν μὲν καὶ κακοῦσθαι τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς ὄψεως οἰομένων τι ἔτι δὲ ὁρᾶν καὶ βλάπτειν: αἱ γὰρ ἀντιβλέψεις τῶν ἐν ὥρᾳ καὶ τὸ διὰ τῶν ὀμμάτων ἐκπῖπτον εἴτε αὐγὴ φῶς εἴτε ῥεῦμα τοὺς ἐρῶντας ἐκτήκει καὶ ἀπόλλυσι μεθ' ἡδονῆς ἀλγηδόνι μεμιγμένης ἣν αὐτοὶ γλυκύπικρον ὀνομάζουσιν.

1104 Præterquàm in L. Tullium legatũ in ceteros qui)Nos eam hic ſcripturã reſtituimus,quam in noſtro antiquiore inuenimus:exiſtimamus autem illam ſinceram,& incorruptam eſſe: nam hoc aduerbio alibi vtitur Cicero,vt
» lib.XIIII harum epiſtolarum,O loca ceteroqui valde expetenda,interpellantium autem multitudine penè fu-
» gienda.Antè de hoc diligentius locuti ſumus.

110.6 Statuas prohibeo)Inter has duas dictiones & Latinã, & Græcam vocem antiquiores codices habent: quarum Græca certa eſt:τέθριππα enim manifeſto legitur,id eſt quadrigas.Latina vero inquinata,EANA enim ante τέθριππα.nos AENEA arbitrati ſumus legi debere:vt ſit epitheton τῶν τεθρίππων.Verum quia aliquantulum hoc loco noſtræ opinioni indulſimus,nonnihilque à priſcis literis diſceſſimus,id omnino indicare voluimus,vt ſi forte,quod fieri poteſt,decepti ſumus,non culpetur in hoc,minórque fiat vetuſtorum librorũ auctoritas: ſimúlque vt qui noſtram coniecturam non probarint,poſſint,antiqua ſcriptura duce,veriorem lectionem inueſtigare.

10.8 Cum ſemio diſpiciam κίρρεται omniũ) Pro SEMIO,PHEMIO ſcripſimus, eodẽ quo ſupra errore à librariis peccatũ eſſe credentes: nã κίρρης AONIVM veteres codices adhuc ſeruant: nec vlla opus fuit induſtria in his verbis corrigẽdis.In Aonia autẽ,quæ poſtea Bœotia appellata eſt,Helicon mons erat,ſedes muſarũ.Virgilius
» etiam in Bucolicis cũ de muſis loqueretur,quæ in Helicona montẽ Gallum duxerunt, inquit, Tum canit erran-
» tem Permeſſi ad flumina Gallum Aonas in montes vt duxerit vna ſororũ.Quanuis credam hic Aonium potius cornu,ipſius excellentiam,quàm regionem illã ſignificare:longe enim tunc ab his locis erat Cicero.Eſt autẽ ſemper hæc res breuiter, obſcuréque tractata: vt nihil certi affirmari poſſit: ſtudioſi tres hos locos (nam toties de eadem re agit) diligentius animaduertent. vt nos ſententiã,& huius negotii hiſtoriam explanare non poſſumus:ita videmur de vera,& à nobis conſtituta ſcriptura fidenter aſſerere poſſe.

10.11 Hortatus ſum demũ etiam) Locus deprauatus : antiquior noſter codex dETIVI habet , corruptè prorſus: ex quo tamen facile legitima lectio(niſi fallimur)exculpi poteſt: conuerſa enim prima litera deorſum verſus, fiet PETIVI. Quo facto omnis locus inluſtratus erit.Non tantum,inquit,hortatus ſum,ſed petiui pro meis in ciuitatem beneficiis,vt negotium conficerent. vt oſtendat quantopere Bruti cauſa laborarit,cum eò etiam deſcenderit,vt beneficii loco ſe hoc ab illis accepturum dixerit.

10.13 Ille ex ſyngrapha poſtulabat illo)Nos IIII,id eſt quaternas ſcripſimus,vt intelligat centeſimas. Nã infrà hac
» epiſtola,Nã aut bono nomine centeſimis cõtentus erat,aut nõ bono quaternas cẽteſimas ſperabat. Item lib.VI
» cum de hoc eodẽ negotio loqueretur,inquit,Tu qui ais Brutũ cupere aliquid perdere,quaternas habebat in ſyn-
» grapha.Et eadem epiſtola infrà,Niſi forte id volumus armis efficere vt fœnus quaternis centeſimis ducant.

110.18 De οἰκείῳ μου)Vetuſtior noſter codex, de οἰκειομύχῳ,id eſt de noſtro illo domeſtico, & occulto negotio. ſuprà autẽ longius de hoc ipſo loco diſſeruimus. Vbi autem paulo poſt,POMELIA legebatur,nos PONTIDIA ex vetuſti codicis auctoritate ſcripſimus. Præterea idem nomen in longa ſequentis libri epiſtola reperies, non multo poſt,quàm de Tullia egerat,cum inquit,Multo enim malo hunc à Pontidia,quàm illum à Seruilia.

EX LIBRO VI. AD ATTICVM.

11.1 Ad quintum miliare Laodiceæ)Nos hic vulgarem, & cõmunem lectionem retinuimus: noſter tamẽ antiquior TERMILIA pro MILIARE habet. Germani vero in ſui codicis margine TERMINALIA emendarũt: quapropter videant doctiores in quibus libris vitium ſit, & qui ſinceriorem ſcripturam conſeruarint.

111.1 Iis igitur reſpõdebo)Nos iudicauimus Græcam vocem deeſſe, quæ doceret modum quo vellet ſibi Atticus reſpõderi: ideóque inane ſpatium reliquimus,vt ſi in integriore aliquo libro inueniretur, reponi poſſit: præterea ne fallat aliquem imperfectam eſſe ſententiam huius loci . Nec enim veriſimile eſt poſtulaſſe Atticum à Cicerone vt tantum reſponderet: ſed potius illi quomodo vellet ſibi reſponderi,mandaſſe. Quia epiſtola Attici confuſior, perturbatiórque erat,illa inquam,cui hæc reſpondet (ſcripſerat enim quicquid ſibi ex tempore in mentem veniſſet)poteſt fieri vt à Cicerone petierit, vt ipſe quoque αὐτοσχεδίως ſcriberet . ſed hoc magis poteſt aliquis ſuſpica-
» ri aut hariolari, quàm confirmare aut credere.infrà autem dicit,Sed enim οἰκονομία ſi perturbatior eſt, tibi aſſi-
» gnato: te enim ſequor σχεδιάζοντα.

111.2 Quam meam βαθύτητα,&c.)Vetus noſter liber:QVOD MEAM.Paulóque poſt vbi antea PROBARI: idem PROBO habet: quæ nos accepimus. eam enim ſinceram eſſe putauimus lectionem,hac ſententia,& ordine, Vehementer gaudeo, quòd probo tibi meam,&c. veteres tamen codices LIBERALITATEM, quod fortaſſe non adeo contemnendum erat,vt eiiceretur. videbatur enim ſibi fuiſſe in Bruto liberalis,quòd illius negotium omni cura,& diligentia conficere voluerit. nec tamen penitus,LIBERTATEM,improbo: vt intelligas, qua vſus eſt erga Brutum,ea, quæ parum honeſta eſſent,ei fortiter negaudo: quam parum probatum iri ab Attico rebatur, quem omni ratione velle putabat Bruto commodari.

3 Enectã, & προσανατεφωνημένην)Hinc duo magna mẽda ſuſtulimus:nec enim copula eſſe debet: & προσανατεφωνημένην legendũ eſt: quod ex veteribus libris,& ratione,ſentẽtiáque verborũ animaduertim⁹:loquitur enim verbis medicorũ:& vſq; ad finẽ clauſulæ manet in eadẽ tranſlatione. Tanquã enim ægrotũ, qui repletione laboraret,

prouinciam curaſſe Appium dicit, miſſione ſanguinis, inedia, exinanitionúmque omni genere, omnibúſque de-
tractis quæ poſſet, extenuatá, & quaſi enectam tot purgationibus prouinciam Ciceroni tanquam alteri medico
tradidiſſe: cũ eam autẽ ipſe idoneis cibis vellet refocillare, & priſtinas ei vires reddere, ægre tulit Appius. ἀνατρέ-
φειν autẽ eſt ægrotum ex diutino morbo curationibúſq; valentibus imbecillum, & macilentũ reficere. Sic loqui-
tur apud Ariſtophanẽ in Ranis Euripides μεταφορικῶς de tragœdia, quã à ſe primo purgationibus, detractioni-
búſque extenuatam dicit: poſteáq; recuratam, & refocillatam: quẽ locum (nam huic valde ſimilis eſt) non impor-
tunũ fore arbitror hic ſcribere. ἴσχναινα μὲν πρώτιστον αὐτὴν καὶ τὸ βάρος ἀφεῖλον ἐπυλλίοις καὶ περιπάτοις καὶ
τευτλίοισι μικροῖς χυλὸν διδοὺς στωμυλμάτων ἀπὸ βιβλίων ἀπηθῶν· εἶτ' ἀνέτρεφον μονῳδίαις Κηφισοφῶντα
μιγνύς. Græcã autem hanc dictionem πρὸς ἀνατρεφομένην cum ſequentibus verbis coniungi puto debere: non
enim tradiderat illam πρὸς ἀνατρεφομένην. Nam potius moleſte tulit cũ vidit illam recreari ex tam graui morbo.
Primas autem voces poſt illam Græcam, quemadmodũ Germani, legimus: nec fere aliter in noſtro antiquiore
leguntur: quæ ſi probentur, recipiantúrque, alia omnibus auctoritatibus firma ſunt.

6 Quàm vt mandatis tuis ſatiſfacere) Noſtri libri ſcriptura ex antiquiore noſtro exẽplari accepta eſt, quã valde
probauimus, quia Brutũ fuiſſe, qui, quæ fieri vellet mandarat, nõ Atticum, vt ipſe ſtatim infert, animaduertimus.

9 Dum ne negociarentur) Nos, DVM NE NEGOTIATORI, ſcripſimus: ita enim veteres codices habẽt,
& ſic omnino melius. Nõ multo item poſt, Id vero per te exceperam⁹ negotiatori. Vbi etiam PRAEFECTV-
RAS erat antea, nos PRAETEREA ex iiſdem libris reſtituimus: vt duas ſe ei præfecturas dediſſe dicat, præter
illas duas quas ei promiſerat rogatus ab Attico: quas M. Scaptio L. Gauio detulerat.

53 In T. Lemnio) Nos IN TVO LENIO ſcripſim⁹: nã ſic habent veteres libri. Et libro V legimus, Quid dicã
Torquato, de M. Lenio tuo? nã & ex illo loco M. prænomẽ illi fuiſſe, nõ T. cognoſcimus: & cũ LENIO TVO
legatur illic, recte etiam hic IN TVO LENIO ſcriptũ eſſe credere poſſumus. Item in hoc ipſo volumine ite-
rum, Nõ C. Vennonio meo familiari: nõ tuo M. Lenio. quibus in locis etiã vulgati libri omnes ſine mẽdo ſunt.

111.20 Tum in burſa) Scripſimus Burſa maiore prima litera, vt declaretur eſſe proprium nomen: fuit autem hic Ci-
ceronis inimicus, qui in iudicium vocatus à quodam Ciceronis amico condemnatus eſt. Ipſe hoc docet in epi-
» ſtola ad Marium, De Burſa te gaudere certo ſcio, ſed nimis verecundè mihi gratularis: putas enim vt ſcribis pro-
» pter hominis ſordes minus me magnam illam lætitiam putare. credas mihi velim: magis me iudicio hoc quàm
» morte inimici lætatum, &c. longius enim de hoc in ea epiſtola loquitur.

111.21 In moribus eſt) Nos IN AMORIBVS caſtigauimus: quemadmodum locutus eſt in epiſtola ad Volumni-
» um, Id cum ipſius cauſa (eſt mihi vt ſcis in amoribus) tum mehercule etiam reip. In amoribus enim dictum eſſe
» credimus, vt in deliciis: & noſtri amores, vt noſtræ deliciæ, lib. II harum epiſtolarum, Pompeius noſtri amores
» (quod mihi ſummo dolori eſt) ipſe ſe adflixit. Lib. autem XVI, & amoribus, & deliciis dixit, Piliæ ſalutem dices;
» & Atticæ deliciis, atque amoribus meis.

111.21 Eum furenter iraſci) Nos SE, vt in melioribus cunctis libris inuenimus, ſcripſimus. SE autem pro IPSVM
» vt aliis locis, dictum eſſe à Cicerone hic credimus, vt ſecunda IIII libri epiſtola, Ille noctem ſibi poſtulauit, nõ
» concedebant: reminiſcebantur enim Calen. Ianua. vix tamen ſibi de mea voluntate conceſſum eſt. ſecundum
enim SIBI, pro EI poſitum eſt. Poſſem huius rei plura exempla apud hunc auctorem adferre: ſed quia de hoc
à doctiſſimo, & optimi iudicii viro Budæo in commentariis copioſe & eruditè contra Vallam diſputatum eſt: nõ
neceſſarium eſſe arbitror conſtitutam iam rem plurimis clariſſimorum auctorum teſtimoniis, & ſummi viri pa-
trocinio, & auctoritate, nunc nouis argumentis, & exemplis corroborare.

111.24 Noſtra armatura XXX æque erit ad ſuſtẽtandum) Nos pro his corruptis verbis veterem ſcripturam reſtitui-
mus nulla mutatione facta, vt notas etiam illas deſcripſerimus, quæ nunc in vſu non erant: in cunctis autem ve-
teribus inueniuntur, vbi mille numerum per notam illis ſignare commodum erat.

111.25 Sed rectiorem ex Q. Municipi P. F) Nos caſtigauimus, Q. MVCII. Quis enim nõ videat nomen proprium
» illud eſſe debere? rexerat autẽ hic Aſiam admirabili iuſtitiæ & innocẽtiæ fama: quod Cicero etiã teſtatur lib. V his
» verbis, Et ſimul hãc gloriã iuſtitiæ, & abſtinẽtiæ fore iuſtiorẽ ſpero ſi cito deceſſerimus, id quod Sceuolæ cõtigit,
qui ſolos nouẽ menſes Aſiæ præfuit: ſed nihil huius laude clarius ex hac prouinciæ iuſta adminiſtratione parta.
Ne autem paruã rem negligamus, ſemper in antiquis libris hoc nomẽ per C, ſcriptũ notauimus, quod etiam in
Græcis exemplaribus inuenies, vt doleam nõ ſemper hoc obſeruaſſe noſtros librarios. Videndũ adhuc eſt de ver
bo illo RECTIOREM. Noſter enim antiquior TECTIOREM habet: quod fortaſſe melius, ſinceriúſque
eſt, vt cum exceptionem Bibuli culpet, quia nimis graui erat præiudicio in equeſtrem ordinem: quamuis iuſta eſ-
ſet: ſe dicat habere exceptionem, quæ par illi ſit vi, & robore, ſed tectiorem, & occultiorem, vt non poſſit equeſter
ordo de illa queri: cupiebat enim Cicero quod in illa boni erat, & honeſti, non omittere: & tamen ſui ordinis of-
fenſionem verebatur, quare tectius occultiúſque æqua exceptione vſus eſt.

111.29 In illa autẽ, quæ eſt ad πόδας ἱεροκλέας) Auxilio noſtri antiquioris libri AD πολυδεύκους ſcripſimus: parũ enim
in illo deſideratur, vt hæc ibi dictio integra ſit. Ad Pollucis autem, vt paulo ſuprà, ad Opis: & infinitis locis: vt in-
telligatur aut ſacellum aut templũ. Nemo autem miretur cur πολυδεύκους græcè ſcripſerit, cum Latine Pollucis
dicere poſſet. Nam & alibi quædã nomina græce ſcribit, cum nihil vetaret ea Latinis literis, & Romano ſermo-
ne pronunciare, vt libro II, Quare ſiquid Θεοφάνης tecum forte cõtulerit. Et lib. IIII, Vt ἀριστοτέλης in his, quos
ἐξωτερικοὺς vocat: & aliis etiam locis, ne longiores ſimus.

112.3 Αἴδεσθεν μὲν, &c.) Homeri verſus in VII Iliadis ex poetæ perſona pronunciatus: cum Hector fortiſſimũ quẽ-
que ex exercitu Græcorũ ad pugnam prouocaſſet: inter illos autem diu ſilentium fuit: etenim vt ait ipſe, αἴδεσθεν
μὲν ἀνήνασθαι δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι. Huius autẽ verſus ſententiam, ni fallor, Liuius exprimere voluit lib. VII, vbi
de Gallo, qui in pontem Anienis proceſſit, magnáque voce fortiſſimum virum Romanorum ad pugnam voca-
» uit, inquit, Diu inter primores iuuenũ Romanorũ ſilentium fuit, cũ & abnuere certamẽ vererentur, & præcipuam

E.iii.

ſortem periculi petere nollent.

112.4 Et heus tu genuarios)Nos omnium excuſorum ferè codicum lectionẽ,certè cũctorum manu ſcriptorum retinuimus,etſi corruptam,& mendoſam.quid enim aliud fâceremus in tam peruerſa ſcriptura? poſſe autem fieri putamus,vt his conſeruatis veſtigiis quandoque vera lectio indagetur: quod ſi hæc quoque perturbata,& deformata fuerint,omnis ſpes amiſſa erit poſſe vllo tempore ſinceram lectionem inueniri,& ſuo loco repoſuiſe regione tamen huius loci mendi notam adpoſuimus.

112.5 . Vidi illum ibi)Caſtigauimus apud Pompeium Vindullum:quam lectionem magis probatum iri putamus:nec enim ſe illum Vindulli domi vidiſſe dicit Cicero, ſed eum ibi diuerſatum eſſe, ibíque ſua depoſuiſſe cum ad ſe profectus eſt,tradit.Vindullus autem hic Pompeius,quia fortaſſe eius libertus erat,appellabatur: qua de cauſa etiam illius res ad Pompeium pertinere exiſtimabatur.

112.6 Quinque lagunculæ matronarum)Manu ſcripti libri L A N G V N C V L Æ habent:vt fortaſſe cum non integra ſit hæc dictio,legi debeat Imagunculæ: quod tamen non adfirmo: etſi vt tenuem ſuſpicionem quandam proponere excutiendam accuratius,non dubitarim.

11.6 Num in Epiro fuerimus)Sic omnes manu ſcripti libri habẽt,mẽdoſè profectò,niſi valde fallimur.Nos,N V M I N E P T I F V E R I M V S,ſcripſimus.Aiunt autem ſic olim Beroaldum hunc locum emendaſſe:libenter autem in hoc eum ſecuti ſumus,quia animaduertimus alibi etiam Ciceronem ſic loqui:vt hoc ipſo volumine,cum
» de triumpho ageret,ad quem amicorum literis vocabatur,ait,Quare tu quoque mi Attice incipe id cupere, quo
» nos minus inepti videamur:nonnihil enim ineptiarum,& vanitatis habet hac inani gloria delectari.

13.2 Id conſilium probari.De iſto autem.&c.)Hic locus valde corruptus erat.Nos ope antiquioris noſtri codicis eũ emendauimus:eſt autem [illegible] plena indignationis & ſtomachi. Audierat Atticus vt puto,Q.Ciceronem de repudiáda vxore cogitare,quæ ipſi ſoror erat: Ciciúſque ſcripſerat ad eum Statium libertum Q.Ciceronis, dicere id conſilium à M.Cicerone probari: de quo nunc ſe purgat.Circa finem ſequẽtis epiſtolæ de eadem re ite-
» rum loquitur.Item tertio in eodem hoc libro his verbis,Cicero Q.Filius piè ſanè,me quidem certè multum hor-
» tante,ſed currentem,animum patris ſui ſorori tuæ reconciliauit.

13.12 Vetabat autem Alexius)Nullum hic aliud erat mendum: niſi quòd ex tribus verbis vnum conflauerant negligenter nimis, & imperitè librarii: intelligit autem A.Gabinii legem,vt ipſe paulo ante dicit. Prænomina vero nõ integra ſolitos eſſe ſcribere Romanos, ſed primis tantum literis denotare docet accuratè Plutarchus in quæſtionibus Romanis vbi de Spurio diſſerit his verbis, ἀλλ᾽ ἔστιν ἀριθμὸς τῶν πρώτων ὀνομάτων ὡς ὁ Σέξτος καὶ ὁ Λεύκιος καὶ ὁ Γάϊος. τὰ δὲ πρῶτα τῶν ὀνομάτων οὐχ ὁλογραφοῦσιν ἀλλ᾽ ἢ δι᾽ ἑνὸς γράμματος ὡς τὸν Τίτον καὶ τὸν Λούκιον καὶ τὸν Μάρκον, ἢ διὰ δυοῖν ὡς τὸν Τιβέριον καὶ τὸν Γναῖον, ἢ διὰ τριῶν ὡς τὸν Σέξτον καὶ τὸν Σερούιον,&c.

13.15 Sumptum iam ne poſſe vadit Scaptius)Nos ex noſtro antiquiore codice noſtram collegimus lectionem: minus enim illic perturbata, quàm in impreſſis eſt: quam tamẽ nonnulli poſtea longè peius corruperant,dum corrigere parum conſiderate aggrediuntur.Quod ſi,S V M P T V,vt in antiquis eſt, non ſumptum accuſandi caſu, excuſi etiam habuiſſent: diligens vir,& qui aliquid induſtriæ & exercitationis habuiſſet in libris corrigendis,parum laboraſſet in hoc loco inluſtrando: nihil enim ferè aliud opus erat,quàm malè diſſectas literas componere. Miratur Cicero cur turmas equitum potius velit Scaptius, quàm peditum cohortes: cum in illis alẽdis maiores ſumptus facere oporteat,quaſique iocans dicit (vt putamus) Sumptu iam nepos euadet Scaptius:cum primum auarus vt fœnerator à nobis haberetur,nunc repente prodigus & ſumptuoſus factus eſt.hác etiam lectionem videntur perſpexiſſe Germani.

14.7 Liberius eſt Brutus)Omnes profecto & excuſi,& manu ſcripti conueniunt in hac voce L I B E R I V S. Vidẽdum tamen accurate an(liberalius)potius legendum ſit, quod ſane puto: contra tamen tot exemplariorum auctoritatem nihil auſus ſum decernere.

15.3 Τῆς δάμαρτός μου)Græcis his verbis loquitur obſcurè de re ſua familiari,maximéque de emptione illa bonorũ Milonis: nam vt libro quinto apertè narrat, Philotimus ſocius erat in bonis Milonis: de quo Milo querebatur: quod Cicero ſe voluiſſe oſtendit illius commodi gratia, vt ibi accuratè ſe purgans docet. libertus autem hic Terentiæ,Ciceroni ſuſpectus erat corrupiſſe perturbaſſeque rationes emptionis eorum bonorum: mandátque Attico,vt id diligenter obſeruet. Res tota ἐν αἰνιγμοῖς narratur,vt nihil certi tradi poſſit: putamus tamen nos hanc eſſe ſummam: τὰ ὑπάρχοντα τοῦ κροτωνιάτου τυραννοκτόνου, bona Milonis appellat: alludens ad Milonem illum Crotoniatam pugilem,cũ vellet Annium Milonem ſignificare, quem τυραννοκτόνον appellat, quia Clodium ſeditioſum,& turbulentum ciuem occiderat. Vbi autem antè διεφθαρκέναι legebatur, πεφυρκέναι caſtigauimus ex vetere libro.Nam vbi vltima huius voluminis epiſtola inquit, περιφύλαξον (ſi me amas) τὴν τοῦ φυρατοῦ φιλοτιμίαν,credimus nos ad hoc verbum Ciceronẽ alludere,appellaréque φυρατὴν illum,qui perturbarat,permiſcuerátque calculos.quem quia ſcimus Philotimũ fuiſſe (ſic enim appellabatur Cononis Athenienſis Imperatoris pater,cui hunc dicit ὁμώνυμον fuiſſe) ſuſpicamur per vocem illam φιλοτιμίαν eum Philotimum ſignificare, vt iubeat Atticũ diligenter obſeruare Philotimum perturbatorem illorum calculorum.Hæc tamẽ incerta ſunt: itáque accipi volumus,potiúſque veniam precamur,quòd de his verbum facere audeamus: cum Cicero ipſe ſe fateatur ἐν αἰνιγμοῖς ſcripſiſſe,quàm petamus nobis omnino credi oportere,cõtendamúſque ita eſſe. Ne lõgiores ſimus, quædam in his Græcis verſibus emendauimus: quædam à nobis non ſatis intellecta,vt in antiquis libris inuenimus,deſcripſimus.magnus profecto labor eſt ex his Græcis characteribus velle ſinceram lectionem eruere:tam deprauati ſunt,& tam parua quæque peruerſio moleſta,& odioſa eſt.

116.2 Ἐξ ἄστεος ἑπταλόφου) Credimus his verbis eum Romá indicare. ſic & Propertius, Septem vrbs alta iugis. Quin etiam hoc ipſo nomine eam Plutarchus à ſeptem collibus appellat in problematibus Romanis, cum inquit, τὸ δὲ Σεπτιμόντιον ἄγουσιν ἐπὶ τῷ τὸν ἕβδομον λόφον τῇ πόλει προσκατανεμηθῆναι καὶ τὴν Ῥώμην ἑπτάλοφον γενέσθαι.

116.2 Καὶ τινας πεπραμένους) Reſtituimꝰ κληρονομήσας: ſtatímq; ex his antiquis libris numeros pecuniæ ſcripſimꝰ

quæ ex eis hereditatibus venerat: pro quibus Germani κλήρων, ni fallimur, longius à veterum librorum fide, & rei veritate, intellexerunt.

117.2 Πυρὸς εἰς δῆμον) Credimus hoc prouerbium fuiſſe in eos dictum qui frumentum populo diuiderent: exiſtimabantur enim illi multorum exemplis adipiſcendæ tyrannidis gratia id facere: vt cum plebem ea liberalitate ſibi conciliaſſent, eius auxilio ciuium libertati imponerent. Cum igitur audiſſet Cicero Atticum vniuerſos Athenienſes frumento donaſſe, vt à Cornelio etiam Nepote traditur, iocatur cum eo, quaſi ille velit ibi his artibus Tyrannidem occupare: quod tamen (poſtquam de hoc eum leuiter caſtigauit) ipſe egregie tuetur: negátque contra ſuos ſex libros de rep. ad factum eſſe: bene enim conſtituta reſp. largitionem in ciues prohibere debet, non tamen impedire liberalitatem & munificentiam in hoſpites, vbi nullum periculum eſt attetatæ libertatis. Attici autem fuerat potius liberalitas in hoſpites, quàm largitio in ciues. Quod ſi Romæ id commiſiſſet, non culpa vacaſſet.

118.2 Expectare iuſſi) Nos, MISI, ex omnibus manu ſcriptis caſtigauimus: antea autem de hoc egimus: tria vero quæ ſequebantur verba, eorundem auctoritate expunximus: & ſanè inania, & parum hic apta erant.

118.3 Eſeæ reliquiſſem) Manu ſcripti codices, ESSE. Qui Patris emendant, grauiter meo iudicio peccant. Quomodo enim ſe nunc eum Patris reliquiſſe dicere poteſt Cicero, qui adhuc in Aſia erat? vt etiam ex ſequenti epiſtola colligitur. Neceſſe igitur eſt locum eſſe in Aſia, vbi relictus fuit Tiro: cum tamen poſtea ille ex morbo alleuatus Ciceronem aſſecutus eſſet, iterum Patris relictus eſt Achaiæ vrbe, vt ex multis locis perſpicuum eſt. Oportet igitur videre (ſi hæc vox integra eſt) quænam ſit vrbs, vel oppidum Eſea appellatum.

119.3 Qui dum vnus hoſpes) Lib. VI, vbi eandem hâc rem iiſdem penè verbis narrat, Vnus hoſtis inquit, vt ſic etiam hic fortaſſe legendum ſit. manu tamen ſcripti, & excuſi omnes vno conſenſu (hoſpes) vt veritus ſim aliter & ipſe ſcribere. Videndum autem an cum paulo poſt dicit, Pedem porta non plus extulit, quàm domo ſua, alludat ad tempus illud cum Bibulus in Conſulatu octo menſes ita ſe domi continuit, vt nunquam foris viſus ſit.

120.3 Hanc quæ mehercule, &c.) Statim poſt Græca verba incœpit loqui de hereditate Præciana: quare nos ita orationem pupugimus. eſt autem orationis ſtructura (duabus κατὰ παρένθεσιν ſententiis interpoſitis) obſcurior moroſiórque. ſic autem legi, & intelligi debere oſtendunt præterea hæc verba in epiſtola ad Terentiam, De heredi- » tate Præciana, quæ quidem mihi magno dolori eſt: valde enim illum amaui, &c.

120.4 Ἐπέχω vt ſcribebas) Nos ἐπέχειν TER caſtigauim⁹, maxime quidem ex antiquo exemplari: nō minus tamē, vt conſentiret cum illo loco, Nam quas multo ante acceperam literas, in quibus ἐπέχειν ter ſcripſeras. Eſt ſanè ambobus locis nonnihil obſcuritatis. doctiores hæc accuratius conſiderabunt. ἐπέχειν erat philoſophis illis, qui ab hoc verbo ἐφεκτικοὶ appellati ſunt, ſuſtinere aſſenſionem. primus autem Pyrrhon eius ſectæ conditor nomina hæc ἀκαταληψίαν & ἐποχὴν excogitarat, vt etiam multis verbis docet Hammonius Hermæus in prooemio commentariorum in prædicamenta Ariſtotelis.

120.4 Τοῦτο μέν τοι ἐμὸν ἐνύπνιον) Auxilio antiquioris noſtri exemplaris, vt ſcriptum eſſe in noſtro codice vides, emendauimus. eſt autem prouerbium, quod valde quadrat huic loco, Meum mihi ſomnium narras: id eſt rem, quam ego melius te noui, mihi explicas: gaudet ſe conſentire cum Attico de Q. Cicerone puero, admoneríque ſe, ne illum in prouincia relinquat, quod ipſe antè fecerat: quod ſi ante de hoc ſimul conſilium cepiſſent, non aliter factum eſſet. Prouerbium ab Eraſmo exponitur. Sudæque, & Platonis teſtimonio frequens apud Græcos auctores fuiſſe declaratur.

120.5 De Cenſoribus, maximéque de ſignis, & tabulis) Diligentius in hiſtoria quærendum eſt quæ eſſet Cenſorum actio ad ſigna, tabuláſque pertinens: magni enim momenti rem fuiſſe planum eſt. Cœlius etiam in epiſtolis de hoc ipſo negotio, & eodem hoc tempore loquens inquit, Scis Appium Cenſorem hic oſtenta facere de ſignis, & tabulis, &c. Et in eadem epiſtola, Appium de tabulis, & ſignis agere. fuere autem cenſores Appius Claudius, & L. Piſo, vt Dion etiam lib. XXXX narrat, καίτοι τιμηταὶ τὸν χρόνον τοῦτον ὅτε κλαύδιος ὁ ἄππιος καὶ ὁ πείσων καίτοι μὴ βουλευταὶ ἐγένοντο καὶ οὗτος μὲν διὰ τὴν συγγένειαν ὑπεῖχε τῷ καίσαρι, ὁ δὲ δὴ κλαύδιος ἠναντιοῦτο μὲν αὐτῷ, τὰ γὰρ τοῦ πομπηίου ᾑρεῖτο· καὶ ἐλάχιστα δὲ καὶ ἄκων ὠφέλησε· πλείστους γὰρ καὶ τῶν ἱππέων καὶ τῶν βουλευτῶν διεχρήσατο ἐκβιασάμενος τὸν συνάρχοντα· καὶ τοῦτο πάντας αὐτοὺς τὰ τοῦ καίσαρος φρονεῖν ἐποίησεν· ὁ γὰρ πείσων οὔτ' ἄλλως πρᾶγμα ἔχειν ἐθέλων καὶ πρὸς τὴν τοῦ γαμβροῦ χάριν πολλοὺς θεραπεύων αὐτὸς μὲν οὐδὲν τοιοῦτον ἐποίησεν ἐκείνῳ δὲ οὐκ ἀντέπραξεν.

120.5 Macte ſcribas Athenis) Locus erat valde deprauatus. Nos ope meliorū codicum IN ARCE ATHENIS STATIO MEA NVNC PLACET emendauimus. Cum enim videret remp. in maximis periculis, omniáque in Italia crudeli bello euerſum iri: quid futurum ſit timet: tutiúſque ſibi eſſe putat, dum hæc aliquem exitum inueniant, in arce Athenis extra omne periculum manere. Iocatur autem, vt conſueuit: cetera ſpero ita nota eſſe, vt nihil amplius de illis loqui oporteat. Noſtri librarii vellem non punctum ante verbū illud Athenis, tam importune collocauiſſent: quare deleas neceſſe eſt: id enim omnem ſententiam perturbat.

EX LIBRO VII. EPIST. AD ATTICVM.

121.9 Ἐπίπηκτα fuerunt) Sic in cunctis manu ſcriptis codicibus inuenimus. qui ἐπίκτητα legunt, contra fidem omnium librorum faciunt: & deteriorem ſententiā (vera, & eleganti, aut neglecta, aut non ſatis intellecta) inducunt: ἐπίπηκτα appellauit, cum cito fluxerint, & euanuerint ea, in quibus ille, vt perpetuam gloriam ſibi adferrent, laborauerat: citóque ſe cognouiſſe ait quàm deceptus ſit qui ea diutius ſtare poſſe putauit.

121.11 Alter iratus Hircius) Nos & hic, & paulo infra duobus locis, HIRRVS, emēdauimus: ſic enim habent meliores codices: & intelligit C. Hirrum, qui Ciceronis ante competitor fuerat, grauéſque cum eo inimicitias geſſerat: de hoc Cœlius in epiſtola, cuius initium eſt, SIC TV INQVIS HIRRVM TRACTASTI, multū loquitur: vnde illum ſibi iratum appellat: & infrà agit diligēter cum Attico, vt eum ſibi placet: docétque quos adhibere debeat, quum gratiæ reconciliationem eam facere vult.

121.14 Ita puto ἀμώμητα fore) Olim nulli excuſi hic Græcam vocē habebant: poſtea ἀμώμητα reſtitutū eſt: noſtro etiā iudicio recte, & antiquis characteribus valde cōgruenter. quare miror Germanos ea voce deleta ἀμαυρά repoſuiſſe, id eſt debilia & imbecilla, & omnino ſine robore: nam id parum ſententiæ huius loci quadrat. ἀμώμητα autem hic intelligo, quæ culpari & reprehendi nō poſſint: cum enim triumphi apparatū ex priuata ſua pecunia conficere cogitet, vere exiſtimat omnes voces, accuſationéſque maleuolorum ſe hac ratione eſſe euitaturum.

122.3 Auſter mitis) Nos ita ſcripſimus: qui enim nō multis ab hinc annis excuſi ſunt, ſic ferè habent: cū primæ impreſſionis omnes ANCHES pro AVSTER haberent: quæ vox in cūctis etiam manu ſcriptis reperitur: quod teſtari voluimus, etſi illam, vt nobis ignotam, & deprauatam reliquimus: nam recepta lectio non incōmoda eſſet, ſi maneret copula illa inter AVSTER, & MITIS, quā deleuim⁹, quia in antiquis libris à nobis nō viſa eſt, & quia omnem ſentētiam perturbat huius loci: nam corrumpit verſum ſpondaicum, qui à præterito illo FLAVIT, incipit: & verbo illo MITIS terminatur: de quo poſtea iocans infert, Hūc σπονδειάζοντα ſicui voles, &c. id eſt meipſum, qui ſpondeum carmen inter ſcribendum effundo: credimus enim forte illum verſum ipſum ſcripſiſſe, quæ poſtea ioci occaſio fuit: ſtatim enim cognouit Cicero ſe ſpondaicum in orationis tractu pronūciaſſe: accidit autem quandoque vt nolentes verſus edant, maximéque ſenarios, vt qui proſæ orationi ſint ſimiliores. qui autem hanc rem non animaduerterant, σπονδειάζοντα ſcripſerant, nullo ſatis idoneo ſenſu, & contra antiquorum codicum fidem. Nos, vt ad ſuperiora redeamus, verba illa AVSTER MITIS, mendo vacare non putamus: nec tamen omni diligentia adhibita, cōſultis eruditis, & ingenioſis hominibus, quid ANCHES MITIS ſignificet, quomodóve corrigi poſſit, vnquam intelligere potuimus: quare quibus licuit mendis hinc ſublatis, reliquum, quod eſt doctioribus viris emendandum tradimus.

122.4 Fecit palam te ex libella, me ex teruncia) Locus valde inquinatus. Nos nihil à vulgatis mutauimus: hic autē antiquā ſcripturā, etſi (vt arbitror) fœde & ipſam deturpatā, cōſtituemus. eſt autē hæc: TE EX LIBERTVM ME EX TARVACVS, ipſi ex tam deformata lectione deſperauim⁹ aliquid ſincerum elicere & exculpere poſſe.

122.4 · Corcyræ Alexion, &c.) Nos In ACTIO, repoſuimus ante CORCYRAE ex vetere illo libro qui hic minus lacer, deprauatúſque erat. Sanè Actium regio eſt Acarnaniæ, & promōtorium, quod ſinum facit, eodem nomine & ipſum appellatum. erat autem, vt putamus, in inſula Corcyra, quæ cōtra hæc loca iacet, ager aliquis ſic etiam
» vocatus: habebat enim illis in inſulis Atticus fundos, vt ex lib. V colligitur, vbi inquit, Cum quidem & Corcyræ,
» & Sybotis muneribus tuis, quæ & Areus, & meus amicus Eutychides opipare, & φιλοπροσηνέστατα nobis conceſ
» ſerant, epulati eſſemus ſaliarem in modum.

122.5 Et probari tibi φυσικὴν eſſe τὴν πρὸς τὰ τέκνα) Ita ſcripſimus cum antiquis libris: háncque putamus eſſe ſinceram lectionem, articulúmque illum accuſandi caſu, quem nos eorum auctoritatem ſecuti reſtituimus, credimus indicare verbum στέργειν, quod potius ex eo intelligi debeat, quàm ſuprà eſſe & legi. ſententiæ huius auctores fuerunt Xenocrates, & Ariſtoteles: vt Cicero etiam docet lib. IIII de finibus, cum inquit, Primique ex omnib⁹ philoſophis à natura tributum eſſe docuerunt, vt hi qui procreati eſſent, à procreatoribus amarentur.

122.9 Sed tamen prudentius) Nos PVDENTIVS caſtigauimus, id eſt minus flagitioſe, & turpiter. per Lucium autem credimus intelligere L. Torquatum: quem Epicuri rationem tuentem inducit in libris de finibus. De Patrone autem Epicureo multis locis mentio facta eſt.

122.5 Quicquā alterius cauſa fieri putent?) Ita lego cum interrogatione, ex antiquo noſtro libro: quaſi, nō eſt hoc ab illis expectandum. Atticus, qui Epicuri diſciplinæ valde deditus erat (quod & multis locis declaratur, & Epicureorum etiam hominum conſuetudines quibus delectatus eſt ſignificant) cœperat orta ſibi filia, magis Peripateticorum opinionem probare, quam & Stoici ſecuti ſunt, Amorem erga liberos eſſe naturalem. cognouit enim ſe natura tantum cogente, non quod vllum inde commodum expectaret, filiam ſuam diligere. hoc laudat Cicero: gaudéque illum re doctum, ſententiam mutaſſe: percurrítque breuiter, quàm falſò, impudentérque. reliqui ab hac opinione diſſentiant.

122.9 Sed nihil neceſſe, Seſtiam enim) Abūdat ſyllaba SE, negligentia, & imperitia librariorum, vt olim ſic legeretur (vt puto) NECESSE'ST: ſic enim ſemper id verbum ſcriptum inueni in priſcis exemplaribus, vt alibi etiam adnotaui. quæ peruerſio magni erroris cauſa extitit: ſequens enim vox cum hac importune coniuncta eſt: adeóque creſcente labe & malo locus contaminatus eſt, vt nonnihil induſtriæ neceſſarium fuerit ad eum purgādum. non putat neceſſe eſſe ad omnes epiſtolas reſcribere, cum eum cito viſurus ſit.

123.1 Etſi cupidiſſime expreſſum, & expetitum) Locus antea valde deformatus erat: ſincera tamen adhuc lectio in antiquiore noſtro conſeruatur. Expetitum autem, deſideratum, & omnibus votis, precibúſque poſtulatū. frequēs hoc verbum hoc ſignificatu apud Terentium: quin & à Cicerone crebro eſt vſurpatū, vt non multo poſt, Quid multa? non modo non expetere pacem iſtam, ſed etiam timere viſus eſt.

123.10 Sed quid eſt quod cuncti Luceis ſint addicti?) Nos, QVOD EI VICI LVCCEI, ex vetere noſtro codice caſtigauimus. non quòd omnino ita in eo legatur: talis tamen eſt in eo ſcriptura, vt ſi eam paulum adiuues, ſatis clare inde hanc lectionem elicias: quia tamen aliquantum coniectura in hoc vſi ſumus, placuit id notum facere: de negotio autem hoc, nihil amplius legimus.

123.13 Nomen rebatur Oppidi eſſe Piræa) Lego cū antiquiore noſtro codice: NON REBATVR OPPIDVM ESSE. Quod ſi, vt Dionyſius, & Nicias grammatici putant, non eſt oppidum Piræus, nihil peccauit Cicero, qui IN præpoſitionem addiderit, etſi aliter etiam ſe tueri poſſit. Vulgata antè lectio falſa, & contraria erat: ſi enim nomen oppidi fuiſſe Piræum grammatici illi cenſuiſſent, ægrius ſtructuram ſuam tueri Cicero poterat: non enim oppidis præpoſitiones addi debent. reſtabat igitur, vt ſe auctoritate veterum comicorum defenderet, qui ſic locuti ſunt.

123.16 Mihi exeunti vrbe) Poſtremā dictionem deleui: nō enim in manu ſcriptis libris eſt, & ſententiā huius loci corrumpit. quod ſi declarandū erat vnde exiret, ſenatu potius dicendū erat: quod patebit illi, qui diligenter ſuperiora

» verba conſyderarit: dixit enim, Puto ſiquando præclarè in ſenatu pro rep. dixero, Tarteſſium iſtum tuum mihi
» exeunti dicturum, &c. vt qui offenſus ſit, quòd libere ibi ſententiam dixerim, ſtatim cum me exeuntem videbit,
vt cutem ſibi pecuniam, quam Cæſari debeo poſtulabit: erat autem Cicero Cæſaris debitor, vt nõ multo poſt his
» verbis aperte narrat, Mihi autem illud moleſtiſſimum eſt, quòd ſoluendi ſunt numi Cæſari, & inſtrumẽtum triũ
» phi eò conferendum. eſt enim ἀμορφον ἀντιπολιτευόμενον χρεωφειλέτην εἶναι. Per Tarteſſium autem arbitror eum
Cornelium Balbum intelligere, qui Gaditanus erat, & negotia Cæſaris curabat.

125.2 Etſi mirabilis vtilitatis fructũ mihi præbet.) Ego lego vnà cũ manu ſcriptis codicibus, MIRABILIS VTILITATES: quæ profectò ſincera eſt lectio: ſæpe vtitur Cicero hac voce multitudinis numero, vt pro Milone,
» Magnã ſpem in Milonis morte propoſitam: magnas vtilitates fuiſſe. In libris de finibus etiam plurimis locis: ſed non opus eſt tam planam, & tã elegantem vocem, tam multis teſtimoniis, non indignã eſſe Cicerone probare.

125.2 De Luſgenio:) Ego hic nihil mutaui, etſi aliquid omnino mendi, & peruerſionis ineſſe putem: quia nihil quod tuto reponi poſſet, inueni: antiqui certe libri nihil hic à nouis, vulgaribúſque diſcrepant. audiui quoſdam non ineruditos viros DE EIVS INGENIO legere, non me hercule inſulſe: vt de Tirone ſermo adhuc ſit. Philogenes autem libertus erat Attici, de quo fit ſæpe mentio. videndum tamen accuratius. ne tamen locum hunc ſuſpectum, vel maculoſum potius ſilentio præterirem, cum nihil ipſe melius habuerim, aliorum ingenio excogitatam lectionem, notam facere volui.

126.2 ἢ τί οὐ τόδε μεῖζον ἔπει κακόν:) Sententia Homerica eiſdẽ ferè verbis pronunciata ab Vlyſſe, dum exhortaretur ſocios ad ſuſtinẽda fortiter pericula, quæ ſubire debebant in tranſeundo freto Scyllæ, & Charybdis, ὦ φίλοι οὐ γάρ πώ τι κακῶν ἀδαήμονές εἰμεν· οὐ μέν τοι τόδε μεῖζον ἔπει κακὸν ἢ ὅτε κύκλωψ εἴλει ἐνὶ σπῆι γλαφυρῷ κρατερῆφι βίηφι.

127.3 Tua λῆψις:) Lego cũ antiquiore noſtro libro Tua λῆψις, vt de quartana agat qua Atticus laborabat, vt antea ex multis locis didicimus. λῆψις autem febris acceſſio eſt, vt nos etiam vulgo loquimur: qui febrim nos cepiſſe, cũ illa acceſſerit, dicimus. Ariſtoteles in problematis, ſegmento primo, τεταρταίοις πυρετοῖς δεῖ μὴ λεπτύνειν ἀλλὰ πῦρ ἐν τοῖς σώμασιν ἐμποιεῖν συνιστάντα, δεῖ δὲ καὶ τοῖς γυμνασίοις χρῆσθαι, ἡ δὲ ἡμέρα ἡ λῆψις λανθάνουσα ὕπνος μὴ ἐν ποιεῖ. Præterea idem, ὅπως θερμότερος ἢ πρὸ τῆς λήψεως εἶναι. Tribus autẽ locis hoc nomen in his epiſtolis eſt, ſemperque in vetuſtiore noſtro libro integrum, & ſincerum: in vulgatis autẽ deprauatum, & variis modis inquinatũ.
» libro enim VIII bis inuenitur, etſi ſemel ἀπόληψις, quod tamen idem eſt: vt ibi, Tamen ad eam ipſam breuem
» quam III Nonas πρὸ τὴν ἀπόληψιν dediſti, reſcribendum putaui. Et poſtea λῆψις, eo inquã loco, Deinde IIII
» Non. Mart. πρὸ τὴν λῆψιν cum breuiter ſcriberes &c. Cum igitur diem neſciret Cicero, quo febris redibat, timet ne illi moleſtus ſit ſi forte eo ipſo die ad vrbẽ veniret, in quem febricula incidebat. vix enim putat illum ſibi temperaturum ne ad ſe ſtatim veniat. quare petit ab eo ne ſe incommodo valetudinis ſuæ commoueat: vt omnino de morbo, & ægritudine aliqua ſermo ſit. Sequenti autẽ epiſtola quod antea neſciebat, dicit ſe ex eius epiſtola notaſſe, & intellexiſſe, diem ſcilicet illius, id eſt cum in quem λῆψις incurrerat. Non me latet Eraſmum aliter hunc locum declaraſſe: quàm rectè, alii potius iudicabunt.

128.4 Etſi mihi crebro ὑπνος ἐνδυμος:) Duo hæc Græca verba nullam hic ſententiam habebant: vt valde mirer illos qui ea poſuerunt: nam prorſus huc nihil pertinebant. nos ex noſtro antiquiore codice ξυνὸς ἐνυάλιος reſtituimus: quæ vera, & huic loco germana lectio eſt. cum enim ſuprà ſermonem Pompeii recitaſſet, qui pericula ſimulatæ pacis expoſuerat, bonumque ſe animum habere oſtenderat, ſi ad arma ventum eſſet, fore vt Cæſar vinceretur, valdè enim confidebat ſuis, & reip. copiis: quanuis igitur inquit ſcirẽ Martem communẽ eſſe, ídque mihi crebro prouerbium occurreret, varióſque caſus belli mente agitarem, qui imparationibus ſæpe victoriam adferunt: tamẽ cura metúque leuabar audiens virũ fortẽ & peritũ, magnæque auctoritatis ducẽ diſſerẽtem de ſimulatæ pacis periculis, & tãtopere aduerſarii copias contẽnentẽ. Ariſtoteles lib. II Rhetoricorũ, χρῆσθαι δὲ δεῖ καὶ ταῖς τεθρυλλημέναις γνώμαις κοιναῖς διὰ τὸ εἶναι κοινὰς ὡς ὁμολογούντων ἁπάντων ὀρθῶς ἔχειν δοκοῦσιν· οἷον παρακαλοῦντι εἰς τὸ κινδυνεύειν μὴ θυσαμένοις, εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης· καὶ ἐπὶ τὸ ἥττους ὄντας ξυνὸς ἐνυάλιος. idémque prouerbium copiis, & reliquo belli apparatu inferiores, bene ſperare iubet: eíſque animum addit: contráque eis qui numero militum, & virtute ducum ſuperiores ſunt timorem incutit, cum affirmet belli deum communẽ
» eſſe, ſæpéque cum imparationibus ſe coniungere. Cicero in Oratione pro P. Seſtio Latinis verbis enunciat, Hic e-
» go quid prædicem, quibus hic rebus Conſulem ad rem gerendã excitarit, quot ſtimulos admouerit, homini for-
» taſſe ſtudioſo victoriæ, ſed tamen nimium, communẽ Martem, bellíque caſum intuenti? Reſpexiſſe enim puto Ciceronem ad duo prouerbia, quorum vnum hoc eſt: alterum autem antè in his epiſtolis verbis pariter Græcis
» protulit, cum inquit, Direpto, & vaſtato Amano inde diſceſſimus: ſcis enim dici quædam πανικά. Dici item τὰ
» κενὰ τοῦ πολέμου. Ad eandẽ hanc ſententiam alluſit lib. VII in Verrem, cũ eum nauali crimine premeret: inquit
» enim: In illa autem calamitate non Martem fuiſſe communem, ſed Venerem poſſumus dicere. Eſt autẽ Homeri Hemiſtichium pronunciatum ab Hectore λ. σ. Sic etiam Germani in ſui libri margine adnotarunt.

128.5 Ex illa autem ſententia ira relinquendæ vrbis &c.) Ni fallimur, hic locus corruptus eſt: nullus enim certus, & elegans ſenſus ex his verbis elici poteſt: nos tamen nihil mutauimus. antiquior noſter codex vno tantũ verbo diuerſus eſt: pro IRA enim habet IN. Quod pariter deprauatum eſt.

128.2 Præterit tempus legitimum.) Nos ope noſtri vetuſtioris codicis (quod etiam à Germanis adnotatum eſt) integram hic lectionẽ reſtituimus, cum ante in vulgatis libris deminute, peruerſéque hic locus legeretur. tam aperta autem verba ſunt, vt nulla declaratione indigeant.

129.2 Niſi ego inſanio, ſtulte omnia, & incaute agi video.) Nos poſtremas duas dictiones deleuimus: in nullis enim manu ſcriptis libris inueniuntur: & declarationem quandam eſſe putandum eſt ab imperito quopiam librario importune additam. cõcitatus enim ſermo, qualis hic eſt, ſæpe figuram ἔλλειψιν patitur: quid autem deſyderetur, planum eſt.

130.2 τὴν θεῶν μεγίστην.) Senarius Euripidis in Phœniſſis pronunciatus ab Eteocle, quum ſe regnum fratri negaret

redditurũ.ſic enim inquit, ἄσχετος ἀλλήλοις ἄλλω πρὸς ἀλλοτρίας καὶ γῆς ἐκδεδοῦναι δυνατὸς ὢν σώζεσθαι τινὰ, τὴν δὲ μεγίστην ὡς ἔχων τυραννίδα.

130.5 Libenter enim in his moleſtiis ἐνσχολάζω:)Nos ſcripſimus cum antiquiore noſtro exẽplari ἐνσχολάζω σοι:id eſt explico tibi ſcholam:vt antea in his epiſtolis dixit ἐμπεριπατήσομαί σοι.ſcholam autẽ Græci appellabant de aliqua certa re, & materia continuam & abſolutam diſputationem. eſt autem hoc verbum frequens apud Ciceronem:
„ vt in II de Finibus,Primum inquam deprecor, ne me tãquam philoſophum putetis ſcholam vobis aliquam ex-
„ plicaturum.In epiſtola ad Pætum, ὁ σοφὸς εὐθυρρημονήσει habes ſcholam Stoicam.In III lib.Tuſculanarũ, Sepa-
„ ratim autẽ certæ ſcholæ ſunt de exilio,de interitu patriæ,de ſeruitute,de debilitate,de cæcitate,& de omni caſu in
„ quo nomen poni ſolet calamitatis.hæc Græci in ſingulas ſcholas,& in ſingulos libros diſpertiũt.Plut.etiam in cõmẽtario περὶ τοῦ ἀκούειν,τὴν γενομένην μοι σχολὴν περὶ τοῦ ἀκούειν ὦ Νίκανδρε ἀπέσταλκά σοι γράψας. verſus etiam Alexidis hos legimus ex comœdia Olympiodoro in vita Platonis:in quibus hoc ſignificatu ſcholam ponit:irridet autem Platonem,σῶμα μὲν ἡμῶν τὸ θνητὸν αὖον ἐγένετο τὸ δ' ἀθάνατον ἐξῆρε πρὸς τὸν ἀέρα.ταῦτ' οὐ σχολὴ Πλάτωνος.

130.4 οὕτω που τῶν πρόσθεν:)Hic verſus in multis non erat:in aliis corrupte legebatur:eſt carmẽ Homeri,λ.ι.pronunciatum à Phœnice vno ex Agamẽnonis ad Achillem oratoribus miſſis ab eo , vt eum ſibi reconciliarent. conatur autem illi perſuadere veterum exemplo vt iniuriam ſibi iolatam obliuiſcatur: illos enim docet acceptis muneribus nunquam ſolitos eſſe non placari:ſicque laudes inquit priſcorum virorum audiebamus celebrari. Eſt autẽ penè prouerbialis hic verſus,cum volumus oſtendere à maioribus nos multum degeneraſſe.Hũc etiam Syneſius in quadam epiſtola adducit.

130.4 Exitium habiturum:)EXITVM antiquis libris conſentientibus legimus.nunc pro Pompeii parte diſputat,iudicátque ex dolore,ſermonibúſque municipalium hominum, qui Pompeii fugam æquo animo ferre non poterant,vehementérque Cæſari irati erant,Pompeii conſilium,rationémque belli gerendi poſſe explicari,& non in-
„ commode concludi.Sic etiam lib.IX loquitur,Quid illa?dic M.Tulli quem exitum habebunt?&c.

130.5 Quæ ſit ora viæ Cæſaris.)Auxilio noſtri antiquioris codicis caſtigaui,QVAE SIT ὁρμή. etſi in illo Latinis literis, Græca dictio ſcripta erat:quod erroris fortaſſe occaſionẽ dedit. quàm inepta autem foret vulgata lectio, omnes qui attente animaduerterint,cognituros puto: ὁρμὴ autem de animi motibus dicitur. Cicero in Lucullo, Nam aliter appetitio(eam enim eſſe volumus ὁρμήν), qua ad agẽdũ impellimur,& id appetimus quod eſt viſum) moueri non poteſt.Polybius etiam apud Sudam ἐνέπεσε δέ τις ὁρμὴ τοῖς στρατιώταις καὶ ἐξηπόρησαν εἰ δεῖ συμβαλεῖν καὶ μονομαχῆσαι πρὸς τὸν βάρβαρον.Dicitur etiam impreſſio,& vehemens impetus exercitus in hoſtes irrumpentis.Idem hiſtoriæ prudentiſſimus ſcriptor:τῶν δὲ ἱππέων οὐ δεξαμένων τὴν ὁρμὴν ἀλλ' ἐξ ὑποφανείας φευγόντων ἀπέκτειναν μὲν αὐτῶν ὡς τετρακοσίους.Dion de Pompeio loquens,eodem quo hic Cicero ſignificatu , cum eandem ferè rem ageret,capit:inquit enim, καὶ πρέσβεις πρὸς τὸν Καίσαρα πέμψαντες καίπερ ἐκ συνθήκης αὐτῷ ὄντα, καὶ λόγιον φόνον στρατηγοῦντα αὐτῷ πολλάκις ἀπέστειλεν ὅπως τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ ἐκφυγὼν ἔπειτα ἐπὶ μετρίοις τισὶ συμβαίη.quare cenſeo noſtram lectionem ſinceram,& germanam eſſe.

131.6 Ecquod Pompeii deſyderiũ, ec quæ Cæſaris iniuria apparet.) Emendaui & hic auxilio mei probatioris codicis ECQVAE CAESARIS INVIDIA.Quærit enim an iam quæ geſſit,Cæſari inuidiam faciant:& quis eſſet de omnibus rebus ſenſus populi.non enim quærendũ erat an aliqua Cæſaris iniuria appareret:plurimæ enim graues,& nefariæ erant:ab omnibúſque manifeſto perſpiciebantur.D. autem Brutus in ſua ad Brutũ,& Caſſium epiſtola dicit ſe poſtulaſſe à contrariarum partium ducibus,vt liceret Cæſaris interfectoribus Romæ eſſe publico præſidio,vt inuidiam illis faceret:ſperabat Cicero magnum Romæ eſſe deſyderium Pompeii, magnámque Cæſari inuidiam facere illius miſerabilem fugam,& inſectationem Cæſaris.

132.1 Labienum ἥρωα iudico:) Sic emendaui ex eodem codice. excuſi formis aut Græcam vocem non habebant, aut Τρῶα legebant mendoſe. ἥρωα enim hic Cicero Labienum, quo fortiſſimos viros nomine decorare conſueuit,appellat:vt lib.XIIII,Noſtri autem ἥρωες quod per ipſos confici potuit glorioſiſſime,& magnificentiſſime geſſerunt. Et eodẽ lib.de Dolabella loquens,eiúſque præclaro illo facinore,quod ſemper ſummis laudibus in cœlum fert,inquit,Magnam ἀναθεώρησιν res habet:de ſaxo in crucem,columnam tollere,locum illum ſternendum locare:quid quæris? ἡρωικά. Qui autem Τρῶα legunt,putantes Ciceronem ſic appellare Pompeianarum partium ſectatores, in magno errore verſantur.quanuis enim antecedẽte epiſtola dicat αἰδέομαι Τρῶας, nõ magis intelligit Pompeianos quàm cunctos bonos viros,& ciues:dicit enim ſe pudore deterreri,ne ſe det,& coniungat cum illis qui tenent omnia.Nã II etiã libro harum epiſtolarũ eodem verſu vtitur : nulli tamen tũc erant Pompeiani:ſed eam vim habent ea Homeri verba,vt ſi dixiſſet, Facerẽ,niſi ignominiam, vituperiúmque vererer.vt ſe metu infamiæ ab eo conſilio deterreri oſtendat:ſæpe enim vitæ, ſecuritatíque noſtræ conſulentes ea caperemus conſilia,quæ omni periculo vacua eſſent,niſi ea ignominiam ſecum ferrent:quã boni viri valde fugiũt:eſt enim non contemnenda pars fortitudinis,rectè,honeſtéque facere,vt infamiam,vituperiúmque fugiamus.

132.3 Quàm autem ſine conſilio res ſtet.)Omnes & manu ſcripti,& impreſſi codices conſentiunt:quare nihil mutauimus:noſtram tamen ſuſpicionem proferre quid nocebit? non parum timeo ne in extremis dictionibus mẽdũ inſit.cum enim de Pompeio diſſerat, ſupráque dixerit quàm ille omnis imperatoriæ diſciplinæ expers ſit ſe credere Atticum quoque animaduertere,cauſámque addiderit cur ita ſentiat: quippe cui ne Picena quidẽ nota ſint.
„ De Pompeio item loquens infert,Quàm autem ſine conſilio.vt poſt hæc verba,punctum meo iudicio ponendũ ſit: vt deinde exponat quid ſit quod declaret, & aperiat illum ſine conſilio eſſe vt antè fecerat, cum eum ἀστρατήγητον eſſe pronunciauerat,tunc enim adeo id certum eſſe,vt Atticus quoque animaduertere poſſet dixerat.nec enim (niſi fallimur)de re ipſa,id eſt de toto negotio Ciceroni nunc ſermo eſt:ſed de natura Pompeii, eiúſque culpa,& peccatis:quod etiam ex inferioribus verbis egregiè declaratur:tota enim hac epiſtola iudicium facit de rebus geſtis Pompeii,multáque eius non ſapientia conſilia liberè accuſat.

132.6 *Μάντις δ' ἄριστος:*)Huiuſcemodi verſus & dicta quæ prouerbii vim haberent, adeo nota tunc erant, & vulgata: vt tantum qui ſentẽtiam illorum adferre vellet, prima verba pronunciaret: reliqua enim intelligebantur. Noſtris temporibus, cum multi poetæ vetuſtate perierint, quorum ſcripta in theatris frequenter recitabãtur, id multo difficilius eſt, vt nonnulla inueniantur deminute pronunciata prouerbia, quorum ſenſus vix, aut ne vix quidem intelligi poteſt: nos tamen integrum hunc verſiculum reperimus in extrema margine ſecundi libri τῶν ἐμφυλίων Appiani, cum de morte Cæſaris ageret: ſic enim inquit, τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἀλεξάνδρῳ συνέπεσεν ἐπανιόντι ἐξ ἰνδῶν ἐς βαβυλῶνα μετὰ τοῦ στρατοῦ καὶ πλησιάζοντι ἤδη παρεκάλουν οἱ χαλδαῖοι τὴν εἴσοδον ἐπισχεῖν ἐν τῷ παρόντι τοῦ δὲ τὸ ἰαμβεῖον εἰπόντος ὅτι μάντις ἄριστος ὅστις εἰκάζει καλῶς, αὖθις παρῄνουν οἱ χαλδαῖοι &c. Item apud Plutarchum in cõmentario περὶ τῶν ἐκλελοιπότων χρηστηρίων, qui Euripidis verſum eſſe dicit, hæc eius verba: ὁ δ' ὡς εὐριπίδης φησὶ μάντις ἄριστος ὅστις εἰκάζει καλῶς: & cetera. Necnon in eo cui titulus eſt περὶ τοῦ μὴ χρᾶν ἔμμετρα νῦν τὴν
» πυθίαν: etſi ibi nonnihil in excuſis deſyderatur. Cicero hunc ſenarium Latinum fecit lib. II de diuinatione, Eſt
» quidam Græcus verſus in hanc ſententiam, Bene qui conuciet, vatem hunc perhibeto optimum. vt tot exemplis certum nunc factum ſit, quam hoc loco hæc Græca verba vim habeant.

132.7 Oppios enim de Velia ſanctones.) Cum vulgata verba nullam certam ſignificationem habeant, eſſetque omnino locus obſcuriſſimus, & qui vix his temporibus intelligi poſſit, nos cũ fide veterem ſcripturam reddidimus, quæ (veri ſimile eſt) aut ſincera ſit & incorrupta, aut ſinceræ propinquior.

133.2 Scutorum in ludo M. fuerũt.) Nos SECVTORVM ſcripſimus, quod alios etiam animaduertiſſe ſcimus: hanc enim putauimus non paruis argumentis eſſe huius loci rectam lectionem. Cæſar ipſe in commentariis de
» bello ciuili, Gladiatoréſque, quos ibi Cæſar in ludo habebat ad forum productos Lentulus libertati cõfirmat, at-
» que iis equos attribuit, & ſe ſequi iuſſit: quos poſtea monitus à ſuis quòd ea res omnium iudicio reprehendeba-
» tur, circum familiares cõuentus Cãpaniæ, cuſtodiæ cauſa diſtribuit. Scripſit etiam Cæſar ad Ciceronem de hoc negocio, vt ex ſecũda VIII libri epiſtola colligimus. Nam quin Secutores, Gladiatores ſint, dubium eſſe nõ debet, ex Iuuenale, & Artemidoro de ſomniis, qui lib. II cap. περὶ μονομαχίας varia genera gladiatorum nominat, omniáque variis nominibus appellat. de ſecutoribus autem ſic, οἱ δὲ σεκούτορες εὔμορφον μὲν λήψονται (loquitur autẽ de nuptiis & vxore ducenda) γυναῖκα καὶ πλουσίαν μεγάλα δὲ φρονοῦσαν ἐπὶ τῷ ἐάᾳ καὶ διὰ τοῦτο καταφρονοῦσαν τοῦ ἀνδρός. καὶ κακῶν πολλῶν αἰτίαν γινομένην ἀεὶ γὰρ διώκει. Numerus autem lõge maior eſt in noſtro libro, quem ex veteri exemplari accepimus. Sic autẽ de his notis Priſcianus in libello de põderibus & menſuris, Quinque millia, per I, & duas à dextra parte apoſtrophos, IↃↃ. etſi noſtri librarii pro virgula illa, primam literam ex quatuor quæ permutationem non patiuntur, imperitè poſuerunt: in quod peccatum ſæpe propter ſimilitudinẽ characterum lapſi ſunt. Tu igitur humaniſſime lector huiuſcemodi menda, quæ vix caueri poſſunt, æquo animo ferto, & corrigito.

136.2 Quæ quidem ille ſi repudiarit, tacebis.) Scripſimus ex noſtro antiquiore codice, IACEBIT. Hanc autem ſententiam inde elicimus, Si Cæſar reſponſa Pompeii repudiarit, iacebit: id eſt omnium amorem, beneuolentiámque amittet, & peſſime rebus ſuis conſulet. cum enim ea ſint grata populo, & probata concioni, non poteſt ea Cæſar repudiare, quin in omnium odium veniat. Frequens autẽ eſt hoc verbum apud hũc auctorem, vt libro X ad Atticum, Iacere Cæſarem putans offenſione populari. Quæ autẽ ſequuntur verba, SI ACCEPERIT, cum interrogatione legẽda ſunt. Quaſi dicat, quid erit? non minus enim ab illo mali inſtat, ſi eas conditiones acceperit: fractis enim ſemel inimicis ſuis intolerabilis in rep. erit: vt incertum ſit, quid magis ſit optandum. eſt autem ἀποσιώπησις figura: non enim exponit quid futurum ſit, ſed reticet.

136.4 Ne ſit moleſtiſſimus, inuitúſque &c.) Legimus cum vetere noſtro codice, NE MOLESTI SIMVS INVITO, & cetera. Si contigerit, inquit, vt Romam nobis redeundum ſit (tunc enim conſtituerat accerſendũ eſſe) vide ne moleſti ſimus inuito. id eſt, ſi inuitus ad nos venit, noli eũ vrgere: nec enim volumus ei moleſti eſſe. Vulgata lectio (niſi fallimur) non tã venuſta, & elegans eſt. Poſtrema tria verba, hæc inquã, CVRA VT VALEAS, in his non reperiuntur: quare ea deleuimus.

138.2 Legionum vicinarũ.) Nos legimus eodẽ maxime exemplari auctore, LEGIONVM ACTINARVM. Antea hoc ipſo volumine, Pompeius ad legiones Actianas eſt profectus. Hic autem Actinas ſcripſimus, credẽtes ab Actio Actinus poſſe deduci: vt à Mario Marinus, & ab Hirtio Hirtinus: quod alibi etiam adnotauimus.

140.2 Recte ſic cenſeo cedendum &c.) Legimus cum manu ſcriptis, RECTE SIT: vt ſit votum quoddam. Cum enim cædes & proſcriptio formidetur, Vtinã, inquit, proſpere omnia cedant: fruſtráque nos hæc mala timuerimus. vt ſimilis ſit illi hæc locutio quæ eſt in II lib. harum epiſtolarũ, Patria propitia ſit, habet à nobis etiam ſi non pluſquàm debitum eſt, plus certe quàm poſtulatum eſt. Demoſthenes etiam in fine primæ Olynthiacæ, χρηστῷ δὲ ἐκ παντὸς ἔχει dixit eadem, qua Cicero hoc loco, ratione dicendi.

141.5 Manebo igitur, etſi viuere non liceat:) Nos poſtrema duo verba deleuimus, nulli enim manu ſcripti habebãt. Credimus autem addita fuiſſe ab aliquo, qui figuram hanc dicendi (eſt enim ἀποσιώπησις) non animaduerterat. quod igitur ille deſyderari putauit, imperite, & fidẽter de ſuo adpoſuit. nos potius intelligi debere arbitramur, Tædet, vel turpe eſt.

142.1 Ecce poſtridie Caſſii literæ.) Nos, AD CASSIVM, caſtigauimus: non enim Caſſius eas literas ſcripſerat, ſed ad eum miſſæ erant (vt ſtatim infert) à Lucretio familiari eius: erat autem hoc tempore Caſſius cum Cicerone in Formiano. niſi intelligas Caſſii literas ſecundo caſu non ab eo ſcriptas, ſed ad illum miſſas, quẽadmodum Non. Marcellus appellat epiſtolam Peti, quæ ad Petum à Cicerone miſſa eſt: cum locum citaret ex libro ad Varronẽ: ſi vera eſt noſtra illa valde probabilis emendatio, de qua eo loco diximus. Et ſanè (vt verum confiteamur) in nullis manu ſcriptis AD CASSIVM vidimus: ſed in cunctis, CASSII LITERAE. Quare accuratius animaduertendum an alibi ſic loquatur Cicero: nos certe in noſtro ſermone ſæpe ita conſueuimus loqui.

144.1 Si te ſecundo lumine.) Hunc ſenarium ſeparatim ſcripſimus, ne quenquam amplius falleret: adducitur autem

à Cicerone vt exemplum Regiorum imperiorum. eſt autem verſus Ennii, vt putamus: is enim Euripidis Medeã Latinam fecit: credimúſque hunc Euripidis locũ interpretari, qui eſt in ea tragœdia, vbi Creon Medeæ minatur, interdicitque illi ne longiore ſpatio temporis Corinthi, vbi imperabat maneat, ἐάν σ' ἡ 'πιοῦσα λαμπὰς ὄψεται θεοῦ, καὶ παῖδας ἐντὸς τῆσδε τερμόνων χθονὸς θανῇ, λέλεκται μῦθος οὐ ψευδὴς ὅδε. multi autem citantur ab antiquis auctoribus Ennii verſus ex ea fabula. Hunc etiam verſum, cum idem exprimere vellet, Cicero in oratione pro Rabirio
» Poſthumo poſuit, Regum autem hæc ſunt imperia, Animaduerte, & dicto pare: & præter rogitatum ſi quærere.
» & illæ minæ: Si te ſecundo lumine hic offendero, Moriere: quæ non vt delectemur ſolum, legere & ſpectare debemus, ſed vt cauere etiam, & effugere diſcamus.

144.2 Planè eum quin noſter &c.) Locus hic fœdis maculis deformatus erat. Ego auxilio meliorum codicum (vt mihi videor) eum purgaui. Eadem ſententia libro V I I I explicatur iiſdem ferè verbis, quæ hic ſubiungam, Me eſſe vnũ, qui ſi offendiſſem eius animũ, cui tũ eum iam in armis eſſemus, conſulatus tamen alter, & triũphus ampliſſimus deferebatur, &c. Et clarius ſequẽti epiſtola, Caui ne animum eius offenderem, cui Pompeius iam armatus, armato conſulatum, triumphúmque deferret. Magnam autem huic errori occaſionẽ dedit quòd Q V I pro C V I in antiquis exemplaribus, propter earum literarum affinitatẽ ſcriptum fuerat. id tamen frequens eſt & à nobis alibi adnotatũ. Alia autem in hac epiſtola emendaui, quæ quia & plana ſunt, & minoris omnino momẽti, prætereo.

IN LIBRVM VIII AD ATTICVM.

146.5 Non in ipſa vrbe &c.) Quis non videat hunc locum deprauatum eſſe? Nam vt ſuppletus etiam eſt, non bene Intelligitur, nec certũ aliquem, aut planum ſenſum habet: quare nos iudicauimus rectius eſſe antiquam ſcripturam reſtituere, ipſique notam, quæ mendum & defectum indicaret, adponere.

146.6 Animaduertito locum illum vbi erit diple.) Diligentiores erãt antiqui in libris ſcribẽdis, quàm nos nunc ſumus, nam ſigna quædam in marginibus eorum collocabant, quibus tantum inſpectis, perſpici poterat qui ſenſus eo loco ſcriptoris fuiſſet, aut orationis ornatus, vel vitium. Hoc ipſorum inſtitutum maxime obſeruatum eſſe in libris Platonis, docet Laertius Diogenes in vita diuini illius viri exponenda his verbis: ἐπεὶ δὲ καὶ σημεῖά τινα τοῖς βιβλίοις αὐτοῦ παρατίθενται, φέρε καὶ περὶ τούτων τι εἴπωμεν, χ. λαμβάνεται πρὸς τὰς λέξεις καὶ τὰ σχήματα καὶ ὅλως τὴν πλατωνικὴν συνήθειαν. διπλῆ πρὸς τὰ δόγματα τὰ ἀρέσκοντα τῷ πλάτωνι, χ. περιεστιγμένον πρὸς τὰς ἐκλογὰς καὶ καλλιγραφίας. διπλῆ περιεστιγμένη πρὸς τὰς ἐνίων διορθώσεις. ὀβελὸς περιεστιγμένος πρὸς τὰς εἰκαίους ἀθετήσεις: ἀντίσιγμα περιεστιγμένον πρὸς τὰς διττὰς χρήσεις καὶ μεταθέσεις τῶν γραφῶν: κεραύνιον πρὸς τὴν ἀγωγὴν τῆς φιλοσοφίας. ἀστερίσκος πρὸς τὴν συμφωνίαν τῶν δογμάτων: ὀβελὸς πρὸς τὴν ἀθέτησιν, τὰ μὲν σημεῖα ταῦτα. Quis neget autem (ſi manſiſſet hic mos) multã lucẽ adlaturas fuiſſe has notas antiquorum ſcriptis? Diplam autẽ quomodo fingerent, habes apud Ariſtophanem ab Aldo ſatis accurate impreſſum. nã reliquæ editiones eas notas nõ recte omiſerunt, licet interpres ferè ſemper de illis loquatur, & vbi adponendæ ſint doceat. Duas autem ponit ille diplas, vnam intra, alteram extra declinantem. Hepheſtion quoque in libello de metris vno capite egit de huiuſcemodi notis, verum mendoſe apud eum in impreſſo codice illæ deſcriptæ ſunt. quæ enim ἔξω νεύουσα διπλῆ appellari debet, eſt in eo ἡ ἔσω νεύουσα. hæc autem, quam hic pinximus < ſi in fine verſus collocata fuerit, ἔσω νεύουσα appellanda eſt: ſi vero contrà ſic illam formabis > ἔξω νεύουσα erit, id eſt dicetur declinaſſe ab ea parte quæ extra eſt. νεύειν enim, id eſt declinare dicuntur auctore Philopono in commentariis in primũ τῶν ὑστέρων ἀναλυτικῶν rectæ lineæ: quæ ſi productæ fuerint, ad vnum ſignum concurrũt, quemadmodum dimetiens ſe habet cum latere. & hæc igitur ea ratione, quæ ab exteriore parte coniungitur, ἔξω νεύουσα iure appellabitur: & altera huic aduerſa ἔσω νεύουσα. Eſt etiã in Ariſtophanis illo codice, paragraphus alia nota, quæ hac figura —— ſignabatur: vt putem diplam ſic appellatam, quòd ex duabus paragraphis conſtaret, id eſt paruis quibuſdam rectis lineis, ex altera parte in ſe inclinatis, & ad vnum punctum concurrentibus. eſt & coronis, & eius figura diligẽter ibi expreſſa. Animaduertit idem vbi relictæ ſint notæ hæ à librariis, & cur deſyderentur, & eſſe debeant: vt in nubibus cum dixiſſet poeta, ὦ θεώμενοι κατερῶ πρὸς ὑμᾶς ἐλευθέρως, ſubiungit ille, ἐχρῆν τὴν λέξιν ὑπὸ τῷ χ σημειοῦσθαι· ἐχρήσατο τῇ μετοχῇ ἀντ' ὀνόματος: & ſic de reliquis notis. Nõ igitur dubitandum eſt quin hæc ſit ſincera lectio: neque ob aliud hoc adnotaui, niſi quia nonnulli conati ſunt hanc vocem, vt mendoſam peruertere. Sententia autem huius loci clara, & plana admodum eſt. cum enim Attico miſiſſet Pompeii literas Cicero, hanc notã loco illi adpoſuerat, vt eum diligentius Atticus animaduerteret: putabat enim ex eo, ſi acutè ſubtilitérque conſyderaretur, poſſe cognoſci quid exiſtimaret, ſentirétque Vibullius de Cn. Pompeio. Nos etiam cõſueuimus, cum accidit vt aliquid accuratius vel à nobis ipſis aliàs, vel ab aliis animaduerti velimus in libris, & epiſtolis etiam aliquod ſignum ponere, quod doceat nonnihil ibi eſſe animaduerſione dignum: ſed id caſu, & pro ſua quiſque libidine facit, non certas aliquas notas obſeruans quæ diuerſæ diuerſas etiam res arguant, & declarẽt. Quod autẽ ex Pompeii literis dicit, credimus nos literas illas à Vibullio ſcriptas fuiſſe, ad Pompeiúmque miſſas, ideóque Pompeii nunc à Cicerone appellatas. cum enim ex illis iuberet Cicero Atticum animaduertere quid Vibullius de Põpeio exiſtimaret: neceſſe eſt à Vibullio ſcriptas fuiſſe. Eadem autem ratione nũc ſecundo caſu Pompeii appella-
» tas eſſe, qua pauloante oſtendimus poſſe intelligi & defendi receptam lectionem eius loci, Ecce poſtridie Caſſii
» literæ Capua à Lucretio familiari eius &c.

146.8 Si de pace ageretur, præfectus: ſi de bello, quid erit?) Locus aliquantulũ perturbatus, & corruptus: à manu ſcriptis codicibus nulla fere varietate: nos lectionem quam probauimus, accepimus. Vidẽdum an paruo lapſu A G E T V R futuro tempore pro ageretur, legendum ſit. exiſtimabat Cicero cum ad Pompeium veniſſet, ſi de pace ageretur, ſe præfectum fore μεταφορικῶς, id eſt eius negotii principem. valde enim aptam ad ea conſilia perſonam ſuam iudicabat: contrà, ſi de bello, inquit, ageretur, quid ero? cũ parum idoneũ ſe ſciat ad belli munia. Quod etiã ingenue fatetur his verbis ex X I I I I libro, Et neſcio quo pacto tibi ego poſſim, mihi tu dicere τέκνον ἐμὸν οὔτοι δέδοται πολεμήϊα ἔργα, ἀλλὰ σύ γ' ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα λόγοιο. aliter enim cũ aliis, aliter cũ Attico loquebatur.

147.1 Maximis & miſerrimis rebus perturbatus ſum:&c.)Non parum deprauatus erat & hic locus:ope tamen meliorum codicum facilè eum reſtituimus.Si diligenter animaduertes, videbis nullam quaſi idoneam, & ſibi conuenientem ſententiam ex ea, quam condemnauimus lectione colligi poſſe : ex ea autem quam probauimus, & elegantem,& planam.

147.3 Et quanta ei fides ſit adhibenda:) Nos HABENDA legimus,vt in cunctis manu ſcriptis inuenimus: & ſanè Habere fidem,frequens eſt apud optimos auctores. Adhibere,neſcio an à Cicerone hoc ſignificatu vſurpatũ ſit: nam Adhibere fidem in aliquo negotio vt adhibere ſtudiũ,induſtriam,artem,vſitatum eſt atque eleganter dictũ.
» Cic.pro A.Cluentio,Vt quam ipſe adhibere conſueuit in amicorum periculis fidem & diligentiam,cum vim a-
» nimi libertatémque dicendi in hac mihi concedat &c.Eadem peruerſio erat in ſecundo libro de diuinatione. nã in impreſſis codicibus,& his etiã qui meliores putãtur,ita locus hic legebatur,Quod ſi inſanorum viſis fides non eſt adhibenda, quòd falſa ſunt: &c. cum vetuſtiores omnes(habuimus enim & illorũ librorum non contẽnenda exemplaria) Fides non eſt habenda,retineant: vt facile quemuis etiam diligentem , & peritum virum hæ labes in errorem inducere potuerint.Scio clariſſimos noſtræ ætatis viros,& qui ſcriptis ſuis Ciceronẽ exprimere, ac reddere ſummo ſtudio,& admirabili induſtria conati ſunt, Adhibere fidẽ,pro Habere,dixiſſe:nollem eos his auctoritatibus nixos id pronunciare:nam tot optimorum codicum cõſenſu,& teſtimonio deprauata eſſe ea loca conuincitur:ſed puto illos prudentiſſimos, & accuratiſſimos viros alia etiam exempla proferre poſſe,vt latinitatem ſuam tueantur.

147.3 Non futurus ſit ſui iuris:)Nihil ſanè hic mutauimus:cum tamen omnes codices antiquiores diuerſos inuenia mus,non viſum eſt committere vt aliquis nos id negligentia putet prætermiſiſſe.Eſt igitur in illis hic locus mancus decurtatuſque:tres enim poſtremæ dictiones ibi non leguntur,oratióque omnino imperfecta eſt.Reſtat nũc diligenter conſyderare,an quod poſt dictionem FVTVRVS, ſequitur,fuerit ab aliquo ſuppletum eorum qui operæ precium ſe facere exiſtimabant,cum veterũ ſcripta vetuſtate dilapſa, & lacera,ipſi ſuo ingenio aliqua excogitata veriſimili ſentẽtia replebant. Nos totam hãc rem à doctioribus (ſi ſuo ingenio dignam exiſtimauerint) volumus iudicari:tantum quam inuenimus varietatem oſtendere,& teſtificari volumus.

147.4 Ille legibus ſerui mei cõtra auſpicia ferendis auctor.) Hic locus cõtinet vetera peccata Põpeii,qui Cæſari omnia tribuit,eámque illi potentiã, auctoritatémque cõparauit, ac poſtea confirmauit, vt nefarium patriæ bellum inferre potuerit. Duarũ autem literarum non magna peruerſione adeo deprauatus erat,vt nihil fœdius dici, cogitaríque poſſet. Nos PER VIM ET CONTRA AVSPICIA caſtigauimus: quæ lectio tam clara eſt,vt nullos dubitaturos credamus quin ita legendum ſit.ſæpe autem Cicero ſic loquitur.

147.5 M.'que Marcello conſuli finienti prouincias Gallias Calen.Mart.reſtitit.) Hanc rem diligenter narrat Appianus lib.II τῶν ἐμφυλίων,his verbis,ἐσηγεῖτο δ' ἤδη (loquitur autẽ de Marcello) καὶ διαδόχους αὐτῷ πέμπειν ἐπὶ τὰ ἔθνη προθεσμίας τοῦ χρόνου ἀλλὰ ἐκώλυσεν ὁ Πομπήιος εὐπρεπείᾳ τε λόγου καὶ εὐνοίας ὑποκρίσει: μὴ δεῖν ἄνδρα λαμπρὸν καὶ ἐς πολλὰ χρήσιμον τῇ πατρίδι γενόμενον ὑβρίζειν βραχεῖ διαστήματι χρόνου καὶ δῆλον ἐποίησεν ὅτι χρὴ μετὰ τὸν χρόνον παραλύειν τ̃ ἀρχῆς αὐτίκα τὸν καίσαρα. Cœlius quoque de hoc ipſo certiorẽ fecit Ciceronem, qui
» in Cilicia eo tempore cum imperio erat,inquit enim,Illa præterea Cn. Pompeii ſunt animaduerſa,quæ maxime
» confidentiam attulerunt hominibus,vt diceret ſe ante Calen. Mart. non poſſe ſine iniuria de prouinciis Cæſaris
» ſtatuere:poſt Calend.Mart.ſe non dubitaturum.

148.3 Ego autem paraui.)Nos ſcripſimus EGO NAVEM PARAVI:quod etiam Germani adnotarunt.Quæ ſequuntur autem verba cum ſequenti ſententia legi debẽt,Quáuis,inquit,nauem pararim,citóque me nauigaturum putem,tamen expecto tuas literas,quibus reſpondeas conſultationi meæ.

149.1 Πολλὰ μαθεῖν:)Hæc Græca verba corrupta erãt:nec enim μαθεῖν vt Diſcere ſignificet, ſed μάτην vt Fruſtra,in veteribus ſcriptum eſt.Nos quæ potuimus tuto emendare, ea caſtigauimus,reliqua quàm maxima potuimus fide,& ſedulitate deſcripſimus,vt ſiquis in hæc verba ab aliquo Græco auctore,vel enũciata,vel citata incidat,poſſit locum nullo labore reſtituere, cõferẽs cum iis priſcis veſtigiis: credimus enim ea omnino ex aliquo poeta eſſe,ſed cum tam multi perierint,vt hæc etiam(ſeu tragœdia,ſeu aliud poema erat)temporis iniuria amiſſa ſit,difficile admodum eſt, ſeu magna potius felicitas in hæc incidere:ex his autem characteribus vix poſſe puto ſinceram lectionem elici.Quod autẽ ἐαθυμαῖς pro ἐαθυμῶν ſcriptũ in noſtro libro vides, vitio librariorum factũ eſt.

149.2 Sed mea manſuetudine.)Meliores codices,MEAM MANSVETVDINEM,habent, vt ſit exclamatio. admiratur enim & ipſe tantam ſuam eſſe manſuetudinem,vt poſt tot flagitia,& graues Dionyſii iniurias ne animum illius offendat,iubeat ad ſe referri epiſtolam quam ad illum miſerat.Arbitror autem eam accuſationẽ Dionyſii continuiſſe,expoſtulationémque iniuriarum ſibi inlatarum: quare ne leuem, & iratum hominẽ magis exaſperaret, ſummum ſtudium ponit,ne ea in illius manus perueniat.

146.3 Faſciculum,qui eſt M.Decurioni ſcriptus.)Scripſimus ferè hunc locum quemadmodum ſcriptus eſt in vetuſtis codicibus, monoſyllabum tantum DE neglecimus, quod neſcio quomodo huc inrepſerat: ſic enim in antiquiore noſtro legitur,TV FASCICVLVM QVI EST DE MARCO CVRIO INSCRIPTVS.Hic eſt autem Curius ille,qui Patris viuebat,cui commendarat Tironem ægrotum,& in cuius diligẽtia omnem ſpem eius ſalutis habebat:tres autem ad hunc ſcriptæ epiſtolæ in volumine ad M. Marium leguntur.

150.3 Spero etiam,quoniam adhuc nihil nobis obfuit,nihil mutaſſet:) Locus hic miſerabiliter lacer , & diuulſus eſt: antiquior noſter codex(vt omnem,quam poſſumus ſtudioſis opem feramus,etſi hũc ego pro deſperato habeo) pro MVTASSET, VNITASSET habet:reliqua ei cum vulgatis conueniunt.Oportet omnino hic ſtellulam, quæ mendum coarguat adponere:nam quod paulo ſuprà vacuum ſpatium reliquimus, exiſtimamus vocẽ aliquã Græcam deeſſe : cuius cum nullũ veſtigium in manu ſcriptis ſit, nihil aliud nobis faciendũ fuit, niſi ſedẽ ſuam illi conſeruare,vt ſiquando integriore aliquo codice inuenta fuerit: illinc in noſtrum etiã transferri poſſit.

151.1 Deſeret igitur talem ciuem?& eos vnà quos is ſecum habeat.)Nos multa hinc mẽda ſuſtulimus,vel potius to-

tum locum alium reddidimus,ex mẽdoſo ſcilicet,& obſcuro clarum,& integrũ facientes, atque id beneficio antiquioris noſtri codicis.Qui diligenter noſtram lectionem cõſyderarit,ſpero,iudicium noſtrum probabit.Fingit aliquem mirari ſuam ſentẽtiam, nec poſſe credere hoc vnquam Pompeium commiſſurum:diligentérque ſe interrogare, quomodo putet fieri poſſe, vt talem ciuem deſerat, & quos vnà ſciat eſſe : cum habeat preſertim ipſe cohortes x x x : cui ipſe DESERET reſpondet, additque cauſam cur ita credat: tanto enim omore perculſum illum tantoperéque de ſua ſalute ſollicitum eſſe dicit, vt nihil ſpectet aliud,niſi fugam. Cum autem aliquid vehementer aſſeueramus, de quo interrogati ſimus, eodem vtimur verbo quo vſus fuerat, qui cum admiratione,& indignatione aliqua nos interrogauerat: vt eſt etiam in illo eleganti epigrammate quod eſt in libello,qui cõtinet luſus in Priapum,Fur abeas:pœnam licet indignere:ferámque Propter olus,dicas,hoc ego?propter olus.Sic enim legimus eos verſus:non vt in melioribus etiam editionibus ſcripti ſunt: quod etiam declarat Græcum epigramma,vnde hoc expreſſum eſt:antea enim Græcum factum eſſe putamus, poſteáque Latine non ineleganter redditum:hi autem vltimi duo verſus,ἀλλ' ὡς αἰτήματα φὼρ ἐμβλέπων: εἶτ' ἐρ δ' ὅσπερ τῆς τὴν ἰλίου λαχάνου ἄρπαγες; τῆς ἰλίου.Quod SI EX IPSO,id eſt ipſius Pompeii intellexiſſet,falſum eſſet,& contra hiſtoriam.nam Pompeius in epiſtola ad Coſs.hoc ipſo in volumine illũ habere tradit x I x cohortis,quæ ſuæ ſint , x I I autem ipſius proprias:quæ nomerum ferè conficiunt x x x cohortium,quas Domitius habebat. ſupráque narrat ſe ad illum ſcripſiſſe:primum vti ipſe cum omni copia ad ſe veniret:ſi de ſe dubitaret, vt cohortes x I x quæ ex Piceno ad ſe iter habebant mitteret.

151.2 Quod enim tu meum conſilium laudas:)Nos,CONSILIVM deleuimus,in nullis enim manu ſcriptis vidimus: & niſi hoc me fallit, vacare puto,vel potius elegantiorem ſenſum fœdare. meum enim,ſcilicet dictum, & ἀπόφθεγμα intelligo:ſic enim quod ſubiungit,vocari debet,non conſilium.multis autẽ locis ſic loquitur Cicero.

151.3 Qui patriam reliquit:Italiam deſeruit.)Antiqui libri melius ITALIAM RELINQVIT: nondũ enim ex Italia fugerat:quanquam id facere cogitabat:omnéſque videbant eam ipſum omnino relinquere velle.

152.2 Πρὸς τοῦθ' ὅτι χρή:&c.)Hæc verba Græca,quæ antè deprauata legebátur,ex antiquo noſtro exemplari accepimus: citantur autem à Suda in dictione παλαμναῖαι. non memini me alibi ea repperiſſe: quáuis eorum ſententia non obſcura ſit,rectéque intelligatur quam vim hoc loco habeant.eſſet tamen non inutile ſcire,cuius auctoris eſſent:clariorem enim hunc locum faceret,videre à quo,& qua occaſione pronunciata eſſent.

152.2 Quo ad te plura ſcribam nõ habeo.) Veterem hic etiam lectionem repoſuimus,vt Intercludor dolore,prohibeor ſignificet,ne ad te plura ſcribam.non ſinit,inquit,dolor quo premor,me ad te plura ſcribere.nimis autem(ſi accurate animaduertas)frigida,& inepta erat ſententia vulgatæ lectionis.

153.4 Ex Italia exire vllo modo, &c.) Locus erat valde deprauatus. Nos ex manu ſcriptis noſtram lectionem ſatis planam,& veram,vt arbitror collegimus. Hoc ipſo volumine hos iterum coniunxit: paríque cõſilio vti velle oſtendit,De Lepido,& Tullio quid quæris?illi vero non dubitant quin Cæſari præſto futuri,in ſenatúmque venturi ſint. Erat autem hic M. Tullius Ciceronis noſtri neceſſarius,quem ad Atticum nõ multo poſt dicit ſe miſiſſe.

153.6 Occultauit occurrens ad Lentulum &c.)Hæc verba aliquid omnino mendi continebant:neſcio an rectè id ſuſtulerim.Parum hic adiutus à manu ſcriptis codicibus,nihil habeo quod affirmem.Currens autem intelligo,magna celeritate iter faciens,vt lib. x I x,Vixdum epiſtolam tuam legeram, cum ad me, currens ad illum Poſthumus Curtius venit.Nec multo poſt, in initio ſcilicet ſequentis epiſtolæ,Domitii filius tranſiit Formias V I I I Id. currens ad matrem Neapolim.Quod ſi Occultaui te, legas: exiſtimare poſſumus illum antè de hac re Atticum certiorem facere noluiſſe. vel tu aliquid melius excogita. MISSV autem ſcripſimus, vbi antea IVSSV legebatur,auctoritate veterum codicum nixi.

155.1 In ſtudiis,ac literis noſtris conſumo omne tempus:)Elegantiorẽ,& veriorem lectionem retinent antiqua exẽplaria,quam in noſtro libro ſcripſimus.Nõ enim ſe dicit conſumere omne tẽpus in ſtudiis,ac literis:nam falſum id fuiſſet,nec ſatis honeſtum illi in tantis reip.perturbationibus,tantóque belli motu officio boni ciuis deeſſe:ſed loquitur de lamentationibus,& querelis,io quibus totos dies verſabatur:dicit enim ſe vereri ne cum nihil proficiat,dedecori ſit ſtudiis,& literis ſuis:qui enim philoſophiæ operá dedit,eiúſque præſidiis munitus eſt, debet fortiore animo fortunæ caſus ſuſtinere:conſumere autem ſe omne tempus in præclaris, & egregio ciue dignis cogitationibus.conſyderabat enim quanta vis eſſet illius viri &c.In cunctis vulgatis codicibus præter puncta,quæ peruerſe conlocata erant,IN præpoſitio abundabat:deerátque IGITVR poſt verbum CONSVMO:quæ caſtigata,planam & ſinceram ſcripturam relinquunt.

155.4 Iamque maiora magno tumultu:)Antiqua lectio omni penè mendo vacua eſt,vna tantum litera io noſtro abũdat:pro MARI enim,MARIA iri eo legitur.Eſt autem initium carminis ea tempeſtate notiſſimi, quo Caſſandra futura mala Troianis denunciat. Id eſt apud Ciceronem libro primo de diuinatione, Iámque mari magno claſſis cita Texitur,exitium examen rapit.Aduenit,& fera veliuolãtibus Nauibus cõpleuit manus littora. Quòd autem pronunciatum ſit à Caſſandra,paulo ante declaratur: inquit enim,Deus incluſus corpore humano,non iá Caſſandra loquitur.quæ autem nunc nobis tam obſcura ſunt,& incerta,ea tunc plana, & nota omnibus erant. Ilias autem malorum, id eſt infinita quædam vis,& multitudo. prouerbiũ eſt, de quo Euſtathius in procemio in Homerum mentionem fecit,καὶ παροιμία μέντοι κακῶν Ἰλιάδα φησὶν αὐτὼ ὡς κακῶν παντὸς Ἰλιάς ἐστι.

155.5 Conculcari inquam miſeram Italiam videbis proxima æſtate,aut vtriuſque mancipiis.) Hæc verba mendo vacare non puto:nam & antiquæ ſcripturæ diuerſitas id arguit,& monoſyllabum AVT,quod cum diſiũgendi naturam habeat,ſemel tantum poni non ſolet.Nos primo cum fide veterem lectionem proponemus, deinde quid leuiter ſuſpicemur explicabimus:PROXIMA AESTATE QAVT VTRIVSQVE IN MANCIPIIS.videndum ao ex QAVT rectè QVATI fieri poſſit,vt priori verbo ſimile,& ferè par ſecundum ponat,conculcari inquam,& quati.Quatere autem infeſtare ſignificat auctore Nonio Marcello,qui id confirmat teſtimonio Virgilii in VIII libro,Aut raſtris terram domat,aut quatit oppida bello. ſed hæc incerta ſunt,& te-

nuibus quibuſdam tantum coniecturis nixa. Animaduertimus autem hanc epiſtolam fœdis multis maculis reſperſam eſſe,& à librariis vndique peſſimè acceptam.

155.5 Nec tam inruptio pertimeſcenda.) Nos arbitrati ſumus legi debere PROSCRIPTIO. in antiquo enim codice IPTIO:& non multo poſt, CONFLIGENDO, vbi OBLIGANDO antè legebatur: cuius etiam caſtigationis non paruum in eodem libro veſtigium inuenitur. Et ne vllam rem, quæ poſſit aliquid opis adferre ad ingenuá lectionem indagãdam, vel ad loci vitium & peruerſionem animaduertendá, relinquamus, ſic in illo hic locus ſcriptus eſt, MVLTIS SERMONIBVS DENVNCIATA EST IGITVR QVAM VNIVERSAM INTERITVS. Hoc autem omiſimus: nec enim potuimus ex tam confuſis dictionibus aliquid boni eruere.

156.1 C.Hircium cum V cohortibus ſubſequi.) Caſtigauimus Hirrum. putamus autem intelligere Hirrum illum inimicum Ciceronis, olimque eius competitorem, de quo antè lõgius locuti ſumus. Rem parui omnino momenti adnotare non pigebit: hoc inquam nomen, N litera terminari in antiquiore noſtro codice: quod etiam animaduertimus in primo lib. comment. Cæſaris de bello ciuili, ſic enim & ibi ſcriptum eſt, Ipſe ex finitimis regionibus quas poteſt contrahit cohortes ex delectibus Pompeianis: in iis Camerino fugientem Vlcillam Hirrun cum ſex cohortibus, quas ibi præſidio habuerat, excipit.

157.3 Cum eò veniſſem, vidi amplum delectum habere:) Quiuis videre poterat hic mendũ ineſſe: nec enim erat nomen eius, qui delectum haberet. Auctoritate igitur vetuſtioris noſtri codicis caſtigauimus T.Ampium. Secutum autem hunc eſſe Pompeii partes notú eſt. conſolatur enim eum Cicero, vel potius bene ſperare iubet, confirmás illi de ſuo celeri reditu epiſtola illa, cuius initium eſt, Gratulor tibi Balbe &c. appellabatur autem T. Ampius Balbus, vt etiam colligitur ex epiſtola quadam, qua ipſius libertum Ser. Sulpicio commendat, ita enim inquit, Cum T.Ampio Balbo mihi ſumma familiaritas, neceſſitudóque eſt: eius libertum T. Ampium Menandrum hominẽ frugi, & modeſtum, & patrono, & nobis vehementer probatum, tibi commendo maiorem in modum.

158.1 In fine poſterioris epiſtolæ Cn.Pompeii ſunt hæc verba, CVRA VT VALEAS: quæ in melioribus manu ſcriptis non leguntur. ea, ſeu nos non deleuimus, quòd in legendo præterierint: ſeu tunc à nobis damnata cõtra noſtrum mandatum librarii deſcripſerunt: verum ſintne, an non ſint, parui omnino refert.

159.1 Quæ Dialio ad Conſules dederas.) Nos & hic, & iterum in epiſtola Pompeii, quæ non multo poſt eſt, D.AElio ſcripſimus.

159.10 Atque ea honorificè, & tardè:) Emendauimus LARGE ex noſtro illo codice: quam quis non videat meliorẽ eſſe lectionem? Cum enim primo Romæ cœptum eſt agi de pace, multi libenter odio ciuilis belli eius condiciones accipiebant: valdéque ad eam propenſi, & inclinati erant, ideóque Cicero ad Cæſaris condiciones, poſtulatáque honorificè, & largè reſponſum eſſe tradit. ſi autem TARDE, contrarium eſſet ſententiæ Ciceronis.

159.12 Quæ quoniam ratio omiſſa eſt:) Hic receptam lectionem conſeruauimus: cum autem manu ſcripti omnes aliter habeát, non viſum eſt alienum eam quoque ſcripturam notam facere, & teſtatam apud omnes relinquere: ita enim eſt in illis, QVAE QVONIAM RATIO MISIT. Fateor ſanè me nũquam hoc verbum ſic poſitum inueniſſe: veruntamen quia quædam in natura verborum inueniuntur, quæ quáuis nos facere aliquid, dicere videantur, tamen potius rem illam, de qua dicuntur, pati ſignificát, vt Verto ſæpe apud Liuiú & alios optimos auctores: quemadmodum etiam apud Ciceronẽ Conuerto in Bruto, Vox permanens, verum ſubrauca natura, ſed hoc vitium huic vni in bonum conuertebat. Et in libro de Fato, Quia ſunt immutabilia, nec in falſum è vero præterita poſſunt conuertere. Quem locum ego emendaui ex vetuſto exemplari, cum corruptè antea Cõuerti, legeretur, & non pauca alia, vt notiſſimum eſt, & à Grammaticis diligenter adnotatum. Quis ſcit an etiam MISIT hic à Cicerone ita ſumptum ſit? Accuratius hoc eruditiores conſiderabunt, ego nolui officio meo deeſſe: cur enim, quæ aliquam imaginem priſcæ lectionis habeant, nota nõ facerem? ſi improbabuntur, poterunt facile repudiari: & tamen ſic (conſeruata ſuo loco recepta iam lectione) adnotata, nihil nocere poſſe videntur, & ſæpe non parum prodeſſe.

160.3 Per L.Cæſarem, & Fabium allatas.) Manu ſcripti FABATVM, non Fabium habent: nos tamen nihil mutauimus. Dion L. Cæſarem, & L.Roſcium nominat, quem locum ante citauimus libro ſepomo dum confirmamus caſtigationem illam QVAE SIT OPMH CAESARIS. videndum igitur an L.Roſcius Fabatus appellaretur.

161.4 Seu per montes explicare:) Et hunc etiam locum non tetigimus, licet corruptus ſit, vt putamus: nec enim ei vllam opem adferre potuimus. proponemus hic tantum veterem ſcripturam, & ipſam inquinatam, & peruerſam: eſt autem hæc, SVBSIDIO DOMITIO IRE POSSIM SEMPER MONTIS EXPLICARE &c.

163.3 Vt pars exercitus ad Balbum mittatur.) Manu ſcripti libri, AD ALBAM. Sic etiam Cicero ad Atticum ſcribens hoc volumine, Cohortéſque ſex, quæ Albæ fuiſſent & cetera. quare (ad Albá) ſcripſimus: erant autem ibi cohortes Domitii in præſidio: Antea in epiſtola Pompeii de Domitio loquentis, Nam partim Albæ partim Sulmone conlocauit.

163.3 Vt quamprimum cum omnibus copiis huc venias.) Nos, CVM OMNI COPIA, vt eſt in antiquiorẽ noſtro, ſcripſimus. Appellat autem ſæpe Pompeius in his epiſtolis copiam ſingulari numero τὴν δύναμιν. Antea inquit, Vt ſi vobis videretur alteruter veſtrum ad me veniret, alter in Siciliam cum ea copia, quam Capuæ, & circa Capuam cõparaſtis. Sic Virgilius, Reſpicio, & quæ ſit mecum copia luſtro. Quin & Cicero pro L.Murena eá vocem eodem ſignificatu vſurpaſſe videtur, cum inquit, Non vſque eo L.Catilina remp. deſpexit atque contempſit, vt ea copia, quam ſecum eduxit, ſe hanc ciuitatem oppreſſurum arbitraretur. Sequenti tamẽ epiſtola idẽ Põpeius Copias numero multitudinis protulit, vbi tamen (aduerſarium) pro (aduerſariorum) poſuit: quæ antiquis familiaris locutio à Cicerone notatur in Oratore. Seruius etiam Sulpicius (oppidum) dixit pro oppidorú, Cum

μενον ὂν αὐτοῖς κατεβράσεται τοῖς ἐκείνου στρατεύμασιν ὅταν πρῶτον ὀφθῇ τοσοῦτον καὶ μόνους πρὸς καίσαρα καὶ τὸ δῆμον πρὸς πομπήιον συνπάρχαι αὐτοῖς.

171.1 Quam III Non. Mart. ἐπὶ τὴν δείλην dediſti.) Caſtigauimus ope noſtri melioris exẽplaris, Quam III Non. ἐπὶ τὴν διάληψιν dediſti. eſt autem διάληψις idem quod λῆψις. Vide (ne idem inutiliter repetamus) quæ adnota-
» uimus eo loco VII libri, Tua λῆψις quem in diem incurrat, neſcio.

171.5 Τίς δ' ἐστὶ δοῦλος.) Euripidis ſenarius, auctore Plutarcho in cõmẽtario, cui titulus πῶς δεῖ τὸν νέον τῶν ποιημάτων ἀκούειν. inquit autẽ, καὶ πάλιν τοῦ Εὐριπίδου λέγοντος. τίς δ' ἐστὶ δοῦλος τοῦ θανεῖν ἄφροντις ὤν ὑπακουστέον ὅτι καὶ περὶ πόνου καὶ νόσου τὸ αὐτὸ ἁρμόσει. Ad huius verſus ſententiam exiſtimo alluſiſſe Didonem IIII AEneidos, cũ dixit, Quem omni moritura?

171.5 Confido igitur aduentum noſtrum illi quoquo tempore fuerit (vt ſcribis) ἀσμενέστερον fore.) Antiqui codices in tertia collatione ἀσμένιστον habent, & ita ſcripſit Atticus: vt colligitur ex epiſtola, in qua multa loca ex eius literis citat. In vltimo hæc ſunt verba, Poſtea ſi opus fuerit, non erit difficile, & illi quoquo tempore fiet, erit ἀσμένιστον.

172.5 Μὴ αὐτὸς τι πάθῃ.) Non pauca in his Græcis conſultationibus caſtigauimus: quorum hoc vnum eſt: pro πάθῃ enim, ἀρθῆναι ſcriptum in antiquis eſt: id eſt è medio tollatur, & extinguatur. Plut. in commẽtario de Stoicis cõtrarietatibus, πάλιν οὖν τῷ α. περὶ δικαιοσύνης εἰπὼν περὶ τῶν θεῶν ὡς ἐνισταμένοις ἐνίων ἀδικήμασιν. κακίαν δέ φησι καθόλου ἆραι ὅτι δυνατόν ἐστιν ὅτι ἔχει καλῶς ἀρθῆναι τὴν ἀνομίαν, τὴν ἀδικίαν, τὴν ἀβελτηρίαν.

172.5 Τυραννουμένη μᾶλλον ἢ ἐν πολέμῳ.) Emendauimus ſic, τῇ εἰρήνῃ μᾶλλον ἢ πολέμῳ. vulgata lectio nullum ſatis idoneum ſenſum habebat.

172.5 Εἰ πολιτικὸν τὸ ἡσυχάζειν.) Inducit Philicum quendam ſua in hiſtoria Dion hortantem Ciceronem vt forti animo exilium ferret longo ſermone cum eo habito: ſuadet autem hoc illi, quod nunc Cicero conſultatione hac cõplectitur. eius hæc ſunt verba, αὐτὸς μὲν γάρ μοι πειθῇς καὶ πάνυ ἀγαπήσεις τὸ χωρίον τι παραθαλάσσιον ἔξω πάτου ἐκλεξάμενος καὶ ἐν αὐτῷ γεωργῶν τε ἅμα καὶ συγγράφων τι ὡς ξενοφῶν, ὡς θουκυδίδης. τοῦτο τὸ εἶδος ἐστιν τῆς σοφίας διαρκέστατόν ἐστι καὶ παντὶ μὲν ἀνδρὶ πάσῃ δὲ πολιτείᾳ ἁρμοδιώτατον.

173.4 Qui nos hoc defendente ne dicam grauius.) Credidimus negatiuam particulã negligenter omiſſam fuiſſe, vt NON DEFENDENTE antea lectum ſit, eámque addidimus. Non potuit autem magis Pompeii culpam minuere, iniuriámque ab illo acceptam leuiorem reddere quàm dicens, ſe ab eo non defenſum, cum verius Pompeius ipſum prodidiſſet: cum enim ab eo immortalia beneficia accepiſſet, poſtquam periclitari vidit, ne ſibi ille moleſtus eſſet, in Albanum ſuum exiuit: quò cum Piſonem generum ad opem implorandam Cicero miſiſſet, ipſe quoque poſtea ſupplicatum veniſſet, ab eo neglectus eſt, ac ne conſilio quidem adiutus, cum Pompeius alius foribus domo clàm ſe ſubripuiſſet. Plutarchus, qui hanc rem diligenter explicat, ſemper proditum à Põpeio Ciceronem dicit.

173.5 Et mater, & dea dixiſſet αὐτίκα τοι πότμος.) Deerat Homeri verſus, quem nos reſtituimus: eſt autem in σ. λ. pronunciatus à Thetide, cum vellet filium perterrefacere à pugna cum Hectore committenda, ſignificans paratam ei eſſe necem ſtatim poſt interfectum ab ipſo Hectorem: cui poſtea Achilles ſequẽti verſu reſpondet. Decepti autem fuere librarii, quia ambo hi verſus ab eodem temporis aduerbio incipiunt: priorem igitur omiſerunt.

173.5 Ego vero hæc efficiam: ei candida vita puto.) Ex antiquiore noſtro exẽplari noſtram lectionem eruimus: quã Germani quoque ex priſco (vt puto) & illi exemplari adnotarant. VITA tamen, quod neceſſarium verbum eſt, neſcio cur omiſerint: iacet enim ſine eo omnis ſententia: qua voce conſeruata, & ſublatis iis quæ antea mẽda inerant, præclara & plana admodum ſententia ex hoc loco elicitur.

173.7 Ad Curium in Municia.) Nos AD CVRTIVM MINVTIA ſcripſimus, tribus mutatis vocibus: credi-
» mus enim Ciceronem hic Curtium Poſthumum intelligere, de quo prius, Cum ad me, currens ad illum Poſthu
» mus Curtius venit. IN VIA abundare nobis viſum eſt: non enim manu ſcripti libri habent, & declarationẽ potius eſſe exiſtimamus ſequẽtis vocis: nam nomina viarum perſæpe ſola ponuntur: vt lib. XVI, Statueram enim recta Appia Romam. vnuſquiſque enim ſcit viam ſignificare. pro MVNITIA autem MINVCIA in antiquis libris legimus, & Germani etiam idem obſeruaſſe videntur.

173.8 Quam vt certum videat.) Germani adnotarunt Curium. Nos credimus ex CVRTIVM Curtum factum eſſe errore illo, qui ſæpe in priſcis etiam codicibus inuenitur, vt duabus vocalibus contractis altera deſideretur. quia antea multa exempla huius maculæ prolata ſunt, non erimus nunc longiores: eundémque Curtium Poſthumũ intelligere putamus, de quo paulo antè ſermo fuit. Hanc autẽ vim habere credimos hæc verba: quouis potius cer
» te, quàm vt Curtium videat: vt intelligat ſe Domitium non reprehẽſurum, Eat ille quò vult, modo ne Romam re
» deat: vbi Curtium videre cogeretur, qui tanto odio dignus eſt, vt ne ipſe quidem Cicero patronus, eum aſpicere
» poſſit. PATRONVS autem, non PRORSVS omnes manu ſcripti habent: vt neceſſe ſit aliquem intelligere qui ab ipſo antea defenſus fuerit. Fuit etiam quando in hac ipſa epiſtola ſic locum illum putarem legendum,
» Hæc qui in mea villa non feram, Curtum in curia potero ferre? vt Curtum nomen ſit, non duæ partes orationis.
» Egerat autem paulo antè de illo, cum eum ad ſe in villam ſuam veniſſe dixiſſet, Fuit apud me Poſthumus, ſcripſi
» ad te quàm grauis. Quòd autẽ antè ſe ſcripſiſſe dicit, his verbis de eius leuitate Atticum docuerat, Vix dum epi-
» ſtolam tuam legeram, cum ad me, currens ad illum Poſthumus Curtius venit, nihil niſi claſſes loquens, & exer-
» citus: eripiebat Hiſpanias, tenebat Aſiam, Siciliam, Aphricam, Sardiniam: confeſtim in Græciam perſequebatur. Sed quia vulgata lectio aliquem etiam ſenſum habebat, noluimus aliquid temere facere: nec enim nobis tantum tribuimus, vt quicquid viſum ſemel ſit, ilico rectum eſſe ſtatuamus: rem autem qualis qualis eſt, attentius conſiderandam proponimus. Quod ſi hunc Poſthumum à Cicerone quãdoque defenſum inuenerimus, omnia fermè, quæ adhuc non parum ſcrupuli habent, certa & aperta erunt.

173.10 Sicut res ſcilicet ipſa cogebat, quo vti cõſilio poſſem.) Hic locus deminutus eſt, & mutilus in noſtro antiquiore

codice:ſic enim in eo ſcriptũ eſt, SICVT RES SCILICET IPSA CVM CONSILIO POSSEM. in aliis autem manu ſcriptis verbum illud (cogebat) legimus. Germani integriorem codicem hoc loco videntur habuiſſe: eam enim lectionem reſtituerunt, quam nos hic aptam, & accommodatam iudicantes probauimus, in noſtrúmque codicem tranſtulimus.

173.10 οὐδ' ἦτορ ἔμπεδον ἀλλ' ἀλάλκτημαι.) Legimus ex antiquiore noſtro libro, & ex Homeri emendatis codicibus ἀλαλύκτημαι, prima perſona. verba ſunt Homeri λ. κ, pronunciata ab Agamemnone cũ Neſtore loquente. ἀλαλύκτημαι autem, mente conturbor ſignificat, & ἀδημονῶ. Diſſentiunt de hoc verbo grammatici: quidã enim præteritum perfectum, quidam vero præſens tempus eſſe volunt. ſed hæc nunc curioſè tractare neceſſe non eſt: qui volet quicquid de huiuſcemodi rebus ſenſerint diligentiores grammatici ſcire, is eos auctores adeat, quibus has quæſtiones explicare operæ pretium eſt, qui nec pauci ſunt, nec ignoti.

173.13 Qua facta volebam vt populari &c.) Hic locus valdè mendoſus eſt, veteribus codicibus nullum mihi auxiliũ adferẽtibus. quid facerem aliud non habui, quàm vt ad hũc verſum notã adponerem, quæ peruerſum eſſe, & deminutum doceret: ea tamen aliter, ac nos ſtatueramus, aliquantulo inferius negligentia librariorum lapſa eſt.

175.1 Quæ mihi quiddã quo ſtarem inſtillarunt.) Et hunc etiam locum deprauatum eſſe cenſuimus. ſcripturam autem noſtri melioris codicis hic ponemus, vt quàm inquinatus ſit, omnes videre queant: & vt alii etiam quam poſſunt opem ei adferre conentur: eſt autem hæc, QVAE MIHI QVIDDAM QVA STANT MVTA EST ILLI ARVNT.

175.5 Εἰδότι λέγω.) Scripſimus εἰδότι σοι λέγω ex antiquis exemplaribus: quam lectionem Germani etiam agnoſcunt: vt dicat, Niſi hoc rectè ſcirem, non tantopere affirmarem. non erat autem facile hoc perſpexiſſe cum eſſet natura tectus Pompeius, ſolerétque aliud ſentire, aliud loqui. Ex priore etiam lectione egregius ſenſus elicitur: dicerem melior, niſi me pudor vetaret, dignitati veterum monimentorum, & quaſi mihi ipſi, qui illis tantum tribuerim, contradicere. Eſt enim prouerbium ſatis frequens, εἰδότι λέγειν, id eſt rem quampiam alicui narrare, qui eam optimè ſciat, quaſi hoc Atticus (cum nõ, vt ſolebat, res ſuas Pompeius, ita hoc quoque obſcurè tuliſſet) animaduertiſſe & ipſe potuerit.

175.6 ὅπως ὡραῖος.) Vetuſta lectio ὁ πλοῦς ὡραῖος, id eſt idonea, & bella nauigatio. Infrà autẽ inquit, Abeamus igitur inde qualibet nauigatione. Id eſt etiam fœda & μὴ ὡραίᾳ: etſi enim idonea tempeſtas non obrepſerit, abeamus tamen, ne diutius horum ſcelera, & inſaniam videre cogamur. Videtur autem ſe corrigere, quòd ſuprà ſe opportunam, & bonam nauigationem quaſi expectaturum eſſe dixerat. Vtitur autem & in XV lib. harum epiſtolarum
» hac Græca voce, cum inquit, Hic autem quantus πλοῦς: ſed videbimus.

176.1 Senatorũ nullos.) Emendaui auctoritate eorundẽ librorum, & ratione ipſa motus, SENATORES MVLTOS. magis enim mirãdum erat multos eius ordinis eſſe Romæ, cum ferè omnes à Pompeio relicta vrbe diſceſſiſſent: ſed poſtea rebus ipſius aduerſis animo fracti, demum illo Italia pulſo in vrbem redibant. Suprà etiam pro PAVLVS: AVLVS ſcripſi, qui manifeſtus erat error in cunctis vulgatis. A. autem hunc Torquatum conſolatur ſuis literis Cicero, qui poſt victoriam Cæſaris diu Athenis manſit.

180.2 Feſtiuo enim ſimillimus decurro.) Hunc locum non paruis argumẽtis cenſui deprauatum eſſe: quare antiquã ſcripturam etſi inquinatam, & corruptam, in noſtrum librum tranſtuli: vt poſſint vires ingenii ſui doctiores in ea purganda experiri. Eſt etiam non multo ſuprà in hac epiſtola alter locus non parum mihi ſuſpectus, quem tamen non variaui. non alienum autẽ puto eſſe hic docere quàm diuerſam in noſtro meliore probatioréque exẽ-
» plari lectionẽ habeamus: ſic in vulgatis, Et iam de ſupero mari perlabor, vt antea ad te ſcripſi. In eo autẽ, PLABOQVE, vbi illi PERLABOR. priſca igitur lectio deformata non parum eſt. Eſt autem accuratè videndum an hoc etiam, quod receptum eſt, PERLABOR, ſubditititum ſit, & ſuppletũ à quopiam: vt aliquis ſenſus qualis qualis eſſet, illinc eliceretur: magis enim moleſtos, & periculoſos eos errores puto, qui tecti ſunt, & prima ſpecie multos cum mundi integrique appareant, fallere poſſunt: de his tamen quiſque pro ſuo ingenio iudicet.

180.5 Ad quam veniet iratus.) Nos, AT QVAM &c. caſtigauimus, vt cum admiratione pronunciatum ſit, vt in II Philippica, At quàm paratus venerat, cum in villa Metelli &c. Et paulo poſt, vbi antè, QVI EVM MAXIME SALVVM: QVI EAM MAXIME SALVAM ſcripſimus. intelligit autem Italiam: vt dicat Pompeium maximè iratum eſſe illis qui Italiam ſaluam vellent. cum enim eam deſerere cogitaſſet, non poterat illis amicus eſſe qui conſilium hoc ſuum improbabant, & eam omnibus viribus tueri volebant.

180.7 Vt aiis epiſtola tertia expectabas.) Emendauimus ex antiquis libris, VT ALIIS: vt ſit hæc ſententia horum verborum, Vt aliis epiſtolis, ſic etiam tertia Philotimum expectabas: nondum venerat Philotimus, cum tertiam epiſtolam ad me dediſti: expectabas autem illum vt prioribus etiam literis faciebas.

180.10 De Lanuino ſtatim vt audiui.) Hic totus locus multis maculis (vt putamus) deturpatus eſt. Nos conati ſumus in tantis anguſtiis veterem ſcripturam reddere: quaſdam tamen, quas tuto viſi ſumus poſſe, non paruas omnino notas deleuimus: non minores autem reſtãt, quas tollere, & abluere non paruum negotium erit. Eſt non multo poſt hoc ipſo in volumine alter locus, qui eandem rem iterum tractat, & ipſe quoque lacer, & inquinatus, & eandem obſcuritatem retinens. In fine autẽ huius epiſtolæ, D. Liberalibus, ſcripſimus, ſignificat enim diem quo hæc epiſtola data eſt: quæ verba impreſſi omnes codices in principio ſequentis epiſtolæ pudendo errore habebant. ortus autem ille erat, vt puto, quia in manu ſcriptis libris nõ eſt ſeparata ab hac, inferior epiſtola. Cum autẽ malè herentẽ diſiungere vellent, ſuperioris extremam partem inferiori non bene attribuerunt.

181.2 Sicut οἱ τοῖς ἐρωτικοῖς, alienatur immundæ inſulis nudæ decore.) In antiquis libris hic locus valde deformatus eſt: nos eam lectionem ſecuti ſumus, quæ magis ſimilis antiquæ ſcripturæ viſa eſt, & magis pura, & ingenua: nec tamen ei tantum confidimus, vt hãc germanam eſſe, & veram contendamus. Vt autem facilius certior, firmiórque indagari poſſit, vetus hic à nobis ſcriptura, qualis qualis eſt, adpoſita eſt, Sicut οἱ τοῖς ἐρωτικοῖς alienantur immunde inſulis vnde decore fit: ſic me illius fugæ, negligentiæque deformitas auertit ab amore.

181.3 Tãquã auis illa mare proſpecto, euolare cupio) Alludit ad locũ Platõis in epiſtola VII ad Dionis propinquos, cuius hæc ſũt verba, τὸ δὲ μετὰ τοῦτα ἐζῶμεν ἐγὼ καὶ Διονύσιος, ἐγὼ μὲν βλέπων ἔξω καθάπερ ὄρνις ποθῶν πόθεν ἀναπτῆναι, ὁ δὲ μηχανώμενος τινὶ τρόπῳ με ἀνασοβήσοι. habitabat enim tunc Plato in horto, qui Regiæ domui cõiunctus erat, vnde exire eum ianitor niſi iuſſu, mandatóque Dionyſi non ſiuiſſet. ideóque dicit ſe ſpectare extra tanquam auem, cauea ſcilicet incluſam. Accipit igitur ſententiam Platonis, eámque Latinè pronunciat, & rebus ſuis accommodat. dicit autem ſe mare proſpectare Cicero, quia animus erat in curſu, & nauigatione.

181.4 Quæ noram etiam viris bonis.) Alii aliis modis hunc locum corrigere tentarunt: quorum opiniones vtinam tam eſſent probatæ, quàm ſunt notæ: antiquior ſanè noſter codex NOMINA habet pro NORAM, ſi non rectè, vt nos credimus, tamen ſinceræ lectioni vicinius. Nos ex NOMINA ETIAM, NOMINATIM fecimus: quam emendationem eruditis viris probauimus, ideóque eam nulla dubitatione eiectis, exploſiſque ceteris ſecuti ſumus: putamus autem ἀπὸ κοινοῦ ſumendum eſſe MINAE: vt ſit, quæ minæ nominatim viris bonis: quæ denique (vt iterum minæ intelligatur) omnibus qui remanſiſſent.

181.9 Fuga quam tu peregrinationem ὑποκορίζῃ appellas) Sincerius, elegántiúſque antiqui codices, Quã tu peregrinatione ὑποκορίζῃ habent, ſecunda perſona præſenti à verbo ὑποκορίζομαι quod eſt rem turpem, & deformem honeſtiore, tolerabilioréque nomine appellãdo velo & minuo. Plato lib. VIII πολιτείας, τὸ μετὰ τοῦτο ἤδη ὕβριν καὶ ἀναρχίαν καὶ ἀσωτίαν καὶ ἀναίδειαν λαμπρὰς μετὰ πολλοῦ χοροῦ κατάγουσιν ἐστεφανωμένας ἐγκωμιάζοντες καὶ ὑποκοριζόμενοι ὕβριν μὲν παίδευσιν καλοῦντες. ἀναρχίαν δὲ ἐλευθερίαν, ἀσωτίαν καὶ μεγαλοπρέπειαν, ἀναίδειαν δὲ ἀνδρείαν. Athenæus lib. XIII de Omphale regina Lydorum loquens, quæ ante quàm regnum occuparet, vnà cũ aliis multis & virginibus & matronis certo quodam loco à Lydis contumeliam paſſa eſt. gens enim illa quondã luxu, & intẽperantia admodũ perdita erat. poſtquam autẽ ipſa regnum adepta eſt, veteris iniuriæ memor, & ipſa quoque intẽperans vlciſci ſtatuit eos, à quibus antea paſſa eſſet ludibria. ſeruis igitur qui in vrbe erãt virgines heriles filias tradidit: in eúmque locũ, vbi vim, cõtumeliáſque omnes perpeſſa erat, coactis mulieribus, vi inuitas heras cum ſeruis vnà clauſit. ὅθεν (inquit) λυδοὶ τὸ πικρὸν τῆς πράξεως ὑποκοριζόμενοι, τὸν τόπον καλοῦσι γυναικῶν ἀγῶνα γλυκὺν ἀγῶνα. Eadem igitur ratione, vt culpam Pompeii minueret Atticus quæ fuga appellanda erat, peregrinationem nominauit: animaduertit tamen Cicero conſilium illius.

181.11 Fugam ne fidam an moram deſerendam.) Contra hunc locum ſtellulam adpoſuimus: deprauatus enim omnino nobis videtur: nonnulli in antiquiore noſtro verbum FIDAM in FEDAM mutare tentarunt: nam vbi vulgati DESERENDAM, ille DEFENDAM habet. Nonnullas aliquorum emendationes recitare piget: nec tamen ipſi quod firmius ſit inuenimus.

181.12 Cum tu ad me quædam ἀξυνικώτερον ſcripſiſſes) Scripſimus κυνικώτερον. nam ita vetuſtiores codices habent. primo autem libro ad Atticum κυνικῶς dixit: vulgata lectio, non vt inepta & falſa à nobis repudiata eſt, ſed hæc vt verior, & certior magis probata.

181.13 Hanc ii (νέκυιαν.) Valde antè in vulgatis corruptum verbũ Græcum erat: quod integrum ferè in antiquis adhuc conſeruatur: νεκυία enim erat Attici verbũ, quo turpẽ comitatũ Cæſaris ſignificabat, & flagitioſam turbã impro-
» borum quam ille ſecum ducebat, ſequẽti epiſtola, Quàm ille hæc non probare mihi quidem viſus eſt, quàm illã
» νεκυίαν (vt tu appellas) timere? Alludebat autem Atticus (vt puto) ad librũ XI Odyſſeæ, in quo Vlyſſes narrat quomodo iuſſu Circes ad inferos peruenit, vt Tireſiam vatem de reditu in patriam, & de ſua ſociorúmque ſalute conſuleret. eam enim eius poematis partem appellarunt antiqui νεκυίαν: quòd ibi de mortuis agatur, & quòd fingat Homerus ſimulacra & vmbras heroum & illuſtrium fœminarũ ad Vlyſſem confluere, & ſermonem cum eo habere. Non viſa eſt autem quibuſdam hæc de mortuis narratio eam habere grauitatem quam reliqua illius diuini poematis mẽbra: quod etiam ipſum Homerũ animaduertiſſe argumentantur: nã verſum illum quo iubet mater Vlyſſem ea diligẽter perdiſcere, vt poſſit poſtea vxori exponere, de hac potiſſimũ νεκυία dixit: vt qui perſpiciebat auſcultationem eam mulieribus potius quàm viris aptam & accommodatam eſſe.

181.15 Deinde IIII Non. Mart. ἐν ἀπολογίᾳ τινί, cum breuiter ſcriberes) Ter iam eãdem vocem reſtituimus, quæ aut omnino deeſſet, aut falſò repoſita eſſet: legimus autem, vt hic etiam priſcum habet exẽplar ferè ſincerè, πρὸς τὴν λῆψιν: id eſt cum appropinquaret acceſſus quartanæ febris. intelligit autem epiſtolam, de qua meminit etiam ante hoc ipſo in volumine his verbis, Tamẽ ad eã ipſam breuẽ, quã III Non. πρὸς τὴν ἐπίληψιν dediſti, reſcribẽdũ.

181.17 Conſcius ego aliis.) Locus valde obſcurus, & fortaſſe corruptus: manu ſcripti libri nihil ab excuſis diſcrepant. Germani (cõſciis aliis) etiam legunt. videant quæſo doctiores quod de hac re ſtatuendum ſit: nobis vtraque lectio ſuſpecta eſt: cum autem nihil certi haberemus, vulgatam lectionem retinuimus.

181.18 Exiſtimatus quidem eſt ſemper auctor otii.) Quanuis receptam lectionem non improbem, tamen quia antiquior noſter codex aliquantum ab ea diſcrepat, non veritus ſum (licet inquinatam) illius ſcripturam notam, ac teſtatam facere: pro, AVCTOR OTII igitur, AVCTORITATI ille habet. iudicet nũc de hoc quiſque pro ſuo ingenio. Auctorem hũc pacis, vel potius non ſuſcipiendi belli grauiſſimum Cicero in epiſtola ad ipſum ſcripta àppellat. quare cum hominis natura receptæ lectioni reſpondeat, & ſermo Ciceroni familiaris ſit (nã quoſdam etiam lib. XIIII auctores latrocinii appellat) rectè mihi videor hic antiquo codici fidem non habuiſſe: cum tamen raro ſoleat ille peccare, non malum fuit peruerſiones etiam illius adnotare.

182.1 Qui prudentia potius attendere.) Locus peruerſus, & deminutus. Antiqui codices cum vulgatis conſentiunt: quare nos eorum auxilio deſtituti, nihil nouare auſi ſumus: cum nihil quod melius eſſet aut ipſi excogitare potuerimus, aut ab aliis excogitatum ſciamus.

282.2 Quid enim tu illuc Scipionem, quid Emagium.) Nos QVID FAVSTVM, ex antiquis libris emendauimus. Mentionem antè de hoc fecit in prima huius voluminis epiſtola, cum catalogum faceret eorum qui Cn. Magnum in Græciam ſecuti erant: inquit enim, Et tamen præter hunc & C. Caſſium reliqui legati, Fauſtus proquæſtor.

182.2 Quã vero μακροψυχίαν nec noſtri eſſe, nunciant AEgyptũ &c.) Conſentiunt cũ vulgatis codicibus antiquiores hoc loco. Nos tamen ex NEC, Cn. fecimus, id eſt Cnei noſtri. vt Põpeius intelligatur, quẽ ſæpe in his epiſtolis » ſic appellat, vt nõ multo poſt, Cui Cn. noſter locum, vbi hortos ædificaret dedit. nam de eo ſermonem eſſe nulli dubium eſſe debet. Quæ ſequuntur autem verba id manifeſtè coarguũt: exiſtimabatur autem Pompeius in Hiſpanias prouinciam ſuam, vbi & legati ipſius, & exercitus erant, nauigaturus, & omnino ad occidentem ſpectare: cum decimo libro Cicero perſuaſum in Italia multis fuiſſe dicat Pompeium cum magnis copiis iter in Germaniam per Illyricum feciſſe. miratur autem μακροψυχίαν Pompeii, qui in tam remotas terras proficiſci cogita» ret, & tam longinquam fugam pararet: quod etiam in vltima huius voluminis epiſtola tangit, In AEgyptum nos » abdimus, exercitu pares eſſe nõ poſſumus, pacis fides nulla eſt. Eodem autem ſignificatu quo μακροψυχίαν hic Cicero: Strabo μακροθυμίαν dixit, loquens de illis qui Caſilini ab Annibale obſeſſi erant, in quinto libro his verbis, ἰδὼν δὲ αὐτοὺς πλησίον τοῦ τείχους σπείροντας γογγύλην ἐθαύμαζεν, ὡς ἔοικεν ὁ Ἀννίβας τῆς μακροθυμίας εἰ ἐλπίζουσι τέως ἀνθέξειν ὡς τελεσφορήσουσι τὴν γογγύλην. Vtroque autem vocabulo longanimitas, ſi Latinũ verbum Græco par fingere velis, ſignificatur, & infinita quædam, & obſtinata ratio obſiſtendi.

184.4 Et quidem eſt tui conſilii ad finẽ huius miſerrimæ vitæ.) Locus obſcurus, & fortaſſe deprauatus: quidam ADFINIS emendant, vt eſt etiam in nonnullis manu ſcriptis, quos puto à noſtro antiquiore deſcriptos eſſe: in eo enim ADFINES legi, ſupráque vltimam vocalẽ, quæ ſequitur ordine vocalis, ſcripta eſt, vt ADFINIS fiat. nulla tamen ex his lectio ita mihi perſpicua eſt, vt non valde adhuc de ſinceritate huius loci dubitem. Quòd autem paulo poſt ex QVIDEM, QVIBVSDAM feci, habui huius animaduerſionis auctores antiquos libros. Torquebatur mirifice Cicero, quòd nonnullis ſapiens, aut felix fuiſſe videbatur, quia in Italia manſiſſet: tãquam nullius rei rationem habere debuiſſet, niſi ſuæ ſalutis, & vtilitatis: ſapiens, ſi id conſilio feciſſet: felix, ſi caſu hoc accidiſſet. ille vero, qui ſe omnia honeſta conſilia cautioribus præponere videri volebat, ægre ferebat, homines ita de ſe exiſtimare.

185.1 Nec interim poteſt non modo ſtatui, ſed ne cogitari quidem.) Nos ex antiquo noſtro codice reſtituimus locutionem ſimilem illi, & penè eandem, quæ lib. II harum epiſtolarum adnotata eſt: ea autem (niſi fallimur) deleta erat ab aliquo eorum, qui eam Latinam eſſe, & à Græco ſermone fluxiſſe neſcirent.

185.3 Quod ab iiſdem dilecti ſumus.) Antiquior idem codex ILLECTI habet: ego tamen receptam lectionem conſeruaui. videbunt nunc doctiores vtra caſtior veriórque ſit.

185.4 Sed ſit hoc ψλαπισώδειον) Quàm inconſideratè hic poſitum eſſet hoc verbũ Græcũ, dici nõ poteſt. Qui πλάσμα emendarunt, coniecturam magis ſecuti ſunt, quàm auctoritatem veterum exemplariorum: id enim verbum ſuppleuerunt, quod ſententiam tantum impleret. ſi Germani accurate ſuum veterem librum perſpexiſſent, integram (vt puto) & ingenuam in illo lectionem inueniſſent: in noſtro enim tam certa, & clara eſt, vt nihil in ea deſideretur: itaque eam auidè arripuimus. eſt autem λάπισμα, καύχημα, vt Heſychius etiam docet, & λαπισὴς καυχητὴς ψόφος. Nõ credebat autem Cicero tantas copias habere Cæſarẽ, Matiúmque amicũ illius eas nimis verbis augere, & glorioſe iactare putabat. Eſt igitur λάπισμα, falſa quædam oſtentatio, & amplificatio rerum ſuarum.

185.5 Ludum ac vellem:) Locum hunc valde corruptum & deminutum eſſe exiſtimamus: ideo notam, quæ mendum indicet adpoſuimus. antiquiores etiam codices nihilo hac parte meliores. Alii conati ſunt rem difficilem, & periculoſam meo iudicio, ſuo ſcilicet ingenio hunc locum reſtituere, & ſupplere: quorum quia notæ ſunt opiniones, nihil eas attinet explicare.

185.6 Ἀλίμενα video tibi non probari.) Hoc loco parum diligenter librarii noſtri ſe geſſerunt: nam & Latinam vocem, quæ hanc Græcã præcedere debebat, omiſerunt, & perperam orationem pupugerunt. poſt locum autem ex » Platone citatum, altero principio facto (in aliam enim rem tranſit) ita ſcribere eos volebamus, Illa ἀλίμενα video » tibi non probari &c. Vocat autem ἀλίμενα loca quædam quæ portus non habebant: quare ea Atticus non probabat. ſe tamen de illis cogitaſſe Cicero dicit, quia occultationem eam quam quærebat, in illis habiturus erat, nec qui ea quæ ſibi opus forent fideliter adminiſtrarent, ſuppeditarént que, defuturos ſperabat, quæ omnia ſe alio celebri loco inuenire poſſe diffidebat: toto autẽ pectore hoc tempore de nauigatione cogitabat. Verba autẽ Platonis dictione illa ἀνάγκαις, terminantur: ſunt autem accepta ex VII epiſtola, quæ ſcripta eſt ad Dionis propinquos. Germanos quoque hanc ſcripturam in ſuo antiquo exemplari credendum eſt repperiſſe, in margine enim eam adnotant.

185.6 Et occulte ſic omnem:) Emendauimus OCCVLTATIONEM: antiqua autem ſcriptura, etſi aliquantulum inquinata eſt, adeo tamen huic quam reſtuimus propinqua eſt, vt ſine temeritatis culpa videatur ita potuiſ» ſe corrigi. Cum autem infrà, Sed ibi occultatio nulla eſt: dicat, videtur omnis dubitatio ſublata eſſe. ex illis enim commodis, quæ in locis importuoſis videbat, alterum omnino Brundiſii deficiebat, de altero non loquitur: nihil enim verendum de eo Brudiſii. In locis autem deſertis periculum erat ne quæ ſibi ad vſum neceſſaria erant, deeſſent, præcipuè ſi vellet ibi occultè degere, quod tamen ipſe diligenter ſe prouidiſſe dicit.

185.8 Locum vberem vt hortos ædificaret.) Nos auxilio veterum codicum LOCVM, VBI HORTOS AEDIFICARET ſcripſimus: VBE tantum in illis, pro VBI legebatur, in reliquis nihil omnino peruerſionis. ſed qui in antiquis exemplaribus tractãdis exercitati ſunt, huiuſcemodi errores ſæpe inuenerint neceſſe eſt: confunduntur enim hæ duæ vocales, & altera ſæpe alterius locum ſubit, vt à diligentiſſimis, & eruditiſſimis viris animaduerſum eſt.

187.2 Nihil Curione ſe duce facere:) Manu ſcripti libri, CVRIONEM accuſandi caſu habent, quam lectionem & accepimus, & ſinceram eſſe exiſtimamus, vt ſe Syllæ, Curionẽ Pompeio comparans dicat, Nihil Curionẽ facere ſe duce, quod Pompeius antea Sylla duce non fecerit. Locus tã certus eſt (niſi fallor) vt nihil amplius eum oporteat confirmare, & declarare. videndum potius accuratius in verbis his quæ ſequuntur, an vitium ſit, Ad ambitionem quibus exilii pœna, &c. ego enim valde dubito: nec tamen in manu ſcriptis vllam varietatem inueni.

187.3 Cōtra ſe mouerunt:)Nos duas has vltimas voces deleuimus,nec enim neceſſariæ ſunt: pulchréque intelligitur quod deſyderatur: & declarationem,paraphraſinque quandā illas fuiſſe arbitramur à recentiore,nec valde erudito factā.E regione ſequentis verſus notam,quæ deprauationē oſtendat,conſtitui iuſſimus. Quis enim ex his verbis HOMO NON INFANS SED QVIS VLLI NON DICAT, idoneū ſenſum vllū eliciat?

187.3 Illinc equidem Cn.profectum puto.Receptam hic lectionem conſeruauimus:in antiquiore tamē noſtro codice, ILLIM EQVIDEM,&c. legimus.Eadem ratione qua antea multis locis obſeruaſſe nos expoſuimus, (iſtim)pro(iſtinc)ſcriptū eſſe.Nā(illi)pro(illic)& Virgilius dixit:vt, Patet illi ianua leto. Et in 11,Illi mea triſtia

» facta Degenerémque Neoptolemū narrare memento. ita enim exponit AElius Donatus. Terentius, Interea, dum ſedemus illi,interuenit adoleſcens quidam lacrimans.Et in Hecyra,Itaque ineptus hodie dum illi ſedeo.Huius autem aduerbii multa(vt puto)exempla inuenirentur,niſi paſſim illa ab aliquibus,qui corruptam ſcripturā credebant,deprauata,& contaminata eſſent.

188.2 Et primas eius actiones horreo.) Nos ſinceriorem, & meliorem lectionem putauimus eſſe eam quam reſtituimus inuentam à nobis in antiquis libris . Vt (prima) caput intelligat & principium : non enim actiones appellat , vt puto , quæ gerere debebat Cæſar in ſenatu , ſed quæ in congreſſu illo à ſe agenda, & tractanda erant cum Cæſare.

188.3 Cum tu hæc leges,ego illum fortaſſe conuenero.)Poſt hæc verba addidimus ex vetere codice τέτλα κύντερον. videtur autem & Germanorum antiquus codex , ex notis quas illi pinxerunt,eandem hanc ſcripturam habuiſſe:in noſtro tam integri ſunt, & rectè compoſiti hi characteres, vt non facile exiſtimandum ſit hunc locum corruptum eſſe:nec tamē omni ſcrupulo vacuus eſt.τέτλαθι ſæpe dixit Homerus pro ſuſtine,perfer,perdura, quod à verbo τλῆμι,vt maxima pars grāmaticorum putat,modo imperandi τλᾶθι & [illegible] τέτλαθι formatum eſt.Quidam non ignobilis grammaticus cenſuit eſſe verbum τέτλημι,vnde τέτλαθι ortum ſit, à cuius fortaſſe profecto τετλάω,τέτλα formatum eſt eodem modo,& ſignificatu:vel τέτλα per extremæ ſyllabæ abſciſionem à τέτλαθι factum eſt:ſeu vitium potius fuit librarii,qui τέτλαθι ſcribere debuit,& fortaſſe reliqua verba quæ inter hanc ſunt & poſteriorem vocem in verſu Homeri , qui infrà poſitus eſt . nam duo ſola illa verba vix poſſunt abſolutam ſententiam reddere, nec ea memoria teneo me vnquam ita apud Homerum legiſſe.Sententia ſanè eius verſiculi quem pronunciat Vlyſſes , videtur hic valde apta & accommodata eſſe , & hæc cauſa fuit cur hanc lectionem probarem & reciperem.nam duo hæc Græca verba etſi rectè ſcripta ſunt in priſco exēplari,non tamen ita perfectā ſententiam, & certam rationem habent vt non aliqua dubitatio inſit . hortatur autē ſeipſum vt forti animo congreſſum illum cum Cæſare ſuſtineat, quem maximè formidabat. Iiſdem ferè verbis & Vlyſſes cor ſuum perferre iubet præſentia mala: difficiliorem fortunam quandoque illud perpeſſum eſſe docens.Eſt autem is verſus ab illo pronunciatus lib.11 Odyſſeæ, τέτλαθι δὴ κραδίη καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.

188.4 Vt ne Trebatium quidem) Vetus ſanè lectio Trabilium. Quam vocem cuncti quoque formis excuſi libri olim habebant:nonnulli eam poſtea in TREBATIVM, conuerterunt: vnde in omnibus nunc Trebatium eſſe cœpit.Ego vt illius nominis nullam rationē, aut hiſtoriam adferre poſſum, quæ rem obſcuram aperiat, ita tot librorum conſenſum vix contemnendum eſſe puto.Qui primi priſcam,& receptam lectionem condemnarunt, ſi aliquo argumento caſtigationem ſuam confirmaſſent,ſtudioſis omnibus omne dubium exemiſſent:cum vero nihil eiuſmodi fecerint, mirari non debent,ſi maioris adhuc auctoritatis apud quoſdam eſt antiquorum exemplariorum fides,quàm illorum iudicium.

188.5 ἄλλα μὲν αὐτὸς &c.)Verba Homeri ex 111 lib.Odyſſeæ:quæ Minerua Mentorem referens pronunciat,hortās Telemachum vt abſque timore Neſtorem alloquatur. Verebatur adoleſcens ſapientem ſenectutem laudati viri, ipſe imperitus rerum,& qui tunc primo pedes domo mouiſſet. ſic autem loquitur, Τηλέμαχ' ἄλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται.Adducitur hic locus à Platone lib.11 de Legibus, Iiſdē ferè verbis de eadem re ſollicitos bene ſperare iuſſit diſcipulos ſuos verus deus,& qui nobis indigniſſima nece ſalutem,vitámque procurauit,ſi diuina profanis commiſcere licet.

188.6 Vide quàm ſit antiquorū.)Caſtigauimus,VIDE QVAM SIM ANTIQVORVM HOMINVM: id eſt ſimplicis ingenii,& minime callidi,quales antiqui homines erant. Græci item ἀρχαίους appellant rudes, & ſtultos homines, & propter eandē cauſam εὐήθεις eoſdem quoque vocant. Miratur Cicero, ſeque nimiæ ſimplicitatis dānat,quòd Atticus iuſtam ſuam in Dionyſium iracundiā reprehenderit, ſeque magnopere ſtultitia ſua, & nimia bonitate deceptū dicit.putaſſe grauius illum laturum,quæ Dionyſius improbè fecerat,quàm ſe,duabus de cauſis,& quia amicum offenderat (debemus autem iniuriis amicorum commoueri)& quia iudiciū ac teſtimonium quod de illo apud ſe fecerat,fefellerat.

188.7 Philargyro bene.)Sic omnes veteres,& noui codices:quare nihil mutauimus: quanuis alii, DE PHILARGYRO legant.Putamus autem de Dionyſii iniuria adhuc Ciceronem loqui.cum enim(vt opinor)de hac re Philargyrus ſermonem haberet cum Attico, Ciceronémque fortaſſe accuſaret,planum ei fecit Atticus rem aliter ſe habere atque ille putaret. credebat enim Philargyrus Dionyſiū eſſe relictum,& eiectū, cum ipſe potius improbè Ciceronē reliquiſſet.ideóque dicit illum habuiſſe cauſam & veram & bonam.res enim ita ſe habebat.facile autē Ciceroni videbatur defenſio ſua ſuſcipi & ad exitum perduci poſſe,vt ſcilicet in eo negotio nihil culpæ admiſiſſe probaretur.Exiſtimamus autem intelligi debere(reſpondiſti)ſeu aliquod ſimile verbum.

190.5 Sed quid præcipiat ſentiam.)Antiquiores libri,SED QVID PRAERIPI,STATIM &c.Cum paulo ante ingreſſus eſſet diſputare quid à ſe in eo congreſſu faciendum eſſet,cito mutata ſententia, Quid præripi, inquit,ſupple neceſſe eſt,ſtatim vt cum eo locutus ero,perſcribam quæcunque fecero:non oportet hæc anticipare,& antè,quàm geſta ſint,velle explicare.Eodem hoc verbo,eodem ſignificatu vtitur prima ſequētis libri epiſto

» la,Niſi ſi tu aliter cenſeas,& hinc abero,& filii,ſed alterum mihi eſt certius,nec præripiam tamen,expectabo tuū

» conſilium.Vulgata autem lectio ſenſum frigidum habet,& paruum etiam ſermonis candorem.

190.3 Tardioris fore belli quod cũ iis Sinueſſam non venerimus.)Auxilio veteris noſtri libri hũc locũ turpiter fœdatum purgauimus niſi fallimur:ſic autẽ ſcribimus: TARDIORIS FORE RELIQVOS,SI IN HIS NON VENERIMVS.nullum autem eſt vitium, niſi vnius tantum literæ in antiqua ſcriptura, pro RELLIQVOS enim BELLIQVOS ſcriptũ eſt:nam (relliquos) per duo ll, vt quandoque (relliquias) credidit fortaſſe librarius ſcribi oportere.Quàm inepta autem,& falſa vulgaris eſſet lectio,nihil attinet dicere.quid enim nunc de Sinueſſa loquatur,cum exponat querelam Cæſaris, quam ſecum habuerat, quòd ei negaſſet ſe ad vrbẽ vẽturum?quomodo autem hæc res tardius bellum facere poterat?Hæc ſunt tam inania,& ridicula,vt nihil ſuprà dici poſſit. Recte autem iudicabat Cæſar reliquos fore tardiores, ſi Cicero in illis non fuiſſet : omnes enim boni viri reprehenſionem eam fugere cupiebant:cum autem vnus inuentus eſſet qui fidenter negaſſet, illi quoquo difficilius cogi poterant.Sequitur autem ſermo huic ſentẽtiæ conformis.Tardioris autẽ accuſandi caſum numero multitudinis,quis non videat eſſe, non vnitatis generandi? quod fortaſſe nonnihil occaſionis dedit ad errandũ. In his autem,frequens eſt apud Ciceronẽ,id eſt vnus ex his,vt (in eis)etiam lib. XIII, Academicam omnem quæſtionem libris IIII,in eis quæ erant contra ἀκαταληψίας præclare collecta ab Antiocho Varroni dedi. Itẽ in eodem lib.Incidiſſemus etiam in illos,in eis in cognatum tuum.

190.5 Quæ vt tu ſoles dicere νεκυΐα.) Sic locũ reſtituimus auxilio meliorũ codicũ, in quibus adhuc hæc vox Græca inuenitur,etſi imperitia librariorum aliquantulũ inquinata,non tamen ita vt tota non agnoſcatur:nam antè etiã » cum hac dictione vſus eſſet,vt de nomine prius ab Attico & ſæpe vſurpato locutus eſt: ita enim inquit, Quam » illam νεκυΐαν (vt tu appellas)timere.quod ita eſſe ſcimus ex epiſtola illa,in qua multa loca ex epiſtolis Attici citat, » nam in vno ſic legimus:Ita vt ſi ſaluus ſit Pompeius,& cõſtiterit alicubi,hanc νεκυΐαν relinquas.Quid autẽ de hoc nomine ſentiamus,antè diximus.quæ autem poſt hanc vocem ſequuntur verba,adeo conturbata ſunt,& peruerſa,vt nos rectum eſſe iudicarimus contra ea ſtellulam adponere:antiquam autem ſcripturam repoſuimus cum fide,& diligentia.ſiqua enim ſpes reſtat quandoque ſinceram lectionem reſtitutum iri ex priſcis veſtigiis,eam exprimi atque erui poſſe ſperandum eſt.Quidam AREA SCELERVM, legunt. alii pro AREA Græcã vocem ἄλος,quæ tamen idem ſignificat,reponunt: alii etiam aliis modis,vt ſit cũ veritas occulta eſt:nos nihil,quod certum eſſet videntes,inſtitutum noſtrum conſeruauimus, vt in tantis tenebris antiquorum codicum, lucem etſi obſcuram & tenuem,non dimitteremus.

190.5 Illa tamen κατακλεὶς.) Sic nonnulli legunt: quomodo autem exponant,notum eſt.antiqui ſanè codices KATAKIC habẽt: ego puto vnam ſyllabam in medium reſtitui debere, quæ incuria librariorũ omiſſa fuerit, & ita κατάκλεισις fieri & legi: quo verbo etiam vtitur lib.II harum epiſtolarum, Sed me κατάκλεισις mea illa commouet &c. Arbitror autem denunciationem illam hic intelligere, quam ipſe Cæſar in primo commentario de bel» lo ciuili mitioribus verbis à ſe factã eſſe tradit:inquit enim, Pro quibus orat, atque poſtulat, vt remp. ſuſcipiant, » atque vnà ſecum adminiſtrent:ſin timore defugiãt,illi ſe oneri non defuturum,& per ſe remp.adminiſtraturum. nam neque illic hoc nomen communi ſignificatu ponitur.

190.4 Non fuit rogandum.)Nos cum antiquis,NON FVIT NEGANDVM,legimus: conſtituerat omnino hoc illi Cicero libere negare,quod tamen moleſtum,& periculoſum erat.quum autem hoc Cæſar quaſi perſpexiſſet,vt honeſtiorem finem ſermoni imponeret,vt deliberaret petiit.quare Cicero gaudens commodiorem exitum,quàm ſperabat,ſermonem illum habuiſſe,Non fuit negandum,inquit.In antecedẽte etiam epiſtola,Ergo ei negandum inquit? quaſi dicat,hoc non niſi cum periculo fieri poteſt.

190.6 Inde expecto quidem ἀλλὰ πλίας illam tuam.)Hæc eſt recepta lectio, quam cum ſententiam nullam habere exiſtimauerimus,eò confugimus, vt antiquos characteres potius deſcripſerimus,quàm inania hæc verba,& inerudita hic inutiliter iacere pateremur:vnum autem tantum nomen,atque id fœminino genere deſiderari ſuſpicamur & ex hoc loco,& ex illo etiam qui eſt in ſecunda epiſtola ſequẽtis libri, qui in noſtro antiquiore valde ſimiles huic notas habet,vt qui vnum porgarit,ambos reſtituerit.

191.4 Ille vero non)Negatiuam particulam deleui,quippe quam in nullis antiquis libris inueni:exiſtimo autem figuram eſſe ἀπροσδόκητον ,vt magis accuſandus ſit Seruius, quàm Pontius:nam is timoris cauſa id commiſit :turpior autem res Seruium impulit ad id conſiliũ capiendum. In quo autem diſcrepat paulo ſuprà antiquum exemplar » à vulgata lectione,quãuis id non receperim,celare nolo:in eo enim ita legitur,Sed erit immitiſſimus Seruius,qui » filium miſit ad effligendum Cn. Pompeium,aut certe capiendum,&c.Quod ſi Effligere expellere ſignificaret, & & quaſi vi & preſſu quodam extrudere,quemadmodum apud Græcos ἐκθλίβεσθαι,quod Latini (vt puto)Exprimere dicunt, non ineptum fortaſſe ſenſum hæc lectio haberet,eundémque planum & apertum. ſed quia de hoc mihi parum compertum eſt,ideo veterem lectionem repudiaui.

191.4 Et aliquãdo ſentẽtiã terminemus.)Nulli manu ſcripti hoc extremũ verbum habent,vt κατ' ἔλλειψιν hic locus pronunciatus ſit,qualis eſt ſermo iratorum:cuiuſmodi hic eſſe Ciceronis,ex verbis ipſius liquido apparet.

EX LIB. X EPIST. AD ATTICVM.

192.2 Nonis illis Decembribus:)Iuſſeram ego,vt dictio ILLIS bis ſcriberetur,nota figura,in quo magna culpa eſt librariorum,qui ea quæ non ſine aliqua moleſtia,& labore indagaui,ipſi ſua negligẽtia omiſerunt. Sæpe ita locu» tus eſt Cicero,vt in II lib.ad Atticum,Vectius ille,ille noſter index &c.Et in primo,Noſti Caluum ex Nannea» nis illum,illum laudatorem noſtrum.quam autem vim & ἔμφασιν habeat hæc repetitio, vnicuique planum eſſe arbitror.Quantopere autem ſolitus eſſet Cicero celebrare Nonas Decembres,quo die de coniuratis ſupplicium ſumpſit,manifeſtũ eſt:nimis enim erat ille laudũ ſuarum iactator:vt amicis etiã,nedũ alienis faſtidium tam cre» bra illarũ prædicatio gigneret.Brutus in epiſtola ad Atticum , An quia non omnibus horis iactamus idus Mar» tias ſimiliter atque ille Nonas Decembres ſuas in ore habet,eo meliore condicione Cicero pulcherrimum factũ » vituperabit,quàm Beſtia,& Clodius reprehendere illius conſulatum ſoliti ſunt?

192.2 Quidnam ego, quid ille:) Et locum hunc auxilio veteris codicis antea corruptum, & deminutum reſtitui: verba autem Græca Homeri ſunt λ. χ, pronunciata ab Hectore. eoſdem verſus adducit Cicero in epiſtola, qua Præcilium Cæſari commendat: quo loco plenius eius ſententiæ vim, & excellentiam explicaui.

192.4 Me attractum iri ſi de pace agatur.) Vetus illud exemplar, Si de ea re agatur, habet. ego tamen receptam lectionem non ſpreui. qui vetere magis delectatur, poteſt nunc eam pro ſuo arbitrio reponere: nam quin de pace intelligat, dubium eſſe non poteſt ex ſequentibus verbis.

192.5 Vt dum oratores cantent, rideant, quieſcat:) Tradunt Beroaldum ſic emendaſſe, EANT, REDEANT: quam nos caſtigationem non improbauimus. nam & ſatis modeſta eſt, & ingenua: & quæ antea verba legebantur, riſum vere vnicuique mouere poterant. in manu autem ſcriptis codicibus, QVIESCAT vnitatis numero legitur: nam in aliis nihil diſcrepant priſca ac noua lectio. Quem autem ſummarium appellet, nobis ignotum eſt. eam vocem etſi nonnulli attentare conati ſint, quia in cunctis manu ſcriptis eſt, & nihil melius, neque à nobis excogitari potuit, neque ab aliis adhuc prolatum ſcimus, vt erat reliquimus: ſitne autem corrupta, an non ſit, nihil compertum habemus.

192.6 Ἐκφώνησις τόρπα,) Poſteriorem Græcam vocem deprauatam eſſe credimus. Quid enim ibi τόρπα faciat cum paulo poſt DELECTAVIT, ſcriptum ſit? quod verbum ſuperiorem ſententiam concludit. Nos autem aduerbium quoddam, vel ἐπίθετον vocis illius ἐκφώνησις deſyderari arbitramur: quod tamen quale ſit, dicere nō poſſumus: Græcos autem characteres depinximus, vt alii veram ex illis lectionem quæ latet, euocare poſſint. Quod cum omni ſtudio ipſi facere conati ſimus, adhuc præſtare non potuimus.

192.7 Hæc eſt ἄλαοις in qua nunc ſumus mortis inſtar:) Veteres libri ἄλη habent, id eſt πλάνα & erratio. animi tamen, non corporis errationem intelligere debemus: cum aliquis variis grauibúſque cogitationibus diſtractus in quo conſilio conſiſtat reperire non poteſt: quod magnam moleſtiam, vel vitæ potius tædium gignit. Malè noſtri illi librarii per duo λλ hanc vocem ſcripſerunt.

192.8 Si acciderit vt legarer.) Legerer habet manu ſcripti codices, vt in IIII etiā lib. teſtati ſumus: illic enim eandē locutionem reſtituimus. eſt autem huic ille locus valde ſimilis, Meſſius defendebatur à nobis è legatione reuocatus, nam cū Cæſari legerat Appius. Sunt autē lecti, legati: non tamen vrbe exierunt: cū Piſo etiā ſocer apud Cæſarem offenderit, quòd in ſenatu de ea re mentionem facere auſus ſit. Hoc ex Dione accepimus, qui de hac legatione ſic loquitur, καίτοι πλάντοιῶν πρέσβεις ὑπὲρ τε τῆς εἰρήνης καὶ περὶ τῆς ὁμονοίας σφῶν παραχρῆμα πρός τε τοὺς ὑπάτους καὶ πρὸς τὸν πομπήϊον πεμφθῆναι ἐψηφίσατο. Et paulo poſt, καὶ ἐκεῖνοι ὑπεστέλλοντο καὶ μάλιστ' ὅτι οἱ πρέσβεις οἱ τὰς καταλλαγὰς δῆθεν πρυτανεύοντες ἐχειροτονήθησαν μέν, οὐκ ἐξῆλθον δέ· ἀλλ' ὅτι καὶ ὑπωπτεύθη ποτε περὶ αὐτῶν ὁ πίσων ὁ πενθερὸς αὐτοῦ αἰτίαν ἔχει.

193.1 Iam adeſt & animus ardet:) Ante hæc verba Græca dictio deſyderatur: quam cum ex priſcis characteribus intelligere nequiuerimus, illos diligenter deſcripſimus. nullo autem modo μαίτημα legi poteſt, vt crediderunt Germani: nam & nullum ſenſum hic ea vox habet, & fœmininū eſſe debere iam antè docuimus in penultima præcedentis libri epiſtola. Perſpicere autem poſſumus conſimiles noſtris omnino characteras eſſe in antiquo codice Germanorum: quos ipſi, dum ſtudent eam vocem aliquem ſignificatum habere, aliquantulum peruerterunt, ſed tamen non ita vt non retineant adhuc multum ſimilitudinis.

194.2 Alteram tibi eodem die epiſtolā dictaui.) Nos HANC repoſuimus ex manu ſcriptis exemplaribus, quæ vox culpa librariorum omiſſa fuit, cum eſſe debeat. locuti antea ſumus de hoc loco, vbi etiam plura exēpla huius ſermonis adpoſuimus.

195.2 Quorum ſocietas, & ſceleratæ conſenſionis fides.) Caſtior omnino, elegantiórque antiqua lectio eſt, à me reſtituta quæ SOCIETATIS habet: vt poſtea ſe quaſi corrigat, qui ſocietatem appellarit conſenſum, & coitionē eorum: cum potius ſcelerata, & nefaria conſenſio appellanda ſit. fidem autem ſocietatis dicit, quia illi cum fide, quæ cogitauerant texerunt, & poſtea exercuerunt.

195.12 Quòd intelligeret ſe apud ipſum legē offendiſſe de ærario.) Nulla ſanè alia re diſcrepant antiquiores codices,
niſi quòd IPSAM, & non IPSVM habēt: vt nunquā ferè fruſtra inſpiciatur. qui ſi & ipſi aliqua parte mendoſi
ſunt, tamē aliquod veſtigium retinent verioris lectionis, vt hic accidit: putamus enim nos pro LEGEM, PLE-
BEM legi debere, vt intelligamus Cæſarem perturbatum eſſe, quòd intellexerit ſe in magnum odiū plebis veniſ-
ſe in eo negotio de ærario. ærariū enim clauſum, non ſine ſcelere à quibus nō debebat aperiri poterat, quod etiā
» inter magna Cæſaris impedimēta Cicero collocat lib. VII cū inquit de illo, Nō eum rerū prolatio, nec ſenatus,
» magiſtratuúmque diſceſſus, nec ærariū clauſum tardabit. Cū igitur ille eius clauſtra fregiſſet, publicáſque pecu-
nias diripuiſſet, valde ab omnibus reprehēſus erat, & plebs violatū ab eo Tribunū, cōtra cuius volūtatē auſus fuit
» id facere, iniquo animo tulerat. Sequenti autē epiſtola idem his verbis affirmat, Curio mecum vixit, iacere Cæſa
» rem putans offenſione populari. Item ſecunda ab hac epiſtola, Quippe qui florentis, ac nouos, vt vti diebus ipſi
» illi egenti, ac perditæ multitudini in odium acerbiſſimum venerit. Etſi in primis verbis mendū ſit. Offendere au-
» tem apud aliquem, id eſt odio illi eſſe: alibi apud Ciceronem reperies, vt ad Q. Fratrem lib. II, Nam apud per-
» ditiſſimam illam atque infimam fecem populi propter Milonem, ſuboffendit, & boni multa ab eo deſiderant.

195.14 Atque ego me receſſurum, & ſolitudinem quærere.) Emendauimus RECESSVM. Receſſum enim appellat loca ab hominum cœtu remota, ipſe lib. XII, Nam mihi receſſus, & ſolitudo prouincia eſt.

195.16 Atque videbat.) Reliquum huius epiſtolæ multis mendis ſcatet: ipſi in tantis peruerſionibus conati ſumus quā tutiſſime potuimus omnia ad antiquorum codicum fidem reuocare: multæ tamē reſtant maculæ, vt dici non poſſit quàm male habita ſit hæc epiſtola. in vetuſtiore noſtro exemplari ne illud quidem IVBEBAT integre legitur: ſed detruncata, & lacera quædam vox IVLEBAT: quæ magis adnotamus, vt fidem faciamus mancum, & corruptum eſſe totum hunc locum, quàm vt vllam opem adferant huic contextui verborum: cum præſidium illud, quo multa mēda ſuſtulimus, nos penè deſeruerit. quid aliud facere poſſum', quàm deprauata loca indicare?

195.16 Et ſermonis Hirtiani.) Lurtiani habent manu ſcripti codices: & infrà, Lurtio conuento. vbi prius Hirtio: quod
quáuis non certam hiſtoriam faciat huius negotii, tamen à nobis receptum eſt. cur enim non potius antiquis co-
dicibus fidem habeamus, quàm nouis, & contaminatis?

195.16 Tu optimos Terentiæ dabis.) Ita etiam habent manu ſcripti codices nullo ſenſu: nos tamen Oppios legi poſ-
ſe arbitrati ſumus: nam in extremo ſequentis epiſtolæ de eodem negotio agẽs (vt putamus) De Oppiis Velienſi-
bus (inquit) quid placeat, cũ Philotimo videbis. Et lib. V I I vbi loquitur de ænigmate, quo vſus fuerat Atticus in
» ſua epiſtola, inquit, AEnigma Oppiorũ ex Velia. Et paulo poſt, Oppios enim de Velia, &c. eſt autem de nũmis (vt
» opinor) & pecunia ſemper ſermo. Lib. etiã V I I I ſic inquit, Ad Philotimum ſcripſi de viatico, ſiue à Moneta, ne
mo enim ſoluit, ſiue ab Oppiis tuis contubernalibus. Hoc cauſæ fuit cur Oppios potius ſcribendum eſſe exiſti-
mauerim. qui meliorem, certiorémque lectionem inuenerit, me facile in ſuam opinionem ducet.

195.18 Quod mihi mandas de quodam regendo ἀρχαΐαν.) Hoc etiam verbum Græcum in vetuſtioribus incertum
eſt, & deformatũ, vt puto: nam ibi ita legitur Α Ρ C Α Ι Δ Ν:) Nos (vt in malis) non omnino inepte (vt putamus)
ἀρχαῖον legi poſſe iudicauimus: id eſt ſimplex, & ſtultum. nam hæc vox Græcis quẽadmodũ A N T I Q V V S
Latinis, ſæpe non bene ſonat. Ariſtophanes νεφέλαις: ἀρχαῖά γε καὶ διπολιώδη καὶ τεττίγων ἀνάμεστα. Scio ſanè E-
raſmum virum doctiſſimum receptam lectionem ſequi: crederéque Ciceronem ad Græcum prouerbium allude
re, quod eſt ἀρχαΐαν μ' αἰτεῖς, quod non reprehendo: licet antiqua ſcriptura aliquãtum diuerſa ſit, & durum mi
hi videatur ſi prouerbium indicare voluiſſet, vnum tantum verbum poſuiſſe. Quáuis enim vt plurimum Cicero
truncata, & mutila prouerbia adferat, hoc tamen mihi modum excedere videtur. vetuſtum exemplar mihi hanc
ſuſpicionem creauit: nam alioqui libenter optime de Latina lingua meriti iudicium ſecutus eſſem. Loquitur au-
tem, vt putamus, de Q. Cicerone filio. nam in fine ſequentis epiſtolæ, cum nominatim de illo ſuprà egiſſet in-
» quit, Quem tamen nos diſciplina regimus. Item ſuprà in eadem epiſtola, cũ de eodem ſermo eſſet: Vellem, in-
» quit, ſuſcepiſſes iuuenem regendum. Item non multo poſt, cum dixiſſet, Iuuenem noſtrum non poſſum non a-
mare: addit poſtea, Sed erit curæ, & eſt vt regatur. vt fortaſſe pro Q V O D A M (Quinto) legendum ſit: quod ta-
men non adfirmo. nunquam enim tam incertus fui, quàm ſum, in hac huius epiſtolæ parte.

195.19 Reſcripſi & iſta madio ſi vis cum ioco tamen familiari.) Noſter antiquior pro I S T A, habet I S T O. Germani
quoque in margine ſui codicis ex vetuſto exẽplari videtur adnotaſſe I S T O M A C H O. quæ enim à notis qui-
buſdã correctoribus nõ acceperũt, ex veteri codice illos hauſiſſe poſſumus exiſtimare. ipſe R E S C R I P S I E T
S T O M A C H O S E, partim ex veteribus codicibus, partim ex ratione ipſa auſus ſum ſcribere: vt intelligat rem
» illã, quã poſtea apertius exponit, cũ inquit, Vectenũ mihi amicũ, vt ſcribis, ita puto eſſe: cũ eo (quod ἀπότομον
» ad me ſcripſerat de numis curandis) θυμικώτερον erat: id tu ſi ille aliter acceperit ac debuit, lenies. Monetali au-
» tem adſcripſi, quia ille ad me procõſulem &c. Credo autem intelligere iocum familiarem, quod monetalem eũ
appellauerat: nam ſimultatem inter illos interceſſiſſe ex hoc etiã loco declaratur. Dum certius aliquid reperitur,
non incommode ſic legi poſſe exiſtimo. nam etſi coniecturis aliquãtulum vſus ſum, eas tamen tam firmas arbi-
tror, vt non omnino repudiandæ ſint. numerum autem dierum, quo epiſtola data eſt, qui incommode in caput
ſequentis epiſtolæ collapſus erat, in finem huius retraxi: hæc enim ſua illorum verborum ſedes.

196.1 Et tamen recitet.) Caſtigauimus E T T A M E N R E T I C E, cum verba illa nihil ſignificati haberent, vt di-
xerit ſe omnino velle nauigare ad Pompeium, conſiliúmque hoc ſuum aperte ſe exequi velle, nec exitum rerũ
Hiſpanarum ſe expectaturum: fiat in illis quidlibet. quanuis autem non callide hoc agere velit, tamen iubet vt re
ticeat hoc ſuum conſilium, ne vlla ratione impediri poſſit: timuit enim ne cum ſe quod cogitaret palàm facere
velle dixiſſet, Atticus id non tegeret: id autem cum vtilitatem nullam habeat: & incõmodi aliquid gignere poſ-
ſet, nullo modo vult Cicero diuulgari.

196.4 Nec tamen in acie, ſed militia, aut alio in loco.) Nos caſtigauimus pro (militia) M E L I T AE: quæ inſula eſt, vi-
cina Siciliæ, penè adhuc antiquũ nomẽ ſeruans, de qua meminit Cicero in Verrinis. Plinius lib. I I I, cap. V I I, &
Strabo: vnde appellatos volũt Catulos Meliteos: eam nũc Hieroſolymitanæ religionis equites Rhodo pulſi mu-
niunt, & ſedem reliquarum ſuarum fortunarum fecerunt. cogitauit autem Cicero ibi manere donec bellum eſ-
» ſet, quieto loco, & ab omni belli ſuſpicione remoto, vt in fine ſequentis epiſtolæ narrat his verbis, Cum Anto-
» nio item eſt agendum, vt cum Curione Melitæ me velit eſſe. Item non multo poſt, Melitam igitur (opinor) capeſ
» ſemus, dum quod in Hiſpania, quod quidem propemodum videor ex Cæſaris literis ipſius voluntate facere poſ-
ſe. Quanuis igitur nõ habeamus nobiſcum hoc loco veteres codices, ex poſterioribus tamen his locis videtur ſa
tis tuto poſſe mendum, quod illos etiam occupauit, deleri.

196.4 Cretẽſi Curio:) Hæc eſt vulgata lectio, quæ quàm falſa ſit, dici nõ poteſt: vetuſtior noſter codex, Fretenſi: nos
admoniti ab antiqua ſcriptura, & hiſtoriæ veritatẽ ſectantes, F R E T O S I C I L I E N S I ſcripſimus: ſic enim
Cæſar ipſe primo lib. de bello ciuili de Curione loquens, Fretúmque Siciliæ claſſe occupauerat. Item in initio I I
libri, Interim L. Naſidius ab Cn. Pompeio cum claſſe nauium X V I in quibus paucæ erant æratæ, L. Domitio,
Maſſilienſibúſque ſubſidio miſſus, freto Siciliæ, imprudente, atque inopinãte Curione prouehitur. Dicitur autem
Fretum Sicilienſe, vt Prætura Siciliẽſis. De natura deorum lib. I I, Quid Chalcidico Euripo in motus identidem
reciprocando putas fieri poſſe conſtantius? quid freto Sicilienſi?

196.5 Quintum puerum accepi vehementer:) Male punctis diſtincta hæc oratio adeo cõfuſa erat, & tantas tenebras
gignebat, vt quãdoque hic locus immerito corruptiſſimus exiſtimatus ſit, in quibuſdámque impreſſis aſteriſco,
vt mácus, ſignatus. Accepi autẽ vehementer, ſignificat grauiter accuſari, & aſperioribus verbis reprehendi. ſic lo
quitur & Coelius de Põpeio, Accipitur ſatis male à Curione, & totus eius ſecundus cõſulatus exagitatur. nã ſæpe
etiã in bonam partem hoc verbum ſumi pro ſignificatu, & vi aduerbii quod ei adiũgitur, notiſſimũ eſt. Græci ea-
dem ratione τραχέως δέχεσθαι grauiter accuſare dicũt, & è cõtrario οἰκείως δέχεσθαι familiariter, & læto animo re
cipere. Vtriuſque locutionis exẽplũ eſt apud Plutarchũ. in vita enim Craſſi, vbi de Mummio eius legato agit, qui cõ

tra Spartacum parũ proſpere pugnauerat, ſic loquitur, ὁ δὲ κράσσος αὐτόθι τὴν μάχην ἐλείπετο φευχθείς: καὶ τοὺς στρατιώτας ὁ πλεῖζον αὖθις, ἐδυνήθη ὥστε τὴν ὅπλαν ὅτι φυλάξαι. In Cicerone autẽ, cũ de ipſo ſermo eſſet, qui puerum adhuc Octauium obuiam ſibi forte in via factum accurate,& blande ſemper excipiebat, ſomnio de futura illius potentia admonitus, ita inquit, ἐκ τούτου φασὶ τὸν κικέρωνα τῷ παιδὶ καὶ τοῖς ἀπαντήσεσιν ἐντυγχάνειν ἐπιμελῶς, τὸν κᾶτον οἰκείως δέχεσθαι τὰς φιλοφροσύνας. & illum etiam, puerum ſcilicet Octauium blanditias illecebráſque Ciceronis familiariter ſolitum eſſe accipere.

197.2 Quod fieri non debet)Duo poſtrema verba in manu ſcriptis libris non inueniuntur: alii codices excuſi pro illis, DICITIS OPORTERE habent. donec tamẽ videro antiquiorem codicem, qui ea habeat, ſemper ſuſpicabor noua eſſe,& ab aliquo inculcata. vidẽdum potius an ſit figura ἀποσιώπησις, vt quid intelligendum ſit, relinquat in animis auditorum.

197.6 An ni valde hic in abſentia) Pro ABSENTIA, ABSENTIS, habent cuncti manu ſcripti codices. primũ autem verbũ ANNIBAL eſſe debere cenſuimus, adiuuante non parũ noſtram coniecturam antiquo illo codice. Cum autem de immiti atrocíque hoſte ſermo eſt, ſemper ſic loquitur, vt antea lib. VII, Vtrum de imperatore populi R. an de Annibale loquuntur. Et in Philippicis, Annibal credo erat ad portas. Quod ſi nõ ita legatur, negare non poſſumus hunc locum corruptiſſimum eſſe.

197.8 Non hæc collegii noſtri ab Attico) Legimus, AB APPIO. ſcripſit autem Appius de diſciplina augurali librum, quod declarat M. Tullius in epiſtola quadam ad ipſum, his verbis, Quod egomet multis iam argumentis
» ante iudicaram, maximéque illo libro augurali, quem ad me amãuſſimè ſcriptum, ſuauiſſimũ miſiſti. Item Sex.
» Pompeius in dictione Soliſtimũ, inquit, Appius Pulcher in auguralis diſciplinæ libro primo ait eſſe tripudiũ,&c. Similitudo nominis decepit librarium: hoc enim nomen quod ſæpe, immo in ſingulis paginis harum epiſtolarum habetur, in errorem hominem induxit.

197.9 Quippe qui florentis ac nouos vt vti diebus,&c.) Hæc erat ferè omnium impreſſorum codicum lectio, à qua nihil diſcrepabat antiquior noſter liber. aiunt poſtea Beroaldũ emendaſſe, Quippe qui florens, ac nouus primis diebus,&c. alii rectius putant, Quippe cũ florentibus, ac bonis veluti rebus ipſi illi,&c. vt fit cum occulta veritate vnuſquiſque in ſuam aliquam ſentẽtiam omnia conatur extorquere. Tutius igitur exiſtimauimus in tam peruerſo,& deminuto loco veterem ſcripturam conſeruare, illique mendi notam adponere, quæ tantiſper maneat, dum aliquid certius inueniatur.

197.9 Manſuetudinis in Metello, diuitiarum in Afranio)Nos, IN AERARIO legimus: vt idem Cæſaris factum, nec manſuetum, nec diuitem(quod videri volebat)eum eſſe argueret. quomodo enim mãſuetus, qui Metellum Trib. pl. occidi voluerit? nam ſi diuitias quas oſtentabat habuiſſet, quid opus erat ærarium clauſum, vi, impediente Trib. aperire, publicáſque pecunias auferre? Nõ paruam anſam huic errori dediſſe puto, quod ſæpe in hoc codice F litera pro E ſumpta eſt: propter ſimilitudinem(vt puto)quam inter ſe habebant in vetere ſcriptura hæ literæ. quid autem de Afranio loquatur, qui eo tempore legatus Pompeii in Hiſpania erat?

197.13 Sedeo enim πλουτοδοκῶν) Hoc verbum græcum, cum antea quiddã omnino deſideraretur, nonnulli repoſuerunt, acceptũ(vt apparet) ex manu ſcriptis, nec tamen ſatis purgatis libris, interpretatíque ſunt, ditẽ expectans. quam nihil autem ad hũc locum faciat, omnes facile videre poſſunt. Antiqui codices vna minus ſyllaba πλουδοκῶν habent, quæ ſincera eſt,& vera lectio. πλουδοκῶν enim tempeſtatem,& nauigationem idoneam expectans ſignificat compoſito verbo cum notiſſimo apud græcos nomine,& quo vſum eſſe antea Ciceronem docuimus: nam in lib. XV in vulgatis etiam codicibus legimus, Hic autem quantus πλοῦς: ſed videbimus. Ob hoc igitur Cicero ſe dicit non reperire quid ſcribat: quia cum omnia quæ parari, conficique debebant prouidiſſet, nauigationíque intentus, idoneam tantum tempeſtatem expectaret, quæ omni momento temporis ſurgere poterat: quid amplius ſcribere attinebat?

197.14 Vt meam ipſe iam euocem)Sic erat in impreſſis codicibus inani aliquanto ſpatio relicto: quod noſtri veteris auxilio expletur. legitur enim in eo, Ne meam ipſe συμπάθειαν euocem: adeo clare, vt mirer ab aliis nõ eſſe id animaduerſũ. Quàm autem hic accõmodata ſit græca hæc vox, dici non poteſt. cum enim de incredibili amore in ſe Tulliæ ſuprà locutus ſit, cito ex eo ſermone delabitur: ſentiebat enim ſe iam commoueri, affectúſque ſuos excitari, quod nolebat. Verbum hoc notum eſt: quod ſi tam facile exprimi poſſet verbo Latino, quàm vis eius, ſignificatúſque intelligitur, nihil laboraremus. Cicero id nomẽ ponit lib. II de diuinatione, eiúſque vim non
» vno verbo reddit: hæc illius verba ſunt, Aut enim diuina vis quædam cõſulens nobis, ſomniorũ ſignificationes
» facit, aut coniectores ex quadam conuenientia, & cõiunctione naturæ, quam vocant συμπάθειαν, quid cuique rei
» conueniat ex ſomniis, & quid quamque rem ſequatur intelligunt,&c. Verum hic diuerſam vim συμπάθειαν habere videtur ab ea quam in Diuinatione habet, & potius eodẽ ſignificatu hoc loco ſumpta eſſe, quo alibi verbũ ab ea deductum Cicero vſurpauit, cum dixit, Atticæ commotiunculis συμπάθω.

198.1 Infamiam quoque quáuis ſit falſa nauigio eſſe te iturum trans mare) Valde diuerſus eſt hic locus in antiquis codicibus: nec tamen eſt in illis integer,& incorruptus, ſed profecto mancus: nos dũ aliquid certius, meliúſque reperitur, quammaxime potuimus cautè,& parcè, eum caſtigauimus: antiquã tamen ſcripturam, vt teſtatam relinquamus,& vt quàm nobis tutum viſum ſit ab ea diſcedere, notum faciamus: adfirmamus omnia quæ in noſtro legũtur, in eis legi, exceptis his verbis TE ITVRVM: quæ cum in omnibus excuſis inueniſſemus, reliquimus, vt aliquis ſẽſus elici ex hoc loco poſſet: de noſtro autẽ nihil addidim⁹. Vbi in impreſſis erat NAVIGIO, antiqui(magno) vel(magni) habebãt. reliqua quæ nunc in noſtro ſunt, eadem quoq; in illis erant: ſi acute cõſideres vulgatam lectionẽ, nihil ea ineptius. quid enim(nauigio) addere oportebat? quaſi aliter trans mare iri poſſet, nimis otioſa,& frigida(niſi fallimur) ea oratio fuiſſet: adhuc tamen aliquid inueſtigandum puto: locus enim hic in manu ſcriptis ita deminutus eſt, vt niſi ex vulgatis TE ITVRVM ſuppleas, imperfectus ſit ſenſus.

199.2 Si non fortunæ obſecutus fueris vt debes) Locus hic ex epiſtola Cæſaris aliter in antiquis legitur: quorum le-

ctionem nos magis probantes in noſtrum eam tranſtulimus: VIDEBERE enim ſeu VIDEBERIS eſt in illis, vbi vulgati & excuſi omnes FVERIS VT DEBES habent. Paulo item ſuprà verba hæc neglexim(?) deleuimúſque QVOD MINVS PLACET. nam in nullis manu ſcriptis inueniuntur, & inutiliter ab aliquo addita exiſtimamus.

202.1 Vide quam ad hæc)Poſt hæc verba ſpatium inane relictum erat: τυραννικῶς ibi repoſuimus: nam ita ante nos Germani in ſuo codice ſcripſerant, & ita vnius tantum literæ tranſpoſitione in noſtro vetuſtiore legas: quare ita ſcribendum eſſe cenſemus. poſt hanc Græcam vocem incipit epiſtola M. Antonii.

202.2 Quare parui refert me probare) Importune collocatum poſt dictionem PARVI punctum, quod perfectam orationem indicat, fecit vt crederetur ea eſſe præteriti temporis à pareo, id eſt quod iuſſit & imperauit ille, feci, méque obedientem mandatis illius præbui. cum debeat puncto ſublato (parui refert) legi: vóxque illa PARVI ſecundo caſu nomen ſit, ſeu potius aduerbium, hoc ſenſu, Parui refert me probare cogitationem tuam, niſi mandata Cæſaris negligere volo: quanuis enim ea probem, nihil in hoc tibi cõmodare poſſum. debeo enim quas mihi Cæſar impoſuit partes ſuſtinere, & omni diligentia exequi: quare ad illum, cuius in arbitrio res eſt, & qui ius quod petis concedendi habet, mittas cenſeo, à me enim id impetrare non potes.

202.3 Tentabo audeam nihil properare) Hæc verba valde corrupta, & manca ſunt: cum igitur nihilo meliorem hac antiquam ſcripturam inuenerim, ſed eandem penitus, & ſimili modo peruerſam, & laceram, contra hunc locum aſteriſcum figi iuſſi. Non me latebat, quoſdam hunc locum coniectura reſtituere tentaſſe: ſed quia parũ illorum caſtigationes ſinceræ, & fideles mihi viſæ ſunt, eas neglexi: in impreſſis CERTE, noſter antiquior CARTI habet: quod tam corruptum eſt, vt receptam eius loci lectionem nulla vtilitate mutare noluerim.

202.3 Atque vtinam ad Curionem) Reſtituimus auxilio vetuſtioris exemplaris verba Græca, quæ hic deſiderabãtur, quæ etſi in eo aliquantum perturbata ſunt: non tamen adeo ſunt confuſa, vt non perſpiciatur in illis, ſi diligenter attendas, noſtra lectio. Germanos quoque adfirmarim conſimiles his, qui ſunt in noſtro characteres, in ſuo codice inueniſſe, è quibus cum ſententiam exprimere vellent, veram aſſequi non potuerunt. quàm frequens ſit hic modus dicendi apud Græcos auctores notum eſt. cum autem de ſe magnum quiddam loqui vellet, humanæ infirmitatis memor, antequam id proferret, σὺν θεοῖσι λέγω dixit, id eſt volente, & nõ aduerſante deo: vt nos etiam cum de nobis aliquid magnum pollicemur, ſemper hoc addimus ad minuendam arrogantiam. Ariſtophanes in Pluto, οἶμαι γὰρ οἶμαι σὺν θεῷ δ' εἰρήσεται ταύτης ἀπαλλάξειν σε τῆς ὀφθαλμίας. Demoſthenes etiam in epiſtola ad Athenienſes, quam cum in exilio eſſet, ſcripſit, ἐγὼ μὲν ἀλλ' ἐὰν ἐθελήσητε ἀκοῦσαι μου καὶ πεισθῆναι πάντα μαθεῖν οἴομαι ἂν σὺν θεοῖς εἰρήσεται αὐτοῖς τὸ φανήσεσθαι μηδὲ πίστεις ἄπιστος τὰ δίκαια τὰ πρὸς ὑμᾶς πράττων καὶ τὰ συμφέροντ' ὑμῖν ἐμφανῆ δεῖξαι. multa huius locutionis exempla adducit in ſuis commentariis admirabilis doctrinæ vir Budæus: quæ, qui ſcire volet, ibi legat: qui etiam Latinos adfirmat, deûm benignitate & diis bene iuuantibus dicendo, idem expreſſiſſe. Eſt autem locus Homeri λ. σὺν θεῷ εἰλήλουθμεν. vbi vetuſtam declarationem hanc legimus, τὴν λέξιν τὸ ὑψηλὸν τῇ θείᾳ ῥοπῇ λύει, ἔστι δὲ ὅμοιον τὸ, πειθόμενοι πράττουσι. quod non incõmode hic adnecti poſſe iudicauimus. Nollem autem noſtros librarios perfecto puncto, quæ ſequuntur verba ab his diſtinxiſſe. verba enim quæ nimis cõtumaciter, niſi mitigata eſſent, dicta fuiſſent, hæc ſunt, Efficietur aliquid dignum nobis. quare nulla ratione ea ſeparare conuenit.

202.3 Tua mihi valde moleſta eſt) Inane ſpatium Græca quæ deſiderabatur, voce repleuimus, quæ in vetuſtioribus codicibus integra eſt. dicit igitur ſe valde perturbatum, quòd audierit eum δυσουρίᾳ vexari: ſic enim Græci morbum illum appellant, cum ægre lotium it: quem etiam aut ei non diſſimilem στραγγουρίαν vocant. nam hæc medici accurate & minute vt ſuæ artis vocabula diſtingunt, quæ ceteri eius imperiti incõſiderantius tradunt. Ex illorum autem decretis diligentiſſime hoc docuit Marcellus Virgilius in ſuis in Dioſcoridem à ſe conuerſum eruditiſſimis annotationibus: qui igitur ſcire volet, inde petat, vnde & nos hoc hauſimus, & ſiquid in humanis literis & his politioribus ſtudiis ſcimus: eo enim doctore vſi ſumus & doctiſſimo & noſtri amantiſſimo. Latini vrinæ difficultatem & ſtillicidium vocãt. Quod autem mederi iubet dum eſt ἀρχῇ, ad notiſſimum Græcum prouerbium alludit, quo traditur ἀρχὴν ἰᾶσθαι πολλῷ λώϊον, ἢ τελευτὴν eſſe.

202.4 Septem præterea coniunctæ lecticæ amicarum, hæ ſunt amicorum) Non parum mihi ſuſpectus eſt hic locus: nam & in antiquiore noſtro codice vox illa HAE, non legitur: & multa obſcuritas præterea verſatur, niſi vulgari, & expoſito ſenſu contentus ſis, qui mihi parum ſatiſfacit.

202.5 Ego vero vehiculo ſi nauis non erit, &c.) Ego puto hunc locum peruerſum. præter enim quàm quòd valde diuerſam veterem lectionem repperi: quî poteſt hic vſus eſſe vehiculi, cum trans mare eũdum eſſet? ſed aliis etiam de cauſis valde inſulſa hæc mihi videtur lectio. ſiquem tamen ea delectat, is ſuum iudicium ſequatur, noſtrum ſpernat: antiqui codices ſic habent, EGO VERO VELLVNT RIDICVLO SI NAVIS NON ERIT, &c.

203.2 De itinere & de ſorore quæ ſcribis moleſta ſunt) Antiqua lectio DE ITINE. Nos, DE IVVENE caſtigauimus, ſic enim ſæpe appellat Q. Filium, vt cum inquit, Vellem ſuſcepiſſes iuuenem regẽdum. & aliis multis locis: vt intelligat de ſimultatibus, rixiſque quibuſdam inter eum, & matrem Pomponiam Attici ſororem: nam in matrem etiam parũ pium hunc fuiſſe ex multis locis colligitur: vt lib. XIII, cum hæc ipſius verba recitaſſet,
» Ita minus multum vnà erimus, nam ego iſtam domum videre non poſſum, qua de cauſa ſcis. Poſtea Cicero ſub-
» didit, Hanc autem cauſam pater odium matris eſſe dicebat. De hac re (niſi fallimur) non multo poſt ſic loquutur,
» De ſorore laudo: de Q. puero datur opera, ſpero eſſe meliora. ſed hæc negotia obſcure dicuntur, quia ille hæc domeſtica vulnera, quantum poterat tegebat, ne in vulgus emanarent.

203.3 Sed ſi mihi quæ in hac mea fuga) Veteres codices, SED SI MIHI QVAE AXIVS IN HAC, &c. emendauimus igitur Q. Axius. Nam infinitis locis vbi Q. eſſe debebat, QVAE inuenimus: quod eo factum exiſtimo, quia librarii cum primam literam eius nominis (quam ſolam veteres ponebant, cum Quintus ſignificare

volebant) in exẽplaribus inueniſſent,interpretari voluerint,vtque accidere par erat imperitis hominib⁹, QVAE ſignificare crediderint,itáque ſcripſerint. qua alia cauſa hoc tam frequenter erratum accidere potuerit nõ video: omnino enim peccatum eſſe puto.De Q.hoc Axio quòd ſibi deberet,non multo poſt agit,Axius de XII milibus pudens.

203.3 Cum audio exilio ſe vrgueri) Quis non videat,qui diligẽter attenderit EX ILLO legi debere, vt ſint duæ orationis partes,nõ exilio?nam ſuprà etiam CETERI,vbi(ceteris)erat caſtigauim⁹, vt ſit ſenſus, Si alii etiã quibus debent,ad tempus reſpondere non poſſunt,vtunturque excuſatione temporis,ſoleo mirari cum audio ex illo ſe vrgueri de neſcio quis HS XX,&c. Omnino excuſat fratrẽ, quòd pecuniam quam Attico debebat, non ſolueret. cum enim ſæpe ſecum queſtus eſſet frater de illo, quòd nulla publicæ difficultatis habita ratione nimis ſe vrgueret,ſe hoc mirari dicit Cicero,non enim deeſſe Quinto voluntatem,eſſéque à quo ſoluat, ſed pecuniæ anguſtius illum impediri.Hanc eandem rem tractat iterum hoc in libro his verbis, De Q.Fratre ſcito eum nõ mediocriter laborare de vſura: ſed adhuc nihil ab Egnatio expreſſit.Lib.autem VII longius totam rem explicat, quo etiam loco fratrem accurate defendit.

203.6 Vulteium mihi amicũ,vt ſcribis,ita puto eſſe)Hæc vltima pars epiſtolæ valde corrupta erat, & deminuta:eam nos reſtituiſſe nobis videmur adiuti ab eiſdem codicibus: primóque pro VVLTEIVM, Vectenum fecimus auctoritate priſcorũ exemplariorum,vt ſit ille, de quo antea meminit, & ad quem ſe ſtomachoſe ſcripſiſſe dicit, cum ioco tamen familiari.Vbi autem θυμικώτερον erat,ἀποτόμως poſuimus: ídque Græcum nomẽ in ſpatium, quod paulo infra vacuum erat, trãſtulimus.Sed antequam ad alia veniamus,hæc explicemus.Cicero pecuniam debebat Vecteno: quam cum ille ſibi ſolui vellet,literis eum admonuerat, vt Ciceroni viſum eſt, nimis acerbè & aſperè.ægrè igitur tulit hoc Cicero,reſcripſitque ad eum cum ſtomacho,accuſauítque hominem quòd ſecum de illo negotio tam inhumaniter egiſſet, permixtis tamen iocis quibuſdã, vt ſolebat. Operam dabat Atticus vt eos reconciliaret,&(vt coniectari poſſumus)leuiter Ciceronem reprehenderat,quod tam ſtomachoſe ad eum reſcri-
» pſiſſet. id ex alio loco colligimus, quo Cicero ſe purgans cum Attico dicit, Reſcripſi ei ſtomachoſe,ſi vis. quaſi diceret,mihi ſanè non viſus ſum,ſed quoniam tibi videor,fac me ſtomachoſe ſcripſiſſe,cum ioco tamẽ,inquit, familiari.De hac re iterum nunc agit: narrátque originem,cauſámque inimicitiarum,Eram,inquit,illi aliquantulum iratus,quòd ad me præciſe,& duriter ſcripſerat,de numis curandis: quare ad eum reſcripſerã accuſans eum de hac iniuria mixtis expoſtulationibus iocis,vt non ille grauiter & iniquo animo ferre hoc debuerit: quod tamẽ ſi aliter ac debuit acceperit,lenies.Hanc eſſe ſententiam horum verborum puto.Suſpicari autem licet Germanos conſimiles noſtris characteras in ſuo antiquo libro inueniſſe:nam vocem quandã reſtituerunt, quæ retinet quiddam ſimilitudinis cum noſtra:nam principium eius,& extremitas conueniunt, media diſſident. voluerunt omnino illi vocem quæ aliquid certi ſignificaret, ponere, nec veram, & ingenuam inuenere. Nullo magis proprio verbo ad id quod volebat exprimendum vti poterat Cicero,quàm eo quo vſus eſt: quod & ex vi ipſius intelligitur, & exẽplo Plutarchi in Craſſi vita manifeſtum eſt. nam cum tradat Craſſum amicorũ anguſtias ſuis opibus ſæpe ſubleuaſſe,pecuniáſque ſine fœnore illis cõmodaſſe,cum præteriiſſet tamẽ temp⁹ quod ſumptũ eſſet,ſolitũ illum,inquit,eas repetere ἀποτόμως: quod moleſtius ſæpe nõnullis erat (cũ tam ſubito reddere cogerẽtur) quàm ſi vſura accepta commodius tempus expectaſſet. hæc eius ſunt verba, καὶ τοῖς φίλοις ἐδάνειζεν ἄνευ τόκων ἀπῄτει δ' ἀποτόμως τοῦ χρόνου παρελθόντος εἰς ὃν ἐδάνειζεν καὶ τὸ προῖκα πολλῶν ἐγίνετο τόκων ἐπαχθέστερον. eſt ἀποτόμως βραχέως,σκληρῶς. Demoſthenes in Erotico pro abſolute & præciſe poſuit,cum inquit, τοῖς δὲ καλῶς φρονοῦσιν οὐκ ἐπονειδιστότερον ὄν τῇ τούτων ἀγνοίᾳ μάλιστα μὲν ἐνθυμουμένοις ὅτι τῶν πραγμάτων οὔτε καλῶν οὔτε αἰσχρῶν ἀποτόμως ὄντων,ἀλλὰ παρὰ τοὺς χρωμένους τὸ πλεῖστον διαλλαττόντων ἀλόγως μιᾷ γνώμῃ περὶ ἀμφοτέρων χρῆσθαι.Secundum autem Græcum verbum,& elegans eſt,& valde item huic loco accõmodatum. Polybius hiſt.lib.III, ὁ δ' ἄρατος σχετλιάζων καὶ παροξυνόμενος ἐπὶ τῇ τόλμῃ τῶν αἰτωλῶν θυμικώτερον ἐχρῆτο τοῖς πράγμασιν ἢ κατὰ τὸν παρέχοντος αὐτοῖς ἀλλοτριότητος ἐκ τῶν ἐπάνω χρόνων.Et iterũ eodem libro, καὶ στρατηγὸς ᾑρέθη Δορίμαχος ὃς παραυτίκα τὴν ἀρχὴν παραλαβὼν καὶ τοὺς αἰτωλοὺς ἀθροίσας μετὰ τῶν ὅπλων ἐνέβαλεν εἰς τοὺς ἄνω τόπους τῆς ἠπείρου καὶ τὴν χώραν ἐδῄου θυμικώτερον χρώμενος τῇ καταφορᾷ. Id eſt iracundius: nam θυμὸν iracundiam etiam Græcis ſignificare nemo eſt qui neſciat.

203.6 Monetali autem adſcripſi)Non ſolum ſic habent manu ſcripti cuncti codices,ſed etiam maior pars excuſorũ, vt non poſſim nõ mirari imprudentiam quorundã,qui ex MONETALI duo verba fecerunt, & MONEO TALIA,&c.ſcripſerunt:quàm inepte, & peruerſe nihil attinet dicere: quæ tamen in cunctos recentiorum impreſſionum libros,vt bona,& neceſſaria emendatio tranſlata eſt: nos nihil mutandum à vetere ſcriptura cenſemus, vt ſit hoc in quo familiariter ſibi cum eo iocatus eſſe videbatur: de quo nunc ſe purgat occaſionem ſibi illum huius rei dediſſe ſcribens,cum antè ad ſe proconſulem ſcripſiſſet. quod cum Cicero,vt ſe derideret, ſcriptũ ab eo eſſe interpretaretur,pariter titulo hoc illum repungere voluit. In Monetæ autem Iunonis æde publicæ pecuniæ cudebantur.Cum igitur ille tam accuratè de nummis,& re pecuniaria ageret,à moneta monetalem appellauit,ſiue quòd alicui negotio præfectus eſſet quod ad monetã pertineret: hæc enim tã minutæ res certo ſciri nequeunt. planum tamen eſt hoc nomen parum honorificum eſſe,cum vt ipſi notam aliquam turpitudinis inureret,hoc illi exprobet.De Moneta lib.VIII meminit,Ad Philotimum ſcripſi de viatico: ſiue à Moneta (nemo e-
» nim ſoluit)ſiue ab Oppiis tuis contubernalibus. Et in principio VII Philippicæ.Paruis de rebus,ſed fortaſſe ne-
» ceſſariis cõſulimur P.C.de Appia via,& de Moneta Conſules,de Lupercis Trib.pleb.referunt.Suetonius etiam
» in Cæſare Dict.Præterea monetæ publiciſque vectigalibus peculiaris ſeruos præpoſuit. Necnõ T.Liuius lib.VI,
» Adiectæ mortuo notæ,publica vna,quod cum domus eius fuiſſet vbi nunc ædes atque officina monetæ, latum
» ad populum eſt,ne quis patritius in arce,aut capitolio habitaret.

204.2 Sed ſatis lacrimis)Ferè in cunctis excuſis poſt hæc verba ſpatium inane relictum erat. Germani παραβλαστον ſcripſerunt,parum(niſi fallimur) ſincere. Noſter antiquior codex,ſi diligenter animaduertas,priſcos characteras

παραπλέον habet: quod cõiungi debet cum ſequenti clauſula, ſatis nota voce, & quadrante ſententia. Eſt etiã in Pandectis hoc verbum de Iudiciis. l. Heres. §. Siquis. Et quaſi à viatore emit, vel ab eo qui παρέπλει.

204.3 Commeatum illum delectúmque habere cœpiſſe) Multo purgatior, & melior eſt antiquorum librorum lectio, qui pro COMMEATVM habet COMMOTVM: reliquáque, quemadmodum nos ſcripſimus, hoc ſenſu: vt Siculi ad Catonem cõcurrerint, orauerintque vt reſiſteret. Catonem autem cõmotum concurſu Siculorũ (nec enim contemnenda erat tam præclara voluntas, conſenſúſque prouinciæ) delectum habere cœpiſſe, id eſt milites ſcribere, quo præſidio inſulam tueretur.

204.7 Nam & inuicti & diligentes ſunt) Locus parũ certus in manu ſcriptis libris: noſtri probatiores VICTI habent, quod proculdubio corruptum eſt. Germani IVNCTI adnotarunt. inuictos cur appellet, non video. Nam etiam ſi Inuicti recte dici poſſent, quid hoc ſigni erat, quòd Hiſpaniæ ſe cõtra Cæſarẽ fortiter defenderẽt? Quòd autem iuncti ſint Hiſpaniis, nec verum eſt, nec antiqui codices ita legunt. quærenda igitur accommodatior lectio, & verior. Quod ſi coniectura hæc inueſtigare liceret, libentius VICINI legerem quàm Iuncti. Hoc tamẽ loco Germanicam, etſi non valde probemus, lectionem accepimus. cum enim vno omnino modo ſcribendum foret, atque ipſi nihil certi haberemus, aliorum iudicio plus quàm noſtro tribuere voluimus.

204.7 Odium autem recte animaduertis ſignificantium theatrum, &c.) Auxilio meliorum exemplariorum ita emendauimus vt in noſtro libro ſcriptum vides: vt laudet acumẽ Attici, qui bene animaduerterit odium eſſe ſignificatum theatro, id eſt homines, qui in theatro erant, ſigna quædam dediſſe quòd odio Cæſarem proſequerẽtur. percurrit enim difficultates quas habebat Cæſar. Sequenti autem etiam epiſtola de duabus legionib⁹ alienatis loquitur, Qui etiam de duabus legionibus luculentos auctores eſſe dicebat.

204.8 Modo aliquid hoc ſit) Duobus his verſibus tria inania ſpatia aut relicta erant, aut laceris, & peruerſis dictionibus repleta. A nobis ſi alterum Græcum verbum primæ partis corrigere potuiſſemus, præclare (niſi fallimur) hic locus reſtitutus eſſet: quod tamen antiquis literis formatis, quale in antiquis inuenimus, omnibus expoſuimus, vt vnuſquiſque in eo laboret, donec eo etiam membro hæc poſtrema epiſtolæ pars ſanetur. Magna autem cõtentio erat apud priſcos an virtus doctrina acquiri poſſet. Plutarchus ſcripſit commẽtarium hoc titulo, ὅτι διδακτὸν ἡ ἀρετή. Eſt etiam Platonis dialogus in non legitimis, tamen eius auctoris numeratus, qui eandem diſputationem continet. Philoponus in cõmentariis in primum poſteriorum Analyticorum, argumentis concludere conatur ὅτι διδακτὴ virtus eſt. Omnino de nulla re tam crebra mentio. Ipſe Cicero in Topicis his verbis hanc quæſtio-
» nem complexus eſt, Vt cum quæritur, natura an doctrina, poſſit effici virtus. Horatius quoque ad hanc diſputationem alluſit, cum inquit in epiſtola ad Lollium, Virtutem doctrina paret, naturá ne donet. Erat autem ſententia Stoicorum virtutem eſſe διδακτόν. quod Plutarchus ex Homero oſtendere vult illos hauſiſſe cum dixit, ἐστὶ τῶν στωικῶν φιλοσόφων δόγμα καὶ τὸ, διδακτὸν εἶναι τὴν ἀρετήν· ἔχουσι μὲν ἀρχὴν τὴν λέγομεν ὁ καὶ ὅμηρος φησί. παῖς μὲν πρὸς ἔκαμ πεπνυμένα βάζεις. Alibi quoque quod Græci ἦθος, indolẽ Latine vertit Cicero. nam cũ hæc Platonis verba ex Phædro interpretaretur, ἔτι δὲ ἤθει γενικωτέρῳ κεχρῆσθαι, ſic dixit in Oratore, Præterea ad virtutẽ maior indoles. In libro autem de vniuerſitate, ſtatum vertit, cum ex Timæo locum hunc exprimeret, καὶ ὁ μὲν δὴ ταῦτα πάντα διατάξας ἔμενεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ κατὰ τρόπον ἤθει, Atque is quidem, qui cuncta compoſuit, cõſtanter in ſuo manebat ſtatu.

205.1 Poteris me de miſeriis) Si hanc lectionẽ probas, Eripere, aut ſimile verbum intelligere neceſſe eſt. valde autem diuerſa antiqua ſcriptura, non tamẽ adeo incolumis, vt perfecta inde ſentẽtia elici poſſit: quæ tamẽ pars eius integra eſt, non diſplicet. nos recepta lectione cõſeruata (quæ tamẽ mihi aliquantulum ſuſpecta eſt) quid in melioribus exemplaribus inuenerimus, notũ facere volumus. ſic enim in illo legitur, POTERIS NE DE MISERIS, vt huiuſcemodi ſententiam innuat, Si igitur aliquid ad ſpem poteris, ne dimiſeris. nec enim in vulgata lectione mihi ſatis probatur hic ſenſus, Scribes aliquid mihi ad ſpem: quod ſi diligenter feceris, poteris me de miſeriis eripere. nec enim ſpes ſola alicuius boni euentus ſatis eſt ad extrahẽdum aliquem ex miſeriis. Quare niſi veterem ſcripturam contenis, & noua mendoſiorem putas, ſuſpicandum eſt in antecedentibus dictionibus vitium eſſe: quod tamen vbi ſit non perſpicio. Sanè in iiſdem libris ALIQVAM ſuperius, vbi in cunctis excuſis ALIQVID eſt, legitur: quod tamen deprauatum putauimus, receptǽque lectioni maiorem fidem habuimus: nam & alibi ſic loquitur Cicero, vt in XI lib. Semper enim adferunt aliquid mihi tuæ literæ.

205.1 Tu Antonii leones pertimeſcas caue) Quod audierat (aut viderat fortaſſe) Atticus M. Antonium curru, rhedáve leonibus iuncta vehi ſolitum, valde timebat. Erat enim id ei argumentum feri, & immitis animi. quare conſolatur eum Cicero, iubétque ponere timorem, ſignis quibuſdam, iners Antonii ingenium, voluptariúmque declarans, & ab omni crudelitate conſilia eius abeſſe docens. falſus eſt enim diu in Antonii moribus naturáque iu-
» dicanda Cicero: cum etiam lib. XIIII, ſic de illo loquatur, Odorare tamen Antonii διάθεσιν, quem quidem e-
» go epularum magis arbitror rationem habere, quàm quicquam mali cogitare. Superbiam hanc, & arrogantiam eius plures hiſtoriæ ſcriptores tradiderunt, quòd iugo ſcilicet primus leones ſubdiderit, ad currúmque iunxerit. Sed Plinius lib. VIII. cap. XVI. egregie, & luculenter hanc rẽ tractat. Quare orta mihi ſuſpicio eſt locum in II
» Philippica mẽdoſum eſſe, cum inquit, Sequebatur rheda cum lenonibus: comites nequiſſimi: reiecta mater, ami-
» cam impuri filii tanquam nurum ſequebatur. Pro lenonibus enim, leonibus legendum exiſtimo plurimis coniecturis ductus: nec enim veriſimile eſt in tam longa oratione hoc non aliquando exprobaſſe illi Ciceronem, qui omnia eius facta, quæ culpari poſſent, accurate perſecutus eſt: & quia hoc in oculis omnium geſtum erat, ſatis ei fuit rem in memoriam eorum qui audierant, reducere, nec opus fuit pluribus verbis exagitare: nequis miretur Ciceronem tam improbum facinus vno tantũ verbo indicatum pertranſiſſe. Rhedæ autem ab ammantibus tra-
» hebantur, vt intelligitur ex multis locis, vno in his epiſtolis lib. VI, cum inquit, Hic Vedius venit mihi obuiam
» cum duobus eſſedis, & rheda equis iũcta. Præterea quæ ſequuntur verba, Comites nequiſſimi, lenones, aleatores, & huiuſcemodi homines, complectuntur quos ſecum habebat: vt non debuerit lenones ſeparatim ponere, aut

eodem caſu inferre oportuerit Comitibus nequiſſimis.Poſſemus & alia non leuiora argumenta adferre, quæ noſtram opinionem confirmarent: verum ſperamus diligentem lectorem per ſe ea cogitaturum.

205.1 Attende ἀρχέλαι πολιτικῷ) Nos ex noſtro antiquiore libro σπᾶσιν potius legimus: qua voce non ſemel in his epiſtolis vtitur: & cuius ſignificatus, melius mihi huius loci ſententiæ quadrare videtur, quàm eius nominis quod deleuimus.

205.1 Puella eius,&c.)Hic locus ineptè(niſi prorſus omni iudicio orbat⁹ ſum)antè legebatur:auxilio ego meliorũ codicum AD VILLAM EIVS,caſtigaui.Venire autem ad villam, ſermo eſt ab eo vſurpatus. vt in penultima huius libri epiſtola,Cum ad villam veniſſem,&c.Intelligo autẽ notis illis,Ad horam tertiam,non Ad horas tris: vt oſtendat inertiam Antonii, qui ad quartam diei partem ſomnum duceret. ſic enim antiqui horas diei numerabant. Ferè autem ſemper in antiquis libris, cum horam ſignificare volunt,H.inueni:quod cum nonnulli ſæpe non intelligerent,aut omiſerunt (vt in fine epiſtolæ cuiuſdam ad Tironem:ſic enim in priſcis illis exemplaribus
» quæ apud me magnæ auctoritatis ſunt,legitur,Etiam atque etiam vale.III Idus.H.III) aut deprauarunt,vt lib.
» XIII harum epiſtolarum,Cum Balbo autem puto te aliquid feciſſe H.in capitolio,&c. Excuſi autem antea pro H ridiculè HS habebant.

205.3 Videlicet aliquid atrocius,&c.) Nos totum hunc locum ad veterem ſcripturam reduximus: illud autem VIDELICET ita dictum puto,vt adfirmet id,de quo prius dubitauerat, Antonium ſcilicet parum certa fide ſecũ agere.vt hæc ſententia ſit horum verborum,intellectis etiam illis quæ ipſe per ἀποσιώπησιν reticet: videlicet,Antonius fallere me cogitat: ſignum enim eſt parum amici animi,quòd ad me ne nuncium quidẽ miſerit: poſtea autem ſi hoc non eſt,vt de eius fide,& beneuolentia timẽdum ſit,cum conſiderarit quid eſſe poſſit quod ad ſe non acceſſerit,interpretatur ob id accidere potuiſſe, quòd cum ipſi aliquid atrocius à Cæſare imperatũ ſit, coràm ſibi negare noluerit. Miratur igitur Cicero tam ſubitam in Antonio mutationẽ: cum enim antea valde ipſum obſeruaſſet, repente omnia in illum officia deſeruit: quare iudicat aut parum ſincero animo illum antea ſecũ ſe geſſiſſe,aut pudore deterritum ad ipſum non acceſſiſſe,ne cogeretur ſibi coràm negare,quæ commodare nequibat.

205.4 Te quoque à Curio impediri video)Vetera exẽplaria A CVRTO, quẽadmodũ etiam prius. Nos (à Curtio) caſtigauimus,vt intelligat eundẽ Poſthumum Curtium,de quo antè longius egimus.Omnino hoc nomẽ ſæpius Curtus eſt, quàm Curtius in manu ſcriptis codicibus, vt adhuc magis in eam opinionem delabar, locum illum
» in IX lib.ſic legi debere,Hæc qui in mea villa non feram, Curtum in Curia potero ferre:nõ diſſecta voce in duo monoſyllaba CVR TVM, vt in impreſſis ſcriptum eſt: de quo loco alibi etiam diximus.

205.4 Etſi vt opinor habes.)Hic inane ſpatium relictum erat. Germani ἐκ τῶν αἰώνων repoſuerunt: alii ἐκ τῶν πλανήτων nulla tamẽ mihi harum caſtigationum valde probatur. Fatemur quidẽ antiquos characteras nõ parum peruerſos eſſe:ipſi accuratè antiqua ſcriptura conſiderata ſcripſimus,SCYTHA ὄνον. O VITAM MISERAM,&c. vt alludat ad prouerbium notum σκύθης ὄνον ἄγει, vel σκύθης ὄνον, nam vltima pars incolumis eſt in antiquis exẽplaribus:etenim ONON O VITAM,&c. in illis planè legitur . in priore verbo potius aliqua peruerſio eſt.Quod rectius nobis viſum eſt,& antiquæ lectioni vicinius id ſecuti ſumus.quod ſicui noſtra hæc caſtigatio non ſatiſfaciet,ſciat ne nos quidem illi penitus confidere: ea enim ſola certa putamus,quæ in antiquis monumentis integra inuenimus.

206.2 Hæres Philotimi) Cum manu ſcriptis libris EROS legimus: eſt autem ſerui nomen,cuius ſæpe mentio facta eſt, quíque rationes pecuniæ adminiſtrabat. Putamus etiam in ſuperiore verſiculo mendum eſſe, ideóque nota illi,quæ maculam indicet,appoſita eſt: penitus autem locum quemadmodum in antiquioribus libris inuenimus, deſcripſimus.

206.3 Qui etiam Antonium confirmaſſe dicitur, &c.) Ante hũc locum verba quædam Græca ex melioribus libris, præcipuéque ex noſtro vetuſtiore reſtituimus : quæ & plana ſunt , & huic loco valdè accommodata. Exclamat autem contra ipſum Seruium,qui parum generoſe,& ingenuè ſe gerebat, vt etiam eò deſcenderit, vt Antonium per ſe in eam ſententiam inclinatum confirmaret, ne ſe ſineret ex Italia diſcedere: vt ipſe honeſtius, minoréque infamia remaneret, comite ſibi adiuncto Cicerone.

206.5 Me vero adiuuarent iis in anguſtiis ſeductos)In poſtrema hac voce mẽdum erat:nec etiam veteres codices ea parte ſatis purgati,& integri:eam autẽ retinent lectionem,vt non manifeſto intelligatur quomodo legendum ſit. Eſſet enim obſcurus locus per ſe ſua breuitate,etiam ſi non inquinatus,& deprauatus foret: nunc addita ad eam, quam ſecum habent obſcuritatem certæ lectionis ignoratione,omnia plena erroris & tenebrarum. Ipſi dum aliquid certius meliorum librorum auxilio inueniatur,eam ſecuti ſumus lectionem quæ minus ab antiquis veſtigiis recedit: id enim,aut ſi fortè alicui magis placeat, SED DI ISTOS,ex priſca ſcriptura elicitur, vt intellecto verbo aliquo,Deos illis aduerſos eſſe eum cupere intelligatur.

206.5 Ego dum naues,& cetera parãtur)Melior(niſi fallor)antiqua lectio. Naues enim iam antè parauerat: nondum tamen omnia quæ ad nauigandum neceſſaria erant, prouiderat: quæ dum comparantur, vt fugæ ſuſpicionem minueret,ſe in Pompeianum excurrere velle nunciat.

207.5 Hæc mecum Minnius noſter) Veteres codices NINNIVS habent , quæ vera eſt lectio : intelligit enim L. Ninnium Quadratũ, quem collegam Clodii in tribunatu valde amicum habuit,rerúmque ſuarum defenſorem. antè de hoc plenius locutus ſum.

207.6 Et ne dum morbum remouiſti)Ipſi vt in manu ſcriptis libris inuenimus, ET NOVVM MORBVM legimus,ea ratione dicendi,quam multis locis ex antiquis libris Ciceronem vſurpaſſe cognouimus, & aliàs notauimus à Græcis maximè auctoribus acceptam.

208.3 Tullia mea peperit puerum,&c.)Hic locus antea mancus erat: nonnulla enim deerant, quæ ex antiquiore noſtro libro repoſuimus:nec enim mentio erat diei,quo peperiſſet: quem addidimus,& omnino totum locum elegãtiorem, & perfectiorem reddidimus ἐντύχοιεν tamen perperam pro ἐντύχωσιν in noſtro ſcriptum eſt. quis enim

neſcit diphthongum illam nullam auctionem temporis ſuſcipere?lætatur Tulliam facile peperiſſe: quamuis plenum gaudium, imbecillitate eius quod natum eſt, non fuerit.

208.5 Furias nūc ſequimur) Locus adeo obſcurus, vt ab eo ita, ne ab alienis intelligeretur, de industria prolatum exiſtimem. ego FORMIAS, vt in melioribus libris inueni, ſcripſi: quamuis hæc immutatio nō aperiat ſententiam quæ tecta eſt. in re tam incerta cur non potius antiquæ ſcripturæ fidem habeam, quàm nouæ, & fortaſſe inquinatæ ab aliquo qui omnino hinc vellet aliquam ſententiam eruere: & hanc ex ſequētibus verbis, vbi de furiis ſermo eſt, excogitauerit? Etſi in eiſdem libris numero potius vnitatis, EADEM NOS FORTASSE FVRIA legatur: verbum tamen quod ſequitur, multitudinem præ ſe fert, & in prioribus verbis poſtulat, vt aut mendum aliquod inſit, aut ſeptimo, & non primo caſu, furia accipi debeat. nihil igitur adfirmo: omnia autem nota facere volui, quæ eum, qui veræ lectionis reſtituendæ ſollicitus ſit, iuuare poſſint.

EX LIBRO XI EPISTOLARVM AD ATTICVM.

210.1 Ex multiſſimis, & miſerrimis curis) EX MVLTIS MEIS auxilio meliorum codicum caſtigauimus: nam in noſtro antiquiore copula ET non legitur: & Germani etiam ſic in ſuo illo vetuſto exemplari legiſſe videntur: ita enim & ipſi ſcribunt. Putamus autem hinc ortum eſſe, vt ex multis meis, MVLTISSIMIS ab imperitis librariis fieret, quia non vno tantum loco in priſcis exemplaribus pro meis MIIS ſcriptum inuenimus: vt libro XIII, Et ſis in tuis multo minus diligens, quàm in miis. Et in epiſtola ad Catonem, Nihil poteſt eſſe laudabilius, quàm ea tua oratio, quæ eſt ad me perſcripta à miis neceſſariis. Scimus autem eruditos viros, & Ciceronis præcipuos imitatores hac voce vſos eſſe, cuius hoc vnum tantum exemplum apud hunc optimum auctorem arbitramur illos habuiſſe: quod ſi corruptum fuiſſe conſtabit, videant illi quomodo latinitatē ſuam tueantur. eos tamen non facilè exiſtimare poſſumus in culpa eſſe.

211.2 Iſta quam ſcribis abruptio) Locus (niſi fallor) mancus, deprauatúſque. Quod autem alii ſcribunt, ISTA RE QVAM SCRIBIS ABRVPTA: non eſt in manu ſcriptis libris. quare nouum puto, ab illíſque excogitatum, vt deminutam lectionem ſupplerent. in antiquiore noſtro codice ABRVPTO legitur: quod adhuc magis confundit, nedum locum illuſtret, aut explicet. Nihil in tantis peruerſionibus permutare tutum eſſe arbitratus ſum: quare omnium manu ſcriptorum codicum ſcripturam cum multis etiam excuſis cōcordantem reſtitui, quamuis deminutam eſſe iudicem.

211.3 Sit à me vt eſt) Ita omnes ferè & formis excuſi, & manu ſcripti codices habent: quare ipſi quoque hanc eandē lectionem ſecuti ſumus: alii autem quomodo emendarint notum eſt. Nos ſi aliquid immutandum ſit (apud me) pro (à me) potius legeremus: qui modus dicendi apud Ciceronem frequens eſt: vt ſit ſenſus, Res meæ eodem ſtatu maneant: nōdum enim perſpicere poſſum quid maximè opus ſit: ſciam autem cum bellum tranſactum erit, ex cuius exitu quid mihi bonum ſit, rebúſque meis vtile iudicare potero. & quod etiam magis mirum videatur, exponit ſe omnibus rebus egere: quare potius mutationem, quàm ſtatum ſuis rebus optare debuerit. Cum tamen omnia incerta eſſent, citóque ſperaret poſſe elucere quid opus eſſet, in id tempus vota ſua reſeruat. Infrà autem vbi OPINOR, antea legebatur, OPINANTES ſcripſimus, quod ex antiquiore noſtro accepimus.

212.2 Luctu vt poſſum) Ipſe ope antiquioris codicis, HIC TVA emendaui, in illo enim LVCTVA legebatur. Quare facile fuit mendum in prima parte illius compactæ ex duabus dictionis animaduertere, & tollere: ſententia autem nunc tam clara eſt, & aperta, vt nulla egeat explicatione.

212.2 Me conficit ſolitudo) Solicitudo habent vetuſta exemplaria: quæ vera, & ingenua eſt (vt opinor) lectio. Quod autem tradit ex mœrore ſe in morbum incidiſſe, vt in caſtris eſſe non potuerit, cōfirmatur id à Plutarcho, qui in ipſius vita docet illum in Pharſalica acie propter infirmitatem corporis non fuiſſe: vt exiſtimare poſſimus hanc epiſtolam non multo ante, quàm prælium factum ſit, ſcriptam. Quod autem Cn. Pompeium in magna ſpe fuiſſe dicit potiundæ victoriæ, traditum eſt eum ex felici illa pugna quam fecit, valde ſuis militibus confidere cœpiſſe, omnéſque illarum partium duces rem prælio committere properaſſe, in tantam ſpem venerant: quod etiam paulo ſuprà hac in epiſtola Cicero quoque ſe ſperaſſe oſtendit, cum inquit, Reliqua non videntur eſſe difficiliora. Orationem autem aliter pupugimus. nam ante BRVTVS AMICVS, punctum conſtituendum cenſemus. intelligit autem M. Brutum, quem enixe Pompeianas partes fouiſſe, in Pharſalicóque prælio contra Cæſarem pugnaſſe notiſſimum eſt.

213.4 Quæ auerſiſſimo animo Patris fuit) Hic locus valde antea corruptè legebatur: omnis autem error ex eo ortus erat, quòd infinitis locis in antiquioribus etiam codicibus QVAE pro Quintus ſcriptū eſt: hoc autē alibi etiam teſtati ſumus. Patris autem ſecundū caſum non eſſe à recto PATER, quis non videat? ſed aduerbialiter ſumptū locum ſignificare. Patræ enim vrbs Achaiæ, in qua Q. Cicero pater manſit, vt ex multis locis colligitur, eiſq; maximè verbis quæ ex epiſtola cuiuſdā ad ſe miſſa Cicero in epiſtola ſua includit, his inquam, Etſi ego (vt in malis) Patris ſum non inuitus, eſſem libentius, ſi frater tuus ea de te loqueretur quæ ego audire vellem. Hoc autem cognito, & reſtitutis ex manu ſcriptis libris A ME, quæ deſiderabantur, omnia perſpicua ſunt.

214.4 Quos ego non pauliſper) Valde vereor ne locus hic corruptus ſit: cū tamen nihil certi occurreret, eandémque penitus in antiquioribus ſcripturam inuenerim, nihil mutare auſus ſum: ſuſpicionem tantum meam notam facere volui.

215.8 Quod ſcribis efflagitare) Meliores libri TE FLAGITARE habent. quare nos, TERENTIAM FLAGITARE ſcripſimus. animaduertimus enim plurimis locis eius nominis primam tantū ſyllabam totum nomen ſignificare: ſæpe autem de ea agit, verum ſemper obſcurè, quēadmodum ſolet domeſtica negotia tractare.

216.2 Furnius eſt illic mihi inimiciſſimus, qui miſit filium) Veteres codices pro QVI habent QVE. Nos igitur Q. ſcripſimus, vt intelligatur Q. Cicero pater filium miſiſſe ad Cæſarem: nam de Furnio qui illic erat, loqui nō poteſt: ſi enim cum Cæſare erat, quomodo ad eum filium mittere poterat? præterea qui diligenter cōſiderabit, ma-

niſeſto videbit ex inferioribus verbis de fratre ſermonem eſſe.

216.3 Noſti genus huiuſmodi hominū)Poſtremæ duæ voces ideo deletæ à nobis, quia in nullis manu ſcriptis inuē-tæ ſunt: importunas igitur eſſe iudicauimus. intelligi autem arbitramur, ſermonum, & maledictorum. Quo crebro genere Q. ipſe vtebatur etiam in coniunctiſſimas ſibi perſonas. id autem omne in ſe nunc conuerſum eſſe dicit M. Cicero: ita enim legimus ex veteribus codicibus, In me id eſt omne cōuerſum: nō vt antè in peruagatis libris ſcriptū erat, Id eſt omne illud virus ſuæ acerbitatis à Q. in me effuſū eſt, quod cōſueuerat in multos ſpargere:

218.1 Ex his quæ de Q. Fratre ad me adferuntur) De Q. Q. habent veteres libri, id eſt de Quintis: vt intelligat Cicerones patrem & filium. ſic etiam ſcripſimus in titulo quodam epiſtolæ ad Tironem, quod ex Mediceo libro accepimus, Tullius, & Cicero & Q. Q. Tironi Sal. plur. dicunt.

218.3 Et alienata alia) Nos Italia ſcripſimus: id etiam antea Germani animaduerterāt. Quòd autem non multo infrà Ne intermittas, legebatur, nos V T I N T E R M I T T A S ſcripſim⁹ cum antiquis libris: nihil tamē mutata ſententia. nam V T ſæpe pro N E ponitur: quemadmodum in epiſtola ad Caſſium, In mea poteſtate vt ſit ſpectrum tuum. Item ad Cornificium, Nō enim dubitabam quin eas libenter lecturus eſſes: verebar vt redderētur. ſic enim habet optimus ille codex Mediceæ familiæ. Et hoc ipſo in libro, Accepi enim à te literas, quibus videris vereri vt epiſtolas illas acceperim, quas quidē vellem nunquam mihi redditas. Sed huius locutionis tam multa exempla paſſim obuia ſunt, vt hæc non neceſſaria fuerint.

220.2 Qui nondum cognoſcet)Legimus cum antiquis codicibus, C O G N O S S E M. Qui nōdum planè, inquit Cicero, percepiſſem quæ de me Q. ſcripſiſſet ad multos: quāuis multa præſens in præſentē acerbe dixerat, & fecerat, tamē literas his verbis ad Cæſarē ſcripſi. Quæ infrà poſuit: per L. enim (literas) intelligimus: poſt quā literam titubant antiqui codices, vt mendum omnino in primis verbis poſt eam eſſe putem. eſt autem adeo peruerſa antiqua lectio, vt nihil ex ea boni elicere potuerim: locúmque vt in vulgatis omnibus eſt, relinquere ſatius eſſe putauerim, quàm inquinatam ſcripturam magis contaminare.

220.5 Quod me audis erectiorem eſſe animo) Nos F R A C T I O R E M E S S E A N I M O, caſtigauimus. cōtrario enim penitus ſenſu antè legebatur. putamus autem anſam huic errori dediſſe, quòd ſæpe E pro F poſita eſt, & contrà: ſed de hoc aliàs locuti ſumus. Præclaras autem generi actiones, credimus eum ironice dixiſſe.

220.6 Duco enim Cunonem fuiſſe ſimplicem) Veterum codicum auctoritatem ſecuti, P V T O E N I M C R E T I O N E M S I M P L I C E M F V I S S E, ſcripſimus. Quid autē ſit Cretio, & quid Cernere hereditatem: ſatis iam notum eſt. Cicero his vocibus ſæpe vſus eſt.

221.4 Iis quēadmodum flatu videbis)Nos pro F L A T V, F I A T, legendum eſſe ſuſpicamur vt ſiue vltima vocali abundante F I A T, V I D E B I S legatur: ſiue antecedente conſonante conduplicata F I A T, T V V I D E B I S: videndum tamen adhuc eſt accuratius an in ſuperioribus illis verbis mendum ſit. Neque tamen mihi deſperaturi ita videbamur: nam & per ſe mihi ſuſpectus locus eſt, & in antiquioribus V I D E B A N T V R, non V I D E B A M V R, legitur: ipſi tamen vulgatam lectionem conſeruauimus.

222.4 Quam videre, ſi vllo modo poteſt res enim, peruellem)Locus adeo corruptus, & lacer, vt ſine meliorum librorum ope nullo pacto corrigi queat. vnum non ſignauimus, quod in veteribus quos habuimus exemplaribus eſt: P O S T enim, non P O T E S T in illis legitur. reliqua concordant cū noſtra hac ſcriptura: ſunt tamen adeò perturbata, vt nihil peruerſius, inquinatiúſque eſſe poſſit.

225.3 Itaque AEmathiam cum primū, &c.)Locus hic totus ita deprauatus eſt, & mancus, vt nullus ſenſus inde elici queat. in tantis igitur tenebris lucem videre non potuimus, ideóque locum, vt in manu ſcriptis libris inuenimus, conſeruauimus, qui eandem ferè lectionem habebant quam excuſi & vulgares. notam quam ſolemus, hic adpoſuimus, quæ locum mendoſum indicet. Antiquior noſter codex E M A T I A M habet: in quo vno à noſtro impreſſo diuerſus eſt, in reliquis conſentiunt.

225.4 Ne profectum quidem illò quenquam poſt id. Mart.)Antiquior codex I L L I habet, vt I L L I M legendum putē pro illinc: quo aduerbio ſæpe vſum eſſe Ciceronē ex antiquis libris cognoſcimus: quēadmodū obſeruauimus etiam I S T I M pro iſtinc multis locis eundē protuliſſe. nā illi, pro illic & Terentius, & Virgilius vſurparūt, quemadmodum alibi adnotauimus. & ſanè veriſimilius eſt illim, id eſt ex Alexādria, legi debere: quàm illò, id eſt in ea loca ad Cæſarem: ex multis enim regionibus ſingulis diebus complures ad Cæſarem proficiſcebātur: nec tantopere adfirmare poterat nullos ad eum profectos, quàm neminem ab eo in Italiam veniſſe.

227.2 Nullā putant ſe cōmoraturam)In omnibus ferè manu ſcriptis, & impreſſis codicibus C O M M O T V R A M legimus: itáque prorſus legēdum eſſe iudicamus. Opinio (inquit) eſt omnium nullam legionem ſe commoturam eſſe, nec vſquam iter facturam. quod etiam in ſequenti epiſtola cōfirmat his verbis, Currunt ad illum pulſi à militibus, qui ſe negant vſquam, niſi acceperint. vſquam, ſcilicet ſe cōmoturos. Exercitum autem in Africam traiicere parabat, vt magnum illi impedimentum adferret cōſenſus militum, qui niſi ſtipendium ſibi perſolutum eſſet, loco, in quo erant, ſe mouere nolebant.

228.2 Negari quidem ſe paſſus eſt) Nos N E R O G A R I Q V I D E M, coniectura emendauimus. Statim (inquit) quæcunque poſtulauit Q. Filius de patre impetrauit, ita facile vt ne rogari quidem ſe paſſus ſit. Eadem fere ſententia eſt in fine antecedentis epiſtolæ: ſic enim inquit, Quod ſcribis illum per me Q. fore placatiorem, ſcripſi ad te antea eum ſtatim Q. F. omnia tribuiſſe, noſtri nullam mentionem.

228.3 Sic rem difficilē eſſe, ſed vt malis)Sic omnes manu ſcripti habent: quam etiam lectionem retinebāt cuncti excuſi codices. Sed aiunt poſtea Beroaldum V T I N M A L I S, emendaſſe dixerim, an corrupiſſe? ego ſanè vix poſſum tot librorum conſenſum non probare: ſinceriorem autem ſenſum elici puto, ſi receptam ſcripturam nō permutes. nec enim M A L I S nomen eſſe puto, ſed verbum: vt hæc ſit ſententia horum verborum, Scio rem difficilem eſſe: ſed dummodo velis mihi obſequi, vinces omnes difficultates.

229.1 Sed cum à nullo accepiſſem literas, deſideraui tuas)Accidit hoc in omnibus rebus, vt arbitror, vt cum aliquem

ſinceræ & ſpectatæ fidei ſæpe expertus fueris, non facile poſſis eũ mendacem exiſtimare: hoc quoque mihi fortaſſe euenit in hoc meo antiquo libro. Nam cum eum multis locis fidelem animaduerterim, vix poſſe puto illum fidem fallere:& ob hanc cauſam ea etiam quæ nõ ſatis probo,haud facile mihi perſuadere poſſum falſa eſſe: quemadmodum hoc: ſic enim ille ſcriptum habet, SED CVM A NILLO,&c. Quanuis enim receptam lectionem conſeruarim: non tamen adeo hanc prauam & ineptam iudico, vt eam notam facere noluerim: poſſet enim fortaſſe A NILO legi, vbi Nillo legitur. nam alibi in vetuſtis exemplaribus hoc nomen ſic ſcriptum inueni,corruptè vt arbitror: ſed nihil hoc refert. ſatis enim eſt oſtendiſſe antiquos librarios ſic quandoque ſcribere conſueſſe: rectè an perperam,nihil ad me qui eos in hoc non imitor. Quod ſi ita legeretur,poſſet intelligi de literis illis,quas Cicero à Cæſare dum adhuc Alexandriæ eſſet,accepit: vt ipſe tradit in oratione pro Ligario his ver
» bis, Apud quem igitur hoc dico? nempe apud eum,qui cum hoc ſciret, tamen me antequam vidit, reip. reddidit:
» qui ad me ex AEgypto literas miſit, vt eſſem idem qui fuiſſem. Vt dicat ſe magnopere deſideraſſe illis temporibus literas Attici,& vehementer admiratũ eſſe eum ad ſe non ſcripſiſſe,cum propinquis in locis eſſet,& cõmodè hoc facere poſſet: Cæſar autẽ ad ſe à Nilo vſque,& è remotiſſimis regionibus literas miſiſſet. Nõ facile poteſt certum aliquid de hac re ſtatui: nã tota epiſtola mendorũ plena eſt: & vitium etiã eſſe in ſuperioribus verbis puto.

229.3 Hic plures locos ſtellulis vt deprauatos,mãcóſque ſignauimus, & ſanè extrema pars huius libri valde deminuta,& mendoſa eſt: nec codices,quos habuimus manu ſcriptos ipſi etiam integri, incorruptíque manent, etſi minus,quàm excuſi inquinati ſunt: quæ igitur potuimus tuto caſtigare,libenter fecimus: reliqua ad fidem antiquorum, meliorúmque codicũ reuocauimus. aut enim ex illis vera lectio quandoque excudetur, aut in perpetuum hæc loca iacebunt: multis enim partibus ita contaminata ſunt hæc volumina epiſtolarum, vt vix humano ingenio reſtitui poſſe videantur, niſi aliqua adhuc ſinceriora exemplaria in lucem prodierint.

EX LIBRO XII EPISTOLARVM AD ATTICVM.

232.2 Quid garriat in ruſticatu) Nos meliorem, ſinceriorémque iudicauimus Germanorum lectionem: quæ poſt GARRIAT punctata oratione, SIN RVSTICATVR,infert. ſcribere autẽ debuit Atticus ad Ciceronem quid garriat filia,ſi eam ſecum habuiſſet: quod ſi in aliqua villa,& ruri eſſet, quid ad ſe ſcriberet? delectabatur enim Cicero garritu puellaríque ſermone Atticæ,& eius ſuaui ingenio,quod in literis ipſius apparebat.

232.4 Nauis delatas in Vticam reflatu) Ex antiquis codicibus, L. nauis delata in Vticam,& cetera,legimus. putamus autem intelligere nauem L. Scipionis illius Cn. Pompeii ſoceri, quæ aduerſo vento in Africam relata eſt, in hoſtiúmque manus deuenit.

232.5 *Τί γὰρ αὐτῷ μέλει*) Dandi omnino caſu poni debet perſona illius,cui *μέλει*,id eſt qui rem aliquam curat,& cui negotium illud cordi eſt: quare *αὐτῷ* legi debet: vt Balbum nihil curare, tanquam ſua nihil interſit quid in Hiſpania geratur,dicat. Sic in Epigrãmate Anacreontis, *οὔ μοι μέλει γύγεω, τῶ σαρδίων ἄνακτος*. cum res de qua nihil ſolliciti ſumus, ſiue quam ad nos valde pertinere arbitramur, & recto, & patrio caſu frequenter ponatur. Nam in verſiculo illo Rhinthonis comici,quẽ Cicero II lib. ad Atticum adducit,recto ponitur, *οἷς δ' οὐκ μέλει*. necnon cum præpoſitione *περὶ τούτου* dicitur: exempla adeò obuia,vt ea adiungere nõ neceſſarium putem: in noſtro autem libro vitio librariorum *τῷ* pro *αὐτῷ* factum eſt.

232.5 Ego fructũ puto) Obſcuriſſimus locus eſt & verbis & ſentẽtia. Sitne autem mendũ in dictione FRVCTVM, aliis iudicandum relinquo: nobis certè non parum ea vox ſuſpecta eſt,nec tamen deprauatam eſſe aſſerimus, ne omnia in dubium vocare videamur: manu ſanè ſcripti codices nihil à vulgata lectione diſcrepant.

233.1 Vnum te puto minus blandum eſſe,quàm me) Hæc epiſtola valde lacera,& contaminata eſt: inuenimus autẽ antiquiores codices non multo integriores: quæ igitur illorum auxilio corrigere potuimus, reſtituimus. reliqua ad meliorum codicum fidẽ deſcripta aliis emendanda relinquimus: nec enim vlla ratione quomodo tam peruerſa ſcriptura melior reddi poſſet vidimus: erat autem eadem hæc epiſtola in XVI librum iterum inculcata,ſed ibi quoque non minus male habita.

234.1 Angebar enim quòd Tiro *ἐμβριθέστερον* te ſibi eſſe viſum dixerat) Magnum mẽdum in Græca voce hic locus continebat. quomodo enim potuiſſet Cicero angi quod Atticum *ἐμβριθέστερον* eſſe à Tirone audiſſet? *ἐμβριθὴς* enim grauẽ ſiue fortem & *στερρὸν* ſignificat, à quo nomine ſecũda collatione vox illa formatur. Hippocrates in epiſtola ad ſenatũ Abderitarũ de Democrito loquens, *πανθαύμασα γὰρ αὐτὸν ἐμβριθέα καὶ στερρὸν τοῖς ἤθεα καὶ τῆς ὑμετέρης πόλιος ἐὸν κόσμον*. Nos igitur *ὑπερυθρότερον*, quẽadmodum eſt in noſtro antiquiore, ſcripſimus: quod etiam Germani adnotarũt in margine ſui libri. id eſt aliquantũ rubrum, vel rubicũdiorẽ: id enim vox ea ſignificat. Arguebat autẽ id febrim, aut morbi aliquid ineſſe, ideo Cicero dixit ſe anxium ſollicitúmque de eius valetudine fuiſſe. Cum autẽ literis Attici poſtea certior factus eſſet nihil incõmodi adeſſe & mali, reſtitutum ſibi dixit diem feſtum, qui perturbatus erat malo illo nuncio de inflammatione Attici à Tirone allato. Sudas hoc nomẽ ſic exponit, *ὑπέρυθρος ἀντὶ τοῦ ἐρυθρός*: exemplúmque eius dictionis hoc adducit, *τῷ χρώματι γενόμενος ὑπέρυθρος*.

235.1 Qui lætetur luperco filio teſtario) Hic caſtigauimus quod etiã Germani animaduerterunt, ET STATHIO. erat enim Stathius ſpecioſus libertus Q. Ciceronis: de duobus enim neceſſe eſt ſermo antea fuerit: cum paulo pòſt Philotimum tertium appellet. Præterea confirmatur etiam ex verbo DVPLICI. De Lupercis autem agit Cicero in oratione pro M. Cœlio: Cum Cœlio obiectũ eſſet ab accuſatore quòd in ea ſodalitate fuiſſet. quæ non parum hunc locum illuſtrant: ea autem ibi leges.

235.1 Quod autem oſim hanc rem) Locum hunc corruptũ eſſe arbitramur: nulla enim certa ſententia ex his verbis elicitur, ideo notam illi appoſuimus. O SIN autẽ legimus, quia ita inuentum à nobis eſt in manu ſcriptis codicibus,& quia illa quæ antea erat vox, licet integrior videretur, nihil pertinebat ad reliquam orationem: arguit autẽ hoc deprauatum eſſe totum,& fortaſſe auxilio eſſe poterit ad ſinceram lectionem inueſtigandam.

235.1 Sed ad *ἴσκυλον* cum veniſſe) Nos *πειρήνην* legimus. De Pirene autẽ fonte multa apud auctores reperiũtur. Hæc

Strabo tradit lib. V I I I, de ſitu loquens Corinthi, ὑπὸ δὲ τῇ κορυφῇ τὴν τε Πειρήνην εἶναι συμβαίνει κρήνην· ἔκρουν μὲν οὐκ ἔχουσαν, μεστὴν δ' ἀεὶ διαυγοῦς καὶ ποτίμου ὕδατος· φασὶ δὲ καὶ ἐνθένδε καὶ ἐξ ἄλλων ὑπονόμων τινῶν φλεβίων συνθλίβεσθαι τὴν πρὸς τῇ ῥίζῃ τοῦ ὄρους κρήνην ἐκρέουσαν εἰς τὴν πόλιν ὥστ' ἱκανῶς ἀπ' αὐτῆς ὑδρεύεσθαι. ſed & alia quædam, quæ nunc omittemus. Quæ autẽ ſequuntur Græca verba, ex antiquo noſtro codice eruimus. ſunt autẽ, excepta poſtrema dictione, cũcta ex Pindaro accepta: ſic enim incipit Ode prima in Nemeis, ἄμπνευμα σεμνὸν Ἀλφεοῦ κλεινᾶν Συρακοσσᾶν θάλος Ὀρτυγία. Memini me oſtendiſſe Cyriaco Strozæ (quem ego vt ciuem & plurimis officiis mihi coniunctiſſimũ valde diligo) huius loci antiquam ſcripturam, qui ſtatim & ipſe verba Pindari agnouit: eum enim præcipue poetam ille ſapiẽter admiratus eſt, & ad verbum penè edidicit, quum Græcos omnes auctores ita ſtudioſe & aſſidue legerit, vt mirificam ex illis eruditionem hauſerit, & eam eius linguæ ſcientiam vſumque habeat, vt mediis Athenis natus & educatus eſſe videatur. Cum obſcurum atque abſconditum ſenſum huius loci aperire non quiuerim, volui ſaltem lectionem quam reſtitui, veram & genuinam eſſe confirmare teſtimonio amiciſſimi, & eruditiſſimi iuuenis, qui eam ſuis oculis in priſco exemplari inſpexit.

235.4 Etſi poteris tabulis & quo crimine) Antiquiores codices, T V B V L I S. Tubuli autem Romana familia. Credimus hic cum Cicero petat, vt Atticus tribunatũ etiam Tubulis det, intelligere rem illam, quam legimus in vita ipſius Põponii. ſcribit enim Cornelius Nepos eum cũ eſſet antiquitatis admodũ amator, illam totã in eo volumine expoſuiſſe, quo magiſtratus ornauit: & quod difficillimũ fuit, ſic familiarum originem ſubtexuit, vt ex eo clarorum virorũ propagines poſſent cognoſci. Nam quod infert, Q V O C R I M I N E, obſcurum eſt, & deprauatum videri poteſt. Cum autẽ adiungat Nepos eum verſibus, qui honore rerũmque geſtarum amplitudine ceteros R. P. præſtiterunt, expoſuiſſe, ita vt ſub ſingulorũ imaginibus facta, magiſtratuſque eorum non amplius quaternis quiniſque verſibus deſcripſerit: diligenter conſiderandũ eſt an ad hoc reſpiciat, pro Crimineque, C A R M I N E legi debeat: quod tamen nec affirmamus, nec omnino nobiſipſis perſuaſimus: rem tantùm aliis cogitãdam proponimus, non penitus contemnendam (ni fallimur) in tam peruerſo, & incerto ſenſu.

235.4 Et puto me Bruti Fãniana) Fannium Romanam hiſtoriam ſcripſiſſe compertum eſt etiam ex primo libro de legibus: Brutũmque Fannianæ hiſtoriæ epitomen feciſſe, ipſe paulo poſt tradit. Quare hic vt in antiquioribus libris inuenimus, E P I T O M E ſcripſimus. Delectabatur autem Brutus hoc genere exercitationis, & multa antiquorum ſcripta in compendium redigebat, & ea maximè quæ rerum geſtarum notitiam traderent: credo, vt ſibi vſui eſſent, memoriãmque ſuam adiuuarent. hoc autem ab aliis auctoribus accepimus, & Plutarchi maximè teſtimonio compertum habemus, qui in eius vita ſcribit ipſum in caſtris Pompeianis, quod diei tempus cũ Pompeio non erat, totum in ſtudiis conſumere ſolitum: vt eo etiam die qui eum præceſſit quo pugnatum eſt, cũ alii aut ſomno indulgerẽt (erant enim maximi calores) aut ſolliciti de euentu pugnæ in ea cogitatione toti eſſent, ipſe vſque ad veſperam ſcripſerit, componens epitomen Polybii.

235.6 Etſi Calendæ mutandæ fuerunt, meaſſionũmque ἀρχέτυπα fugienda) Et hic veterẽ lectionẽ reſtituimus: quã & in noſtris melioribus inuenimus, & Germanos etiam in margine ſui libri adnotaſſe animaduertimus. Cur autẽ ſibi Calendas vitãdas fuiſſe tradat, dicere nõ poſſumus. Cũ tamen de tabulis cõficiendis agat, videndũ eſt an de perſcribendis vſuris loquatur. Calendis enim pecunias fœnerari moris erat, quod oſtendit Plutarchus in libello, περὶ τοῦ μὴ δεῖν δανείζεσθαι, qui diem illum omnium auguſtiſſimũ dicit fœneratores reddere nefaſtum, & odioſum ſua acerbitate: ſic enim, inquit, de fictilibus, quibus ipſe iubet vti, diuenditis argenteis lancibus, οὐκ ἄξει τόκον βαρὺν καὶ δυσχερῆ ὥσπερ ἰὸς καθ' ἡμέραν ἀποξύνοντος τὴν πολυτέλειαν. οὐδ' ἀπαμαυροῖ τῶν καλανδῶν καὶ τῆς νουμηνίας· ἣν ἱερωτάτην τῶν ἡμερῶν οὖσαν ἀποφράδα ποιοῦσιν οἱ δανεισταὶ καὶ στυγνήν. Horatius etiam docet, cũ inquit,
» Omnem relegit Idibus pecuniã: quærit Calendis ponere. Nam quòd Idibus ſoluerentur, Cicero etiam innuit li-
» bro I I I I ad Atticum, Ardet ambitus σῆμα δέ τοι ἐρέω fœnus ex triente Idibus Quintilibus, factũ erat beſſibus.
» Item lib. X I I I I, Dolabellæ præclara, iam vel ſibi habeat nummos, modo numeret Idibus. N I C A S I O N V M autẽ ſcripſimus, eorundẽ codicum auctoritati fideíque hoc dantes: nã vox hæc rara eſt, & parũ certi intellectus, non tamen ob id à nobis repudiãda: facile enim credimus, quod nobis nõ ſatis cognitũ eſt, alios præclare ſcire. Cæcilius multis locis à Nonio Marcello adducitur in comœdia noto Nicaſione. Nicaſio etiã nomẽ propriũ eſt apud Ciceronem in Verrinis, Audiſtis Theodorũ, & Numinium & Nicaſionẽ legatos Ennenſes publicè dicere.

236.1 Ain' tu vnũ hoc fui) Auxilio antiquorum codicũ caſtigauimus, Verum hoc fuit: quaſi dicat, itáne facere opor
» tet? (Verũ) enim ſæpe à Cicerone pro iuſtũ, & par ponitur. De finib' lib. I I I, Quib' natura iure reſpõderit, non
» eſſe verũ aliunde finem beatè viuendi, à ſe principia rei gerẽdæ peti. Item in Lucullo, Nec verũ eſſe vllam ratio-
» nem diſputare cum his, qui nihil probarent. Exempla apud Ciceronem tam crebra ſunt, vt locos hos adduxiſſe neceſſarium nõ fuerit: caſtigat autem Atticum familiariter, & iocoſè, quòd ad Tirannionem ſine ſe acceſſiſſet.

236.2 Amo enim πάντα φιλόδημον) Græca hæc verba in cũctis codicibus deerant: Germani primi locũ reſtituerunt: eandẽ & nos lectionem in noſtro antiquiore libro integrã inuenimus. Intelligit autem φιλόδημον, quaſi popularem eum, qui paruis, minutíſque quæſtionibus delectetur, omniáque etiam tenuia, & humilia perſequatur.

236.3 Chremes, tantúmne ab re tua eſt otii tibi) Alludit ad locũ Terẽtii in Heautontimorumeno, alloquitúrque Atticum verbis, quibus Menedemus in ea fabula Chremetẽ alloquitur. Quod autem Menedemus, inquit, aliena vt cures, Cicero ſimili ſermonis forma infert, vt etiam oratorem legas.

236.4 Quæſo illud tuum quod erat ἀστεῖος, & vrbanum) Græcum hoc verbum diu deſideratum eſt: in eiſdem ego exemplaribus repertum ſuo loco reſtitui. Intelligimus autem hic, ἀστεῖος πεπινωμένος. nam quãuis πῖνος ſordes, humilitatémque ſæpe ſignificet, vnde πιναρὰ ſordida, tenuia, fœda, & humilia dicuntur: laudatur tamen in oratione πῖνος, vt Sudas etiam exẽplo Damaſcii docet, qui ſic, inquit, ὁ δὲ οὔτε καὶ λέγων ἱκανὸς οὔτε τοὺς νεωτέρους ἐκμεμυκώς μιμούμενος σοφιστὰς ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀρχαῖον πῖνον τοῦ λόγου ἐγρηγορότως ἁμιλλώμενος. Et Cicero etiam de filio loquens in his epiſtolis ſcripſit, πῖνος literarum. ſignificat doctiorem. eſt enim πῖνος forma & idea orationis, quemadmodum aperte docet interpres Sophoclis in Aiace: cum enim poeta dixiſſet, κακοπινέστατόν τε ἄλημα στρατοῦ, ſubiun-

git ipſe. τὸν πρὸς ποτε μὲν ἐκεῖ τῆς ἰδίας, ποτὲ δὲ ὡδὶ τῷ ἔθει· οὕτω νῦν δεῖ ἐν τῷ κρεῖττον.
236.5 Deinde fore vt ageretur)Nos, quod Germani etiam viderūt, ANGERETVR ſcripſimus. Duo adferebat Ci-
cero, quibus dehortaretur filium à conſilio proficiſcendi in Hiſpaniam: primum ipſe apertiſſimè narrat: alterum
autem erat, quòd illi oſtendebat fore vt ipſe moleſte ferret, cum videret ſe à fratre familiaritate, & gratia vinci, id
eſt Q. Ciceronem Cæſari magis familiarem, & apud eum magis gratioſum (gerebat autem ille hoc tempore bel-
lum contra liberos Cn. Pompeii) vt ſatius eſſet, hoc iter propter hoc etiam non facere, ne in dolorem incideret,
quem merito caperet cum ſe videret in poſtremis haberi, & contemni.
238.1 Et ſiquid habet tollis ὡδὶ δήμιον) Rectè fecerant meo iudicio, qui ad locum hunc olim ſtellulam adpoſuerant,
eſt enim lacer & deminutus: id igitur renouauimus: exiſtimamus enim mendo eum non vacare, ſiue potius ali-
quid in eo deſiderari. Quod tamen in veteribus libris inuenimus COLLIS, vbi antea TOLLIS erat, ſcripſi-
mus. cum enim nec ex vulgata lectione ſententia vlla eliciatur, cur non penitus antiquam effingamus, opinione
noſtra expoſita de nouæ infidelitate & peruerſione?
238.3 Germanam ἀφίδρυσιν habere videatur) Videtur omnino aliquid deeſſe, deminutúſque eſſe locus. Germani his
verbis ſuppleuerunt, SED VEREOR NE MINOREM τιμὴν HABERE VIDEATVR, quos planè
non reprehendimus: quia tamen in nullis manu ſcriptis ea inuenimus, in noſtrum codicem traducere auſi nō ſu
mus. miſcuerunt enim illi multa, quæ à recentioribus acceperunt interpretibus, & caſtigatoribus, cum eis quæ ex
antiquo & probo exemplari eruerunt, nulla diſtinctione facta, vt periculum ſit ne quorūdam cōmenta, & conie-
ctūras ſæpe pro ſinceris & veris emēdationibus capias. ſi legitima ſint Ciceronis verba, perſpicua, & aperta ſunt.
Incipit autē iam nunc agere de loco, vbi Tulliam filiam conſecraret. De hac autē inſula in Arpinati loquitur in
» II de legib. Sed ventum in inſulam eſt: hac verò nihil eſt amœnius. vt enim hoc quaſi roſtro finditur Fibrenus,
» & diuiſus æqualiter in duas partes, latera hæc alluit: rapidéque dilapſus, cito in vnum confluit: & tantum cōple-
» ctitur, quod ſatis ſit modicæ palæſtræ loci. quo effecto tāquam id habuerit operis ac muneris vt hanc nobis effi-
ceret ſedem ad diſputandum, ſtatim præcipitat in Lirem.
240.1 Non mehercule indulgēte me, ſed tamen repugnante) Negatiuā particulā deeſſe arbitrati ſumus, eámque repo
ſuimus, vt ſe dicat nō ſanè indulgere dolori & fletui: nō tamen magnopere repugnare, & reſiſtere: officiū enim
ſuum eſſe exiſtimabat, obitū tam ſuauis, & caræ filiæ fletu lacrymiſque decorare. quod ſi vim feciſſet dolori, ita
vt à fletu omnino ſibi tēperaret, ſe nō mediocriter peccaturū eſſe iudicabat. In eandē ſententiā & illa dicta ſunt,
» Mœrorē minui: dolorem nec potui, nec ſi poſſem, vellem. Quāuis autē paulo poſt dicat, ſe fletui repugnare, cum
» inquit, In hac mihi omnis ſermo eſt cū literis: cum tamē interpellat fletus, Cui repugno quoad poſſū: nō mi
rum videri debet, nec noſtræ caſtigationi aduerſatur: in tanto enim caſu nō certam quomodo ſe gereret ſentē-
» tiam tenebat: quod & ipſe etiam docet his verbis, Ad omniáque nitor nō ad animum, ſed ad vultū ipſum (ſi que-
» am) reficiendū: ídque faciens interdū mihi peccare videor: interdū peccaturus eſſe, niſi faciam. Itaque noſtra e-
mendatio ſtat, nec labefactari oppoſito eo loco, poteſt. quæ enim ſentētia eſt vulgaris lectionis? niſi fallimur, ſic
legere rectius eſt, vt ſe mediam quandā viam tenere dicat: neque totū ſe tradere dolori, quod eſſet nimis imbecil
li animi: neque penitus illi repugnare, & vim facere, hoc enim inhumanā, & agreſtem naturam argueret.
241.8 Mihi enim ante ædilitatē) Veteres codices, MIHI ANTE ENIM: quos nos ſecuti, ita & ipſi ſcripſimus. a-
nimaduertimus autē multis locis ENIM poſt duas dictiones collocari, vt hoc ipſo in libro, Druſia cupit enim
» vēdere. Et lib. XIII, Nihil eſt enim illis elegātius. etſi in ambob. locis corruptè antea legebatur. Itē lib. XIIII,
» Odioſa illa enim fuerant legiones venire: quod tamē in vulgatis etiam codicibus rectè ſcriptū erat. Plura etiam
exempla huius obſeruationis adferre facile potuiſſemus: ſed quæ perſpicua ſunt, longa eſſe non debent.
241.8 Poteſt tamē videri) Vereor ne hic locus deprauatus ſit: nā nec planus vllus ſenſus inde elicitur, & in antiquio-
ribus exēplaribus aliter ſcriptus eſt: mendoſè profecto etiam in illis, & deminutè: ſed tamen quod ſuſpicionem
creare, vel ortā augere poſſit, locū mendo nō vacare: ita enim in illis legitur, POTEST TAMEN ETERI.
241.9 Placet enim mihi Cluati) Sic omnes noui, & veteres codices habent, exceptis Aldinis in quibus Claudi peruer
» ſè ſcriptū eſt: intelligo autem fanum. De hoc ipſo Cluatio iterum meminit hoc ipſo in libro his verbis, Etſi tibi
» placebit ſic agere de fano (vt cœpimus) velim cohortere, & exacuas Cluatium: nam etiam ſi alio loco placebit, il-
» lius nobis opera, conſilióque vtendum puto. Quare vidēdum eſt, cum ſibi opera, conſilióque illius vtendum eſ-
ſe dicat, an architectus is fuerit qui fanum feciſſet, cuius generis etiam ſibi Cicero ædificari vellet. Cum autem
tria eſſent de quibus conſultandum erat: an fanum faciendum eſſet, cuius generis facere melius eſſet, tertium
vbi facere oporteret: de duobus primis ſibi conſtitutum eſſe, de loco tantùm ſe adhuc dubitare dicit.
241.14 Sed tamen faciat illa quoad ego dabo, &c.) Veteres libri QVOD, non QVOAD habent: quare accuratè vi-
dendum eſt an aliquid poſt eam dictionem deſit quod priorem ſententiam expleat: vt tandē ipſe Cicero Terē-
tiæ calūniis defeſſus in hanc vocē prorumpat, Faciat illa quod vult: ego dabo meum teſtamentū legendum cui
voluerit: vt ei penitus omnem ſuſpicionē eximam. verū hoc non adſerimus, ſed talem aliquam ſententiam eſſe
huius loci arbitramur: vulgatā enim lectionem ſuſpectam habemus, parúmque integram, & ſincerā iudicamus.
242.3 Hoc quidem feciſſet etiam ſi Rannio admonitus eſſet) Hunc locum & ſententia, & verbis iudico eſſe obſcuriſ-
ſimum: quin etiā de aliqua peruerſione valde timeo. Nos quia in vetuſtioribus, & mihi probatioribus RARIO
legimus, ideo ſic ſcripſimus: nihil tamen aliud habemus quare hanc lectionem integriorem exiſtimemus, niſi
librorum illorum dignitatem & fidem. ſiquis certius aliquid attulerit, me facile in ſuam ſententiam traducet. Ne
tamen aliquid prætermittamus quod hunc locum iuuare poſſit, admonemus eſſe locum in XIII libro qui cum
hoc non paruam ſimilitudinē habet, vt diligentius cōſiderandum ſit an eundem ſenſum retineant: quod tamen
nobis ignotū eſt, neutrū enim ſatis intelligimus. ſed vetus maxime ſcriptura, & idem modus dicendi nōnihil ſu
ſpicionis creāt, poſſe eandē ſententiā latere aliqua verborū peruerſione obſcuratā. Eſt autē hic locus ille, de quo
» loquimur, Omnia ſcilicet nūc minoris, ſed accedit cupiditas, in qua præter Othonē non puto nos vllum aduerſa-

» rium habituros: ſed eum ipſum tu poteris monere,facilius etiam ſi canum haberes. ô gulam inſulſam,&c.Vete-
ſes autem libri C A N V M habent, vt fortaſſe non multum diſſimili forma literarum hic ſeptimo caſu,C A N O
A D M O N I T V S E S S E T, legendum ſit: quod tamen non adſerimus, quippe qui eius vocis ſignificatum,&
rationem non valde deprehenſam habemus.
242.3 Si vero etiam à Falerio recedit: nihil ei negocii eſt)Dictionem E I deleuimus:in nullis enim antiquis codicibus
inuenitur,& noſtro iudicio ſenſum conturbat.De emptione,inquit,hortorũ rationes meas noſti: quare quò pro-
gredi poſſim ſcis. quod ſi Faberius nobis nomen illud explicaret,omnia facilia eſſent, nec vllum laborem habe-
remus.F A B E R I O enim non F A L E R I O legendum eſt: quod manu ſcripti libri docent,& ex aliis locis colli-
» gitur, in quibus de hac re mentio facta eſt : vt hoc ipſo in libro, Poſſim autem aſſequi nécne tu velim cogites, ſi
» enim Faberianum venderem,explicare vel repræſentatione non dubitarem.Item libro X I I I,Reliquum eſt vt ſi
» Faberius nomen illud explicat, noli quærere quanti:Othonem vincas volo. ſed & aliis locis. Tantùm nobis ſcru
pulus quidam reſtat in ea voce R E C E D I T:dubitamus enim ne illi mendum aliquod inſit.eandem tamen in-
uenimus lectionem in cunctis manu ſcriptis codicibus.
242.4 Venales certè ſunt Druſæ) Hæc nomina hortorum, vt in melioribus libris ſcripta inuenimus , ita ſcripſimus:
ſintne autem integra,nec ſcimus,nec adfirmare audemus.De huiuſcemodi locis nihil tutius eſſe exiſtimo,quàm
veterem ſcripturam,vt minus inquinatam conſulere,& deſcribere.
242.4 Ouiate Lælii curanda ſunt,&c.)Antiquam lectionem reſtitui: de hoc autẽ nomine quod Ouiæ curari volebat,
» non multo poſt iterũ agit,De Ouia cõfice vt ſcribis.Item tertio,Cum Ouia quæſo quidẽ vt cõficiatur.Quod autẽ
paulo poſt F O R S legebatur,mẽdoſum erat:pro F O R S igitur E R O S emẽdaui: is enim rationes numarias tra
ctabat Ciceronis.ongo huius deprauationis fuit,quòd pro E librarius F legit: in hoc enim ſæpe peccat.
243.3 Quæ etiã ex Apollodoro puto poſſe inuenire) Ex Apollodori,habẽt antiquiores codices, vt nos etiam ſcripſi-
mus:intelligi autẽ putamus(cõmentariis & ſcriptis)Eáque ratione hoc dictũ videtur,qua lib.X I I I dixit In Libo
» nis,Eũ video in Libonis prætorẽ L.Popilio,P.Rupilio C O S S.annis X I I I I,antequã prætor fact⁹ eſt.deeſt enim
» (annalibus.)Et hoc ipſo in libro,Maxima eſt in Scapulæ celebritas,propinquitas.intelligitur enim(hortis.)Et ad
» Q.Fratrẽ Per Varronis,Præſertim cũ tu neque per Locuſtæ,neq; per Varronis velles ducere. ſcilicet fundos: ſed
alia ſunt apud Ciceronẽ ſic pronunciata: quæ nos ne in re plana longiores ſimus,omittemus. ſunt autẽ ad imita-
tionẽ Græci ſermonis dicta,ex illorúmq; copioſis fontib⁹ in Latinos campos deriuata, & traducta.Sic etiã vide-
tur locutus eſſe Vlpianus:ita enim hic locus in noſtris Pandectis legitur,De aqua,& aquæ pluuiæ arcendæ,L.Si-
cui aqua pluuia.§. Iidem aiunt,aquam pluuiam in ſuo retinere,vel ſuperfluẽtem ex vicini in ſuum deriuare,dum
opus in alieno non fiat,omnibus ius eſſe. Non autem(ex vicini fundo) vt eſt in peruulgatis codicibus.
244.1 Habes T.in Oſtienſi Cotta)Habet in Oſtienſi,legendum.Error eſt ortus,quòd non viderunt librarii literã illam
» ſolitariam in locum antecedentis ea deleta ſuccedere debere. In Oſtienſi autem agro intelligimus, vt loquitur e-
tiam non multo poſt, De illo Oſtienſi nihil eſt cogitandum,ſi hoc non aſſequimur.
244.4 Audè ergo numerato)Antiqua lectio, Vnde ergo numerato?quam & recepimus,& ſinceram eſſe iudicamus.
cum enim ſuprà dixiſſet,ſe numerato malle quàm æſtimatione,nũc ſecum ipſe loquitur, ſeque interrogat, quo-
modo poſſit numerato,id eſt præſenti pecunia Silio ſatiſfacere: deinceps rationẽ ſubducit, vnde eam pecuniam
corradere poſſit.Numerato autẽ nomẽ eſt,quo paulo ante etiam vſus fuerat. Et in epiſtola quadam ad Rufum,
Quod ſi mihi expenſa iſta HS C.tuliſſes, tamen, quæ tua eſt ſuauitas, quíque in me amor, nolles à me hoc tem-
pore æſtimationem accipere:nam numeratum ſi cuperem,non erat.
244.5 Nam quod ſcribis ἐπιγεγραμμα actum iam de iſto eſt)ἐγγήραμα habent veteres codices: & ita ſanè legendũ eſt.
Vtitur autem non ſemel hac voce in his epiſtolis,verum ea vbique corrupta erat, in ἐπιγεγραμμα que ſemper ver-
terat:intelligit autem locum,in quo ſenectus commodè tranſigi poſſit, & qui ſit requies, & oblectamentum eius
ætatis.Scripſerat autem Atticus(vt conicere licet ex verbis Ciceronis) hortos præterea Ciceroni fore requietem
ſuæ ſenectutis,quæ iam aduentabat,vel potius aderat: quod nũc Cicero ſe quærere negat, adeóque mœroris, &
deſperationis plenus eſt,vt de illo iam actum eſſe dicat,nec ſe videre quomodo ſibi in tantis malis, & tam graui
caſu quies,delectatióque vlla contingere poſſit.
244.6 Tuis occupationibus ignoſco)Antiqua exẽplaria,C V I V S O C C V P A T I O N I B V S. Quare & nos ita
ſcripſimus.De Sicca autẽ adhuc loquitur,quẽ etiã infrà oſtẽdit ſe deſiderare,ſecúmq; eſſe cupere: promiſerat au
tem ille literis ſe cito ad Ciceronẽ vẽturũ,magníſq; ſuis occupationib⁹ fieri docuerat,quòd ab eo adhuc abeſſet.
246.2 Quod faciebã ſed intererat enim vbi acquieſcerem) Antiqua lectio S E D I N T V S: E R A T E N I M,&c.
nos cõiectura ducti,S E D I N V I T V S caſtigauimus.Cui iudicium noſtrum diſplicebit, is ex priſcis veſtigiis
quorum nos illi copiam fecimus,aptiorem,veriorémque lectionem eliciat.
246.3 De Triario bene interpretaris,&c.)In antiquioribus primæ literæ defectu,D E R I A R I O,ſcriptum eſt.Hanc
licet paruam varietatem adnotare voluimus,quia ſatis obſcurum eſt hoc negotium.
246.3 Si Caſtricius Romam cupit)Locus hic olim corruptiſſimè legebatur.Nos,quod Germani etiam ante viderant,
P R O M A N C I P I I S emendauimus:P R O M A N C V P I I S enim putamus olim ſcriptum fuiſſe,vt anti-
» quitus ſolebant.Non multo poſt de eodem hoc negotio iterum agens inquit, De mancipiis Caſtricianis cõmo-
» diſſimum eſſe credo tranſigere Egnatium.
246.3 Eámque ſibi ſolui,vt nũc ſoluitur)Manu ſcripti libri,Eámq; ei ſolui,&c.retinent. Vt enim quandoque apud Ci
ceronem S I B I pro E I inuenitur, ſic cõtrà E I pro S I B I,quẽadmodum credimus,hoc loco dictum eſt,& aliis
» etiam non paucis:vt libro X ad Atticum,Cum hæc ſcripſiſſem,à Curione mihi nunciatum eſt,eum ad me veni-
» re: venerat enim is in Cumanum veſperi pridie , id eſt Idibus. Erant & alia exempla quæ nunc nos omittemus.
Tranſierunt hic noſtri librarii vulgatam vocem à nobis circunſcriptam,& deletam: nec eam, quam pro illa re-
ſtitueramus acceperunt: quare mancum hunc locum nobis ſua iniuria tradidere. Tu igitur corrigito.

247.3 Vetus illud ἐπιγήραμα quemadmodum ſcripſiſti vel ἐπιτάφιον putato) Idem error qui ſuprà, nec ſolus: nam conſimilis etiam in altera Græca voce: ἐντάφιον enim pro ἐπιτάφιον & habent veteres codices, & legendum eſt. Inuenies ambas has voces apud Plutarchum in vita Catonis Maioris: cum enim diceret illum in ſenectute etiā, à rep. non diſceſſiſſe, nec ſe otio trāquillæque vitæ dediſſe, vt alii excellentes in rep. adminiſtranda viri ſæpe fecerant, infert ἀλλ' ὥσπερ Διονύσιός τις ᾤετο κάλλιστον ἐντάφιον εἶναι τὴν τυραννίδα, κάλλιστον αὐτὸς ἐπιγήραμα τὴν πολιτείαν ἡγησάμενος, ταῖς ἀναπαύσεσιν ἐχρῆτο καὶ παιδιαῖς ὁπότε σχολάζοι τῷ συντάττειν βιβλία καὶ γεωργεῖν. Poſteriorem in Paulo Aemilio: cum dicit omnia illi adfuiſſe, quæ exiſtimantur beatā vitam conficere, καὶ γὰρ ἡ περὶ τὴν ἐκφορὰν πομπὴ θαυμασμὸν ἔχει καὶ ζῆλον ἐνδεικνυμένη τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς τοῖς ἀρίστοις καὶ μακαριωτάτοις ἐνταφίοις. ταῦτα δ' οὐκ ἦν ὁ χρυσὸς οὐδ' ἐλέφας οὐδ' ἡ λοιπὴ πολυτέλεια καὶ φιλοτιμία τῆς παρασκευῆς ἀλλ' εὔνοια καὶ τιμὴ καὶ χάρις οὐ μόνον παρὰ τῶν πολιτῶν ἀλλὰ καὶ τῶν πολεμίων.

249.1 Publia ad me ſcripſit) Publilia habent veteres codices. Et paulo poſt PVBLILIO, pro Publio: eſt autem locus meo iudicio verbis obſcurior, & fortaſſe deprauatior. Verbum illud MORATVRAM quod in nullis paulo antiquioribus libris inuenitur, ſuperuacaneum iudicauimus, atque deleuimus: intelligique putamus oportere VENTVRAM.

250.2 Ex quo intelligam te certum illius profectionis diem non habere) Vetuſtius noſtrum exemplar ſic habet, EX QVO INTELLIGAM TE CERTITVDINEM ILLIVS PROFECTIONIS NON HABERE: quod tamen neglexímus: nec enim ſcimus Ciceronem alibi hac voce vſum eſſe. nolui tamen cōmittere quin hoc (vt puto) peccatum, & mendū melioris illius codicis patefacerem, ſi nō ob aliud, vt videāt, ſciántque omnes in antiquiſſimis & probatiſſimis etiam codicibus quædam peruerſè legi, & barbarè.

252.3 Accepique ab AEgypta literas eodem die, &c.) Antiqui codices, AB AEGYPTA L. EODEM DIE: vt accuratius, attentiúſque videndum ſit, an (ab AEgypta liberto) legendum ſit: alibi enim L. Libertum ſignificat, vt (accepi) hîc, pro (audiui) poſitū ſit, vt paſſim inuenitur apud hūc auctorem, Accepi (ſcilicet) Piliam, & Atticam plane belle te habere. Nam quin AEgypta libertus fuerit, dubium non eſt: ſequenti libro etiam ita eum appellat: inquit enim, De Bruti aduentu erā factus certior: attulerat enim ab eo AEgypta libertus literas. Poteſt tamen recepta etiam lectio ex antiqua ſcriptura elici. nam L. quoque literas ſignificare alibi animaduertimus.

252.12 Κύρειος mihi ſic placuit, vt cetera Antiſthenis. Antiqua ſcriptura aliquanto eſt confuſior, non ita tamen deformata vt non ex ea vel κύρειος vel κῦρος, parua omnino licentia, erui poſſit. Pertinet autem ea vox, niſi fallimur, ad inſequentem clauſulam: ſuperior enim perfecta eſt. Scripſit autem Antiſthenes duo volumina, quorum vtrūque Cyrus appellabatur. Athenæus δειπνοσοφ. lib. V Ἀντισθένης δ' ἐν θατέρῳ τῶν Κύρων κακολογῶν Ἀλκιβιάδην καὶ παράνομον εἶναι λέγει καὶ εἰς γυναῖκας καὶ εἰς τὴν ἄλλην δίαιταν, &c. Præterea Laertius in eius vita, cū volumina ab eo ſcripta recenſeret, τόμος τέταρτος ἐν ᾧ Κῦρος, Ἡρακλῆς ὁ μείζων, ἢ περὶ ἰσχύος. τόμος πέμπτος ἐν ᾧ Κῦρος ἢ περὶ βασιλείας. Scripſimus autē κύρειος nullam aliam ob cauſam, niſi quod no nihilo vetuſtis characteribus propinquior, ſimiliórque illa vox hæc eſt: ſed etiam quia ſi κῦρος tantum ſcripſiſſet, dubium foret quem librum intelligeret, illúmne qui claudebatur quarto ſegmēto, an illū qui de regno loquebatur, & in quinto cōtētus erat: eſt enim κύρειος libri itidem titulus euſdem auctoris eodē Laertio teſte, qui in eodem catalogo librorū inquit, κύρειος ἢ ἐρώμενος.

254.2 Et quidem mecum habeo & ἀριστοτέλους πρὸς ἀλέξανδρον) Aliud Græcū nomen quod poſt ἀριστοτέλους poni debebat, quia non intellexerant, olim omiſerant. Germani reddere id conati ſunt: quod tamen aſſequi non potuerunt: perperam enim θεώρημα, contaminata antiqua ſcriptura, repoſuerūt. Nos ex noſtris exemplaribus veram (vt putamus) lectionem eruimus, eam ſcilicet quam in noſtro impreſſo legis. Theopompus enim ſcripſit ſuaſiones ad Alexandrum, auctore Athenæo lib. VI δειπνοσοφιστῶν, Θεόπομπος δ' ὁ Χῖος ἐν ταῖς πρὸς ἀλέξανδρον συμβουλαῖς περὶ Θεοκρίτου τοῦ πολίτου λέγων φησίν. Citat etiam eundē in epiſtola ſcripta ad Alexandrum lib. XIII, Θεόπομπος δ' ἐν τῇ πρὸς ἀλέξανδρον ἐπιστολῇ τὴν Ἁρπάλου διαβάλλων ἀκολασίαν φησί, &c.

255.1 Non ipſum ea lego: ea ſcribo, &c.) Antiqui codices, NVNC IPSVM: quæ vera, & ingenua eſt lectio, id eſt hoc ipſo momento, & puncto temporis. Vtitur & alibi hac locutione Cicero, vt hoc ipſo in libro, Nunc tamen ipſum ſine te eſſe non poſſum. Et lib. etiam X, cum exponit ſermonem à ſe habitum cum Curione, Quin nunc ipſum minime offendiſſes, ſi eius cauſa in Italia non fuiſſes.

256.1 Et quod tu ſcire volebas lego quando ex hoc loco) Nos coniectura emendauimus EGO QVANDO, &c. exiſtimantes huic pronomini incommode L. literam adcreuiſſe: nam ex illa lectione nullus, niſi ineptus ſenſus elicitur, ex noſtra verò egregius, vt nos arbitramur. Cum eum literis interrogaſſet Atticus quando ex eo loco diſceſſurus eſſet: repetitis eius ferè verbis, exponit diligenter ſuorum itinerum rationem, quod etiam non multo infrà bis repetit: quæ loca clariorem, & certiorem hanc emendationem reddunt. primus eſt, Ego me hinc poſtridie exiturum puto. Alter autem hic, Ego poſtridie Idus, vt ſcripſi ad te antè, Lanuuii manere conſtitui. Paulo autem ſuprà apertiſſime his verbis docet Atticū quæſiſſe à ſe quàm diu illic maneret, Quod quæris quàm diu hic: paucos dies, ſed certum non habeo, &c.

256.1 Scis quàm ſit φιλαίτιος συμφορά, minime vito quidem) Parum conſtans reperitur in manu ſcriptis exēplaribus hæc lectio: nōnulli etiam MINIME VITAE, quod mēdoſum prorſus eſt, legūt. eā igitur elegimus, quā in melioribus inuenimus, & quæ nobis magis probata eſt. Hanc autē eſſe arbitramur ſententiā huius loci, Ardebat Cicero deſiderio fani faciundi: mādarátque Attico vt locū fano ſibi videret. Cum igitur hoc negotiū lente procederet, incipit lōge, tanquā leuiter accuſare eius negligētiam, vt eū ad id magis exacueret, ſtimularétque. Quod ſi, inquiens, acciderit, vt eo etiam dolore impellar vt te culpem, nihil mirari debes: ſcis enim quam ſit φιλαίτιος συμφορά, id eſt q̄ facile de omnibus querātur, omnéſque accuſent, qui in aliqua calamitate cōſtituti ſunt. Quāuis enim συμφορά vocabulū ſit ἐκ τῶν μέσων (ſignificat enim & proſperā, & aduerſam fortunā) tamē hoc loco miſeriā ſignificat. Nō tamē, inquit, in te: adhuc enim te in nulla re accuſo: ſed tamē tā auide ſum affectus de fano, vt tibi quoque nō parſurus ſim, niſi fieri video: ſed incurſabit in te dolor meus, & cetera, quæ ipſe in hac ſententiā in-

fert: quãuis autẽ genera repugnent in Græcis verbis, tamẽ mendo vacant, vt intelligatur συμφορὰ vſitato dicendi modo rem, & vitiũ quoddã eſſe, quòd cupidè reliquos culpet, criminetúrque, id eſt φιλαίτιον. Quo verbo v-
» titur etiã in epiſtola quadã ad Appium, Si autẽ natura es φιλαίτιος, illud nõ perficies, quoniã tua cauſa velim, &c. Qui autem in aliquẽ acerbũ caſum incidunt (quod acciderat Ciceroni) ab omnibus ſe deſtitutos putant: eáque alios in ſe cõmittere exiſtimant, quia ſe negligant grauibus fortunæ iniuriis perculſos: ideóque de illis ſæpe etiam ſine iuſta cauſa queruntur. Niſi locus mancus eſt, vel deprauatus, hanc ex his verbis ſententiam elicimus.

256.4 Niſi hac æſtate abſolutũ erit, quam rem vides integram reſtare) Veteres libri REM non habent: & ſanè vacat, vel potius conturbat omnem ſenſum: per QVAM, enim æſtatem intelligimus, vt oſtendat ei Cicero nullam ſe exiguitatis temporis excuſationem habiturũ, cum æſtas integra adhuc reſtet: vt ſatis ſpatii ille ad ædificandum, etiam ſi opus non vrgeat, habiturus ſit. Paulo poſt de hac ipſa ædificatione loquens, admonet item Atticum vt videat ne æſtas effluat. Quin & in prima ſequẽtis libri epiſtola, inquit, de hac re agens, Cuius feſtinationem mihi tollis, quoniam de æſtate polliceris, vel potius recipis.

257.1 Quod ſcies recte in illam rem fore leuamento) Hunc locum corruptiſſimũ eſſe iudicaui, ideóque notam ad eũ adpoſui, quæ mendoſum indicaret. ſiquid tamen hoc opis adferre illi poteſt, eam quã in veteribus, & probatioribus codicibus lectionem inueni, deſcripſi & recepi, parum quidem illam à vulgari diuerſam, quæ tamen IN præpoſitionem non habeat, pro qua Germani MIHI ſcripſerunt: & paruis quibuſdam aliis rebus cum illa diſcordet. ſed longe aliud eſt, quod totum hunc locum peruertit, nec intelligi ſinit.

258.1 Eum Quirini malo quàm ſalutis) Diu hic inane mãſit ſpatium vnius dictionis. Germani id explere conati ſunt: nec tamen veterẽ ſcripturam intellexerunt. Videntur autem ferè quos & nos characteres in vetuſto ſuo exẽplari repperiſſe. In noſtro antiquiore EVNNAON erat, prima tantũ litera aliquãtulum inquinata: σύνναον enim arbitramur legi debere. σύνναος autem aliquis alicuius dicitur, qui in eodem cum illo templo colitur. Syneſius in epiſtola quadam ad Nicandrũ appellat Poeticem Philoſophiæ σύνναον, quaſi contubernalem: vt ipſe Cice-
» ro lib. XIII, cum hanc vocẽ Latine exprimere vellet dicit (eandem enim rem tractat) Quid tu hũc de pompa,
» Quirini contubernalem, his noſtris moderatis epiſtolis lætaturũ ſperas? intelligit enim Cæſarem. Quantum autem ad hiſtoriam quæ totam hanc rem aperiet, traditum eſt nobis Romanos Cæſaris dictatoris imaginem in tẽplo Quirini dedicaſſe, quæ DEO INVICTO inſcriptum habebat: quod nunc Cicero breuiter tangit. Dion, καὶ τότε μὲν αἰσθόμενοι αὐτοῦ ἠλιφαίνοντο, ὕστερον δὲ καὶ ἅρμα ἐλεφάντινον ἐν ταῖς ἱπποδρομίαις αὐτοῦ τὴν θέαν ἀγαλμάτων πέμπεσθαι ἔγνωσαν: ἄλλην τέ τινα εἰκόνα ἐς τὸν τοῦ Κυρίνου ναὸν, Θεῷ ἀνικήτῳ ἐπιγράψαντες καὶ ἄλλην ἐς τὸ Καπιτώλιον παρὰ τοὺς βασιλεύσαντάς ποτε ἐν τῇ Ῥώμῃ ἀνέθεσαν. Domum autem Attici ſcimus fuiſſe in colle Quinnali, quem P. Victor conſtituit in VI vrbis regione: eam autem ille ſtatim poſt tẽplum Quirini collocat. QVIRINO pro Quirini in noſtro codice culpa impreſſorum ſcriptum eſt.

258.2 Tantúmodo ocius, &c.) Quis non videat hunc locum perturbatũ eſſe? quare nos etiam vt mẽdoſum eum notauimus: ſolùm (quod à melioribus exẽplaribus accepimus) OCTIVS ex (ocius) variauimus, ſi forte id aliqua ratione (licet nõ minus inquinatum videatur) poſſet ad veram lectionẽ eruendam, aliquid opis adferre. Quærendũ autem, cur ſibi nunc poſtquam vicit animum, facilius putet eſſe in Tuſculanum accedere: nam non multo antè
» cum illuc ſe proficiſci velle dixiſſet, ſubiunxit, Contudi enim animum, & fortaſſe vici: ſi modo permanſero. An quòd ibi aliquid eſſet, quod illi memoriam ſui doloris renouaret? niſi cõiectura fallor, aliquid erat quod ad Tulliolæ obitum pertinebat. Suſpicarer eam ibi diem ſuum obiiſſe, niſi ſcirẽ Plutarchum hoc de ipſa dicere, ἀπέθανε τίκτουσα παρὰ Λέντλῳ: & Aſconium etiam tradere eam apud ſecundũ virum mortuam eſſe ex partu. Verum hi optimi auctores fortaſſe intelligere voluerunt (quod verum eſt) eam quo tẽpore obiit, in coniugio Dolabellæ fuiſſe: nam & alium coniugẽ habuit (vt ambo illi crediderũt) Piſonem, & fortaſſe duos, vt ex plurimis Ciceronis locis videtur colligi, & affirmari poſſe. Neque de loco intellexerunt, vt non repugnet quin credi poſſit, eam in Tuſculano patris degentem morte correptam fuiſſe, preſertim cum peregre vir eſſet: eo enim tempore Dolabella in Hiſpania cum Cæſare aduerſus Cn. Pompeii liberos bellum gerente erat. neque tamen hoc affirmo: ſed cum cogitarem quid eſſe potuerit, quod ei vulnus ſui doloris refricaturum eſſet, ſi eò proficeretur: nil aliud mihi occurrit, & hoc valde quadrare viſum eſt. Hæc enim præcipue res dolorem renouare poterat, quæ eum in maximo mœrore & luctu tenuerat: verum eruditiores hoc diligentius inueſtigabunt.

258.2 Iſto enim animo nihil agreſte, nihil inhumanum eſt) Veteres libri EXTO. Nobis (exculto) viſum eſt ſcribere: nam vulgatam lectionẽ omnino deprauatam eſſe exiſtimamus: ex antiquiſque veſtigiis nõ incõmode, vt caſtigauimus, poſſe legi arbitrati ſumus: vt media ſyllaba negligẽter à librario omiſſa ſit. Cuius generis errores frequẽter eos committere ſolitos ſciunt, qui in priſcis monimentis inſpiciundis aliquid operæ poſuerunt. Excolere autem ingenium, & animum diſciplinis, apud Ciceronem nõ ſemel legitur: vt in oratione etiam pro Archia dixit, Niſi animos noſtros doctrina excolamus.

260.1 Vel vna dies mihi erit vtilis, quid dicam gratius?) Vulgata hæc eſt lectio, niſi fallor inanis, & frigida: vetuſtiores codices, VEL VNVS DIES. ex quo perſpicitur etiam GRATVS eſſe legendum: cum enim poſtulaſſet ab Attico vt ſe reuiſeret, pronunciat illum non fruſtra eſſe venturum: paruum enim etiam temporis ſpatium ſibi vtile futurum eſſe: nam quin gratum quoque futurum ſit, non oportet dicere. vtile autem, quia dolorem, animíque ſui ægritudinem leuabit.

260.3 Τοῦτο δὲ γνῶσῃ) Ex noſtro probatiore codice μηλώσῃ potius quàm γνώσῃ eruimus: quod etiã Germanos ex priſco illo exemplari adnotaſſe credimus. μήλη autem inſtrumentum quo chirurgi vtuntur in vulnerum profunditate inueſtiganda: ex quo verbum formatum eſt quod perſcrutari, & attente inquirere ſignificat. Quare huius lectionis hæc ſententia erit, Hoc autem diligenter inueſtigabis.

260.4 Hoc metuere, alterum in metu non ponere) Verſus hic eſt ſæpius à Cicerone pronũciatus: auctorem autẽ ignoramus. Eundem adducit in penultima XIIII libri epiſtola, & in Topicis ad Trebatium: quo loco exẽplũ ponit

enthimematis,quod conſtat ex contrariis.

260.6 Vtrum quàdo veneant: an ſint ne venales) Nos, QVANDO VENIAT, cum veteribus libris ſcripſimus: hàncque putamus eſſe veram lectionē. nam antea de ea,vt quæ Roma abeſſet,expectaretúrque,egerat:& ex hoc loco,Scripſi tamen neſcio quid de Clodia,vbi ergo ea eſt,aut quando ventura?& illo etiam huic,quem in manibus habemus,propinquiore,Sed quando Clodia Romæ futura eſt,& quanti rem æſtimas,eo prorſus expecto.

EX LIBRO XIII EPISTOLARVM AD ATTICVM.

261.3 Totum in hunc ipſum,perſequor æque amo,atque illum amaui)Nos aliter legimus ex antiquis codicibus:totum autem in hunc ipſum effudi,& conuerti intelligimus.Cum igitur filium per ſe pari amore,quo patrem,proſequeretur:& amorem etiam,quo patrem dilexerat,eo extincto in hunc conuertiſſet: duplo eum quàm patrem fecerat,amabat.

261.5 Parochiis publicis)Antiquiores codices,PAROCHVS PVBLICVS: quo ſanè pacto ipſi quoque legen
» dum putamus.Quis Parochos diceretur,à Non.Marcello declaratum eſt his verbis,Parochos à Græco tractum
» eſt nomen: quod vehiculo præeat. ochemata enim Græcè,Latinè vehicula appellãtur : & eſt officii genus, quod
» miniſtrantibus paret,&c.Ex quibus Nonii verbis mendum ſuſtulimus: HOC SCHEMATE enim falſo pro
OCHEMATA ſcriptum erat in peruagatis exemplaribus. Dubitamus etiámne pro miniſtrantibus , MAGISTRATIBVS legendum ſit: nam ſi Acronis verba attendas,(peregrinãtibus)potius legendum iudicabis:is enim hunc locum Horatii -& parochi quæ debent ligna ſaléınque:ita interpretatur,Parochi genus officii,qui ſolent peregrinis ſalem,& ligna præbere,& ſignificat publicum curſum.

262.2 Expers aliquãdo factus eſſet,&c.)Nos PRAES legimus: quod etiã antè Germani adnotarant: ita enim eſt in noſtro meliore . nõ tamẽ quod illi fecerunt FACTVS ES ſcripſimus: ſed receptam lectionẽ ea parte retinuimus:cũ ea enim faciũt antiqui libri.nõ tamen illorũ lectionem contẽnimus: doctiores,vtra potior ſit, iudicabũt.

263.1 Animus enim videtur tu officio futurus) Veteres codices AVIVS habent : quam veram eſſe lectionem exiſtumamus : nam & antea hoc ipſo in lib.Oppio, & Balbo epiſtolas deferri iubebis : & tamen Piſonem ſicubi de Auio.quamuis excuſi, vulgatíque libri eo loco corrupti erant : vetuſtiores tamen, quod etiam Germani animaduerterunt,DE AVIO legunt.

263.2 De Criſpo & multis ſcilicet,&c.)De Criſpo,& Muſtela emendauimus.Suprà etiam eoſdem coniunxit,De Criſpo & Muſtela videbis: & velim ſcire quæ ſit pars duorum.

264.3 Qui nuper eſt,epiſtolas mihi pronunciabat verſiculis factas)Mihi non parũ videtur hic locus eſſe deprauatus: nam ante dictionẽ EPISTOLAS,nõnihil videtur deſiderari:& pro FACTAS, antiquiores, probatioréſque codices FACIES habẽt.Nõnulli FACETIS corrigũt,quos nos, quoniã nihil melius habem⁹, ſequimur: nec enim penitus probamus: quòd niſi manu ſcripti codices reclamarẽt,receptã ab aliis lectionẽ non dãnaremus.

266.1 Velim cures eas titulum Oluestorũ) Ea eſt vetuſtioris noſtri exemplaris ſcriptura, vt qui obſeruaſſet,quàm ſæpe in eo, E pro F poſitum ſit (cuius errati nos multis locis lectorem admonuimus) turpiſſime deprauatum locum facile corrigere potuerit:CICVLVM enim,non(titulum)in eodem legitur,vt quin FASCICVLVM legendum ſit,dubium eſſe non poſſit.Cetera autem recta ſunt,& integra in antiquis libris,vt nos ſcripſimus:tam paſſim autem (faſciculus) hoc ſignificatu capitur, vt exemplis ad hoc oſtendendum opus non ſit.

267.1 Ventum eſt tamen ad quæ) Non ſemel iam expoſui, crebro vel potius ferè ſemper in antiquis exemplaribus, vbi Q.eſſe debebat,QVAE ſcriptum eſſe: cauſámque huius erroris quam opinatus ſim eſſe,non reticui:hoc autem non paruas maculas,peruerſionéſque creauit,vt alibi oſtẽdimus.Hoc igitur itidem loco Quæ(vt eſt in melioribus codicibus)pro Q.perperam librarios ſcripſiſſe puto,exiſtimóque ſermonem eſſe de Q.Cicerone puero, cuius multa grauia ſcelera Dolabella narrabat perpetrata ab eo in caſtris, dum comes Cæſaris eſſet contra liberos Cn.Pompeii bellum gerentis: quæ quidem appellat ἄφατα & ἀδιήγητα,vt ea quæ adeo turpia eſſent vt recitari & narrari non deberent: inter quæ vnum eſſe dicit,quod excedit omnem turpitudinẽ:id autem ille ita palàm fecerat,vt exercitus,qui illic eſſet,omnis ſciret.Et hic locus in noſtro exemplari negligentia impreſſorum deminutus eſt,deeſt enim QVINTVM,ita enim ſuprà oſtendimus legi debere ex QVAE:quare tu eum corrige,& tantis eorum peccatis,quoniam aliud fieri non poteſt,ignoſce.

268.2 Valde enim deſiderat Brutus ſiquid egerit,&c.) Nulli manu ſcripti codices eorum quos vidimus, EGERIT habent : & ſanè vacat ea dictio . totus autem locus male punctis diſtinctus erat: in noſtro volumine accuratius
ea collocata ſunt.Dolabella enim erat,qui valde deſiderabat à Cicerone aliquid fieri,quo laudẽ gloriámque cõ-
» ſequeretur: vt etiam non multo poſt affirmat, cum inquit, Volo Dolabellæ valde deſideranti: non reperio quid.
Bruti voluntatem nondum perſpexerat:iubet igitur vt videat an is quoque deſideret:cui ſi cupiet, quamprimum morem gerere vult. Eſt autem omnis ſermo de libris, quos hoc tempore valde multos ſcribebat Cicero : quò enim ſe verteret non habebat,niſi id ſolatium ſui doloris excogitaſſet.Mittebat autem illos familiaribus, neceſſariiſque ſuis,qui monumentis illis celebrari,& famam adipiſci nõ mediocriter gaudebant. Vt autem ad verba veniamus,Brutus,inquit,ſiquid(ſcilicet deſiderabit fieri,inquam)& ad ſe ſcribi,facies vt ſciam. Miſit autem ei poſtea quinque libros de Finibus,cum certior factus eſſet ab Attico,id ipſum non nolle:quod etiam Cicero non multo poſt teſtatur.

270.1 De Bruuniana auctione)Veteres codices Brinniana(quæ vera lectio eſt)retinent. Brinnius quidam Ciceronem multis cum coheredibus heredem reliquit: inter quos erat & eius libertus: vt ex verbis Ciceronis colligitur. Sic
» enim ex antiquis codicibus locum illum legimus,Brinnii libertus coheres noſter ſcripſit ad me velle(ſi mihi pla-
» ceret)coheredes Sabinum Saluium ad me venire. nõ Brinna libertus.Si enim Brinna coheres fuiſſet,omnia quæ
omnibus relicta bona erant , non debuiſſent ab eo Brinniana appellari, quemadmodum ſuprà Brinnianam auctionem vocat. quare meliorem & veriorem hac quoque parte putauimus eſſe priſcam ſcripturam.Iuxta finem

huius libri eadem ratione Brinnianum fundum nominat: quod ambas has (ſi diligenter animaduertas) caſtigatio-
» nes confirmat: eius loci hæc verba ſunt, Veſtorius ad me ſcripſit, vt iuberem mancipio dari ſeruo ſuo pro mea
» parte Heterio cuidam fundum Brinnianum: vt ipſe ei Puteolis rectè mancipio dare poſſet.

271.2 Id ei dereſtabat) Recte meo iudicio fecerant, qui olim huic loco mendi notam adpoſuerant: eſt enim proculdubio peruerſus. noſter antiquior codex & ipſe aliquanto conturbatior eſt: ex eo nos, quam in noſtrum codicē contulimus lectionem, accepimus: quæ & ipſa maculas quaſdam habet, quas eluere non potuimus. qui autem IDEM EDERE RESTABAT legebant, lectionem nullius ſententiæ adamarunt. antiquæ ſcripturæ magis conſentaneum erat, ID EI RESTABAT legere: vt ID bis culpa librarii ſcriptum eſſet: nihil tamen adfirmamus. emendauimus autem pro QVAE INTELLEXERIS, QVEM INTELLEXERIS: ita enim habent manu ſcripti codices, & ſenſus (niſi fallimur) poſtulat: credimus enim hanc eſſe ſententiam huius loci, vt Cicero magnopere ſcire cuperet quonam pacto Atticus ſenſiſſet velle, & cupere Varronem ſibi librum aliquem à Cicerone mitti: ſed illud multo magis, quemnam intellexiſſet à Varrone ζηλοτυπῆσθαι, id eſt quinam
» ille eſſet, cui Varro ζηλοτυπίαν haberet. Non multo poſt de iiſdem his rebus iterum interrogat, Primum quî intel-
» lexeris eum deſiderare à me, cum ipſe homo πολυγραφώτατος nūquam me laceſſiſſet. Deinde quem ζηλοτυπεῖν
» multo Hortenſium minus, aut eos, qui de rep. loquuntur. Cum multos ſuis ſcriptis illuſtraſſet Cicero, ſcire cupiebat quiſnam ille foret cui Varro inuideret: num Brutus, cui ſcripſerat libros de Finibus. Quod ſi non Brutus ab eo ἐζηλοτυπεῖτο, multo minus Hortēſium exiſtimabat ab eo poſſe ζηλοτυπῆσθαι, aut eos, quos induxerat loquētes in libris de rep. illi enim iam mortui, inuidemus autem viuis. quare petit vt accurate totam hanc rem inquirat, & ei explicet. Libros autem ſuos quos tātopere laudat credimus nos plurimis argumētis eſſe quinque libros de Finibus: etſi ſcimus quoſdam non inelegantes, nec ineruditos viros crediſſe dicta ea eſſe de libris Academicis, qui in eo vereor ne decepti ſint: nam nondum libri Academici, quos ad Varronem miſit confecti erant & abſoluti: vt ex inſequentibus verbis colligitur, inquit enim, Multo tamen hæc erunt ſplendidiora, breuiora, meliora. Inchoati igitur erant & imperfecti, cum illis, de quibus ſuprà loquitur & quos laudat, ſupremam iam ma-
» num impoſuiſſet: vt ex his eius verbis apparet, Libri quidē ita exierunt (niſi me cōmunis φιλαυτία decepit) vt in
» tali genere ne apud Græcos quidem ſimile quicquam. Intelligo autem Exierunt, euaſerunt, & poſtquam abſoluti ſunt, ſe mihi oſtenderunt: quemadmodum Horatius in Poetica inquit -amphora cœpit Inſtitui, currente rota cur vrceus exit? Sed in aliis etiam rebus ab eius iudicio nos & ſententia diſſentimus, de quibus ſuo loco accuratè diſputabitur.

272.1 Tamen expecto nouas) Priſca lectio NONAS. eam nos recepimus, partim hoc fideli vetuſtati libri illius tri-
» buentes, partim quia nō multo infrà inquit, Ego ad nonas quemadmodū dixi. quod omnem tollit ambiguitatē.

273.2 Non illa quidē ἀπαιδευσίᾳ ſed in his rebus ἀτριψίᾳ) Nō nihil ſanè mendi habet antiquius etiam noſtrū exemplar in poſteriore Græca dictione, ΑΤΡΕΙΨΙΑ enim in eo ſcriptū eſt, ſed vſitatus illi error: ſæpe enim pro ſim-
» plici I, eo diphthongo abutitur: ἀτριψίᾳ igitur dandi caſu legendū putamus: vt dicat, Academicā rationem nobiliſſimis viris ignotam eſſe, nō quòd eſſent diſciplinarū expertes (erant enim illi eruditi optimis artibus) ſed quia eam tritam, & bene cognitā non haberent. τρίβων apud Ariſtophanem in Nubib' pro ἔμπειρος ponitur, καὶ τῶν κρεμαθρῶν ὢν τρίβων τῶν ἐνθάδε. Necnō apud Euripidem in Medea, σοφὸς γὰρ ἀνὴρ καὶ τρίβων τὰ τοιάδε. inde ἄτριψ alicui' rei ille dicitur, cui res ea bene cognita nō eſt, ſed ignorata. Altera voce vtitur Plato in Euthydemo pro ignoratione diſciplinarū, πλέον ἢ ἐγὼ ἐπὶ τῇ Διονυσοδώρου ἀπαιδευσίᾳ ἀλλὰ σύ γ' ἴσως μοι.

276.2 Ne viderer φιλόδοξος) Non ſolum manu ſcripti omnes, ſed etiam excuſi codices ante Aldinā editionem φιλένδοξος retinent: quæ lectio non video, cur repudiari debuerit: is enim φιλένδοξος eſſe poteſt, qui clarorum & illuſtrium virorum cupide amicitiam, & gratiam ſectatur: eo enim ſtudio quærere videtur, vt ab illis illuſtretur, & illorum beneficio famam adipiſcatur. Fugiſſe Ciceronem in ſuis Dialogis M. Varronem inducere, credidit fortaſſe Atticus, ne ſibi hoc aliquis vitio daret, quòd beneuolentiam eius, vt clari in literis viri ſibi conciliaret, vt eius ſcriptis celebraretur: quam tamen ipſe cauſam ſe in Varrone non mouiſſe adfirmat: etſi vt culpam, & ſuſpicionem omnem euitaret, libenter diſcedebat à talibus viris, qua de cauſa neminem olim eorum qui viuerent, in ſuis Dialogis introducere ſtatuerat.

276.5 Erant enim λογικώτερα quàm inutilia de iis omnia & iniqua viderentur) Vt hic iam fœde deprauatus erat locus, ita nunc planus, & integer legitur: ea ſunt in noſtro antiquiore ſinceræ lectionis veſtigia, vt parum omnino deſideretur, nec vllus mediocri ingenio præditus illis ducibus non ad veram lectionem perueniret. Viderunt hoc etiam Germani, in margine enim ſui codicis hanc quoque collocarunt: ſed cur non vulgata lectione exploſa, & eiecta hanc in ſuam ſedem repoſuerunt? quis illi tam vitioſæ, & fœdæ, hac reperta, locus eſſe poteſt?

276.5 Sunt enim vehementer Antiochia) Græcū diu verbum hic deſideratum eſt, ne ſpatio quidem illi relicto. libet autem exponere quàm parua peruerſio tam magnum incommodum attulerit, vt à doctiſſimis viris, in quorum manibus, quantum illis commodum fuit, liber quem nunc domi noſtræ habemus manſit, intellectum & reſtitutum non ſit: ita enim in eo eſt ΡΙΟΑΝΑ: vt ſi circulo illi punctum in medio, tanquam cētrum colloces, quod à librarius negligenter relictum eſt, omnes tenebras expuleris, lucémque illi dictioni, & ſplēdorem reddideris. Hæc autem poſtquam illuſtrata ſunt, tam clara & aperta, magnas moleſtias exhibent antequam intellecta ſint. nec nunc ideo hoc dicimus, quia valde nobis in his nugis placeamus: nam & Germani hoc antè viderant, & minuta hæc eſſe, & leuia ſentimus. Antiochus autem hic Aſcalonita veteris Academiæ ferè iam deſertæ patrocinium ſuſcepit, eámque totis ingenii viribus defenſitauit: fuit autem L. Lucullo valde familiaris, vt Plutarchus in eius vita tradidit, ſic autem de eo loquitur, ἴδιον δὲ τῇ ἀκαδημίᾳ ἐξ ἀρχῆς ἐρῶν καὶ φίλον ἔχων ἐν τῇ νέᾳ λεγομένῃ καίπερ ἀνθούσῃ τότε τοῖς καρνεάδου λόγοις διὰ φίλωνος. ἀλλὰ τὴν παλαιὰν πιθανὸν ἄνδρα καὶ δεινὸν εἰπεῖν τότε προστάτην ἔχουσαν τὸν ἀσκαλωνίτην ἀντίοχον ἐκ πάσης σπουδῆς ποιησάμενος φίλον ὁ λούκουλλος καὶ συμβιωτὴν ἀντετάττετο τοῖς φίλωνος ἀκροαταῖς ὧν καὶ κικέρων ἦν. Idē ferè de eodē loquitur in vita Bruti. Vides igitur etiam Plutarchū idem

ſentire cum Cicerone, qui Antiochum πιθανὸν appellet, id eſt magnam habere perſuadendi vim eius orationem, & magno verborum impetu pronunciari tradat.

277.2 Viden' quã philoſophos aut tu nos, &c.) Legimus φιλοσόφως vt aduerbiũ ſit, intelligatúrque (ſentiam') vel (di ſputemus:) ſuprà enim de fama ex rationib' philoſophorũ diſſeruerat. quaſi dicat, Videſne quàm in omni re philoſophia abutamur, & omnes noſtras cogitationes ad ipſius præcepta dirigamus? quod mirari nõ debes. cũ enim cotidie philoſophumena explicemus, videremur ea fruſtra tractare, niſi in vitæ rationib' inſtitutis illis vteremur. Vbi autẽ HAVT·TV NOS legebatur, antiquorũ codicum auxilio, AN TV NOS, &c. emendauimus. Illud autem Græcum aduerbium frequẽter Græci auctores vſurpant. Plut. in Catone maiore, πράως δὲ καὶ φιλοσόφως λέγεται τὴν συμφορὰν ἐνεγκεῖν. Græcis enim φιλοσόφως ſignificat, quod nos vulgo Philoſophicè dicimus.

277.3 Δεδῆχθαι te nollem quod nihil erat) Vetus lectio ἀδῆχθαι parua ſcripturæ varietate, magna ſentẽtiæ. ἀδῆχθαι à δάκνω, quod eſt mordeo, vel δήκω potius, quod in vſu non eſt, idem tamẽ ſignificat, deriuatur. hic eſt igitur ſenſus, Nollem te eo morſum eſſe (nam etiam Latini verbum MORDEO ad animum transferunt) quòd nullum erat: nec enim debuit tam parua res te ſolicitum habere. vel (ſi patiendi verbum pro agendi ſumptũ eſſe vis) momordiſſe te nollem id, quod nullum erat. Vtuntur frequẽter Græci ſuo verbo, cum animi dolorem, & moleſtam acutámque ſolicitudinem ſignificare volunt. vt nutrix Medeæ apud Euripidem de era loquẽs, τί ποτ' ἐργάσεται, μεγαλόσπλαγχνος δυσκατάπαυστος ψυχὴ δηχθεῖσα κακοῖσιν. Cicero etiam Latino vſus eſt lib. VI ad Atticum, Qui ſcribis morderi te interdum, quòd non ſimul ſis.

278.3 Suſtineat currum equóſque, &c.) Mutato horum verborũ ordine integer eſt hexameter in antiquis codicibus: quod etiã Germani animaduertiſſe videntur in ſuo exemplari: quare nos quoque id recepimus. cur enim tot integerrimorũ teſtium fidẽ & auctoritatem dãnaremus? Poſt autem hæc verba SIMILEM FACIT, diu verbũ Græcum deſideratũ eſt: quidam ἐποχὴν Ἑρμοδώρῳ reſtituerũt falſó. Quid enim Hermodoro eſt cum aſſenſionis retentione? ita enim Cicero interpretatur ἐποχὴν. Sumptum autem eſt id proprium nomen ex prouerbio λόγοισιν Ἑρμόδωρος ἐμπορεύεται, quo paulo pòſt Cicero vtitur, ineptéque in hunc locum tranſlatũ. ipſi ex iiſdem codicibus SIMILEM FACIT ἐποχῇ, ſcripſimus, intelligimúſque cum planius explicare vellet Carneades quid eſſet ἐποχὴ, ſemper ſolitum eſſe ſimilitudine τῆς προβολῆς in pugile, & retentionis equorũ in auriga eam declarare, & notam facere. Habent autẽ hæ res ſtatum, & firmitatem, ſed ad tempus, vt maiore vi, & impetu hic in aduerſariũ inferatur: ille vero dato ſigno proruãpat, & in curſum equos cõcitet. Quid autem ſit προβολὴ, ab erudito viro Budæo iam explicatum eſt, qui omnem vim & naturam huius nominis diligenter expoſuit: necnon locum etiam hunc Ciceronis adduxit, & quicquid de eo ſentiret, doctè & ingenue pronunciauit. aperit autem non parũ huius loci ſententiam, qui obſcurus eſt, & eruditionis plenus, illa illius diſerti viri declaratio.

278.4 λόγοισιν Ἑρμόδωρος) Integrũ prouerbium ſenario clauditur. Seruat in hoc morem ſuũ Cicero: partem enim ſupprimit. originẽ ſignificatúmq; eius Sudas exponit. Simplicius in cõmentariis in primum phyſicorũ narrat Hermodorũ Platonis ſodalem librũ ſcripſiſſe de decretis ipſius: vbi cum multas eius opiniones, tum quid de materia ſenſerit, explicarit: hoc autem tradere Dercyllidem, qui & ipſe multa volumina de Platonis philoſophia ediderit.

278.5 Ne & ἀδιόρθωτα habeat Balbus, & ἀτελῆ Brutus) Idem qui ſuprà error maioris erroris cauſa extitit: ſi enim in antiqua ſcriptura in medio circuli, quo quinta vocalis apud illos effingitur, pũctũ ſtatueris, pro ADIOPΘΩTA ἀδιόρθωτα feceris, quæ vera, & ingenua eſt lectio, id eſt imperfecta, & ſi Græcam vocem exprimere velis, nõdum correcta. Reprehendit leniter Atticum, quòd parum diligenter quædam ex libris de finibus continuerit: ex hócque non parua incommoda naſci oſtendit. nam cum Bruto, ſuaſore eo ipſo Attico, II libri deſponſi eſſent, non rectum videbatur vt antea eos Balbus haberet quàm is cui mitti debebát: eſſent enim iam obſoleti cum ad illum peruenirent, vt non grati, iucúndique eſſe poſſent. cui malo aliud etiam accedebat, quòd inemendata, & inchoata ea ſcripta Balbus habebat: nondum enim ea abſoluerat, & quaſi ſupremam illis manum Cicero impoſuerat. Græcas has duas voces totidem Latinis non incommode interpretatur, cum eandẽ hanc ſententiam paulo pòſt
» pronunciat, Tantũ nolebam aut obſoletum Bruto, aut Balbo inchoatum dari. nam paſſim imperfectum, & rude INCHOATVM appellare Ciceronem notum eſt. Prima Græca voce vtitur Simplicius in phyſicis 116, de Ariſtotele loquens, qui rudes, & mancas antiquorum ſentẽtias de Infinito corrigere aggrediebatur, καὶ τὰς ἀδιορθώτους ἐννοίας τὰς περὶ τοῦ ἀπείρου ἐφεξῆς διορθῶσαι πειρᾶται. Poſteriore ipſe Cicero in epiſtola ad Varronẽ, Etſi erat ἀτελὴς illa epiſtola, &c. Deleuimus autẽ paulo ſuprà maculã, quæ non mediocriter ſenſum fœdabat: pro QVICQVAM BRVTO enim caſtigauimus, ab antiquis exemplaribus adiuti, CVIQVAM ANTEQVAM BRVTO.

280.1 Sed ea timui foras dari) In antiquis codicib' ſincera lectio manet, hæc enim inquinata eſt: ſic autẽ in illis, SED EA TVM FORAS DARI. Redit autẽ ad rem de qua ſuprà egerat: quòd Atticus ſe inuito quædã ex libris de Finibus edidiſſet: de quo Cicero familiariter cũ eo queſtus eſt': affirmátque ſe valde velle ſua ſcripta apud eũ eſſe, nõ tamen ea prius diuulgari, quàm cõmuni cõſilio ea edẽda eſſe cenſuerint. Quàm falſa & rudis vulgata lectio eſſet, quiuis, ſi diligẽter attendat, videre poterit. Nõ omittendũ omnino videtur, etſi parua res ſit, quòd in antiquiore noſtro paulo pòſt vbi in excuſis SATISFACIENDVM FVISSE legitur, SAT FACIENDVM eſt: nam id etiã in margine ſui codicis Germani adnotarũt, vt qui in vetuſto illo, quod habuerũt, exẽplari legerint: quod enim in priſcis monimẽtis inuenerim', nõ poſſumus animũ inducere vt penitus contemnamus.

280.2 Ad tribunos quòd appelles, valde probo) Veteres codices, ATTRIBVTOS QVOD APPELLAS VALDE PROBE habent: longe diuerſa hac à noua lectione & ſentẽtia, & verbis. Eã ſanè ego recepi, quia in priſcis exẽplaribus inueni, & quia ſinceriorem iudico: quãuis autẽ vulgatã falſam dicere nõ poſſim, nõ tamẽ ingenuã & huic loco aptã eſſe arbitror, nec enim de ea appellatione hic agi puto, quæ fit cũ ad ſuperiorẽ poteſtatẽ quis cõfugit: ſed Appellare hic ſignificare cenſeo, admonere de pecunia: quo ſignificatu Cicero frequenter illud vſurpat: Appellaréque attributos, vt Appellare ſpõſores dictum eſſe, diſſeruit Budæus in annotat. in Pãdectas, ex

Varrone & Cicerone diligenter de huius verbi origine & natura. Attributos vt adlegatos dictos exiſtimo, non quòd idem vtriuſque verbi ſignificatum eſſe cenſeam,ſed formatione tantū & à ſuo verbo conſimili deriuatio-
» ne.de quibus Cicero ad Q. Fratrem,Sed idem Nerius index edidit adlegatos Cn.Lentulum Vaciam,& C.Cor
» nelium. Et pro A.Habito,In quo inter adlegatos Oppianici nomē primom eſſe conſtabat.Sed vltimo etiam volumine de bello Gallico,ſiue illud Oppius,ſiue Hirtius ſcripſit,eſt hoc nomen, etſi de alia attributione video illic intelligi,Erat attributus Antonio Præfectus equitum C.Voluſenus Quadratus,qui cum eo hibernaret.

281.2 Quanquam iſta retentione omnes vt ait ei Trebatius.)Hæc erat communis lectio,quæ ſanè aut manca eſt,aut aliquid intelligi,quod ſententiam perficiat,neceſſe eſt:certe obſcura eſt.Quam nos lectionem ſecuti ſumus,eruimus ſanè eam ex antiquo exemplari: aliquantulum etiam in illo contaminatam ſcripturam adiuuantes, modice tamen,& temperate.eſt etiam in re de qua loquitur obſcuritas,vt vix quicquam liquido aſſeri poſſit.

281.2 Noſti domum quam cōfice ἀλόγως.)Quia in antiqua ſcriptura media litera Græcæ dictionis defecit, vt ΕΥΑΓΩC legatur:quidam crediderunt debere εὐαγῶς legi.ita magnam autem ſimilitudinem habet prima impermutabilium cum prima totius Alphabeti,ſi maioribus formis eas conſcribas,quemadmodum in priſcis exemplaribus & monimentis ſcriptæ ſunt,vt ſæpe ab imperitis librariis confundantur.Hoc etiam ſuſpicati ſunt Germani, qui εὐαγῶς legunt.nos facile adducimur, vt credamus receptam lectionem probam eſſe: ideóque eam conſeruauimus.nam quòd antiqua ſcriptura vna litera deminuta eſt,non mirum videri debet.Præterea non multo antè
» huius aduerbii nomen vſurpat,cum vt mihi videtur,eandem hác rem exponeret,Locum,inquiēs, hominibus nō
» ſane probo, quòd eſt deſertior:ſed habet ἀλογίαν.nam quòd crebro hoc nomine vtatur, cum Latinam vocem, quæ id exprimeret non haberet,omnibus,vt arbitror,compertum eſt.

282.1 Quid eſt quod Hermogenes mihi Clodius &c.)Obſcuritas tanta eſt rei de qua loquitur,tantáque breuitas verborum,vt verear ne peruerſio mendúmque aliquod inſit: non tamen receptam lectionem variaui,quamuis antiqua exemplaria pro CORCYRAE, CVRRERE habeant: quod tamen non adeò neglexi vt ſilentio præterirē.Quis enim in tantis tenebris hanc magis, quàm illā lectionē verā eſſe cōuincere poteſt?Corcyræ Q.puerum fuiſſe poſt deuictum Pompeium Magnum ſcimus:ſed quid hoc ad hunc locum, com tanto temporis interuallo antè id fuerit?nos nihil,quo vlla ratione poſſimus huic loco lucem aliquam adferre habemus.

283.2 Quod enim aliud argumentū epiſtolæ noſtræ,niſi colatia fuit?)Manu ſcripti libri COLACIA rectè:nos tamen Græcis literis Græcā vocem,vt rē clariorem faceremus,ſcripſimus.qui enim ſibi propoſuiſſet ea ſcribere in ea epiſtola quæ illum velle arbitrabatur,nihilque aliud ſpectaret niſi ei placere,is argumentum epiſtolæ ſuæ aſſen
» tationem habebat:id enim proprium eſt adulatoris ad volupeatem loqui,vt Colax ille Terentianus, Negat quis,
» nego:ait,aio:poſtremo imperaui egomet mihi omnia adſentari. Infrà Latino nomine vtitur, & ſe hoc cogi la-
» mentatur his verbis,De epiſtola ad Cæſarem(iurato mihi crede)non poſſum:nec me turpitudo deterret, etſi ma
» xime debebat:quàm enim turpis eſt aſſentatio?cū viuere ipſum turpe ſit nobis:ſed vt cœpi, nō me hoc turpe de-
» terret. Nā quòd aiunt Beroaldū COLLATIO emendaſſe,vix adduci poſſum vt credā verum eſſe: non enim veriſimale eſt tam ineptam & falſam lectionem,non omnino rudem & imperitum virum probaſſe.

284.2 Video nihil aut paucam aut vt balnearia,&c.) Totus hic locus fœde deprauatus erat in impreſſis codicibus,in manu ſcriptis multo integrior,ex quibus eam,quam ſecuti ſomus lectionem eruimus,quæ aut recta eſt,& ingenua,aut illi valde proxima,niſi fallimur.Chryſippus autē hic eſt architectus ille, de quo mentionem facit ad Trebatium ſcribens, Chryſippus Vettius Cyri architecti libertus fecit vt te nō immemorem putarem mei. vtebatur
» autem hoc in ſuis ædificationibus lib.XIIII,Sed quòd quæris quî arceſſerim Chryſippum, tabernæ mihi duæ
» corruerunt,&c. debebat autem illud(vt opinor) CVIVS INSVLSITATEM BENE NORAM καὶ παρίσωσιν legi:credo enim inſulſitatem villæ intelligere:vt dicat in villa ſe videre nihil,aut pauca mutata.

285.3 Non ſanè quadratulo aliquē olympia.)Locus adeo mutilus,& inquinatus,vt ſine meliorum codicum ope vix credā poſſe reſtitui:mihi non viſum eſt à vetere ſcriptura diſcedere,ne,dum conarer corrigere,magis deprauarē.

286.2 De epiſtola ad Cæſarem καλτηρὶ.)Nos κεπφῶσαι ſcripſimus. in vetere illo maxime probato quāuis non integre κεπφῶσαι legatur,ea tamen eſt ſcriptura, vt nihil vicinius eſſe poſſit.Vtitur & alibi Cicero in his epiſtolis ab eadem aue deriuata voce pro fatuus & ſtultus,Sed ego ipſe κέπφωμαι.quæ ſit hæc auis,parum compertum eſt. Theodorus fulicam interpretatur.Virgilius,& Cicero ex Arato videntur fulicā appellaſſe, quam ille ἐρῳδιὸν vocarat.Nullo modo,vt quidam crediderunt, Ciceronis fulix eſſe poteſt auis quā nos eodem penè nomine appellamus:illa enim alba,nam dixit Cicero,Cana fulix:hæc autem nigra.ſed neque κέπφος (niſi fallor) eſt noſtra fulix:interpres enim Arati tradit cepphon eſſe gracili admodom & minuto corpore, vt ferè nihil aliud ſit,vt ipſe inquit,quàm oſſa pinnæque:noſtra autem pleno ac pingui eſt corpore.ſed hæc non eſt quæſtio huius loci: multa quæ traduntur de Cepphi inſulſitate non abſcondita eſſe poſſunt diligentibus.

286.3 Facilius etiā ſi canū haberes.)Kanū habēt antiquiores codices.De hoc loco antè locutus ſum:mihi, vt ingenue fatear,non perceptum eſt quæ ſit origo & vis huius dictionis:ab aliiſque libēter perdiſcerē.Iidem libri MOVERE habent,non MONERE:quamuis ex loco qui eſt lib.XII huic conſimili Monere potius quàm Mouere videatur legendum.omnia tamen adeo incerta ſunt,& confuſa,vt nihil meo iudicio tutius,& melius fieri poſſe videatur,quàm ab antiquis exemplaribus non multum deflectere.

287.1 Πολιτικὸν non inuenio.)τριπολιτικὸν habēt manu ſcripti codices,quæ vera eſt lectio:ſcripſit enim Dicæarchus librū cui titulus erat τριπολιτικὸς,ex quo quædam adducit Athenæus lib. IIII δειπνοσοφιστῶν, περὶ τῶν φιδιτίων οὕτως· Δικαίαρχος τάδε ἱστορεῖ ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ τριπολιτικῷ. nam quod antè καταβάσεως dicit, alios eiuſdem libros intelligit,quos ſcripſit περὶ τῆς εἰς τροφωνίου καταβάσεως.hæc enim integra eſt illius operis inſcriptio,de quo item Athenæus meminit lib.XIII,Δικαίαρχος δ' ἐν τοῖς περὶ τῆς εἰς τροφωνίου καταβάσεως φησί. Videndum autem accuratius, an quo loco ſuprà mandat vtroſque ſibi Dicæarchi mitti περὶ ψυχῆς,mēdum in-
» ſit:tres enim arbitror de anima libros eum ſcripſiſſe. Cicero in primo lib. Toſculanarum, Dicæarchus autem in

eo ſermone, quem Corinthi habitum tribus libris exponit, doctorum hominum diſputantium primo libro mol tos loquentes facit: duobus Pherecratem quendam Phthiotam ſenem. Eodem etiam libro, Acerrime autem deliciæ meæ Dicæarchus, is enim tres libros ſcripſit qui Leſbiaci vocantur, quòd Mitylenis ſermo habetur, in quibus vult efficere animos eſſe mortales. vt vtrumque horum voluminum in quibus de anima loquitur, in tres libros diſtinctum ſit, niſi aliud etiam περὶ ψυχῆς volumen confecerit, quod duobus libris contentũ ſit. Sed potius Cicero cum dixit, Dicæarchi περὶ ψυχῆς, vtroſque velim mittas. ſermones intellexit, nõ libros: illum ſcilicet, qui Corinthi eſt habitus, & illum qui Mitylenis: quorũ vterque tribus libris exponebatur. quod ſanè verius eſſe puto, vt cõſeruetur recepta lectio: quamuis in eo verbo aliquantulũ vetus ſcriptura contaminata ſit, quod dubitationẽ mihi attulit ne in hoc loco mendum aliquod ineſſet.

287.3 L. Popilio, P. Rupilio COSS. annis XIIII antè quàm prætor factus eſt:) Veteres codices COSS. non habẽt vt diligenter videndum ſit an quandoque breuitatiſ conſulentes id omitterent, intelligeretúrque nihilominus: nã quin ſæpe in ſcribendo huiuſcemodi compendia ſectarentur, dubium non eſt: etenim in hac ipſa pagina id multis locis vſurpatum videbis, ſi antiquos libros inſpexeris. Nã & an. pro (annis) & mag. pro (magiſtratus) in illis ſcriptum eſt: quæ tamen non neceſſe habuimus omnia recipere, ne imperitum lectorem nimis perturbaremus: quædam tamen non diſſimulauimus. Pro Quæſtor autem multis locis prima tantum eius nominis litera poſita eſt. in epiſtola etiam quadam ad Ampium BEN. pro BENEVOLENTIA ſcriptum eſt in Mediceo codice: ſic enim ibi hic locus legitur, Nec iis concedo, quanquam ſunt ſingulari in te ben. vt te ſaluum malint, quàm ego. Nam de TEM. pro TEMPORE alibi diximus: ſed alia eſt ratio horum compendiorum, quibus librarii breuitatis ſtudioſi vtebantur, & illius, ſi ita legi debet, de quo ſuprà diximus: nam id ſermonis erat, & vſus, qui aliquid intelligi malebat, quàm proferri.

288.3 Memini enim tui.) Veteres libri TVVM: vt intelligatur (factũ) aut huiuſcemodi aliquid: ſæpe enim ſic loquitur, vt in prima Tuſculana de Socrate loquens, Sed ſuum illud, nihil vt affirmet, tenet ad extremum. ſcilicet morem, vel conſuetudinem.

288.3 De vrbe augenda à ponte Miluio ad Tiberim, &c.) Hic locus fœdis maculis diu inquinatus manſit, quas, vt ſperamus, ſuſtulimus, meliorum codicum auxilio vſi: id autem & Germani prius fecerant, qui quidem in ſui libri margine eam, quæ nobis probata eſt ſcripturam adnotarant. Nullam autem rationem, aut ſentẽtiam habent vulgata verba: quomodo enim vrbs augeri poteſt à ponte Muluio ad Tiberim, qui pons eſt ſupra Tiberim? ſed ne pluribus manifeſtum mendum argumentis refellamus, lux, claritáſque, quam vetus ſcriptura ſecum fert, ſatis eſt ad vulgarem lectionem conuincendam, ſeque cõfirmandam. Abundat aũt in ea AD præpoſitio, & ex PAVCI (duci) faciendum eſt: ſic autẽ ſuis locis punctata oratione, omnia certa & plana erunt: cum enim vrbem augere vellent, eorum conſilium erat Tiberim deriuare, & ſecundum montes Vaticanos ducere, ſumpto initio fluminis deducendi à Ponte Muluio. Ducere autem flumen dictum eſt quemadmodum ad Q. Fratrem Ducere aquã dixit prima III lib. epiſtola, Et ſimul M. Taurum quem tibi audio promiſiſſe, qui nunc Romæ, eſt de aqua per fundum eius ducenda, rogabo. Quod autem Muluio non Miluio ſcripſimus, dedimus id priſcorum codicum auctoritati & fidei, qui ſic & ipſi hoc loco habent: nam apud alios etiam auctores, & maxime Cornelium Tacitum inſpectis vetuſtis exemplaribus idem obſeruaui.

288.4 Te tamen in tua re confici minime volo.) Antiqui codices IN VIA CONFICI, habent, quos ſecuti ſumus: id eſt dum ad me accedis, in itinere nimium laborare, & defatigari, & cum ſenex eſſet confici, & conſumi. Frequentius in hoc ſignificatu capitur hoc verbum, quàm vt id exemplis docere oporteat: eadémque de cauſa credimus nos eum Dionyſio etiã ignoſcere, quòd ad ſe non veniat, quòd nollet eũ nimis in via defatigari & confici.

289.4 Poſſe 10 diem tertium differre.) Sincerior eſt (niſi fallimur) antiquorum codicum lectio, IN DIEM DIEM DIFFERRI: id eſt proferri auctionem: quòd ſi ad eum diem qui propoſitus erat, nondum Cæſar aduenisset, diem illum deſtinatum in alium diem differri: & ita donec Cæſar adeſſet. Paulo autẽ pòſt in verbis Q. Ciceronis pueri (quæ nos, vt facilius diſtinguantur, maioribus literis conſcripſimus) illa non leguntur in antiquioribus libris, NON PROBO: quod culpa, vt puto, librarii commiſſum eſt: niſi imperfectam, & mancam clauſulam adduxit, vt verbum quo oratio illa concluderetur, in parte quæ relicta ſit, omiſſum fuerit, ſuppleta autem poſtea ſit ab aliquo, qui quod deſiderari credebat iniecerit: cum tamen idem verbum à Cicerone repetatur, videntur potius negligenter eſſe in deſcribendo illæ voces relictæ.

290.2 Bruti noſtri cotidianis &c.) Locus hic mancus, deprauatúſque eſt: nec melior ſanè eſt aut integrior (vt videtur) antiqua lectio: quam tamẽ hic omnibus proponemus, ſi forte alicuius induſtria in integrum, deletis maculis, & peruerſionibus quæ eam occuparunt, reſtitui poſſit: QVAE BRVTI NOSTRIS COTIDIANIS ASSIDVISQVE LAVDIBVS NEQVAS ABEO DE NOBIS HABERI PERMVLTI MIHI RENVNCIAVERVNT, &c.

290.3 πότερον ἢ σκολιαῖς ἀπάταις.) Vetera exemplaria veram, & ingenuam lectionem retinent: quæ tamen vſque ad hoc tempus iacuit difficultate Græcos characteras legendi. nihil autem deſideratur in ea, ſi diligentius attendas: quod tamen manifeſtius nunc apparet, poſtquam veritas eluxit: re nondum perſpecta, & cognita, omnia obſcuritatem augent. Verba ſunt Pindari ſolita pronunciari ab iis, qui incerto animo ſecum deliberant, qua potiſſimum via ſibi ingrediendum ſit ad aliquid agendum. Apud Platonem ea legimus, qui & ipſe ſimili de cauſa ea adducit: eſt autem locus II lib. πολιτείας: ὥσπερ ἂν εἰ οἶμαι συλλογίσασθαι ἐξ αὐτῶν ποῖός τις ἂν ὢν καὶ πῇ πορευθεὶς τὸν βίον ὡς ἄριστα διέλθοι. λέγοι γ᾽ ἂν ἐκ τῶν εἰκότων πρὸς αὑτὸν κατὰ Πίνδαρον ἐκεῖνο τὸ, πότερον δίκας τεῖχος ὕψιον ἢ σκολιαῖς ἀπάταις ἀναβὰς καὶ ἐμαυτὸν οὕτω περιφράξας διαβιῶ. exponit autem ipſe quid per prima verba intelligat, id eſt vtrũ aperte hominẽ aſpernere, & reſpuã, ἢ σκολιαῖς ἀπάταις: ſic enim legimus genera̋di caſu, vt eſt etiã ſi diligenter attendas in Latinis antiquioribus exemplaribus, & vt legitur apud Platonẽ, vt ſuperiori caſui reſpõdeat, pendeátque pariter ac δίκας à nomine illo τεῖχος: eſt autem Doricus ſermo, vt cetera ferè eius poetæ.

290.6 Et maxime φαῖδρον)Sic ferè omnes excuſi deminute,& corrupte.Germani locum reſtituere tentarunt:neſcio tamen an id conſecuti ſint,ſic enim legũt, Et maxime φαῖδρον τῶδι ὅσοι τῆ λαΐδος. Arbitror autem conſimilẽ noſtræ illos in ſuo exemplari ſcripturam inueniſſe:ſed vereor ne ſuus ſenſus eos & coniectura fefellerit : nullam enim commodiorem ſententiã ex ea lectione elicio.Nos quod potuimus non temere auſi ſumus exprimere:cetera potius depinximus.ſi enim ex O faciamus ⊙(in quo ſuprà oſtendimus ſæpe librarium peccaſſe, punctum illud,quod centri inſtar in medio eius literæ eſſe debet,omittentem)cetera nulla correctione egent.Librum tamen Phædrum(vt verum fateamur)hoc titulo ſcripſiſſe non legimus.De poſteriore Græca voce quid dicam non habeo:nihil enim adhuc reperio,in quo acquieſcam.

290.6 Vbi igitur φιλοτέχνημα illud tuum.)Adeo inquinatus eſt,& lacer hic locus,vt nihil deprauatius eſſe poſſit.nã & in ſuperioribus Latinis verbis turpes apparent maculæ, & de hac ipſa Græca voce nihil certi pronunciari poteſt.in codice certe noſtro antiquiore φιλοτέχνημα ſcriptum eſt,alio,& longe diuerſo ſignificatu. φιλότεχνοι appellantur induſtrii homines in artibus excogitandis,& exercendis : τέχνημα enim artificium. Plato in Protagora:ἢ καλὸν ἄν σοι ἐπὶ τέχνημα εἴη κάκιστον ἢ τὸ ἄλλο τι πρὸς σὲ ἐρώτημα ἢ ἀπὸ νοῦ:nos tamen receptam lectionem retinuimus,quia videtur nobis eſſe integrior.

290.6 Quod vidi in parthenon cala & Brutum.)Nihil deformatius hac parte huius paginæ.Germani,In Parthenone Alani:quod nos(quoniam melius non habemus)ſecuti ſumus:nihil enim confirmamus.Antiquior ille noſter codex cum recepta lectione conſentiret,niſi quod T aſpiratum non habet : vnam autem tantùm huic loco ſtellulã adpoſuimus,quæ mendoſum illum eſſe ex omni parte oſtẽderet: ſi enim cunctis eius peruerſionibus adponi debuiſſet,pluribus opus fuiſſet.

290.6 At vellem aliquid deguſtaſſe de fabulis.) Nihil ſanè diſcrepant antiqui codices ab impreſſis hac parte. Viden-
» dum tamen accuratius,an (tabulis) legẽdum ſit:nã antè,quum de Bruto itidem ſermo eſſet,ita inquit,Nec enim
» ad tabulam eum deſideraturus eram:in tali enim negocio cur tu vnus non ſatis es ? Nihil tamen contra antiquã ſcripturam decernere auſim.

290.7 Ad ſaxa acrimonia.)Scripſimus ex melioribus codicibus AD SAXA ACRVNOMA:vt ſit loci nomẽ: non tamen in regionum ſcriptoribus inuenimus locum vllum ſic appellari, quod meminerimus.quanuis autem non omnia certa in hac lectione habeamus,tamen eam longe vulgatæ præponimus:nihil enim illa frigidius.

290.8 Tum enim mentio canai.)Arbitror hunc locum corruptum eſſe.Nihil autem opis adtulerunt veteres codices, quibus prorſum cum excuſis conuenit. ſententia etiam non mediocriter obſcura eſt, & incerta.

291.3 Fatur μακρυνερέδιν.)Antiqua exemplaria,EATVR.Quæ autem ſequũtur Græca verba depinximus cum fide & diligentia:ex his enim quæ circunferuntur lectionibus,nulla eſt cui plane acquieſcamus : nihilque à nobis excogitari potuit quod mediocriter ſatis faceret. Quod igitur(vt in malis)reſtabat,fecimus,vt antiquam ſcripturam omnibus conſiderandam,& excutiendam proponeremus.

292.1 Vel de toto.)Nonnulli ſunt manu ſcripti codices,qui de Cota habent.Athenæus in fine VII libri,quo loco de parſimonia Romanorum loquitur, meminit de Cota quodam Iulii Cæſaris legato in Gallia,qui volumen ediderit de rep.Romanorum,quod Græca lingua ſcriptum ſit:hæc eius verba ſunt,ἰούλιος δὲ καῖσαρ ὁ πρῶτος τῶν πάντων ἀνθρώπων περαιωθεὶς ἐπὶ τὰς βρεττανίδας νήσους μετὰ χιλίων σκαφῶν τρεῖς οἰκέτας τοὺς πάντας συνεπήγετο ὡς κότας ἱστορεῖ ὁ τότε ὑποστρατηγῶν αὐτῷ ἐν τῷ περὶ τῆς ῥωμαίων πολιτείας συγγράμματι ὃ τῇ πατρίῳ ἡμῶν γέγραπται φωνῇ.

292.2 Ne victoria quidem plauditur.)Omnes antiquiores codices VICTORIAE QVIDEM PLODITVR:quos deſerere nolui.ſcio equidem doctiſſimum virum Budæum receptam lectionẽ probare:& Græci ſermonis exemplo confirmare,vt Victoria plauditur,id eſt plauſu excipitur,intelligatur:quemadmodum apud illos ὅθ' ἡ νίκα κροτεῖται.Cum tamen alibi à Cicerone hoc verbum ſic vſurpatum non inuenerim,& veteres codices reclament,antiquã potius lectionem ſecutus ſum.Quòd autem(ploditur)in ea pro(plauditur)ſcriptum eſt,non mendum eſſe puto:nam ita quoque legit Acron in verſu illo Horatii,Cole ſuburbano qui ſiccis creuit in hortis: ſubdítque, Cole, hoc eſt caule, vt clode pro claude,ſorices pro ſaurices,coda pro cauda.Vide igitur in quot nominibus AV tranſierit in O. vt idem quoque in hoc verbo quandoque factũ eſſe mirũ videri non debeat.Quin
» & lib.V harum epiſtolarũ (loreolam) in iiſdem codicibus ſcriptum eſt eo loco, In eodem Amano cœpit loreo-
» lam in muſtaceo quærere:at ille cohortem primam totam perdidit.

294.1 Lepta enim de ſua vi in Curionem laborans.) Quàm fœde corruptus eſſet hic locus,dici non poteſt:quomodo enim nunc de Curione ſermo eſſe poteſt,qui tanto antè in Aphrica à Iuba Rege cũ exercitu interfectus fuerat?Veteres codices IN CVRATIONE, habent.quæ vera lectio eſt:cupiebat enim Lepta ſibi tradi curationem ludorum,quos Cæſar parabat ex Hiſpania reuertens:vtebatúrque opera Ciceronis:qui cum Balbo, & Oppio familiaribus Cæſaris conficeret vt hoc negotium ſibi committeretur:de quo agit etiam in epiſtola ad Lep-
» tam ipſum ſcripta, quæ eſt in libro ad A. Torquatum, his verbis, De curatione aliqua munerum regiorum cũ
» Oppio locutus ſum: nam Balbum poſtea quàm tu es profectus non vidi. tantis pedum doloribus afficitur, vt ſe
» conueniri nolit.omnino de tota re,vt mihi quidem videtur,ſapientius faceres,ſi non curares.quod enim eo labo-
» re aſſequi vis,nullo modo aſſequere:&c.Cum autẽ de ſua vi in curatione laborans dicat, videndum diligentius, an iam hoc impetraſſet Lepta,ad eúmque delata eſſet curatio regiorum munerũ,laboraretque ille poſtea de po-
» teſtate & vi:quam magnam ille ſibi tradi vellet in eo negotio.ſic enim loquitur libro primo de Oratore,Philoſo-
» phi denique ipſius,qui de ſua vi ac ſapientia vnus omnia penè profitetur,eſt tamen quædam deſcriptio:vt is,qui
» ſtudeat omnium rerum diuinarum,atque humanarum vim,naturam,cauſaſque noſſe,& omnem benè viuẽdi ra
» tionem tenere,& perſequi,nomine hoc appelletur.Cum enim oſtendere vellet nullam eſſe ſcientiam, aut artem, quæ non definiri poſſet, atque id exemplo imperatoris,& iuriſconſulti antè declaraſſet, docet etiam philoſophi naturam deſcribi,& explanari poſſe:quanuis ille de ſua facultate,& natura omnia teneat, & omnia ſe poſſe ex-

plicare profiteatur. Paulo ſupra hunc locum,erratum eſſe animaduerti in noſtro codice: vbi enim NEGLECTIORES eſt, NEGLICENTIORES eſſe debet:verebatur enim Cicero ſi ipſe ad numos illos cum coheredibus diuidendos, & ad auctionem faciendam non acceſſiſſet,(quanuis diligentem & officioſum hominem cui negotium illud imponeret,elegiſſet)ne negligentior in re familiari tuenda videretur,& nimis fugitans laboris ac moleſtiarum.

294.2 Cluuiũ autẽ Attico Hordeonio legare, & Terẽtiæ &c.) Meliores codices habent A TITO, HORDEONIO LEGARE.&c.vt Cluuius Hordeonio,& Terentiæ, itémque ſepulchro & aliis rebus legaret HS IↃↃↃ. quam pecuniam Titus heres illis ſoluere, & curare teneretur: à Cicerone autem, qui item heres eſſet, nihil legaret, neminíque vllam pecuniam eum dare teſtamento ſuo iuberet. Præter autem antiquorum codicum fidem, verba illa A ME AVTEM NIHIL:à Tito legi debere oſtendunt,non Attico. Modum hunc loquendi frequenti in vſu eſſe apud Iuriſconſultos notiſſimum eſt:Ciceronis tamen exemplum in Topicis adferemus, quia hic valde accommodatum eſt,Si pater familias vxori ancillarum vſumfructum legauit à filio, neque à ſecundo herede legauit:mortuo filio,vxor vſumfructum non amittet.Paulo autem ſuprà,vbi LIBERALIVS in cunctis,quos vidimus manu ſcriptis,& impreſſis codicibus ſcriptũ, Germani contrario ſenſu (illiberalius) ſcribunt: quod non admiſimus contra tot librorum conſenſum,& rem ipſam ni fallor:aliorũ tamen de hac re iudiciũ ſit.

294.3 Deos mihi doleo.) Caſtigauimus ex vetuſtis codicibus DE COSINIO: quod etiam Germani adnotarũt, vt queratur de obitu huius,quem,vt ait,dilexerat.

295.1 Poſtea quam abs te Agamemnon vt venirent &c.)In veteribus codicibus AGAMEMNO NON,rectè:negatiua enim particula omnino neceſſaria eſt,& ſine ea,ſententia diminuta eſt:quod autem Agamemno ſcriptũ in illis eſt,mendoſum non eſt.Docet enim Priſcianus libro VI(quod antea licet breuius,tradiderat Quintilianus libro primo)antiquos ſolitos eſſe hæc nomina ablata N,proferre,& ſecundum Latinorum regulam in O,terminantium,quod vbique Terentius facit,declinare:exempláque plura huius rei ex Cicerone adducit,vt in frumentaria, Tum iſte Venerius magna voce imperat vt Xeno audiret.pro ξένων.De ſuppliciis, Bexo Tyndaritanus homo nobilis.pro Bexon.Et pro Murena,zeno,pro zenon profert:& huius ipſius nominis Statii exemplum adfert in primo Achilleidos,Conclamant danai,ſtimulátque Agamemno volentes:vt eadem ratione ſic hoc loco à Cicerone dictum ſit.Quod autem paulo poſt erat, SED VT SCRIBEREM FECIT,vt in noſtro antiquiore erat ſcripſimus,SED VT SCRIBEREM TETIGIT.Germani verò pluribus verbis additis ſic reſtituunt,Sed vt ſcriberem tetigit aures nuncius extemplo inſtituta omiſi:ea &c. Quæ nos in nullo manu ſcripto inuenimus,ideóque non recepimus.

298.3 Quippe hominum CCCCM.)Quis non vidiſſet hunc numerum contaminatum eſſe?quæ enim ſtultitia eſt credere Cæſarem tantum comitatum ſecum duxiſſe? In manu ſcriptis exemplaribus ſunt notæ de quibus ſæpe iam diximus:ſignificant autem hominum duo milia,quæ Ciceroni nimis magna multitudo videbatur: verebatur enim ne eam ſua villa capere poſſet.

298.3 Ad VIII Non.nec quenquam admiſit.)Mirum eſt quàm multis peruerſionibus inquinata eſſet hæc valde bella,& ſuauis epiſtola:cum in vetuſtis exemplaribus,vt arbitror,integra & incorrupta maneret.In illis eſt, AD H.VII.Id eſt,ad horam ſeptimã:& paulo poſt vbi in vulgatis erat, POST HAEC IN BALNEVM:eadem exemplaria habebant. POST H. VIII. IN BALNEVM.factæ autem ſunt hæ maculæ ab illis,qui omnia quæ non intelligebant,ſubuertebant.

298.4 Sed benè cocto & condito,ſermone bono & ſi quæris libenter.Exiſtimo hæc eſſe verba Lucilii poetæ. Nam ſi diligenter attendas,agnoſces eſſe phraſim numeroſam.Mihi ſanè videtur integer eſſe hexameter, & duo poſtremi pedes prioris verſus: dictionem enim CONDITO facio initium perfecti verſus, quattuórque antecedentes,ſpondeum ſcilicet illum & dactylum finem præcedentis,qui totus adductus non eſt.Nam quòd,s,intereat in verbo QVAERIS, frequẽs eſt apud priſcos poetas,qui impolitiores erant.Eadem ferè Cicero in II de finibus adducit,Semper Lælius bene.Quid bene?dicet Lucilius,horto cõdito.ſed cedò caput cenæ,ſermone bono.quid ex eo,ſi quæris libẽter:veniebat enim ad cenam, vt ſatiaret deſideria naturæ.An autem aliquid in alterutro mẽdi ſit,facilius ſuſpicari poſſum,quàm in vtro id ſit oſtendere.

298.4 Hoſpes tamẽ nouis qui diceres.)Parua omnino res fuit,quæ anſam dedit librariis errandi,quòd ſcilicet QVI dandi caſu ſic ſcriptum in priſcis exemplaribus erat,propter earum literarum affinitatem ſolitis antiquis ſæpe alteram pro altera capere:nullæ autem erant in illis maculæ:nã NON IS habebãt, vbi excuſi libri mẽdoſe NOVIS:ſed vno quanuis paruo mendo,& errato producto,plura paulatim,& magna gignũtur. Senſus horum verborum tam planus,& apertus eſt, vt declaratione non egeat:neque hæc caſtigatio,vt arbitror,confirmatione. Solemus & nos quibus delectamur hoſpites, quíque nobis cari ſunt, his ferè verbis abeuntes rogare vt cum per ea loca iter faciant,hoſpitii memores ſint:ad nóſque domum reuertantur.

EX LIBRO XIIII EPISTOLARVM AD ATTICVM.

299.3 Cum pro Deiotaro Niceæ dixerit.) Narrat etiam in oratore Cicero Brutũ defendiſſe cauſam Deiotari Regis: quare videtur mendum occupaſſe Græcos Plutarchi codices:is enim in Bruto tradit illum ſuſcepiſſe patrociniũ Libyæ regis,cauſamque eius conſtanter egiſſe:quẽ cũ innocentem oſtendere nõ potuiſſet, magnitudinéque criminum regis victus eſſet, precibus tamen, & interceſſionibus conſeruauit illi nõ paruam partem regni. hæc ipſius verba ſunt, καὶ δὴ καὶ τῷ τῶν Λιβύων βασιλεῖ προσηγορῶν μὲν ἡττᾶτο τῷ μεγέθους τῶν κατηγοριῶν, δεόμενος δὲ καὶ παραιτούμενος ταῦτα πολὺ αὐτῷ διέσωσε τῆς ἀρχῆς: nec enim Africa regem habuit: nec qui erant eius regionis reges, cauſam capitis dixerunt apud Cæſarem,quod ſciam.

300.2 Quod autem ad te ſcripſeram obſecro fortaſſe &c.)Nos legimus OBSCVRE,quod Germani etiam ex vetuſto illo codice adnotarant.Ex vulgata lectione nullum idoneum ſenſum eliciebamus:nec verba ſatis,niſi falli-

mur,inter ſe cohærebant:explicat apertius quod ſuprà obſcurè & ἀσαφῶς narrauerat.

301.2 Torumbus Balbi nullus adhuc.)Locus ſententia, & verbis obſcurus:vetuſtiores codices,quod etiam Germani adnotarunt CORVMBVS: non tamen quem intellectum hæc verba habeant, liquido affirmarim. Interpres Thucydidis cũ hũc locũ è primo libro exponeret ἐν ἔρσει κρωβύλου: loquẽs de quibuſdam capillorũ plicaturis, Corymbum eſſe tradidit plicaturam eam,quæ mulierum eſſet.hæc eius verba,κρωβύλος δέ ἐστιν εἶδος πλέγματος τῶν τριχῶν ἀπὸ ἑκατέρων εἰς ὀξὺ ἀπολῆγον: ἐκαλεῖτο δὲ τῶν μὲν ἀνδρῶν κρωβύλος, τῶν δὲ γυναικῶν κόρυμβος, τῶν δὲ παίδων, σκορπίος .An de huiuſcemodi capitis ornatu,& corymbo hic ſermo ſit,ignoro.

303.2 Quoniam quidem ἰλίγγιασα quam leuiter commotus.)Cum diu Græcum verbum deſideratũ eſſet inani ſpatio relicto,Germani primi ἰλίγγιασα reſtituerunt,quos non reprehendimus,cum ipſi etiam id fecerimus: & ſanè ita ferè habẽt noſtri antiquiores codices:in illis enim eſt ICEIΓHCA:vt,ſi ita legendũ eſt, in prima tantũ litera peccatum ſit. Nam vt non multo antè admonuimus,C ſæpe in Latinis exẽplaribus pro I poſitum inuenitur, vt hic iam vſitatus error minus perturbare debeat.ſed quod magis conſiderandum eſt , cur Græca hic voce vſus ſit non videmus : animaduertimus enim nunquam ferè Ciceronem Græcas voces in Romano ſermone vſurpare, niſi cum Latinas non habet,quæ id quod vult plenè & perfectè exprimant.Poterat autẽ hoc egregiè Latino verbo explicare,& reddere.Præterea ſenſus parũ nobis planus,& apertus videtur:cuius rei cauſam fortaſſe in ſe habet peruerſio aliqua in hac ipſa dictione:quod tamen non adfirmamus: placuit tamen ingenuè fateri, quod nobis non paruum ſcrupulum iniecit.

303.2 Ab aleatore φυρμὸς πολύς.) Ita habent cuncti & excuſi, & manu ſcripti codices quos vidimus , exceptis Germanicis,qui, A BALNEATORE habent: nos cum in nullis ita ſcriptũ antiquioribus inuenerimus , receptã lectionem mutare noluimus:error tamẽ facilis in alterutram ex altera dictionem. Si compertum nobis eſſet quẽ intelligeret , poſſemus fidentius ex eius vita , & moribus confirmare quæ ſincerior lectio ſit: quod cum ignoremus,vtranque voluimus teſtatam relinquere:vt cum hoc certius factum fuerit,poſſit vnuſquiſque eam quæ magis congruens illi eſt,eligere.

303.2 Cui certè ſi poſſem mederi,odiſſe non deberẽ:)Veteres codices DESSE NON DEBEREM. Nos caſtigauimus DEESSE: animaduertimus enim in infinitis penè locis ex duabus vocalibus coniunctis alterã ſuppreſſam eſſe.Huius rei plura habemus exempla: vnum non longe petitum.nam in hac ipſa epiſtola CVSTODIS pro cuſtodiis iidem codices habebant:quod cum aliquis non animaduertiſſet,CVSTODES caſtigauit, an corrupit? quis enim non videat antiquis maxime exemplaribus ſuffragantibus,CVSTODIIS legendum eſſe?Fatetur ſuum officium fuiſſe,ſi mederi poſſet,non deeſſe reip.& illi rerum tumori,qui excitatus eſſet: quàm tamen remedia difficilia ſint explicat.Sæpe ſic loquitur,vt hoc ipſo in libro, cum eandem ſentẽtiam exponeret,
» Impendentis periculi nonnihil vitare videor, ſed caſurus in aliquam vituperationem, quòd reip. defuerim tam
» graui tempore.Ex vulgata lectione nihil niſi ineptum & frigidum intelligi poterat.

304.1 Nam de Octauio ſcis quæ expecto.)Antiqui etiã noſtri SVSQVE DEQVE habent: nam hoc ante nos Germani animaduerterunt: voluimus tamen noſtrorum etiam codicum cõſenſum,& auctoritatem producere, quo pluribus quaſi teſtibus vulgata,& corrupta lectio conuincatur,& penitus deleatur. Súſque déque Sex. Pompeius,plus,minuſve ſignificare tradit:quo modo alii non ineruditius exponant,notum & manifeſtum eſt.

304.2 Nam quoniam Fundis ſum cum Ligure noſtro ſtructore &c.)Nos ex antiquis exemplaribus legimus CVM LIGVRE NOSTRO, DISCRVCIOR SESTVLII FVNDVM &c.Erat enim fortaſſe hic Seſtulii fundus in illis locis,vt animo æquo videre nõ poſſet illũ à verberone Curtilio iniuſte poſſideri.DESCRVCIOR tamen potius eſt in illis:quod etiã in aliis vocibus obſeruauimus: vt in Deuerſoriũ,& Deuertor:ita enim ſemper in antiquis libris ſcriptum offendimus. quod cum factum eſſet in prima huius libri dictione (Deuerti enim in illis eſt)diu Reuerti,mendoſe lectum eſt: contrà in iiſdem Dilectus,pro Delectus, cũ de delectibus militũ ſermo eſt,ſcriptum repperi.Quòd autem Seſtulii fundum legendum ſit,confirmant etiam hæc verba, non mul
» to pòſt poſita,At ego cum tibi de Curtilio,Seſtulianóque fundo ſcripſi,de Cenſorino,de Meſſala,de Planco, de
» Poſthumio,de genere toto,&c.

304.3 Is mihi de Matio & de rep.&c.) Antiqua exemplaria DE MARIO:quam ſinceram eſſe lectionem puto.
» Huius hiſtoriã narrat Valerius Maximus lib.IX cap.'de Herophilo medico equario:paulo ſuprà,Quid de Ma-
» rio?quem quidem ego ſublatum rebar à Cæſare. Item in prima Philippica,Liberatus cædis periculo paucis poſt
» diebus Senatus:vncus impactus eſt fugitiuo illi,qui in C.Marii nomen inuaſerat.

304.4 A Cicerone mihi literæ πεπυκνωμέναι & bene longæ:)Caſtigauimus auctoritate vetuſtorũ codicum πεπηγμέναι,& paucis poſt dictionibus πῖνος.Quod ſentiremus de hac dictione,antè diximus:vbi locus etiam Damaſcii adductus eſt,quem Sudas citat.

305.5 Cũ à ſe Catilius circumſederetur.)Scribendum CAECILIVS:quod etiã Germani ex vetere(vt opinor)ſuo codice viderunt:intelligit autem C. Antiſtium veterem,qui literas ad Balbum miſit, quibus loquebatur de bello quod contra Cæcilium Baſſum gerebat in Syria.Quis autem hic fuerit Cæcilius,diligenter narrat Dion libro Romanarum hiſtoriarum XXXXVII, & qua ratione cum ex aduerſo prælio Pompeii fugiſſet,in Syriam venerit,magnáſque ibi copias pararit,& iuſti exercitus dux factus ſit. Tradit tamen Alchãdonium Arabem eum ex obſidione exemiſſe,illum qui contra Parthos Luculli rebus fauit.Parthos autem, quáuis & ipſi à Baſſo acciti cũ magnis copiis,ad eum veniſſent,nihil tamen memoria dignum feciſſe:paruóque tempore propter hyemẽ manſiſſe.Huius Baſſi meminit Cicero in Oratione pro Deiotaro:etſi (Cælius)deprauatè pro (Cæcilius)ibi ſcriptũ eſt.
» Inter alia autem crimina dixerat accuſator Regem ad eum nuncios miſiſſe : verba Ciceronis hæc ſunt, At miſit
» ad Cæcilium neſcio quem,ſed eos quos miſit, quòd ire noluerunt,in vincula coniecit.Infrà,Sed tamen cum ad
» Cæcilium mittebat,vtrum cauſam illam victam eſſe neſciebat,an Cæcilium iſtum magnum hominem putabat?
» quem profecto is, qui optimè noſtros homines nouit: vel quia non noſſet, vel ſi noſſet contemneret . Præterea

» D.Brutus in epiſtola ad Brutum & Caſſium, Quia vbi conſiſtamus non habemus, præter Sex.Pompeium & Baſ-
» ſum Cæcilium, qui mihi videntur hoc nuncio de Cæſare allato firmiores futuri.

306.3 Redeo ad Theobaſſos, Sueuos, Francones.) Quam nos lectionem ſecuti ſumus, ex antiquis exemplaribus eruimus. Opinio autem noſtra eſt hæc eſſe nomina veteranorũ, qui ex haſta, & largitione Cæſaris magnas opes ſibi acquiſiuiſſent: & in fundos, poſſeſſionéſque aduerſariorum inuaſiſſent: quorum amittendi metu rem. turbari cuperent, & omnia potius commiſceri quàm pati opimam illam prædam ſibi è manibus eripi.

306.4 Sed vt ſcribis ῥιζόθεμιν magnam cum Antonio) Vna tantũ litera diuerſa eſt antiqua lectio: quanuis eam quoque aliquantulum vitioſam eſſe putem. nam vulgata, & ipſa mihi parum ſatiſfacit. Videndum eſt an debeat emẽdari ἐριδόθεμιν, vt ſignificare voluerit concertationem Octauii cum Antonio de Cæſaris hæreditate, cuius ille magnam partem auerterat: nam antequam armis contenderunt, iure & legibus diſceptarunt. Probat hic igitur Cicero, (ſi ita legas) iudicium Attici, qui inter illos magnam litem erupturam ſcripſerat: ſiue fortaſſe per hoc verbũ rẽ ad arma venturam, & contemptis fractíſque legibus, armis illos dimicaturos ſignificarat, & orituram inter eos iuris fractionem & diſſolutionem. Multa ſanè cõponunt & cõplicant nomina cũ hac voce Græci. nam ἐρισφόρον dicunt, & ἐρίδρομος, & ἐρισφάλεια: quare non mirum eſſet eos etiam ἐριδόθεμιν formaſſe: in eam tamen adhuc non incidi, nec vllam rem certiorem adferre poſſum, ſiue de ſinceritate, ſiue de ſententia huius aut illius lectionis.

307.3 Nam rem non fecit deteriorem.) Antiqua exemplaria V N A. Nos coniectura ducti ſenſu optimè (niſi fallor) quadrante ex veteribus vt minus inquinatis veſtigiis R V I N A caſtigauimus, vt intelligat ruinam tabernarum, quas ita reædificare Cicero cogitabat, vt damnum, quod ruina importarat, ſibi quæſtum adferret: ita enim ſupra
» inquit, cum de inſtauratione earum ageret, Sed tamen ea ratio ædificandi initur (conſiliario quidẽ, & auctore Ve
» ſtorio) vt hoc damnum quæſtuoſum ſit.

308.1 Præter lætitiam & odii pœnam & doloris.) Germani quoque P O E N A M legunt: præterea cuncti manu ſcripti P E N A M: ſine diphthongo tamen. ita etiam noſter melior, ſed mendoſè, vt puto: P L E N A M enim legendũ omnino exiſtimo, penderéque hoc nomen à voce illa L AE T I T I A M, cum queratur cædem Cæſaris nihil ipſis attuliſſe præter lætitiam, ſed nec eam ſinceram merámque, verùm plenam odii, & doloris. Rẽ autem qua aliquis refertus eſſet, ſecundo, & non ſeptimo caſu, vt poſtea cœptum eſt, ſolitum eſſe Ciceronẽ ponere, teſtatur Quintilianus lib. I X, vt diceret Plenum vini, & nõ vino. Ex vulgata, & recepta lectione nullum paulo commodiorem ſenſum elicere poſſumus: qui poteſt, ipſe nos doceat. Paulo autem poſt I S T I M habent veteres codices, vbi excuſi (iſtinc:) quod quanuis plurimis locis in priſcis epiſtolarum exẽplaribus obſeruarimus (vt non facile in eadẽ voce ſemper vitium eſſe credendũ ſit): tamen nunquam ita ſcripſimus: de hoc autem alibi longius locuti ſumus.

308.1 Veruntamen autem ecce Antonius &c.) Pulcherrimum ſenſum, & elegantem modũ dicendi, à Ciceronéque crebro vſurpatum, perturbatus ordo duarum dictionum fœdabat: eum purgauimus, ad auctoritatem veterum codicum, ratione etiã accedente. (Ecce) autem, de rebus magnis, & repentinis ſolitum dici notum eſt, & ab antiquis grammaticis declaratum: quare de hoc inane eſſet amplius verba facere. Illud potius adnotandum eſſe admonemus, V E R V M T A M E N hic alio ſignificatu ſumptum eſſe, quàm paſſim capiatur. Hic enim hanc vim habet, Cum antea expoſuerit Siculis Cæſarem multa cõmodauiſſe, neque ſe inuito, (gaudebat enim eos qui ſecum aliqua neceſſitudine coniuncti eſſent, beneficiis cumulari) Quanuis, inquit, latinitas erat non ferenda: veruntamẽ. Quaſi dicat, Cũ Cæſar ita facere animũ induxerit, illíſque omnino gratificari voluerit, æquo animo ferendũ: aliquidque ei, cui reſiſti nõ poteſt, concedendũ. Cũ verò poſtea, E C C E A V T E M, infert, docet Cæſaris beneficia in Siculos præ Antonii effuſione quaſi nihil eſſe. Inuenitur etiam aliis locis ita locutus eſſe Cicero: vt lib. X V I,
» De Q. Filio gaudeo tibi meas literas prius à tabellario meo, quàm ab ipſo redditas, quanquam te nihil fefelliſ-
» ſet: veruntamen. Sed expecto quid ille tecum. Dixiſſet enim, ſi plene locutus eſſet, Veruntamen hoc melius & cõ
modius fuit. eſt autẽ hic modus dicendi, in quo multa ſupprimuntur, & reticentur. Hoc etiã libro non multo an-
» tea, De Bruto ſemper ad me omnia perſcribito, vbi ſit, quid cogitet: quẽ quidem ego ſpero iam tutò vel ſolũ tota
» vrbe vagari poſſe: veruntamen. De rep. &c. tanquam enim ſe corrigit, quòd tutò Brutum tota vrbe vagari poſſe
» aſſeueraſſet, vt ſi dixiſſet, De hoc melius cogitãdum eſt, nec ſe tanto periculo fortaſſe committendum. In prima
» etiam epiſtola X I I I lib. Tuas literas hodie expectabam: nihil equidem vt ex his noui: quid enim? veruntamen.
» Oppio, & Balbo epiſtolas &c. nam & hic etiam aliquid intelligitur: Quãuis, inquit, nihil ex tuis literis noui expectabam: verũtamen ſiquid forte accidiſſet præter opinionem meam, ſcire volebam: quanuis enim exiſtimem te nihil habere, tamen quis ſcit an aliquid ortum ſit? ideo non penitus ſpe excludebar fore in illis aliquid noui. Sed huius ſermonis alia nec pauca haberemus exempla, quæ nunc omittemus, ſatis enim hæc eſſe arbitramur ad declarandam eius vim.

308.5 An ambulatione ἁλιτενεῖ delecter:) Valde mancus quõdam hic locus legebatur, deficiente hic Græca voce, & paulo infrà tribus Homericis verſibus. Ipſi penè integrum, & incorruptum in vetuſtioribus exemplaribus eum inuenimus: inerant enim in carminibus Homeri minutæ quædam peruerſiones, vel illuſiones potius, quæ facile tolli poſſent & corrigi, vt mirer tandiu illum iacuiſſe, & intellectum non eſſe. Germani tamen & ipſi animaduerterunt, primíque locum reſtituerunt, quorum lectio cum noſtra antiqua penitus cõgruit. Quæſierat autem à Cicerone Atticus rem, de qua ipſe valde anceps erat, vbi maior ſcilicet delectatio eſſet, in tumulis, proſpectúque, an in ambulatione ἁλιτενεῖ. Fatetur Cicero vtriuſque loci tantam eſſe amœnitatem, vt ipſe quoque dubitet vtra anteponenda ſit: non tamen hanc eſſe quæſtionem eius temporis docet, tantis enim malis vrgeri rempub. & tam grauia pericula optimo cuique inſtare, vt penitus ſibi ex animo & villæ, & huiuſcemodi delectationes exciderint. Accommodat autem ad hanc ſententiam egregiè verba Vlyſſis pronunciata ab eo λ. ι. Cum enim miſſus eſſet orator ab Agamemnone cum Phœnice, & Aiace ad Achillem, vt eum illi reconciliarent, & ita afflictis rebus Græcorum ſubuenirent: viſa Achilles, & ſalutata tam nobili legatione, iuſſit Patroclum maioribus poculis vnicuique miniſtrare. Ipſe quoque magna vi carnis deprõpta, & aſſata mẽſam multis dapibus onerare, & re-

fertam habere cœpit. Vlyſſes autem inde initium orationis ſuæ ſumpſit: laudata enim eius copia, & ſplendore inquit, ἀλλ' οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν. Quamuis inquit ſplendidæ ſint epulæ, non tamen nobis dulcis conuiuii opera curæ, & cordi ſunt: ſed cum magnum detrimentum, ingénſque exitium vicinum videamus, timemus, in dubióque ſumus de ſalute, vel interitu nauium, totiúſque claſſis. Quemadmodum igitur Vlyſſes tunc tempus non eſſe dicit inſtruendarum epularum, nec ſe animum ad dapes applicare poſſe: ita hic Cicero ſe nihil de honeſtis illis voluptatibus, delectationibúſque hoc tempore cogitare poſſe propter ingruentia mala, & pericula affirmat: illa enim tranquillum tempus requirere, hoc autem eſſe turbulentiſſimum. ἀλιτενὴς autem humilis: quemadmodum mare dicitur ἀλιτενὴς, quod profunditatem non habet. Polybius lib. IIII hiſtoriarum, καλοῦνται δὲ τὸ μὲν τῆς μαιώτιδος στόμα κιμμερικὸς βόσπορος, ὃ τὸ μὲν πλάτος ἔχει περὶ τριάκοντα στάδια, τὸ δὲ μῆκος ἑξήκοντα σταδίων, πᾶν δ' ἐστιν ἀλιτενές. Appianus, οἱ δὲ καρχηδόνιοι ἐξέφραττον ἐπὶ τὰ τῶν ῥωμαίων μηχανήματα οὐ κατὰ γῆν (οὐ γὰρ ἦν ὀλίγη) οὐδὲ ναυσίν, ἀλιτενὴς γὰρ ἦν ἡ θάλασσα, ἀλλὰ γυμνοὶ οἱ μὲν ἄχρι τῶν μαζῶν βρεχόμενοι οἱ δὲ νήχοντο. Humilis autem, planáque regio, & ambulatio opponitur tumulis, locíſque proſpectum habentibus.

312.1 Iterandum eadem iſta mihi.) Cum Cicero ſit qui interroget, Atticúſque certiorem eum fecerit de hac re, Iterandum ſcilicet tibi eadem iſta intelligo. id eſt oportet vt iteres, & eadem iſta repetas. Sic loquitur in II libro Tuſculanarum, Iterandum eadem iſta mihi: non enim intelligo quid ſummum dicas eſſe, quid breue. Parilibus autem Romam eſſe conditam notum, eſſéque eum diem ad XII Calen. Maii. Ludóſque ea die celebrari ſolitos vrbano populo, & peregrinis etiam per vrbem vagantibus coronatis cum tibiis, cymbaliſque & omni genere luſus laſciuiæque. Docet hoc Athenæus VIII. δειπνοσοφιστῶν, his verbis, τούτων ἔτι πολλῶν λεγομένων τότε ἐξάκουστος ἐγένετο κατὰ τὴν πόλιν αὐλῶν βόμβος καὶ κυμβάλων ἦχος, ἔτι τε τυμπάνων κτύπος μετὰ ᾠδῆς ἅμα γινόμενος. ἐτύγχανε δὲ οὖσα ἑορτὴ τὰ παρίλια μὲν πάλαι καλούμενα, νῦν δὲ ῥωμαῖα τῇ τῆς πόλεως τύχῃ ναοῦ καθιδρυμένου ὑπὸ τοῦ πάντ' ἀρίστου καὶ μουσικωτάτου βασιλέως ἀδριανοῦ: ἐκείνην τὴν ἡμέραν κατ' ἐνιαυτὸν ἐπίσημον ἄγουσι πάντες ἑορτὴν οἱ ῥώμην κατοικοῦντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες τῇ πόλει.

312.3 Fac id potuiſſe aliquo modo fieri.) Quã nos ſecuti ſumus lectionem, eam auxilio vetuſtorum codicũ reſtituimus, in quibus poſtremæ harum dictionum nullum veſtigium: ex noſtra hunc elicio ſenſum valde accommodatum, vt arbitror, & elegantem. cum enim dixiſſet, Quis potuit Liberalibus in ſenatum non venire? quaſi hoc fuerit valde durum, & acerbum tantopere cogi ſenatores, vt nullus etiam veræ excuſationi locus eſſet. Veruntamẽ concedamus, inquit, id oportuiſſe, & rectum fuiſſe, quod grauius, & violẽtius fuit: num etiam cum veniſſemus, liberè potuimus ſententiam dicere? Ex vulgata nõ adeo planum, & verum, niſi nos fortaſſe nimis noſtra, vel antiqua potius, & incorrupta amamus.

312.6 Nec me hercule Rauduſculus mouet.) Veteres codices ME RAVDVSCVLVM MOVET. prorſus incertum eſt quid intelligat: ſemper de hac re breuiter, & obſcure loquitur: diximus quædam de hac voce libro

» IIII harum epiſtolarũ in illo loco, Nã de Rauduſculo μήπω μίσει ἕως περὶ πλατύτερον ἴδῃς. nihil aliud adhuc habemus, quod hoc negotium aperiat, & explanet.

314.2 Quis enim audeat violare propoſita cruce aut ſaxo.) Hæc eſt recepta lectio, quam vetere meliorem iudicauimus: illa autem LAVDARE habet: quod etiam Germani reperiſſe in antiquo codice videntur: adnotant enim eam in ſui libri margine. vitioſos igitur hac parte omnes antiquos puto.

314.4 Herodi autem mandatum vt mihi κτημάτων ſcriberet.) Hæc eſt vulgata lectio. Antiqua autem, MANDARAM VT MIHI KATAMITΩN. omitto quemadmodum alii emendarint, qui veteribus libris aut nõ inſpectis, aut neglectis eam quam huic ſententiæ lectionẽ quadrare arbitrati ſunt, reſtituerunt: multi enim in hoc laborarũt. omnes autẽ has turbas, difficultatéſque peperiſſe iudicamus vnius literæ peruerſionẽ: ſi enim o, paruũ in poſtrema ſyllaba, & non magnum, vt perperam factum eſt, poſitum fuiſſet, omne mendum abfuiſſet, & eadẽ ſentẽtia ex veris Ciceronis verbis elici potuiſſet. κατὰ μίτον autem λεπτῶς ſignificat, quaſi filatim: μίτος enim filum. Adducit Varinus in magno illo ſuo lexico Pherecratẽ, qui ita locutus ſit, κατὰ μίτον τὰ πράγματα ἐκλογίζομαι. Hoc pacto conſeruatur priſcorum exemplariorũ auctoritas. nam etiam Germanica KATAMITΩN habere certum eſt: illi enim ita in margine codicis, quem excuderunt, adnotarunt: & ſenſus præclare conuenit, & cum multorum iudicio concordat, qui aut κατὰ λεπτὸν, aut ſimili quopiam modo, non incommodè, ſi ſententiam tantùm ſpectes, emendabant.

314.5 Nec ſero quodammodo dependatur.) Ea eſt omnino in antiquioribus quos vidimus codicibus lectio, vt modica immutatione NE PRO SE QVODAMMODO caſtigari poſſit: quod fecimus vulgatæ peruerſione, & maculis offenſi: vnius enim tantùm literæ ſeriem permutauimus: & ita hanc meliorem, niſi fallor, & ſinceriorem lectionem confecimus.

315.4 Qui valetudinis cauſa in hæc loca veniant.) In libro etiam ad M. Varronem hæc & lepida & grauis epiſtola ad Dolabellam Coſ. incluſa eſt: ex diſſimillimo enim genere conflata eſt: nam & iocatur cum eo familiariſſime, & acutiſſimis ſtimulis ad virtutem & dignitatem cohortatur. Primis autẽ eius verſibus nõ parua varietas eſt in ea, quam ad Dolabellam ſcripſit, & in hac, quod eius exemplum eſt ad Atticum miſſum, vt ipſe quoque legeret. neutram mihi placuit lectionem repudiare: nam vtraque à me in vetuſtiſſimis & probatiſſimis exemplaribus inuenta eſt, & vtranque elegantem & ſplendidam puto, & quæ magis verbis quàm ſententia diſcrepent. Cur autem huius magis libri teſtimonio quàm illius fidem haberem? cum vtrunque fidelẽ expertus ſim & vtrũque etiã, etſi rarius, tamen quandoque fallere. Res omnino non magni eſt momenti: ne tamen aliquis hoc negligentia à nobis commiſſum exiſtimaret, hoc narraſſe volui. locus ipſe de quo loquimur, ne nunc longiores nulla neceſſitate ſimus, eas inter ſe conferentibus patebit.

316.1 O hominem impudentem.) Veteres libri PVDENTEM: quod εἰρωνικῶς dictum eſſe oportet. nam quod & Opem ab eo petierit, dixit. alludit ad ingentem illam vim pecuniæ publicæ, quam Conſules diſſiparunt ex æde

» Opis, de qua in Philippicis his verbis, Scelerum magnitudo, conſciẽtia maleficiorum, direptio eius pecuniæ, cu-

» ius ratio in æde Opis confecta eſt,hác tertiam decuriam excogitauit.ſed & aliis quibuſdam locis hanc rẽ tangit.
317.2 Sed cum Dolabellæ anitia &c.) Nos A V A R I T I A legimus. nam ſuprà queritur Dolabellam nomẽ quod ſi-
bi debebat,nolle diſſoluere:ſæpiúſque ſe hoc negocio loquitur.erat autẽ hoc auaritiæ.Nam ne A R I S T I A le-
gas,repugnat vt arbitror illud,quód ſe magna ob eam rem deſperatione affectum eſſe dicit: delectabat enim Ci-
ceronem mirificè, nõ offendebat ἀριστεία Dolabellæ,eámque ille ſummis laudibus in cœlũ ferebat:inquit enim,
» O Dolabellæ noſtri magnam ἀριστείαν:quanta eſt ἀναθεώρησις.Contrarium igitur eſſet ſententiæ ipſius.
318.2 L.Antonii horribilis contentio:) Emendauimus C O N C I O, multis argumentis ad hoc inducti. Poſteriore
» etiam ſequentis libri epiſtola inquit,L.Antonium concionatum eſſe, cognoui tuis literis,vt aliis ſordide.Ea etiã
» verba quæ ſequuntur,Dolabellæ præclara iam &c.id confirmant.Cum enim hic concionẽ præclaram intelligat,
non dubium quin etiam ſuprà horribilis concio intelligi debeat:nec enim rectè (vt arbitror) præclara contentio
» appellaretur.Et non multo pòſt hac ipſa epiſtola de Dolabellæ concione loquitur,Dolabellæ & prima illa actio,
» & hæc contra Antonium concio mihi profeciſſe permultum videtur.Quod autem paulo infrà inquit,Expecto
ſi,vt putas,L.Antonius produxit Octauium,qualis concio fuerit: & hic etiam de concione ſermonem habitum
eſſe oſtendit.
318.2 De Cæſare illo.) Omnes in hoc codices conſentire video veteres ac nouos : & tamen ſuſpicor aliquid mendi
latere:nihil autem mutaui:quibus enim auxiliis vti conſueui,ab iis relictus ſum.
318.3 De Quintis ac Buthrotiis,cum venero vt ſcribis.) Veteres libri, D E Q V I N T I B V T H R O T O. quãuis
enim de Quintis in illis ſcriptũ ſit,poſtrema tamen litera ibi deleta eſt,ſi diligenter attẽdas: nam punctũ ſupra ſe
habet:pũcta autem ſuperne in priſcis exemplaribus deſt. Buthrotus autem fortaſſe fundus erat Quinti, de quo
nunc loquitur:nihil tamen adfirmamus,quippe cum de hoc compertum aliquid non habeamus.
318.6 Se aſſentire & cupere pacẽ.) Caſtigauimus ex veteribus libris S E B E N E S E N T I R E. quòd niſi ſpe fal-
limur,accuratè re perſpecta, & animaduerſa reſtitutam à nobis lectionem meliorẽ putabis,& illam noſtro iudi-
cio ſatis frigidam,repudiabis.
318.7 Q. Frater (vt arbitror) eſt dextella.) Antiqua exemplaria pro F R A T E R,F.habent,id eſt filius:in aliis cũ excu
ſis concordãt.Quid ea vox D E X T E L L A ſignificet,mihi compertum non eſt. ea autem,quæ adhuc nõnul-
li excogitarunt,parum ſatiſfaciunt,nihil enim certi habent:quare meliora adhuc, & veriora quærenda cenſeo.
319.1 Et quidem portenti ſimiles in tuis literis.) Sic quõdam mendoſè legebatur. Germani primi, P O R T E N T I
S I M I L E S I N E T V I S L I T E R I S,emendarunt:rectè illi quidem, & eleganter.Portenti ſimile putat,
quód ſuus tabellarius ab Attico ſine literis redierit.Dicitur portẽti ſimile quod raro accidit,& admirabile omni-
» bus videtur.Sæpe vtitur Cicero hoc modo dicendi,lib. II de Oratore, Craſſi quidem reſponſum excellentis cu
» iuſdam eſt ingenii,ac ſingularis, cui quiddam portenti ſimile eſſe viſum eſt, poſſe aliquẽ inueniri oratorem,qui
» aliquid mali faceret dicendo.In V etiam Philippica dixit, Vt portenti ſimile videatur, tantam pecuniam populi
» R.tam breui tempore perire potuiſſe.
319.2 Vtrum omnes haberent.) Vitioſi ſunt hoc loco veteres codices: vt non certò perſpiciatur ex illis quomodo le
gendum ſit: nos inſtitutum noſtrum tenuimus, vt quamminimum à priſcis veſtigiis declinaremus:& tamen ali
quantulum neceſſario deflectendum fuit:tam peruerſa enim,& maculoſa antiqua ſcriptura erat,vt aliquid opis
ei adferre oporteret. V T R A T A igitur legimus:in illa autem V T R A M erat:alii V T A R M A emendant.
319.3 Ponti Neapolitanum à matre tyrannoctoni poſſideri.) Ita ſcriptum inuenimus in cunctis manu ſcriptis, im-
preſſiſque codicibus.alii aliis modis corrigere tentarunt.Quorum opiniones qui ſcire volent,habent vbi eas le-
gant:nos videbimus an ex communi lectione,aliquid,quod non cõtemnẽdum ſit,elici poſſit.Neapolitanũ præ-
dii nomen vt Cumanũ,& Arpinas hic eſſe exiſtimamus, quòd in agro Neapolitano eſſet, ita appellatum.Cice-
ro in Lucullo,Quò quidem etiam maturius venimus, quòd erat conſtitutum,ſi ventus eſſet,Lucullo in Neapo-
litanum,mihi in Pompeianũ nauigare.Matrem Tyrannoctoni Seruiliam intelligimus. Adhuc nihil niſi planum
dictum puto: nũc quæ proferam,minus aſſeueranter pronunciabo.Ponti,patrius caſus eſſe poteſt à proprio no-
mine Pontius,ita enim ferè in priſcis monimentis hic caſus huiuſcemodi nominum ſcribitur,vt eſt etiam apud
» Martialem,Quod vomis Antoni,& cetera.Fuit autem Põtius Aquila inter Cæſaris coniuratos, qui poſtea Mu-
tinenſi prælio cecidit,vt eſt etiam in epiſtola quadam Pollionis.Ibi Hirtium quoque periiſſe,& Pontium Aqui-
lam,vt huius fortaſſe hoc prædium Cæſaris haſtæ ſubiectum ſit,quod ille Seruiliæ matri Bruti dederit : cui am-
pliſſima prædia ex auctionibus haſtæ nummo addixit , vt Suetonius tradidit:vt [illegible] nũc,& ſubabſurdũ
videatur Ciceroni,Bruti matrem prædia eius poſſidẽre,quem filius præclari illius facinoris ſocium habuerit.Huc
nos coniectura,& ſenſus noſter duxit,dum volumus maximè communem lectionem tueri, & loco ſuo moueri
non pati.vt autem eam non affirmatè, & contumaciter defendimus:ſic præ aliis quæ adhuc prolatæ ſunt, non
ſpernendam eſſe contendimus.
319.4 Quare talaria induamus.) Vetera omnia exemplaria V I D E A M V S habẽt:id eſt paremus,& vt vulgo dici-
» tur,prouideamus.Prima quinti libri epiſtola,Id autem ex eo,vt opinor,quod anteceſſerat Stathius,vt prandium
» nobis videret. In Lucullo,Sed hoc extremum eorum eſt:poſtulãt vt explicentur hæc inexplicabilia. Tribunum
» aliquem cenſeo videant,à me iſtam exceptionem nunquam impetrabũt.In procemio III libri de Oratore,Quẽ
» dixiſſe conſtabat videndum ſibi aliud eſſe conſilium,illo ſenatu ſe remp.gerere non poſſe.Quanuis vulgata le-
ctio recipi,& defendi poſſit,maluimus tamen antiquorum codicum fidem,& auctoritatem ſequi, ſenſu optimè
conueniente,ne dicam magis quadrante:ſatis enim tunc erat expedire ſe ad fugam,eáque parare quæ neceſſa-
ria erant: nondum enim bellum eruperat,otium tantum turbabatur.
320.3 Perturbat ne gemam.) Hunc locũ inquinatum eſſe quis non fateatur? Caſtigauimus igitur N E Q V E I A M:
partim coniectura ſimilitudinem illarum literarum ſecuti, partim argumentis quibuſdam ducti, quorũ nõ par-
uum hoc eſt,quód cum hoc ipſo in libro ſententiam eandem explicaret,iiſdem ferè verbis inquit, Neque enim

iam licebit quod Cæſaris bello licuit,&c. Pungenda autem oratio eſt poſt verbum(perturbat)hoc enim initiũ eſt clauſulæ,qua rationem reddit cur hæc ſe ſpecies,cogitatióque perturbet.ita enim legimus cum vetuſtis exemplaribus,non CONTAGIO.Cum belli,inquit,ſpecies mihi obuerſatur,& cogito fore bellum,perturbor.

EX LIB. XV EPIST. AD ATTICVM.

321.4 Sed vix enim & ad pacem ſum cohortatus.)Deformatam hanc lectionem eſſe putauimus,mendúmque vna litera poſtpoſita inoleuiſſe:qua in ſuam ſedem reſtituta,omnem maculam ſublatam eſſe ſperamus. Hoc verbũ frequenter hoc ſignificatu ſumitur:cum plura exempla nobis occurrerent, vno ex harum epiſtolarum lib. V con- » tenti erimus.Cum hæc diſſeruiſſem,ſeducit me Scaptius,ait ſe nihil contradicere.

321.5 Audientibus tribus filiis eius,& tua filia.)Inane ſpatium hîc diu manſit. Germani characteras quoſdam Græcos in vetere exemplari repertos depinxerunt, & in hunc locum interpoſuerunt: eos ipſi quoque nulla parte ab illis diſcrepantes in noſtro antiquiore inuenimus , & in noſtrum codicem quàm maximè potuimus illis ſimiles contulimus. Cum enim à nobis non intelligeretur , fore puto vt aliquis acri ſtudio in hoc poſito nobis ſelicior, & eruditior,hoc ei ſuppeditato auxilio,hunc quandoque locum teſtituat,& tenebras quæ ipſum occupauerũt,repellat.nam quoniã in antiquioribus omnibus, probatioribúſque codicibus eodem pacto ſcriptus inuenitur,ſcire licet etſi aliqua in eo macula,peruerſióque verſetur,non tamen à vera tantopere lectione diſtare vt deſperandum ſit de illius reſtitutione.

321.8 Vt nihil poſſit vltra,ego tamen.) In antiquiore noſtro codice ea quam ipſi reſtituimus potius lectio inuenitur: ideóque nos ipſam vulgatæ prætulimus:nam ſenſus ex vtraque idem ferè elicitur:ex noſtra tamen commodior & elegantior,vt puto.

321.9 Quanquam vereor ne cognomine tuo lapſus ὑπατικὸς ſis in iudicãdo.) Manu ſcripti omnes HYPERATTICVS habent:quæ prorſus vera eſt lectio.miror autem quomodo tam diu latuerit.Germani tamen eam viderunt. quam inepta autem, & frigida vulgata,eſſet, nihil attinet dicere. Credebant plerique eius temporis oratores,quos ſemper Cicero redarguit,Atticum dicendi genus ſubtile,& ſedatum eſſe:quare veretur Pomponii iudicio hoc committere,timens ne ille cognomine ſuo lapſus,tenui, & tranquillo ſtilo magis delectaretur, quàm concitato & quaſi ardenti: tanquam ipſe Atticus appellatus,Atticum etiam ſtilũ amare deberet.In oratore etiam » eandem hanc ſententiam perſequitur,Qui autem aliter dixerunt,hoc aſſequi non potuerũt: ita facti ſunt repẽ- » te Attici.quaſi vero Trallianus fuerit Demoſthenes,cuius non tam vibrarent fulmina illa, niſi numeris contor- » ta ferrẽtur.ὑπὲρ autem in compoſitione augere,notum eſt. Ab hoc nomine verbum fingit Simplicius in commentarus in Phyſica Ariſtotelis ὑπεραττικίζειν,id eſt nimis ſtudioſe elegantias & flores eius linguæ ſectari. Inuehitur autẽ vt ſolet,in Alexandrum, πολλοῖς ἦν οἶμαι ἀληθεύειν ἢ ὑπεραττικίζειν.Emendauimus item paulo poſt, pro(Attico tota)(ἀττικώτατα)vt non ſolũ Atticè dici poſſe confirmet,ſed etiam Atticiſſime,vt ita dicam,quod ipſe proferre noluit:apud Græcos autem id vſitatiſſimum eſt:quod hic aptiſſimè nunc Cicero vſurpauit.

322.3 Quod puto,tantũ enim odium video &c.)Locum hunc deprauatũ,mácúmque eſſe puto. Ea vox ODIVM in antiquioribus non inuenitur: quapropter nos eam deleuimus.Notam autem,quæ mẽdum ſubeſſe indicaret, illi adponi iuſſimus,quia ſine melioris codicis copia corrigi poſſe deſperauimus. VICTORI autem eſt in illis non VICTVRI:ne nihil prætermittatur à nobis quod non teſtatum relinquamus:ſæpe tamen in antiquis monimentis hæ duæ poſtremæ vocales inter ſe permutantur.

323.2 Tabula Demonici quod tibi curæ,eſt gratum:de malo ſcripſi &c.) Quòd punctis male diſtincta erãt hæc verba, induxerunt nonnullos vt ſinceram ſcripturam contaminarent, de Matióque ſcriberent inconſideratè. poſt voces illas DE MALO pungi debet oratio,vt gratum de malo id ſibi eſſe dicat: quo modo dicẽdi ſæpe vtitur. ſed hæc tam perſpicua,vt nulla egeant argumentatione,quo magis confirmentur.quædam etiam paulo poſt ex iiſdem exemplaribus melius,vt puto,ſcripſimus.

323.2 De Q . F.quod ſcribis ad me ad Q . De patre.)Quis non videat in his verbis vitium eſſe?ita autem excuſi ferme omnes habent: neſcio an antiquam ſcripturã deprauatiorem dicere debeam. nihil certè illa conturbatius, & confuſius:non verebimur tamen eam proferre,aliíſque conſiderandam tradere:ſi fortè alicuius ingenio aliquid, quod lucem huic loco adſerat,ex ea erui,& excogitari poſſit.Eſt autẽ hæc, DE QVE FIL SCRIBIS A. M.C. DE PATRE CORAM AGEMVS,vt videatur Græca quæpiam dictio deſiderari, cuius quædã partes,& reliquiæ ſuperſint.

323.4 X.Calend. Iunii ferè ea quæ à Fuſio:&c.)Eam, quam hic reſtituimus lectionem, ab antiquiore noſtro accepimus,nulla, ne parua quidẽ immutatione facta. VIII autem,(hora)intelligimus:ita enim ſæpe appellare ſolitos illas notum eſt,à numero ſcilicet,ſuppreſſo horæ nomine.Quò item menſis nomen reticet breuitatis gratia,vſitatum eſt:ſiquidem & infrà,Vnam XI,alteram X Calend.eadem ratione dictũ eſt.Erant enim in tam vicinis locis,vt plures dies in itinere literæ manere non poſſent. non igitur menſem, quo ſcriptæ eſſent,adponere neceſſe erat:ignorari enim non poterat.Loquitur autem de Q . Fuſio Caleno, cui ſemper aduerſarius fuit.paulo autem poſt grauiſſimæ inter illos inimicitiæ exortæ ſunt , cum cauſam ille Antonii in ſenatu defenderet. Dion autem orationem, in qua cuncta Ciceronis crimina colligit,& vitam, actionéſque Antonii contra Philippicas tuetur, ab hoc pronunciari facit.

323.6 Quoniam caret Buthrotis:rides ab Cordilio,&c.)Hæc verba valde deformata ſunt,& deminuta,vt puto.Nos diligenter conſiderata,& perſpecta vetere ſcriptura,eã quam in noſtro codice vides lectionẽ,ex illa eruimus:quã tamẽ non ita amamus,vt ſi meliorẽ videremus,hãc nõ dereſeremus:nulli enim magnopere confidimus, quæ cõſtituta,& ſuffulta ſit noſtra,aut alicuius induſtria. eſt igitur hæc vetus, QVONIAM CARETVR BVTHROTIS RIDES APS CONDOLEO NON MEA POTIVS &c. Quãtopere autẽ cuperet in hoc negotio Attico ſatiſfacere,ex multis locis in his epiſtolis clarũ eſt, nec non ex epiſtolis in fine XVI

libri ad Plancum & Capitonem ſcriptis, quibus cauſam, rémque Buthrotiam illis diligentiſſimè commendat.

323.8 De oratione Bruti prorſus contendis, mecúmque iterum tam multis verbis agis.) Antiquiores codices habent PRORSVS CONTENDIS COMMITTERE TAM MVLTIS, &c. id eſt omni ſtudio coneris nos internos committere, vt quodammodo certemus. quis argumentum, cauſamque illam pulchrius, elegátiúſque explicet? quemadmodum Committi dicuntur gladiatores, à Græcis συμβάλλειν hoc dicitur.

323.9 Quem di mortuum perdát tu vt noſtra &c.) Monoſyllabum TV interiectum, totum ſenſum perturbauit, quo ſublato omnia plana, & perſpicua fiunt. Putamus id conflatum eſſe ex poſtrema antecedentis dictionis litera, & prima ſequentis imprudenter compactis: ſiquidem nullus ei hic locus eſſe poteſt. accidunt autem nimis ſæpe huiuſcemodi errores. reliqua ex antiquis codicibus reſtituimus. Huius autem clauſulæ prolixitas, quæ tot inculcatis nec ſemel ἐξ περιόδων verbis facta eſt, obſcuritatem quádam induxit, quæ totum hunc locū occupauit.

324.2 Sanum putas ἄνθρακας.) Veſtigia alterius Græcæ dictionis in antiquis exemplaribus reperiuntur: quæ tota hic deſideratur. Germani ita ſe in ſuo codice inueniſſe teſtantur, ὅτι τοὺς ἄνθρακας. Valde huic conſimilem ſcripturá nos quoque in noſtro antiquiore deprehendimus: quam diligenter animaduerſam ſic putauimus non incommodè poſſe reſtitui, ὁ θησαυρὸς ἄνθρακες. Prouerbium id eſſe nemini ignotum eſt: profertur de his, qui cum de aliqua re potiunda in magnam ſpem venerint, ſe poſtea deluſos, ſpéque fruſtratos ſenſerint. Sud. de illis pronunciari ſolitum tradit, qui cum bona ſperaſſent, detrimēto affecti ſint ex illis rebus, à quibus erat ipſis commodorum ſpes. Quibus hæc noſtra caſtigatio non probabitur, ipſi operam dent vt meliorem ex mutila illa, & demmuta dictione eliciant.

324.2 De prouincia Bruti & Caſſii per ſcita.) Locus proculdubio mendoſus. Quidam PERCITA legunt non minus perturbata, & incerta lectione: alios etiam aliis modis hanc maculam delere conari nouimus: nos PER S. C. legimus, nulla dempta, aut addita litera: tantùm distinctis tribus vocibus, quæ temerè, vt coniecimus, in vnam coaluerát: veterem autem ſcripturam cum noua conſentire obſeruauimus, vt nullam ex ea opem expectare potuimus.

324.4 Non modo florui cum ſumma fama, &c.) Poſtremum verbum ſuperuacaneū eſt: quare id deleuimus: intelligitur enim DIGNITATE, quæ vox infrà eſt, & huic etiam loco ἀπὸ κοινοῦ ſeruit. eſt autem, ſi ita legas cū veteribus codicibus, elegantior, & non paulo ſuauior lectio.

325.1 Vt (illius eium ſtatum odi) abeſſem.) Sic excuſi omnes habent, longè à veteribus codicibus: ODI enim (vt de aliis varietatibus taceam) in antiquis non eſt. Nos illis auctoribus ita vt in noſtro vides, emēdauimus: quæ ſi proba eſt (vt confidimus) lectio, nulla amplius declaratione eget: vnicuique enim plana, & cognita ſua facilitate eſſe poteſt. Initium etiam huius epiſtolæ eorundem codicum auctoritate nixi mutauimus.

325.2 Ne quod callidius ineant conſiliū &c.) Antiqua exemplaria & hic & paulo pòſt iterum CALIDIVS. Non. Marcellus, Calidum ferox, & incōſultum etiam ſignificare tradit: citátque hæc M. Tullii verba è libro primo de
» officiis, Sic reperias multos, quibus periculoſa, & calida conſilia quietis cogitationibus ſplendidiora & maiora vi
» deantur. Quod ſi diligēter Donati Terentiani interpretis verba conſideres, videbis hunc Terentii locum in Eunucho ſic quodam multos legiſſe, Vide ne nimium calidū hoc ſit modo. ille enim (periculoſum) exponit, quanuis melius (callidum) legi adfirmet. erat autem ibi callidis, & vafris cōſiliis locus: omnia enim à ſeruis doloſè aguntur, & in eo præcipue negotio aſtutia, & malitia opus erat. hic vero nullus: ſermo enim de clariſſimis, & fortiſſimis viris, qui omnia virtute gerebant, quorum periculoſa, & ferocia conſilia Hirtius metuebat. Eodem autē ſenſu idem appellat acerrima conſilia. Nos receptam lectionem non mutauimus. Veruntamen poſt tot exempla reperta, quæ veterem lectionem corroborant, magis hac lectione delectamur, eámque veriorem ducimus. qui ergo his argumentis, auctoritatibúſque perſuaſi erunt, poterunt communi deleta, hanc etiam nunc reponere: nobis enim non ſolum conſentientibus, ſed etiam auctoribus id facient.

325.4 Seruius vero pacificatus cum librariolo ſuo &c.) Locus non parum obſcuritatis continens: valde autem diuerſa ſcriptura eſt in antiquis codicibus, quorum nos, quanuis non magnopere certam lectionem maluimus ſequi, quàm eam quæ eſt in excuſis libris non minus obſcuram, & incertam. cur enim non potius fidem habeamus veterum, & incorruptorum codicum teſtimonio quàm nouorum & pluribus de cauſis ſæpe mentientiū? puto autē fore vt à nobis reſtituta lectio ſincerior eſſe quandoque cognoſcatur. Poſſet aliquis fortaſſe ſuſpicari à Liber (ſic enim quandoque veteres vnitatis numero filium appellaſſe compertum eſt) ὑποκοριστικῶς liberiolum formatum eſſe, quemadmodum à filius filiolus: conſtat enim Seruium filium habuiſſe ſatis contumacem, de quo ſæpius in his epiſtolis meminit: vt vltima IX libri epiſtola, Sed erit immitiſſimus Seruius, qui filium miſit ad affligendum Cn. Pompeium, aut certe capiēdum cum Pontio Titiniano. ſed & aliis etiam, quæ ne longiores ſimus nulla vtilitate, omittemus. nouum hoc ſanè & durum, & parum omnino mihi veriſimile: quis tamen poteſt confirmare, in aliena lingua & iamdiu extincta hoc non, vt alia multa, formari potuiſſe? Hæc igitur leui quadam coniectura motus, non quòd ita omnino eſſe crederem, dixi: nam locum valde ambiguum & incertum eſſe fateor, & tamē non contemnendum eſſe veterem ſcripturam arbitror: certiorem enim & veriorem rationem ea habere poteſt, quam eruditiores fortaſſe explicabunt.

325.6 Et illæ quæ plures videndæ.) Et hic etiam valde deprauatus, & mancus, quem nullo pacto corrigere tentaui, quum ne magis adhuc corrumperem vererer. ſcio ſanè quo modo alii emendare conati ſint: verùm illa mihi parum ſatiſfaciunt. in veteribus ſic inueni, VT ILLE QVE PLVRES VIDENDAE: ne aliquid omittamus, quod aliquando locum hunc adiuuare poſſet. Quin & paulo poſt verbum POLLICETVR in noſtro antiquiore non eſt. fuerit autem hoc erratum librarii, an verò ab aliquo ita ſuppletum ſit, cum quiddam deſiderari appareret, doctorum virorum volumus eſſe iudicium: à nobis, cum nihil aliud poſſimus, contentus ſit clemēs, ingenuúſque lector, veteris lectionis, qualis qualis eſt, ſibi poteſtatem factam.

325.7 Quam illa Perſei porticus.) Ea eſt obſcuritas in his verbis, ſiue ea ab aliqua ſcripturæ peruerſione oriatur, ſiue à

dicti ambiguitate, quod continent, vt me non intelligere fatear vim, & ſignificatum eorum: nolo enim quod neſcio, ſcire videri, atque hoc magno ſtudioſorum damno committere. Quod reſtabat, cum fide, & diligentia veterem lectionem deſcripſi: illam enim minus corruptam arbitror, quo minus contaminata eſt. Videndum eſt etiã, an in hac voce LEGATARIAM mendum quoque inſit: mihi certe illa valde ſuſpecta eſt. Veteres præterea paulo diuerſius eam habent: LEGATORIAM enim eſt in illis.

325.10 Nec iam poſſunt, nec audẽt.) Nos veterem lectionem ſecuti ſumus. Nec audient inquit, id eſt non potero illis hoc perſuadere, nec conſiliis meis parebũt. Se enim timere ne fidem habeat apud illos, etiam paulo poſt his ver- » bis declarat, Poſſum id negligere proficiẽs. NEC POSSVM: ita ſanè eſt in veteribus codicibus, ſed ſi POSSVNT legeretur, non reprehenderem: nam & paulo poſt, Caſſius queritur amiſſas occaſiones. ſed non poteſt de his firmiter conſtitui & decerni quomodo ea legenda ſint: ex vtraque enim lectione non ineptus ſenſus elici poteſt.

325.10 De Deciis Gracchis noſtris,) GRECEIS ferè eſt in antiquiore noſtro: & ſanè ita legendum puto. Greceius autem vnus ex interfectoribus Cæſaris, de quo antea meminit, Greceius ad me ſcripſit C. Caſſium ſibi ſcripſiſſe homines cõparari &c. Pro DECIIS autem (quod corruptum omnino eſt, Decimus enim prænomẽ Caſſii fuit, Decii autem, nobilis & illuſtris familiæ nomen) D. tantum in antiquo eſt, quod Decimo ſignificat, cum Decimis vt Greceis dicendum foret: duobus autem D D. opus fuerat (vt opinor) ſi Decimis interpretandum eſſet: vt alibi duo Q Q. Quintos patrem ſcilicet filiúmque ſignificant. quanuis enim Decimos, Greceióſque appellet, ſingulares homines intelligit, vt multis locis loquitur. videndum igitur accuratius, an alterum D. à librario relictum temere fuerit, ſiue potius cum Decimis ſcriptum antè fuiſſet, librarius breuitati conſulens, D. imperitè ſcripſerit, putans ita quoque Decimis ſignificari.

325.11 Sed poſſum id negligere proficiſcens.) Veteres codices PROFICIENS habẽt, quam lectionẽ verã eſſe arbitramur. Suprà oſtẽdimus metuiſſe Ciceronẽ ne fruſtra illis cõſilia daret, quæ ipſi nõ eſſent audituri: quod etiã nunc veretur: cur igitur rem quæ ſibi periculum importaret aggrederetur, cum nihil ſe profecturum crederet?

326.2 Matrem ſpectare dicere.) Dici non poteſt quàm eſſent hac parte inquinati impreſſi codices: in veteribus ſincera adhuc, & integra lectio permanſerat, quam in noſtrum exemplar traduximus. In epiſtola quadam ad Q. Fra- » trem eandem ſententiam Græcis verbis pronunciat, Sed minatur tamen, in primiſque ἀρχ' πόλιν Q. Scæuola. Sumptus eſt autem ex Homeri poeſi modus hic dicẽdi, vbi Fremere, & toto pectore vim bellicam effundere ſignificat. Verſiculus autem eſt alicuius poetæ, quem dicit à Caſſio pronũciatum, quo oſtendit illum contẽdere, & repudiare curationem frumenti: eum nos ad fidem antiquorum codicum reduximus. quod ſi integra ſentẽtia nõ apparet, & aliquid intelligere opus eſt, non debet hoc mirum videri: quæ enim tunc plana, & perſpicua erant cũ ſcripta eorum poetarum in manibus erant, & cotidie audiebantur, nunc iniuria temporum amiſſis illis, obſcura, & incerta ſunt. Appellat etiam infrà Cicero ex hoc verſu curationem hanc frumenti, beneficium Antonii cõtumelioſum: de Bruto, Caſſióque loquens, quos appellat Antiatas, quód Antii tunc eſſent, vt antea etiam indicat, cum ſe Antium ad illos veniſſe dicit.

326.3 Nec tamen illum locum attingere quenquam &c.) Hic vitioſi ſunt omnes codices, niſi fallor: nã veteres nihilo meliores inueni, ſed prorſus cum vulgatis concordantes. adeo autem perturbata eſt meo iudicio hæc lectio, vt deſperarim ex ea me vllam idoneam ſententiam poſſe elicere, aut aliquo pacto maculas, quibus reſperſa, & fœdata eſt eluere.

326.6 Quæ ſi ſtetiſſet reſp. bonis non ſumere &c.) Veteres codices BOVIS SI MEAM EVERSA &c. Qui in priſcis monimentis frequenter B. pro V. ſcriptum eſſe animaduerterit, nõ paruum aditum habebit ad huius loci caſtigationem, quod nos infinitis locis in hoc etiam epiſtolarum volumine obſeruauimus, vt (ne lõgius exẽpla petamus) paulo ſupra, Ne antea quidem dubitabi. Et non multo poſt, Dolabella me ſibi legabit. Reliquis igitur literis parum diſcrepãtibus ſentẽtia, & ſtructura verborũ optime congruente cõiecimus NOVISSEM, EA ME, &c. legendum eſſe: & ita ſcripſimus. hac autem conſtituta, & confirmata lectione, ſenſus eius ita planus, & facilis eſt, vt nulla amplius egeat declaratione.

326.7 Sed βλασφημίαν mittamus.) Veteres codices diuerſo genere eodem ſignificatu βλάσφημα habẽt. ſic autẽ appellat, quod contrahi mihi negotium videtur, dixerat. reprehendit autem ſeipſum quia quodãmodo malum ſibi, reíque pub. ominetur. Cum enim ſuprà propoſuiſſet ſibi iuris quinquẽnii licentiam, ſtatim ſeipſum correxerat, quód tantum temporis ſpatium ſecuritatem ſibi promiſiſſet, cum res in anguſtum adduci videretur, vicinúmque iam periculum, & infortunium eſſet.

326.8 Noſter vero Brutus in Aſiã.) Antiquior noſter codex καὶ μάλα σεμνὸς pro BRVTVS habet: ita recte, & ordine ſcriptum, vt prima tantum eius vocalis in poſtrema voce Græca deſideretur. Per pronomen autem NOSTER, Brutus intelligitur: ſic enim eũdẽ alibi appellat: vt nõ multo antea, Et noſter cito deiectus eſt de illo inani ſermone. licet eo quoque loco ab imperitis librariis Bruti nomen additũ foret: quæ declaratio potius eius pronominis erat, & in ſeriem verborum Ciceronis incommode tranſlata fuerat. Carpit autem his Græcis verbis, vt opinor, Brutum, qui æquiore animo iter illud ſuſciperet, nec cogitaret quàm ſibi inhoneſtum eſſet id negotium. inquit enim illum ita in Aſiam proficiſci, grauitatem præ ſe ferentem, quaſi ea res ipſi dignitatem adferret, ob eámque magis honorifice incederet. is enim σεμνὸς eſt, qui dignitate aliqua, & honore ornatus magnopere ob id ſibi placet. Sic de Cicerone loquitur Plutarchus cum ſumpto de coniuratis ſupplicio ab optimatibus comitatus, viris pro foribus lumina facéſque figentibus, mulieribus autem ex tectis, quacunque iter faceret, prælucentibus, domum valde honeſte, & maxima cum dignitate rediit. Verba eius hæc ſunt, τὰ δὲ φῶτα πολλὰ κατέλαμπε τοὺς στενωποὺς λαμπάσι καὶ δᾳδὰς ἱστάντων ἐπὶ ταῖς θύραις, αἱ δὲ γυναῖκες ἐκ τῶν τεγῶν προὔφαινον ἐπὶ τιμῇ καὶ θέᾳ τοῦ ἀνδρὸς ὑπὸ πομπῇ τῶν ἀρίστων μάλα σεμνῶς ἀνιόντος.

326.9 O negotia nõ ferẽda, quæ feruntur tamen.) Poſt hæc verba Græcæ quædã dictiones legũtur in priſcis exẽpla-

ribus:eas nos vt in antiquiore noſtro inuenimus,ſcripſimus,quanuis non certa ſit ſententia earum: nec Ciceroniſne ſint, an cuiuſpiam poetæ,quod veriſimilius videtur, valde conſtet.Germani & ipſi videntur in vetuſto ſuo codice non diſſimiles characteras noſtris repperiſſe,quos tamen aliter reddiderunt: nullum tamen etiam ex illis ſenſum huic loco ſatis accommodatum elicere potuimus: quare rectius viſum eſt , quàm fieri poteſt maxime antiquam ſcripturam exprimere,& effingere,quod cum cura & diligentia à nobis factum eſt.

326.10 Si præcipit noſtro noſtri &c.)Locum hunc inquinatum,mendoſumque eſſe olim etiam eſt animaduerſum:ſiquidem in impreſſis quibuſdam codicibus mendi nota ad eum adpoſita erat: cum nos in his quos vidimus manu ſcriptis libris ita etiam eſſe obſeruauimus:fuere autem nonnulli qui emēdare eum adgreſſi ſunt, neque hi vni neque vno pacto id tentarunt,quibus parum noſtro iudicio,ſucceſſit: nobis tutius viſum eſt,poſtquam maculas quæ apparent,eluere poſſe deſperauimus,non committere vt magis illum contaminemus.

327.1 Sed quando illum diem tu tuendum putes.) Quis non videat hunc locum vitioſum eſſe? cum nobis viſi ſumus caſtigaſſe,ope quidem antiquorū codicum:nec tamen ſinceram illi lectionem retinebant,ſed eius non parua quædā veſtigia:ſiquidem ita eſt in illis,SED QVANDO ILLVM DIEM CVM TVENDAM PVTES:legimus igitur,CVM TV EDENDAM PVTES:vt de oratione ea loquatur de qua lib.XVI
» in eandem ſententiā ſic loquitur,Atque vtinam eum diem videam,cum iſta oratio ita libere vagetur,vt etiam in
» Siccæ domum introeat.Videtur autem ſcripta fuiſſe in Antonium ex hoc poſteriore loco , ſi verba quæ ante ea quæ citauimus ſcripta ſunt,accuratius conſideres.optat autem venire tēpus,quo tuto illa edi poſſit:eo enim tēpo
» re periculum adportaſſet,ſi emanaſſet. Sed etiam hoc in libro nō multo poſt,Hæc cum ſcriberem tantum quòd
» exiſtimabam ad te orationem eſſe perlatam:quam timeo quid exiſtimes, & ſiquid ad me!quæ non ſit foras pro-
» ditura niſi rep.recuperata.de quo,quid ſperem non audeo ſcribere.

327.2 Legationes duas Brundiſium veniſſe.)Legiones,legendum eſt:intelligit enim de legionibus quas Cæſar in Græciam præmiſerat,quibus bellum Parthis inferre parabat:hæ enim ibi aliquod tempus manſerunt:eó ad illas acceſſit Antonius,vt eas ſibi pecunia conciliaret, quarum etiam fortiſſimos centuriones iugulauit.De his ſæpius in
» his epiſtolis ſermo eſt,vt libro XVI,Brūdiſium cogito:facilior enim & exploratior deuitatio legionum fore vide
» tur,quàm piratarum. Et eodem libro,Iter illud Brundiſium(de quo dubitabam)ſublatum videtur:legiones enim aduentare dicuntur.BRVNDISIVM autem ſcripſimus, quia ita in multis antiquiſſimis codicibus ſcriptum obſeruauimus,vt in Tacito etiā illo,in quo conſeruati ſunt quinque primi libri eius hiſtoriæ, ex eóque exemplari in lucem editi:quod etiam Beroaldus ille iunior qui editioni illi præfuit probauit,cuſtodiuitque.Βρεντήσιον, hác vrbem Græci vocant:quo modo etiam eam Scæuola appellauit de verborū obligationibus,L. Qui Romæ.§. Callimachus mutuam pecuniam nauticam accepit à Sucho ſeruo Seii in prouincia Syria, ciuitate Beryto vſque ad Brenteſium.Sic enim in noſtris Pandectis ſcriptū eſt.Græcum igitur nomen magis quàm Latinum amauit Scæuola:nam ſemper hanc vrbem in ea lege ſic appellauit.

327.3 Quanquam ſceleſte quidem egerit.)Veterem lectionem reſtituimus ſinceram, vt arbitramur: eſt autem ἀποσιώπησις: quaſi enim reprehendit ſe ipſum, quòd tam bene de Clodio ſentiat, ſicque ſignificat aliquid ſubeſſe, de quo dubitandum ſit,quo animo fecerit.Nōnulli cum ἔλλειψιν eſſe vidiſſent figuram,familiarémque loquēdi modum Ciceroni eſſe,non animaduertentes, quod deſiderari credebant,addiderunt, & vt parcius feciſſe videretur, verba ipſa à ſe non intellecta ſubuerterunt.CLOELIVM autem non CLODIVM habent antiqui codices, quod teſtari voluimus.Sæpe autem accidit vt in nominibus propriis ea varietas ſit, vt quod ſequare neſcias,nec aliquo argumento hoc magis,quàm illud repudiare poſſis.

327.4 Sed Seliciam veniſſe M. Scaptium &c.)Alii aliis modis corruperunt potius, quàm correxerunt hunc locum. Veteres codices SELICIA habent,quam ingenuam eſſe lectionem puto, vt ſit mulieris nomen, intelligatúr-
» que,Dicebat.Confirmatur hoc ex verbis,quæ paulo poſt ſunt poſita:inquit enim,Interea narrat eadem Baſſi ſer
» uum veniſſe &c. vt de muliere prorſus ſermonem antea fuiſſe appareat. Intelligit autem Cæciliū illum Baſſum, qui exercitum in Syria comparauit,de quo nos ante ex Dione plura narrauimus.Cuius autem mater, vxórve eſſet Selicia hæc,nondum compertum habemus:neque enim eadem diligentia ſcriptores mulierum nomina, qua virorum tradunt.

326.7 Nos hic φιλοσοφοῦμεν:quid enim aliud?)In veteribus codicibus φιλοσοφούμενα legimus,vt participiū ſit,nō
» verbum:quod à verbo EXPLICAMVS,pendeat.In epiſtola ad Matium eadem voce vtitur,Cum etiam(me-
» miniſti)vt hæc φιλοσοφούμενα ſcriberem,tu me impuliſti.

328.3 Auctoritate,& auxilio tuo tutam velis eſſe.)Legimus TECTAM. Quàm ſæpe autem Tegere pro defendere,ac tueri vſurpet Cicero,nihil attinet exemplis docere,omnibus enim notum eſt.

328.3 Acta eius commemorare ſine magno dolore non poſſunt.) Primæ duæ dictiones in antiquis libris non ſunt, quare eas deleuimus.Intelligimus autem Ciceronem ſuperbiam ipſius reginæ (qua vſa eſt cum in hortis eſſet) ſe commemorare non poſſe,vt verba illa ab his ſuppleta inſulſe ſint, qui ſtructuram horū verborū, interiectis quibuſdam κατὰ παρένθεσιν,longiorem inuenire non poterant.

329.1 Quod idipſum perſpicaciam aliquam ſignificaret.)Legimus προκοπὴν ex antiquis codicibus:quod etiam Germani adnotarūt.προκόπτειν autem proficere eſt, & procedere in virtute:ex quo προκοπὴ,progreſſus:quo nomine ſæpe vtitur Plutarchus in cōmētario cui titulus,πῶς ἄν τις αἴσθοιτο ἑαυτοῦ προκόπτοντος ἐπ' ἀρετῇ:vt in initio ſtatim, τίς τῶν λόγων ὦ Σόσσιε Σενεκίων φύσει τὴν ἑαυτοῦ βελτιουμένου πρὸς ἀρετὴν συναίσθησιν ἀ μηδ' μίαν εἰς προκοπὴν ποιοῦσι τῆς ἀφροσύνης αὐτῶν.Idē iudiciū facit de Cicerone filio ex literis item ab eo ad ſe ſcriptis lib.XIIII his verbis,
» A Cicerone mihi literæ ſanè πεπινωμέναι,& bene lōgæ:cetera autē vel fingi poſſunt. πῖνος literarū ſignificat doctorē. nā cum doctiorē illū eſſe dicit,indicat eū προκοπὴν in ſtudiis feciſſe.Quā aptè autē Græca hæc vox hoc loco poſita ſit,dici nō poteſt: vt mirer illos qui Latinam eius loco inculcarunt, quæ etiam ſi à Cicerone vſurparetur, parum tamen ſententiam Ciceronis exprimeret.Nec defuere qui hunc locum, vt planè mendo vacuum,

citarent.tantum incommodi pariunt corrupta,& deprauata exemplaria.

329.2 Τοπηγεφίαπpulæ.) Antiqua exemplaria, ῥωπηγεφία. ῥῶπες, dicuntur virgulta ſtirpéſque. vnde ῥωπήια etiam loca arboribus plena,& denſa ſylua. Homerus λ. χ. ἰλλόμενοι πεδίοιο δὲ ῥωπήια πυκνά. Ripas autem fluminũ populis, virgultiſque abundare notum eſt. ea antem ita deſcripta erant ſeu natura, ſeu arte, vt non parum delectarent. ſperabat tamen Cicero eius delectationis, quæ ex ita diſpoſitis plantarum ordinibus oriretur, fore celerẽ ſatietatem. Nos lectionem hãc doctam,& valde accommodatam, integram à nobis repertam in vetuſtis codici bus cur repudiaremus, cauſam non habuimus.

329.3 Quid tu autem tamen ἀνδῶμεν.) Pro TAMEN, τὰ μὲν ſcribendum eſt: ſed vtinam quàm facile fuit hoc corrigere, ita integrum prouerbium à nobis inuentum eſſet, vt quæ latet ſententia, erui poſſet. Morem hunc habuit Cicero deminuta & manca huiuſcemodi prouerbia adducendi: primas enim tantum dictiones profert: adeò tunc nota erant,& vulgata. quorum quædam nunc, tot auctoribus vetuſtate amiſſis incognita ſunt,& incerta. Totidẽ euſdem verba adducit lib. VI, cum inquit, Méque obiurgauit vetere prouerbio, τὰ μὲν ἀνδῶμεν. Sed quid ego vetear me hoc neſcire fateri? cum Eraſmus vir doctiſſimus, qui cunctos Latinæ & Græcæ linguæ auctores, qui ſuperſunt, legit, vt prouerbia inde colligeret, ex quibus copioſa illa, & docta volumina confecit, ingenue faſſus ſit ſe integrum prouerbium nullibi legiſſe.

329.4 Auctoritate vel vi.) Mirifice nobis hic locus ſuſpectus eſt, cui noſtræ ſuſpicioni ſuffragatur antiqua ſcriptura, quanuis corrupta & lacera, ita tamen à vulgata diuerſa, vt non ſine cauſa exiſtimem veterẽ tantopere ab illa diſſentire. Argumẽta autem plurima ſunt quæ id nobis ſuadẽt: quæ omnia exponi non poſſunt: ab illis tamen qui diligenter animaduerterint, perſpiciẽtur. Mendũ autem in his tribus, quæ propoſuimus verbis ineſſe puto, quod poſſe nos tollere deſperauimus. ſi ante illa perfectum punctũ collocaretur, fortaſſe nõ peccaretur, vt verbo DETERREBIS, ſuperior ſententia clauderetur. Amicus autem erat M. Antonio Atticus: eius igitur auxilio ſperabat Cicero poſſe L. fratrem deterreri, ne Buthrotiis moleſtus eſſet, quod faciebat. Erat autem L. Antonius VIIvir agris diuidendis, quod ex Philippicis patet. Deinde incipit, vt opinor, de alia re agere, de nummis ſcilicet Arpinatium, de quo negocio non multo antè multis verbis egit: volebat autem eos L. Fadiũ ſi petiiſſet, reddi, præter eum nemini. Epiſtolam autem qua, quid de hac re geri vellet, expoſuerat: nondum dicit illum accepiſſe, vt quæ ſua de ea re voluntas eſſet ſcire poſſet. In eandem autem ſententiam quædam verba addit, in quibus DEDERAS erat, quod nõ habent manu ſcripti codices, ideóque à nobis deletum eſt. Debere autem intelligi putamus (reddas) vt de nummis, quemadmodũ ſuprà, ſermo ſit. Pro AVCTORITATE autem antiqui codices ANTRONI habent, quod verbum quàm peruerſum ſit,& inquinatum vides. receptam lectionem retinuimus, de qua, vt quiſque volet exiſtimet: nos eam parum ſinceram iudicamus.

329.4 Niſi explicato A. nihil cogito.) Deſcripſimus hoc loco, ſeu potius depinximus veteres codices. Siue autem A, vt in excuſis, ſiue A, vt in manu ſcriptis ſcriptum ſit, fatemur nos ignorare quid ea nota ſignificetur. Non multo autem poſt, cum eãdem ſententiam iiſdem penè verbis perſequeretur, Niſi explicata ſolutione, dixit. quid autem de hoc ſtatuendum ſit, alii doctiores viderint.

329.5 Vt eas vel in agro ſic audeam legere.) Veteres, IN AGROASI. quare ACROASI legimus. Laudans filii literas inquit eas ita amanter,& grauiter ſcriptas eſſe, vt eas multis audientibus tanquam lectionem aliquam recitare audeat: nihil enim in illis quod non laudari debeat, vel quo audito nõ doctiores fiant qui auſcultarint. Quid ἀκρόασις ſit, notum eſt. Acroama dicebatur id, quod delectationis cauſa in conuiuiis pronunciabatur. Cicero
» actione VI in Verrem, Hic quaſi feſtiuum acroama, ne ſine corollario de conuiuio diſcederet, ibidem conuiuis
» inſpectantibus emblemata auellenda curauit. Item pro Archia, Themiſtoclem illum ſummum Athenis virũ di-
» xiſſe aiũt, cum ex eo quæreretur quod acroama, aut cuius vocem libentiſſime audiret, Eius à quo ſua virtus opti
» me prædicaretur. Græci ab auſcultantibus nomen acroaſi impoſuerunt: Latini à legentibus eandem rem nominauerunt: vnde ἀκροαματικοὶ libri Ariſtotelis, qui ea continebant quæ legitimis tantum diſcipulis, iiſque non rudibus expoſuiſſet: Latini auſcultatorios dixerunt. Libri item qui rerum naturalium principia declarant, περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως inſcripti ſunt. Ciceronis ſenſus huius loci, ſimilis eſt illi, quem non multo antè de promiſſis Am
» monii luculenter ſcriptis profert, Quæ quidem promiſſorum eius erant φιλάλογα,& dignitatis meæ, vt vel in cõ
» cione dicere auderem. vt ferè idem (in concione) valeat, quod hic (in acroaſi.)

329.6 Et in lacuna vigilarem.) Sic omnes fermè excuſi, à quibus etiam non diſſentiunt manu ſcripti codices, maculoſi & ipſi (niſi fallor) hac parte. Aiunt Beroaldum (in lacu nauigarem) emendaſſe, ſuo ſenſu, vt arbitror, & coniectura ductum, quod mihi tamen ita placuit, vt eum ſecutus ſim,& ſic in meo ſcripſerim. viſum tamen eſt de hoc lectorem admonere, ne putaret me ſic in veteribus exemplaribus inueniſſe: nam quanuis hanc lectionem amẽ, non tamen ita illi confido vt facerem ſi in antiquis monimentis eam inueniſſem. Confirmatus præterea fui, vt caſtigationem hanc probam exiſtimarem, quòd libro XIIII oſtẽdit ſe quiddam ad lacum poſſidere: per quem
» fortaſſe, dum ad agrum illum viſendum accederet, nauigabat. verba eius hæc ſunt, Scribis enim eſſe rumores me
» ad lacum quod habeo vẽditurum, minuſculam verò villam vtique Quinto traditurum &c. Nihil certius, quod proferam habeo, & ſanè facilius poſſe puto infirmari, & conuinci vulgatam lectionem, quàm hanc probari, & conſtitui.

329.6 De mulis vecturæ itineris & meis.) Vereor ne hic locus corruptus ſit: antiquior certe noſter codex deprauatior: ſic in eo ſcriptũ eſt, DE MVLLIS VICTVRE ITINERIS ET IN EIS. quod teſtari volui, lectorémque admonere, vt accurate hunc locum animaduertat: quãuis enim recepta lectio integrior videatur, nõ parũ mihi tamẽ pluribus de cauſis ſuſpecta eſt. Nã magiſtratus cũ in prouincias proficiſcebãtur, mulos, tabernacula, multáque alia ornamenta ex publico ſolitos eſſe accipere teſtatur etiã Cicero lib. VII in Verrem, cum inquit:
» Vbi quæſtores? vbi legati? vbi ternis denariis æſtimatum frumentum? vbi muli? vbi tabernacula? vbi tot tantáque
» ornamẽta magiſtratibus? Suetonius quoque in Auguſto, Auctor fuit vt Procõſulibus ad mulos & tabernacula,

quæ publice locari ſolebant certa pecunia conſtitueretur. Ipſi autem poſtea (vt puto) cohorti ſuæ & comitibus ea tribuebant: quod ex hoc Ciceronis loco manifeſto perſpicitur.

329.8 Eſt illud quidem.) Poſt has dictiones diu Græcum verbum deſideratum eſt, quod Germani repoſuerunt: eſt etiam idem in noſtris manu ſcriptis, quod eo teſtari voluimus, vt omnes id libentius recipiát, poſtquam in cunctis antiquioribus exemplaribus inuenitur.

329.10 Demea domi eſt vt ſcribis.) Ea eſt in antiquiore noſtro ſcriptura, vt facile aliquis exiſtimare poſſit DE MENEDEMO legendú eſſe: accedentibus autem quibuſdá argumentis ita legi debere credidimus & ſcripſimus.
» Antea hoc ipſo in libro breuiter de hoc bis agit, ſemel his verbis, De Menedemo probe. Iterum his, De Menedemo vellem verum fuiſſet. Quantum coniectura licet iudicare, intelligit Menedemum illum, de quo Antonius in epiſtola ad Hirtium, & Cæſarem, quæ in XIII Philippica incluſa eſt, his verbis agit, Securi percuſſos Petum, & Menedemum: ciuitate donatos, & hoſpites Cæſaris, laudaſtis.

329.10 Quis enim hæc, vt ſcribis, anteno núc dubitare &c.) Vitiú omnino eſſe puto in his verbis, quod tamẽ vnius literæ mutatióe tolli poſſe arbitratus ſum, vt pro, ANTENO, (ante ne núc &c.) ſcripſerim. Vbi autẽ (Niceæ) ſcriptum erat, NICIAE caſtigaui, ſuffragantibus antiquis exemplaribus. Intelligit autem Curtium Niciam nobilem grammaticum, de quo libro XII pluribus egit: erat enim is familiaris Dolabellæ, vt etiam ex epiſtola Ciceronis
» ad Dolabellam cognoſcitur, in qua ſic cum illo iocatur, Nihil enim Romæ geritur, quod te putem ſcire curare,
» niſi forte ſcire vis me inter Niciam noſtrum, & Vidium iudicem eſſe. Profert autem (opinor) duobus verſiculis
» expenſum Niciæ: alter Ariſtarchus hoc ὀβελίζει &c. Huius etiam inter grammaticos vitam ſcribit Suetonius Tráquillus, ſeu quicunque fuit qui libellum illum conſcripſit. Ducebat autem ſecum, vel potius præmiſerat in prouinciam Niciam hunc Dolabella. Senſum igitur horum verborum hunc eſſe puto, vt cum Dolabellæ legatus Cicero proficiſceretur (legati autem cum mandatis mittebantur) dicat, Mandata Dolabellæ ſint quælibet: quod ſi nihil aliud habet quod mihi mandet, aliquid ſaltem quod Niciæ noſtro nunciem. quis enim antè nullius etiá conſilii homo dubitaſſet, quin meus diſceſſus deſperationis eſſet, non legationis, ne nunc dubitare poſſit aliquis prudens? nullam enim ob cauſam me legationem hanc ſuſcepiſſe quis non videat? niſi vt hæc pericula vitarem cum reip. nullam opem ferre poſſim, de qua deſperaui. Quam corruptus eſſet antea hic locus, quiuis perſpicere poteſt: quàm facile autem ſic purgetur, omnibus nunc arbitror manifeſtum eſſe.

329.16 Veſtram de re cauſam deliberationis probo.) Ante hæc verba, Græca vox deſiderabatur, quam Germani reſtituerant: eam nos emendationem noſtrorum codicum auctoritate confirmari teſtamur. Aliud tamen quod Germani prætererunt, ex iiſdem exemplaribus hauſimus, quod in noſtrum librum contulimus: intelligimus autem Ciceroné probare ἐποχὴν deliberationis de re C[illegible]: vt fortaſſe de eodem negotio agatur de quo lib. XIII duobus locis loquitur, ſed id tamen non adfirmamus: quippe cum ea quæ hoc nomine ſignificantur, fateamur nos ignorare. quod autem ita ſcripſimus, dedimus id vetuſtorum librorum fidei, & probitati: nam vulgatam lectioné nec probamus, nec ſinceram eſſe credere poſſumus. Alterum præterea verbum Græcú, quod excuſi codices non habebant, à Germaniſque primis in ſua ſede repoſitú erat, ipſi quoque illic manere volumus: nam noſtri etiam codices eam propriam illi ſedem eſſe teſtificantur. Superiore verbo Academici retentionem aſſenſionis ſignificabant: hic autem retentionem ſimpliciter ſignificat: ex ea diſciplina ad hoc negotium tranſlatum à Cicerone. Poſteriore aduerbio puriter, ſine culpa detrimentóque ſignificatur.

329.19 Hic autem noſter Citherius.) Niſi vitium ſit in hoc nomine (nam antiquior noſter CICHERIVS habet) poteſt ita Antonium appellare à Citheride mima, quam amauit: erat autẽ hæc P. Volumnii liberta à Cornelio etiá Gallo infeliciter amata: ſiquidem illo relicto, Antonium in Galliam ſecuta eſt: hanc Lycorim Virgilius nominat.
» Antonium autem putamus intelligi: nam alibi eandem illius ſententiam eſſe de bello narrat, cum inquit, Media
» enim tollit Antonius. Hoc nomen in quadam etiam M. Bruti epiſtola eſt ad Ciceronem, Græcam epiſtolam tibi
» miſi Citherei cuiuſdam ad Satrium. etſi eo quoque loco, manu ſcripti habent CICHERIVS, quod non mediocriter me perturbat, ibi enim de Antonio non poteſt ſermo eſſe: vt aliam fortaſſe originem hoc nomen habeat. de hoc autem accuratius videndum eſt.

329.20 Tabellarius quem ad eum miſeram &c.) Ex veteribus exẽplaribus AD BRVTVM ſcripſimus: quod mihi argumentum eſt, eſſe hanc aliá à ſuperiore epiſtolá: ſi enim eadẽ ſit, AD EVM potius dixiſſet, cú paulo ante Bruti nomen poſitú eſſet. Præterea de eodẽ negotio bis in eandem prorſus ſententiam mutatis tantum verbis nó
» egiſſet. nam id nulla vtilitate facere importunum eſſet. ſupra enim inquit, Siliú expectabá cui σύνθημα com-
» poſitum. Infrà vero paulo pòſt, Silius ad me nó venerat, cauſam compoſui. Aliud etiam eſt quod hoc loco valde conſiderandum puto: vbi BRVTVM HIS PROFECTVM, ſcriptum eſt: in quo mendú eſſe prorſus credimus: omnes tamen & noui, & veteres codices inter ſe cócordant, quare nihil mutare auſi ſumus. Ne tamẽ hoc ſilentio prætereamus, arbitramur non inepte BAIS PROFECTVM poſſe legi. nam tanta eſt harum vocú ſimilitudo, vt nó temere credi poſſit in hoc librarium peccaſſe. Accedit huic ſuſpicioni, quòd circa hæc loca Brutus eo tempore morabatur. Nó multú præterea ab antiquis veſtigiis diſcederes ſi CVMIS PROFECTVM legeres: in re enim incerta, & vbi leuibus tantum quibuſdam coniecturis certari poteſt, nihil vehementer adfirmamus, ne dum nimium pertinaces in noſtra opinione tuenda eſſe velimus.

329.21 Et tu etiá ſcire quo die olympia.) Locus hic vt puto mendoſus eſt: tota etiá extrema pars huius libri crebris maculis confecta eſt. cótra veterum codicum fidem, in tantis tenebris, nihil mutare auſi ſumus. Vbi autẽ paulo pòſt DVBITEMVS IGITVR, ſcriptum eſt: antiquiores codices DVBITEM HIS IGITVR habẽt. ná quod ENIM ἀρκτικῶς hic legimus, ab illis accepimus, rarú id quidem apud hos auctores, ſæpe tamen ab AElio Donato in Terentio obſeruatum. hic autem periculum eſt, ne ita mẽdoſe ſcriptum ſit, cú in coniunctis verbis vitium eſſe appareat: aliis autem locis ita poſitum eſſe in his epiſtolis animaduertimus. de his rebus noſtram fidẽ in nullam partem aſtringimus: quæ tantum in melioribus libris obſeruauimus, cum fide exponimus.

329.22 An fidem infirmet Silio mandibili.)Obſcuriſſimus,& vt arbitror,deprauatiſſimus locus.nos ex vetere codice hūc locū deſcripſimus.cur enim in tātis tenebris nō potius certū,& optimū ducē ſequamur,quam malū,& crebro in aliquo offendentē?nihil autē aliud habemus, quod nobis hāc potius quam illā probā eſſe lectionem fidem faciat, præter antiquorum codicum teſtimonium: quibus item auctoribus pro φιλαγγεφος φιλεγγεφῳ S. C. ſcripſimus, quod ſincerum, & rectum eſſe putamus.id etiam Germani adnotarunt,quo certius id habeatur.

329.22 In quibus vnum alienum ſumma tua prudentia,& cetera.) S V A habent manu ſcripti codices,id eſt Bruti,qui literas eas ſcripſerat,quibus petierat à Cicerone vt ludos ſuos ſpectaret:quod Cicero puerile eſſe dicit,indignumque ſua in aliis rebus prudentia. Plutarchus etiam in Bruto de magnificentia ludorum ipſius agens narrat illum ad Ciceronē ſcripſiſſe,vt ludis ſuis omnino intereſſet. verba eius hæc ſunt, ἔγραφε καὶ κελεῦσαι πάντως παρατυχεῖν ταῖς θέαις.

329.24 M.AElium cura libera vis me pauca ſpe &c.)Locus hic inquinatiſſimus erat: ipſi ope meliorum codicum nō paruas eius ſordes eluimus:nam totum nos purgaſſe,non audeo dicere.Specus etiam genere maſculino dici oſtendit Non.Marcellus exēplo Varronis rerū diuinarū lib. IIII,& Ennii Lytris,his verbis,Inferum vaſtos ſpecus.nam Specus etiam illos appellari,quibus aqua deducitur,notum eſt.Cæſar in commentario de bello Alexādrino, Alexandria eſt ferè tota ſuffoſſa,ſpecúſque habet ad Nilum pertinentes, quibus aqua in priuatas domos inducitur, quæ paulatim ſpatio temporis liqueſcit, ac ſubſidet. Nonnihil mendi mihi reſtare videtur in his verbis,A P V D T A L E Q V I D H A B I T V R O S:quod delere nulla ratione potuimus. nihilo autē hac parte meliores,aut integriores vetuſtos libros inuenimus.

329.25 Octauam partem tuli luminarium &c.)Locus hic magnopere corruptus eſt:ad eum igitur, vt deſperatum,mēdi notam adpoſuimus:veterem autem lectionem licet deformatam,& mancam cum fide in noſtrum librum cōtulimus,ſperantes ex ea,vt minus cōtaminata,facilius poſſe maculas deleri. Audiui quoſdam T V L L I A N A R V M A E D I V M legere,coniectura potius ductos vt arbitror,quàm certiore aliquo argumento, vt ita emendarēt. Nullius nos induſtriam & ſolertiam damnamus:non tamen nobis tutum viſum eſt, niſi ſententiam ſuam illi rationibus & argumentis comprobarint,ita ſcribere . quia tamen ea caſtigatio neſcio quid boni in ſe habere videbatur,nec ab antiqua ſcriptura prorſus aliena erat,eo voluimus illam notam facere, auctore ipſius,cum nobis etiam ignotus ſit,non prolato.

329.25 Meminens excuſare tarditatem mearum literarum & modum iſtum.)Antiqui codices copulam non habent: præterea pro M O D V M I S T V M, M V N D V S I S T V M legunt, vt nos quoque ſcripſimus: non quia eam lectionem ſinceram eſſe ſciamus,ſed (vt in malis)cum vetuſtis potius codicibus errare volentes:nam excuſos omnes contaminatos,corruptóſque eſſe exiſtimandum eſt. In extremo tamē huius voluminis, De mundo ſiquid ſcies,inquiens,videtur nonnihil,quod hanc lectionem adiuuet,innuere: obſcurum tamē adeo eſt hoc negotium,vt nihil de illo proferre poſſimus.

330.3 Excudam aliquid ἡρακλείδειον quod lateat in theſauris tuis) Qui hic aliquid πέρυ φιλοσόφως legunt,non mediocriter meo iudicio peccant:duxerunt autem has voces(vt arbitror)è ſuperiore loco,vbi aptè,& accommodatè collocatæ ſunt,huc tamen importune & peruerſe coniectæ.In antiquis certe codicibus, ἡρακλείδειον ſcriptum eſt,quod etiam teſtati ſunt Germani,quos non latuit vera lectio:quamuis illi non tantum tribuerint,quantum oportebat: nam vulgatam etiam lectionem non ſua ſede manere paſſi ſunt, contenti veterem lectionem indicaſſe.Vtitur ſequenti libro ter hoc nomine,cum ſemper idem(niſi fallor)ſignificare velit.ἡρακλείδειον enim eum appellare credimus egregium aliquod σύνταγμα,& librum vel à ſe, vel ab alio ſcriptum,ab Heraclide Pontico deducto nomine.Vt etiam in his epiſtolis ἀρχιμήδειον πρόβλημα,vocat acutum,& ſubtile,qualia erant Archimedis Syracuſani problemata. multos enim,elegantiſſimóſque ſermones ſcripſiſſe hunc Laertius tradit in eius vita: in iis non pauca de vita, & moribus. Magnum etiam huius nomen apud Latinos auctores fuiſſe notum eſt, nam illum imitatum eſſe quandoque Ciceronem eo etiam loco declaratur,qui eſt in epiſtola ad Q . Fratrē,Preſertim cum non ſim Heraclides Ponticus,ſed conſularis.Sæpe etiam in M. Varronis locis à Nonio Marcello citatis fit huius mentio:vt Varronem quoque hunc accurate legiſſe,& imitatum eſſe conici poſſit:vt non ſine cauſa etiam Cicero librum Varronis , quem expectabat, ἡρακλείδειον appellet:cum narrat, ſe illum ab eo nondum auferre potuiſſe.

330.3 De Plāco Memio Attica iure queritur.)Ex veteribus codicibus legimus, De Plāco memini.intelligit,ni fallor, de negocio Buthrotio,quod cōmendauit per literas L.Planco,quæ in fine X V I voluminis poſitæ ſunt: illi enim negotio is præfectus à Cæſare dictatore erat : vt Atticus fortaſſe admonuerit Ciceronem , vt ad eum ſcriberet: valde enim ea cauſa Attico cordi erat. quare plurimis locis de ea agi minime mirum videri debet. Laborauit autem vehementer Cicero pro Buthrotiis, vt Attico rem gratam faceret, quem ſciebat ſalutis eorum ſtudioſiſſimū eſſe. Præter antiquorum codicum auctoritatem non parum hanc lectionem confirmat , quòd non multo pòſt inquit, Et de Herode,& Metio meminero,& de omnibus quæ te velle ſuſpicor.Declarat enim ſe antè pollicitū eſſe fore vt de aliquo negotio meminerit.Erant autē nō parū hæc quæ citauimus,verba peruerſa in vulgatis libris: De Erote enim in illis erat:nos autem de Herode ſcripſimus,cuius ſæpe mentionem facit, vt lib.X I I I I,Herodi autem mandaram vt mihi κατὰ μίτον ſcriberet.Plutarchus item in Cicerone narrat ad hunc Græcas eſſe Epiſtolas Ciceronis.verba ipſius adſcripſimus, ἐπιστολαὶ δὲ παρὰ τοῦ Κικέρωνος εἰσὶ πρὸς Ἡρώδην. Sequenti itē libro iterū pro Herode,Erote mendoſe ſcriptum erat,quod nos correximus,De Herode factum vt mandas.

330.4 Et ei tamen confirmes me minime totum amorem, &c.) Antiqua ſcriptura hoc loco valde conturbata eſt, vt nihil ferè ex illa boni erui poſſit:quod potuimus fecimus:reliqua,vt erát,à nobis conſeruata.receptæ lectioni nō valde confido.

330.5 De Tulliano ſemiſſe maximā adhibebis.)Nos veterē lectionem reſtituimus,exiſtimamúſque Maxianā mulieris nomen eſſe,quā Cicero Atticum iubet de eo negotio cū agit,in conſiliū adhibere,& cum ea quid gerendum

H.iiii.

ſit,conferre. Plenum eſt Adhibere in conſilium, quomodo multis locis loquitur. Adhibere etiam aliquem, alibi vſurpatum ab eo eſt.

330.6 Ait hic mihi Iuliam non velle amplius ferre:) Iam ſuprà teſtati ſumus poſtremam huius libri partem multis mendis deformatã eſſe. Hunc locum valde in antiquis exemplaribus diuerſum inuenimus: quorum auctoritatẽ in re ancipiti, & dubia libenter ſequimur: nam eam etiam lectionem non penitus certam eſſe animaduertimus. quò tamen potius in tantis tenebris me conuertam non habeo. Nonnulli qui manu ſcriptos quoſpiam libros videntur habuiſſe, ita corrigunt, AIT HIC HVNC VIX IVLIAM FERRE: nam & illi tria ſimul poſita verba omittunt, quod nos quoque fecimus. In prima parte diſſentiũt à noſtris melioribus libris, à quibus nos ne tantulum quidem hoc loco declinauimus. Qui noſtram igitur lectionem videt, is ſe antiqua exemplaria ante oculos poſita habere putet, & de ea, vt de vetere ſcriptura conſtituat.

EX LIBRO XVI EPISTOLARVM AD ATTICVM.

331.1 Itáne nobis Iuliis.) Sic excuſi fermè omnes. Ipſi NONIS IVLIIS emendauimus. Item non multo póſt, Quicquámne turpius, quàm Bruto Iul. id eſt Iuliis: vbi antè (nil) vnius literæ peruerſione legebatur: ſic enim in antiquis libris ſcriptum eſt. Eſt ſanè obſcurum initium huius epiſtolæ & fortaſſe inquinatum: ſi tamen hæc lectio ſincera eſt, vt nos putamus, hic ſenſus ex ea elici poteſt, vt Cicero Atticum reprehendat, quòd (Nonis Iulis) ad Brutum ſcribens dixerit, quaſi honores Cæſari ob timorem à ſenatu decretos confirmaret, cum (Quintilibus) dicere debuerit: ea enim quæ per vim, & factionem voluerat ſibi decerni, irrita eſſe debebant illo interfecto. Hoc ipſo in libro eandem hanc rem, niſi fallor, tangit cum inquit, » Quintus enim altero die ſe aiebat in Neſida VIII. » Id. ibi Brutus. quàm ille doluit de Nonis Iuliis! mirifice eſt conturbatus. Præcipue autem ita menſem illum appellans, Brutum, reliquóſque lædebat: qui ſi honores Cæſari decreti, vt clariſſimo ciui, & optime de rep. merito manerent, ſicarii, parricidæque iudicaretur neceſſe erat. Legimus tamen apud Dionem, nullo S.C. ſancitum eſſe vt menſi huic priſcum nomen redderetur: multóſque ita eũ appellare non dubitaſſe timore multitudinis, ne magis exaſperaretur: verba eius adpoſuimus, ἐπειδή τε ὅτι ἐκ τῆς φόβου τῶν ὁμίλων ἐκάλουν ὅτε δὲ καὶ ἄλλα τινὰ τῶν ἐς τὴν τοῦ καίσαρος τιμὴν προσδεδογμένα ἐλέλυτο τόν τε μῆνα τὸν ἰούλιον ὁμοίως ἐκάλουν καὶ ἱερομηνίας τινὰς ἐπινικίους ἡμέρας ἰδίας ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἐβουλεύοντο. Quòd autem Brutus in Neſide Campaniæ hoc tempore » manebat, teſtatur Cicero hoc ipſo in libro ſæpius: & in X Philippica ſic inquiens de Bruto, At hunc his ipſis lu» dorum diebus videbam in inſula clariſſimi adoleſcentis Luculli propinqui ſui nihil niſi de pace, & concordia ci» uium cogitantem. Quo enim vniuerſæ nomine vocantur, inſulam ibi appellat, quam hic ſuo ipſius inſulæ, & proprio nomine Neſida appellat, à Græca voce νῆσος, ὑποκοριστικῶς propter inſulæ paruitatem deducta nominatione. Quod etiam in vetuſtis omnibus exẽplaribus in principio huius epiſtolæ diuerſum eſt, quamuis corruptum exiſtimem, libet teſtari: FLENS enim pro IENS in illis ſcriptum eſt. hoc autem participium & is etiam » modus dicendi apud hunc auctorem alibi eſt: vt lib. III harum epiſtolarum, Ante diem IIII Calẽd. Mai iens » in Pompeianum bene mane hæc ſcripſi. vt vix iam dubitari poſſit quin ita legendum ſit.

331.1 Redeo ad meum igitur ἔλθωμεν:) In Græca dictione exiſtimo mendum eſſe: nam & in priſcis exemplaribus diuerſi characteres ab his ſunt, & ex hac lectione nullum ſatis idoneum, & commodum ſenſum elicio: nec tamen potui vnquam ex vetere ſcriptura aliquid quod probarem eruere. Eam igitur proponã, vt omnes ingenii ſui neruos in hoc locu corrigendo intendere poſſint: eſt autem hæc, nam in Latinis vocibus nihil diuerſum eſt, ETENMEN. quàm potuimus maxima cura & diligentia antiquas notas expreſſimus, & effinximus.

331.2 Diemachos agro pulſos &c.) Locum hunc veterum codicũ auxilio videmur nobis correxiſſe. Dyme vrbs eſt Achaiæ, cuius ciues Dymæi appellantur: in ea Pompeius conſtituit maiorem partem, quos vicerat, piratarum, ibíque habitare iuſſit: penè enim incolis ſpoliata erat, multúmque, & fertilem agrum habebat. Tradit hoc Plutarchus in Põpeio his verbis, τοῖς δὲ πολλοῖς οἰκητήριον ἔδωκε δύμην τὴν ἀχαΐδα χηρεύουσαν ἀνδρῶν τότε, γῆν δὲ πολλὴν καὶ ἀγαθὴν ἔχουσαν. Hi igitur, cum ipſis ager ereptus eſſet, denuò piraticam exercere cœperunt: quod veriſimile erat eos facturos, poſtquam eo, quem colebant agro pulſi eſſent, ad antiquam vt artem, vitámque redirent. Notandum autem eſt quomodo clauſulam hanc Cicero in hunc locum inculcarit, antequam ſuperiorem ſenten» tiam expleſſet: quod enim infertur, Videndum eſt vt manſio laudetur, cum ſuperiore ſententia connexum eſt, & illam perficit. non tamen ſeriem horum verborum immutãdam cenſeo: arbitror enim cum MEAM PROFECTIONEM LAVDARI GAVDEO dixit, nondum ipſi in mentem veniſſe, quod poſtea ſuccurrit, addere, & ob id ad aliam rem tranſiſſe. qua expoſita tum demum cogitaſſe illud ſuperiori ſententiæ adfigere: quod in epiſtolis non mirum videri debet.

331.2 Ενομωτία Bruti videtur &c.) Ita in cunctis impreſſis legitur deprauate. antiqui libri multo integriores, in quibus penè incorrupte ἐν ὁμοπλοΐᾳ ſcriptum eſt: nam ita legendum eſſe, nemo (niſi fallor) negabit: ſententia enim optime quadrat: & hac ipſa voce non ſemel hoc in libro vtitur cum de hoc ipſo negotio Cicero agit, vt cũ inquit, » Hæc autem nauigatio habet quaſdam ſuſpitiones periculi: itaque conſtituebam vti ὁμοπλοΐᾳ. paratiorem offen» di Brutum, quàm audiebam. Et non multo poſt, Bruto cum ſæpe inieciſſem de ὁμοπλοΐᾳ, non perinde accipere » viſus eſt atque ego putaram. Qui autem vnà nauigant, vt facilius ſe à piratis tueantur, ſaluóſque præſtent, hi ὁμοπλοΐαν facere dicũtur. Noſtri temporis nautæ Conſeruam facere appellant, quia illi, qui ita nauigant, mutuã ſe ſalutem procurare promittãt, fidémque dent, ſe pro his, ſi oportuerit, pugnaturos, eadémque, quæ ſocii pericula ſubierint, ipſi quoque ſubire non recuſaturos. Quia autẽ Brutus claſſis nonnihil habebat, ideo Cicero cum eo in Græciam nauigare cupiebat, vt tutius, quò volebat perueniret.

331.3 Ob ius enim recenſes multa, &c.) Nemo non confeſſus eſt hũc locũ deprauatum eſſe: alii autẽ aliis modis corrigere tentarũt. Nobis rectius viſum eſt veterem ſcripturam deſcribere, notámque quæ mendum indicet, adponere, nihil enim nobis in mentem venit, quo poſſimus maculas has eluere: & quæ ab aliis adhuc excogitata ſunt,

violenta nobis,& inania videntur.

331.3 Sed Xenonē perexigue & κατακερματίζειν præbere.)Spatiũ longo tēpore hic inane manſit, Græca enim dictio deſiderabatur: nõnulli κατακομματίζειν repoſuerunt, nõ conſultis antiquis exēplaribus quæ eius dictionis ne vmbram quidē habent. Germani primi recte,& noſtris manu ſcriptis conuenienter γλίσχρως reſtituerunt: nullo enim magis proprio,& apto verbo vti poterat vt Xenonis puſillum,& ſordidum animum exprimeret, qui nimis parce,& illiberaliter præbebat, quæ Ciceroni filio attribuere debebat. Quin & nos vocem habemus noſtro in ſermone à Græca hac, vt arbitror, deductam, paulum tamē immutatam, qua ſordidum,& puſilli animi hominem appellamus, aduerbiúmque ab ea formatum, quod in ſignificatu huic mirifice reſpondet.

332.2 · Loco quidem meo ſi tibi videbitur poteris) Quàm deprauatus, inquinatúſque multos fœdis maculis hic locus eſſet, dici vix poteſt. Qui cunctos hactenus impreſſos libros in manus capient, facile id perſpicient: eum tamē ope melioris,& antiquioris noſtri codicis nobis purgaſſe,& reſtituiſſe videmur, ita claro,& manifeſto ſenſu, vt nulla ferè confirmatione indigeat. veterem autē ſcripturam hic ponere viſum eſt, ne aliquis à nobis hanc fictam, aut nimis extortã putet: eſt autē hæc, LOCI QVO MEO SI TIBI VIDEBITVR POTERIS, EVM, &c. Reliqua enim oullá vllius induſtriam deſiderabant, cum integra,& optime ſcripta in eo eſſent, quanuis in vulgatis corruptiſſima. nos prima duo verba, quæ peruerſionis aliquantum habebant ita parce caſtigauimus, LOQVI CVM EO,&c. Quàm ſæpe obſeruauerimus in hoc codice, & in Mediceo illo etiam C. pro Qu. ſcriptum eſſe, aut alibi teſtati ſumus, aut nihil attinet dicere: eſt enim id crebrum & vſitatum. vnum tantum locum adducem⁹ ex fine antecedētis libri, vbi COAD pro(quoad) ſcriptum eſt eodem modo quo hic LOCI pro(loqui) Quouſque inquies? coad erit iotegrum: erit vſque dum ad nauem. Sed quum idem hoc verbum eodem pacto ſcriptum eſſe lib. XVI nobis nunc in mentem veniat, cur non id quoque exemplum adponamus, quo clarius ſit quod dicimus? ſermo eſt de Octauiano, Atque à me poſtulat primo vt clàm conlocatur mecum, vel Capuæ. (Quom) autem pro(cum) ferè ſemper ſcriptum in antiquis eſt: ſed potius(cum) temporis aduerbium eſt quàm (cum) præpoſitio, vt hoc in loco.

332.4 Sed in laudando conſumere) Germani (in plaudendo) legunt. Nos tamē receptam lectionem ſecuti ſumus, ſic enim in cunctis, quos vidimus manu ſcriptis legimus. Repræſentare improbitatem, μεταφορικῶς dictum: nã proprie ſignificat præſentē pecuniam ſoluere: vt Cicero ſæpe vtitur in his epiſtolis: quanuis etiã tranſlatio huius verbi ad alias res frequens ſit,& apud hunc & alios optimos quoſque auctores: vt Cæſarem commentario primo de Bello Gallico, Itaque ſe quod in longiorem diem cõlaturus fuiſſet, repræſentaturum, & proxima nocte de quarta vigilia caſtra moturum. Verba autem illa quæ paulo poſt leguntur, Dummodo doleant aliquid, doleant quidlibet, Afranii comici ſunt, parũ immutata. Eundem verſum ſæpe adducit Cicero, vt lib. IIII Tuſculanarũ, Ex quo illud eſt è vita ductum ab Afranio: nam cum diſſolutus filius, Heu me miſerum, dixiſſet: tum ſeuerus pater, Dummodo doleat aliquid, doleat quodlibet. Nec multo pòſt eundem verſum repetit.

332.5 · Sed quoniam furore illo extrudimur) Quàm inquinatus eſſet hic locus, omnes perſpicere poſſunt: ea autem eſt in antiquioribus lectio, vt ſi, quod ſæpe obſeruauimus, in mentem tibi reducas E ſcilicet in F mutatum eſſe poſſe, maculas penè omnes deleueris,& locum vt arbitror reſtitueris. Quia animaduertimus crebro in hoc ab eo qui noſtrum antiquiorē librum deſcripſit, peccatum eſſe, ideo hic etiam vitium illum feciſſe exiſtimauimus, ídque correximus: nanque eum in villa manſiſſe intelligitur etiam ex his verbis quæ aliquanto poſt leguntur, At mihi cum ad villam rediſſem, Cn. Lucceius, qui multum vtitur Bruto,&c. Narrat autem ſe quoniam cum nauibus in ſtatione ad villam in qua erat manere non poterat, Euro illi moleſto, Brundiſium in tutiorem portum velle proficiſci: nam illinc etiam nauigationem in Græciam expeditiorem, & ſine periculo fore, quanuis legiones, quæ illic erant, nõnihil timoris adferrent. infero autem mari piratis obſidentibus, ſine claſſis præſidio non tutum eſſe nauigare. Putamus autem intelligere villam P. Valerii, de qua ſic in prima Philippica, Cum autem me ex Sicilia ad Leucopetram, quod eſt agri Rhegini promontorium, venti detuliſſent: ab eo loco conſcendi, vt tranſmitterem: nec ita multum prouectus, reiectus Auſtro ſum in eum ipſum locum vnde conſcenderam: cúmque intēpeſta nox eſſet, manſiſſémque in villa P. Valerii comitis,& familiaris mei, poſtridiéque apud eundem, ventũ expectans manerem,&c. his autem ipſis penè verbis hoc in libro vtitur cum eandem rem exponeret.

333.1 Quod verò ſine munuſculo ſcribis,&c.) Credimus SINE MVNVSCVLO abũdare, & ex inferiore loco huc importune tranſlatas ambas has dictiones: in quo etiam concordes Germanicos libros habemus: vt etiam in eo quòd O TITE pro O TIO ſcripſimus. nec tamen adhuc mihi penitus purgata recepta lectio videtur: vereor autem ne deminuta,& manca ſit, quod corrigere non poſſumus. Vnum tamen præterea volumus diligentē lectorem admonere, in noſtro illo probatiore codice vocem hanc, ADDIS, non legi, quod perturbatiorem adhuc intellectum facit, & niſi hoc culpa librarii acciderit, magis mutilum eſſe hunc locum arguit: hoc tamē non recepimus, contenti id admonuiſſe.

333.3 Quanquam te nihil fefelliſſet: verũtamen expecto,&c.) Veteres codices SED EXPECTO, habent, quam lectionem probauimus, vt VERVNTAMEN, eo quo ſuprà ſignificatu ſæpe à Cicerone accipi docuimus, hic etiam ſumptum ſit. oſtendimus autem id lib. XIIII, in eo loco, Scis quàm diligam Siculos, & quàm illã clientelam honeſtam iudicē: multa illis Cæſar, neque me inuito, etſi latinitas erat non ferenda: veruntamē. Ecce autē Antonius,&c. Hic autem cum ſe gaudere dixiſſet illi ſuas literas ante à tabellario redditas, quàm à Quinto F. (illæ enim Atticum admonebant, ne crederet literis ſuis, quas Q. puer ad eum adlaturus erat, eas enim ſe arbitratu illius patríſque ſcripſiſſe: nec magnopere illis quæ pollicebatur puer, fidem habere) tantum tamē ſe dicit confidere prudentiæ Attici, vt ſi priores etiam illæ perueniſſent, non tamen id aliquid incommodi adlaturum fuerit. quod pulchre ipſe animaduerſurus eſſet, cogitaturúſque ſe hoc petēti puero negare (quo minus ſcilicet illius probitatis ſponſor apud Atticum fieret) non potuiſſe: nõ tamen vt id ex animo,& quòd ita ſentiret ſcripſerit, ſe ſperare, vnquam illum crediturum fuiſſe, quòd quàm male de puero illo exiſtimaret, ſciret. Intulit autē VERVN-

TAMEN: quaſi diceret, Quanquam ſperē te non facile decipi potuiſſe, tamen commodius fuit ita accidere, vt priores ſcilicet illæ redderentur, quæ totam rem aperirent: ita enim facilius cogitare poteris quid agendum ſit. reliqua ita perſpicua, vt nulla declaratione egeant.

333.4 Relinquimus enim pacem vt ad bellum reuertamur) Hæc pluribus modis vatem, diuinúmque Ciceronem fuiſſe arguunt: nam & ita accidit vt auolatus eſt: & crimini ipſi datū eſt ab inimicis eum Roma fugiſſe quòd tranquillum illum ſtatum ciuitatis ferre non poſſet: turbatis autem rebus, neglectis ſpecioſis illis cauſis, quas tunc iactabat, libenter ad tumultum, & bellum aduolaſſe. Q. autem Fuſius Calenus apud Dionem, qui cuncta Ciceronis crimina aucupatur, in ea, quam contra ipſum orationem habet, dum Antonium tuetur, accuſationibúſque Ciceronis reſpōdet, hoc etiam his verbis ei exprobat, οὐχ ὅρα τι ὅτι καὶ μετὰ τὸν τοῦ Καίσαρος θάνατον ὅτι μὲν τὰ πράγματα ὑμῶν δι' Ἀντώνιον ἔτι μᾶλλον (ὡς καὶ αὐτὸς ἀξιοῦσθαι δύναται) καὶ τίσιν ἀπώλλυμεν καὶ ἀλλότριον καὶ ἀνθηρόδιων ἑαυτῷ τὸν τῆς ὁμονοίας ὑμῶν βίον δεῖν νομίζων ἐπεὶ καὶ πεπραγμένα οὐδὲ εἰς ὕστερον μακρὰν χαίρειν τῷ τε ἤθει καὶ ταῖς ἀληθείαις φράσας ἐπεθύμησε.

333.6 Et quid amas Deiotarū & nō amas Eram) Quia veteres omnes, nouóſque codices cōcordare animaduerti, nō viſum eſt aliquid immutare. quanuis exiſtimē HIERAM potius legendum eſſe: ſic enim hunc appellat (vt arbitror) in oratione pro Deiotaro, in qua ſæpe eum nominat: fuit enim is Regi amiciſſimus, cuiúſque opera Rex in magnis rebus ſemper vſus eſt: quem etiam cum aliis ad Cæſarem pro ſalute ſua deprecanda miſit, cū apud eum
» abſens Deiotarus cauſam dixit. Verba Ciceronis in peroratione hæc ſunt, Corpora verò ſua pro ſalute regū ſuo-
» rum hi legati tibi regii tradunt Hieras, & Bleſamius, & Antigonus, tibi, nobiſque omnibus iam diu noti: eadém-
» que fide, & virtute præditus Doryalus, qui nuper cum Hiera legatus eſt ad te miſſus cum regum amiciſſimi, tum
» tibi probati, vt ſpero.

333.11 Etſi cum proceſſerimus exploratiora videbuntur, & teſtibus vtemur) Hunc locum inquinatum eſſe omnes videre poſſunt: quid enim nauigationi cum teſtibus? Veteres codices habent TESTIS: nos TECTIS caſtigauimus, vt de tectis nauibus intelligas: modice vt vides, & parce à priſcæ lectionis veſtigiis declinantes. quia tamen falli potuimus, antiquam ſcripturam teſtatam reliquimus.

333.15 Bruto cum ſpem inieciſſem de ὁμοπλοΐᾳ, &c.) Antiqui libri, SAEPE: vbi excuſi (ſpem) habent: veterē autem lectionem ſinceriorem iudicamus. Inicere hic ſignificare videtur inter loquendum, quædam breuiter proferre, quæ deſiderium noſtrū ſi acute, vt dicta ſunt, accipiantur, indicent: quēadmodum hoc verbum vſurpat Trebo-
» nius in epiſtola ad Ciceronē, vbi de Cicerone filio loquitur, Qui cum mihi in ſermone inieciſſet ſe velle Aſiam
» viſere, non modo inuitatus, ſed etiam rogatus eſt à me, vt id potiſſimū nobis obtinentibus prouinciam, faceret. Miratur igitur Cicero, cum ſæpe in ſermone Bruto inieciſſet ſe cupere cum eo in Græciam nauigare, illum non cupide id arripuiſſe. nam vbi ACCIPERE antea legebatur, ARRIPERE emendauimus, auctoritate veterū codicum adducti, & verbi huius elegantia, quod optime hic conuenit: nam & æquum cenſebat pro ſua dignitate ſe quæ ſua voluntas eſſet, leniter admonere, & Brutum vix percepto eius ſenſu non modo id facile pati, ſed etiam libenter, & cupidè expetere debere, ſéque eius nauigationis ſocium offerre. Sic dictum eſt illud à Chærea in
» Eunucho, Submonuit me Parmeno ibi ſeruus, quod ego arripui. Cicero de Orat. lib. II, Magiſtrum autem, quem
» vellet eligeret: me quidem ſi audiret, L. Craſſum: quod iſte arripuit, & ita ſe facturum confirmauit.

333.16 De legionibus ſtatuerunt vt quidam arbitrantur, &c.) Corrupti hac parte erant omnes formis excuſi libri: nos ingenuam, vt putamus, lectionem auxilio vetuſtorum codicum reſtituimus: nam DE LEGIONIBVS partem putamus eſſe ſuperioris clauſulæ: vt, & Ibi id eſt Venuſiæ expectem nuncium de legionibus, intelligamus: ſtatímque inferatur, Si aberunt ipſæ legiones (vt nōnullorum eſt opinio) Hydruntem ſcilicet proficiſcar: ſi neutrum erit ἀσφαλὲς, id eſt ſi nec Hydrunte petere, nec Venuſiæ manere periculo vacabit, eodem reuertar. Legiones autē Brundiſii, & circa ea loca adeſſe rumor increbuerat, quas omnino vitare propter quaſdam ſuſpiciones periculi
» volebat Cicero, quemadmodum ex multis locis colligitur: vt ex hoc, qui nō multo ante eſt, Iter illud Brundiſiū,
» de quo dubitabam, ſublatum videtur, legiones enim aduentare dicuntur. Quāuis autem aliquantulum contaminata ſit vetuſta etiam lectio, non tamen tales eam maculæ occuparunt, vt non facile elui poſſint.

333.17 Atque vtinam te illis) Illic, habent veteres codices, quos ſecutus ſum: hæc enim recta eſt (vt opinor) lectio: vt Illic, id eſt Athenis intelligas: ſpem enim ei proficiſcenti dederat Atticus, ſe ante, quàm illinc Cicero diſcederet,
» Athenas venturum: nam prius inquit, Deinde tu iam, vt ſpero, & vt promittis, aderis: quod quidem ſi acciderit,
» omnia nobis erunt meliora. Et nō multo antè: Mihíque aut ſcribe, aut, quod multo malim, adfer ipſe.

333.17 Cupidius ille meorū) Legimus interrogantis geſtu, CVPIDVS ILLE MEORVM? Græcam autem vocem, quæ diu deſiderata eſt, Germani primi reſtituere: eandem incorruptam habent noſtri antiquiores libri: quare non dubitandum quin recta hæc ſit lectio. ſignificatus eius planus eſt, & notiſſimus.

333.18 Ego adhuc videbo, &c.) Poſtremam hanc vocem manu ſcripti codices paulo antiquiores non habent: & ſanè ſuppleta eſt ab his qui ſtructuram horum verborū non percipiebant. Quod ſi quæ ἔτι παρέσομαι legenda ſunt, notes, nihil hac lectione clarius, & planius erit, intelligéſque dictionem illam VIDEBO non ſolum inanem, & ſuperuacaneam eſſe, verum etiam omnem horum verborum ſenſum conturbare.

333.19 Sed putabam cum Rhegium veniſſem fore, vtſi, &c.) Diu iacuit hæc ſententia, cum plura Græca verba deſiderarentur, ſine quibus imperfecta erat. ea primi Germani reſtituere ex veteribus codicibus: eandem autem nos lectionem in noſtris exemplaribus reperimus: ſunt autem verba Homeri ex Odyſſeæ III libro, à Neſtore pronunciata cum Telemacho loquente, ὀψὲ δὲ δὴ μετὰ νῶϊ κίε ξανθὸς Μενέλαος, ἐν Λέσβῳ δ' ἔκιχε δολιχὸν πλόον ὁρμαίνοντας. Eſt autem tam varium Homeri poema, quemadmodum omnes ſciunt, vt nihil ferè dici, excogitaríque poſſit, quod verbis ipſius exprimere non facile ſit ei, qui in ipſius lectione attente verſatus ſit: olim autē Romanis hominibus, nedum Græcis tam familiare, & tritum, vt omnes eius ſententias memoria tenerent, & cum vſus illis erat in ſermone proferrent, & ad omnem ſuum ſenſum patefaciendum accōmodarent: quod tam pla-

num eſt,& vnicuique notum,vt id confirmare non oporteat: ſiquidem in his epiſtolis,& alis etiam ſuis libris Cicero crebro tanquam prouerbia,&ſententias maxime ratas,teſtimonia eius adducit,quod à pleriſque alus ſcriptoribus etiam vſurpatum eſt: vt Suetonio, qui Homericis verſibus concepta mentis ſæpe exprompſiſſe Romanos Cæſares narrat. multis autem hoc locis facit,è quibus vnum adducemus,qui deprauatus eſt, nec patiemur,
» quanuis nunc alıud agamus eum diutius inquinatum manere: eſt autem ın Caligula,cum inquit,Interdum cum
» Capitolino Ioue ſecreto fabulabatur,modo inſuſurrās,ac præbens inuicem aures, modo clarius,nec ſine iurgiis.
» nam vox cōminantis audita eſt, ἤ μ' ἀνάειρ' ἢ ἐγὼ σέ.Sic enim legendum eſt: non vt in cunctis excuſis codicibus ſcriptum eſt,εἰς αἶαν Δαναῶν περάσω.Huius autem lectionis (ne aliquis hæc nos fingere fortaſſe exiſtimet) ea veſtigia ſuperſunt ın vetere codice,qui eſt ın Diui Marci bibliotheca,vt qui diligenter ea animaduerterit,queat hāc agnoſcere,& ex notis illis ingenuā eſſe iudicare.Sed vt omnis dubitatio tollatur,Dion de Caligula loquens, eandémque rem diligenter exponens,locum illum Homeri eum pronunciaſſe tradit. hæc ipſius verba ſunt, τοῖς τε βροντῶσιν ἐκ μηχανῆς τινὸς ἀντεβρόντα καὶ ταῖς ἀστραπαῖς ἀντήστραπτε καὶ ὁπότε κεραυνὸς καταπέσοι λίθον ἀντηκόντιζεν ἐπιλέγων ἐφ' ἑκάστῳ τὸ τοῦ ὁμήρου,ἤ μ' ἀνάειρ' ἢ ἐγὼ σέ.Vt autē eadem diligētia remedióque plurib⁹ vulneribus medeamur,quanuis præter conſuetudinem noſtram longius euagemur,monemur corrigēdum eſſe locum apud
» Senecam libro primo de Ira: vbi relicto inani ſpatio verba eadem deſiderantur: ſic enim legi debet, Eloquentur
» aliquid,quod tu magni putes, ſicut C.Cæſar,qui iratus cœlo quòd obſtreperet pantomimus, quos imitabatur ſtu
» dioſus,quàm ſpectabat,quódque comeſſatio ſua fulminibus terreretur prorſus parum certis: ad pugnā vocauit
» Iouem: & quidē ſine intermiſſione Homericum illum exclamans verſum,ἤ μ' ἀνάειρ' ἢ ἐγὼ σέ. quanta dementia
» fuit? putauit aut ſibi noceri ne à Ioue quidē poſſe: aut ſe nocere etiam Ioui poſſe. ſunt autem λ. ψ. pronunciata ab Aiace Telamonis filio cum deſcendiſſet ın certamen cum Vlyſſe, in ludis quos Achilles in Patrocli inferiis faciebat.Cum enim inter eos diu certatū eſſet: ad neutrūmque victoria inclinaret,eáque res iam Achiuis tædium adferret,impa...s more Aiax,furoríſque plenus,vt id cito certamen finē haberet ita Vlyſſem allocutus eſt: διογενὲς λαερτιάδη πολυμήχαν' ὀδυσσεῦ ἤ μ' ἀνάειρ' ἢ ἐγὼ σέ τὰ δ' αὖ διὶ πάντα μελήσει.Eſſe autem hunc vnum ex Homeri verſibus,qui tanquā prouerbia in ore omnium verſari ſoliti eſſent,declaratur etiam ex epiſtola quadam Philoſtrati,in qua hæc verba ſunt,ὡς δὲ θεατὰς ὑπῆχεν παρὰ ἐς ὄψιν ἀγωνιστικὰ καὶ χειμαστικὰ καὶ ἐς τοὺς θετταλοὺς καὶ χειμῶνα ἀντιτάξεις καὶ ἤ μ' ἀνάειρ' ἢ ἐγὼ σέ.

334.4 Qui ἀδυσκόλως bene relinquis patriam)Neſcio an in his Attici verbis mendum aliquod ineſſe dicam, ſiue potius ipſa ſcrupuli aliquantulū habere, quia totū locum non adducat Cicero: idque obſcuritatem hanc procreet. nam certe nonnihil ſubeſt,quod non parū moleſtum eſt,& ſententiam perturbat: nec enim mirum videri deberet,ſi ex paucis verbis ex aliqua epiſtola citatis,cum ea,quæ antecedebant,aut conſequebantur ignota ſint, integer ſenſus non colligeretur. Alii mēdoſum locum prorſus eſſe putantes corrigere conati ſunt.Cum his igitur anguſtiis premeremur, tutius viſum eſt antiquam lectionē reddere, & exſcribere. quare pro relinques, RELINQVE legimus, ne à vetuſtorum codicū fide in re dubia diſcederemus. cum enim vulgata etiam lectio ſuſpecta ſit,& incerta,cur non ad illorum potius auctoritatem confugiamus,quàm recentē,& eam parum firmam lectionem tueamur?ſed aliud etiam in proximis verbis Ciceronis diuerſum eſt ab impreſſis in iiſdem codicibus,quod tamen omiſimus,ne veterem quoque lectionem cogeremur corrigere:nam niſi eam adiuues,prorſus inepta eſt, & falſa.vbi enim PROHIBEBAS alii habent, in illis IVBEBAS eſt: quod ſi velles è duabus poſteriorē negationem tollere, fortaſſe non male faceres. Eſt enim quando aliqua quempiam agere iubemus, hortamúrque, quæ non probamus: ſed illi, periculi,& incōmodi alicuius vitandi cauſa,vt ea faciat, auctores ſumus.

334.6 Apud Heletem fretum) Fluuium legendum eſt: cuius quidem lectionis non parua veſtigia ſunt in probatiore noſtro exemplari. Heletem autem fluuium eſſe notiſſimum eſt: cuius etiam in quadam ad Trebatium epiſtola
» his verbis mentionem facit, Neque Heletem nobilem amnem deſeres.

334.7 Deſperationis ac religionis reip.)Non ipſi primi deprauatum hunc locum eſſe cenſuimus: ſiquidem aiunt Beroaldum doctum virum RELICTIONIS REIP. ſolitum legere: nos magis vitium, & maculam aliquam ſubeſſe adfirmare audemus,quàm quomodo caſtigari,& elui poſſit proferre: tam nouum enim auribus meis hoc nomen eſt,vt id temere recipere, & probare heream. in antiquioribus exēplaribus eadem ferè lectio eſt,vna tantum litera immutata: RELIGIONIS in illis legitur. non multū diſſimilis emendatio eſſet,ſi REIECTIONIS legeres: nec magis à priſca ſcriptura declinaretur, ſi quēadmodum Capeſſere remp. ita etiam Reiicere rēp. Cicero aliàs dixiſſet, id eſt abiicere curam reip. & totū ſe ab eius adminiſtratione remouere. Videndū etiam accuratius, an in verbo illo quod ſequitur FLENTES, mendum ſit, vt puto, cogitandúmque attentius eſt an EVNTES caſtigari debeat. Hac quoq; parte vetuſtiores codices nihilo recentibus excuſíſque ſinceriores ſunt: quanuis ab illis deſtituti ſilere ſoleamus: tamen hic iterum quid in mentem incidiſſet, cum hæc cōmentaremur, proferre nō veriti ſumus.

334.8 Prouides ſicut quid debetur)PROVIDE legi debere putaui,eſſéque hunc locum ex epiſtola Attici iiſdē verbis repetitum. Quare maioribus cum literis,vt neminē amplius fallat, ſcripſi. Atticus enim erat, qui Ciceroni famam ſuam cōmendabat. cum enim Romæ eſſet, quæ parandæ, conficiendǽque pecuniæ difficultas eſſet, videbat: vt diligenter iubeat illum prouidere,vt cum dies pecuniæ ſoluendæ venerit, ſit vnde par pari reſpondeatur. Qui autem accuratius quæ inferuntur verba attenderit, perſpiciet, ea quæ Attici eſſe dico, à Cicerone prolata eſſe non poſſe: maxime cum conſiderabit, verbis etiam quibuſdam, nedum ſententiæ ipſi reſpondere: vt cum in-
» quit, Vt quid poſſem prouidere, in mentem mihi non veniret: ita enim primo huius clauſulæ verbo reſpondet.

334.10 Piliam πειράζειν πειραθῆναι)Nonnulli quanuis non ſolum vetuſti, ſed etiam noui excuſíque codices ita ſcriptum recte haberent, hunc tamen locum deprauarunt: ex nominéque quod dandi caſu à priore verbo regebatur, verbum infiniti temporis effecerunt: ſtultiſſiméque TENTARE DISSOLVERE, interpretati ſunt. cū πειράζειν, hic quo ſignificatu ſæpe Latini elegātiſſimi auctores (tentari) capiunt, acceptū ſit: hi ſunt Lucretius,

Horatius, Cicero multis locis, necnõ Cæſar lib. I I I de bellis ciuilibus: qui ſic inquit, Et grauis autũnus in Apulia, circũnque Brundiſium ex ſaluberrimis Galliæ, & Hiſpaniæ regionibus omnem exercitum valetudine tentauerat. Sed & Græci quoque eodem ſignificatu Græco hoc ipſo verbo vtuntur. Strabo lib. X V I, πιεζομένης δὲ τῆς στρατιᾶς ὑδροχοείοις πάθεσιν, &c.

335.1 Quingẽtos denarios dat) Melius, QVIGENOS, vt habent manu ſcripti codices. Quod autẽ hic Cicero denarios, Dion cum hanc rem lib. X L I I I I narraret, drachmas dixit: ita enim inquit, ὁ καῖσαρ τοῦ ἀντωνίου δὲ ἐς τὸ βρεντέσιον πρὸς τοὺς στρατιώτας τοὺς ἐκ τῆς μακεδονίας περαιωθέντας ἀφορμήσαντος ἐκεῖσε μὲν ἐπέμψε τινὰς μετὰ χρημάτων ὅπως σφᾶς σφετερίσωνται προσκατασκευάσοντας, αὐτὸς δὲ μέχρι καμπανίας ἐλθὼν πλῆθος ἀνδρῶν ἐκ τῆς καπύης μάλιστ' ἅτε καὶ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ᾠ τιμωρεῖν ἔλαχε τότε χώραν καὶ τὴν πόλιν ἀνηφότων ἀθροίσας ὑπισχνεῖτό τε σφίσι πολλὰ καὶ ἔδωκεν αὐτίκα τότε γ' πεντακοσίας δραχμάς.

335.4 Fugiam Romam, ne deſideremur) Non poſſum me continere quin ſuſpitionẽ meam narrem: valde enim timeo ne in his verbis aliquid mendi lateat. quam enim FVGIAM ROMAM vim habere poſſit non video, aut qui locus fugæ Roma illi eſſe potuerit, præcipue cum inferat, Ne deſideremur. quis enim ſic loqueretur, nedum Latini ſermonis parẽs potius quàm optimus auctor? Eſt omnino neſcio quid quod me lædit, perturbátque, id autem magis cogitare, quàm exponere, & pronunciare poſſum. In veteribus codicibus parum omnino diſcriminis, ſed tamẽ nonnihil eſt: FVGAM enim, vbi reliqui FVGIAM, habẽt. id quamuis magis corruptum eſſe videatur, tamen adnotare debui, ſicunde lux, quæ tenebras has pelleret, effulgere poſſet.

335.6 Cẽturias Capuæ dinumerat) Lõge diuerſius, & melius antiqui codices habẽt, CENTVRIAT CAPVAE: DINVMERAT. Centuriare enim eſt milites in centurias diuidere. diſtribuebat enim Campanos colonos in centurias: iiſque pecunias dinumerabat. Hoc & alibi verbo vtitur, Ego cum homines in tribunali Aurelio palàm conſcribi, centuriarique vidiſſem, &c.

335.6 V I Arpinum veni: ad I I I I in Sinueſſanũ) Antiqua lectio valde diuerſa, quam tamẽ non recepimus, quia aliquantulum inquinata eſt: nec tamẽ eam penitus damnamus: nã vtra ſincerior ſit, iudicari vix poteſt. Vocis illius ARPINVM, in ea veſtigiũ nullũ: ita enim eſt, V I. VENI AD ME IN SINVESSANVM. quod ſi pro veni, VENIT legeretur, vt cũ ſuperiore clauſula cõnecti poſſet, de tabellarióque ſermo adhuc eſſet, fortaſſe nõ peccaretur. certe vetuſtiori ſcripturæ magis propinqua hæc caſtigatio eſſet, & fortaſſe ſentẽtiæ nõ min⁹ cõgruẽs.

336.1 Haſta ea ægre me tenui) Nos aliter hunc locum legimus, & niſi fallimur verius, vt ſic caſtigaremus, inducti non paucis argumentis, & tamen non ſine veterũ librorum auxilio, qui etſi aliquantulum hac parte corrupti ſunt, minus tamen ſunt, quàm ceteri inquinati. quomodo autẽ alii emendare conati ſint, qui volent facile videbunt: omnes enim hunc locum vitioſum eſſe exiſtimauerunt. Probat Attici iudicium de Sicca, pollicetúrque ſe non aliter, quàm ipſi viſum ſit facturum: fatetur tamen, vix potuiſſe ſe continere, quin, dum Antonii vitam, moréſque perſtringeret, Siccam quoque accuſaret: putamus enim de oratione aliqua intelligere, quam in Antonium ſcripſerit: & quam poſtea in I I Philippicá iniecit: licet ne emanaret omni diligẽtia tunc cauerit: nanque in ea Antonio exprobat quæ hic ſe in illum dicturũ eſſe cõminatur, vt cum inquit, Sed hoc idcirco commemoratũ à te puto, vt te infimo ordini cõmẽdares, cum omnes recordarẽtur libertinũ generum, & liberos tuos nepotes Q. Fadii libertini hominis fuiſſe. Quáuis in prænomine, quod vitio librariorũ potuit accidere, in alterutro erratũ ſit. Sed etiã in I I I I, eandẽ rẽ, vt arbitror, etſi obſcurius, tangit, Quæ porrò amẽtiæ ſunt, cũ dicere aliquid de vxorũ ignobilitate cuius pater Numitoriam Fregellanam proditoris filiá habuerit vxorem, ipſe ex libertini filia ſuſceperit liberos?

336.2 Tantum vt ſciam παῖδες παίδων ſine vallo Lucullano, &c.) Pluribus maculis hic locus inquinatus erat, quas quantum in nobis fuit, deleuimus, atque id antiquorum codicũ auctoritate ſuffragante: παῖδες παίδων pro poſteris frequenter vſurpari ab optimis ſcriptoribus notiſſimum eſt: nam Plato plurimis locis eo prouerbio vtitur, & Ariſtoteles primo libro πολιτικῶν. Originem autem duxiſſe ex Homeri hoc verſu λ. γ. arbitramur, καὶ παῖδες παίδων τοί κεν μετόπισθε γένωνται. quem fortaſſe Virgilius interpretari voluit, cum inquit, Et nati natorum, & qui naſcentur ab illis. Lucilium autem in ſuis Satyris ſumma libertate nobiles etiam homines maledictis inſectatum eſſe quis neſcit? vnde ab eo qui illum æmulatus eſt, dictũ fuit, ~ſecuit Lucilius vrbẽ Te Lupe, te Muti, &c. Dicit igitur Cicero nihil opus fore ſtilo Lucilii, vt poſteri ſciant Antonium ex C. Fadii filia liberos ſuſcepiſſe, ſine eo enim orationem ſuam effecturam vt hoc futuris gentibus innoteſcat. Eadem forma dicendi vtitur Varro in ſermonib⁹ de agricultura, Nónne item L. Albutius homo vt ſcitis, adprime doct⁹, cuius Luciliano charactere ſunt libelli, dicebat, &c. In antiquioribus codicibus VALLO quoque legitur vt in impreſſis, quod ſolum mihi moleſtiam exhibet: reliqua noſtræ lectioni conueniunt. id nos quàm potuimus parciſſime caſtigauimus.

336.2 Moriar niſi facere) Locus vti videtur, mancus, & deminutus. In veteribus ſic legitur, MORIAR FACERE NISI. Ab iis deſtitutus, quorum ope in dubiis rebus plurimum vtor, quid faciam non habeo. optandum videtur vt integriores aliqui codices reperiantur: aliter non video quomodo huiuſcemodi loca reſtitui poſſint.

336.2 Εἷς ἐμοὶ μυρίοι) Sincerior lectio eſt, quam ego ex antiquis exemplaribus hauſi, ita recte in illis conſeruatam vt prorſus omni macula vacet. Eadem autem hæc ſententia eſt atque illa, quam lib. I I harum epiſtolarum Latinis verbis ſic exprimit de Catone loquens, Qui mihi vnus eſt pro centum milibus.

336.3 Quod vereris ne, &c.) Diu vox Græca hic deſiderata eſt, vacuáque illi ſedes relicta quo recipi poſſet, ſiquando inueniretur. Græci characteres, qui in antiquis libris reperiuntur, conturbati, & peruerſi ſunt. Eoſdẽ quos nos aut valde ſimiles, ſuſpicor Germanos in ſuo antiquo codice habuiſſe ex his vocibus quas ſcripſerũt: nec tamẽ probo illorum caſtigationẽ: ſic enim legũt, διδῶς λίχος. Ipſe potius ἀδολεσχος legi debere iudicaui: ita enim loquax, nugáxque appellatur. timebat enim Atticus, ne Ciceroni loquax videretur quód longiores epiſtolas ſcriberet: quod negat Cicero. Verũtamen quia veterem ſcripturam aliquantulum deformatam emendare opus fuit, volui illam, vt eſt in antiquioribus tradere: itaque cum fide eam deſcripſi, vt ſi forte in hoc deceptus eſſem, poſſet ab aliis doctioribus hic locus felicius corrigi: eſt autem hæc, ΔΙΔΟΕΛΕCΧΟC. Quomodo à librariis peccatum eſſe iu-

dicarim, nunc omnes videre poſſunt. Valde autem ſimilis eſt primæ literæ forma quartæ in antiquo noſtro exẽplari: nec mirum in hoc Græcæ linguæ rudes librarios erraſſe: ſi enim quæ media latera ſecat, lineam, ad extremas ipſorum partes deduxeris, ſicque latera ipſa coniunxeris, ex alpha triquetrum feceris, qua figura quarta apud Græcos litera notatur, ſi maiores literas quibus priſci illi vſi ſunt, quibúſque ſemper in antiquioribus Latinis libris Græcæ voces ſcriptæ inueniuntur, conſideres.

336.3 Quo Rubriana potius, quàm quo Scipionis.) Locus valde obſcurus, & (vt arbitror) deminutus: ſunt autem, niſi fallor, plures maculæ in his paucis verſibus, quæ vix elui poſſunt ſine meliorum codicum auxilio: nam vbi paulo poſt CONTRA CIVIS IN ACIE, in antiquis exemplaribus PER CONTRA ſcriptum eſt: quod potius arguit laceros, & male habitos eſſe omnes hac parte libros, quàm vllam opem afferat, quo facilius vera lectio inueſtigari poſſit. Non veritus ſum hoc etiam notum facere, quanuis abſurdum, & manifeſtò deprauatũ ſit: raro enim inueni in antiquiore, & probatiore illo huiuſcemodi labes lapſúſque, quin aliquid in vulgari lectione vitii eo loco ſit: nam alioqui eſt etiam interrupta, & vndequaque ſuſpecta recepta lectio.

336.4 O Tite tibi prodeſſe lætor) Nihil diſcrepant ii, quos vidi antiqui codices ab excuſis, nec aliquid deſiderari arbitror, quanquã alii ante hæc verba tres dictiones addiderint, ſic legẽtes, Librũ illum meũ ò Tite, &c. Integrã igitur eſſe receptã lectionẽ puto: ſentẽtiámq; hanc ex ea elici nõ inelegantẽ, neq; inſuauẽ: vt cũ ab eo Atticus quæſiſſet qui eſſẽt illi qui tãtopere Antonio familiares eſſent, his verbis ipſi reſpõdeat, O Tite tibi prodeſſe lætor, id eſt magnam capio voluptatẽ cũ aliqua ratione tibi proſum, & volũtati tuæ morẽ gero: ſtatímq; exponat, quod Atticus ſcire cupiebat de Anagninis illis, de quibus etiam loquitur in II Philippica his verbis, Preſertim cum duos ſe-
» cum Anagninos haberet Muſtelam, & Laconem, quorum alter gladiatorum eſt princeps, alter poculorum.

336.7 Viſum eſt nõ ἀνοικεῖον) Sic legendũ ſine dubio eſt. Olim hic etiam locus deminutus erat Græcæ vocis defectu: quam primi Germani reſtituerũt, & nos quoque in noſtro antiquiore libro inuenimus. οἰκεῖον propriũ, accõmodatúmq; ſignificare nemini ignotũ eſt, cõtrariũ autẽ ἀνοικεῖον. quare hoc loco, Viſum eſt nõ ἀνοικεῖον, Viſum eſt accõmodatum ſignificat, & maxime cõgruens. Ariſtoteles etiã libros de moribus ad Nicomachũ filium miſit. Græca hac voce vtitur Plutarchus in cõmentario, quo Apollonium conſolatur de obitu filii, pro Incõmodum, & importunũ: ſic enim inquit, τότε μὲν ἂν ἐν αὐτῷ τοῦ πλείστου καιρῷ ἐγχειρεῖν σοι καὶ παρακαλεῖν ἀνθρωπίνως φέρειν τὸ συμβεβηκὸς ἀνοικεῖον ἦν παρειμένῳ τότε τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ὑπὸ τοῦ παραλόγου συμφορᾶς.

336.7 De M. Cœcilio dilucide) Veteres codices DE MYRTILO: quod etiam Germani obſeruarunt. De hoc ipſo,
» vt puto, in antecedẽte libro agit, Sed perſcribe quæſo quæ cauſa ſit Myrtilo: pœnas quidem illum pependiſſe audiui, &c. nihil autem de eo amplius inueni.

336.9 Si Valerius Mitres ad me nomina gratioſorũ miſerit) Sunt ſanè in hoc etiã nomine antiqui codices deminuti, ita tamẽ, vt nõ paruũ ſinceræ lectionis veſtigiũ retineãt: ſic enim habẽt, IN TRES: quare (interpres) emẽdaui.
» De Valerio hoc interprete etiam primo libro harũ epiſtolarum agit, De eo mihi Valerius interpres nunciat, &c.

336.9 Méque Torquato, &c.) Hic locus deprauate in impreſſis legitur, ſed in manu ſcriptis non recte, ita tamen vt ſi primam literam tantùm permutes, cum lectione quam in noſtro vides, eorum ſcriptura cõueniat: nam Torquati ſecundo caſu in illis etiam eſt. mihi ſic caſtigare tutius viſum eſt, quàm vt alii fecerunt, qui totis permutatis dictionibus ſententiam longe diuerſam excogitarunt, & vt arbitror non valde hic accomodatam.

336.11 Bonam enim vnde ἱεροκλαυσίῳ, &c.) Nos BONVM ANIMVM accedẽtibus noſtræ opinioni eruditis quibuſdam viris emendauimus: nam quæ ſequuntur, vt inuenimus in antiquis libris, ita ſcripſimus. appellat autem negotia ſalſa, plena ſalis, & facetiarum.

337.2 Ecce tibi altera, qua ortans παρ' ἠνεμόεντα μίμαντα) Primi Germani locũ hũc reſtituerũt, cũ antea inane ſpatiũ relictũ in impreſſis eſſet, vbi Græcæ voces eſſe debebãt. quo firmius autem credãtur vera eſſe verba quæ reſtituta ſũt, & hu' loci legitima, teſtamur & nos ea in noſtro codice inuenin. Sũpta ſunt ex Odyſſeæ libro III, vbi à Neſtore pronũciantur cũ Telemacho loquẽte. narrabat autẽ ille reditũ Græcorũ à Troia. Ea nũc Cicero, vt mos ipſi eſt, ad ſuã ſententiã accõmodat, nõ ſeruãs ordinẽ quo apud Homerũ dicitur, ſed vt cõmodũ ſibi fuit pronũciãs. verba Neſtoris hæc ſunt, ὀψὲ δὲ δὴ μετὰ νῶϊ κίε ξανθὸς μενέλαος, ἐν λέσβῳ δ' ἔκιχεν δολιχὸν πλόον ὁρμαίνοντας, ἢ καθύπερθε χίοιο νεοίμεθα παιπαλοέσσης, νήσου ἔπι ψυρίης αὐτὴν ἐπ' ἀριστέρ' ἔχοντες, ἢ ὑπένερθε χίοιο παρ' ἠνεμόεντα μίμαντα. Deſcripſerat autẽ Ciceroni Attic' iter quod tenere debebat, cũ Romã veniret, vt pericula vitaret. Vbi autẽ in Homero αὐτὴν eſt, ipſe Appiã poſuit. quæ autẽ loca intelligat per ea nomina, difficile (vt arbitror) eſt ſcire.

339.6 Nos autem eius voluntatẽ ante Id. Decemb. ſciemus, &c.) Antiqui codices vulgatis mendoſiores vidẽtur: cum tamen (quãuis aliquantulum cõtaminati ſint) ſinceræ lectionis veſtigia non parua retineant. PER SCIEMVS enim habent, cum PERSPICIEMVS (niſi fallor) legendũ ſit. quod qui diligenter attenderit, facile animaduertet. Quod autem ſequitur, IN CASCA: male alii cum inſequenti clauſula coniungebant, cum huic hærere debeat. Nos, inquit, videbimus Octauiani voluntatem in Caſca, id eſt in negotio Caſcæ. nam ſi Caſcæ fauiſſet, vt tribunatum, quem à Cæſare dictatore habuerat, gereret, bene omnino de illo exiſtimari poſſe iudicabat: magnũ enim eſſe putabat Cicero argumentum, ſignúmque præclari eius in remp. animi, ſi hoc feciſſet. nam paulo ſuprà dixit in hanc ſententiam, Certiſſimum eſſe video diſcrimen Caſcæ noſtri tribunatum. indignum autem videbatur Cæſarianarum partium hominibus Caſcam honores illos gerere, quos ab eo obtinuerat, in quẽ poſtea tam ingratus, & crudelis fuiſſet. Exprobauit autem hoc Antonius in epiſtola, quam ſcripſit Hirtio, & Cæſari, quòd Caſcam ſcilicet Tribunatum gerere paſſi eſſent.

339.9 Non potui vt conſueueram reſcribere) Antiqui hic codices CONSVERAM habent: hoc enim verbum non ſolum poetæ, ſed etiam qui proſa oratione ſcripſerunt, ſæpe κατὰ συγκοπὴν pronunciant. id ego non ſemel in manu ſcriptis libris obſeruaui. Sunt etiam proxima verba parum porgata, & integra vt puto: ea multi multis modis conati ſunt emendare. ipſe vulgatam lectionem, quanuis ſuſpecta mihi ſit, retinui, eandem enim in manu ſcriptis inueni: quare non temerè reiiciendam cenſui.

Ex libro qui Lucullus inſcribitur.

MAGNVM ingenium L. Luculli, &c.) Subtiliter, & elegáter diſputatū eſt à di-
ſerto, & eloquente viro in epiſtola quadam ſua, quomodo inſcribendi ſint libri
Ciceronis, in quibus quæſtiones Academicæ explicantur. Quid autē ille poſt-
ea de eo ſtatuerit, omnes ſcire arbitror. ego tamen non ſtudio concertandi du-
ctus, neque quo ab aliquo libēter diſſentiam, ſed veri inueniendi cupiditate in-
cenſus, non veritus ſum ab illius iudicio leuiter declinare: itaque librum, quem
ipſe primæ editionis ſecundum appellauit, Lucullum vocādum cenſui, me au-
tem hoc non temere feciſſe, nunc conabor oſtendere. Primum non ſolum om
nes manu ſcripti codices pro me ſunt, ſed etiam multi impreſſi, in quibus Lu-
cullus hic liber nominatur: eorum autem magni apud me pōderis ſemper au-
ctoritas fuit, non contemnendis preſertim rationibus comprobata. Præterea
Cicero ipſe teſtatur ſe librum ſcripſiſſe Lucullum appellatum: cuius prooemium laudes ipſius contineret: qui lo
cus eum, cum ſtudioſe plures epiſtolarum libros ob hoc euoluiſſet, præterit: nam ſi ab ipſo animaduerſus eſ-
ſet, perſpicuè vidiſſet hoc legitimum eſſe huius libri nomen, nec ei opus fuiſſet primam & ſecundam editionem
» excogitare: hæc enim Ciceronis verba ſunt libro XIII ad Atticum, Torquatus Romæ eſt, iuſſi vt tibi daretur,
» Catulum & Lucullum (vt opinor) antea: his libris noua prooemia ſunt addita, quibus eorum vterque laudatur.
Quomodo autem vir aliquis magnificentius laudari poſſit, quàm Lucullus his paucis paginis, exiſtimare nō poſ
ſum. Quod verò Catulum & Lucullum dicit, ambos hos libros coniungens, Catulúmque ante Lucullum collo-
cans, cognoſcitur ex multis locis ex hoc libro, quem Lucullum debere appellari adfirmamus, hunc poſteriorem
ſermonem fuiſſe: alium autem, qui hunc præcederet priore die à Catulo in ſua villa eſſe habitum, quem item Ci-
cero literis mandauit, & Catulum (vt opinor) appellauit: interiit tamen ille, & grauiore fortunæ conditione vſus
eſt, quàm germanus ſuus frater. Inſcripſiſſe autem multos libros Ciceronem more Platonis, & omnium ferè ve-
terum, nomine eorum qui in libris illis diſputabant, compertum omnes habere puto: nam omni ratione qua po
tuit, ſemper amicos ſibi homines, neceſſariōſque celebrare, & illuſtrare non deſtitit: quin & à mortuis etiam lau
datis viris, nec Romanis modo, ſed etiam Græcis, eos quandoque nominauit. nam Ciceronem teſtem citatum in
Protagora memini me legiſſe. Plutarchus autem in vita Luculli apertius adhuc, manifeſtiúſque totam hanc rem
docet: narrat enim eum valde vetere Academia delectatum eſſe: ſummáque diligentia amicum ſibi, familiarém-
que feciſſe Antiochum illum Aſcalonitam, qui valde ſcriptis Ciceronis celebratur: quem tunc ea ratio, & diſci-
plina acerrimum defenſorem, & patronum habuerit, & à quo inſtructus Lucullus Ciceronis, ceterorúmque
Philonis auditorum in diſputationibus impetus ſuſtinebat. Philo enim nouæ Academiæ amore tenebatur, quæ
tunc maxime eius ingenio florebat. Ciceronem etiam pulcherrimum librum idem ſcripſiſſe tradit, qui has di-
ſputationes complecteretur, in quo induxerit Lucullum ſuſcipientem defenſionem καταλήψεως, quam ipſe
perceptionem aut cognitionem vocat: quum ſibi contrarias partes impoſuiſſet, noménque illi Lucullo eſſe aper
tiſſime declarat. Eſſe autem hunc de quo diſputamus, librum, quem Plutarchus intelligit, dubitari non poteſt, niſi
ab eo qui eum non legerit: multis enim & perſpicuis argumētis id manifeſtum eſt. Quintiliani quoque teſtimo-
» nium non mediocriter hanc rem confirmat: cuius in III libro hæc ſunt verba, Et M. Tullius non dubitauit ali-
» quos ſuos libros iam editos, aliis poſtea ſcriptis ipſe damnare, ſicut Catulum, atque Lucullum, & hos ipſos, de qui
» bus modo ſum locutus artis Rhetoricæ. Sperauit autē ſe Cicero duos hos poſſe extinguere & abolere. Quare cū
» illus antea Catuli & Luculli nomine inſcripſiſſet, poſteáque ad Varronem tranſtuliſſet, inquit, Catulo & Lucul-
» lo alibi reponemus. Videbatur enim ſibi illis iniuriam feciſſe, cum id quod iam eis tribuerat, quódque eorū quaſi
iure factum erat, eripuiſſet. quamuis enim alii quoque in illis libris nobiliſſimi homines inducerentur, vt ipſe de
Hortenſio teſtatur: hi tamen duo præcipue in hoc nouo Ciceronis conſilio damnum faciebant, quibus deſponſi,
& conſecrati libri ipſi erant, & à quibus denominabantur. ſed aut difficultate illos abolendi victus eſt Cicero, aut
non incōmode quoque eos in vita poſſe verſari cogitauit. quare nihil neceſſe fuit nouos libros ſcribere, quibus
Catulum & Lucullum compenſaret, ſed illos potius concinnauit, ac quibus rebus potuit, expoliuit: nam noua il-
lis prooemia adtexuit, quibus eorum vterque (vt ipſe inquit) laudaretur. Voluiſſe autem primo Ciceronem duos
» illos libros, quos nō probabat, tollere, nemini dubium eſſe poteſt: nam ipſe ad Atticum ſic ſcripſit, Tu illam iactu
» ram feres æquo animo, quòd illa, quæ habes de Academicis, fruſtra deſcripta ſunt. Cum ipſemet tamen nō mul-
to poſt, mutato conſilio eoſdem illos nouis tantum prooemiis auctos, deſcribendos dare non dubitauerit: quod
manifeſtum fit ipſius verbis quæ ſuprà adduxim⁹. Hæc omnis mea eſt de hac re opinio: magna autē laude, meo
iudicio dignus eſt (quicunque ille fuit) qui tam erudite, & belle de his libris in epiſtola ſua diſputauit. is enim pri-
mus ſtudio, & diligentia ſua ordinem & tempora illorum aperuit, atque explicauit. cum antea omnes in turpi e-
ius rei ignoratione verſarentur. quòd ſi tria trium locupletiſſimorum teſtium dicta notaſſet, quæ à me recitata
ſunt, & quæ perſpicuè docent quod in eius diſputatione deſiderari poterat, omnem ſanè huius rei veritatem lu-
culenter indagaſſet.

4.28 Parmenidem Zenonem) Vetus lectio potius XENOPHANEM: ſed & hoc ipſo in libro cum ſermoni Lu-
culli Cicero reſpondet, eoſdémque veteres phyſicos, quos ille nominatim expoſuerat, appellat, poſt Parmenidem
» Xenophanem ponit. Parmenides, Xenophanes minus bonis quanquam verſibus, ſed tamen illis verſibus incre-
» pant eorum arrogantiam, quaſi irati: qui cum ſciri nihil poſſit, audeant ſe ſcire dicere. Præterea ſcimus ex Laertio
in vita Pyrrhonis, qui hanc philoſophiam acerrime defenſitauit, & nouæ familiæ à ſe nomen impoſuit, ſolitos e-
ius ſectæ æmulos Xenophanem Colophonium hūc in ſuis numerare, cum his verbis certi aliquid homines ſcire

poſſe negaſſet, καὶ τὸ μὲν ὂν ἀσαφὲς ὅπως αὐτῷ ἐκεῖ, ἀλλά τις ἴσως αἰδώς. Sed illi etiam Zenonem Eleatem pro ſe ſta-
re affirmabant. quid enim hic habere explorati potuit, cum motum ſuſtuliſſet? auditor autem fuerat Parmenidis
hic Zenon. Quare ſi Colophonium intelligas, & nō Citieum illum principem Stoicorum, cuius crebra eſt men-
tio, poteſt etiam vulgaris lectio defendi. Cicero itidem alibi in hoc libro Zenonem Parmenidi ſubiungit: ego ta-
men priſcam ſcripturam ſinceriorem iudicaui.

4.189 Quia nobiſmetipſis modo ceruleum videbatur, mane flauum) Nonnulli exiſtimauerūt in his verbis mendum
eſſe, quòd animaduertiſſent apud Non. Marcellum in dictione RAVVM, citari Ciceronis è libro quarto Aca-
demicorum locum qui eandem penitus ſententiam retinet, aliquantulum immutatis verbis, & maxime quod ibi
RAVVM pro FLAVVM ſumptum eſſet. maiorem enim fidem Nonio habendam eſſe cenſebāt, qui ea par-
te vix deprauatus eſſe poterat, & qui falſó exemplum illud Ciceronis adpoſuiſſe exiſtimandus non eſt, quàm cō
taminatis, & laceris Ciceronis exemplaribus: nemo tamen receptā Ciceronis lectionem aboleuit, quam ego quo-
que conſeruaui, quia in cunctis manu exaratis ita ſcriptum eſſe obſeruaueram. Vt tamen hunc ſcrupulum, qui
multis moleſtus fuit, coner auellere, quid ſentiam de hac re exponam. Planum iam factum eſt bis omnem Aca-
demicam quæſtionem Ciceronem libris ſuis explicaſſe, primo duobus, iterum quatuor libris de ea confectis: in
quibus tamen eædem res, ſententiæque tractarentur: ſed in poſterioribus, vt ipſe refert, breuius, melius, ſplēdidius.
Potuit igitur fieri, vt cum idem locus in ambabus editionibus tractandus eſſet, aliquantulum variatis verbis expo
ſitus fuerit, & vt hic locus qui eſt in Lucullo, de quo diſſerimus, quemadmodūeſt in omnibus nouis, veteribúſque
codicibus, ita legi debeat, & Nonius eum citet, qui in illis, quos ad Varronem miſit, incluſus fuerit. nam ſi vlla fi-
des haberi poteſt Marcelli ipſius vulgatis exemplarib⁹, in IIII Academicorum exemplum, quod ipſe adducit,
eſſe traditur. Sic puto defendi poſſe receptam in Lucullo lectionem, & teſtimonium Nonii non improbari.

4.249 Sed vbi Socrates, vbi Ariſtoteles iſta tetigit) Nullo modo SOCRATES legi poteſt: aduerſatur enim ei, quod
» paulo ſuprà dixit, Nō quòd mihi diſpliceant, ſunt enim Socratica pleraque. Nihil autem Socratem ſcriptum re-
liquiſſe quis neſcit? Quare cum antiquis libris XENOCRATES legendum eſt: hi enim duo Platonicæ diſci-
plinæ vicarii extiterūt. Academici ab hoc, ab Ariſtotele Peripatetici cognominati ſūt. Aperit adhuc magis hoc,
» quod inquit, Hos enim quaſi eoſdem eſſe vultis: nam illos ex eodem fonte ortos leuiter inter ſe diſſentientes
» multi idem re ſentire exiſtimabant. Cicero in hoc libro de Platone loquens, Alter quia reliquit perfectiſſimam di
» ſciplinam, Peripateticos, & Academicos nominibus differentes, re congruentes.

E libris de Finibus bonorū & malorū.

4.16 Hæc verba libri IIII de finibus ſic leguntur in codicibus ab Aſulano impreſſis, qui putantur ceteris emenda-
» tiores, Cúmque duæ ſint artes, quibus perfecte ratio, & oratio compleatur, vna inueniendi, altera diſſerendi, hanc
» poſteriorem & Stoici, & Peripatetici, priorem autem illi egregie tradiderunt, Stoici omnino ne attigerunt quidē.
cum in cunctis manu ſcriptis & in reliquis ferè formis excuſis vbi illi habent STOICI OMNINO, &c. HI
OMNINO legatur: quod ab illis factum arbitror qui libros eos correxerunt. Cum enim alibi neque apud Lati
nos, neque apud Græcos fortaſſe auctores hanc locutionem obſeruaſſent, & duriuſculam iudicaſſent, deprauatā
eſſe exiſtimarunt, quòd ſcilicet per ILLI, Peripateticos intellexerit: quæ dictio propinquior erat, & de quibus
poſtremo locutus fuerat: per HI verò Stoicos, quæ remotior. cum contra plerunque fieri ſoleat. nam quin ita ver
ba illa intelligi debeant, dubium eſſe non poteſt. Quis enim neſcit Stoicos diſſerendi rationem, id eſt dialecticam
diligenter perſecutos eſſe: inueniendi vero artem, id eſt topicam totā reliquiſſe? docet hoc etiam Cicero in initio
ſtatim Topicorum, vt alios nunc auctores taceam. Ego cum rectam eſſe iudicem, antiquam lectionem in ſuum
locum reuocaui. animaduerti enim ſæpe ſic luculentos ſcriptores dixiſſe, vt Ciceronem pro Roſcio Comœdo,
» Quid eſt quòd negligenter ſcribamus aduerſaria? quid eſt quòd diligenter conficiamus tabulas? qua de cauſa?
» quia hæc ſunt menſtrua, illæ æternæ: hæc delentur ſtatim, illæ ſeruátur ſanctè: hæc parui temporis memoriam,
» illæ perpetuæ exiſtimationis fidem, & religionem amplectuntur: hæc ſunt deiecta, illæ in ordinem confectæ. Et
» Terentiū Phormione, Quia non rete accipitri tenditur, neque miluio, Qui malefaciunt nobis: illis, qui nihil fa-
» ciūt, tenditur. Quia enim in illis fructus eſt, in his opera luditur. Græcos vero auctores ſi diligēter attendens, paſ
ſim inuenies ita eſſe locutos. duo nunc Ariſtotelis exempla proferam, quæ mihi notaui dum libros eius de ani-
ma quos Frāciſcus Verinus doctiſſimus, & ſanctiſſimus ſenex interpretabatur, ſtudioſe audirem: libro ſecundo,
ἔτι δὲ ὡς ἤδη λέγομεν ὑποδέχεται τὸν ἔχοντα τὸν γραμματικὴν ἐπιστήμην· καὶ τοῦτον ἢ τὸν αὐτὸν φύσει δυνατός ἐστιν
ἀλλ᾽ ὁ μὲν ὅτι τὸ γένος τοιοῦτον καὶ ἡ ὕλη, ὁ δὲ βουληθεὶς δυνατὸς θεωρεῖν ἂν μή τι κωλύσῃ. Et libro III, διαφέρει γὰρ οὐχ
ἧττον ἢ γὰρ τῇ ψυχῇ βέλτιον ἢ τῷ σώματι τῶν δὲ ἀμείνων ἢ μὲν γὰρ ὁ μᾶλλον ποιεῖ, τοῦ δὲ ἴσως μᾶλλον δ᾽ ἐκεῖνο.

5.124 Quem Tyberina decurſio feſto illo die tanto gaudio affecit, &c.) Meliores codices DISSENSIO, non DE
CVRSIO habent. Sed quid prodeſt hoc animaduertiſſe, cum locus ſit adhuc corruptiſſimus? Quare recte fuit
in Aſulana editione, vt deprauatus, & mancus, notula ſignatus. agitur autem de re (vt opinor) obſcura, & parū ab
antiquis auctoribus (quod ſciam) pertractata. Quid enim iuxta Tyberim, quod tantopere delectaret, gaudióque
afficeret, gereretur, non mihi valde compertum eſt. Declaratur autem verbis Ciceronis magnas omnino corpo-
ris voluptates eo loco capi ſolitas, & eas quidem certo quodá die, quem feſtum ob eam rem agebant. Exiſtimo
ſanè poſſe fieri vt aliquis, qui maiore ſtudio, diligentiáque ritus, & mores antiquorum obſeruant, aliquid quod
hunc locum illuſtret, inuenerit. & hæc cauſa fuit cur adnotarem: propoſita enim hac quæſtione, aut qui hoc de-
prehenderit, alios docere animum inducet, aut aliquorum ingenia ad id inueſtigandum excitabuntur. Epigram-
ma quoddam (vt quod ego hactenus indagaui, in medium proferam) ſatis argutum, & elegans, ſed parum inte-
grum, & purgatum Virgilii nomine legitur: in quo ſignificatur turpes quaſdam, & obſcœnas voluptates propè

Tyberim exerceri ſolitas eſſe, vt de eadem fortaſſe re hîc intelligi debeat. quod tamen non adfirmo: nihil enim mihi de hoc compertum eſt. verſus eius epigrammatis in quibus de obſcœno hoc luſu mentio fit, hi ſunt,

Non me vocabis pulchra per Cotyttia
  Ad feriatos faſcinos:
Nec dein mouere lumbos in rotulam
  Prenſis videbo altaribus
Flauum prope Tyberim, & olentis nauticum
  Vocare: vbi adpulſæ rates
Stant in vadis cœno retentæ ſordido,
  Macráque luctantes aqua.

Cotyttia autem ſacrificia fuiſſe à dea Cotye, quam Thraces præcipuè colebant, à Politiano quondam declaratum eſt, cui nocturnis peruigilationibus operabantur. Fuerunt autē ea ab Athenienſibus recepta: neſcio tamen an Romæ quoque coli, celebraríque ſint ſolita. Paulum autem AEmilium ab expeditione contra Perſen Macedonum regem redeuntem, Romam Tyberi intraſſe cum omni pompa, táquam ſi triumphum ageret, diligenter docet Plutarchus extrema parte eius vitæ: quanuis locus ille mutilus, fractúſque ſit.

Ex lib. I. Tuſcul. quæſt.

1.25 Emori nolo, ſed me eſſe mortuum nihil æſtimo. Græcum verſiculum Epicharmi, qui nō valde diſſimilem ſententiam habet, repperi. An autem ſit quem hic Cicero expreſſit, affirmare non audeo: nec tamen vehementer negauerim. is eſt apud Sex. Empyricum cap. quo diſſerit ὅτι τὸ περὶ τοὺς ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς μέρος τῆς γραμματικῆς ἀσύστατόν ἐστι. eſt autē ſermo de Epicuro: τὸν δὲ θάνατον ὅτι οὐδέν ἐστι πρὸς ἡμᾶς ἐπίχαρμος αὐτῷ προσωμιλήκεν εἰπὼν, ἀποθανεῖν ἢ τεθνάναι οὔ μοι διαφέρει. Poſterior certe pars non potuit elegantius, aut fidelius reddi: priorum verborum intellectus aliquantum à Græca ſentētia diuerſus eſt. Potuit eam ſententiam Cicero magis amare, vt ſibi tunc aptiorem: nec enim tanta religione è Græco ille vertebat, quanta faciunt huius ætatis interpretes, qui ita ſententiis, & verbis eius auctoris, quem in Latinum conuertunt, addicti & conſecrati ſunt, vt tantulum ab illis declinare nefas eſſe putent. & fortaſſe recte in multis auctoribus: quanuis non in omnibus: nec enim omnia eodem modo tractari debent.

1.38 Si aer eſt, fortaſſe diſſipabitur) Sermo eſt de animo, id eſt περὶ ψυχῆς. Exponit autē varias diuerſorum opiniones de eius natura. Quanuis igitur ſentētia eadem ſit: quia tamen alia ab hac recepta, vetuſta eſt lectio, viſum eſt hoc non præterire. Pro AER enim, ANIMA eſt in manu ſcriptis: quod ſanè ſincerum eſſe puto. animaduerti enim in laceris illis partibus quæ reſtant libri de vniuerſitate, animam etiam pro aere ſumptā eſſe: ſed hoc in an-
» tiquis exemplaribus perſpexi: nam in vulgaribus idem quod hic mendū inoleuerat. In illis autē ſic legitur, Quod
» tum eueniet, cum illa quæ ex igni, aqua, anima, atque terra turbulenta, & rationis expertia inſederint, ratione de-
» pulerit. Capi autem ibi animam pro aere dubium eſſe non poteſt, cum quatuor ea quæ appellantur elementa no
minentur: ſed ex Græco præcipue codice manifeſtum fit, vbi illa eodem ordine exponuntur: & nō multo infrà
» in iiſdem, Particulas ignis, & terræ, & aquæ, & animæ à mundo, quas rurſus redderent, mutuabátur. Cum autem
Aer Græca vox ſit, quanuis vſu recepta pòſt fuerit à Latinis, veriſimile eſt ſuam etiam, & propriam quandam eos
habuiſſe, qua illud elementum appellarent ante quàm hanc à Græcis mutuarentur. eam autem ego exiſtimo hác
fuiſſe, cuius fortaſſe vario multiplicique ſignificatu offenſi, Græca vti maluerunt. Quanuis autem omnibus notū
eſſe poſſit (aerem) Græcum nomen eſſe, vt tamen certius hoc ſit, docet Cicero libro II de Natura deorum his
» verbis, Principio enim terra ſita in media parte mūdi, circunfuſa vndique eſt hac animali, ſpirabilíque natura, cui
» nomē eſt aer. Græcum illud quidem, ſed receptum tamen vſu à noſtris: tritum eſt enim pro Latino. Item in par-
» ticula primi libri quæ reſtat librorum Academicorum ad Varronem. Itaque aer quoque (vtimur enim pro Lati-
» no) ignis, aqua, & terra prima. Adeo autem iam tunc inualuit Græcum huius elementi nomen, vt ſæpius Græ-
co, quàm Latino Romani vterentur: nunc autem Latinum adeò antiquatum eſt, & inuſitatum, vt ferè ab omni-
bus, vt ignotum repudietur, & deleatur. Animum autem ſæpius, quàm animam τὴν ψυχὴν appellari à Cicerone
» compertum eſt: & ſic in antiquis exemplaribus locus ille in III de natura Deorum legitur, At enim quærit a-
» pud Xenophontem Socrates vnde animum arripuerit, ſi nullus fuerit in mundo.

1.131 Eius autem, quem dixi Egeſiæ liber eſt ἀποκαρτερόντος) Vetuſta lectio ἀποκαρτερῶν, quam genuinam eſſe puto. nam etiam interpretatio Ciceronis ipſi egregie reſpondet, quæ nullo modo (niſi fallor) alteri lectioni accōmodari poteſt. Is eſt enim ἀποκαρτερῶν, qui à cibo abſtinet, & per inediam vitam finit. Plut. in Pericle, καὶ μὲν τοι λέγουσι τὸν Ἀναξαγόραν αὐτὸν ἀσχολουμένου Περικλέους κεῖσθαι συγκεκαλυμμένον ἤδη γηραιὸν ἀποκαρτεροῦντα. Idem in Symp. 856, διὸ καὶ πολὺν ζῶσι χρόνον ἔνιοι τῶν ἀποκαρτερούντων ἂν ὕδωρ μόνον λαμβάνωσι. Callimachi autem epigramma de quo paulo ſuprà loquitur, eſt apud Hammonium in commētariis in libellum Porphyrii. Inquit enim, Κλεόμβροτος γάρ τις ὀνόματι ἐντυχὼν τῷ τοῦ Πλάτωνος Φαίδωνι καὶ ὅτι μὲν δεῖ τὸν φιλόσοφον θάνατον μελετᾶν γνοὺς: ὅτῳ δὲ τρόπῳ δεῖ μὴ γνοὺς, ἀνελθὼν ἐπὶ τεῖχος ἑαυτὸν κατεκρήμνισε: τοῦτο μαρτύριον ὃ εἰς αὐτὸ τὸ ἀμβρακιώτην μαρτύριον Καλλίμαχος ἐπίγραμμα ποιητὴς φησὶ γάρ,

Εἴπας ἥλιε χαῖρε Κλεόμβροτος ἀμβρακιώτης,
ἥλατ' ἀφ' ὑψηλοῦ τείχεος εἰς ἀΐδην
ἄξιον οὐδὲν ἰδὼν θανάτου κακὸν, ἀλλὰ Πλάτωνος
ἓν τὸ περὶ ψυχῆς γράμμ' ἀναλεξάμενος:

1.153 Qui cum coniectus in carcerem triginta iuſſu tyrannorum, venenum, vt ſitiens, obbibiſſet) Cuncti veteres co-

dices O B D V X I S S E T habent: quin & Germani ita quoque & ipſi adnotant, vt qui ex aliquo antiquo exemplari id hauſerint. Tanta eſt autem varietas huius verbi ſignificatorum, vt mirum etiã videri non debeat, hic pro (celeriter abſorpſiſſet) vt puto, poſitum eſſe. cur enim credendũ facile ſit in omnibus libris idem mendum inſediſſe? aliis autem fortaſſe locis eandem vim habere verbum id inuenietur. nam lib. 16. ad Atticum, neſcio quid ſi-
» mile omnino ſonat, cum inquit, V I I I Cal. igitur ad Sicam, ibi tanquam domi meæ ſcilicet: itaque obduxi po-
» ſterum diem. Tantopere enim ſe ibi delectatum eſſe, & tam commodè dicit manſiſſe, vt poſterum etiam diem penè contra voluntatem ſuam ibi conſumpſerit. omnino exiſtimo locum ita legi debere, & hanc rectam eſſe lectionem: olet enim ea quiddam ſincerum prorſus, & elegans, quanuis aperte vim & rationem eius explanare nõ poſſim. Hic autem miſerabilis Theramenis exitus accuratè narratur à Xenophonte lib. 2. de rebus Græcorum, nam & ille hominem admiratur, qui tam forti, & læto animo de vita diſceſſerit, vt iocari etiam in extremo ſpiritu potuerit. Quare non inutile eſſe arbitror cum eundem locum ambo hi præclariſſimi authores diligenter pertractent, verba hic Xenophontis apponere, quæ ſunt hæc, καὶ ἐπείγε ἀποθνήσκειν ἀναγκαζόμενος τὸ κώνειον ἔπιε, τὸ λειπόμενον ἔφασαν ἀποκοτταβίσαντα εἰπεῖν αὐτὸν, κριτίᾳ τοῦτ' ἔστω τῷ καλῷ. καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἀγνοῶ ὅτι ταῦτα ἀποφθέγματα οὐκ ἀξιόλογα, ἐκεῖνο δὲ κρίνω τοῦ ἀνδρὸς ἀγαστὸν τὸ τοῦ θανάτου παρεστηκότος μήτε τὸ φρόνιμον μήτε τὸ παιγνιῶδες ἀπολιπεῖν ἐκ τῆς ψυχῆς. Quod autem Græci vno verbo comprehendunt τῷ ἀποκοτταβίζειν ſcilicet (nam propter hoc etiam non incommodum fuiſſe puto hos locos contuliſſe) Cicero ipſe coactus eſt pluribus verbis exprimere. Erat autem luſus quidam in conuiuiis Græcorum, quem κότταβον appellabant, talis, Collocabant vas in medio, & reliquum vini quod erat in poculo cum biberant, ita in illud proiiciebant, vt magnum ſonum ederet. Pleni ſunt Græcorũ libri huius nominis, & moris. Athenæus libro 10 ἀκρατοποσιῶν à Siculis hoc genus luſus fluxiſſe tradit: inquit enim, ἦσαν δὲ τῆς ἀκρατέστερον ἐπιδόσεως, ὥς φησι Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ μέθης, οὐ παλαιαί, ἀλλ' ἐν ἀπ' ἀρχῆς τὸ μὲν σπένδειν ἀποδεδομένον τοῖς θεοῖς, ὁ δὲ κότταβος τοῖς ἐρωμένοις: ἐχρῶντο γὰρ ἐπιμελῶς τῷ κοτταβίζειν ὄντος τοῦ παιγνίου σικελικοῦ καθάπερ καὶ ὁ ἀνακρέων ὁ τήιος πεποίηκε σικελικὸν κότταβον ἀγκύλῃ παίζων. ἀγκύλην autem poculi genus fuiſſe ad hũc luſum exercendum accommodatum docet Heſychius, qui
» etiam exponit quanta induſtria, & artificio id facerent: inquit enim, Qui cottauos eiiciebant, dextram manum
» curuabant, in orbem ipſam quãmaxime fieri poterat decenter formantes: ob hoc tanquam ob præclarã, & ho-
» neſtam quampiam rem ſibi placentes. Libabant igitur à primo hoc merum pueris quos amabant: vnde Theramenes (vt opinor) inquit, Pulchro hoc Critiæ propino. nam Athenæus citat etiam eo loco Pindarum, qui ἀγκύλων & καλῷ κότταβον dixit: quanuis Cicero videtur aliter hunc locum intellexiſſe, cum morem eum exponẽs dicat,
» Græci enim in conuiuiis ſolent nominare cui poculũ tradituri ſint. Sed ſi attentè cõſideres Xenophontis, & Pindari verba, & primum ortum huius luſus à Theophraſto traditum, nõ inelegantius fortaſſe putabis alluſiſſe Theramenem ad antiquam conſuetudinem amoribus, & deliciis ſuis hoc merum libandi. Cur enim & Theramenes ipſe & Pindarus καλῷ addidiſſent, niſi hoc innuere voluiſſent?

1.162 Dic hoſpes ſpartæ, &c.) Græcos Simonidis verſus quos Cicero ſic interpretatus eſt, legimus in oratione quadã Lycurgi aduerſus Leocratem. ſunt autem hi,

ὦ ξεῖν' ἄγγελλειν λακεδαιμονίοις ὅτι τῇδε
κείμεθα τοῖς κείνων πειθόμενοι νομίμοις.

Sed & in volumine epigrammatum ſunt, quanuis paulum, immutati, in verbis quæ ſequuntur, Quid ille dux Leonidas dicit? Vereor ne mendum ſit: nam manu ſcripti codices L E O N I D A S non habent, ſed pro illa vocem parum ſinceram (vt arbitror) S E M I D E A ſcilicet, è qua ſane ego nihil elicere vlla ratione potui quod hic accommodatum videretur: nec tamen occulere volui hanc omnium quos vidi paulò antiquiorum librorum, licet inquinatam lectionẽ. nam & per ſe recepta verba, non parum mihi ſuſpecta ſunt. ſi enim proprium nomen ponere voluiſſet, non dixiſſet (vt opinor) I L L E D V X. cum autem ſic loquatur, videtur potius illũ deſcribere, & innuere voluiſſe, quàm nominare. quare adpoſitum potuit tertium illud nomen eſſe, quo certius Leonidas ſignificaretur: ſæpe enim claras, & illuſtres perſonas ſic innuit Cicero. Nõ poterat autem obſcurum eſſe, quem intelligeret ex eius dicto, quod ſubiungit à plurimis authoribus celebrato, in quibus Plutarchus ſic illud exponit in libello, quo Spartanorum apophthegmata complexus eſt, τοῖς δὲ στρατιώταις παρήγγειλεν ἀριστοποιεῖσθαι ὡς ἐν ᾅδου δειπνοποιησομένους. Eſt omnino quiddam quod fortaſſe exprimere neſcio, quod me valde dubitare facit, ne locus contaminatus ſit, cui accedit veterum librorum fides non parui apud me ponderis. Sæpe enim & illi quanuis deprauati ſint, quum valde diſſonant ab impreſſis, argumento eſſe poſſunt, vitium aliquod ſubeſſe in vulgata lectione, quanuis ea plana prima ſpecie videatur. An merito hæc ſuſpicio mihi orta ſit, eruditiores cenſebunt.

1.186 Nam nos decebat, &c.) Quia Cteſiphontes fabula Euripidis, vt multæ aliæ eiuſdem ita ſapientis poetæ vt ſcenicus Philoſophus vulgo appellatus ſit, vetuſtate & hominum negligentia periit, non iniucũdum fore arbitror, ſi Græcos eius verſus quibus hanc ſententiam expreſſit, adpoſuero, inuentos à me apud Sex. Empyricum, lib. 3. cap. τίς ἐστιν ἡ λεγομένη τέχνη περὶ βίον. ſic enim inquit, ἔνιοι δὲ καὶ βέλτιον εἶναι τὸ ἀποθανεῖν τοῦ ζῆν ὁμολογοῦσιν ὑπολαμβάνουσιν: ὁ γοῦν εὐριπίδης φησίν,

ἀλλ' ἐχρῆν ἡμᾶς σύλλογον ποιουμένους
τὸν φύντα θρηνεῖν, εἰς ὅσ' ἔρχεται κακά:
τὸν δ' αὖ θανόντα καὶ πόνων πεπαυμένον
χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δόμων.

Fabulam autem de Sileno capto à Mida Rege Ariſtoteles multis verbis expoſuit, in libro cui titulus erat Eudemus, vel de animo, quem totum locum Plutarchus accepit, in conſolatione ad Apollonium: poſtremam tantum hic eius partem adfigã. nam & valde hic apta, & egregie ab eo narrata eſt, τοῦτο μὲν ἐκεῖνο τῷ μίδᾳ λέγεται δήπου

μιδᾳ τὴν ἄγραν ὡς ἔλαβε τὸν σειληνὸν διερωτῶντι, καὶ πυνθανομένῳ τί ποτ᾽ ἐστὶ τὸ βέλτιστον τοῖς ἀνθρώποις καὶ τί τὸ πάντων αἱρετώτατον, τὸ μὲν πρῶτον οὐδὲν ἐθέλειν εἰπεῖν ἀλλὰ σιωπᾶν ἀῤῥήτως: ἐπειδὴ δέ ποτε μόλις πᾶσαν μηχανὴν μηχανώμενος προσηγάγετο φθέγξασθαί τι πρὸς αὐτὸν, οὕτως ἀναγκαζόμενος εἰπεῖν. δαίμονος ἐπιπόνου καὶ τύχης χαλεπῆς ἐφήμερον σπέρμα, τί με βιάζεσθε λέγειν ἃ ὑμῖν ἄμεινον μὴ γνῶναι; μετ᾽ ἀγνοίας γὰρ τῶν οἰκείων κακῶν ἀλυπότατος ὁ βίος ἀνθρώποις δὲ πάμπαν οὐκ ἔστι γενέσθαι τὸ πάντων ἄριστον, οὐδὲ μετασχεῖν τῆς τοῦ βελτίστου φύσεως ἄριστον γὰρ πᾶσι καὶ πάσαις τὸ μὴ γενέσθαι τὸ μέντοι μετὰ τοῦτο καὶ τὸ πρῶτον τῶν ἄλλων ἀνυστῶν δεύτερον δὲ, γενομένους ἀποθανεῖν ὡς τάχιστα. Sed & conſequētem fabulam de Elſio Terinæo (à patria autem ita ille appellatus eſt: nam Terina vrbs fuit in agro Crotonienſi) in eodem commentario Plutarchus prolixe narrat. Quare ne longior ſim, eá omittam. poteſt, qui diligentius ipſam explicatam videre vult, ibi eam legere. tres tantum verſiculos, quos Cicero & ipſe verſibus reddit, adponam: etſi mendoſiores ſunt (niſi fallor) in excuſis Plutarchi codicibus. Sunt autem hi,

ἦ ῥα νήπιοι ἠλύοι φρένας ἀνδρῶν
εὐθύνοος κεῖται μοιριδίῳ θανάτῳ,
οὐ ἦν γὰρ ζώειν καλὸν αὐτῷ οὔτε γονεῦσι.

Exiſtimo autem LETO ſine diphthongo in ipſorū interpretatione ſcribi debere, vt (Potitur leto) (mortuus eſt) ſignificet. Munere autem fatorum: quia mors illa fatalis fuerit, & non præter naturam, prætérque fatum, quemadmodum ille ſuſpicabatur. nam ſic expreſſiſſe Ciceronem credēdum eſt verba hæc poſterioris verſus, κεῖται μοιριδίῳ θανάτῳ.

EX LIBRO SECVNDO.

2.101 Nam cū ex renibus laboraret) Sermo eſt de Dionyſio illo quē Græci appellarūt μεταθέμενον, tanquā transfugā quòd Stoicos deſeruiſſet, & ad Cyrenaicos ſe tranſtuliſſet. Cauſam ei fuiſſe huius incōſtantiæ Cicero hic tradit morbū renū, diſſentiēs & à ſeipſo, & à Diogene Laertio: nā & ipſe in vltima parte quinti libri de finib. ſic ſcribit, Nobis Heracleotes ille Dionyſius flagitioſe deſciuiſſe videtur à Stoicis propter oculorum dolorem. Et Laertius in vita Zenonis, cum eius auditores recenſeret, inquit, διονύσιος ὁ μεταθέμενος εἰς τὴν ἡδονὴν διὰ γὰρ σφοδρὰν ὀφθαλμίαν ὤκνησεν ἔτι λέγειν τὸν πόνον ἀδιάφορον οὗτος ἦν ἡρακλεώτης. Necnon in vita Erilli idem confirmauit, διονύσιος δὲ ὁ μεταθέμενος τέλος εἶπε τὴν ἡδονὴν διὰ περίστασιν ὀφθαλμίας. Quòd autē Cicero vanè de eodem tradiderit, accidere potuit quia fortaſſe alii etiā Græci auctores, aliter de eo locuti ſint: vel fuit μνημονικὸν ἁμάρτημα. cuiuſmodi errores & parui omnino momenti ſunt, & ab eo qui multa ſcribat, ægrè vitari poſſunt.

3.20 Nec abſurde Crantor ille, &c.) Verba Græca Crantoris ex aureolo illo (vt puto) libello de luctu inueni apud Plutarchum in commentario quod ſcripſit ad Apollonium, conſolans illum de acerbo obitu filii. quæ adducere operæ pretium mihi viſum eſt: ſunt enim & polita, & diſerta, & noſtram lectionem corroborāt, quæ vna & eadem eſt atque Aſulana: ab eo enim quicūque ille fuit, qui hos libros caſtigauit, locus hic reſtitutus eſt, cū in aliis omnibus flagitioſe deprauatus antea legeretur: etſi vereor adhuc ne aliquid mēdi reſtet ea parte, NE EGROTVS SIM, INQVIT, SED SI FVERIM SENSVS ADSIT: ſed quod magis verba contaminet, quàm ſententiam immutet. Nam ſic potius legitur in antiquis exemplaribus, NE EGROTASSIM, SIN QVID FVERIT, SENSVS ADSIT. Hæc autem lectio magis congruit Græcis verbis, vt videbis, & cum paulò ſuprà INQVIT dixiſſet, quid attinuit hîc iterum inutiliter repetere? Græca verba hæc ſunt, μὴ γὰρ νοσεῖν μὲν φησὶν ὁ ἀκαδημαϊκὸς κράντωρ: νοσήσασι δὲ παρεῖναι αἴσθησιν εἴτ᾽ οὖν τέμνοιτό τι τῶν ἡμετέρων εἴτ᾽ ἀποσπῷτο, τὸ γὰρ ἀνώδυνον τοῦτο οὐκ ἄνευ μεγάλων ἐγγίνεται μισθῶν τῷ ἀνθρώπῳ, τεθηριῶσθαι γὰρ εἰκὸς, ἐκεῖ μὲν σῶμα τοιοῦτον, ἐνταῦθα δὲ ψυχήν. Eundem finem habent vtræque citationes, non idem tamen principium. primam enim ſententiam omiſit Plutarchus quæ à Cicerone poſita eſt, vel potius ſex verſus ſupra, cum nondum Crantoris mentionem feciſſet, collocauit. Exiſtimo enim eius illa verba eſſe quæ Plutarchus vt ſua protulit, id eſt nō citato authoris nomine, quæ tamē facile cuius eſſent cognoſci poterant. In manibus enim omnium erat mirabiliter probatus libellus ille, quemadmodum narrat etiam Laertius in eius vita, his verbis, θαυμάζεται δὲ αὐτοῦ μάλιστα βιβλίον περὶ πένθους. Intelligo autem hæc, οὐ γὰρ ἔγωγε συμφέρομαι τοῖς τὴν ἄγριον ὑμνοῦσι καὶ σκληρὰν ἀπάθειαν ἔξω καὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ τοῦ συμφέροντος οὖσαν. Quis enim non videat verba hæc Ciceronis? Minime aſſentior his qui iſtam neſcio quam indolentiam magnopere laudant, quæ nec poteſt eſſe vlla, nec debet de ſuperioribus Græcis expreſſa eſſe: nec enim fidelius, aut elegantius eorum ſententia reddi potuit. Quanuis autem Plutarchus μὴ νοσεῖν μὲν φησὶν dixit, ego autem ſuprà cenſuerim illud INQVIT illinc tollendum eſſe (io Latina dico interpretatione) non aduerſatur id opinioni meæ, cum illic omnino poni debuerit, vbi authoritas Crantoris adducebatur. Quare cum Plutarchus eo loco teſtimonium Crantoris produxerit, rectè ibi collocauit. Cicero verò qui à ſuperiore ſententia initium fecerat, debuit, vbi verba eius recitare incœpit, illic ſolum ponere.

3.51 Nam qui hæc audita à docto meminiſſem viro.) Græcos Euripidis verſus quos hic Cicero elegantiſſime interpretatur, repperi apud Plutarchum in conſolatione ad Apollonium: eos hic apponere volui. nec enim in his, quæ reſtant eius poetæ fabulis, memini hos vnquam legiſſe: & valde vtile eſſe puto, huiuſcemodi loca à Cicerone cōuerſa, cum Græcis conferre. Digni autem ſunt illi qui à prudentiſſimis, & clariſſimis authoribus vehemēter laudentur, & ad vitam inſtituendam adducantur. tam ſapiens enim eſt eorum ſententia, vt merito indicet Cicero illos Euripidem protuliſſe ex Anaxagoræ opinione & mēte. Sic Plutarchus, καλῶς γὰρ ὁ παρὰ τῷ εὐριπίδῃ θησεὺς παρεσκευάσθαι φαίνεται πρὸς τὰ τοιαῦτα λέγει γάρ φησιν,

ἐγὼ δὲ παρὰ σοφοῦ τινος μαθὼν
εἰς φροντίδας, εἰς συμφορὰς ἐβαλλόμην,
φυγάς τ᾽ ἐμαυτῷ προσθεὶς πάτρας ἐμᾶς,
θανάτους τ᾽ ἀώρους, καὶ κακῶν ἄλλας ὁδοὺς,
ἵν᾽ εἴ τι πάσχοιμ᾽ ὧν ἐδόξαζον φρενὶ

μέλλοι παρὸν πλάτωνος μᾶλλον ἀκούειν.

3.66 Solent enim iſti negare, nos intelligere quid dicat Epicurus. Hoc dicit, & hoc ille Græculus me audiente Athenis ſenex Zeno iſtorũ acutiſſimus, &c.) Poſſum falli: quid tamẽ ſentiã de hoc loco, reticere nolo. Ego puto in dictione illa GRAECVLVS vitiũ eſſe, atque id quidẽ non paruum, nec quod facile tolli queat. non enim illum contemnit, & irridet, vt ob id Græculũ appellet, quem acutiſſimum eſſe tradit, & cuius auctoritatem adducit, vt planum faciat ſe optimè ex eius verbis & declaratione tenere quid ſentiat Epicurus de voluptate. Multos vidi manu ſcriptos codices qui omnes hac parte inquinati ſunt: ſic enim ferè habent AGRICOLVS, quo nihil deprauatius prima ſpecie eſſe poſſe videtur. Aliqui autẽ exiſtimarũt (vt opinio mea eſt) vocẽ illam corrigi poſſe, ſi ex ea (græculus) fieret (à quibus vehemẽter diſſentio) vnde nũc in omnibus impreſſis ita legitur. Quãuis nõ valde eam probem, libet tamen ſuſpicionem quãdam proferre, Videndum eſt an ACROCHOLVS potius legi debeat. ita enim appellatur homo iracundior, & qui propter paruam offenſam in iram commouetur, & denique præter alios eſt Oxycholus, & aſperioris naturæ. Verbum hoc apud Græcos frequens eſt, & notiſſimum. Ariſtophanes in Equitibus, νῶν γάρ ἐστι δεσπότης ἄγροικος ὀργὴν κυαμοτρὼξ ἀκρόχολος. Fecerunt me hoc ſuſpicari, verba quæ ſtatim infert, CONTENDERE ET MAGNA VOCE DICERE SOLEBAT. Hoc enim ſignum eſt talis ingenii, in diſputationibus vehementer iraſci, & clamores tollere. Sed & Cicero in primo de legi-
» bus, de Attico loquens, qui ei rationi deditus erat, & iſtorum familiariſſimus, Atqui cauẽdum eſt: ſolent enim, id
» quod virorum bonorum eſt, admodum iraſci. Cum tamen nõ facile ſoleat vti Cicero in Latino ſermone verbis Græcis, nõ poſſum valde hanc emendationẽ probare. Quod potui ad hunc locum adiuuandũ, in medium protuli: ſiquis acutiora excogitarit, ſiue in vulgari & recepta lectione tuenda, ſiue in meliore reſtituenda, is ea reliquos docere animum inducat.

3.73 Αὐλῶν hortabere vt audiat voces potius quàm Platonis?) Sic habent Veneti codices: Germanici HYDRAVLORVM. Antiquiores quoſcunque vidi HYDRAVLEOS retinent: quam puto multo ſinceriorem eſſe lectionem. nomen autem hoc eſt nobiliſſimi inſtrumenti muſici, cuius Cteſibius Alexandrinus repertor fuiſſe traditur: ita appellati, quòd eius fiſtulæ ab aqua flatum acciperent. nam in aquam ima parte verſæ erant, qua cõmota, & perturbata ab adoleſcentulo quopiam, in illas ſpiritus effundebatur, qui ſuauiſſimum ſonum reddebat. Deſcribitur hoc accuratiſſimè à Vitruuio, & omnino valde ſimile fuiſſe perſpicitur ei, quod nunc nos communi omnium muſicorum inſtrumentorum genere, vulgo Organum appellamus, niſi quòd in noſtro nullus aquæ eſt vſus. Atheneus libro quarto δειπνοσοφιστῶν, diligẽter & ipſe de eo agit, & ſuauem, iucundúmque admodũ ſonum edere tradit. Adducit præterea Ariſtoclis ex libro περὶ χορῶν diſputationẽ quãdam, inter quæ referri debeat inſtrumentum hoc: inter eáne, quæ muſici appellabant ἐμπνευστὰ, an inter ea que ἐντατὰ dicebantur. Nam quia ex vtroque genere conſtare videbatur, de hoc magna quæſtio erat: docet autem ibi ille eius formam, & nonnulla alia, quæ qui ſcire volet, apud eum poterit legere.

3.79 Pſaltriam adducamus, cedrum incẽdamus) Aliter habent veteres libri, nec manu ſcripti tantùm, ſed etiam primarũ impreſſionum. HEDYCHRVM enim, non CEDRVM retinent, quæ vox cum aliquanto ignotior ſit, ſublata fuit culpa, vt puto, eorum qui cuncta in quæ non paſſim incidunt, deprauata eſſe cenſent. Cum enim nõ
» multo antè legiſſent, Incẽdes odores, & ſertis redimiri iubebis. & lib. etiam V, Aderant vnguenta, coronæ, incen-
» debátur odores: ſic ſemper crediderunt eſſe legendum, cum veriſimile ſit aliquando etiam Ciceronem orationem variare voluiſſe. Non poſſum autem cogitare, quomodo hoc nomen in antiquioribus omnibus exemplaribus integrum inueniatur, & vnde huc obrepſent, niſi legitimum ſit huius loci. non enim eſt vulgi verbum, vt facile credi debeat huc ab aliquo inculcatum, ſed & Græcum, & elegans. Solum non parum ſcrupuli adfert, quòd inter vnguenta potius quàm odoramenta (hedychrum) à medicis recenſetur: vnde ita appellatum volunt quòd gratam aſpectu, ſuauémque & nitidam cutem redderet, ac bonitatem coloris præſtaret.

3.96 Nec ſiletur illud potentiſſimi Regis Anapæſtum, qui laudat ſenem, & fortunatũ eſſe dicit, &c.) Intelligit Agamemnonem. Eſt autem hoc carmen apud Euripidem Iphigenia in Aulide. Cum enim ſenex Agamemnoni fideliſſimus vidiſſet illum ſilente nocte ſolum ambulantem extra tentorium, miratur rei nouitatem, & hortatur vt intra tectum ſe referat, cui ſic Agamemnon reſpondet, ζηλῶ σε γέρον ζηλῶ δ' ἀνδρῶν ὃς ἀκίνδυνον βίον ἐξεπέρασ' ἀγνὼς ἀκλεὴς τοὺς δ' ἐντιμοῦς μᾶλλον ζηλῶ, quem locum hic Cicero eleganter expreſſit. ζηλῶ autem quomodo reddat (quod verbum non facile poteſt vno Latino verbo exprimi) planum eſt: ζηλῶσε enim (niſi fallor) eſt, Qui tu es, ego eſſe velim, & beatum te iudico, qui in iſta conditione vitæ ſis. Ita etiam reſpondet nutrix Medeæ apud eundem poetam pædagogo, cum ille oſtendiſſet ſe putare infortunia Medeæ terminum iam habere: ſic enim inquit, ζηλῶ σ', ἐν ᾧ γε πῆμα, κοὐδέπω μεσοῖ, id eſt, Quàm vellem in ea qua tu es huius rei ignoratione verſari: & fortunatum te iudico, qui hæc mala neſcias. Eſt autem familiariſſimus modus dicendi, vt nos etiam conſueuimus dicere, O te beatum, qui ita ſentias. Euripidis ſenarios qui paulo pòſt ſunt à Cicerone Latini facti, citat Plutarchus in conſolatione ad Apollonium, eorúmque ſententiam laudat, οὐ φαῦλος γὰρ αὖ δόξειεν ὁ περὶ τὸν ποιητὴν ἀμφιάρεως παραμυθεῖσθαι τὴν ἀρχεμόρου μητέρα δυσχεραίνουσαν ὅτι νήπιος ὢν ὁ παῖς καὶ ἄγαν ἄωρος ἐτελεύτησε. φησὶ γὰρ οὕτως. ἔφυ μὲν οὐδεὶς ὅστις οὐ πονεῖ βροτῶν καὶ θάπτει τέκνα χἄτερα κτᾶται νέα αὐτός τε θνήσκει καὶ τάδ' ἄχθονται βροτοὶ εἰς γῆν φέροντες γῆν ἀναγκαίως δ' ἔχει βίον θερίζειν ὥστε κάρπιμον στάχυν καὶ τὸν μὲν εἶναι, τὸν δὲ μή τί ταῦτα δεῖ στένειν ἅπερ δεῖ κατὰ φύσιν διεκπερᾶν δεινὸν γὰρ οὐδὲν τῶν ἀναγκαίων βροτοῖς. tres autem poſtremos verſiculos non interpretatur Cicero.

E LIBRO QVARTO.

4.26 Voluptati maleuolentia lætans malo alieno) Sic in omnibus priſcis nouíſque quæ vidi exemplaribus. Non tamen Marcellus pro (lætans,) lactãs legit, cum verbũ lactare (quod ei eſt inducere vel mulcere, vel decipere) exponeret, hunc locũ adducẽs. Nec tamẽ contẽnenda eſt recepta lectio: nã cum ex opinione Stoicorũ Cicero loquatur, qui quatuor genera perturbationũ eſſe dicerent, his nominibus ab ipſis appellata, λύπην, φόβον, ἐπιθυμίαν,

ἡδονήν.(ipſe quomodo nominet planum eſt)& ſingulis generibus partes plures ſubiiceret:vt alias nunc omittam, ἡδονῇ, id eſt voluptati(quanuis quandoque lætitiam Cicero interpretetur) ſubiiciebant κήλησιν, ἐπιχαιρεκακίαν, τέρψιν, διάχυσιν, vt docet Laertius in vita Zenonis. Potuit igitur reddere, verbum è verbo ducens, ἐπιχαιρεκακίαν, maleuolētiam lætantē malo alieno. Nec tamē lectionem Marcelli propter eius auctoritatē improbo: quanuis vereor ne multis locis deprauatū ſit exemplar quod in manibus omniū eſt: ita enim legit & exponit nonnullos locos Ciceronis, vt vix videantur illo modo poſſe intelligi, niſi omnia mendorum, & peruerſionū plena ſint.

4.33 Diligentia libido rerum ipſarum eſt) Videtur omnino INDIGENTIA legendum eſſe. Cum enim partes libidinis expoſuiſſet, iram, excandeſcentiam, odium, inimicitiam, indigentiam, deſiderium: alio etiam pacto eoſdem(Stoicos inquam) has res diſtinguere dicit, vt neceſſe ſit res ſuprà explicatas iterum tractare. Dixerat autem Indigentiam eſſe libidinem inexplebilem: reddideratque Indigentiā(niſi fallor) quam illi appellabant σπάνιν, ſicque definiebant auctore Laertio, σπάνις ἐστὶν ἐπιθυμία τις ἐν ἀτελεῖ καὶ οἷον κεχωρισμένη ἐκ τοῦ πράγματος τεταμένη δὲ διακενῆς ἐπ' αὐτὸ καὶ σπωμένη. Quare ex hac ipſius etiam Græca definitione mihi videtur ſic, vt emēdauimus, omnino locus ille legi debere. quem enim ſenſum hic DILIGENTIA habere poterat?

E LIBRO QVINTO.

5.38 Vitam regit fortuna non ſapientia) Græcum verſum qui hanc ſententiam cōtinet, & quem Theophraſtus mirificè laudabat, videor mihi repperiſſe. hūc enim eſſe puto, τύχη τὰ θνητὰ πράγματ' οὐκ εὐβουλία: aduerſus quem Plutarchus grauiſſimus auctor, accuratè cōmentarium ſcripſit. propoſito enim illo ſummo ſtudio, eius ſentetiam refellere conatur. Eſt etiam inter ſenarios eos variorum poetarum, quos Menander neſcio quis, collegiſſe videtur ad humanam vitam inſtituendam, quód præcepta, & officia quædā tradant hominibus non inutilia. nunc autem quia pueris eos more quodam legunt magiſtri, à reliquis negliguntur. Theophraſtum in Calliſthene adducit Alexander Aphrodiſienſis in fine poſterioris libri de anima. inquit enim φανερώτατα δὲ Θεόφραστος δείκνυσι » ταυτὸν ὂν τὸ καθ' εἱμαρμένην τῷ κατὰ φύσιν ἐν τῷ Καλλισθένει. Verba etiam Græca Metrodori, quæ Cicero nō longè ab hoc loco ſic interpretatus eſt, Occupaui te fortuna, atque cepi, omnéſque aditus tuos intercluſi, vt ad me aſpirare non poſſis, adducit Plutarchus in commentario de tranquillitate animi, quanuis auctorem cælet. Nam & ipſe quemadmodum Cicero, ſententiam probat: dolet tamen, vt ſuſpicari licet, ab eo dictam, quem non amabat. Sunt autem hæc, προκατείλημμαί σε ὦ τύχη καὶ πᾶσαν τὴν σὴν ἀφῄρημαι παρείσδυσιν.

5.52 Neque enim lætabitur vnquam) Initium eſt hoc duorum ſenariorū, quos vt facilius animaduerti & diſtingui poſſint, ſeparatim imprimendos curauimus. Fuit enim hæc ſententia vetus(nam vt prouerbium ferebatur) quam Plato hic adduxit, & numeris comprehenſa erat: ideóque Cicero etiam totidem verſiculis eam expreſſit. παροιμίαν autem Cicero Præceptum interpretatus eſt, ſic enim eſt apud Platonē, πείθεται τῇ παροιμίᾳ, ὅτι γὰρ χαίρων ὅτι λυπούμενος ἄγαν φανήσεται διὰ τὸ αὐτῷ πεποιθέναι. Sed neque in Græco Platonis codice diſtincti ſunt, aut aliqua nota indicati: numeris tantùm & in Græco & in Latino ſermone verſus eſſe, qui præceptum illud cōtinebant, declarabatur.

5.66 Et ea quæ Euryclia laudat, Vlyſſi pedes abluens) In cunctis manu ſcriptis codicibus, & in nonnullis etiam impreſſis, ANTICLIA legitur. Sic autem appellabatur Vlyſſis mater: ſed ea nuſquam neque apud Homerum, neque alium vllum poetam (quod ſciam) inducitur filii pedes abluere. Quare aut erratum hoc fuit librariorum aut μνημονικὸν ἁμάρτημα Ciceronis, cuiuſmodi quædam alia ab aliis animaduerſa ſunt. Huiuſcemodi erratum eſt in Plinii libro X. cap. XVI, ſiue illud memoriæ lapſu ab auctore commiſſum ſit, ſeu poſtea librariorum imperitia ortum, quod potius puto: nam vetuſtos vidi codices qui rectam lectionem retinebāt. nunc tamen (quod » miror) etiam qui creduntur caſtigatiores, id mendum habent. Hæc illius verba, Nota etiam Homero fuit, Troge- » te vocatur, ab aliis Thya. Hanc igitur inter odores vri tradit in deliciis Circes, quam deam volebat intelligi, ma- » gno errore eorum, qui odoramenta in eo vocabulo accipiunt, cum præſertim eodem verſu cedrum, laricémque vnà tradat, in quo manifeſtum eſt de arboribus tantùm locutum. Locus autem Homeri, quem Plinius intelligit, eſt in libro quinto Odyſſeæ. Sic enim inquit, πῦρ μὲν ἐπ' ἐσχαρόφιν μέγα καίετο, τηλόσε δ' ὀδμὴ κέδρου τε εὐκεάτοιο θύου τ' ἀνὰ νῆσον ὀδώδει, δαιομένων. (Calypſonis) igitur, non (Circes) legendū, ibi enim de ea ſermo eſt: id autē tam manifeſtum, vt amplius declarare non oporteat. Quod autem Plinius argumentatur eſſe Homero (Thyon) arborem, non odoramentum, quia eodem verſu cedrum laricémque vnà tradat, explicare me non poſſe fateor. nec enim(vt patet) eo verſu, aut alio qui circa ſit, mentio vlla fit de larice. Locum autem illum in eo poeta, corruptū eſſe non facile mihi perſuadeo. Sitne igitur in hoc etiam Plinii memoria culpāda, aut potius de librariorum negligentia querendum, apud me conſtituere non poſſum. Euriclia autem(vt ad Ciceronem redeam) quemadmodum nunc legitur, nomen eſt Vlyſſis nutricis, quæ in XIX libro Odyſſeæ, iuſſu Penelopes, eius pedes abluit, quo in miniſterio illū ex cicatrice agnouit. Verū ea nullibi hæc in eo laudat, quæ Cicero hic dicit ipſam laudare. quare credendū eſt hoc ipſum ab alio poeta accepiſſe, qui hoc traderet. Nec enim hic Homeri vlla mētio, quāuis plerūque Cicero ſoleat, cū huiuſcemodi res tractat, ex Homeri poemate accipere, & vt ab illo narratæ ſunt, exponere.

5.70 Conſiliis noſtris laus eſt, &c.) Epaminondas Thebanus non ſolum belli artibus clarus, ſed etiam in liberalibus ſtudiis & philoſophia excellens, elegos quoſdam verſus ſcripſit, quibus res à ſe geſtas celebrabat, qui poſtea in baſi ſtatuæ quæ ei erecta eſt, inſculpti ſunt. Primus erat, ἡμετέραις βουλαῖς Σπάρτα μὲν ἐκείρετο δόξαν, quē hic Cicero fideliter in Latinum conuertit. Græcus eſt apud Plutarchum in cōmentario, cui titulus eſt, Quòd nemo poteſt iucunde viuere ſequēs præcepta Epicuri. Inquit enim, ἀλλ' ἂν ταῦτα φύσει τις εὐφρανθείη καὶ χαίροι, ὁπόταν τὰς ἐπιβολὰς τῶν ἰδίων ἐκείνων: ἡμετέραις βουλαῖς, &c. Pauſanias in Bœoticis non hunc ſolum adducit, ſed tres deinceps alios. Cum enim multa de fortitudine & clemētia eius locutus eſſet, ſic infert, τῷ δὲ ἀνδριάντι τῷ Ἐπαμινώνδου καὶ ἐλεγεῖα ἔπεστιν ἄλλα τε ἐς αὐτὸν λέγοντα καὶ ὅτι Μεσσήνης γένοιτο οἰκιστὴς καὶ τοῖς Ἕλλησιν ὑπάρξαι ἐλευθερίαν δι' αὐτοῦ καὶ οὕτως ἔχει τὰ ἐλεγεῖα.

ἡμετέραις βουλαῖς σπάρτη μὲν ἐκείρατο δόξαν,
μεσσήνη δ' ἱερὰ τέκνα χρόνῳ δέχεται,
θῆβαι δ' ὅπλοισι μεγάλη πόλις ἐστεφάνωται,
αὐτόνομος δ' ἑλλὰς πᾶσ' ἐν ἐλευθερίῃ.

5.96 Tardis enim mentibus virtus non facile committitur) Manu ſcripti codices (vt arbitror) melius, & elegantius habent, pro COMMITTITVR, COMITATVR. id eſt tardorum ingeniorum raro virtus comes eſt, atque ea ſectatur. Vtitur alibi etiam Cicero hoc modo dicendi: ſed vt omnis ſcrupulus tollatur, adducemus locum in hoc ipſo libro ex Platone expreſſum, ex quo quam vim hoc verbum hic etiam habeat, facile perſpici poterit. inquit enim, Ceteráque quæ comitantur huic vitæ. cũ hæc ſint verba Platonis in epiſtola ad Dionis propinquos quæ ille interpretatur, καὶ ὅσα τούτων ξυνέπεται τῷ βίῳ. Quare exiſtimare poſſumus hũc locum deprauatum fuiſſe ab aliquo, qui cum ſinceræ lectionis intellectum non percepiſſet, falſo illam vitioſam putauit.

5.148 Nemo de nobis vnus excellat, &c.) Græca verba quæ Heraclitus pronũciauit, recitat Strabo lib. XIIII. Cũ enim Epheſios claros viros numeraret, inquit, καὶ τῶν παλαιῶν ἡράκλειτός τε ὁ σκοτεινὸς καλούμενος, καὶ ἑρμόδωρος περὶ οὗ ὁ αὐτὸς οὗτος φησίν· ἄξιον ἐφεσίοις ἡβηδὸν ἀπάγξασθαι οἵτινες ἑρμόδωρον ἄνδρα ἑωυτῶν ὀνήιστον ἐξέβαλον φάντες, ἡμέων οὐδεὶς ὀνήιστος ἔστω εἰ δὲ μή, ἄλλῃ τε καὶ μετ' ἄλλων. Eadẽ ferè leguntur in vita Heracliti apud Laertiũ. Similem ſententiam vulgo traditur apud nos, per præconem pronunciare ſolitos Nurſinos, rudem admodum gentẽ, cum ſuum Senatum cogunt. Iubent enim omnes literis excultos & ſapientia præſtantes viros Curia exire. Nec tamen aliunde tantum aduerſus illos odium oritur, niſi quòd iis ſuſpecta ſunt meliora ingenia, & libero homine dignæ artes: timent enim ſtulte quidem, ſed tamen timent ne ornata eorum oratione & prudenti, de recta, & vtili ſententia ſæpe deducantur. Exercent hi (vt qui magis corporis, quàm ingenii viribus valent) in vrbibus Italiæ artem quam olim in Græcia AEgyptii, ferendorum ſcilicet onerum: quod genus hominum Græci ἀχθοφόρους appellabant. nam Ariſtophanes cum immodicum pondus, & quod nullis penè viribus ſuſtineri poſſet, oſtendere vellet, Ne centum quidem AEgyptii ferrent, inquit.

5.159 Aſclepiadem ferunt non ignobilem, nec exercitum philoſophum) Mirum profectò eſt tam turpe mendũ tanto tempore hunc locum fœdaſſe, & à nullo animaduerſum & ſublatum fuiſſe. Nam præterquam quòd nullam hoc auctore dignã ſententiam ea verba præ ſe ferebant, nomẽ illud INEXERCITVS pro imperitus vix capi poſſe puto. Frequens autẽ eſt eo ſignificatu quo Virgilius dixit, Nate iliacis exercite fatis. Manu ſcripti etiam libri, ab hac tam rudi lectione diſſentiebant, quãuis & ipſos nõnihil vitii occupauerat. id tamen facile corrigi potuit ab eo qui diligenter & attente locũ conſideraſſet. Nõnulli enim eorũ habent pro NEC EXERCITVM, (metricum) alii verò (hereticũ) quare emendaui vt vides, parua mutatione facta, ERETRICVM. fuerũt enim philoſophi, qui Eretrici, ſiue Eretriaci (quod tamen idẽ eſt) appellati ſint, de quibus Cicero multis locis egit, ſed in III de Oratore his verbis, Fuerunt etiam alia genera philoſophorum, qui ſe omnes ferè Socraticos eſſe dicebant, Eretricorũ, Erillíorum, Megaricorum, Pyrrhoneorum, &c. Aſclepiadem autem hũc eius ſectæ fuiſſe docet Laertius in vita Phædonis, his verbis, καὶ τρίτοι ἀπ' αὐτοῦ οἱ περὶ μενέδημον τὸν ἐρετριέα καὶ ἀσκληπιάδην τὸν φλιάσιον μετάγοντες ἀπὸ στίλπωνος καὶ ἕως μὲν τούτου, ἠλιακοὶ προσηγορεύοντο, ἀπὸ δὲ μενεδήμου, ἐρετρικοί.

E libro primo de Natura deorum.

1.27 Tanquã modo ex deorũ concilio, & ex Epicuri intermundiis deſcendiſſet) Hæc ſanè recta eſt lectio: de ea igitur ſiluiſſem, niſi vidiſſem in multis codicibus INTERNVNCIIS mendoſè legi, nec iis tantum impreſſis, verum etiam quibuſdã manu ſcriptis & antiquioribus: quare eiicienda penitus & cõuincenda falſa illa fuit. Vtitur & alibi Cicero hac voce, interpretatúrque ipſa μετακόσμια, vt opinor: quod verbum erat Epicuri, & eorũ qui innumerabiles mundos eſſe dicebant. ſic enim appellabant ſpatia & interualla, quæ inter mundos illos inania relicta erant. Epicurus ipſe in epiſtola quã ad Pythoclem περὶ τῶν μετεώρων ſcripſit, accurate hoc nomen expoſuit, ὅτι δὲ καὶ τοιοῦτοι κόσμοι τὸ πλῆθος ἐστι καταληπτόν, καὶ ὅτι καὶ ὁ τοιοῦτος δύναται κόσμος γίνεσθαι καὶ ἐν κόσμῳ καὶ ἐν μετακοσμίῳ ὃ λέγομεν μεταξὺ κόσμων διάστημα ἐν πολυκένῳ τόπῳ καὶ οὐκ ἐν μεγάλῳ εἰλικρινεῖ κενῷ, &c. Ponit autẽ ipſam Laertius in eius vita, cum docere vellet, quæ ipſius opinio & ſentẽtia de rebus ſublimibus fuiſſet. Quomodo autem melius Diogenes potuit rationẽ illam & decreta explicare, quàm auctoris ipſius verbis ac commentariis? quod ſanè ſtudioſe ille fecit, vt qui ab ea ratione, quantum ſuſpicari licet, non valde abhorrebat.

1.149 Orphicum carmen Pithagorici ferunt cuiuſdam fuiſſe cerdonis) Poſtrema hæc dictio in manu ſcriptis inquinatior eſt: habẽt enim meliores CERCONIS. Alii autẽ adhuc deprauatius. Legi apud Sudã in dictione ὀρφεύς, cũ de his verſib⁹ loqueretur, hæc verba, λέγονται δὲ εἶναι θεογνίτου τοῦ θεσσαλοῦ ἢ κέρκωπος τοῦ πυθαγορείου. Quare & ex antiquis veſtigiis & ex Græcorum teſtimonio CERCOPIS, non CERDONIS, puto eſſe legẽdum.

E LIBRO SECVNDO.

2.73 Quæ tum eſt aquilonalis, tum auſtralis) Inueni in cunctis manu ſcriptis libris, quorum duo erant antiquiſſimi & mihi valde probati, AQVILENTA pro AQVILONALIS. Animaduerti etiam Germanos, quòd ſic fortaſſe & ipſi in aliquo exemplari legiſſent, eandem vocem in margine ſui codicis adnotaſſe. nec tamen eam recepi: non enim alibi apud hunc auctorem repperi. Scio recentiorũ pleroſque eam vſurpaſſe eruditos viros: vt nõ temere eos id feciſſe exiſtimãdum ſit. Cicero (Aquilonius) alibi dixit. Quid de hoc loco conſtituendũ ſit nõdum planè perſpexi. vix puto poſſe omnes codices antiquos in eodem errore verſari.

2.170 Cedit equi partis properans ſubiungere cetis) Antiqui quidam libri CHELIS non CETIS habent: quod rectum eſſe puto. nam & Arati verſus, quẽ interpretatur, ita habet, ἐπισσύμεναι δ' ὑπὸ σφίσι χηλαὶ ἔχονται. Et ſanè non

pauca menda de his carminibus ex Arato conuerſis ſuſtulimus : nec tamen neceſſe eſſe duxi nunc omnia repetere. nam quædam certiora & illuſtriora ſunt quàm vt oporteat illa aut confirmare vllis auctoritatibus, aut magis declarare.

2.189 Vomitione canis purgare aluos ibes AEgyptiæ curant)Hic locus deprauatus mihi viſus eſt:ueque enim vllam certam ſtructuram, aut ſententiam horum verborum eſſe puto, & in veteribus etiam exemplaribus non parum ab hac diuerſam lectionem inueni: quanuis neque in illis etiam,ea integra & ſincera ſit: talis eſt tamen, vt indicio eſſe poſſit in hoc loco vitium ſubeſſe,& peruerſionem aliquam.Duo ſunt remedia quæ medici à beluis (vt ferunt)didicêre,& vtraque ad corpora purganda accommodata: vnum ſcilicet vomitus, quod à canibus, cum eos herbula quadam perpurgan conſpexiſſent, acceperunt: alterum clyſter, ab Ibi AEgyptia videntes eam marina aqua per inferiores partes ſe abluere.Exponebat igitur ea nunc Cicero: ſed in hac,quam habemus,ſcriptura,cōfuſa ſunt,& perturbata omnia: itaque rectius eſſe putaui hunc locum quemadmodum in priſcis libris eſt,deſcribere. cum tamen corruptum eſſe conſtet,ad eum notam quæ mendum indicet, adpoſui. Plut.in commentario, quo diſputat,vtra ſint animantia prudentiora,terrenáne, an aquatilia,vtranque hiſtoriam tradit his verbis, κύνες δὲ πόᾳ τινὶ καθαίροντες ἑαυτοὺς χολῶντας.Et paulo infrà,τῆς ἴβεως τὸν ὑποκλυσμὸν ἅλμῃ καθαιρομένης αἰγύπτιοι συνιδεῖν καὶ μιμήσασθαι φασίν.

E LIBRO TERTIO.

3.73 Dioſcuri etiam apud Graios multis modis nominátur. Primi tres qui appellantur anactes Athenis) Emendaui ANACES: hoc enim eſt verum Dioſcurorum nomen: vnde ἀνάκειον illorum templum dicebatur. Traduntur multæ rationes & cauſæ à Græcis auctoribus huius appellationis, vel à verbo ἀνέχω.vel ab aduerbio ἀνακῶς, id eſt humaniter & diligenter,quòd ſe ita gesſerunt erga Athenienſes. magnis enim copiis in vrbe exiſtentibus, ſua intereſſe illi arbitrati ſunt,ne quiſquam omnino ciuis iniuriam à militib' pateretur, atque id ſummo ſtudio procurauerunt. Vel ab ἄνω καὶ ἑκάς,quòd cuſtodiunt nauigantes cum ſint ſtellæ,& ſupra nos ſtent: nā duo hæc aduerbia cōponentes,ἀνακῶς Athenienſes ſolebāt dicere.Et has, & alias etiam huius nominis deriuationes exponit Plutarchus in vita Theſei: ſic enim inquit, καὶ τιμὰς ἰσοθέους ἔσχον ἄνακες προσαγορευθέντες ἢ διὰ τὰς γενομένας ἀνοχὰς ἢ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ κηδεμονίαν τοῦ μηδένα κακῶς στρατιᾶς τοσαύτης ἔνδον οὔσης: ἀνακῶς γὰρ ἔχειν τοὺς ἐπιμελουμένους ἢ φυλάττοντας ὁτιοῦν καὶ τοὺς βασιλεῖς ἴσως ἄνακτας διὰ τοῦτο καλοῦσιν εἰσὶ δὲ οἱ λέγοντες διὰ τὴν τῶν ἀστέρων ἐπιφάνειαν ἄνακας ὀνομάζεσθαι τὸ γὰρ ἄνω τοὺς ἀττικοὺς ἀνεκὰς ὀνομάζειν καὶ ἀνεκάθεν τὸ ἄνωθεν. Anactes generale nomē erat omnium Regū,vt nōnulli putant(in quibus etiam Plutarchus eſt)ab eodem aduerbio,quo Anaces,deducto nomine,quòd cuſtodirent ſumma cura & diligentia ſalutem eorum quibus præeſſent.

E libro primo de Diuinatione.

1.25 Quis eſt qui ranunculos hoc videre ſuſpicari poſſit? ſed ineſt mirè & ranunculis natura quædam, &c.) Antiquiora exemplaria diſcrepant ab hac lectione:ſunt tamen & ipſa non parū inquiuata. nam in peruulgatis quoque vereor ne ſit mendum: præter enim quàm quod valde diuerſam habent lectionem ab antiqua,quod ſemper mihi ſuſpectum eſt, quia ſine cauſa hoc accidere non arbitror: eam etiam quam habent, per ſe parum ſinceram iudico.Quid enim MIRE ibi faciat,& quàm vim habeat hoc loco id aduerbium non video:omnino neque plana,neque elegās mihi ſtructura videtur. Cum quid dubitem potius,quàm quid ſentiam expoſuerim,volo nunc veterem ſcripturam notam facere,quæ eſt hæc, SED INEST IN RIVIS ET RANVNCVLIS,&c. Vt poſſint eruditiores an merito ſuſpectum hunc locum habeam,videre,& vnde tanta orta ſit de hoc loco inter antiquos,& nouos codices diſſenſio,cogitare.Diligentius igitur conſiderandum an & ex antiquis veſtigiis,& ex Græco verſu Arati recte poſſit IN GYRINIS emendari.nam Gyrinos & Græci,& Latini appellant ranarum
„ partus.Plin. lib.IX.cap.II,Pariūt minimas carnes,nigras, quas gyrinos vocant,oculis tantum & cauda inſignes:
„ mox pedes figurātur,cauda fundente ſe in poſteriores. Et Aratus in Phænomenis,ἢ μᾶλλον δειλαὶ γενεαὶ ὕδρῃσιν ὄνειαρ αὐτόθεν ἐξ ὕδατος πατέρες βοόωσι γυρίνων.Cuius etiam interpres de illis ſic loquitur,γυρῖνοι δὲ λέγονται οἱ ἀδιάπλαστοι βάτραχοι τουτέστι τὰ κυήματα τῶν βατράχων ἀδιάπλαστα γὰρ τίκτονται καὶ ὥσπερ τὰ τῶν ἄρκτων. Receptam lectionem conſeruaui:ortam autem mihi ſuſpicionem quanuis leuem,& fortaſſe inanem,aperire non malum duxi:cauſas etiam quæ me ad hoc impulerint,ſuprà expoſui.

1.89 Materia deinde quid iuuaret, niſi confectionis eius fabricam haberemus?) Meliores libri CONFECTIO-
„ NIS habent,quemadmodum etiam libro ſecundo de Natura deorum,Arborum autem confectione omníque
„ materia & culta & ſilueſtri partim ad calefaciendum corpus igni adhibita,& ad mitigandum cibum vtimur,&c. Eſt autem varius & multiplex huius verbi vſus apud optimos auctores,quemadmodum omnibus notum eſt.Emendauimus etiam,quod nunc mihi ex proxima allegatione ſuccurrit,eorundem librorum auctoritate moti in ſecundo libro huius operis, MITIFICATO CIBO, vbi antea MODIFICATO legebatur: vides enim ex hoc loco etiam Mitigare cibum,concoquere ſignificare.

E LIBRO SECVNDO.

2.147 L.quidem Tarutius Firmanus familiaris noſter in primis Chaldaicis literis eruditus) Veteres libri, CHALDAICIS RATIONIBVS habent: quod recepi. liber etiam Democriti phyſici, χαλδαϊκὸς λόγος inſcriptus erat,vt tradit Diogenes Laertius in vita ipſius.

E libro de Fato.

1 Cognouimus ex antiquis exemplaribus hunc librum, quemadmodum multis ſui partibus vetuſtate lacer, & mutilus eſt, ita etiam principio carere: quod ex peruulgatis quoque libris, ſi diligenter prima eius verba cōſiderata eſſent, animaduerti potuit. quanuis nonnulli, vt hoc vitium tegerent, pro ILLI, GRAECI ſcripſiſſent. quæ vox manifeſtò docet de Græcis ſuprà etiam mentionem eſſe factam: ſed non eſſe hoc ſatis idoneum, & concinnum libri initium multis modis perſpici poteſt. Scripſit etiam Plutarchus librum περὶ εἱμαρμένης qui non diſſimilem fortunam ſortitus eſt: nam & ipſe ex maiore ſui parte periit. Alexander autem Aphrodiſienſis meliore fato librum de fato ſcripſit: nanque integer ille, & incorruptus in vita permanſit. In hoc quædam caſtigauimus ope meliorum codicum: ſed vnum non parui omnino mométi (vt opinamur) PERCEPTA ſcilicet multis locis, vbi PRAECEPTA antea ſcriptum erat: ita enim θεωρήματα Cicero interpretatur, doctè ſanè, & elegāter. nam θεωρήματα quanuis & ipſa protendantur, tamen cognita iam, & ſpectata ſunt. vnde ſolent Mathematici in fine eorum demonſtrationis ſemper dicere, QVOD OPORTVIT OSTENDISSE: cum problematibus explicatis ſubiiciant, QVOD OPORTVIT FECISSE: & in hoc maxime differant theoremata à problematibus, quòd in theorematibus ratio tantum reddi debeat cur ita ſit, cum ſint illa iam percepta, & ſpectata: in illis autem fabricandæ ſint deſcriptiones: ſed hæ non ſunt huius temporis quæſtiones. qui tamen hæc ſcire cupit, Proclum Licium adeat diligentiſſimū Euclidis interpretem: hæc enim ille copioſe, & erudite tractat. Quomodo autē præcepta θεωρήματα reddi potuerint, neſcio: ſed hoc tam multis locis in priſcis exemplaribus nomen eſt ſemper rectè ſcriptum, præterquam quòd egregium ſignificatum habet, vt vix credi poſſit erratum eſſe librarii: ſed (vt arbitror) nouitas huius vocis, & rei, rationiſque ipſius ignoratio induxit aliquem recentiorum, vt eam deleret, & hanc, quæ in omnibus nunc impreſſis inoleuerat, reponeret.

E libris de Legibus.

Libros de legibus dici non poteſt quàm laceros, & corruptos habeamus: nec tamen deſtiti, veteribus quibuſdā codicibus comparatis, videre an poſſem aliquibus illorum vulneribus meo labore, & diligentia mederi: quid præſtiterim, eruditiores iudicabunt. non enim mihi videor penitus omnem operam perdidiſſe, neque etiam multum (vt verum fatear) perfeciſſe. quædam eorum, quæ mihi viſus ſum correxiſſe nunc recenſebo: nonnulla vt certa, & plana omittam.

1.31 Nec vero ferent ſi audierint te primum capitulum optimum prodidiſſe) Sunt ſanè inquinatiores & antiqui libri hac parte. ea tamen eſt in illis ſcriptura, vt tutò corrigi poſſe putem, CAPVT LIBRI OPTIMI. Intelligit autem, niſi fallor, librum Epicuri, qui continebat appellatas ab ipſo κυρίας δόξας, id eſt ſententias maxime ratas, vt Cicero interpretatur: nam multis locis de illis mentionem facit. Primum eius libri caput erat hoc, cuius ſentētiam nunc Cicero breuiter exponit, τὸ μακάριον καὶ ἄφθαρτον οὔτε αὐτὸ πράγματα ἔχει οὔτε ἄλλῳ παρέχει ὥστε οὔτε ὀργαῖς οὔτε χάρισι συνέχεται· ἐν ἀσθενεῖ γὰρ πᾶν τὸ τοιοῦτον. Alibi autē diligētiſſime his verbis interpretatur, „ Quod æternum, beatúmque ſit, id nec habere ipſum negotii quicquam, nec exhibere alteri: itaque neque „ ira, neque gratia teneri: quòd quæ talia eſſent, imbecilla eſſent omnia. Colligitur hoc ex Laertio, qui ſuum librū, vitamque Epicuri his maxime ratis ſentētiis claudit. inquit enim, καὶ φέρε οὖν δὴ νῦν τὸν κολοφῶνα, ὥς ἂν εἴποι τις, τοῦ παντὸς συγγράμματος καὶ τοῦ βίου τοῦ φιλοσόφου τὰς κυρίας αὐτοῦ δόξας παραθέμενοι καὶ ταύταις τὸ πᾶν σύγγραμμα καταπλέξαντες τέλει χρησάμενοι τῇ τῆς εὐδαιμονίας ἀρχῇ. Et primam hāc ſentētiam ponit. (Caput) hoc ſignificatu alibi à Cicerone vſurpatum eſt, vt in Lucullo, Ita nobis tacētibus ex vno Epicuri capite, altero veſtro, „ perceptio, & comprehenſio tollitur. Prodere autem caput (vt opinor) dixit quemadmodum in eodem ipſo libro, „ Prodere decretum, Sapientiæ vero, quid futurum eſt? quæ neque de ſe ipſa dubitare debet, neque de ſuis decretis, „ quæ philoſophi appellant δόγματα, quorum nullum ſine ſcelere prodi poteſt: cum enim decretum proditur, lex „ veri, rectíque proditur.

1.50 Vnde etiam illa Pythagorea vox τὰ τῶν φίλων κοινά) Græcas has voces nulli mano ſcripti codices retinent: duo autem qui ſunt in Diui Marci bibliotheca ſatis antiqui, vnus Latinis, alter longobardicis literis exaratus, illarum loco habent hæc verba, DE AMICITIA LOCVS. quam adnotatiunculam quandā fuiſſe in margine ab aliquo collocatam, credimus: poſtea autem ab imperitis librariis in ordinem verborum Ciceronis importunè tranſlatam. Græca tamen verba vbi inuenimus, reliquimus: quanuis certi non ſimus an illa ſint quæ Cicero intelligit. acutioribus igitur ingeniis hoc iudicandum relinquemus: vtranque tamen Pythagoræ fuiſſe ſententiā, & ab illo primum pronunciatam, à Laertio in eius vita didicimus, qui Timæum hoc tradere his verbis adfirmat, εἶπέ τε πρῶτος ὥς φησι Τίμαιος κοινὰ τὰ φίλων εἶναι, καὶ φιλίαν ἰσότητα.

E LIBRO SECVNDO.

Diuiniſſima autē dona habes, & formæ, &c.) Sic nō pauci impreſſorum codicū habent. in aliis autem (qui me-
2.73 liores putantur) adhuc deprauatius eſt, DONA HABENT ET FORMAE. Legendū eſt ex Platone, vnde totus hic locus ſumptus eſt, AVES ET FORMAE. Quare prior lectio veræ propinquior, abūdante ferè tantū in ea, aſpiratione: nam B pro V frequenter capiebatur. Hæc ſunt verba Platonis in libro XII de legibus, quæ Cicero elegantiſſime interpretatur: γῆ μὲν οὖν ἑστία τε οἰκήσεως ἱερὰ πᾶσι πάντων θεῶν· μηδεὶς οὖν δευτέρως ἱερὰ καθιερούτω θεοῖς. χρυσὸς δὲ καὶ ἄργυρος ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἰδίᾳ τε καὶ ἐν ἱεροῖς ἐστὶν ἐπίφθονον κτῆμα, ἐλέφας δὲ ἀπολελοιπότος ψυχὴν σώματος οὐκ εὐαγὲς ἀνάθημα. σίδηρος δὲ καὶ χαλκὸς πολέμων ὄργανα, ξύλου δὲ μονόξυλον ὅτι ἂν

ἐθέλῃ τις ἀνατιθέτω καὶ λίθου ὡσαύτως πρὸς τὰ κοινὰ ἱερά, ὑφὴν δὲ μὴ πλέον ἔργον γυναικὸς μιᾶς ἔμμηνον· χρώματα δὲ λευκὰ πρέποντ' ἂν θεοῖς εἴη καὶ ἄλλοθι καὶ ἐν ὑφῇ, βάμματα δὲ μὴ προσφέρειν ἀλλ' ἢ πρὸς τὰ πολέμου κοσμήματα. θειότατα δὲ δῶρα ὄρνιθές τε καὶ ἀγάλματα ὅσα περ ἂν ἐν μιᾷ ζωγράφος ἡμέρᾳ εἷς ἀποτελῇ· καὶ τἆλλα ἔστω κατὰ τὰ τοιαῦτα ἀναθήματα μεμιμημένα.

E LIBRO TERTIO.

3.9 Cenſores populi,ciuitatis ſoboles,familias,pecuniáſque cenſento) Veteres libri, POPVLI AEVITATES SOBOLES,&c.Sed neque hîc tãtum,ſed alijs etiam locis in hac lege hoc nomen reſtituimus,cum ſemper in
» eundem errorem incidiſſet librarius: vt paulo poſt, Exin pecunias æuitates, ordines partiũto: cum antea CIVI-
» TATIS eſſet. AEuitas autem pro æuo in vſu fuit apud antiquos, auctore Non. Marcello de proprietate verborum, qui etiam adducit Varronis Tithono vel περὶ γήρως, hũc locum, Qua voluntatem æuitatis extima attigit metam æuitas. Studioſe autem in hac lege deſcribenda Cicero priſca verba ſectatur.

3.22 Mirabiliter doctrinam ex vmbraculis eruditorum, otióque non modo in ſolem, atque puluerem, ſed in ipſum diſcrimen, aciémque produxit) Antiqua exemplaria quadam parte horum verborum valde deformata ſunt & corrupta, ibi ſcilicet, OTIóq;: ſic enim habent, EX VMBRACVLIS ERVDITORVM QVAE HODIEq; NON MODO,&c. quibus verbis nihil inquinatius dici, aut cogitari poteſt: & tamen cum tantopere recepta lectio à vetere diſſentiat, dubitãdum eſt an in noua inſit vitium, & an ſuppoſita ſit ab aliquo, ne locus hic tam turpiter fœdatus appareret, cum antiquam ſe poſſe corrigere ille deſperaſſet: quod mihi etiam accidit. nihil enim vnquam ſinceri elicere potui ex tam peruerſa lectione: nec tamen committendum fuit, vt hæc quanuis perturbata veſtigia delerentur: ſi forte ab aliquo illis ducibus poſſet quandoque genuina lectio indagari: & ob hanc cauſam ipſa teſtata hîc eſſe volui. nam receptam lectionem non variaui, quanuis aliquãtulum ob hoc mihi ſuſpecta eſſet. Locus eſt in Bruto, vbi eadem ferè de Phalereo pronũciat, & parum omnino mutatis verbis: nec
» tamen hoc quoque auxilio potui veram & legitimam lectionem excogitare, ita enim de illo loquitur, Phalereus
» enim ſucceſſit eis ſenibus adoleſcens, eruditiſſimus ille quidem horum omnium, ſed non tam armis inſtitutus
» quàm palæſtra: itaque delectabat magis Athenienſes, quàm inflammabat. proceſſerat enim in ſolem, & pulue-
» rem, nõ vt è militari tabernaculo, ſed vt è Theophraſti doctiſſimi hominis vmbraculis. Alter autem (non tamen huic tam ſimilis) locus eſt in epiſtola ad Brutum, quæ ante παράδοξα legitur, qui videtur communem lectionem
» adiuuare, Ego vero illa ipſa, quæ vix in gymnaſiis & in otio Stoici probant, ludens conieci in communes locos:
» quare in ea fortaſſe acquieſcendum.

E libro de Vniuerſitate.

40 Omnis enim orbis eorum quaſi facilitatis inflexione vertebatur) Minus corrupta eſt antiqua lectio, quanuis nonnihil maculæ etiam in ipſa inſederit. VERTEBAT autem ea habet, non VERTEBATVR, quod rectum eſt. nam voces illæ OMNIS ORBIS accuſandi caſu, multitudinis numero, non nominandi capi debẽt. Omnis igitur error & macula reſtat in dictione illa FACILITATIS, quæ deprauatiſſima eſt. ſinceræ vocis, quæ meo iudicio ibi eſſe debet cõſeruata ſunt quædam parua omnino veſtigia in priſcis exemplaribus: ſic enim eſt in illis FELICITATE. quare & ex iis & ex Græco codice, vnde veritas huius rei exculpi melius poteſt, iudicaui HELICAE eſſe legendum, vt quod erat in Platone ἕλικα, id eſt κατ' ἕλικα, Cicero helicæ inflexione dixerit. totus locus hic eſt, πάντας γὰρ τοὺς κύκλους αὐτῶν στρέφουσα ἕλικα,&c. Quã ſit autem lacer, & diuulſus hic liber, nihil attinet dicere: vnuſquiſque hoc & ex Græco codice & ex peruulgata eius interpretatione facile videre poteſt. ego ſanè quantum diligentia & ſtudio meo potui, conatus ſum non paruas maculas, quæ eam partẽ quæ remanſit, occupauerant, eluere: membra illa, quæ ab ipſo temporis iniuria ablata erant, ei reſtituere non potui.

45 Alterum quod antè mouit, in quam partem à cõuerſione eiuſdem & ſimilis pelleretur) Quàm deprauatus antea eſſet hic locus, facile cognoſci poteſt: nam in eo nec verborum ſtructura, nec ſententia vlla idonea inueniebatur. Acciderat autem hoc incommodum, vt arbitror, imperitia librariorum qui priſcæ ſcripturæ rationem non tenebant: nam in antiquioribus, niſi ab hoc fallare, omnia ſe rectè habent. ſic enim eſt in illis, ALTERVM QVOD IN ANTIQVAM PARTEM A CONVERSIONE,&c. Non ſemel autem in his caſtigationibus admonuimus in veteribus libris ſæpe C pro QV, & è contrario QV pro C inueniri: cuius rei quanuis paruæ, ignoratio ſæpe magnas peperit deprauationes. hinc ortum arbitramur vt aliqui QVOTIDIE ſcribant, alii COTIDIE. & ne longiores in re perſpicua ſimus, in multis hoc nominibus accidit. Quanquam nemini dubium eſſe iam poterat quin hæc ſincera eſſet lectio, tamen vt res planior, manifeſtiórque adhuc ſit, adponemus Græca Platonis verba, quæ omnem omnibus ſcrupulum eximant. Sunt autem hæc, vt perfectam, & abſolutam ſententiam adducamus, κινήσεις δὲ δύο προσῆψεν ἑκάστῳ, τὴν μὲν ἐν ταὐτῷ κατὰ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἀεὶ τὰ αὐτὰ ἑαυτῷ διανοουμένῳ, τὴν δὲ εἰς τὸ πρόσθεν ὑπὸ τῆς ταὐτοῦ καὶ ὁμοίου περιφορᾶς κρατουμένῳ. Quod igitur Plato dixit, εἰς τὸ πρόσθεν, Cicero vertit, in anticam partem. quemadmodum autẽ Poſticum dicitur quod eſt poſt nos, ita Anticum quod eſt ante nos. declarat hoc Sex. Pompeius accuratiſſime, & M. etiam Varro.

E libro primo de Officiis.

1.46 Ea negare interdũ, & non ſeruare ſit iuſtum) Omnes antiquiores libri pro NEGARE, MIGRARE habent: quam rectam eſſe lectionẽ cenſeo, vt (migrare) hic agendi vim & ſignificatum habeat, poſitúmque ſit pro trãſgre-

dl,& tranſilire: quemadmodum etiam idem verbum vſurpauit in III libro de finibus, cum inquit, Quoniámque ea natura eſſet hominis, vt cum genere humano quaſi ciuile ius intercederet, qui id conſeruaret, eum iuſtum: qui nugraret, iniuſtum fore. Sic autem legitur in peruulgatis etiam codicibus: quamuis nonnulli deprauare eum quoque locum tentauerint, eandem pro illa vocem, quæ huc etiam irrepſerat, reſtituentes. Quare puto, cũ alibi etiam inueniatur Cicero ſic locutus, hîc omnino, vt eſt in priſcis exẽplaribus, MIGRARE, non NEGARE legendum eſſe.

1.160 Qui voce freti ſunt Epigonos, Medeámque.) Vetuſta lectio, quam probo, MEDVMQVE habet: ita enim appellata eſt Pacuuii tragœdia. Nonnulli, qui hoc ignoraſſent, hac exploſa, & deleta voce MEDEAM repoſuerunt, cum ſcirẽt maxime Medeæ caſus, immanitatémque eius aduerſus filios in theatris agitatam eſſe: nec cogitaſſẽt fieri poſſe etiã vt aliqua tragœdia Medi, eius filii nomine ſcripta fuerit. Non. Marcellus in dictione ILICO adducit Pacuuium in Medo. Iohannes autẽ Pierius & probus, & eruditus vir, ac ſupra omnes in literis accuratus in ſuis in III AEneidos caſtigationibus adducit Fl. Soſipatri grammatici locum, vbi mentionem ille facit huius tragœdiæ his verbis, Pacuuius in Medo cum oſtẽderet à Medo Medeæ filio matrem quæri, ait, Te ſol inuoco, vt mihi poteſtatem duis inquirendi mei parentis. Quare teſtimonio & auctoritate priſcorum codicum, ita cẽſeo eſſe legendum.

E libello de Amicitia.

42 Partim fugiendas eſſe nimias amicitias, &c.) Noui hãc quæſtionẽ diligentiſſime à Philoſophis quibuſdam eſſe tractatam, qui omnino πολυφιλίαν damnarunt, & multis de cauſis fugiendam eſſe exiſtimauerunt: ſed tamẽ Euripides in Hippolyto coronato ita acutè & eleganter hanc ſententiam perſequitur, vt putem illinc Ciceronem hũc locum accepiſſe: ita enim ibi loquitur Phædræ nutrix.

χρῆν δ' μετρίας ἐς ἀλλήλους
φιλίας θνητοὺς ἀνακίρνασθαι:
καὶ μὴ πρὸς ἄκρον μυελὸν ψυχῆς:
εὔλυτα δ' εἶναι στέργηθρα φρενῶν
ἀπό τ' ὤσασθαι καὶ ξυντεῖναι:
τὸ δ' ὑπὲρ δισσῶν μίαν ὠδίνειν
ψυχὴν χαλεπὸν βάρος, ὡς κἀγὼ
τῆσδ' ὑπεραλγῶ
βιότου δ' ἀτρεκεῖς ἐπιτηδεύσεις
φασὶ σφάλλειν πλέον ἢ τέρπειν
τῇ τ' ὑγιείᾳ μᾶλλον πολεμεῖν
οὕτω τὸ λίαν γ' ἧσσον ἐπαινῶ
τοῦ μηδὲν ἄγαν
καὶ συμφήσουσι σοφοί μοι.

Emendauimus ſanè non pauca & in hoc libello & in Catone etiam maiore: quæ quia ſatis firma & plana arbitrati ſumus, nunc retractare neceſſarium eſſe non exiſtimauimus.

In Paradoxis.

12 Quam delicatas aliorum pateras.) Veteres omnes libri FILICATAS, itaque & ipſe ſic ſcripſi. Sex. Pompeii
» ſunt verba, Filicata patera dicta, quod ad filicis herbæ ſpeciem ſit celata.

32 Sed dementem & inſanum rebus addicã neceſſariis.) Inquinatus adeo eſt hic locus, vt quemadmodum corri-
» gi poſſit non viderim. Optimus omniũ quos tractaui codicum, ita habet, ſed mendoſè vt opinor & ipſe, Ego ve-
» rò te non ſtultum, vt ſæpe: non improbum, vt ſemper: ſed dementem rebus ad victum neceſſariis. eſſe inuictus
» poteſt ſapientis animus magnitudine conſilii, tolerantia rerum humanarum, contemptione fortunæ, &c. Quare
receptam lectionem ſua ſede nõ moui, & tamen veterem ſcripturam, qualis qualis eſt, teſtatam relinquere volui.

45 Serui atrienſes ac tu pari ſtultitia.) Vetus lectio ATRIENSES AC TOPIARII STVLTITIAE TVAE, quam & recepi, & ſinceram iudico. nihil autem peruulgata dici poteſt deprauatius. Multitudo ſeruorũ, quam antiqui poſſidebant, facultatem illis dabat, vt vnicuique officio & miniſterio ſuos, & peculiares ſeruos imponerẽt: eóſque appellarent à negotio illo, quod eorum curæ commiſſum & traditum erat. Quare opulẽti illi & beati, quibus viridaria erant, ſeruos qui opera topiaria facerent, habebant. In Pandectis de inſtrum. vel inſtrum. leg. L. inſtrumento fundi § Conſeruandi, Qualia ſunt dolia, licet defoſſa non ſint, & cupæ quibuſdam in regionibus accedunt inſtrumento: ſi villa cultior eſt, etiam atrienſes, ſcoparii: ſi etiam viridaria, topiarii: ſi fundus, ſaltus, paſtionéſque habet, greges pecorum, paſtores ſaltuarii. Cicero etiam libro tertio epiſtolarum ad Q. Fratrem eã-
» dem hanc rem ſignificauit, quamuis non tam apertè: inquit enim, Vt denique illi palliati topiariam facere videã-
» tur, & ederam vendere. Niſi fallor, huic loco reddita ſua integritas eſt: quæ autem prius erat lectio, & falſa & rudis admodum erat, ſententia nunc & plana, & elegans.

Non negligẽtia, aut laboris fuga commiſſum eſt, humaniſſime lector, quòd in omnibus his, qui oratorem inſtituunt libris, pauca admodum à me caſtigata ſunt. Cum enim vetera exemplaria ſummo ſtudio ac diligentia non mea ſolum, ſed etiam amicorum perquiſita, nullibi inuenta fuerint, quid in hac re facere aut præſtare po-

tui? Benedictus Lampridius, qui me ſingulari quadam naturæ ſuæ bonitate, non meis vllis meritis incredibiliter amat, me mihi non defuiſſe grauiſſimus teſtis erit, qui & ipſe vt deſiderio meo ſatiſfaceret plures bibliothecas excuſſit, ac per alios etiam huic negotio aptos homines (floret enim ille amicitia illuſtrium, ac doctorum virorum) plura loca, vbi aliquid reperiri poſſe ſperabat, diligenter perſcrutatus eſt: nec tamen aliquid, quod mediocrem opem vllam adferret, inuenire potuit. Quin etiam cum ſuperiore anno Benedictus Varicenſius eruditiſſimus, ac mihi amiciſſimus iuuenis, officii cuiuſdam gratia ſe Patauium contuliſſet, de hac ipſa re, mandato meo egit cum ſummo Oratore, omnibúſque doctrinis exculto viro Lazaro Bonamico, renunciauítque mihi poſtea dixiſſe illum valde aſſeueranter, non eſſe in hoc vllo pacto elaborandum: nullum enim tota Italia exemplar eorum librorum extare, quod ab excuſis magnopere diſcreparet, ſéque antea illos ipſos omnibus locis diu multúmque fruſtra perquiſiuiſſe. Iohannes autem Gaddius, qui cunctis egregiis rebus pro ſumma ſua elegãtia ſplẽdoréque abundat, trium de Oratore librorum bina exemplaria manu ſcripta mihi Roma valde amanter miſit, vt eſt natura munificus ac liberalis: illic autem ea laudari audieram, ob eámque cauſam ipſum popoſceram, quæ tamen nihilo vulgatis à me diligẽter tractata meliora inuenta ſunt. Quomodo autẽ ſe res habeat, quòd nullũ horum librorum ſatis vetuſtum exemplar inuenitur, ipſi tamen minus quàm ceteri Ciceronis libri (quantum iudicari poteſt) corrupti ſunt, affirmare nõ audeo. quid tamen ſuſpicer, proferre non alienum puto. Opinor omnes & formis excuſos, & manu ſcriptos codices quos nũc habemus, ab vno fluxiſſe, qui multos ab hinc annos Laude-Pompeii (quemadmodum plures eius temporis auctores tradunt) inuentus eſt: inter quos Blondus Forliuienſis libro IIII Romæ inſtauratæ quomodo id acciderit, diligẽter narrat. rectum autem eſſe puto, cum huius rei
» cognitio multum hic apta ſit, & ſcriptor ille non valde celebris, ipſius verba adponere, Vbi id maxime adiumen-
» tum ſtudiis eloquentiæ attulit, quòd repertus Laude à ſummo viro Gerardo Landriano tunc ibi epiſcopo mul-
» tis maximiſque in ruderibus codex Ciceronis peruetuſtus, & cuius literas vetuſtiores pauciſſimi ſcirent legere,
» ad eius perueniẽs manus, interitum euaſit. Continebat is codex præter Rhetoricorum nouos & veteres qui habe
» bantur, tres quoque de Oratore integerrimos, Brutum de Oratoribus claris, & Oratorem ad Brutum M. Tullii Ci
» ceronis, vnde liberatus eſt bonus ipſe vir Gaſparinus ingenti quem aſſumpſerat, labore, ſupplendi quoad pote-
» rat librorum de Oratore defectus, ſicut diu antea in Quintiliani inſtitutionibus multo labore ſuppleuerat. Et cũ
» nullus Mediolani eſſet repertus, qui eius vetuſti codicis literá ſciret legere, Coſmus quidá egregii ingenii Cremo
» nẽſis III de Oratore libros primus tranſcripſit, multiplicatáque inde exempla omnẽ Italiam deſideratiſſimo co
» dice repleuerunt. Nos vero cum publicis patriæ tractandis negotiis adoleſcentes Mediolanum adiſſemus, Brutum de Claris Oratoribus primi omnium mirabili ardore ac celeritate trãſcripſimus, ex quo primum Veronam Guarrino, pòſt Leonardo Iuſtiniano Venetias miſſo, omnis Italia exemplis pariter eſt repleta. Quod etiam eo libentius feci, vt videant omnes id de quo ſæpius queſti ſumus verum eſſe, quomodo ſcilicet ſuperiores illi librorum correctores, in hac prouincia ſe gerere ſoliti ſint: quemadmodúmque conſueuerint totas quandoque ſententias & integra etiam loca, nedum ſingula verba, ſicubi res exigere videretur, de ſuo addere, cognoſcántque eorũ temporum atque hominum errorem qui rectum putarẽt ſcripta antiquorum vetuſtate dilapſa, & fracta à nouis ingeniis ſuppleri & reſtitui: nec mirentur me quandoque verba quædam parum illuſtria non reperta in priſcis exẽplaribus ſuſpecta habuiſſe, & à iunioribus his ſuppoſita eſſe exiſtimaſſe. Quòd autẽ nõnulli libri certis quibuſdam locis cuncti inquinati & manci ſint, ne id quoque debet mirum videri, cum eorum exemplaria quandoque ſingularia extiterint: vt quod vitium in ipſis forte fuerit, neceſſario etiá in ea, quæ inde deſcripta ſunt, manauerit: eò autem rem deductam eſſe atque ita morti propinquos quandoque optimos auctores fuiſſe, vt ſi vnũ exemplar (quod fortunæ potius beneficio, quàm hominum diligentia conſeruatum eſt) periiſſet, nullum eorum veſtigium permanſurum fuerit, & teſtimonio Blondi in his ipſis, & aliis quibuſdam antiquorum voluminibus, & aliorum etiam fideliſſimorum ſcriptorum manifeſtum omnibus eſſe debet. Quare ſi cogitarimus nos in maximo periculo quondam fuiſſe, ne funditus his egregiis monimentis orbaremur: non male omnino nobiſcum actum putabimus, quòd ea, quanuis deminuta & manca habemus.

E lib. IIII Rhet. ad Herennium.

197 Non tá cito Sariſſæ Græcia potitæ ſunt. Aut idem Gallos ſignificás, dicat, Nec tam facile ex Italia armatura tranſalpina depulſa eſt.) Vetuſta lectio MATERIS TRANSALPINA, quam rectam eſſe puto. Eſt enim Materis telum quo vtebantur Galli. Non. Marcellus de genere armorum hæc duo loca Siſennæ citat, in quibus huius teli mẽtio eſt, Siſenna hiſtoriarũ lib. III, Gallia materibus, Sueui lanceis cõfigunt. Idẽ lib. IIII, Alii materibus aut lanceis tamen mediũ perturbát agmen. Per hoc autem telũ, Gallos intelligi vult, quorũ peculiare erat, vt per Sariſſas ſuas, Macedonas. Quia ignotius inuentúque rarius erat hoc verbum, ideo hinc deletum fuiſſe puto: quod etiam ei contigerat in VII libro hiſtoriarum T. Liuii vbi prælium cum Gallis factũ narratur, ſic enim legi debet, Stetitque ſuppreſſo impetu Romanus: & quia iterũ feſſis ſubeũda dimicatio erat, & quòd COS. dũ inter primores incautus agitat, læuo humeri materi propè traiecto, ceſſerat parumper ex acie. Non MACHERA, vt in cunctis impreſſis libris olim erat. Germani autem nuper cum locũ reſtituerunt, qui T. Liuii libros, quos temporis vetuſtas & hominum incuria non abſumpſit, ſumma cura, & diligentia emendatos ediderunt: vidi etiá priſcum Liuii exemplar quod eam vocem incorruptam retinebat.

E libro primo de Oratore.

1.131 Pœanem aut Munionẽ citarimus.)Nemini hic dubium eſſe poteſt, quin de pedibus intelligat: qui tamen pes
Munio ſit,ſanè mihi ignotum eſt. Audiui à ſtudioſo & fide digno viro codicem inueniri non plane nouum,nec
malum,in quo MVNYCHIONEM legatur.omnes tamen quos ego vidi,manu ſcripti, receptam lectionem
habent.Munychionem menſis nomen fuiſſe notiſſimum eſt.apud nullos autem inuenire potui ex his,qui de pe
dibus & numeris agunt,hoc nomen:tractaui autem non paucos,& maxime Epheſtionem,qui libellum de me-
tris ſcripſit.Variis ſanè hi nominibus appellabantur,vt notum vnicuique eſt,& valde inter ſe diuerſis,vt non ab-
ſurdum ſit credere quempiam etiam munychionem appellatum.Munychiam etiam vocatum eſſe à Munycho
quodam colle prope Athenas in peninſulæ ſpeciem, qui tris illos portus continebat,traditum eſt ab auctoribus:
in quo etiam erat Dianæ tẽplum Munychiæ cognominatæ.Nihil habeo,quo poſſim caſtigationem hanc con-
firmare:& vulgatam lectionem falſam & inánem puto.quare ſatis ſtudioſis ſit,me hoc tradidiſſe quod etiam ab
alio accepi:ipſi verò dent operam,vt aliquid certius inueſtigent.

E LIBRO SECVNDO.

2.188 Feriunt enim aures hominum,cum illa quæ iucunda & grata,tum etiam illa quæ mirabilia ſunt,in virtute lau
dari.)Niſi valde fallor,non paruum vitium eſt in his verbis,nec tamen id auſus ſum corrigere,veritus receptam
lectionem ſine teſtimonio veterum codicum condemnare,in eiúſque locum meo ingenio excogitatam pone-
re.quod igitur de hac re meum iudicium ſemper fuerit,nunc exponam.Arbitror pro FERIVNT,legendum
eſſe FERVNT,dictionémque illá AVRES primo multitudinis caſu capi debere: tertiá vero ab ipſa ILLA
ſcilicet,quarto,contrà,ac antea neceſſe erat facere: nec aliter rectam vllam ſtructuram eſſe puto,aut ſententiam
horum verborum: vt dicat magis eſſe accommodatas laudationibus, iucundáſque auditu primas illas virtutes:
nectamen omittendam eſſe explicationem earum quæ magis in animis eorum qui audiũt, admirationem pro-
creant quàm iucunditatem.facilè enim patiuntur aures hominum cum prima illa,quæ iucũda & grata,tum ſe-
cunda etiam,quæ admirabilia ſunt,in virtute laudari. Res nunc tam manifeſta eſt, vt non opus eſſe putem eam
aliis argumentis,quæ ſanè non deeſſent,confirmare.

E Bruto.

10 Eíſque noſmetipſi ad rerum naturalium memoriam comprehendendá impulſi,atque incẽſi ſumus)Credimus
vocem illam NATVRALIVM vacare,nec vllo pacto ibi ſtare poſſe,vt intelligat Atticus (is enim eſt qui lo-
quitur)librum quem ſcripſit de antiquitate:dicátque ſe libris Ciceronis de rep. excitatum, & impulſum fuiſſe ad
illius libri confectionem,cuius Cicero multis locis mentionem fecit, vt paulo ante cum Brutum ſic loquentem
» inducit,Nempe eum dicis,inquit,quo iſte omnem rerum memoriam breuiter,& vt mihi quidem viſum eſt,per-
» diligẽter,complexus eſt.Sed etiam Cornelius Nepos in eius vita his verbis,Moris etiam maiorum ſummus imi
» tator fuit, antiquitatíſque amator:quam adeo diligenter habuit cognitam, vt eam totam in eo volumine expo-
» ſuerit,quo magiſtratus ornauit &c.Complexus igitur eſt hiſtoriam,& memoriam temporum Atticus ſuo libro,
non rerum naturalium ſcientiam.Quomodo autem rectè appellari poſſit memoria rerum naturalium non vi-
deo,cum eodem modo ſemper illæ ſe habeant,& nunquam ceſſent rurſus gigni, & interimi.memoria verò de il
lis rebus dicatur,quas ex hiſtoria factas ſcimus.
36 Ludis Luctatiis.)Liber quem habui manu eruditi & perdiligẽtis viri Nicolai Nicoli ſcriptus,pro LVCTA-
TIIS,IVENTATIS habet:quæ lectio oculos mihi aperuit ad ſinceram lectionem indagandam,in quo ſa-
nè parũ laboraui . Obſeruaueram enim multis in locis (vt aliàs teſtatus ſum) in dictionibus quæ per duo V nũc
» ſcribuntur,alterum in priſcis exemplaribus ſuppreſſum eſſe, quemadmodum (iuare) pro (iuuare) vt vocis huius
affinis exemplum adferam.nam in aliis etiam eadem macula inſedit . Eſt in III libro Taciti hic locus, qui ab
» eo, qui hoc obſeruaſſet, facile corrigi potuit , Fruſtra vulgatum dictitans , non licere Dialibus egredi Italia, ne-
» que aliud iuſſum quàm Martialium Quirinaliúmque flaminum. IVS SVVM enim pro IVSSVM legen-
dum eſt.(Iuuentatis) igitur ſtatim ſuſpicatus ſum eſſe legendũ.Iuuentatem autem deam eius ætatis, non Iuuen
tutem dici iam antea mihi cognitum erat, quemadmodum etiam emendaueram libro primo de Natura Deorũ
in illo loco,At poetæ quidem nectar, ambroſiam,epulas comparant,& aut Iuuentatem, aut Ganymedem pocu
la miniſtrãtem. Exemplum mihi ſolum ex vetere memoria,quod rem confirmaret & patefaceret,ſtatim nõ oc-
currebat:cetera quãtum cõiecturis credi poteſt,non deerant. Quare cum aliis de cauſis Romam ad Marcellum
Ceruinum ſcriberem,iuuenem doctrina,ingenio,& humanitate clarum,viſum eſt illũ de hac mea opinione cer-
tiorem facere,ſimúlque quid ſentiret de hac re,ipſum interrogare.Ille autem mihi reſpõdit ſibi hanc caſtigatio-
nem valde probari,& quo certior ea haberetur,protulit locum hunc T.Liuii è libro XXXVI qui omnem rem
» declarat.Item Iuuentatis ædem in Circo Maximo C.Licinius Lucullus Duũuir dedicauit:vouerat eam XVI
» annis antè M.Liuius COS.quo die Aſdrubalem,exercitúmque eius cecidit:idem Cenſor eam faciẽdam loca-
» uit.De hac igitur voce amplius non eſt dubitandum,vulgatáque lectio explodenda,vt falſa,& inepta.Reſtat ſolũ
accuratè conſiderare,quòd Cicero dicit ludos illos vouiſſe Liuiũ Senenſi prælio,an in eo nomine SENENSI
ſit adhuc mendum,vt puto,legique debeat SENONENSI, vna ſyllaba aucta dictione,quam incuria fortaſ-
ſe librarius omiſit.cum enim Aſdrubal cum exercitu cæſus ſit iuxta Metaurum amnem à Senonibus Gallis,qui
eam regionem iam antea occuparant,à ſéque nominauerant,potuit id prælium Senonenſe Cicero appellare.nã

Senogallia vrbs in vicinis locis ſita, ab illis etiam condita, & ſic vocata fuit.

43 Quòd is in dicendo ornatior, acriórque eſſet.) Nonnulli pro ORNATIOR legunt FORTIOR, quos plànè non reprehẽdo. Idem codex & ipſe hac parte inquinatus eſt: ſic enim habet, AD 'ORTOR ACRIORQVE. Eſt autem ſignum, quod ſupra eam vocem eſt in eo libro, more Græco nota aſpirationis. Priſtina lectio, quæ ORNATIOR habebat, nullo modo mihi placet: quæ poſtea reſtituta eſt, multo melior videtur, nec tamẽ veſtigiis quæ reſtant ſinceræ & veræ ſcripturæ reſpondet. nihil ego autem ex illis, quod magis quadraret, elicere potui, & tamen teſtata relinquere ea volui.

44 Scriptores illos male multatos exiſſe cum Galba.) Codex ille Nicolai, de quo ſuprà locutus ſum, MVLCA-
» TOS habet, quam lectionem valde probo. Hoc verbo vſus eſt Tacitus. Et Terentius etiã Eunucho, Male mul-
» cabo ipſam, Item Adelphis, Ipſum dominum, atque omnem familiam mulcauit vſque ad mortem. ſed alios etiã optimos auctores frequenter id vſurpaſſe arbitror. ſed quia aliquanto ignotius, & obſcurius erat, à recentioribus illud correctoribus ſublatum (vt opinor) fuit, & pro illo, MVLCTATVM repoſitũ. Quis enim verbum in ſermone pronũciare vereatur, quo Terentius Latini ſermonis cãdidiſſimus auctor vſus ſit? Hoc quod ego ſuſpicor veriſimile eſſe iudicari poteſt, quòd in vulgatis codicibus nuſquam legitur: debere autem in locis quos ſupra adduximus eſſe, ex priſcis exemplaribus cognoſcitur. Nam quòd in Taciti impreſſis etiam exemplaribus ita legatur, factum eſt ſtudio & diligentia Beroaldi illius, qui priores quinque libros ex veterrimo eo codice qui tunc è tenebris erutus erat, deſcripſit, & edidit: nondum enim in manus venerat eorum qui huiuſcemodi loca contaminare ſolent. Quare quantũ coniectura iudicari poteſt, exiſtimo illum etiam locum Ciceronis in lib. VI in Ver-
» rem ita legi debere, Clamor à vigilibus fanique cuſtodibus tollitur, qui primo cum obſiſtere, ac defendere cona-
» rentur, male mulcati clauis, ac fuſtibus depelluntur. Non MVLTATI, vt in omnibus eſt impreſſis: & omnino niſi fallor, non eſt hoc verbum ex illis, quæ propter vetuſtatem à pleriſque repudiabantur, & iam obſoleta erant. Potius puto ipſi vicinitatem literarum, quam habet cum alio verbo MVLTO obfuiſſe. Cũ enim multi quàm diuerſam verba hæc vim habeant, ignorarent, confuderunt, è duobúſque vnum fecerunt. Paulo ſuprà, locus eſt meo iudicio deprauatus: quare notam ad eum adpoſui, & hoc rectius eſſe putaui, quàm quemadmodum alii fecerunt emendare.

140 Quo magis expurgandus eſt ſermo, & adhibenda quàm obtruſa ratio quæ mutari non poteſt.) Vereor ne in his verbis aliqua inſit macula: nam & per ſe illa mihi non parum ſuſpecta ſunt, & in illo ſatis probato codice diuerſam, quanuis perturbatam lectionem, inueni, eam hic adponam: ET ADHIBENDA QVANTVM OBRVSSA RATIO, &c. Signata autem erat ea vox vt deprauata in vetere illo nota quadam, qua qui librum eum deſcripſit, mendoſa loca indicare conſueuerat.

Ex Oratore.

14 Itaque ſe purgans iocatur Demoſthenes, negat in eo poſitas eſſe fortunas Græciæ, in hoc in eum, huc an illuc manum porrexerit.) Nõ paruum mendum in priore dicto eſt. Quis enim vllum idoneũ ſenſum ex tam perturbata lectione elicere queat? Eandem tamen ſcripturam in melioribus manu ſcriptis inueni: nõnulli autem eruditi viri, ex Græcis (vt arbitror) Demoſthenis verbis, non incommode hunc locum ſic reſtituerunt, NEGAT IN EO POSITAS ESSE FORTVNAS GRAECIAE, HOC AN ILLVD, HVC AN ILLVC MANVM PORREXERIT. Omnino ſi ita legas, ſententia integra eſt: mihi tamen tutius viſum eſt, antiqua lectione conſeruata, locum vt vitioſum, nota qua ſoleo, indicare: vt inſtitutum meũ ſeruem non temerè priſcam ſcripturam peruertendi: nimis enim id lubricum, & periculoſum puto. diſcedit enim ſatis libere à priſcis veſtigiis ille caſtigator: nam ſentẽtia Demoſthenis ex eius verbis præclare intelligi poteſt, ſiquis eam quærit: potius deſiderandum erat videre quibus verbis eam Cicero expreſſiſſet.

Ex Topicis.

44 Additur etiam deſcriptio quam Græci χαρακτηρισμὸν vocant.) Vetuſta lectio, quam probo χαρακτῆρα retinet,
» Sic etiam illam appellauit in Oratore, cum dixit, Sed iam ipſa forma reſtat & χαρακτὴρ ille qui dicitur, qui qua-
» lis eſſe debeat, ex ipſis quæ ſuprà dicta ſunt, intelligi poteſt. Et lib. II epiſtolarum ad Q. Fratrem, Dic mihi verũ,
» num aut res eum, aut χαρακτὴρ non delectat? nihil eſt quod vereare.

AD LECTOREM.

HAEC SVNT QVAE IN MEIS CASTIGATIONIBVS mihi aliqua explicatione egere viſa ſunt, reliqua verò haud his ſanè pauciora, per ſe patebunt, ac niſi fallor, eruditis probabuntur. Hæc autem ipſa penè, vt nunc edidi, olim in marginibus mei libri cum attentius illum legerem, adnotaram. Cum enim nunc longius mihi tempus dari non poſſe ſcirem, quomodo ſatis ſpatii habuiſſem ad tot Ciceronis volumina relegenda, nedum accurate conſideranda? Accedebat eò, quòd aliis poſtea literis deditus, hæc ex animo dimiſeram: vt ſatius fuiſſe putarim ad eas me cogitationes & iudicia referre, quæ tunc, cum hæc acriore ſtudio & diligentia pertractabam, de his locis feceram, quàm nunc poſt tot annos penè in his ſtudiis nouus, aliquid non ſatis mature cogitatum adferre. Eo autem ſermone hæc expoſui qui mihi ex ore fluxit, quod quidẽ facilè me omnibus probaturũ puto. Nihil enim minus mihi elaborandum eſſe exiſtimaui, quàm quibus verbis hæc enarrarem, dũmodo illis quod vellem, cõplecterer: quæ tantiſper in vita permanſura putarim (atque ita velim) donec fidem meam libetauerint, ac (ſi modo id facere potuerint) lectionem à me inductã cõprobarint. Nec enim vllam ea reconditam eruditionẽ continent, aut alia quapiam re cõmendãtur vt valde amari, caráque haberi debeant, ob ídque etiã cum ſuum munus peregerint, longius detineri. Propter hoc autẽ ſcripta ſunt, quia neminem volui in hoc meo negotio falli, qui aut nimis crederet, aut magis quàm oporteat, contra veritatem pugnax eſſet. & hæc cauſa fuit, quod ſemper teſtimonia veterũ codicũ produxi, exẽpla quæ caſtigationes confirmare viderẽtur protuli, atque omnes denique rationes & argumenta in mediũ attuli, vt aut illis crederetur, aut qui eis non moueretur, minímeque ea digna exiſtimaret quibus fides haberetur, poſſet aliam quæ magis idonea viſa eſſet, lectionẽ ſequi. Nonnulla ſanè ex his, ac multa fortaſſe ab aliis quoque animaduerſa eſſe potuiſſe nõ nego: nec enim occultis quibuſdam auxiliis vſus ſum, ſed vetera exẽplaria quæ mihi præcipue adiumento fuerunt, ſemper omnibus in promptu fuere. Quædã enim eorum ſunt in nobili illa & nũquam ſatis laudata Mediceæ familiæ bibliotheca, quam ampliſſimi illi ac ſapientiſſimi viri Coſmus & Laurentius Medices, plurimis è Græciæ ruinis Italiæque latebris, non ſine ingenti labore & ſumptu erutis libris, confecerunt: quæ etſi nondum explicata eſt, ſtudioſorum tamen commodis priuatim ſeruit. Reliqua verò in Diui Marci altera non minus priſcis voluminibus referta, quæ omnibus omni tempore patet: vno tantùm ex priuata domo vſi ſumus: quod tamen & ipſum eruditiſſimi & accuratiſſimi quidam viri habuerunt, quantúmque ſibi commodũ fuit tractauerũt. Ceteris verò quæ in huiuſcemodi negotio neceſſaria ſunt, quemlibet paratiorem eſſe puto. Vtinam autem qui ea quæ me præterierunt, præſtantibus ſuis ingeniis inueſtigarint (ſi vlli ſunt, quemadmodum ego ſuſpicor) velint ea ceteris impertire: ſic enim ſuus huic ſcriptori ſplendor quandoque reddetur, & cum à multis nũc cupidè legatur, maiore adhuc voluptate in eo vndique purgato & nitido, ſtudioſi omnes commorabũtur. Nam ego tantum abeſt vt offendar ſi aliquis plura & meliora attulerit, & me quoque vbi opus fuerit, refellerit: vt tũ denique labores quos in hac re ſuſcepi, largè compenſatos puterm: ſi quemadmodum ego nonnullos ſtudio & opera mea ex erroribus in quibus erãt eripui: ſic ipſe in quibus deceptus ſim, quæque non viderim, amicè & beneuole doceat. ſcire enim cupio: nec res vlla eſt, in qua ſi iuuer, tantopere gaudeam. In collatione autem veterum librorum vſus valde ſum fideli diligentique Ludouici Bonaccurſii opera, eruditi ſanè iuuenis, & in arte grammatica, quam publicè hic Florentiæ maxima cum laude profitetur, acutiſſimi. Cum igitur ipſum huius mei negotii ſocium habuerim nec inſuauem nec inertem, multáque ille, vt mihi inſeruiret, incommoda in hoc perpeſſus ſit, meas partes eſſe exiſtimaui, hoc teſtimonio ſtudium, operámque eius cõmendare, vt ſiqua ipſi laude ex noſtro hoc labore digni ſumus, ipſe quoque debitam ſibi inde partem auferat.

ATTENDE autem Lector an poſteriores noſtræ cogitationes duobus tribúſue in locis ſapientiores ſint: nam tales illæ eſſe vetere prouerbio dicebantur.

Libro epiſt. ad Quintũ Metellũ. epiſt. 20. 8, Cõfectas & conſolidatas, &c.) Nuper cũ Mediceũ codicẽ accuratius ſuper hac caſtigatione conſulerẽ (nunquã enim mihi illa penitus ſatiſfecit) cognoui veterẽ ſcripturã me fefelliſſe. Quare cum ea tantũ nixus (cõſolutas) legerim, & ipſa quoque titubet, diligentius eſſe puto totã rem conſiderandã, & fortaſſe ad priorem lectionem redeundum. Antiquam hic ponemus, quæ ſanè valde manca & incerta eſt: nam & copula deeſt, quæ videtur tamen eſſe neceſſaria, RATIONES CONFECTAS CONSOLATAS DEPONEREMVS.

Lib. ſecundo ad Q. Fratrẽ, epiſt. 16. 3. Erãt omnia iã formis excuſa, cum incidi in locum quendã ex epiſtola ad Varronẽ, de quo nõ incõmodum eſſe puto hic agere. nõ diſſimilem autẽ ille huic vim ſignificatúmque (vt opinor) habet: verba quidẽ certè eadem vtriuſque ſunt, NVNC QVVM CONFECTA SVNT OMNIA DVBITANDVM NON EST QVIN EQVIS VIRIS. ita enim ſcriptũ eſt in antiquis libris, quãuis excuſi fermè omnes priorem vocẽ corruptã habeant: nonnulli autẽ, neque hi peiores, ſinceram ſanè eam, ſed poſteriorem immutatam, deprauatam dicere non audeo. Arbitror autem ſic vt in illis eſt conformatam eſſe dictionem illam ab aliquo, cui Eraſmi caſtigatio valde probaretur. Cũ tamen omnes codices antea ambobus in locis eandem lectionẽ retinerent: conſiderandum eſt diligentius, an EQVIS VIRIS potuerit eſſe prouerbium: quod & ipſum ſummo ſtudio & omni apparatu ſignificarit. non enim video cur tam facile duobus locis VIRIS, in VELIS conuerti debeat. Quod ſi ingenuè quod quiſque ſentit, liberè proferre debet, admoneo eruditum lectorem vt accuratè videat, an eodem hoc prouerbio fuerit in VIII Philippica Cice. vſus, cum idem ſignificare vellet: quod in cunctis tamen excuſis libris eo etiam loco corruptum, & inquinatum ſit (adeo omnia mendorum plena ſunt) ac pro VIRIBVS, legendum ſit VIRIS, qua in voce vitium manere ſuſpicor. ita autem illi habent, Putabam fore vt omnes inflammati odio, excitati dolore, armis, equis, viribus D. Bruto ſubueniremus. Quod ſi cui (quia eius ratio obſcura eſt, nec facile explicari poteſt, quomodo equi & viri coniuncti ſint) hoc prouerbium parum certum eſt, ſciat is, me quoque nihil de eo compertũ habere: nollem tamen veterẽ ſcripturam cõmutaſſe. quod ſi tũc hæc animaduertiſſem, profectò non feciſſem. Nihil autem difficilius eſſe puto, quàm velle obſcuriorum quorundam prouerbiorum originem aperire: nam multa antiquorum truncata adducuntur, & cauſam, ortúmque etiam noſtra tempeſtate, noua quædam ſæpe eum habent, quem ægrè poſſit aliquis omni ſtudio inueſtigare. Quod ſi neceſſe eſt QVADRIGIS POETICIS inferioribus verbis adnectere, cogitãdum eſt an hoc prius prouerbio vſus fuerit in epiſtola ſua Quintus: cui parti literarum ob hanc cauſam Marcus etiam ipſe ſuperiore illo prouer-

bio reſpondere voluerit:nam habere hæc verba, de quibus nunc agimus, prouerbii vim,notius clariúſque eſt quàm vt declarari debeat.

Lib.1.Tuſcul.153. Ad confirmandam caſtigationem illã primi libri Tuſculanarum 153, quam ego nimis fortaſſe lentè ac faſtidioſe probaui,valent hæc duo optimorum auctorum exempla,qui & ipſi eo verbo eodem ſignificatu vſi ſunt. Horatiu *lib.*primo odarũ,Hic innocentis pocula Leſbii Duces ſub vmbra.Plautus Amphitryone.Mer.Cadus erat vini,inde impleui cirneam.S O S.ingreſſu' ſt iam.Mer.eam ego,vt matre fuerat natum,vini eduxi meri.

INDEX EORVM QVAE IN HIS PETRI VICTORII CASTIGATIONIBVS explicantur.

A

Abeſſe propius ab aliquo loco 47
Academici 127
accenſi 8
accipere 100
accipere aliquem vehemẽter 88
achilli genitiuus 78
ἀκεσία 41
ἄκεστον 37
acroama 117
ἀκροαματικὰ Ciceronis 117
acrocolus 131
actium 70
áctinæ legiones 73
Ad Atticũ epiſtolæ verius familiares poſſe appellari 3
ἀδελφὸν 58
adhibere 32
adhibere fidẽ in aliquo negotio 75
adhibere in conſilium 120
additus 55
adiuiſti pro adiuuiſti 15
adlegati 105
ἀδλίχες 124
ad Opis 27
ad Pollucis 67
aduerſariũ pro Aduerſariorum 77
AEgypta libertus 100
ærarium clauſum 87
æuitas 136 aer 128
Affici beneficus 21
Agamemno 108
ἀγκύλη 129
agere nobilem 21
A.lex 68
alabandeis 37
ἀλαλύκτημαι 82
ἄλη 87
ἀλίμβια 84
aliqui pro aliquis 22
ἀλλὰ 56
ἀλλὰ δὴ 56
Amafinius 40
ἄμυμπτα 70
amoris 67
amphorûm 35
An.pro annis 106
anabatæ 17
ἀναβολὴ 49
anaces 134
anactes 134
ἀναφίφαι 67
ἀνακεῖον 134
anemurium 35
anima,pro aere 128
animus 128
anticlia 131
anticus 136
antiochus Aſcalonita 103
antiochinas,pro Antiochianas 25
antipho ὀνειροκρίτης 29
antiquorũ hominũ eſſe 85
antiſthenis volumina 100
antonii leones 92
Aonia 66
Apiſci pro adipiſci 10.78
ἀποκαρτερῶν 128
ἀποκεφαλίζειν 129
ἀπαιώτητας 34
ἀπόπτυγμα facere 28
ἀποτόμως 91
appellare 104
appiani 8
appius Claudius 69
appii Pulchri liber de augurali diſciplina 89
apud me 94
Arripere 122
ἀρχαῖοι rudes 85
ἀρχεῖον 88
ἀρχιμήδιον 119
Aſpiratio omiſſa 16
ἀγχιμερίστερος 35
At pro Ad 7
at tem.pro Ad tempus 19
ἀτεχνία 40
athenodorus Cordylion 9
athenodorus Sandon, qui & Cananita, Cæſaris Augusti præceptor. 9
ἀτεὶψ 103
attributi 105
ἀχθοφόροι 133

B

B pro V in antiquis ſcripturis 9.22.57.115
βαυκάλοι 18
baro 29
battuere 28
bauli 21
Bembi indoles 10
ben.pro beneuolentia. 106
beneficẽtia Cicerõi quid 4
Brinnius 102
brundiſium 116
Budæus 12
burſa 67

C

C pro Qu. 4.47.78.111
CCCIↃↃↃ∞ 44
Caput 135
Cæcilius Baſſus 109
Cæſaris origo 23
calidus pro callidus 114
carefacit 42
καρποὶ 49
caſſiope 40
κατάκρισις 86
catonini 20
catonium 20
catulus Ciceronis 126
κάμπω 20
Celſi locus 46
κατάσταδος 39
centuriare 124
κέπφος 105
κέρας 65
cerellia Ciceronis amica 37
cerificare 54
cernere hæreditatem 95
ceteroqui 26.66
χρεμίζειν 54
Chilo 16
chryſippus 105
Cicero quãdo Græcis vocibus vtatur 109
cicero raro integra prouerbia citat 59
Cilo 16
citheris 118
Clauis anni ſignabantur olim. E.i.ſecunda pagina
clides inſulæ 35
cliratius 98
clyſter 134
Coad pro Quoad 121
comedim 28
comenſis cæſus à Marcello E.i.pagina prima
commiſſatores 50
committere 11
commodùm 19
comparare inter ſe 5
confectio 134
confieri 78
conteſtatæ lites 9
conuenientia 34
conuerto,paſſiue 77
copia 77
copioſa à frumento 78
coronis 74
coſmus Cremonenſis 138
coſmus Medices 141
COSS.quandoque omiſſum breuitatis cauſa 106
cotidie 136
κίτταβος 129
cotye 128
cotyttia 128
Credere 10
cretio 95
κρομμύων ἄκρα 35
Cteſibius Alexãdrinus 131
Cuicuimodi 57
currens 76
curius 75
Cyrus architectus 52.60
κωμικὸς μάρτυς 7

D

DD 115
Decimus 115
decreram 56
decreſſem 56
dei bonei 32
deliciæ 67
Demetrius Pompeii lib. 60
Demiurgus Turpilii 28
denarius idem quod drachma 124
depſere 28
διάθεσις 29
depugnarè 15
derra 65
derris 65
derthoma 33
dertona 33
deſcribere pecunias 33
deſcrucior 109
deſcuſſare 42
deſyderare 78
deuerſorium 109
deum aliquem facere 78
διάληψις 71.81
Diana Munychia 139
διαφύσεως 41
dibaphos 54
diem dicendi eximere 43
dilargiri 62
dilaudare 62
dilectus, pro delectus 109
Diodotus philoſophus 25
Dionyſius grãmaticus 70
dioſcuri 134
dipla 74
diuendere 62

Domus Ciceronis vbi 58
Ducere aquam 106
ducere comitia 61
ducere familiam 17
ducere flumen 106
Dyme 120
dymæi 120
δυσουρία 90

E

E pro I in veterib.ſcript. 15
E in F mutatum 121
ἐκβαίνειν 21
ecce 110
Effugere 86
ἔσφαγμα 99
Ei pro ſibi 99
Em, ſine aſpiratione 36
ἐμβαθὴς 96
ἐμβαίνειν 21
embæneticam facere 21
ἐνδόμυχον E.i.i
Enim poſt duas dict. 98
ἐπέχειν 69
Epictet⁹, Phrygia minor 9
epicurus, Gargettius 39
epicurus parciſſ. victus 20
ἐπισημασία 50
ἐπιχειρηματικά 132
ἐποχὴ 118
Eretrici 133
eros 93.99
Eſſe beneficio alicuius 21
εὐγένεια 9
εὐήθεις Græcis qui 85
eurycla 132
Euripides ſcenicus philoſophus 129
Ex artis 27
ex Apollodori 99
excolere animum & ingenium diſciplinis 101
expetitus 70
exire 23.25.96.103
exitus 55
ἔξεχε 8
Exturbare 78
ἡδονὴ 132
ἦθος 92
ἡμερόλεγδον 61
ἡρακλείδειον 119

F

F, filium ſignificat 40
Faberius 99
familia 17
familiam ducere 17
familiares Ciceronis epiſtolæ falſo hactenus nomine ita appellatæ 3
fannius 97
faſciculus 102
fsuificare 54
Fide, pro fidei 30
filicata patera 137
finis, incerti generis 31
Flocifacteon 50
Fœnerabátur Calendis Romani 97
Fretum Sicilienſe 88
Furia, appellatus Clodius 5

G

G pro C apud veteres librarios E.i.
Gaſparinus 138
geminus 58
gerardus Landrinus 138
germanum 58
germanorum exemplar epiſtolarum Ciceronis 10
Gladiatoribus 30
γλίσχρος 121
Granius 26
greccius 115
γυμνασιώδη 48
Gyrini 134

H

H, 93
Habere fidem 75
haue 23
Hedychrum 131
heletes 123
helicon 66
hepheſtionis locus emēdatus 74
hermodorus 104
heroes 72
Hirrus 69.77
hirrus, hillus 7
hirrun 77
hirtinus 73
hirtinum pro hirtianum 25
Homeri locus 85
homunicio 10
homunculi 10
horatii locus 39
Hydraulos 131
hyperatticus 113
hyſterica 52

I

I pro E apud librarios 15
I Ͻ Ͻ 73
I I I I viri 64
Iacere 73
Iens 110
Ilias malorum 76
ille, ipſe 16, ille, ille 86
illi, pro ibi 16
illi, pro illic 85
illim, pro illinc 95
Impetu, tertio caſu 30
impotens 30
Inalpini 32
in amoribus, in deliciis 67
inchoatum 104
indices 63
indigentia 132
in eis 86
ineptus 68
inermorum 32
in his 86
iniicere 122
in Italiam verſus 12
inops ab amicis 78
intercludi 38
inus finita, pro ianus 25
Iohannes Pierius 30.137
ioui ipſi iniquus 78
Iſtim, pro Iſtinc 16.85
Iuare, pro Iuuare 139
iulius menſis, prius Quintilis dictus 110
iuuentas 8.139

L

L pro liberto 100
L pro literis 95.100
Lactare 131
λέπισμα 84
laurentius Medices 141
Lecti 87
legare à filio 108
letum, pro morte 130
lentulus Sura 22
lex Fannia ſumptuaria 20
λῆψις 71
Liberalitate frui 5
libor 33
librorum inſcriptiones, ex nominibus interloc. 126
limitare 9
literæ Pompeii 74
λογεῖον 14
lotus 19
Lucceius 14
luci primo 78
luciſcit 62
lucilii libertas in ſatyris 124
lucretii locus 33.46
luculł⁹ Ciceronis liber 126
ludis 31
ludouic⁹ Bonaccurſius 141
lumina 53
lurtius 88
Lycoris 118

M

Mag. pro magiſtratib⁹ 106
μακροθυμία 84
μακροψυχία 84
maleæ, promontorium 11
mancupia 99
manum de tabula 20
marinus 73
mars communis 71
marullus Byzantius 33
materis 138
Mediceus codex 4.38
medus 137
melita 88
meliuſcule 59
μέλει 101
μηλῶσαι 101
menedemus 118
[illegible] 133
meus 36
migrare 136
mis pro meis 94
millenarius numer⁹ per notã hác ∞ ſignificatur 41
mitificarecibum 34
mittere 13.32
μετρίῳ 111
Modo 24
monetalis 91
μόλον ἐσία 9
μισοπάτακτος 43
Muluius pons 106
munychio 139
mutus à literis 78
Mylaſeis 37
myrina 14

N

Ne, pro vt 51
ne, pro vt non 51
neapolitanum 112
neceſſ' eſt 70
νεκυΐα 83.86
Neſides inſulæ 120
νῆσον 74
Nicias grammaticus 70
nilus 46
nicaſio 97
nimius 93
nitrum 23
Nominis mutatio in adoptione 57.
nonii locus 28.102
Nuda à magiſtratib. ref. 78
nunc ipſum 100

O

Obduco 129
Octius 101
OEnomaus Accii 26
Offendere apud aliquē 87
οἰκείας ἀλχυάδας 88
οἰκεῖν 48.125
Omnia cuipiam eſſe cum aliquo 35
ὁμοπλασία 120
ἐμπλοίαν facere 120
ὀπωδὴ 59
Opere, aduerbium 60
Oppidorū nominibus præpoſitio non addita 70
oppidûm pro oppidorū 77
ὁρμεῖ 72
Oſaces 65
Oua 99

P

Paltos 34
πάλης πάλιδον 124
Parare inter ſe 5
parietinæ 9
parion 36
parochus 102
παρεσίμια 132
partiri 30
πέτασον 43
patræ 94

Pegaſus 46
per,auget 24
percepta 135
περὶ διωκεῖν 25
peripatetici 127
per Locuſtæ 50
per Varronis 50.99
Phemius 65.66
philargyrus 85
philo 126
philogenes 71
philotimus 68
πῖνος 97.116
Pireæus 70
Plebei,genitiuus à plebes 21
plenum vini,non vino 110
Plinii locus 46.54.132
plodere 107
plodere victoriæ 107
πλαδδιῶν 89
Politus homo 17
ponere quēpiam in gratia apud aliquem 64
pontius Aquila 31.111
portenti ſimile 112
poſticus 136
Præcipere 13
prænomina nō integra ſcribebant Romani 68
præripi 85
præſens 4
præſtolari 55
prima 85
problemata 135
πρόβλημα 119
προκύπτειν 116
prodere caput 135
prodere decretum 135
proſpectat mare animus 83
prouerbia deminuta ac māca apud Ciceronem 117
Pudenter 70
Pyrrhon 69

Q

Q. 102
Q.Q. 95.115
Q pro C in antiquioribus ſcripturis frequens 4
Q.Quæ 44
Q.Quæſtor 106
Q.Quingena 44
Q.pro Quintus 90
Q.Mucius 67
quæſticulus 27
quatere 76
Quigenus 124
quinquatrus 7
Quodcūque in ſolū venit, effingere,prouerb. 29
quom pro cum.in vetuſtioribus ſcripturis 121
quotidie 136

R

Rauduſculum 59
Reapſe 26
receperis,pro reciperis 15
receſſus 87
reciperare 15
remedia à beluis 134
repræſentare 121
repræſētare improbitatē 121
ῥεῖθρος 110
ῥεῖφλοια 110
ῥεῖφρων 110
ῥεόθεμις 110
Rhinton comicus 51
Ridiculum de Nurſinis 133
ringi 58
Roſia 61
Rupa,libertus Curionis 6
ῥῶπες 117

S

S interit apud priſcos poetas 108
Saliares cenæ 64
ſalutariter 30
ſariſſæ 138
σκάφας 49
Schola 72
ſcidula 39
σμυλμὸς 61
Se,pro ipſum 67
ſecutores 73
ſeducere 113
ſelicia 116
σμυρὸς 115
ſenecæ locus 123
ſenogallia 139
ſeſtius,vix vnquā per x 14
ſeſtulus 109
Sibi,pro ei 67.99
ſiculus,vafer 43
ſilanus 46
ſimul,pro ſimulac 15
ſimiolus 13
ſittybæ 59
Solœciſmus à Grammaticis in quibuſdam Ciceronis locis animaduerſus 4
ſoniuia,tripudia 15
σπάνις 132
Species 16
ſpectare 56
ſpectare,& expectare 64
ſpectio 56.57
ſpecus 119
σπαδίζειν 40
S T,pro E S T 5.12
ſtabiæ 16
ſtathius 96
ſtillicidium 90
ſtomachus 63
στρατεία 90
Subſiſtere ſumptui 33
ſuetonii locus 32.123
ſummanum 87
ſummùm,aduerbialiter 6
ſupra promontorium trāſmittere 11
ſuſque dèque 109
ſuum illud 106
συμβάλλαξ 114
συμβιβικότα 34
συμπίθειν 89
συμφορὰ 100
σὺν θεῷ λέγω 90
σύντεος 101

T

Taciti locus 139
talis & tantus 37
tantum quod 19
tardioris,accuſatiu' plu.86
πεντόμεστον 49
Tem.pro tempore 106
temporeis,ſecundo caſu 32
tenere lineam 60
terētianus cod.Politiani 10
terētii loc' 20.62.78.85.140
τίτλα κιώπερον 85
Themiſtocli,dandi caſus pro generandi 13
themiſtocli,genitiuus 78
theopompus 100
theoremata 135
θεώρημα 135
theramenis exitus 129
Tibulli locus 32
timefactus 33
T.Ampius Balbus 77
T.Liuii locus 138
T.Pomponius, poſtea Q. Cæcilius appellatus 57
Topianus 137
Tradere quēpiā alicui E.i.
traferri 14
tralatum 14
φαχῖος ἀλχιαξ 88
Tubuli 97
tuum 106

V

V pro B in ſcript.ātiq. 9.12.
Valerius interpres 125
Vectius 32
venire ad villam 93
venuſia 38
verum 97
veruntamen 110.121
Videre 63.112
vindullus 68
viuere cum aliquo E.61
Vlpiani locus 99
Vmmius 41
Vocales immutatæ 11
Vrinæ difficultas 90
Vt 63
vt,pro ne 51.95
vtilitates 71
Vulgare,pro aduerbio 37
ὑπὸ ῥ̀ μαλίας 11
ὑποβαπτίζειν 113
ἀναθόσεις 45
φιλαίτιος 10
φιλένδοξος 103
φιλόδημος 97
φιλοθέωρος 18
φιλόσοφος 104
φιλοτέχνος 107
φλύαρος 39
χαίζιαξ 42
ψαλίς 54
ὠνὴ E.i.
ὤνιον 48
∞ millenarium numerum deſignat 41
ζυλῶ 131

M. Tullii Ciceronis vita ex Plutarcho: ACHILLE PHILEROTE BOCHIO BONONIENSI INTERPRETE.

AT CICERONIS matrem fuiſſe locupletem,& ſplendidam vitam egiſſe ferunt. De patre nihil certum proditum eſt. Sunt qui dicant eum in taberna quadam fullonaria genitũ, & ibidem ad virilem vſque ætatem educatum. Alii genus eius vſque ad Tullium Appium referunt, clarum Volſcorum regem. qui primus gentis huius Cicero dictus eſt,& tanta laudum celebritate polluit, vt eius deinde poſteros ab eo cognominari Cicerones non puduerit, imo id cognomen auide complexi ſint: licet hoc à nonnullis ludibrium quoddam videretur . eſt enim cicer, vnde id deductum eſt nomen, quædam leguminum ſpecies. Nam Cicero primus à quo gentis huius origo funditur, hoc cognomen ſumpſiſſe traditur, eo quòd in poſtrema parte naſi eminens quiddam obtuſum in modum ciceris habuit. Cæterum hic Cicero de quo nunc agitur, cum primas dignitates Reipublicæ cœpiſſet attingere, & à beneuolis ſuis crederetur id cognomen , aut omnino euitaturus , aut in aliud tranſumpturus , iuuenili quadam audacia dixiſſe traditur, ſe certaturum ſplendidius Scauris atque Catulis Ciceronis nomen efficere. Siciliæ Quæſtor cum argenteum quiddam diis obtuliſſet, poſt priora duo nomina Marcum atque Tullium, quæ iam inſculpta erant, pro tertio iocoſe iuſſit opificem cicer incidere . Hæc de ipſius cognomine apud hiſtoricos traduntur. In lucem editum eum memorant nullo puerperii dolore, nulliſque vteri materni anguſtiis, tertio Calen. Ian. qua die nunc primores vrbis pro ſalute ſui principis, hoſtiarum litatione publica vota ſuſcipiunt. Eius nutrici ſpectrum quoddam viſum ferunt atque loquutũ, eam vniuerſæ Reip. ingens cõmodum alere. Quod cũ vanum quoddam ſomnium videretur, extẽplo ille ad ætatem erudiendi prouectus, verũ fuiſſe portentũ oſtendit. Nam ingenio cæteros præueniẽs pueros, incredibile nomen adeptus. Vnde nonnulli ſuorũ ſodalium genitores ea permoti fama, ſcholas ac ludi præceptorem adibant, vt fas ipſis eſſet Ciceronem oculis intueri, fidémque acutiſſimi eius ingenii atque diſciplinæ captare. Alii ruſtici magis, indocti magis iracunde ſuos obiurgabant liberos, cum honoris loco eos aſpicerẽt per vrbis vicos Ciceronem medium intra ſe tenere. Natus ergo tali ingenio Cicero, quale fingit Plato artium liberalium capaciſſimũ, ad nullum literarum genus ineptus, ad poeticam fluxit promptior. Eius adhuc pueri, paruum licet, ſeruatur opus Pontius Glaucus, tetrametro verſu conditũ. Procedente deinde ætate adeò ornatus ſe his curis inſeruit, vt non ſolum orator, ſed Romanorum omnium poeta optimus iudicatus ſit. Verum rhetoricæ gloria ipſi nunc vſque ſeruatur, cum in dicendi præceptis & eloquẽtiæ copia eius inſtitutio non parũ illuxerit. Poetica autem, quoniã ſuperarent nõnulli clariſſimi ingenii viri, qui excellẽtiſſime in ea floruerunt, omnino obſcura & ignobilis periit. Puerili conſuetudine tranſacta, Philonem Academicum, quem Romani inter primos Clitomachi familiares ob ipſius eruditionem egregiam celebrarunt, & ob humanitatem iucundiſſimam enixe coluerunt, conueniebat: tum pariter ordinis Senatorii populares ac optimates eos viros, qui cõſuetudine Mutii fruebantur, à quibus inſtitutis legibúſque vrbis inſtructus eſt. Bello Marſico ſub Sylla tempus quoddam ſtipendia egit: ſed mox animaduertens ciuiũ ſuorum ſeditiones, ex quibus Rempublicam in ingẽtem monarchiam ruituram nouerat, ad quietum otium literarum ſeſe contulit. His ſimul curis eruditos quoſdam Græcos viros priuatim adhibuit, cum quibus vnà erat: nec prius hunc viuendi morem dimiſit, quàm victor Sylla fuiſſet, & in ſtatum quendam vrbs rediiſſe videretur. Sub hac tempeſtate Chryſogonus libertus ſub haſta Syllæ bona cuiuſdã, qui ex proſcriptione cæſus videbatur, duobus millibus drachmarum emit: quod cum Roſcius filius & defuncti hæres grauiter ferret, & ducentorum & quinquaginta talentorum eadem eſſe probaſſet, redargutus Sylla, ægréque commotus, ſubornato accuſatore Chryſogono, parricidii Roſcium poſtulauit. Aderat nemo qui defenderet Roſcium: auertebantúrque omnes, quiſque Syllæ odium timens. Nudus ergo patrocinio Roſcius ad Ciceronem confugit. Beneuoli tunc omnes ad ſuſcipiendam hanc cauſam hortabantur, velut aliàs nihil aptius nihilque commodius ad primum ſplendorem ſui nominis eſſet inuẽturus. Suſcepto itaque Roſcii patrocinio, victoriã cum ſumma laude nactus eſt. Verum Syllam tantiſper extimeſcens, in Græciam proficiſcitur, vulgo ſimulans quòd ad rem curandam malæ valetudinis, vrbem egredi compelleretur: & quippe ſtomachi cruditate, viribus exiguis fuit, & macilentus, parciſſimo cibo, eóque plerunque viſcoſo, in horam etiam productiorem vſus eſt. Vox ipſius multa ac bona, ſed aſpera ac incompta, cum eius ſermo vehemẽtiam & affectum haberet, ea ad ſuperiores expulſa tonos præbebat, vt præcordiis timeretur. Athenas vt attigit, facilitate ſimul & mira linguæ ſuauitate Antiochi Aſcalonitæ allectus, eius auditor fuit, licet ea quæ ille circa præcepta nouiter agitabat, haud probaret. Iam enim nouã Academiam exierat Antiochus, & Carneadis ſectam reliquerat, permotus ſiue actibus, ſiue ſenſibus, aut (vt quidam tradunt) ambitione vel diſſenſione quadam aduerſus Clitomachi atque Philonis ſectatores : mutatus enim Antiochus Stoicam rationem aſſerebat in plurimis. Sed & Ciceroni placebant illa, illiſque plurimum hærebat, ma-

gis etiam meditatus,ſi omnino à publicis negotiis eiiceretur,huc ex vrbe ac foro tranſlatus,in quieto philoſophiæ otio viuere. Poſt hæc curo exercitatus gymnaſiis, & iam ad valetudinem lætam deueniſſet,vocémque & auditui ſuauem,& ad habitum corporis accommodatam ſatis effeciſſet & firmam,mors Syllæ ſibi nunciata eſt.Igitur cum adeſſent ab vrbe beneuolorum ſuorum literæ,quæ eum ad ineunda negotia Reipublicæ excitabant: præterea cum ipſum idem admoneret Antiochus: iterũ velut organũ quoddam oratoaias artes,quibus potentiam Reipub.agitaret,perpolire magnopere curauit.Tantiſper ergo nauigat,paimúmque apud Aſiam clarorum oratorum Xenoclis Adramyteni, Dionyſiſque Magneſi,& Menippi Carii conſuetudine vſus eſt.Deinde apud Rhodum ad Apollonium Molonis clariſſimũ oratorem & Poſidonium illuſtrem Philoſophum ſe contulit.Hic traditur Apollonium cum Latinæ linguæ expers eſſet,rogaſſe Ciceronem vt Græce declamaret: quod Cicero, quaſi exiſtimaret hinc emẽdatior fieri, libẽs cõplexus eſt.Cum itaque declamauiſſet,cæteri in ſtuporem adducti,de laudibus Ciceronis intra ſeſe certabant, ſed Apollonium ferunt iam primùm ex admiratione ingẽii in tantam mentis confuſionem prolapſum,vt illum orantem nec intelligere poſſet, & facto dicendi fine ſecum meditantem diu tacitum ſediſſe.Inde vero prorumpente Cicerone ſilentium dixiſſe memorant,Te nempe Cicero & laudo & admiror:ſed Græcorum fortunæ me miſeret, cum videam eruditionem & eloquentiam, quæ ſola bonorum nobis relicta erant,per te Romam acceſſiſſe.Cicero igitur ſpei plenus, ad curas Reipublicæ pronus ferebatur, ni eius impetus diuino quodam oraculo retardatus obtuſúſque eſſet. Nam cum Delphis rogaſſet Apollinem quid acturus,gloria ſplendidiſſimus poſſet fieri,reſponſum tulit,vt naturam ſuæ vitæ ducem non multorum opinionem ageret.Quamobrem horum memor primum reditus ſui tẽpus conſulto duxit,pigréque publicis dignitatibus velut eas quodammodo in contẽptum haberet, ingerebatur,Græcum & ocioſum ſe audiens appellari: quæ verba in ore rudium opificum de eo crebrò faciléque diuulgabantur.Honorum tamen deſiderio cũ natura flagraret,à genitore ſimul amiciſque omnibus incitatus,forenſibus cauſis ſeſe obtulit:in quibus non paulatim ad ſumma peruenit,ſed extemplo gloria clarus emicuit, non parum à cæteris differens,qui tum in foro obuerſarentur. Fertur & hunc primùm in pronunciatione non minus quàm Demoſthenẽ laboraſſe:vnde omni cura & Roſcium comicum & AEſopum tragoedum obſeruaſſe traditur. Hunc AEſopum memorant, cum in theatro aliquando repræſentaſſet Atreum conſultantem de ſupplicio Thyeſtis,ex ingenti dolore mẽtis impotem, quendam ex miniſtris quòd ipſe non obſeruato tempore celerius aduentaſſet,ſceptro percuſſiſſe,interfeciſſéque.Non parua deinde licentia perſuaſionis ex pronunciatione Ciceroni fuit.Aduerſus oratores magno clamore vti ſolitos,hoc ſchemate vſus eſt,quòd penuria virium in clamores,veluti claudi ex debilitate membrorum equis inſiliũt. Eius ingenii agilitas in eiſdem ſchematibus iociſque primò facetum dulcémque eũ præſtitit: inde nimis inſolenter his vtens pleroſque acriter offendit,& in opinionem aſtus ac verſutiæ ea vrbanitas verſa eſt. Præfectus annonæ cum eſſet,ſortitúſque Siciliam,in miſſione frumenti quã apud vrbem agere coactus erat, pleriſque Siculis moleſtus grauiſque primùm fuit:ſed mox curo eius integritatem,beneuolẽtiam,ac humanitatem experti forent, eum veluti neminem ex aliis ducibus ſuis honore ſummo dignati ſunt. Sub idem tempus nonnulli ex inſigni Romanorum iuuentute claris parentibus nati, rei ad Prætorem Siciliæ relegati ſunt:quòd in militia molles,quódque male ſeruaſſent aciem:qui cum vocarẽtur ad iudicium,patrocinii ſui operam præbuit his Cicero, votóque potitus eſt. Igitur iis magis elatus Romam rediens, in rem quandam ridiculam incidit.In Campania enim cum viro cuidam claro, quem ſibi beneuolum putabat, obuiam fuiſſet, eum rogitabat quæ ratio de rebus à ſe geſtis Romæ haberetur, & quid ciues de ſe ſentirent,veluti qui factorum ſuorum totam vrbem impleuiſſet.Sed ad hæc ille,Vbi,inquit,Cicero tempus hoc egiſti? Tunc vero perterrefactus Cicero eſt, quòd in vrbem tanquam in vaſtum pelagus ſermo rerum à ſe geſtarum ingreſſus nihil ad ſplendorem nominis ſui attuliſſet. Vnde poſthac eadem ſecũ reputans, non parum ab honoris cupiditate repreſſus eſt,velut ad infinitum & inacceſſibilem quẽdam terminum,pro gloria ſibi certandum foret.Sed nihilo minus laudum ſuarum lætitia,& vrgentiſſimus nominis illuſtrandi, in omne tempus perſeuerauit, ſæpiúſque in ea re ita immoderatus fuit, vt de recta ſua ratione pleroſque terreret.Quamobrem enixius ad Rempublicaro verſus eſt:in qua cura cum turpe exiſtimaret opifices,qui inſtrumenta ac vaſa inanimata tractarent, nullius ciuis,ſiue nomen, ſiue villas,ſiue facultatem ignorare:eum vero per quem ciuiles actiones agendæ eſſent,eorundem inſcium eſſe ac negligentem,ſolertem operam his impendit,vnde non ſolum appellationes ciuium ſibi domeſticas fecit.Verum loca vbi quiſque ex notis ac familiaribus ſuis diuerteret,quos poſſideret fundos, quorum amicitia frueretur, quóſque vicinos haberet, optime didicit. Quare facillimum ipſi fuit omnem Italiam peruagãti vicinorum ſuorũ agros ac diuerſoria dicere,mõſtraréque.Vim opum paruã licet,ſed ſuroptibus ſuis cum ſatis concinnam haberet,admirationi eſt habitus, quòd neque mercedes, neque nummorum quicquam in actionibus forenſibus caperet,túmque maxime cum Siculorum cauſam egit in Verrem.Hunc Verrem,qui,cũ Siciliæ Prætor eſſet,plurima infanda per inſulam omnem perpetraſſet,non dicẽdo conuicit, nouum ipſe cõmentus iudicii genus. ob gratiã enim Verris cũ iudices ambagibus ſuis diu dictionem cauſæ protraxiſſent,quòd manifeſtũ foret ad eam dicendam id non ſufficere tẽpus,ſic quoque illum integrum abiturum:ſtans Cicero,Nõ orationibus,inquit opus eſt,ſed productis in medium teſtibus,probatiſque:iuſſit iudices ſententiã ferre. Memorantur multa iocoſa in hac cauſa obtigiſſe.Verrẽ Romani ſuem incaſtratum vocant. Libertinus quidam Cæcilius nomine, qui cum Iudæorum cultu ſentire ferebatur, quicquam Verrem criminari ſtudens,per medios Siculos locũ ſibi quærebat ad iudices.Circa tribunal a-

ſtabant illi,ſuæ cauſæ ſoliciti.Quare cum id perſpiceret Cicero,verſus,Quid Iudæo commune eſt,inquit, cum Verre? Erat Verri filius,qui notam tulerat formæ ſuæ minus liberaliter proſtitutæ.Cúmque itaque Cicero contumelioſe à Verre mollitiei argueretur,Cum filiis domi intus,inquit,tractanda ſunt. Orator Hortenſius recte defendere Verrem non auſus,quo tandem mulctæ intereſſet,mercedis loco Sphinga tulit eburneam.Congruum ergo huic muneri à Cicerone ſcomma pertulit. Nam cum ille forte dixiſſet, ſe ad hæc ænigmata ſoluenda inexpertum eſſe:Atqui mirum, cum teneas domi Sphinga. Sic ergo damnatus Verres eſt Ciceronis iuſſu ſeptingentis & quinquaginta millibus ſeſtertiis. Ob quod Cicero non expers calumniæ fuit, quòd largitione corruptus eam mulctam tam parui æſtimaſſet : nihil tamen minus gratias ſibi egerunt Siculi,& ei ædili multa ex inſula miſerunt tulerúntque, quorum in rem ſuam nihil ipſe conuertit, ſed tantum eorum liberalitate abuſus eſt, quantum faciliori ſumptu apud forum res venalis exponeretur. Poſſedit Arpini villam,& quidem amœnã,agrúmque iuxta Neapolim,itémque fundum in Pompeianis,nec hos longe amplos. Ex dotibus Terentiæ vxoris ſuæ centum & viginti ſeſtertiis auctus eſt. Hæreditatem præterea quandam denariorum nonaginta millium his accumulauit, quibus omnibus liberalem ſimul atque honeſtam vitam cum his Græcis ac ciuibus ſuis agebat,quos eadem ſtudiorum deſideria ſibi copulauerant.Aliquando,perraro licet,ante occaſum ſolis in cubiculum ſe recipere ſolitus eſt,non tam vacationis cauſa,quàm mala ſtomachi valetudine.Circa cæteras corporis curas ſolers ac moroſior habitus eſt: vnde fricationibus & deambulatione numeratorum paſſuum vti ſolitus eſt.His rudimentis ipſe ſui corporis habitum ita roborauit, vt ad multa magnáque certamina ſe validum reddidiſſet.Domum quam è patrocinio habuit,fratri conceſſit. Ipſe iuxta palatium habitauit,ne qui eum ſalutatum irent, longitudine viæ grauarentur. Quotquot enim diebus non pauciores limen eius adibant, quàm qui ex diuitiis Craſſum ſalutabant,ſeu ex potentia militari,Pompeium: qui duo tum omnium erant maximi,& in admiratione cunctorum ciuium habebantur. Atqui & ipſe Pompeius Ciceronem ſalutatum ibat. Nanque ad ipſius potentiam atque gloriam, publica Ciceronis adminiſtratio non parum auxilii tulit.Cum præturæ multi ac maximæ dignitatis viri Ciceroni competitores eſſent, ipſe longe omnibus prælatus prætor deſignatus eſt. neque in eo magiſtratu parum ſplendidum atque integrum nomen geſſit.Quippe Licinius Macer vir & potentia ſua & fauoribus Craſſi potẽs, reus peculatus apud Ciceronem actus eſt.His ergo ſtudiis magnitudinis ſuæ fiſus,& ſimul iudicibus quos inter ſe diſſentire cõpererat, domum ſe recepit, & confeſtim mentum abraſit, atque velut ſuperior in cauſa euaſiſſet, nitida ſtola amictus redit in forum. Inter hoc apud prætorium occurrit ei Craſſus, ac nunciat vt ille omnibus ſententiis iudicum damnatus eſſet:quo accepto, Licinius ingenti dolore oppreſſus,occubuit rediens,móxque ægra nece conſumptus. Quamobrem per totam vrbem hic rumor delatus, diligentiam ac integritatem Ciceronis in iudiciis recte ſeruandis paſſim effudit. In qua re nec illud etiam fruſtra, Vatiuius,qui guttur maculoſum habebat,in patrociniis ſuis aſperi quodammodo fuit ingenii,præterea etiam contemnere iudices ſolitus.Igitur cum hic aliqua poſtulaſſet à Cicerone, nec illi Cicero conceſſiſſet, ſed per moram illa ſecum volutaret, dixiſſétque ille, Nequaquam ego de his ambigerem Cicero, ſi prætor eſſem: ad eum Cicero, Atqui Vatini, reſpondit, tantum guttur ego non habeo. Eodem in magiſtratu cum Ciceroni bina aut amplius tertia dies ſupereſſet,quidam Manilium repetundarum reum apud Ciceronem poſtulauit. Hic Manilius plebis animos ſibi conciliauerat, quòd ob Pompeium accuſari creditus eſt: erat enim Pompeio amicitia iunctus. Cum igitur Manilius ad dicendam cauſam legitimum dierum tempus expoſceret, eam vnicam diem quæ adminiſtrationi ſuæ ſupererat Cicero præſtitit: quapropter cum id grauiſſimum plebi eſſet(nam mos erat prætorum reis non pauciores decem diebus dare)tribuni apud ſeſe obnoxium Ciceronem citant.Tum Cicero vt ſe audirent deprecatus,Omnibus, inquit, reis quantum mihi à legibus permiſſum eſt,ſemper humanus clemenſque fui,vnde turpe exiſtimarem eadem quæ cæteris,Manilio non præbuiſſe: cuius diei poteſtatem prætor habui,eam recte Manilio conſtitui. ad alium quippe prætorem cauſam reiicere,viri non eſt qui ſtudeat reo opitulari. His ergo dictis mirum in modum mutauit animos plebis. Tribuni plurimas gratias cum egiſſent, eum rogant, patronus Manilii defenſionem vt aſſumeret:quod Cicero nonnihil etiam ob abſentem Pompeium grate ſuſcepit, ex quo patres miſſos agens,enixe plebem aſſeruit aduerſus paucos eos ciues, apud quos rerum ſumma vertebatur, qui inuidia Pompeii æſtuabant. Ad conſulatum tamen non minus ab his optimis, quàm ab omni plebe ſublatus: ob diſcrimen ingens quod hinc imminere Reipub. compererant. Cum enim res vrbis quæ ſub Sylla mutatæ fuerant, primò deſperarentur vt perditæ, deinde partim conſuetudine, partim lapſu temporis quandam formam ſtatus aſſumpſiſſe viderentur: fuere qui non publico commodo, ſed priuatis affectibus ea ſubuertere molirentur. Pompeius tum apud Pontum & Armenios exercitum ductabat:vnde Romæ ad tumultus ſedandos copiæ fermè nullæ. Hi principem ſui facinoris habebant virum audacia ſumma, magnis inhiantem, moribus varium,L. Catilinam,qui præter cætera nefanda ſcelera, quibus obuolutus erat,hactenus infamiam criménq; tulerat, quòd filiæ virgini ſe commiſcuiſſet,& cæde fratrem oppreſſiſſet:cuius rei iudicium timens,Syllæ ſuaſit vt eum velut adhuc viuentem proſcriptorum numero adiiceret. Hunc igitur ducem cum ſceleſti ſibi comparaſſent, & aliis fidem inter ſeſe firmant, & guſtu carnium viri à ſe mactati.Ab eo pleraque vrbis iuuentus corrupta erat:cuique enim voluptates,potus,mulierum libidines, præterea ad omnem luxũ aliunde ſumptus ſuggerebat. Ad rebellionem Hetruria omnis, & pleraque pars Galliæ ciſalpinæ inclinabatur. Erat & vrbs ob varias ac inæquales fortunas, rebus innouandis lubrica. Nam hi clari dignitatibus,ac pompa in theatris,in conuiuiis, in voluptatibus,

ambitionibus,atque in ædificiis ad inopiam redacti: alii cum diuitiis florerent, ignobiles tum atque infirmi habebantur.Itaque parum aberat,quin ſiquis modo fiduciam tantam ſumeret,Rempub. in ſeſe ægrotam opprimeret.Sed nihilominus cupiens Catilina ad perficienda cœpta tutum quoddam propugnaculum præoccupare,conſulatum petit,ſpem concipiens vt omnino cum C.Antonio conſul deſignaretur: qui vir erat,vt in neutram bonorum ſiue malorum partem ſe ducem præbuiſſet, ſed qui alterius potentiam eſſet ſequuturus.Hæc igitur cum bonorum plerique animis prouiderent, ad conſulatum petendum Ciceronem erexere:qui cum à plebe prompte ſuſciperetur,Catilina à ſpe decidit,idémque cum C.Antonio conſul declaratur: quod nonnullis admirationi fuit, cum ex omnibus competitoribus ſuis aliis, ſolus Cicero non ſenatorio, ſed equeſtri ordine paternum genus duceret. His actis Catilinæ cœpta paululum repreſſa ſunt,ac ciuium pleroſque latuere.Cæterum contentiones non paruæ in conſulatu Ciceronis exarſere. Nam qui hactenus à Sylla dignitatibus publicis deiecti erant, non imbecilles, non pauci,eas ſibi reddi cupidi plebem enixiſſime aſſerebant, multa inuehentes aduerſus tyrannidem Syllæ. Quæ cum vera forent, non tamen commode ſub ea tempeſtate moueri viſa. Ob hanc igitur rem tribuni rogationem tulere, vt decemuiri ſummo cum imperio crearentur, quibus permiſſu populi fas eſſet bona totius Italiæ, totius Syriæ, ac omnium quæ nuper Pompeius populo Romano comparauerat,venundare, & in ærarium redigere:præterea damnare quos vellent,eiicere exules,mittere colonias, æs ex publico ſumere, exercitum alere, & quotquot militum placitum eſſet delectum habere. His inceptis nonnulli etiam clarorum virorum annuerunt,inter quos C.Antonius Ciceronis collega, quòd ex decemuiris deſignari non deſperaret. Creditum eſt & hunc conſilii Catilinæ haud fuiſſe ignarum,ſed ob æs alienum eam rem non ingrate tuliſſe. Hoc bonis maxime terrori fuit. Sed extemplo purgauit id Cicero, cum prouinciam Macedoniam illi decerni iuſſiſſet, & ſibi Galliam, quam ſimulatione & Antonii gratia petitam confeſtim dimiſit. Hoc ergo pacto collegam compulit,vt tanquam ſcenicus quidam mercede conductus, ſecum alteras pro Republica ſuſciperet partes. Pacato itaque Antonio atque morigero, maiori ſpei Cicero deditus,aduerſus innouandarum rerum autores animum erigit.Igitur frequente ſenatu rogationem legis diſſuadens,adeò qui eam tuliſſent exterruit, vt rari contrà tunc dicere auderent. Verùm cum cœptis deinde ſuis vehementius incumberent, & ob id eos ad plebem acciri iuſſiſſent, nihil timens Cicero,ſenatum ſeſe ſequi iuſſit:eóque profectus, non ſolum luculentiſſimæ orationis ſuæ vi legem abrogauit, ſed in cæteris permultis tribunos in pœnitentiam egit, & in ſententiam ſuam traxit. Hic quippe vir maxime omnium vrbi oſtendit, quantum voluptatis oratio æquo bonóque adiiciat, & honeſtum omnino eſſe & inuiolabile, ſi moderato genere dicendi defendatur. Neceſſe enim qui ſerio verſatur in publicis,vt opere adulationi rectum præponat,& oratione ſeueritatem ſecernat ab vtili. Eius eloquentiæ gratiam, & in eo quod ipſius conſulatu obtigit.intellexiſſe fas eſt. Nam cum hactenus in theatris Equites commixti plebi ſpectarēt ludos,primus M.Otho eos à plebe diſiunxit,cúmque ſeſſum illis in ſpectaculo deſignauit,quem nunc vſque præcipuum retinent. Quam rem cum plebs ad ignominiam ſibi exiſtimaret, prodeunte in ſpectaculum Othone,cōtumelioſe aduerſus illum ſibila efferre: tum Equites contrà læto plauſu illum ſuſcepere. Verùm mox cum iteratis altius ſibilis, & iterum à maiori plauſu Equitum in iurgia alter in alterum prodiret,omne id theatrum inhoneſta ſpecie completum eſt. Quare cum ea nouiſſet Cicero, plebem in phano Bellonæ ad ſe vocatam adeò modeſte increpuit, monuitque, vt cum in ſpectaculum rediiſſent,Othoni alacri plauſu alluderent,& Equitibus de gloria & laude viri concertarent. Cæterum coniuratio Catilinæ, quæ metu primùm conterrita fuerat, iterum in ſpem audaciámque conſurgit. Vnà igitur conueniunt,aliíque alios hortantur audacius cœpta aggredi, antequam Pompeius,qui iam ferebatur cum copiis proficiſci, vrbem attingeret. Maxime autem veterani milites Syllæ Catilinam incitabant, quorum alii per totam Italiam fugitiui, plerique verò & hi bellicoſiſſimi per Hetruſcas vrbes ſparſi, oppidorum direptiones paratáſque ſibi rapinas ſomniabant. Manilium hi ſibi ducem nacti,virum qui ſub Sylla quondam ſtrenue militauerat ac ſplendide,conſtituere ſeſe proximis comitiis Catilinæ, Romæ affuturos.Nam iterum Catilina cōſulatum petebat,animi certus in ipſo comitiorum ſtrepitu Ciceronem confodere. Portendere fata imminens periculum videbantur motibus terræ,fulminibus cœli, diríſque monſtrorum ſignis. Ipſa ciuium prouidentia cum late malitiam morbi agnoſceret, non tamen ad comprimendum Catilinam, quòd vir eſſet nominis ſplendidi, & magna fultus potentia, audebat. Tandem Comitiorum die Cicero commotus, Catilinam in ſenatum vocat, nunciat quid de coniuratione comperiſſet.Sed ille exiſtimans pleroſque eſſe in ſenatu qui innouādarum rerum cupidi eſſent, ſimúlque vti ſuam audaciam popularibus oſtentaret,leniter Ciceroni reſpondit, Quid enim mali ago,ſi duorum corporum, quorum alterum caput habebat,ſed ægrum atque pertenue, alterum ſine capite, ſed validum atque præpotens,his me ſuper imponam? Hæc ænigmata cum ille in frequentia ſenatus populíque dixiſſet, magis expauit Cicero. Vnde boni omnes, & nonnulli è Romana iuuentute ſaluti ipſius intenti, ac lateri eius ſoliciti,ipſum thorace indutum ac agmine ſtipatum deinceps è domo in Campum educebant. Ipſe commodùm humeris modice ſciſſa veſte,thoracem paululum oſtendebat, imminens ſibi periculum innuere volens. Quare indignatio ciuium in Catilinam accenſa, animos ad Ciceronem adiecit: demúmque in ipſis comitiis iterum Catilina à conſulatu repulſus eſt,& Syllanus atque Murena conſules declarati ſunt.Non paruum deinde poſt tempus,cum conſcii Catilinæ in Hetruria conueniſſent,& inuadendæ vrbis iam eſſet vicina dies, ferè nocte intempeſta domum Ciceronis adiere viri Romanorum primi, atque potentia freti,Marcus Craſſus,M.Marcellus,& Scipio Metellus.Hi mox pulſatis foribus ianitorem

Iubent dormientem conſulem excitare, & eorum aduentum ipſi nunciare. Eius rei cauſam hanc perhibent. Craſſo peracta cœna ianitor nõnullas literas reddidit, quæ illi ab ignoto quodam viro traditæ erant. Harum aliæ aliis erant inſcriptæ: vnæ tantum Craſſo, & hæ ſine inſcriptione redditæ. Craſſus ergo epiſtola ſua lecta, cum imminentem à Catilina permagnam cædem agnouiſſet, propterea quòd admoneretur ex vrbe diſcedere, cæteras epiſtolas, vti erant, obſignatas integráſque ſeruauit, & rei nouitate perculſus ad Ciceronem perrexit, cupiens ſe omni ſuſpicione purgare, quam aduerſus ſeſe ex conſuetudine Catilinæ Cicero quoque concepiſſet. His expeditis multa ſecum meditans Cicero, quum primùm dies illuxit, ſenatum habuit, palámque eas omnes literas cui debebantur exhibuit, iuſſitque eas in medium recitari. Omnes in vnam ſententiam vertebantur, inſidiarum Catilinæ nunciæ. Poſt hæc Q. Arrius Romæ nunciat aduerſas acies in Hetruria iungi, inſidias palàm eſſe, Manilium ingenti manu iuxta quædam oppida conſiſtere continuo expectantem atque ſolicitum vt quicquam tumultus ab vrbe prodiret. His cognitis, ſenatuſconſulto ſumma rerum conſulibus datur, ne quid detrimenti Reſp. capiat: quod non crebrius à ſenatu agi ſolitum, ſed cum vrgentiſſimus metus, & grauiſſimum diſcrimen imminere videretur. Ea ergo poteſtate fungens Cicero, Q. Metello externa mandat, ipſe vrbis curas aſſumit, ſui non incautus, ſed tanta armatorum copia paludatus, vt eius ſtipatorib' pleraque pars fori occuparetur. Cæterum Catilina diuturnioris moræ impatiens, ſtatuit ad Manilium caſtra contendere. Cupidus tamen Ciceronem opprimere, C. Cornelium, Marcúmque Cethegum iuſſit, vt ſimulantes Ciceronem ſalutatum adire, tempeſtiue eius fores ingrederentur, deinde facta irruptione eum gladiis cæderent. Sed hoc Fuluia nobili genere mulier clàm noctu profecta Ciceroni detexit, eúmque commonefecit vt Cethegum eiúſque comites præcaueret. Igitur illuceſcente die hi Ciceronis domum accedunt, ſed monitu Fuluiæ cum ab ingreſſu prohiberentur, & indigniſſime id ferrent, in ipſis foribus adeò acclamauere, vt in apertam ſuſpicionem palàm prodirent. Tantiſper itaque Cicero in templo Iouis Statoris, quod erectum eſt iuxta principium Sacræ viæ, quæ palatium reſpicit, ſenatum aduocat. Hic & Catilina frequens aderat, veluti ſe eo crimine nudare cenſuiſſet, ſed adeò creuerat odium vt id fruſtra tentaret, quippe iuxta eum ſenatorum nullus ſedere paſſus eſt, ſed longe quiſque auertebatur. Orare etiam incipientem obſtrepebant omnes. Demum ſtans Cicero, illi mandat vt vrbem, ſenatum, ſéque ipſum conſulem præſentia ſui liberet. Nam decet, inquit, vt inter orationes noſtras & gladios tuos murus vrbis medius ſit. Quare extemplo Catilina cum trecentorum ſatellitum comitatu vrbem egreditur, ſibíque conſularis dignitatis inſignia, faſces atque ſecures præcedere ſtatuens, infeſto agmine in Hetruriam contendit ad Manilium. In huius caſtra iam fermè viginti millia virorum conuenerant, quibus confiſus Catilina, ambire municipia, & ad defectionem ſolicitare ſummo ſtudio nititur. Romæ ergo cum iam bellum geri videretur, cum apparatis copiis Antonius ad debellandum hoſtem vrbe dimittitur. Cæterum ex iis qui à Catilina imbuti Ro. ſupererant, Cornelius Lentulus Surra, vir claro genere ortus, ſed qui luxui deditus nuper ob mollitiem è ſenatu fuerat eiectus, cæteros cõuenire, audaciam ſpémque cœptis præbere. Hic tũ erat prætor: ſed vt mos oppreſſorum eſt, vt meliora exoptent, ad cæteras ſenatorias dignitates mentem adiecerat. Huic Surræ cognomen natum ferunt, quòd dominatione Syllæ cum quæſtor eſſet, multa rerum publicarum perdite adminiſtrauit, conſumpſitque. Quare cum Sylla id indigne ferret, & adminiſtrationis rationem expoſceret, ille rem floccipẽdens in ſenatum profectus ridicule dixit: Rationem mihi reddere non eſt, ſed præbere ſuram, vti ſolent pueri qui ludo ſphæræ peccauerint. Ob hoc deinceps Surræ inditum illi cognomẽ eſt. Hic etiam cum cauſæ cuiuſdam reus ageretur, & aliquos ex iudicibus largitione corrupiſſet, ex quo bina ſuperante ſententia cum victor euaderet, Fruſtra, inquit, impenſum quod alteri iudicum datum eſt: ſatis quippe erat ſi vna tantũ ſententia ſolutus abiiſſem. Hunc itaque huiuſmodi ingenii virum licet à Catilina incitatum, inani etiam ſpe falſi magi & arioli eluſerãt, ficta quædam carmina è Sibyllinis libris canentes, quibus portendebatur fato tres Cornelios Romæ monarchas deberi. Horum quippe duo vaticinia compleuerant Cinna & Sylla: tertium verò ac reliquum ſeſe fore ſperabat, qui rerũ eſſet potiturus. Quare neceſſe exiſtimabat cœptis incumbere, neque ſinere, veluti Catilina, tarditate vel otio res perditum ire. Is dummodo vota perficerentur nihil penſi habere, nihil iniquum, nihil infandum exiſtimare, ſenatum omnem & quotquot ciuium facultas obtuliſſet, cæde ſtatuerat opprimere, præterea vrbem incendere, nemini parcere, niſi Põpeii liberis, quos rapiendos duxerat, & ſeruandos obſides ad Pompeium cõciliandum, quem rumor erat, nec is anceps, iam cum magno exercitu aduentare. Adhæc patranda noctem primam è Saturnalibus deſignauerant, enſes, ſtuppæ, ſarmẽta & ſulphur clàm in domo Cethegi abdita: centũ deinde viros ſtruxerant, totidem vrbis loca ſortitos, vt ſtatutam ſibi quilibet partem vrbis incenderet, quo paucorũ officio vrbs vndique flammis conflagraret. Alii aquarũ ductus obſeſſuri eorũ iugulationi collocandi fuerant, qui extinguendis incendiis incubuiſſent. Dum hæc aguntur, legati Allobrogum Romam venerunt: horum gens cũ rebus minus ſecundis vteretur, grauiter Romanorũ iugum ferre viſa. vnde hoc confiſi populares coniurationis, legatis rẽ omnem aperiunt, exiſtimantes Allobroges pronos & aptiſſimos fore ad cõcitandam vertendámque Galliam. His legatis ad conciliabulũ quod illic erat, & pariter ad Catilinam literæ datæ, quarũ in primis libertas patriæ illis promittebatur. In reliquis Catilinam exhortabãtur, vt ſeruitiis manumiſſis quamprimum cũ exercitu approperaret. Mittunt præterea cum huiuſcemodi legatis quendam Titum Crotoniẽſem, qui literas Catilinæ redderet. Hæc illi. Sed quæ negocia, quæ conſilia hominũ ſunt parum mentis habentium, immò cum vino & mulierculis quæque tractantiũ, labore, induſtria, ſobrietate, & prudentia quadam ſingulari eos proſequitur Cicero. Hic multos extra vrbem nactus exploratores qui veſtigia hominũ perſcrutarentur, multos habens intra mœnia qui cõſcii cõiurationis erant, ab his data fide publica, res Allobrogũ

cũ coniuratis didicit.Igitur his cognitis,inſidias noctu collocari iuſſit,à quibus in ipſo itinere Crotonienſis circunuentus cum ipſis literis deprehenditur,ac in poteſtatem conſulis actus. Harum rerum Allobrogum legatos haud ignaros fuiſſe non anceps fama fuit, quinimo clàm conſenſiſſe. Cum primùm igitur illuxit dies, Cicero in æde Concordiæ ſenatum habet, réque patefacta cum ſententias rogaret, viciſſimque ſenatus inter ſeſe multa diſſereret,Iunius Syllanus à nonnullis ſe audiuiſſe memorauit,Cethegum aliquando dixiſſe,tres viros conſulares, & quatuor prætorios occidendos fore. Hæc & huiuſmodi alia Piſo vir conſularis aſſeruit.Poſt hæc C.Sulpitius prætor ſcrutari domum Cethegi iuſſus, perquam multa ibidem arma, tela miſſilia, enſes, gladióſque recenti munitos acie comperit. Publica tandem fide data Titus vti coniuratio omnis ſeſe haberet aperuit. Quare redargutus Lentulus, magiſtratu quo fungebatur (erat enim prætor) ſe abdicare coactus eſt, móxque purpuream veſtem qua erat amictus, in ſenatu ponens, atram fortunæ ſuæ congruam induit. Deinde is & qui cum eo deprehenſi erant,in liberam cuſtodiã prætoribus traditi. Actis his cum iam veſper adeſſet,Cicero ad plebem,quæ multa conuenerat vt ſeriem harum rerum edoceretur,egreſſus ſingula palàm fecit.Deinde longo ſtipatus agmine, quandam vicini pariter & beneuoli domum ingreditur.Nam in ædibus ſuis,ei deæ quam Bonam nuncupant, mulíebres cætus arcana ducebant ſacra: quotannis enim in domo conſulis, ſiue per eius coniugem,ſiue matremfamiliâs cum virginibus Veſtæ eidem Bonæ deæ ſacrificari mos eſt. Eam ergo domum cum intraſſet Cicero paruo admodum comitatu præſente, ſecum agitat quid de comprehenſis ciuibus ſtatuendum eſſet. Supplicium quippe vltimum, quod illi digniſſime laturi erant, expaueſcebat, partim pro miti eius ingenio, partim ne videretur potentia efferri, & crudeliter in tantos cenſere viros, qui & genere præcipui erant, & in vrbe amicitia valida fruebantur. Contrà ſi molliter in eos animaduerteret, horrebat diſcrimen ingens, quod hinc emanare poſſe videbatur.Si enim lenius morte mulctarentur, exiſtimabat eos non modo non quieturos, ſed in omnem audaciam inflammandos, veteríque nequitiæ iracundiam addituros : præterea ne idem ipſe mollis aut iners cenſeretur, qui tamen à pleriſque audaciſſimus ſaluti publicæ habebatur. Hæc cum ſecum verſaret conſul, inter domeſtica ſacra hoc portentum oſtenditur,Ab ara quidem ſacrorum in qua iampridem ſopitus erat ignis, è cineribus ac fomentorum reliquiis, longa & pura quædam flamma ſubito emicuit. Tum cæteris perterrefactis Veſtales virgines mox iuſſere Terentiam virum cõuenire, iuberéque vt pro patria non dubitaret ea perficere quæ mente volutaret, ceu præſens dea ingens lumen ad illius gloriam, ſalutémque polliceretur. His commota Terentia, quæ non inertis ingenii, ſed audax & ambitioſa erat,& vt ipſe inquit Cicero,curarum Reip. ab ipſo magis participans, quàm ipſe ab ea domeſticarum, ſingula viro dixit, cúmque in coniuratos accendit. Eadem & Q.frater admonuit: eadem & P. Nigidius vir ſtudiorum philoſophiæ inter cæteros comes, cuius opera Cicero in multis & arduis Reip.negociis vſus eſt. Igitur die poſtera frequente ſenatu cum de ſupplicio deprehenſorum diſſereretur, primus Syllanus ſententiam rogatus, vltimum inquit deprehenſis ſupplicium deberi. Idem & reliqui cenſent, donec ad C. Cæſarem qui poſtea Dictator eſt vocatus,peruentum eſt. Hic cum iunior iamiam futuræ ſuæ magnitudinis haberet ſemina, & ſpe ſimul & opera eam ingreſſus viam, quæ res Romanas in monarchiam egit. Cæteros quippe latuit, ſed Ciceroni ſuſpicioni plurimæ fuit, non tamen vt in occaſionem deprehendendi veniſſet.Fuere qui dicerent,cum iamiam fermè deprehenſus huius criminis reus à conſule eſſet,clàm ſubterfugiſſe. Alii Ciceronem quæ de Cæſare nunciarentur ſponte omiſiſſe,amicorum Cæſaris metu potentiáque commotum.Quippe ſingulis conſtabat,eos potius cauſam ſalutis Cæſari fore, quàm Cæſarem illis pœnæ. Cum ergo dicendi ordo Cæſarem poſceret, ſtans ille, non occidendos captiuos cenſuit,ſed pecunias eorum publicandas,ipſóſque per municipia Italiæ, vti placitum eſſet Conſuli, donec Catilinam expugnatum acciperent,in liberis cuſtodiis tenendos. Hæc ſententia cum mitior videretur, & orator ad dicendum facundiſſimus foret, ipſi Ciceroni ſcrupulum non paruum iniecit.Vnde palàm in vtranque ſententiam nixus eſt,& priorem Syllani & vltimam Cæſaris aſſerẽs.Verùm qui fruebantur Ciceronis beneuolentia,cogitantes ſententiam Cæſaris magis in rem fore Conſulis,quod minus eſſet ſubiturus inuidiæ,poſteriori ſententiæ innitebantur. Quare Syllanus verſus,ſtans iterum pro roſtris, ſe inquit de nece comprehenſorum haud cenſuiſſe, cum viro ſenatorio vltimum ſupplicium carcerem exiſtimaret. Huic ſententiæ Catulus primùm contradixit, deinde Cato, qui vehementi oratione prorumpens in ſuſpicionem Cæſaris,omnem ſenatum iracundia ſimul & indignatione repleuit. Quamobrem necis ſupplicium in captiuos decretum eſt. Publicationi autem bonorum reſtitit Cæſar,rem indignam ratus, quòd repulſa miti atque humaniori ſententia, ei quæ vna indigniſſima foret, inniterentur. Sed vim cum aduerſarii adhiberent, Cæſar ad ſeſe defendendum tribunos aduocat. At ii propterea nihilum moti ſunt.Tum conſul medium ſe ingerẽs,miſſa bonorum publicatione, in necem deprehenſorum ciuium cúm ſenatu diuertitur.Non enim eodem loco detinebantur,ſed prætores alius alium captiuos habebat. Primum è palatio Conſul Lentulum ſumit, cúmque per Viam ſacram medúmque forum adducit.Optimates ad hæc vrbis telis muniti circa conſulem agi,plebs horrere atque præterire ſilentio,iuuentúſque maxime metu atque ſtupore terreri, veluti illi ſolutis quibuſdam rerum omnium ſummam ad ciues paucos acturi viderentur.Forum egreſſus conſul,cum ad carcerem ventum eſſet,tradit lictori Lentulum, cúmque ſtrangulari iuſſit: deinde Cethegum, paſſímque cæteros coniurationis deprehenſos. His perfectis rediens Conſul,cum in foro nonnullos ex coniuratis proſpiceret, qui tantorum ignari cõuenerant,noctem ſoliciti expectantes,ſpei pleni captiuos ſeſe diripere liberaréque poſſe:ad eos verſus voce ſublimi,Vixerunt,inquit. Eo enim loquendi ritu vtebantur,qui malitiam infauſtæ cædis vocabuli vitabant. Iam veſper aduenerat, cũ conſul è foro domum repetit.Cæterum deinceps nõ ſolito ſilentio ciuium agi,

non eo comitantium ordine, ſed feſtiuo clamore, ac omnium plauſu qui obuiam fierent, Liberator & Conditor appellatus. Funalia præterea per vrbis vicos elucere, lampades, faces, tedæque in foribus figi: è ſpeculis paſſim prodire mulieres in præconium ſpectaculúmque viri, ſingulari quadam optimorum pompa domum elatè repetentis. Horum plerique qui maxima etiam bella confecerant, triumphis ornati, ac non parum maris terræque potiti, aperte inuicem faſſi ſunt, populum multis tempeſtatis ſuæ imperatoribus ducibúſque ex diuitiis, ex ſpoliis, ex potentia parta, finibúſque propagatis obnoxium: at ſuæ libertatis ſuæque ſalutis gratias ſoli Ciceroni deberi, qui ex tam ingenti periculo vrbem eripuiſſet. Nec enim imminentia ſcelera purgaſſe, non affeciſſe meritis ſuppliciis ſceleſtos, adeò mirum videri, quòd cum hoc incendium omnium maximum emerſiſſet, hactenus minimo conatu, nulla ſeditione, nullo tumultu extinxiſſet. Nam Catilina cæteríque qui ad eum in caſtra confluxerant, ſimul vt accepere quæ in Lentulum Cethegúmque & cæteros patrata eſſent, cœpere protinus labi: ac inita cum Antonio pugna, funditus cum omnibus eorum copiis deleti ſunt. Fuere qui hæc obtrectarent, aſſerentes Ciceronem ea perperam machinatum eſſe, ducem habentes Cæſarem, mox præturam initurum, ac Metellum & Beſtiam tribunos militum deſignaſſe: quippe hi diebus adhuc paucis Cicerone conſulatum gerente, cum magiſtratum iniſſent, Ciceronem orare pro concione roſtris impeditis prohibuere, affirmantes ſe non aliter roſtra dimiſſuros, quàm de abdicando magiſtratu relaturum ſe ille polliceretur. Tum hoc ſolum ſimulans ſe facturū Cicero roſtra conſcendit, factóque ſilentio nouum quoddam atque priuatum præbuit iuſiurandum: patriam vtique ſe liberaſſe, ac imperii Romani ſalutem ſeruaſſe. In hæc iurauit propemodum omnis plebs. Quare Cæſar & qui cum eo in Ciceronem conſpirauerant, magis commoti, alias illi turbas comminantur, attuleruntque rogationem, vt cum exercitu Pompeius euocaretur ad opprimendam potentiam Ciceronis. Sed nonnihil Ciceroni ac vniuerſæ Reipublicæ M. Cato conduxit, qui tribunatus viribus fultus, æqua licet poteſtatis licentia, ampliori tamen dignitate inſtitit: facile enim cuncta ſoluit, & Ciceronis conſulatum adeò pro roſtris extulit, vt Ciceronem honoribus omnium maximis dignatus ſit, illum Patrem patriæ appellans, quod cognomen primum ex hac Catonis oratione Ciceroni inditum, apud cæteros emanaſſe perhibetur. His atque huiuſcemodi rebus Cicero permagnam ſibi vim comparauit. Sed magnæ inuidiæ patuit, nullo quidē turpi aut indigno ſuo facto, ſed quòd laudibus continuis ſeſe efferens, gloriáque ſe ſemper exornans, moleſtus cæteris eſſet. Non enim frequentia vlla ſenatus populíve, non iudicum, aut curia vlla conuenerat, in quibus non Catilinæ atque Lentuli rumor obſtreperet. Libros præterea huiuſcemodi laudibus ſuis compleuit. Vnde ipſius orationem dulciſſimam, & omni refertā ſuauitate, grauem ac moleſtam reddidit, veluti ex indigno quodam fato ſibi continuò id faſtidium adeſſet. Tamen licet hac immoderata flagraret ambitione, aduerſus neminem inuidia inuectus eſt. Laudum quippe liberaliſſimus fuit vel eorum qui antea, vel ſua tempeſtate floruiſſent, vt ex ipſius ſcriptis aduertere fas eſt. Memorantur multa circa id ab ipſo iucunde prolata. Ariſtotelem fluuium eſſe, inquit, auri profluentis. De Dialogis Platonis ait: Si Iuppiter oratione vteretur, eum nō aliter quàm Platonis dialogis locuturum. Theophraſti orationem, ſingulares delitias vocabat. Orationum Demoſthenis interrogatus ecquæ optima ſibi videretur: Longiſſima, inquit. Vnde qui Demoſthenem dicendo effingere cupiunt, hanc Ciceronis vocem inuadunt, qua alicubi in eius epiſtolis ad domeſticos quoſdam ſuos eſt vſus, quibuſdam orationum ſuarum locis Demoſthenem ſe excitaſſe. Verùm inter cæteras laudes, quibus plurimis in eum virum vſus eſt, id maximum & omni admiratione dignum, quòd eas orationes in quibus ſummam diligentiam habuit, Philippicas in Antoniū, Demoſthenis verbo nominauit. Omnium qui eius ætate aut eloquentia, aut doctrina præſtitiſſent, extitit nemo quem non vnice diligeret, & aut ſcribendo, aut orando celebriorem redderet. Cratippo Peripatetico operam dedit, vt à Cæſare iam rerū potito Romanus ciuis adſcriptus foret. Areopagitarum ſenatui etiam perſuaſit, vt illum Athenis degere decernerent, eóſque impulit vt eum orarēt iuniorum ſtudiis immorari, veluti qui eam vrbem ſplendide eſſet exornaturus. Eiuſdem etiam epiſtolæ quædam ad Herodem ſunt, itémque ad filium aliæ, iubentes vt cum Cratippo philoſophiæ operam daret. Gorgiam rhetorem filii conſuetudine prohibuit, quòd eum adoleſcentem ad voluptates & potus alliceret: hæc vna ex epiſtolis ſuis Græcis. Itémque ad Byzantium Pelopen altera extat: quas iracundia quadam ſcripſerat: in prima digniſſime Gorgiam increpans, quòd mollem, ac laſciuam vitam ageret. In altera Pelopen improbat, quòd adeò deiectioris animi foret, vt honores quoſdam à Byzātiis oblatos decerni ſibi neglexiſſet. Hæc liberaliter licet, & quadam vbertate linguæ, quandoque tamen modeſtiam exceſſere. Numatium enim cū è iudicio eum eripuiſſet, quòd ille victoria elatus Sabinum domeſticum atque familiarem ſuum reum ageret, tanta iracundia adorſus eſt, vt aduerſus eum diceret, Tu ergo Numati tua opera euaſiſti? an quòd ipſe multas tenebras in curia circunfudi? M. Craſſum pro roſtris laudans, cū voto potitus eſſet, poſt dies pauciſſimos eundem acriter probro laceſſiuit. Vnde cum diceret Craſſus, Non hoc in loco me nuper extuleras? Et certe, reſpondit, declamandi gratia vili materia orationem exercens. Cū aliquando diceret Craſſus, neminem ex Craſſis Romæ diutius annis ſexaginta vixiſſe: mox in huius dicti pœnitentiam ductus cum ſubderet, Quid ad hæc? Tum Cicero, Tam blande, inquit, morem concioni geſſiſti, quòd Romanos noras id libenter audituros. Cū retuliſſet Craſſus Stoicos ſibi placere, quoniam bonum virum diuitem eſſe oſtenderēt: Vide, inquit Cicero, ne illud magis, Omnia in ſapiētē ſita eſſe. auaritiæ enim notabatur Craſſus. Cum alter filiorum Craſſi qui cuidam nomine Digno perſimilis erat (& ob id genitrici turpem iniecerat maculam, quòd Digno conciliata fuiſſet) apud ſenatum probe & cū laude peroraſſet, interrogatus Cicero quid de Digno cenſeret, Dignus quidē Craſſi eſt. Profecturus in Syriam Craſſus, Ciceronē optauit beneuolum ſibi quàm aduerſariū magis relinquere: ergo mu-

tuæ cōciliationis gratia Ciceronem adorſus,apud ipſum velle cœnare ſe dixit. Quo familiarius acto,pòſt dies paucos cum quidam è domeſticis Ciceronis obuiam facti nunciarent,Vatinium virum male Ciceroni conciliatum ſpopondiſſe ſe in eius amicitiam atque gratiam rediturum : Nunquid,reſpondit,& Vatinius apud nos cœnare vult? Aduerſus itaque Craſſum talem ſe Cicero præbuit. Vatinium verò quòd ſtrumis tumidum guttur haberet,cum quandam oraret cauſam,oratorem appellauit inflatum. Hūc Vatinium cum Cicero accepiſſet vita functum,atque paulo pòſt cum manifeſtius noſſet eum viuere,Male, inquit,pereat qui male mentitus eſt. Decreuerat Cæſar vt militibus agri Campani diuiderentur,ſed cū in ſenatu plerique id ægre ferrent,& L. Gelius vir iam ſenio confectus, hoc ſe viuente non perpeſſurum aſſereret,Expectemus,inquit Cicero: longam enim dilationem nō patitur. Vir quidam Octauius Libya (vbi aurem perforare mos eſt) oriundus dicebatur. cum ergo in quadam cauſa ſe non audire Ciceronem recitantem diceret,Atqui aurem,inquit, bene foratam habes. Dicente Metello Nepote Ciceronem patrocinio ſuo plures occidiſſe quàm liberaſſe:Fateor,inquit,apud me plus eſſe fidei quàm facūdiæ. Adoleſcens quidam qui medicata placenta patrem peremiſſe inſimulabatur,temere elatus,ſe Ciceronē probris impetiturum eſſe iactauit.Tum Cicero,Hoc,inquit, malo,quàm placentis. Publius Sextius cū Ciceronem cum patronis quibuſdam aliis,cauſæ cuidam adiunxiſſet,& perorare ſolus vellet,cognito quòd mox foret à iudicibus abſoluendus,cum iam ſentētia ferretur, ad eū verſus Cicero, Fruere hodie,inquit, Sexti, tempore:nam die craſtina priuatus futurus es. P.Cottam rudis ac tardi ingenii virum ſe iuridicū profitentem,Cicero aduocatione quadam apud iudices aduocarat in teſtem.ſed cum ille ſe nihil ſcire diceret, Forte, inquit Cicero,de legibus interrogari te putas. Metello Nepote ſæpenumero in quadam altercatione dicente, Quis eſt pater tibi?reſpondit Cicero, Reſponſionem hanc mater tua tibi grauiorem effecit. Ferebatur enim Metelli mater impudice vixiſſe.Hic etiā Metellus tantæ leuitatis atque inconſtantiæ fuit, vt tribunatus ſui magiſtratum linquens,ad Pompeium in Syriam nauigaret,móxque ab eodem inconſultior atque inconſtantior rediret. Quare Philagrū præceptorem ſuum cum ſepeliſſet,& diligēter ſepulchro marmoreo coruum iuſſiſſet incidi, Hoc rectius facis,inquit Cicero.nam hic te volare magis, quàm dicere docuit. M.Appius cuiuſdam defenſionis ſuæ prooemio,memorabat clientem à ſe precibus ſummis ſuam diligentiam,facūdiam,atque fidem petiiſſe.Tum Cicero,Næ tu igitur homo ferreus es,qui tam nihil amici poſtulatis reſpondes. Verùm in maleuolos ſiue aduerſarios his vti ſcommatis oratoris eſt:at in alios ioci gratia eadem,vti ſe caſus obtulerat,effudiſſe,Ciceroni non paruam conflauit inuidiam. Ac horum pauca perſtringam. Marcum Aquilium binos habentem generos,ambóſque exules,appellabat Adraſtum. Lucio Cotta viro vini auidiſſimo adminiſtrante cenſuram,ipſe conſulatū petens,cum è labore ſitiens circunſtantibus vndique comitibus ſuis clàm biberet,Non iniuria timetis,inquit,ne cenſor mihi ſuccenſeat,quòd aquam bibo. Voconio tres ſecū filias inuenuſtiſſimas ducenti obuiam factus, Phœbo,inquit, inuito natos ſeminat. M.Gelius quem anceps erat rumor non ortum parentibus liberis,cum magna hic ac ſublimi voce quaſdam literas in ſenatu recitaſſet, Ne miremini,inquit Cicero: nam & hic vnus eſt eorum qui proclamauerūt. Fauſtus Sylla dictatoris Syllæ filius cum paternas ſubſtantias dilapidaſſet,& grandi ære alieno opprimeretur, vitium proſcripſit. Tum Cicero, Hanc,quàm paternam proſcriptionem malim. Sic igitur pleriſque oneri Cicero fuit,vt Clodius aduerſus eum cōſpirarit.Eius factionis tale initiū fuit,Erat Clodius vir claris parentibus natus,tū quia ætate iunior,& dignitate præſtans, & audacia.Is cū amore Pompeiæ Cæſaris coniugis flagraret,clàm eius domū ingreſſus eſt,veſtem ac habitum pſaltriæ indutus.Muliebres enim cœtus tū in æde Cæſaris,ſacrum illud arcanū inacceſſum omnino viris agebant:virilis itaque ſexus aderat nullus.Spe autē latendi cœtū adductus Clodius,ob adoleſcentiæ ſuæ formā,genáſque nondum pubentes, turbæ immixtus ad Pompeiā ingreditur. Sed cum noctis tenebræ,& ædis permagnæ aditus ignarū illum agerent ac inuium, errore domus palàm captum, quædam Aureliæ matris Cæſaris pediſſequa illi obuiam facta nomen rogat. loqui coactus Clodius,ſe Pompeiæ pediſſequā inquit,& è cœtu Auram nomine quærere. Tū illa viri voce intellecta territa proclamat, ſociáſque aduocat.Reſeratis foribus adſunt illæ,& ſcrutantes ſingula, Clodium comprehenderūt in pediſſequæ eius cella cui occurrerat,fuga progreſſum.Hac re vulgata,Cæſar Pompeiam dimiſit vxorem,vt Clodium accuſaret.Erat Clodio Cicero amicitia iunctus.Nā eius opera tam in cæteris quàm ad præſidium ſui capitis in coniuratione Catilinæ impenſiſſime vſus fuerat.Sed cū inniteretur Clodius apud iudices probare, ſeſe die patrati ſceleris in remotiſſimis ab vrbe locis diuertiſſe,Cicero aduerſus ea teſtatus eſt,aſſerens eū tunc ſe domi conueniſſe,& quod certiſſimum erat, ſerio ſecū colloquutum. Creditum eſt Ciceronem nō tam ex re ipſa id teſtatum, quàm quòd Terentiæ coniugi ſe purgatum voluiſſet.Ea enim æſtuabat odio Clodii, ob eius ſororem Clodiam, quæ aſpirare ad nuptias Ciceronis videbatur, conciliatione ac opera Tullii,in primis familiaris ac domeſtici Ciceronis. Hic enim frequentiori conſuetudine ſalutandi atque conueniendi Clodiam(nō enim habitabat procul)eius rei Terentiæ ſuſpicionem iniecit.Quare Terentia cum difficilis eſſet ingenii,& ſui coniugis facile princeps,virum inflammauit,impulítque vt in Clodium teſtaretur. Ad hoc nonnulli boni ac præcipui viri periuria,largitiones, verſutias pudicarū in eundem teſtati ſunt. Lucullus ancillas in medium duxit, quæ affirmarunt Clodium,cum apud ſe domi habitarent, iuniori ſorori commiſcuiſſe. Rumor præterea percrebruerat eundem etiam ſe coniunxiſſe reliquis binis ſororibus ſuis, quarum Martius Rex Terentiam habebat vxorem,alteram Metellus Celer,Quadrātiam cognomine, quòd quidam ex his qui eam amabant pro argenteis in illius loculum æreos nummos immiſiſſet.Eſt enim nummus ex ære minutiſſimus,quem quadrantem vocant. Hæc inter cæteras ſororum certiori fama Clodium vrgebat.Dum ea gererentur,animi plebis nonnihil aduerſus eos qui in Clodium

teſtati eſſent oſtendebantur. Vnde perculſi metu iudices, ſe muniere præſidiis: corúmque nonnulli cum ſententias ferrent,confuſis characteribus literarum tabellas protulere. Non tamen plures hæ fuerũt,quæ Clodium liberarunt. Rumor fuit largitionem his interceſſiſſe. Vnde Catulus obuiam iudicibus factus, Perquam recte, inquit,iudices præſidium poſtulatis, timentes ſcilicet, nequis vobis argentum abriperet. Clodius etiam cum Ciceroni exprobraret, quòd ipſius teſtimonium apud iudices nihil fidei habuiſſet, id reſponſum accepit: Mihi enim,inquit Cicero, quinque & viginti iudices fidem præbuere: tot enim ſententiæ te damnarunt.tibi vero triginta non credidere:ante quippe liber ab his ipſis non euaſiſti,quàm pretium ſolueres. Atqui interrogatus Cæſar cur repudiaſſet vxorem, cum adulterium non aſſereret. Nam decet,inquit,Cæſaris thorum non tãtum crimine,ſed & criminis ſuſpicione carere. Abſoluto itaque ab eo reatu Clodio,móxque deſignato tribuno plebis,animum aduerſus Ciceronem iniicit,omnia ſimul mouens, omnéſque ciues ſimul in illum incitans: quippe plebis animos, quòd obſequioſum illis magiſtratũ ſuum præberet,in ſententiam ſuam allexit. Præterea vtrique conſulum non mediocres prouincias decreuerat,Piſoni Macedoniam,Gabinio Syriam,multóſque qui priuati hactenus vixerant,ad publicos honores acciuit.Circunſeptus ipſe validiſſimis ſeruorum & familiarium copiis incedebat:præter hæc Triumuirorum,qui tum in vrbe plurimum poterant.Craſſus palàm Ciceroni aduerſari,Pompeius vtrique blandiri,Cæſar expeditioni aduerſus Gallos intendere. Trepidus ergo Cicero licet beneuolentiam Cæſaris deſperaret, eúmque ob rem Catilinæ ſibi exiſtimaret infenſum, tamen metu coactus ab ipſo impetrat vti ſecum iret legatus in Galliam. Eo pacto intelligens Clodius Ciceronem ſuum ſubterfugere tribunatum, cum eodem beneuolentiam ſimulat,atque in Terentiam omnem huiuſmodi diſſidii cauſam iniicit:in illius memoriam incidens,non niſi pie ac clementer in eum loquebatur, veluti ſecum non odio, ſed omni humanitate flagraret.Sic ergo ea diſſimulatione metu Ciceronem omnino liberat.Quare Cicero exiſtimans ſe tribuno conciliatum,legationem Cæſari pactam abnegat, ſéque ad publica vertit. His igitur incenſus Cæſar Clodium aduerſus Ciceronem prouocat,Pompeiúmque ferè à Cicerone ſemouit.Præterea in Ciceronem teſtatus eſt,contra fas atque maiorum leges Lentulum ac Cethegum cæteróſque abſque iudicio damnatos cæſos eſſe.Id enim crimen in Ciceronem delatum eſt. Quare actus in iudicium Cicero huius criminis reus,nec à mediocris potentiæ viris oppreſſus,veſtem atram aſſumit, & profluente coma plebem orare,& ſupplex ambire cogitur.Tum per vrbis vicos vndique factus obuiam illi Clodius viris comitatus in omnem audaciam atque contumeliam pronis,vicem Ciceronis illudere,& turpiter geſtũ illius omnibus probris vrgere, interdum etiam lutum lapidéſque iactantes ſupplicationibus illius obſtrepere.Cum Cicerone quamplurimi,omnis ferè multitudo equeſtris ordinis,veſtes commutauit.Præterea viginti propemodum millia iuuentutis Romanæ(non enim minor erat horum numerus qui illi aſſiſtebant)promiſſis etiam comis paſſim per vrbem preces effundere.Senatus erat frequens, vt decerneret populum veſtem veluti ex publica mœſtitia mutare: ſed conſules cum diuerſa ſentirent, præterea Clodius cum circa curiam armatus ſatellitibus omnia terrore repleret, è ſenatu prorupere nonnulli ordinis ſenatorii, qui laceris indumentis tumultus ſpeciem dedere. Denique cum neque miſericordia, neque pudor quicquam valuere quin oporteret Ciceronem aut exulem fieri,aut ferro rem decerni,ad Pompeii auxiliũ itum eſt,qui conſulto ab vrbe ſemotus iuxta Albanum agrum ſponte diuerterat. Ad eius opem implorandam primò Piſo ipſius gener profectus eſt,pòſt ipſe:ſed quum eum præſentiret adeſſe Pompeius,eius conſpectum minime pertulit.Nam graui ipſius viri pudore opprimebatur, qui modo duas contentiones atque certamina ſui gratia ſubiiſſet,multáque pro Republica iuxta ſententiam adminiſtraſſet. Cum ergo eſſet Cæſaris gener,veteres gratias Ciceroni repetenti negauit, egreſſuſque poſtico colloquium Ciceronis minime pertulit.Quare proditus à Pompeio Cicero,nudus ac derelictus ad opem conſulum profugit.Gabinius animo indefeſſo & pertinaci ad ferenda ſingula Ciceronem impellere. contrà Piſo illum hortari vti deſiſteret à cœptis, vt furori tribuni cederet, vt temporum viciſſitudines ferret,vt in tantis ſeditionibus quæ ex ipſius capite vrbi emergere poſſe videbantur,iterum patriæ ſalus fieret. His permotus Cicero,neceſſarios ſuos quid ſalubrius acturus ſit cõſulit. Lucullus eum manere veluti demum victurum cenſebat:alii ipſum abire,quod mox ſedata rabie Clodii,populus eius deſiderio eſſet flagraturus. Hæc eadem Cicero ipſe approbans, Palladis ſignum quod domi locatum non paruo tempore ſummum in modum coluerat,in Capitolio obtulit,idque ſubſcripſit, Palladi Romæ cuſtodi. Hoc peracto exemplo,comites ex beneuolis atque familiaribus ſuis nactus circiter noctem mediam vrbem egreditur. Deinde per Lucaniam iter agens,Siciliam attingere ſtatuit.Interea exitus eius cum Romæ pateſieret,fugæ criminatur atque damnatur à Clodio,ac aqua & igni interdictus, néve intra quingenta miliaria Italiæ tecto ſuſciperetur,edictum eſt. Verum cæteri hoc poſt gratiam Ciceronis habentes, maxime ipſum venerari, & longa profuſi humanitate eum gratiſſime proſequuti ſunt. Sed apud Hipponẽ Lucaniæ ciuitatem,quam nunc Vibonem vocant, Vibius vir Siculus, qui in plurimis Ciceronis beneuolentia fretus eſſet, & in eiuſdem etiam conſulatu ad ædilitatem euectus,hoſpitio eum repulit, ſéque illico eum delaturum in crimen aſſeruit.C.item Virginius prætor hactenus Ciceronis opera non mediocriter vſus, iuſſit eum omnino ab inſula prohiberi.Quamobrem affectus his Cicero,propere Brunduſium petit.Inde Dyrrhachium vento ſecundo nauigans, mutato in ipſo itinere cœlo regreſſus fertur:móxque die proxima ſoluta iterum puppi voto potitus eſt. Traditur cum Dyrrhachii littus attingeret,exonerata puppi terræmotum hiatúmque pelagi extitiſſe,ex quibus ab ariolis intellectum eſt,exilium non diuturnum ipſi fore : mutationem nanque fortunæ eius his ſignis portendi conſtare ſibi aſſerebant. Verùm licet à pleriſque beneuolentiæ gratia ſalutaretur,licétque Græcorum vrbes certatim honore ſummo ipſum dignarentur,ſubtriſtis tamẽ & mœ-

ſtus vitam agebat, & veluti qui inſano quodam amore torqueretur, perſæpe ad Italiam oculos flectens: ita tenuis,ita ſua dignitate eiectus videbatur,vt exiſtimaret nemo virum in primis eruditum,ac tot in ſtudiis literarum obuerſatum,cum extitiſſe:tametſi ſæpe philoſophos orabat,ne ſe rhetorem,ſed philoſophū appellarent.Aiebat enim philoſophiam ob ſeipſam,ſed oratoris facultatem non niſi quantum forenſibus negociis neceſſarium fuiſſet,ſe complexum. Arduum quippe & ingenti gloria dignum,animorum affectus ſecludere,multarúmque rerum paſſiones euellere,cum in negociis ciuilibus multa conſuetudo, ac familiaritas multa fuerit,niſi adeò quis conſultò vixerit,vt in his quæ gerenda ſunt,ita omnino extra feratur,vt negociorum non affectuum particeps ſit. Cæterum Clodius eiecto Cicerone, incendio tradit eius villas,incendio dat eius domum,ibíque Libertatis templum erigit.Reliquas vero bonorum ſuorum ſubſtantias haſtæ ſubiicit: quæ licet per integros dies aſſidua voce præconis pronunciarentur, tamen nemo inuentus eſt qui rei cuiuſque foret emptor. Hac igitur indulgentia elatus Clodius, primatibus vrbis terrori factus, vallatúſque à plurimis è plebe viris in omne facinus atque probrum erumpere paratiſſimis, animum in Pompeium vertit,quædam illius acta quæ in exercitu nuper ædiderat,ſcindens.Quare Pompeius ægre id ferens, ſe torquere quòd Ciceronē exulem fieri paſſus eſſet: mentéque mutata, de illius reditu cum neceſſariis ſuis agitat.Sed obſiſtente his Clodio,placuit Senatui nihil ſancire, nihilve publicum agere,donec Ciceronis reditus ſtatuatur.Igitur cum conſules, qui Lentuli & Cethegi ac ſociorum aſſerebant cauſam,diuerſa molirentur,orta ſeditio adeò inualuit,vt tribuni de foro ſocii abirent,& Q. Ciceronis frater,extrema paſſus inter cadauera fuſus latuiſſet. Hinc animi plebis cœpere flecti, primúſque Annius Milo Tribunus auſus eſt Clodium vi ad iudicium trahere. Ad Pompeium plebei permulti,præterea è municipiis non pauci confluxere, quibus circunſeptus ipſe,ſublato è foro Clodio, ad ferendam ſententiam de reditu Ciceronis ciues conuocat.Fertur populum nihil vnquam tanto omnium conſenſu ſtatuiſſe. Decreuit præterea ſenatus,certans non inferior eſſe illi beneficio,omnes ciuitates quæ Ciceronem in exilio fouiſſent,ornare laudibus, domúmque ac villas quas Clodius combuſſerat, ære publico reparari.Itaque decimo exilii ſui menſe redit Cicero,cui ſingulorum tanta lætitia,tanto ciuium ſtudio obuiam itum eſt,vt quod ab ipſo memoratur,ſe Romam Italiæ humeris reportatum, res ipſa ſuperauerit. Craſſus etiam,qui antequam Cicero exul fieret,infenſus illi fuerat, lætis animis ipſi occurrens, in amicitiam reintegratus eſt: licet hoc gratificaretur filio Publio, qui Ciceronis amore æſtuabat. Paruum deinde poſt tempus cum obſeruaſſet Cicero Clodium abeſſe Roma,plurimis comitatus viris in Capitolium profectus,tabulas tribunitias,in quibus ea quæ Clodius magiſtratu ſuo adminiſtrarat,ſeruabâtur,eiecit.Quod cum Clodius quereretur, inſtabat Cicero, illum aſſerens contra leges ex ordine patritio tribunatum adiiſſe,ob idque nihil adminiſtrationis illius eſſe validum. Sed permotus iis Cato Ciceroni inſtat, non gratia(vti ferunt)Clodii,ſed rem indignam grauémque atque violentam Reipub.ratus,tot decreta, cunctáſque adminiſtrationes publicas Senatum incaſſum reducere,in quibus erant acta quæ idem ipſe Quæſtor Cypri atque Byſantii egerat. Ab ea igitur ſpe deiectus Cicero, paululum aduerſus Catonem ſenſit: non vt in apertum odium itum ſit, ſed vti mutua beneuolentia obſcurius vſi forent. Poſt hæc Milo Clodium confodit,reúſque parricidii actus,patronum ſibi Ciceronem conſtituit. Verùm timens ſenatus ne ex periculo Milonis clari in primis,& tunc iracundi ciuis,quicquam tumultus vrbi excitaretur, Pōpeio mandat ſibi curæ eſſe hanc cauſam,curarétque vt impune iudicibus libera poteſtas iudicandi ſit.Noctu ergo Pompeius cum forum armatis militibus cinxiſſet,pertimuit Milo ne Cicero tantorum conſpectu ſubita nouitate perculſus,pro ſe minus iucunda oratione certaret:illi perſuaſit vt in lectica delatus in forum, in ipſa cubans quieſceret,donec conueniſſent iudices,& curia frequens eſſet.Cicero nanque non in armis tantùm fuiſſe trepidus fertur,ſed ex tanta exercitatione non adeò compoſitus, quin ad orandum non ita timens pergeret,vt vix à motu corporis tremitúque deſiſteret.Oraturus pro Lucio Murena qui ſub Catone reus agebatur,cum intellexiſſet Hortenſium ex oratione ſua in eadem cauſa ſplendide recitata, elatum gloria, nullam partem noctis quieti indulſit, vigiliis & meditationibus anxius ne in dicendo inferior cenſeretur. Cæterum ad agendam cauſam Milonis Cicero lætitia aggreſſus, viſo Pompeio qui curiæ veluti in exercitu ſublimia poſſidebat, viſis autem armis quæ vndique fulgebant, ſtupore confuſus eſt:tandémque tremens,ac voce vix faucibus euulſa,trepide ſermonem incepit,reo ipſo Milone ſumma audacia aſſiſtente certamini,nec dignato mutare comam,nec mutare veſtem,quod damnationi ſuæ non paruam præbuiſſe materiam traditur.In eo tamen ſtupore Cicero magis ob ſalutem Milonis periclitantis affectus,quàm timidus iudicatus eſt.His actis pro Craſſo iuniore qui apud Parthos obierat,augur deſignatur.Deinde proconſul prouinciam ſortitus Ciliciam, exercitum duodecim millium peditum, duorúmque millium ſexcentorum equitum traiicit,iuſſus Cappadociam Ariobarzani regi reconciliare,eiúſque voluntati reducere.Hæc ipſe placide,& abſque congreſſu pugnæ compoſuit,ac Cilices qui ob cladem Romanorum à Parthis illatam, Syriæque tumultus efferebantur, adminiſtrationis ſuæ manſuetudine placat. Munera ibidem à regibus ſibi oblata renuit.Præterea prouinciæ populos ab epularum ſtipendiis ſoluit.Idem diebus ſingulis iucundiores è prouincia viros nullo apparatu, ſed liberaliter conuiuio adhibuit.Eius domus ianitore omnino libera:ipſe cubans à nemine viſus eſt,ſed matutina luce aut ſtans,aut circumambulans iuxta cubilis ſui locum,dexteram his dabat qui ad ſe ſalutatum ingrederentur.Iracundè nullius iurgio laceſſitus, aut damnatus improbe fertur. Multa publicorum quæ furtiue ſubrepta fuerant,ciuitatibus reddidit, ac obnoxios nihil vltrà perpeſſos in ſua dignitate ſeruauit. Pugnæ non expers, latrocinia quæ circa mōtem Amanum inſidebant,in fugam egit.Qua victoria Imperator à militibus ſalutatus eſt.In qua re,ne id fruſtra retulerim, Cælius orator cum rogaſſet vt ad quoddam ſpectaculū pan-

theras ſibi Romam è Cilicia mitteret: Cicero venuſte permotus rebus à ſe geſtis, in Cilicia non eſſe pantheras reſpondit, ſed in Cariam effugiſſe,dedignatas quòd cæteris pacem agentibus, illæ ſolum bella perferrent. Cæterum prouincia decedens Cicero Rhodum nauigat.Inde veterum conſuetudinum deſiderio captus,Athenis pluſculam moram egit.Vbi viris eruditione præcipuis in colloquium adhibitis,beneuoliſque grate perſalutatis, laudibus Græciæ commode exornatus, Romam redit, iamiam veluti quodam incendio bello ciuili æſtuante. Verùm ſenatus cum ſibi triumphum decerneret, gratius ſibi inquit fore compoſita inteſtina ſeditione,ſe triumphum Cæſaris ſequi.Interea priuatim conſiliis diligentem operam præbuit,partim Cæſari ſcribens,partim Pompeiũ orans vt vtrunque pacaret.Sed inſanabile vulnus mox patuit.Cæſar enim vrbem inuadit.Pompeius pleriſque clarorum & optimorum ciuium comitatus,hanc deſerit.Ex quo Cicero fugam illorum linquens, addi partibus Cæſaris viſus eſt. Anceps tamen ac vtrinque diſcuſſus quædam ſigna ſuæ mentis aperuit. Scribit enim in epiſtolis,quò ſe vertat ambigere, honeſtam & pulchram belli materiam apud Pompeium eſſe,Cæſarem meliori re vti, ſéque ſalubrius neceſſariis præſeruare. habeo igitur quem fugiam,quem ſequar non habeo. Inter hæc Trebatius vir Cæſari familiaris,per epiſtolas Ciceronem hortatur ad Cæſaris beneuolentiã,cúmque ad ſpem ſucceſſuũ communicandam inuitat. Quod ſi ob eius ſenectutẽ abnueret, admonet vt ambobus longe ſemotis in Græciam pergat,ac ibi quietẽ agat. Tum admiratus Cicero quòd Cæſar ipſe nõ ſcripſerit,iracunde reſpondit,ſe nihil Repub.indignum acturum.Hæc in epiſtolis eius inuenire fas eſt.Cæterum Cæſare Hiſpaniam petente,Cicero ad Pompeium nauigat:hunc cæteri grate ſuſcipiunt:at Cato amotis procul arbitris,multa cum illo queſtus eſt, quòd adhæreret Pompeio, aſſerens ſeſe non commode quam partem primùm elegiſſet, poſſe relinquere: Ciceronem ſi Romæ manſiſſet, rerum euentui ſe componens, patriæ ſaluberrimum, & amicis vtiliſſimum ſe futurum,cauſa nulla inquiens illum Cæſaris hoſtem factum,& periculi tanti participem. Hi ſermones maxime Ciceronis flexere animos: vnde operam dedit vt Pompeius ad magnificum nihil eo vſus ſit, materiam ipſe præbens, nec animi mutationem longe diſſimulans. Apparatum nanque Pompeii floccipendere,eius crebras conciones clàm moleſte habere,ſocios nulla cauſa plerunque lœdoriis carpere,ſiue per iocum eludere:idem caſtra perambulans fronte mœſtitiam ſimulare,nemini ridendus, cæteris inopinato riſum ludúmque ſuggerere. Ex his quædam retuliſſe indignum non arbitror. Cum Domitius virum quẽdam aciei præfeciſſet,& eum laudibus proſequeretur,quòd moribus eſſet pius ac integer:Quid ergo,inquit Cicero, ipſum tuis tutorem liberis non præſeruas? Quidam Theophanem Leſbium, dum in caſtris erat præfectus fabrorum, laudibus efferebant, quoniam Rhodios in amiſſione claſſis optime ſolatus oratione ſuauiſſima foret: ad quod Cicero, Quàm optimum, inquit, eſt Græcum hunc in caſtris magiſtratum habere. Cæſar rebus ſecundis vſus cũ partes aduerſas obſidione premeret, memorante Lẽtulo audiuiſſe ſe Cæſaris beneuolos mœſtos ac furentes eſſe, Eos,inquit Cicero,diſſentire Cæſari dicis. Cum Maricus qui ex Italia nuper acceſſerat,referret Romæ famam inualeſcere,Pompeiũ obſidione vrgeri:Ob id nauigaſti,inquit,vt id aſpiciẽs crederes? Referente Nonnio poſt cõflictum optimam ſpem haberi licere, quòd ſeptem aquilæ in caſtris Pompeii captæ eſſent: Recte, inquit, moneres, ſi nobis aduerſus picas pugnandum foret. Labienus quibuſdã diuinationibus nixus, cum aſſereret Pompeium ſuperaturũ:Hac ergo ſpe ducti,inquit,caſtra nuper amiſimus? Expedita Pharſalica pugna,vbi ob malam valetudinem Cicero non affuit, cum fugiſſet Pompeius, Cato frequentes copias claſſémque permagnam,Dyrrhachii tenens,Ciceronem iuxta morem & dignitatem cõſularem, exercitui præeſſe rogauit. Sed cum non tantum id negauiſſet Cicero,verùm omnino militiam fugeret,proditor à iuniori Pompeio ac pleriſque appellatus eſt, ſtrictíſque in ſe gladiis circunuentus trucidatus obiiſſet, ni Cato inſtans eum in exercitu erectum tranſtuliſſet. Hinc igitur Brunduſium profectus, aduẽtum Cæſaris ob res Aſiæ ac AEgypti tardantem,eum ibi moratur, donec nunciatum eſt Cæſarem Tarentum attigiſſe, ac terreſtri greſſu Brunduſium pergit. Timens autem virum victorem & infenſum in multorum conſpectibus experiri,tamen præter dignitatem nec loqui,nec quicquam agere impulſus eſt.Nam Cæſar vt eum conſpexit multo ante cæteros occurrentem,deſcendit,cúmque grate præſalutauit.Deinde plurima ſolus cum illo alloquens,quorundam ſtadiorum continuum iter egit.Ex hoc tempore Cæſar tam firma támque grata beneuolentia aduerſus eum vſus eſt,vt cum ille de laudibus Catonis ædidiſſet,contrà reſcribens Cæſar, in opere Ciceronis eloquentiam ac vitæ integritatem celebrans,eum Pericli ſimilem dixit,& ab eo Theramenis vim expreſſam eſſe mõſtrauit.Ciceronis igitur liber Cato,Cæſaris vero Anticato inſcriptus eſt. Fertur etiam in cauſa Q. Ligarii, qui & ipſe vnus ex aduerſariis Cæſaris habebatur, patrono Cicerone, Cæſarem ad beneuolos ſuos verſum dixiſſe,Vir ille diu malus noſtérque hoſtis probatus. Sed quid interim nos impedit Ciceronem audire?At cum orare Cicero cœpiſſet,tanta orationis varietate,tanta gratia admirabilis fuit, vt Cæſar in calores plurimos vultum verterit, manifeſtúmque foret omnes animi ſui mutationes mire potuiſſe cognoſci.Pharſalicam tãdem pugnam cum orator attingeret, ille velut amens corpore exiluit.Libellum præterea quendam è manibus abieciſſe traditur. Quare Cæſar orationis vi coactus,reum crimine liberat.Cæterum ex hoc tempore Cicero Remp.in monarchiam mutatam aſpiciẽs, publica miſit,ac operam iunioribus præbuit,qui philoſophiæ adorti ſtudium forent.Ex horũ etiam fermè conſuetudine(quoniam ii nobiliſſimo genere ortum ducebant,& clari in primis erãt) iterum in Repub.plurimum potuit. Verùm interea eius erat ſtudium philoſophiæ dialogos condere, ſiue transferre: præterea ſingula dialecticorum & phyſicorum vocabula in Latinum eloquium. Hic enim primus (vt aiunt)aſſenſum,retentionem ſententiæ, comprehenſionem, præterea inſecabile,vacuum, aliáque plurima huiuſmodi vocabula hactenus Latinis inſueta, nota & appellanda dedit. Poetica interdum ex ingenii fa-

cilitate ioci gratia vſus eſt,qua aliquando cum calluiſſet,per noctem quingenta carmina narratur ædidiſſe. Eius vero temporis partem maximam agens apud Tuſculanum agrum, cuidam ex ſuis familiaribus ſcripſit,ſe ducere vitam Laertis,iocatus in hoc ceu ſolitus eſt in cæteris, ſeu quòd rerum ciuilium deſiderio motus,præſentibus affligeretur. Perrarò interea vrbem acceſſit, idque tantum vt Cæſarem ſalutaret. Frequenti verò in concione primus adeſſe, ac dicendo nouũ quicquam continuo ad Cæſaris gloriam adoriri. Quemadmodum illud cum deiectæ & fractæ Pompeii imagines iuſſu Cæſaris in priſtinam dignitatẽ eſſent reſtitutæ,inquit, Pompeii ſtatuas figens Cæſar,ſuas firmat. Meditatus(vt fertur)patriæ hiſtoriam ſtylo complecti,vbi multas Græcorum tum fabulas,tum orationes immiſcere decreuerat,eam inuite dimiſit,publicis ac domeſticis curis affectus,quarum nonnullas & ipſe ſpõte ſubiit. Primùm enim Terentiam repudiauit vxorem, quòd adeò negligens fuiſſet eius, vt cum in expeditionem proficiſceretur,inops neceſſarii commeatus abierit. Præterea cum in Italiam inde rediiſſet, ea nonniſi moleſta & turbulenta potitus eſt. Brunduſii etiam cum ipſe longam ageret moram,illa nec eò profecta eſt,& illuc pergentem Tulliolam tenuiori viatico impenſáque dimiſit. Domum adhæc omnium vacuam, ac deſertam, æréque alieno onuſtam fecit. Hæ repudii cauſæ feruntur potiores: quas cum negaret Terentia,ipſe longa oratione probauit. Hoc acto,paucos inde poſt dies virginem duxit vxorem,captus(velut aiebat Terentia) illius forma:ſed vt Tyro libertus refert,vt æris alieni ſoluẽdi poteſtas eſſet. Nam ea puella prædiues erat, & eius ſubſtãtias ſub tutoris fide ſeruabat,cum interim ob multa millia quæ debebat, adeſſe beneuoli, inſtare,ſolicitare,vt eam licet nondum viro maturam deſponſaret,ſéque illius dotibus pergrandi ære liberaret. Antonius vero in his quæ aduerſus Philippicas ſcripſit,has memorans nuptias, illum vxorem apud quam ſenuerat,indigne expuliſſe tradit, ſimúlque in eum iocatus eſt, tanquam inertis & mollis viri remi ipſius domeſticam mordens. Poſt hæc paucis fermè diebus eius filia quæ poſt exceſſum Piſonis prioris viri Lentulo nupſerat,ex partus anguſtia moritur. Adſunt igitur beneuoli,adſunt familiares,vndique conueniunt philoſophi,Ciceronem exhortaturi vt æquo animo filiæ mortem ferat. Nam huius doloris habitus impatiens eſt. Vnde quòd noua vxor lætari obitu Tulliæ viſa eſt,illi repudium dedit. Sed apud domeſtica Cicero laborauit. Cæterũ coniurationis in Cæſarem expers fuit,quanquã inter beneuolos Bruti haberetur,& præſentia ægre ferret,ac pleriſque non inferior Remp. priſtinam cuperet. Pertimuere autem viri illius naturam,ceu audaciæ inopem,ac eius ætatem, in qua robuſtiſſimis etiam viris ſolent animi maxime deeſſe. Verùm vt Bruti atque Caſſii patrata res eſſet,& beneuoli Cæſaris cõueniſſent, iterum inteſtini tumultus eſt orta ſeditio. Quare Antonius qui conſulatum agebat,conuocato ſenatu,cum ad concordiam breuiter quædam concionatus eſſet,Cicero pro tempore multa diſſeruit, ſenatui ſuadens vt Athenienſium exemplo abolitionem rerum Cæſaris ageret, præterea Bruto & Caſſio prouincias decerneret. Sed horũ nihil adimpletum. Nam plebis animi cæde Cæſaris exaſperati, vt cadauer ipſum per medium forum elatum aſpexere,ad hæc cum extuliſſet Antonius Cæſaris veſtem ſanguine ſparſam,ac vndique perforatam gladiis,furore commoti, percuſſores Cæſaris quæritant,inde ardẽtibus facibus eorum domos incendiis poſcunt. Sed illi imminens periculum prouidentes,effugiunt:comitéſque nonnullos auctoritate primos clàm immorati vrbem relinquũt. His extemplo Antonius elatus eſt, ac veluti dominaturus vrbi,omnibus timori eſſe cœpit, Ciceroníque maxime. Nam potentiam ſuam in vrbe iterum firmam aſpiciens, & aduerſus autores cædis tempus offerri, cœpit moleſte angi præſentibus, præbuítque ſuſpicionem diſſimilitudinis vitæ animíque ſui immutati. Quamobrem id animaduertens Cicero,enixe inſtat vti cum Dolabella legatus in Syriam nauiget. Sed Hircius & Panſa viri clari & optimi, Ciceronis ſtudio incenſi,inituri conſulatum poſt Antonium,ne ſe deſerat orare, qui Antonium opprimere præſente eo ſuſcepiſſent. Quare Cicero non omnino diffidens,quanquam id etiam parum crederet,Dolabellam miſſum fecit. Inde data fide Hircio,ſe Romæ affuturum cum conſulatum iniret,Athenis æſtiua ducturus ſolus nauigat. Sed in itinere ipſo cum moram tereret,& noui ſermones(vt aſſolet)ab vrbe ferrentur, pœnituiſſe Antonium,eúmque mire mutatum,ac omnia ſenatuſconſulto agere 'tractaréque: præterea vt recte ſingula componerentur, vrbem eius indigere præſentia,ſecum queſtus quòd nimium ſui cautus eſſet. Romam repetit:nec primum ſpe ſua deceptus eſt. Tanta enim ciuium copia ſibi obuiam itum eſt, vt in eius ingreſſu circa fores,circa dexteras dandas,circa ſalutationes,integra fermè dies conſumpta ſit. Poſtea verò Antonius cum ſenatum cogeret,aduocato Cicerone non paruit,ſed cubans ſimulauit ſe ex pelagi laboribus & valetudine impediri. Nam ſuſpicio inſidiarum in ipſa via nuncio quodam accepta, eum in ſenatum ire vetuit. Hoc Antonius non leuiter tulit, ſed eum probris laceſſens milites extemplo miſit, qui aut illum adducerent,aut domum incenderent. Sed his cum obſtarent nonnulli,precibúſque initerentur, Antonius vadimoniis contentus quieuit. Deinceps primores vrbis placide reliquum tempus duxere palàm: illi verò aduerſantes,nec omnino ſibi non cauti,donec iunior Cæſar ex Apollonia in patriam rediit, & hæreditate Cæſaris adita cum Antonio,in non paruas cõtentiones erupit,cum Antonius ex bonis Cæſaris quinquaginta & ducẽta millia æris ſibi diriperet. Ex his Philippus Iunioris Cæſaris vitricus,& Marcellus,qui ſororem eiuſdem duxerat,cum adoleſcente Cæſare ad Ciceronem profecti cõueniunt,vt apud ſenatum,& apud plebem Cicero verbo factóque cauſam adoleſcentis aſſereret, cõtráque adoleſcens pecunia & militibus defenſionem ſibi Ciceronis aſſumat. Iamiam adoleſcens pleroſque militum Cæſaris circa ſe habere,& Cæſaris partes omni ſtudio ad ſeſe recipere. Ferunt Ciceronem non ingrate beneuolentiam Cæſaris iniuiſſe, quòd cum antea diuino quodam ſomnio illexiſſet. Nam Cæſare atque Pompeio nondum vita functis, Cicero per quietem vidit ſeſe monitum in Capitolium vocare ordinis ſenatorii liberos, ceu Iuppiter oſtẽſurus quis vnus ex illis foret qui rerũ eſſet potiturus. quo circa ciues ſoliciti cur-

rere, & iuxta templum aſſiſtere, pueri verò omnes circunſedere, ſilentiúmque agere. Patefactis interea foribus templi, quiſque puerorum viciſſim ſurgere viſus, ac Iouem adire. Tum Iuppiter quencúque animaduertiſſet mœſtúmque repuliſſet, in vnico ſolùm fixus, dexteram portendens, O Romani, inquit, hic princeps factus finem bellorũ ciuilium vobis imponet. Hoc ſomnio ſtupefactus Cicero, imaginem pueri requirens, cum ipſum nihil omnino noſceret, animo eam impreſſit. Cúmque per diem deſcendiſſet in campum Martium, viſis pueris qui peractis ludis iam abibant, puerum quem in ſomnis viderat aſpicit. Quare animo perculſus puerum conuenit, cúmque rogat quibus parentibus natus ſit. Erat ille Octauio patre, qui vir non valde clarus fuerat, ex Accia ſorore Cæſaris ortus: ex quo Cæſar liberis carens, facultates ſuas, domum, familiǽque nomen teſtamento illi reliquit. Ex eo igitur ſomnii tempore ferunt Ciceronem, cum Cæſar obuiam ſibi fieret, accuratę eum conueniſſe, contráque illum Ciceronis beneuolentiam grate fouiſſe. Fortuna præterea quadam Cæſarem ortum memorant, Cicerone conſulatum adminiſtrante, quæ omnino primas fuiſſe cauſas ad mutuam beneuolentiam tradunt. Quare & ódio Antonii, & ob ſuam naturam gloriæ deſiderio flagrantem, quòd exiſtimaret ex potentia Cæſaris ſeſe vrbi præeſſe, Cicero ita ſe adoleſcenti ſubiecit, vt eum quandoque patrem appellauerit. Ex quo ſtomachans Brutus in epiſtolis ad Atticum, Cicerotiem increpat, quòd Antonii metu Cæſari blandiens, non libertati ſtudere, ſed domeſticum ſibi dominum facere videretur. Sed nihilominus Brutus Ciceronis filium, qui Athenis philoſophiæ operam dabat, ad ſe recipiens, eum in primis dignitatibus habuit, eóque in plurimis vſus, ipſum ſtrenuum reddidit. Ciceronis verò potentia tunc in vrbe maxime claruit. Nam iuxta mentem ſuam ſeditionis autorem eiecit Antonium, & ambos conſules, Hircium atque Panſam, in illum ab vrbe cum exercitu miſit. Suaſit præterea ſenatui lictores, cæteráque imperii ornamenta Cæſari dari, veluti qui pro patria eſſet certaturus. Verùm deuicto Antonio, & vtriſque conſulibus Theſſalica clade cæſis, omnes militum copiæ ad Cæſarem conueniunt. Quare metuens ſenatus virum iuniorẽ, fortunámque qua ſplendide vſus fuerat, largitione tentauit eius exercitum reuocare, illiúſque potentiam ſcindere, veluti Reipu. tot copiis nequicquam opus eſſet cum fugiſſet Antonius. Quamobrem territus Cæſar ad Ciceronem mittit qui eum orarent, ſibíque ſuaderent, vt operam impenderet ad conſulatum ambobus committendum: quo ſi potiretur, affirmarent Ciceronem vt placitum ei eſſet rebus vſurum, ſéque adoleſcentem ipſius curæ ſe daturum, nominis gloria illectum contentúmque. Hac ſimulatione primatum Ciceronis fore paſſus eſt: res ipſa tamen eò tendebat, vt Ciceronem ad petendum cõſulatum impelleret, comitia vtriſque conciliatur. Elatus ergo his nunciis Cicero, vir ſenex à iuniore deceptus, ſenatum atque centurias illi præbuit, extemplo à beneuolis laceſſitus, ac non multo poſt intelligens ſe populi libertatem ac ſeſe perdidiſſe. Nam inito conſulatu potentior factus adoleſcens, Ciceronem miſſum fecit, ac Antonio Lepidóque conciliatus, copias in vnum coegit, & veluti cenſum quẽdam triumuiri imperium orbis ſibi partiti ſunt. Proſcriptionis præterea tabulas vltra ducentorum ciuium ædidere, in quibus Cicero cauſa plurimæ litis fuit. Nam Antonius nihil conuentionis omnino ratum habere, ni primus ille proſcriberetur. Lepidus Antonio ſeſe iungere, ſolus Cæſar ambobus ſumma vi obniti. Triduo itaque circa ciuitatem Bononiã horum ſcelerata colloquia habita ſunt, quo loco apud interlabentem fluuium ſinguli caſtra locarant. Ferunt diebus primis Cæſarem pro Cicerone certaſſe enixius, victum tandem die tertia virum prodidiſſe. Omnium compenſatio ſic demum habita eſt, Cæſar, Ciceronem: Lepidus, Paulum fratrem: Antonius, L. Cæſarem auunculum ſuum, alios aliis conceſſere. Sic ergo eorum furor & indomita rabies omni ingenio humanitatis exciderunt, oſtenderúntque magis nullam eſſe feram vaſtiorem homine, cum licentiam affectuum nactus ſit. His perfectis Cicero qui cum Q. fratre apud agrum ſuum Tuſculanum diuertebat, audita proſcriptione ſtatuit Aſturam ad maritimum quendam ipſius locum pergere, vt inde ingreſſi pelagus in Macedoniam Brutum conuenniant, quoniam iam rumor erat victorem eſſe. Ex ingẽti ergo mœſtitia defecti viribus ſe deferendos lecticis tradunt, ac per ipſum iter nec ſubſiſtebant, nec mutuo propinquabant, ſimul lugentes ac vlulantes. Quintus præcipue animo magis vexari, cui cum ſubiiſſet in mentem ſe commeatum nullum habere, qui etiam Ciceroni tenuiſſimus erat, tutius viſum eſt vt Cicero fugam præriperet, Quintus domum ea gratia præcurreret, vnde apparatior extemplo rediret. Hæc cum inter ſe firmaſſent, alter alterum complexi, cum ſummo luctu diſiuncti ſunt. Inde diebus paucis Quintus ipſe à familiaribus ſuis proditus, cum filio à perſecutoribus cæſus eſt. Aſturam delatus Cicero, quæſita puppe pelagus petit, ac ventos ſecundos iuxta Circæum potitur. Hic cum optarent nautæ iter inceptum proſequi, Cicero ſeu metu maris, ſeu quòd nondum omnino Cæſari diffideret, è puppe deſcẽdit, Romámque poſcens centum fermè ſtadia pedeſtri itinere tranſegit. Inde animi feſſus ac mutatus, mare atque Aſturam repetit. Hîc tum graui atque anxio cogitatu pernoctás, in mentem duxit clàm Cæſaris domum poſcere, ac in ea interius ſeſe iugulans, vltrices Diras in eum concitare. Verùm perſcrutantium graſſatorum timor eum ab hac profectione repulit: præterea monſtra quædam quæ præſaga mente notabat: ex quibus familiaribus ſeſe permiſit Capuam puppi perducendum. Diuerſoria enim illic habuit, in quibus ardores ſolis flatibus æſtiuis gratiſſime flantibus euitare conſueuerat. Hic Apollinis erat ſacellum mari imminens: ex quo cum Cicero adremigaret littori, corui elati pennis magno clangore nauiculam impetunt, deinde ſuper vtriſque cornibus antemnarum inſidentes, partim clamore ſtrepere, partim capita funium exagitare. Tum omnibus id infauſtum oſtentum viſum eſt: verùm deſcendit è puppi Cicero, & in diuerſorio veluti quietem capaturus accubuit. Hinc corui ſuper poſte ſedẽtes magis ac magis tumultuoſo clangore perſtrepunt. Horum vnus deſcendens in cubiculum Ciceronis, pallium quo cubans erat opertus, roſtro ab eius fronte deduxit. Quod domeſtici cum vidiſſent, malorum præſagi ſeſe excruciare, ſi ocu-

los ſuos cæde ſui domini maculare ſuſtineant:nefandúmque ipſis videri,ſi alitibus viro immeritò infelici opitulari conátibus, ope nulla ipſi permoueátur. Præcipites itaque mutuis viribus ac inter ſe precibus, illum lectica ad mare diripiunt. Inter hæc cum lictorũ copia ſuperuenerunt iugulatores,Herennius Centurio, & Popilius tribunus militum. Is Popilius iandudum parricidii reus, opera Ciceronis, qui cauſam ſuſceperat,defenſus iudicium euaſit.Cum ergo fores quæ obſeratæ fuerant, fregiſſent, & nec vbi Cicero inueniretur, & qui aderant ſe illum ſcire negarent, tradunt adoleſcentem quendam Q. fratris libertum nomine Philologum,quem Cicero ſtudiis liberalibus erudierat,tribuno dixiſſe,ipſum per vmbroſos con ſitóſque calles ad pelagus lectica delatum. Tribunus igitur paucis comitibus ſecum aſſumptis,ad exitum viæ præcurrit: Herennius per demonſtratam ſemitam accelerans illum conſequitur. Verùm Cicero vt percuſſores imminere cognouit,ſuis vti lecticam ſiſterent imperauit:inde ceu perſæpe conſueuerat, cum genam ſiniſtræ impoſuiſſet,immotis oculis percuſſores proſpiciens,iugulum apparat. Miſerum id quippe ſpectaculum.Squalidus enim vultu, comáque ſparſus: & adeò ſub curis extenuatus, vt ipſorum percuſſorum plerique miſere affecti oculos ſuos texerint,cum iugulum poſceret Herennius,crine nudum,& extra lecticam vulneribus prolatum:quia tum ſexageſimum quartum agens ætatis annum.Caput ac manus,cũ quibus Philippicas ſcripſerat,Antonii iuſſu truncauit Herennius,Romámque attulit.Quæ membra cum Antonius,qui tum forte comitia habuerat,mutilata proſpexit,ingenti voce proclamans, Sic habeant,inquit,finem proſcriptiones.Deinde ea poni pro roſtris imperat, ſpectaculum Romanis horrendũ, qui non membra Ciceronis ſeſe ſpectare,ſed imaginem animi crudelis Antonii videbantur. Verùm tanto in ſcelere,id tantùm rite perfectum eſt,quòd Antonius vxori Quinti, Philologum tradidit.Hæc poteſtatem illius nacta,præter cæteros cruciatus quibus eum affecit, eiuſdẽ carnes ipſum ſe amputare membratim,igni adurere,manderéque coegit,ſicuti hiſtorici quidam aiunt.Tiro Ciceronis libertus proditionis Philologi nihil omnino meminit. Cæterum ipſe percepi,cum Cæſar poſt plurimum temporis ad quendam è nepotibus ingreſſus eſſet,quòd tum forte Ciceronis opuſculum tenebat in manibus,ſubito aduentu Cæſaris territus,libellum in ſinu tentauit occulere:ſed id fruſtra,cum præueniſſet Cæſar. Capto igitur opuſculo eo Cæſar,cum ſtando plurimam eius partem euoluiſſet, id reddidiſſe adoleſcenti cum his verbis perhibetur: Eloquens fuit ô fili, & amator patriæ. Inde parum pòſt cum idem debellaſſet Antonium, conſul factus ſibi Ciceronis filium collegam delegit, atque ſortitus eſt. Cuius magiſtratu ſenatus ſtatuas Antonii deiecit,ac nõnulla ipſius ornamenta aboleuit.Præterea publico edidit edicto,ex Antoniorũ gente neminem Marcum appellari. Sic ergo diuino quodam fato vltima vltio ad Ciceronis domũ redacta eſt.

In omnia M. Tullii Ciceronis opera Index locupletiſſimus.

AB, abs, & au, præpoſitiones, &c. Orat. 89.
A calce ad carceres, prouerb. de ſeneƈt. 76.
Abaci. 5. Tuſcul. 86.
Ab adoleſcentulo. pro Quintio, 7.
Ab adiunƈtis loci. Top. 8. 24.
ab A. Sextilio dicit ſe dediſſe. pro L. Flacco, 27.
abalienatio. Top. 13.
abazea ſacra. 3. de nat. deo. 80.
abdera. ad Atti. 85. 9.
abdere ſe literis. pro Archia poet. 9.
abducere ſe fide. pro L. Flacco, 64.
abducere hominem ab negocio. pro L. Flacco, 71.
abige muſcas. 2. de Orat. 137.
abijcere haſtam. pro L. Murena, 42.
ab ineunte ætate. pro lege Mani. 1.
abis in malam peſtem. in Antoniũ, 383.
abiudico. 2. de Orat. 57.
abnutare. 3. de Orat. 90.
ab optimatibus orba concio. pro L. Flacco, 43.
abortio. pro A. Cluentio, 25.
abrogādę legis formula. ad Attic. 65. 4.
abſceſſu. 1. de nat. deo. 37.
abſoluta iuridicialis. 4. ad Heren. 24.
abſoluta conſtitutio. de Inuent. 172.
abſolutio in partitione. de Inuent. 47.
abſtergebo. ad Q. Frat. 12. 5.
abſtinētia, ἀβλάβεια dici poteſt. 3. Tuſc. 28.
abſtinentia Ciceronis, & ſuorũ in prouincia. ad Attic. 105. 2.
abſyrthus, frater Medeę, idē qui AEgialeus. 3. de nat. deo. 66.
abuſio, figura. 4. ad Heren. 200.
abuſio κατάχρησις. Orat. 50.
ἀταραξία, id eſt animi à terrore liberatio, Democrito ſummũ bonum. 5. de Fin. 149.
academicorum vna ſententia quam iam reliquorũ philoſophorũ nemo probet. 4. Acad. 125.
academicorum vmbrā dũtaxat ſecutus eſt Antiochus. 4. Acad. 117.
academicarum quæſtionum editionis primæ interlocutores. ad Attic. 273. 2.
academicorum libri apud Varronē argutuli. ad Attic. 275. 1.
academicarũ quæſtionũ libri quatuor. ad Attic. 276. 2. & 2. de diuinat. 2.
academia, Ciceronis gymnaſiō. ad Attic. 2. 2. & 7. 3.
academicarũ quæſtionũ editiones duæ. &c. ad Attic. 271. 1.
academicarũ libris ne apud Græcos quidem ſimile quicquam, &c. eodem.
academia noua. 1. Acad. 19.
academia noua & vetus. 1. Acad. 65.
academiam veterem cur reuocarit Antiochus. 4. Acad. 125.
academia, locus omni turba vacuus. 5. de fin. 1.
academia hortus, vbi Plato diſputare ſolebat. 5. de fin. 3.
academiæ conſuetudo de omnibus rebus in contrarium diſſerendi. 2. Tuſcul. 13.
academiæ proprium. 2. de diuinat. 223.
academicarum quæſtionum lib. ſecundi collocutores. 4. Acad. 19.
academici vnde diƈti. 1. Acad. 25.
academicorum & peripat. cōmunis ratio 1. Acad. 33.
academici qui fuerint. 4. Acad. 47.
academici in dialeƈtica & rheto. tradēda copioſiſſimi. 4. de fin. 16.
academici & peripat. nominibus differētes re cōgruūt. 1. Acad. 23. & 4. Acad. 27. 31.
academicorum mos in diſputando. 1. de Orat. 41.
academicā quæſtionem libris 4. concluſit Cicero. ad Attic. 276. 2.
academicorum, quòd nihil affirmēt, incerta luƈtatio. 2. de fin. 71.
academicos quur potiſſimum ſequatur Cicero. 1. de nat. deo. 14. 18. & ſequen.
academici olim Politici philoſophi diƈti. 3. de Orat. 60.
academicis ſolis in philoſophia nihil iudicandi libertas eſt. 5. Tuſc. 120.
academicos prudenter à rebus incertis aſſertionē cohibuiſſe. 1. de nat. deo. 2.
academia, gymnaſium nobiliſſimum. 4. epiſt. 12. 10.
academicorum captioſiſſima genera interrogationis. 4. Acad. 85.
academia volatica & ſui ſimilis. ad Att. 282. 4.
academici mediocritates in affeƈtibus probabant. 4. Acad. 244.
academicorum & peripateticorũ perfeƈtiſſima diſciplina. 4. Acad. 31.
academici non in ſoo genere, vt in cæteris fluƈtuantes. 4. Acad. 55.
academici certi cognitiōe deſperata veriſimile ſequuntur. 2. de fin. 71.
acantho. 3. de nat. deo. 74.
ἀκατάληπτον, quod cōprehendi nō poteſt. 4. Acad. 37.
acaſtus, Ciceronis ſeruus. 14. epiſt. 5. 2.
acatalepſia. ad Attic. 276. 3.
accæ Larentiæ in Velabro Pontifices ſacrificant. ad Brut. 15. 11.
accenſus quo ſit numero. ad Q. frat. 1. 18.
acceptum referre. ad Attic. 9. 4.
acceſſitu. 1. de nat. deo. 23.
acceſſio. 5. in Verrem, 70.
accilius bis defenſus à Cic. 7. epiſt. 31. 7.
accitus. Salluſt. in Cice. 1.
accius D. Bruti familiaris, &c. pro Archia poe. 20.
accius in numero annorũ de Liuio Iupiter errauit. Brut. 36.
accius Nauius ſit augur. 2. de nat. deorum, 11. & 1. de diuinat. 59. 61.
accij Nauij lituus. 2. de natu. deo. 13. itē 3. 19.
accius nouacula cotē præcidit. 1. de diuinat. 60.
accij carmina. pro Archia poe. 20.
accij & Pacuuij ætas. Brut. 122.
accipit verbis 3. in Verrem, 99.
accipere quàm facere iniuriam præſtat. 5. Tuſcul. 79.
accumbere in robore. pro Murena, 68.
accubatio. 1. Offic. 179. & 1. de nat. deo. 131.
accubitio. ibidem.
accuſatorum vtilitas. pro Roſc. Ame. 33.
accuſandi ratio quàm honeſta. 1. in Verrem, 35.
accuſandi difficultas. pro L. Murena, 43.
accuſare quid. pro M. Cælio, 4.
accuſatori in conſtituendo duo conſideranda. 1. in Verrem, 6.
accuſatori neceſſaria. ibidem, 15.
accuſatorie. 4. in Verrem, 127.
accuſare innocentem, ſceleſte: humanũ, defendere. 2. Offic. 72.
accuſatores anſeribus & canibus comparantur. pro Roſc. Amerino, 33.
accuſatores qui ſint vehementiſſimi. 1. in Verrem, 39.
accuſatoris officium. part. 8.
accuſatio adoleſcētes multos euexit, nobilitauitque. 2. Offic. 69.
accuſandum raro, & quatenus. ibi. 70.
accuſatorem purum & inculpatum eſſe oportere. 1. in Verrem, 15.
accuſabilis 4. Tuſcul. 122.
accuſare aliud quàm maledicere. pro Cælio, 4.
accuſilas apud Græcos qualis, apud Latinos Piſo. 2. de Orat. 29.
aceruatim. pro Cluentio, 22.
acerbus. 3. Offic. 154.
acheron, Cocytus, fluere dicuntur apud inferos. 3. de nat. deo. 58.
achilleus Bruti familiaris. ad Brut. 6. 3.
achillis Homerici irati fœditas. 4. Tuſc. 79.
achilles Heƈtorem ad currum trahit alligatum. 1. Tuſcul. 168.
achillem Aſtypaliſſa inſula ſanƈtiſſima colit. 3. de nat. deo. 61.
achilli Heƈtor mortem denunciat. 1. de diuinat. 114.
aciei inſtruendæ ratio. de re militari 8.
acilij hiſtoria Græca. 3. Offic. 157.
acilia lex de repetundis. 2. in Verrem, 31.
acipenſer. 3. Tuſcul. 73.
acradina, vrbs Syracuſarũ. 6. in Ver. 105.
acratophoron, vox à Latinis vſurpata. 3. de fin. 23.
acredula auis. 1. de diuinat. 23.
acrio Pythagoreus. 5. de fin. 149.
acroama feſtiuum. 6. in Verrem, 43.
ἀκροστιχίς. 2. de diuinat. 166.
aƈta. 7. in Verrem, 65.
aƈta Cæſaris. in Antonium, 11.
aƈta agere. ad Attic. 173. 13. & 2. de diuinat. 168.
aƈtianæ legiones ad Attic. 134. 4.
aƈtionem intendere. pro Milone, 28.
aƈtionum genera plura. 5. de fin. 103.
aƈtionis cōmendatio & vtilitas. Orat. 31.
aƈtio in dicendo vna dominatur. 3. de Orat. 119.

actio,eſt quaſi ſermo corporis.3.de Orat. 122.
actioni primas,ſecundas, & tertias partes in dicendo tribuit Demoſthenes. Brut.74.Orat.30.
actio iniuriarum nõ ius poſſeſſionis aſſequitur, ſed dolorẽ imminutæ libertatis mitigat.pro Cecinna,26.
actionum genera duo.part.33.
actionis quæſtiones. Top.43.
actio vna in dicendo dominatur. 3. de Orat.117.
actio ſine eloquentia eſſe poteſt, & non contra. Orat.31. Eſt quaſi quædã corporis eloquentia,Et eius vis.Brut.74.
actione in omni tria ſeruanda.1. Offic. 196.
actionis locus & tẽpus quid.1. Offi.197.
actori fides diligentiáque præſtãda. pro Cecinna,4.
actores induſtrij in extremo actu diligentiſſimi eſſe ſolẽt. ad Q.frat. prima 68.
actorum Græcorum mos.1.in Ver.26.
actuoſa virtus.1.de Nat.deo.152.
actus.pro Cecinna,54.
actum eſt.9.epiſt.18.7.
actus primus vitæ.3.in Verrem,21.
actu quarto.4. in Verrem,12.
actutum.in Antonium,337.
aculei orationis Cicer.pro P.Sulla 34.
acumen.1. Tuſcul.19.
acutilij de Attico querimoniæ apud Ciceronem.ad Attic.2.1.& 3.4.
acuti & hebetes quomodo differant. 4. Tuſc.49.
acutulæ concluſiones.3.de Nat. deo.23.
ἀδηλα,quæ nos incerta.4.Acad.99.
ἀδιαφορία ſummũ bonum Ariſtoni.4. Acad.235.
ἀδιάφορον,indifferens Latine.4.de fin. 81.
addo de meo.de Aruſp. Reſpon.36.
adducere.5.in Verrem,158.
adeptio.4.de fin.78.
adeſſe & deeſſe.pro.P.Sulla,5.
adeſte animis.p̃ P.Sulla,24. & pro Milone,2.
ad Eurotam ſedere.ad Atticum,325.7.
adferre oculos .pro Sulla,17.
ad frugem bonam recipere,prouerb.pro Cælio,20.
ad hanc diem viuere. in Antonium,42.
ad Heracliam accedere.7.in Verrẽ,101.
adhibere calcaria,frenos.Brut.107.
adhinnire. in L.Piſonem,54.
ad impluuium ſtat.3.in Verrem,41.
adipale.Orat.13.
aditus ad Ciceronem in prouincia faciliſmi.ad Attic.113.8.
adiunctio,figura.4.ad Heren.189.
ad Iuturnæ.pro Cluentio,81.
adminiſter. pro Roſc. Ameri.46.& 3.de legi.62.
adminiſtratores.5. Tuſc.187.
admirabilia,παράδοξα Græce.4.de fin. 120.
admirabile cauſæ genus.1.de Inuent.29.
admirabilitas.2.de Nat.deo.131.
admiratio.ad Q.frat prima,29.
admirationem quæ res moueant & contemptum,&c.2.Offic.50.
admiſſarius.in L.Piſonem,54.
admonitu.5.de fin.5.
ad Mutinam profectus. in Anton. 324.
adoleſcentiam quæ proprie deceant.1. Offic.171.
adoleſcentis acerba,ſenis matura mors. de ſeneċt.65.
adoleſcentes accuſando defendendóque gloriam adepti.2.Offic.69.
Adonidi nupſit Aſtarte.3. de Nat. deo. 81.
adopis.in Antonium,94.
adoptionis ius.pro domo ſua,29.
ad ouum.9.epiſt.20.1.
adrianus quidam legatus Vticæ in Prætorio ſuo cauſtus eſt.3.in Ver 48.
ad Sagram, prouerb.3.de.Nat.deo.17.
ad ſcopulos appellere.pro Rabirio,19.
ad ſenatum deprehenſus.in Piſonẽ,22.
ad ſenatorem relictus.2. in Verrem,14.
ad ſpeciẽ vetuſtatis. de lege Agraria,42.
ad Tibicinẽ Conſules immolabant. pro lege Agraria,91.
aduenientem non eſſe peregrinũ & hoſpitem,magnum eſſe.ad Attic.114.6.
aduerſa quomodo ferenda.1. Offic. 127.
aduerſariũ qui laudat, Deo ſimillimus. pro M.Marcello,5.
aduerſaria. pro Roſc.Comœdo,3.
aduerſum argumentũ.1. de Inuent.106.
aduesperaſcere.7.in Ver.72.& 4. de fin. 126.& 3.de Nat.deo.138.
ad viuum diſerti. pro Cælio,54.
ad viuum reſecare, prouerbiũ. de Amicitia,16.
adulari,paſſiue.1.Offic.129.
adulatio.2.de Nat.deo.236.
adulatio fugienda. de Amicitia,75.
adumbratus vir Pippæ.5.in Ver.65.
aduocationes.3.in Verrem,92.
aduocata.pro domo ſua,95.
aduocati.2.de Orat.166.
AEacidæ bellipotẽtes magis quàm ſapientes.2.de Diuinat.174.
æacus iudex.1. Tuſc.156.
ædes ſacræ quomodo conſecrentur.pro domo ſua,95.
ædes Caſtoris celeberrimum & clariſſimũ monimentũ Romæ.3.in Ver.92.
ædes Caſtoris à Verre ſpoliata eſt ibidẽ.
ædes Caſtoris de manubijs à L. Metello ſtructa.3.in Ver.109.
ædiculæ. pro M.Cælio,12.
ædificiorum qui modus adhibendus ſit. 1.Offic.194.
ædificatiuncula.ad Q.frat.17.8.
ædiles Curules ante decemuiros inſtituti.ad Attic.111.17.
ædilitiæ repulſæ.pro Plancio,42.
ædilitas apud Romanos.2.Offic.83.
ædilitia munera.7.in Verrem,29.
ædilitij iudices.pro Murena,45.
æginetis pollices præciderunt Athenienſes.3.Offic.66.
ægialeus qui abſyrthus.3. de Nat.deor. 65.
ægina Pyræo imminet.3.Offic.60.
ægina, oppidum dirutum .4. epiſtol. 5.10.
ægina inſula è regione Atticæ.3. Offic. 61.
ægritudo,opinio recens mali præſentis. 3.Tuſc.41.& 126.128.item 4.23.
ægritudo,in opiniõe nõ natura.3.Tuſc. 41.47.49.53.57.59.122.& 4.134.
ægritudo an in ſapiẽtẽ cadat.3. Tuſ.11.
ægritudinem in ſapientem non cadere. 3.Tuſc.26.& 137.
ægritudo eſt animi aduerſante ratione contractio.4. Tuſc.23.
ægritudines oẽs genere quatuor, partibus plures.3.Tuſc.43.
ægritudo ſuſcipitur voluntate & iudicio.4. Tuſc.113.
ægritudinis leuatio in duabus rebus cõſiſtit.3.Tuſc.57.
ægritudo in animo eſt, in corpore ægrotatio.3.Tuſc.39.
ægritudo in ſapientem cadere poteſt.3. Tuſc.19.
ægritudo fortitudini repugnat.3. Tuſc. 23.
ægritudo, vt tetra atque immanis belua fugienda.4. Tuſc.67.
ægritudini quæ ſubijciãtur.4. Tuſc. 26.
ægritudo,fons miſeriarum.4. Tuſc.134.
ægritudo vetuſtate tollitur.3. Tuſc.125.
ægrotationes Græci ἀῤῥωστήματα vocant.4.Tuſcul.35.
ægrotatio animi quomodo definiatur. 4. Tuſc.38.
ægrotatio,morbus cum imbecillitate.4. Tuſcul.43.
ægroto dum anima eſt,ſpes eſt,prouerbium.ad Attic.181.6.
ægrotare. pro Cluentio,132.
ægypta,libertus.ad Attic.262.2.
ægypta,Ciceronis ſeruus.16. epiſt. 13.5. & ad Attic.167.
ægyptij mortuos condiunt & domi ſeruant.1. Tuſc.174.
ægyptum Nilus fluuius irrigat & fœcũdat.2.de Nat.deo.196.
ægyptij fere omne genus beſtiarum in deos conſecrarunt.1.de Nat.deo.140. & 3.52.
ægyptij nullam beluam, niſi ob aliquã vtilitatem conſecrauerunt,eodem.
ægyptij diuinandi artem longinquitate temporum cõſequuti.1.de Diui 4.5.
ægypti regnum regis Alexãdrini teſtamento Pop. Rom.factum.pro L. Agraria,49.
ægyptiorum ſuperſtitioſus animaliũ cultus 5.Tuſc.124.& 1.de Nat.deo. 140.
ægiſthi libido.3.de Nat.deo.131.
ælius ſextus cordatus & iuriſperitiſſimus.1.de Orat.98.& 1.Tuſc.29.
æmilius,quære Paulus.
æmulatio in bonam & in malam partem accipitur.4. Tuſcul.27.
æmulari & obtrectare nõ eſſe inutile dicunt Epicurei & Peripatetici. 4. Tuſc. 69.
æmulatio quid.4.Tuſcul.89.
æmulatio riualitati ſimilis.4. Tuſc. 89.
æneæ ſomnium.2.de Diuinat.78.
ænigma Oppiorum.ad Attic.132.6.
æquabilitas dici poteſt, quæ Græce ἰσονομία.1.de Nat.deo.71.& 151.
æquabilitas in omni vita præclara eſt.1. Offic.124.
æquabilitas animi propria fortitudinis. 1.Offic.125.
æquam,atque.5.in Verrem,40.
æquatio bonorum in republica capitalis.2.Offic.108.
æquitatis loci & partes.Top.48
æquitatis vis duplex.part.71.
æquitas iuſtitię maxime ꝓpria.1.Off.92.

æquilibritas, Græce ἰσονομία. 1. de nat. deo. 151
æquitatem ab vtilitate ſeparari non poſſe. 2. de fin. 82
æquimelium. pro domo ſua, 78
ex AEquo & bono. 2. ad Heren. 53
æquum & bonum. pro Cæcinna, 48
ærarium ſanctius. 6. in Ver. 123
ærarius. pro Cluentio, 99
aeris ſitus & effectus. 2. de natura deor. 145
aer Græcum nomen, ſed à Latinis receptum. 2. de nat. deo. 132
aer craſſus & cõcretus, terræ proximus. 1. Tuſcul. 68
aer qui natura eſt maxime frigidus, minime eſt expers caloris. 2. de nat. deo. 39
ære dirutus. 7. in Verrem, 27
aer Iunonis nomine conſecratus. 2. de nat. deor. 95
aer oritur ex reſpiratione aquarum. 2. de nat. deo. 39. & 119
aera infinitum Anaximenes aſſerit, &c. 4. Acad. 209
aer Neptunus eſt Chryſip. 1. de nat. deo. 58
ærumna, ægritudo laborioſa 4. Tuſc. 29
ærumnæ Herculis, id eſt labores Herculis. 2. de finib. 187
ærumnæ quid antiquis. 2. de finib. 187
æs & ferrum duelli non ſunt inſtrumenta. 2. de Legib. 72
æſchylus Gnidius Rhetor. Brut. 175
æſchylus Gnidius Atticus. Brutus, 182. Ciceronis præceptor in Rhetoricis. Brut. 175. Ornato & faceto genere verborum vſus. Brutus, 182
æſchylus non poeta tantum, ſed Pythagoreus 2. Tuſc. 39
æſchines. Brut. 17
æſchines Demoſth. obijcit quòd hoſtias poſt filiæ mortẽ immolaſſet. 3. Tuſ. 105
æſchinis teſtimonium de Demoſthenis actione. 3. de Orat. 118
æſchines Demoſthenem vt putidũ verbis exagitat. Orat. 14
æſchinis & Demoſthenis controuerſiæ cauſæ. Orat. 148
æſchines Mileſius Aſiatico genere, ſed faceto & ornato vſus. Brut. 182
æſchines & Hyperides inter ſe diſſimillimi. Brutus, 157
æſchine oratore nihil diuini⁹ excogitari poteſt. Orat. 148
æſchrio Syracuſanus in Herbitenſibus decumis publicanus. 5. in Verrem, 65 Verris æmulus, eodem
æſculapij tres, eorúmque genealogia. 3. de nat. deo. 77
æſculapiorum primus Apollinis filius quem Arcades colunt. 3. de nat. deor. 77
æſculapius ſecũdus, Mercurij frater qui fulmine ictus, ibidem
æſculapius tertius, Arſippi & Arſinoes filius, ibidem
æſculapius Syracuſis colebatur. 6. in Verrem, 123
æſculapij Epidauri auream barbam demi iuſſit Dionyſius. 3. de nat. deo. 120
æſerninus gladiator apud Lucilium. Orat. 149
æſopi ſeruum fugitiuũ domino remitti mandat Cicero. ad Q. frat. 2. 12
æſopus non ſæpe Aiacem tragœdiã agere ſolitus. 1. Offic. 160
æſopus magno dolore affectus propter ſerui audaciam. ad Q. frat. 2. 12
æſopus, hiſtrio inſignis. 7. epiſt. 1. 4
æſopi Tragœdi, Ciceronis familiaris, ſeruus aufugit. ad Q. frat. 2. 21
æſtimatio, ἀξία Græce. 3. de fin. 31. & 53
æſtimatio. 5. in Verrem, 164
ætas volat. 1. Tuſc. 119
ætatula. de Aruſp. reſp. 38
ætas flexibilis eſt. ad Brut. 17. 4
ætas honeſte ac ſplendide acta affert cõſolationem. 3. Tuſc. 103
ætas breuis ſatis eſt ad bene viuendum. de Seneƈt. 63
ætates heroicæ. 5. Tuſcul. 10
æetas Solis filius dolore turpiter fractus 3. Tuſc. 45
ætas ſuccedit ætati. in Antonium, 318
ab AEtate loci. 1. de Inuent. 52
ætatum genera varia. de Seneƈt. 69
æternitas. 1. de nat. deor. 32
æther Stoicis ſummus Deus mẽte præditus. 4. Acad. 227
æther, Iupiter eſt Chryſip. 1. de nat. deo. 56
æther conſtat ex altiſſimis ignibus. 2. de nat. deo. 132
æther ex aere, & aer ex æthere gignitur. 2. de nat. deo. 119
æther vocabulum à Græcis mutuatur, ibidem.
ætheris ſit⁹ & vtilitas. 2. de nat. deo. 146
æthra ſumma pars cœli. 2. de na. deo. 175
æti Caniculæ ortum obſeruant. 1. de diuinat. 211
æthiops ſtipes. poſt reditũ in Senatu, 12
ætnam, & eam Siciliæ partem Cyclops tenuiſſe dicitur. 7. in Verrem, 114
ætnenſes à Verre vexari. 5. in Verr. 107
ætneorum igniũ eruptione tenebræ per biduum exortæ. 2. de nat. deo. 139
ætna grauı⁹ onus ſuſtinere. de Seneƈt. 4
ætolia in medio fere Græciæ collocata. in Piſonem, 72
Affabre. 2. in Verrem, 9
affabilitas ad conciliãdam amicitiam efficaciſſima. 2. Offic. 68
affecta ætate. 6. in Verr. 85
affecta & perfecta differunt. de prouin. conſul. 16
affectum bellum, ibidem
affectiones animi recte virtutes appellãtur. 2. Tuſc. 75
affectio apud rhetores quid ſit. 2. de Inuent. 251
affectio quid. 1. de Inuẽt. 53. 2. de Inuẽt. 251. Topic. 36
affectus animi talis, qualis homo. de Seneƈt. 4. & 5. Tuſc. 68
de Affectibus mouendis. 2. de Orat. 97.
ex Affectis loci. 2. de Orat. 90. 91
afficere ſtipendio. pro Corn. Balbo, 49
affinis rei capitalis. 4. in Verrem, 65
affinitatis authoritas minor. pro domo ſua, 91
affirmatiue. 3. Offic. 148
afflictatio, eſt ægritudo cũ vexatione corporis. 4. Tuſc. 29
afranius nihili Coſ. ad Atticum, 14. 6
afranius à Menandro multa tranſtulit. 1. de finib. 11
afranius in Hiſpania ſuperatus. 5. epiſt 12. 4
afranij Conſulatus, Pompeij ἀκάματος. ad Attic. 15. 7
afranius Trebonium deuincit. ad Atticum, 147. 13
africa, prouinciarum arx. pro Q. Ligario, 13
africani dictum. 4. in Verr. 19
africani nobile factum. pro Cluent. 106
africani ſtatua. ad Attic. 111. 29
africanus, Lælij & Catonis diſcipulus. 2. de Inuent. 7
africanus ἥρως. 2. de Orato. 150. Brutus, 166
africanus Cyri pœdiã nunquã de manibus deponere ſolebat. ad Q. frat. 1. 34
africanũ C. Carbo interemit. ad Q. frat, 7. 6
afri natio immanis. ad Q. frat. 1. 41
africanus P. Craſſus c o ſ ſ. Brutus, 38
agamemnonis error ad Caicũ, pro Flacco, 56
agamemnoni regi à conſilijs erat Neſtor. 9 epiſt. 14. 4. & ad Attic. 315. 3
agamemnon non Aiacis, ſed Neſtoris ſimiles multos optat. de Seneƈt. 18
agamemnon Iphigen. immolat. 3. Officiorum, 127
agamedes & Trophonius templi Delphici Apollinis ædificatores. 1. Tuſc. 184
agere aſellum, prouerb. 2. de Orat. 183
agathocles rex. 6. in Verrem, 108
agathocles hiſtoricus. 1. de diuinat. 89
agedum conferte. pro P. Sylla, 52
agellos. 3. de nat. deo. 124
agentem nihil omnino nõ eſſe. 2. de nat. deor. 63
ager bene cultus. de Seneƈt. 63
agere animam. pro Roſc. Comœdo, 14
agere de loco ſuperiore. 6. in Verr. 44
agere gratias. poſt redit. ad Quirites, 19
ager Latinienſis. de Aruſpic. Reſp. 18
ager colonus. in Antonium, 202
ager campanus. contra Rullum, 76
ager præneſtinus, ibidem, 78
ager Sabinus, flos Italiæ. pro Q. Lig. 20
ageſilaum virum clariſſimum inſtituit Xenophon. 3. de Orat. 77
ageſilaus Spartiates à quibuſdam fingi ſuam imaginem volebat. 5. epiſt. 12. 22
ageſilaus in ſummo imperio modeſtiſſimus. ad Q. frat. 2. 12
ageſilaus, ſe neque fingi, neque pingi paſſus eſt. 5. epiſt. 12. 21
agis occiditur. 2. Offic. 117
aglaophon & Zeuxis pictores inſignes. 3. de Orat. 15
agnoſco ex me. pro Plancio, 28
agraria lex à Flauio Canuleio promulgatur. 1. ad Atticum, 13. 9. & 14. 4
de lege Agraria Ciceronis orationes. ad Atticum, 16. 5
agri ne conſecrentur. 2. de Legibus, 72
agricolæ laus. 2. Offic. 211. & de ſene. 45
agricolis optatiſſimum eſt ociũ. ad Atticum, 127. 6
agricultura innocentiſſima, & libero homine digniſſima. 2. Offic. 211
agricultura ab omni elegãtia policiore abhorret. 5. de fin. 5
agricolę memorabile exemplum. contra Rullum, 82

agriculturæ laus.pro Roſc.Amer.27
agrigentinorũ leges de Senatu cooptando à Scipione conſcriptæ.4.in Ver.85
agripetæ. ad Atticum,331.2.& 1. de nat. deo.98
agripetę eiecti à Buthrotijs.ad Att.330.8
agrorum diuiſio indigna.2.Offic.55
agros captos Imperator cõſecrat.contra Rullum,56
agrorum partes aliæ peſtilẽtes,aliæ ſalubres.1.de diuinat.137
agyrinenſ.à Verre ſpoliati.5. in Verr.55
ἀγών,contentionis ſtudium.ad Att.11.15
agonis,liberta Veneris.1.in Ver.30
Ahala Seruilius.ad Atic.39.7
Aiacis & Hectoris cõgreſſus.4. Tuſc. 75
aiacem ira ad furorem perduxit.3.Tuſc. 120.& 4.80
aiacem trag.AEſopus nõ ſæpe agere ſolitus.1.Offic.160
aiax quo fuerit animo.1.Officiorum,158
aiax Cyzicinorum.6.in Verrem,119
aiax ſemper fortis, fortiſſimus tamen in furore.4.Tuſcul.80
aiax Homericus eum hilaritate pugnaturus accedit.4.Tuſc.76
aiax ſimplex & impatiens contumeliæ. 1.Officiorum,158
aiacis & Medeæ ſtatuæ apud Cyzicenos.6.in Verrem,119
aio te AEacida, Ennij eſt. 2.de diui. 173
aio deo ara quando conſecrata eſt.1. de diuinat.164
aius Deus,ibidem.& 2 de diuinat.105
Ala axilla.Orat.85
alabãdũ alabãdẽſes colũt.3.de na.deo.68
alaudarum legio.in Antonium,15
alba AEmilius.5.in Verrem,123
alba ipſe ſe ſeurram improbiſſimum exiſtimari vult.5.in Verrem,124
alba à ſeurris ſemper gladiator potius quàm ſeurra appellatus,ibidem
alba C.Verris non ſolum amicus,verũ etiam amator antiquiſſimus,ibidem
alba lacus emiſſus à Rom.quo Veij capi poſſent.1.de diuinat.161
albani tumuli.pro Milone,65
albam lac⁹ emiſſio.1.de diui.161.& 2.104
albani interitus.1.Tuſc.140.141
albinus conſularis Mummij legatus.ad Atticum,285.2
albus color deo præcipuus.2.de Leg.72
albus an ater.in Antonium,59
albutius vt Græculus à Scæuola Græce ſalutatus.1.de finib.13
albutius quære in T.
albutius in Sardinia cũ triũphaſſet Romæ damnatus.in Piſonem,72.
alcamenes Vulcanũ fecit.1.de na.deo.113
alcæus de iuuenum amore ſcripſit. 4. Tuſcul.117
alcæum næuus in articulo pueri delectat.1.de nat.deo.107
alcibiad.ab Eupolide notatus.ad Attic. 111.31
alcibiadi perſuaſerat Socrates inter eum & baiulum nihil intereſſe.3.Tuſc.133
alcibiadis ſomnium.2.de diuinat.111
alcidami oratio de laudibus mortis.1. Tuſc.188
alcidamus Rhetor antiqu⁹ in primis nobilis.1.Tuſc.188
alcmæo Crotoniates Soli,Lunæ,ſyderibúſque diuinitatẽ dedit.1.de nat.deo. 40
alcmæon tragœdia 4.Acad.155
alæ equitum cur dicantur.de re mili.1
alea ludere Romanis prohibebatur. in Antonium,70
aleo.3.de nat.deo.73
aledius.ad Attic.245.2
alexãdrini regis reductio. ad Q.frat.6.3
alexander cur ab Apelle pingi,& à Lyſippo fingi voluerit.5.epiſt.12.22
alexãder ad Achillis tumulũ.5.epi.12.28
alexander Epheſiorum.6.in Ver.119
alexander Macedo, trigeſimo tertio anno obijt mortem.in Antonium,198
alexãder Magnus poſt regis appellationẽ in omnia vitia lapſus.ad Att.283.6
alexandri dictum de Homero ad Achillis tumulum.pro Archia poet.18
alexandrum Phæreũ Thebe vxor occidit.2.de Inuent.229
alexãdri præceptor Ariſtot.3. de Ora.78
alexandrum Lyſippus inſculpſit.4. Acad.151
alexander Clytũ occidit.4.Tuſcul.129
alexander rebus ſecundis vti neſcit.3. Tuſcul.35
alexander apud Solem in delubro pecuniam depoſuit.2.de Legib.65
alexander rebus geſtis patre clarior,humanitate autem inferior.1.Offic.127
alexander Pheræus qualis.2. Offic.34 ad cubiculũ vxoris accedens Barbarũ ſeruum diſtricto gladio præmittebat, ibidem.
alexãder Tyrann⁹ occiditur.1.de diu.94
alexandri magni apud Iſſum caſtra, &c. 2.epiſt.9.7
alexandri ſomnium.2.de diuinat.201
alexãder magnus Imperator haud paulò melior quàm Cicero aut Atticus. ad Attic.208.5
alexander in ſomnis à Dracone herbam edoctus eſt,qua Ptolomæum ſanauit. 2.de diuinat.201
alexã.ſtatua apud Epheſios.6. in Verrẽ, 119
alexander ſummo ingenio,ſumma modeſtia,poſtquam rex appellatus eſt,ſuperbus, crudelis,immoderatus fuit.ad Attic.283.6
alexander poeta non bonus, ſed tamen non inutilis.ad Attic.37.7
alexander quare potiſſimum ab Apelle pingi voluit.5.epiſt.12.22
alexã. Magnus cum occidiſſet Clytũ familiarem ſuum, vix à ſe manus abſtinuit.4.Tuſcul.129
alexandro mors prædicta.2.de diuin.86
alexãdro nato, deflagraſſe templũ Dianæ Epheſiæ.2.de nat. deo.100.& 2.de diuinat.86
alexis,Attici puer humaniſs.ad Atticũ, 127.2
alexis amanuenſis Attici. ad Atticum, 122.3.& 339.1
alfius grauis & firmus quæſtor. ad Q. frat.19
alienare.6.in Verrem,118
aliphira,oppidum nõ admodum vetus. ad Attic.113.5
ἄλις ὀφρύος,prouerbium.ad Attic.34.2
ἄλις σπουδῆς. ad Attic.16.16
ἀλληγορία quæ.Orat 26.51
allienſis pugnæ quàm vrbis captæ funeſtior dies.ad Attic.173.3
alligurius,Cæſaris amicus. 16.epiſt. 18.5
alimentaria lex.8.epiſt.6.12
alites.2.de nat.deo.239
aliud agere.pro L.Flacco,31
aliud ſtans,aliud ſedens,prouerb.Saluſt. in Ciceronem,5
allegationes.3.in Verrem,96
alleuamentum.pro Sylla,50
alleuationẽ nullã ſperat Cicero.9.epiſt. 2.1
alleuatio.1.de finib.63
ἄλλα πέμβλημα,prouerb.ad Attic.116.5
allobrogum legati in ponte Tybris intercepti.in Catilinam,50
alueolus.5.de finib.99
alui ſitus & vſus in animante.2.de nat. deo.104
alui purgationẽ quis inuenit.3. de nat. deo.78
alpes,Italiæ munimentum. de prouinc. conſula.27
alpium altitudo,ibidem
alta.Brut.19
altor.2.de nat.deo.122
alyzia locus citra Leucadẽ. 16. epiſt.4.1
Amalthea ἀμαλθεία Attici. ad Atti. 8.2.ibidem,11.25
amalthea Ciceronis.ad Attic.16.17
amanus mons aquarum diuortio Syriã à Cilicia diuidens.ad Attic.108.4
amanum montem inuadit Cicero.15.epiſt.4.20
amanus mons plenus ſempiternorũ hoſtium.2.epiſt.9.3.& 15.4.23
amans & amator differunt.4.Tuſc 41
amans ſine riuali.ad Q frat.24.6
amandum ſic, vt ſis aliquãdo oſurus,an Biantis ſit ſententia. de Amicitia,53
amandare.7. in Verrẽ,55.& ad Quirit.8
amare quid ſit.2.de finib.125
amare vehementius quàm diligere. ad Brutum prima,1
amanti nihil eſt difficile.Orat.18
amafinius, malus verborum interpres. 15.epiſt.19.4
ambientes, ne hominũ mentes ſibi allicere debent.pro Murena,68
ambiguum ſi ſit.2.ad Heren.48
ambiguorum plura genera.2.de orat.61
ambiguum quomodo defendatur,ibidẽ
ex Ambiguo.1.ad Heren.21
ex Ambiguo facetiæ.2.de Orat.140
ambitio miſerrima eſt.1.Offic.123
ambitio in repub. peſtilentiſſima. cõtra Rullum,89
ambitio, honoris publici comes. contra Rullum,89
ambitio timida.pro Milone,32
ambitus quid.3.epiſt.11.6
ambitus legẽ tulit Cicero. pro L. Mur.4
ambitus tempore Ciceronis immanis. ad Q.frat.16.9
ambitus verborum,περίοδος. Brut. 84. & quatuor membris conſtat.Orat.129
ambulatio.ad Q.frat.17.2
ambulatiuncula.ad Attic.284.2
amentia quid.3.Tuſc.15
amentia,animi affectio,lumine mẽtis carens,ibidem
amentatæ.1.de Orat.125
ameſtratini à Verre ſpoliati.5.in Ver.74
amicitia & fides, duæ ſanctiſſimæ res.

pro Roſc, Amer.66
amicitias coniungit ſtudiorum naturáque ſimilitudo. pro Cluentio,35
amicitia.2. de Inuent.244
amicitia ad beatè viuendum nihil conducibilius.1 de finib.100
amicitia an in voluptate.1.de finib.100, 101.102.103
amicitiam à voluptate ſeiungi poſſe negat Epicurus.2.de finib.131
amicitia ab amando dicta.2. de fin.125
amicitiam non ſpe fructus expetēdam, 2.de fin.126. & ſequitur.1.de nat.deo, 167.& de Amicitia,30
amicitia à Charite nata,1.de natu.deor. 167
amicitia omnibus rebus anteponenda. de Amicitia,16
amicitiam niſi in bonis eſſe non poſſe. de Amicitia,16.58
amicitia an ob imbecillitatem inopiámque deſideranda ſit.de Amicitia,25
amicitiam vſque ad extremum permanere difficillimum. de Amicit.32
in Amicitia eſt verecundia neceſſaria. de Amicitia,69
amicitia eſt diuinarum humanarúmque rerum cum charitate conſenſio.2. de Inuen.245
amicitia æquè neceſſaria ac elementa.de Amicitia,21
amicitia officioſa.2.de Inuen.245
amicitia ſimilitudine morum arctiſſime copulatur.de Amicit.59
amicitia à dijs immortalibus habemus melius nihil & iucundius. de Ami.43
amicitiam,quam in cœlum laudibus effert, funditus euertit Epicurus.2. de finib.128
amicitia ſine virtute eſſe non poteſt. de Amicitia,48
in Amicitia qui ſint fines.de Amicit.50
ſine amicitia omnia corruere,ibidem
amicitia omnes res ipſúmque mundum totum conſtare.de Amicit.52
amicitia in omni genere vitæ iucunda. de Amicitia,68
amicitiæ lex vt ſemper idem velint.pro Plancio,3
amicitiæ immortales,inimicitiæ mortales eſſe debent.pro Rabirio,20
amicitiæ non modo fautrices, ſed & voluptatum effectrices.1.de finib.103
amicitiæ vis.1.de Leg.50.& de Amic.76
amicitiæ peſtis maxima pecuniæ honoriſque cupiditas.de Amicit.33
amicitiæ lex prima, vt neque rogemus res turpes, nec faciamus.de Amicit.41
amicitiæ quatenus venia dari poteſt. de Amicitia,55
amicitiæ proprium monere & moneri. 1.Offic.190.& de Amicit.75
amicit.bona & cōmoditates. de Ami.19
amicitiæ peſtis,aſſentatio.de Amicit.76
amicitiæ ornamentum,verecundia. de Amicitia,69
amicitiæ venenum, odium. de Amic.75
amicitiæ fundamentū,fides.de Amic.57
amicitiæ prouecta ætate iudicandæ, ibi.
amicitiæ fons,eſt bonorum inter bonos beneuolentia.de Amicit.46
amicitiæ condimentum, morum ſuauitas.de Amicitia,59
amicitiæ diſſuendæ q̄ diſcindendæ magis.de Amicitia,65
amici cauſa non peccandū.de Amicit.36
amici, optima & pulcherrima ſupellex vitę.de Amicitia,50
amici noui veteribus nō anteponendi. de Amicitia,59
amici qui qualéſque deligendi. de Amicitia,55
amici quomodo monendi & obiurgandi.1.Offic.190.& de Amicit.75
amicis quatenus obſequendum.3. Officiorum,56
amicorum cōmunia omnia, prouerbiū. 1.de Legib.50
amicorum ſtudia quibus modis parentur de Petitione Conſul.11
amicorum epiſtolas non diuulgandas. in Antonium,34
amicorum vix tria aut quatuor paria.1. de fin.101.& de Amicit.14
amicos in aduerſis cognoſci. de Amicitia,49
amicos quàm diuitias parare laudabiliꝰ, ibidem.
amicum iudicare niſi expertum,difficile eſt.de Amicit.56
amicus certus in re incerta cernitur. de Amicitia,57
ab Amico quid petendum. de Amicitia, 65
amicus vel mortuus diligendus.11.epiſt. 28.4
amicus & amator.5.in Verrem,125
amicus verus tanquam alter idē. de Amicitia,68
amicus niſi vir bonus eſſe non poteſt, ibidem.
ἀμνηστία,præteritarum iniuriarum obliuio eſt. in Antonium,1
amor,flagitij & leuita.author.4. Tuſc. 113
amoribus muliebribꝰ maiorem licentiā natura tribuit.4.Tuſc.116
amor quid ſecūdum Cæcilium & Stoicos.4.Tuſc.113.& 117
amor quidam qui nihil vel parū ab inſania differt.4.Tuſc.118
amor libidinoſus quomodo curandus. 4.Tuſcul.120
amor ſui,naturæ primùm.1.Offic.18
amor & amicitia ab amando dicta. 2.de finib.125.& de Amicit.83
amore maxime flagrauit Rheginꝰ Stoicus.4.Tuſc.117
amoris verbum charum ex quo Amicitiæ nomen.1.de nat.deo.167
amoris furor & perturbatio vehementiſſima.4.Tuſc.120
amor ad beneuolentiam coniungendā princeps.de Amicitia,26
amor verus & fictus non facile dijndicatur.9.epiſt.16.4
amor quatenus in amicitia progrediatur.de Amicitia,34
amphiaraus vt deus habitus.1. de diui. 147.& 3.de nat.deo.66
amphictyones, commune Græciæ conſilium.2.de Inuent.173
amphilochus & Mopſus Argiuorū reges,& iidem augures.1.de diui.146
amphion apud Pacuuiū, vituperata muſica,ſapientiam laudat.1. de Inuē.106
ampliandi.3.in Verrem,18
amplificatio.3.ad Herennium,86.& 105. & Part.20. Eius diuiſio.3. ad Heren. 116.Orat.69
amplificatio rerum & verborū. Part.28
amplificatio,eſt vehemens quædam argumentatio.Part.16
amplificatio ad quid valeat.3.de Ora.58
amplificator.5.Tuſc.15
amplitudo quid.2.de Inuent.244
ampliuagas.3.ad Heren.116
amplo oratori quæ cauenda.Brut.106
amynomachus,Epicurei hæres.2.de fin. 161
anacharſis epiſtola ad Hānonē.5.Tuſc. 130
anacharſis Scythes pecuniā faſtúmque omnem contempſit.5.Tuſc.129
anacreontis poeſis amatoria.4. Tuſcul. 117
anactes,3.de nat.deo.73
ἀναλογία,comparatio,proportio,de vniuerſitate,17
anapæſtus.3.de Orat.102
anapæſtus qui Ariſtophan. Orat.110
anapæſtus Regis potentiſſimi ſenē laudat,quòd ſit inglorius ad diem ſupremum peruentutus.3.Tuſc.98
anatociſmus.ad Attic.110.16
anaxarchus Democritius nullum Nicocreontis ſupplicium deprecatur.2.Tuſc. 89
anaxarchus excarnificatus.3. de natura deo.118
anaxagoras materiam infinitam rerum principium dixit.4.Acad.211
anaxagoras niuem nigrā dicit.4. Acad. 179
anaxagoras de filij morte, Sciebā me genuiſſe mortalem,ait.3.Tuſcul.54.& 98
anaxagoras quid de Deo.1. de nat.deo. 39
anaxagoras Clazomenius ad inferos vndique acceſſum patere reſpon.1.Tuſc. 166
anaxagoræ Clazomenij morientis præclarum dictum,ibidem
anaximander infinitatem naturæ ponit, ea qua omnia gignerentur.4. Acad, quæſt.210. Eius de Deo opinio.1. de natu. deor.38. Lacedæmo. monuit vt vrbem linquerēt,terræmotum prædixit.1.de diuinat.183
anaximenes Anaximandri auditor aera infinitum aſſerit .4.Acad. quæſt. 210. Eúmque deum ſtatuit.1.de nat.deo.38
anceps cauſæ genus.1.de Inuent.29.31
ancharius popularis.pro P.Seſtio,98
anchialus & Caſſander.2.de diuinat.131
anchialus L. Egnatij ſeruus Apuleio commendatur.13.epiſt.46
ancillares.Saluſt.in Ciceronem,5
ancillari. Cice.in Saluſtiū,6.& 5.Tuſc. 81
anconam occupat Cæſar.16.epiſt.12.3
andabatā defraudare, prouerb.7. epiſt. 10.5
andria Terentij à Menandro conuerſa. 1.de finib.7
andricus Ciceronis ſeruus.16.epiſt.14
andromacha Fab.Ennij.4.Acad.42
andromeda ſtella.2. de nat.deo.162.164 & in Arat.1
androgyni ortus fatale monſtrum fuit. 1.de diuinat.159
andro Arthemonis filꝰ cōmēd.13.epi.68

andronem Laodicenſem hoſpitem ſuũ Serouio commendat Cicero, ibidem
ἀνεξία.ad Atticum,98.4
anfractibus.2.de nat.deo.67
anſtactu.2.de diui.189.& ſomniũ.Scip.7
angor, ægritudo premẽs.4. Tuſc. 28.90
angor ab anxietate differt.4. Tuſc.41
anguitenẽs.2.de nat.deo.156.& in Arat. 39
angulata.1.de nat.deo.89
aniliter.3.de nat.deo.133
anicato nullo loco defuit Cicero. ad Atticum,35
animaduertendi & caſtigandi modus. 1.Offic.125
animaduerſores.1.Offic.203
animal omne ſimul vt natum, ſe ſuáſque partes omnes diligit.2. de fin. 57
animam agere & efflare.1.Tuſc.31
animal omne an mortale.3.de nat.deo. 42.43
animantium differentiæ.4. de fin.31.paſtus.2.de nat.deo.180
animantium vita tribus rebus ſuſtinetur.2.de natu. deo.201. reliqua in Beſtia & Belua.
animi quomodo permouẽdi.2.de Orat. 103.& ſequent.
animi quot motus ſunt, tot ſignificationes.3.de Orat.119
animi magni eſt fortiter ferre quæ euenerint.in Antonium,294
animi imago, vultus,&c.ibidem
animi vis quo maior, ꝙ corporis: hoc ſunt grauiora ea quæ concipiũtur animo, quàm corpore.in Anto.294
animi morbi qui ſint hos philoſophi perturbationes vocant.3. Tuſc.14
animi ingenui eſſe cui multum debeas, eidẽ plurimõ velle debere.2.epiſt. 5.4
animi maiores voluptates, & dolores ꝙ corporis.2. de fin.85.&2.de fin.173. & 3. Tuſc.8
animis cœleſte quid & diuinum ineſſe. 2.de finib.180
animus perculſus. pro Milone,46
anima immortalis.de Amicitia,12
anima triplex Platoni.4. Acad.223. 1. 1.Tuſcul.34
animæ propriæ natura ac vis.ſomnium Scip.27
animi vis.1.Tuſc.68.110
animi ſtatus tranquillus quãdo cognoſcatur.5. Tuſcul.26
animi ſedes & ſuſtentatio.1. Tuſc.69
animi immortalitas.1.Tuſcul.112
animi an intereant.1. Tuſcul.121.& ſeq.
animi magni refert, quali in corpore ſint collocati.1.Tuſcul.125
animi beſtiarum quales, ibidem
animi cultura, philoſophia, ibidem
animi medicina ſerius inuẽta, & minus culta quàm corporis.3. Tuſcul.1
animi medicina, philoſophia.3. Tuſ.10
animi morbi, perturbationes.4. Acad. 54.& 3. Tuſc.12. Et quòd plures ſint quàm corporis, ibidem
animi omnis cõmotio, inſania.3. Tuſc. 13
animi ſanitas.3. Tuſc.14
animi ſanitas quædam in inſipientẽ cadit.4. Tuſcul.46
animi fœtus triplex.5. Tuſcul.96
animis à quibus tendantur inſidiæ.1.de Legib.69
animus in ſomnijs viget, & ſenſibus liber eſt.1.de diuinat.128
animi motus duplices.1.Offic.183
animi bene conſtituti propriũ. de Amicitia,44
animi integri nõ vitioſi corporis eſt diuinatio 1 de diuinat.139
animi vitia, prauitates. Paradox.26
animi virtutes voluntariæ & inuoluntariæ.5.de finib.64
animi hominũ incerti.ad Brut.14.4
animi præſtantia. Paradox.16.& de Vniuerſit.34
animi rectæ affectiones virtutéſque appellantur.2. Toſcul.75
animo nihil velocius, celeriúſque.1. Tuſcul.68
animo & corpore cõſtamus.4.de fin 41 & 5.de finib.60
animo valere opus eſt vt corpore poſſis.16.Epiſt.14.4
animo iniuſſu Dei ex cuſtodia corporis non migrandum. ſomn.Scip.11
animorum diſiunctio diſſenſionem facit.contra Rullum,29
animorum in terris nulla origo.1. Tuſc. 102
animorum labes nullo modo elui poteſt.2.de Leg 40
animorum duplex vis atque naturæ.1. Offic.141
animi ingenui eſt cui multum, &c.2.epiſt.5.4
animũ qui vincit, nõ ſolum ſummis viris comparandus, ſed ſimillimus Deo iudicatur. pro M.Marcello,4
animõ, quaſi corporis expertes eſſemus, ſolũ amplexatur Zeno.4. Acad.151
animum ab animo ſolum cognoſci.1. Tuſcul.82
animus mundi.1. Acad.43
animus quibus virtutib⁹ ſit ornatus. 5. de finib.61.64
animus ſui pro ſale, ibidem
animus in homine excellentiſſimus.1. de nat.deo.133
animos exulceratus. pro Deiotaro,4
animus ab anima dictus, & idem cum anima.1. Tuſc.31
animus quid.4. Acad.222
animus Xenocrati, mens nullo corpore, ibidem. Zenoni ignis.4.de fin. 20. & 1. Tuſc.31
ariſtoteli, quinta quædã eſſẽtia,1. Tuſ.36 102. Ariſtoxeno, corporis intentio quædam.32. Empedocli, cordi ſuffuſus ſanguis.30. Euripidi, Deus.101. Xenocrati & Pythagoræ numerus, Dicæarcho & Ariſtoxeno, nomen inane. 34. 39. Democrito, atomi.37
animus quid, & vbi ſit.1. Tuſc.29.30
animus æternus. pro Archia poet.22
animus diuinus potius quàm human⁹. 1. Tuſc.39.81.82. 84.& de Amicit.11
animum, mentem, rationem, conſiliũ, & hæc omnia cura diuina eſſe perfecta.2.de nat.deo.220
animus ex quibus concretus.1. Tuſc.101
animus in capite habitat.1. Tuſcul.110
anim. ſine doctrina, vt ager ſine cultu fructuoſus eſſe non poteſt.2. Tuſc.19.
animus æger ſemper errat.3. Tuſc.8
anim. in duas partes diuiſus ſecundum Platonem & Pythagoram.1. Tuſc.83 4. Tuſc.17
animus humanus decerptus è mente diuina.5. Tuſc.55
animo multis modis variiſque delectari licet.5. Tuſc.155
animus nobis vnde datus. ſom. Scip.11
animus eſt cœleſtis, & cur in corpora ſparſus.de Seneſ.70
animus vnde genitus.de vniuerſit.34
animus ſemper agere cupit.5.de fin.98
animula.4.epiſt.5.14
animoſus, animatus.1. Tuſc.31
anitius Manilius c o s. ſomn.Scip.1
annales leges.in Antonium,198
annales Maximi.2.de Orat.28
annales Pontificis Max.1.de Leg.8
annales Ennij.2.de nat.deo.135
anneus Brochus Senator à Verre per Symmachum Venerium ſpoliatus.5. in Verr.78
annibal quadotus. pro Seſt.125
annibal Marcellum interemit.3.de nat. deo.115
annibalis dictum ad Pruſiam.2. de diuinat.78
annibal.reſpõſum ad Phorm.2.de Orat. 42
annibalem Capua corrupit.contra Rullum,12
annibalis ſomnium de Iunone.2.de diuinat.87
anniceri philoſophi.3.Offic.158
anni inſtitutio.de vniuerſi.41
anniuerſaria ſacra.6.in Verr.75
annij Aſelli filiæ hæreditas à Verre per fraudem intercepta eſt.3.in Ver.73.78
anniuerſariæ viciſſitudines.2. de natura deo.141
annominatio 4.ad Heren.177
annonæ magna vilitas. ꝓ Leg. Mani.31
annonæ differentia.5.in Ver.166
annona Romæ ingraueſcit. pro domo ſua,3
annos natus ad quinquaginta pro Cluentio,88
annus 366.dieb⁹ cõſtat.2. de na. deo.71
annus mag. quando efficiatur.2.de nat. deo.74
annulus ſubſignatorius.ad Q.frat.1.18
annus vertens. ſomn.Scip.25
annulis aureis ſcribæ donabantur.5. in Ver.159
annus fit, vbi ſol ſuum confecit, & peragrauit orbem.de vniuerſi.41
anſa reprehenſionis.pro Plancio,68
anſa ſermonis pro P.Seſtio,17
anſeribus cibaria publice Romæ locabantur. pro Roſc.. Amer.33
ante diem x i i.Calend.in Catil.4
ante diem v i i i.Calend.ibidem
antegreſſæ.de fato,30
ἀντάξιον.1. Tuſc.107
ab Antecedentibus loci. Topic.9
antheros Veneris & Martis filius.3. de nat.deo.80.& ad Attic.209
anthronianam domũ Meſſala emit. ad Attic.8.9
antelucana induſtria.4. Tuſcul.67
antelucanæ cœnæ. in Catil.42
antetuleritis nobilitari. contra Rul.22
anticipatio, πρόληψις Græce.1.de natu. deor.62
anticipatum.1.de nat.deo.102

ἀντίκατον.ad Q.frat.12.2
antigoni epiſtolæ ad Philippū F. ad humanitatem cohortantes.2. Offic.68
antigon⁹,Cn.Octauij libert⁹.13.epi.34.1
antigenidas diſcipulo. Brut.97
anthij librorum copiam habebat Cicero.ad Attic.21.1
antilibanus mons.ad Attic.31.4
antimachi poetæ dictum ad auditores ſuos. Brut.99
antiochia patria Archiæ poetæ. pro Archia poet.3
antiochus,Ciceronis præceptor.Brutus, 174
antiochus rex Populi Ro. amicus præceps è prouincia Populi Rom. exturbatus eſt.6. in Ver.59
antiochi lib.contra Philonē præceptorē.4. Aca.9.21. Luculli præceptor, ibi.
antiochus philoſophus, homo natura leniſſimus.4.Acad.13
antiochus Gabinius libertus condemnatus.ad Attic.85.16
antiochus Commagenus rex. 15.epi. 1.3
antiochi regis de regno dictū.p Deio.25
antiochi.4. Acad.126
antiochi liber de cōcordantia Stoicorū & Peripat.1.de nat.deo.24
antiochi partes efficaciores in Academicis quæſtionibus.ad Attic. 276.2
antiocho academico ſex menſes operam dedit Cicero.Brut.174
antiochus intra montem Taurum regnare iuſſus.pro P.Seſtio,49
antiochus academicus Stoicis germaniſſimus.4. Acad.239. A Stoicis de finib⁹ bonorum diſſentit,ibidem
antiochus quando à Philone diſceſſerit. 4.Acad.125
antioch.cur Academiam veterem reuocarit,ibidem
antioc.Cicero familiariſ.1. de Leg.81.politiſſi.& acutiſſ.ſuæ memor.4. Aca.201
antiochus primus duxit elephantos in Orientem.de re milita.17
antiochus veterum Peripateti. diſciplinam diligentiſſime perſecutus eſt.5. de finib.25
antioch⁹,Pōponij magiſter.1.de Leg.81
antiochus vitam beatam in ſola virtute ponit,ſed nō beatiſſimam.4. Aca.242
antipater hiſtori 2 de Orato.29
antipater Sidonius ex tēpore verſus fundebat.3.de Orat.107
antiopā Rutili⁹ ſemper agere ſolitus.1. Offic.160
antiopa Pacuuij ex Eurip.verſ.1.de fin.7
antipat. Derbetes cōmend.13.epiſt.74
antipater Stoicus in reprehendendo Academicos multus.4.Acad.35
antipater Dialec. opinioſiſs.4.Aca.258
antipa.Cyre. cæci dictum.5. Tuſcul.156
antipater Tyrius Stoicus.2.Offic.126
antipa. epiſtolæ ad Caſſandrum filium ad humanitatē hortantes. 2. Offic. 68
antipater Diogenis Babylo. auditor & homo acutiſſimus.5. Tuſcul.156.eius duo de ſomnijs libri.1.de diuinat.11
antiphon Rhamnuſius.Brut.23
antiphonis artificioſa ſomniorū interpretatio.1.de diuinat.189
antipodes eſſe qui aduerſis veſtigijs ſtēt contra noſtra.4.Acad.220
antiquari.2.Offic.108.& ad Attic.8.6
antiqui homines.pro R.Amer.15
antiquitas.1. Tuſcul.43
antiquit. in multis errabat.2.de diu.107
antiqui philoſophi & Academici & Peripatetici intelliguntur.5.de fin.127
antiſtita.6.in Verrem,89
antiſthenes patientiam & duritiā in Socratico ſermone adamauit.3.de Orat.35
antiſthenes homo acutus magis quàm eruditus ad Atticum,252.11
antiſthenes quid de deo.1.de na.deo.47
antiſthen.lib. qui phyſici inſcrib. ibidē
antiſtius Piſo orat. Cic. tēpo. Brut.171
ἀντίθετα quando numerum oratorium efficiant. Orator 95
antius Trib.pleb.ad Attic.85.8
antonij pugna cum Panſa & Hircio ad Mutinā.10. epiſt.30.1. & inde ſequēt.
antonij ingenij vis.1.de Orat.84
anton, procon. in Cilicia, proficiſcens Athenas diuertit.1.de Orato.40
ant.quātus orator.3.de Orat.18.Brut.71
antonius diſſimulator.2.de Orato.3
anton. orator cur nihil ſcripſerit. pro Cluentio,111
anto.Clodiū interficere vult.pro Mil.31
antonij filius obſes. in Antonium,23
anton.cum C.Trebonio conſilium cœpit interficiendi Cæſaris.in Anto.54
antonius ſcortum. in Antonium,61
antonius virilem togam, muliebrē ſtolam reddidit,ibidem
antonius declamitat.in Antonium,60
antonius prætextatū decoxit, ibidem 61
antonius Clodium petit.in Anto 65
antonij & Craſſi oratorum laus & cōparatio. Brut.71.& 106
antonio nihil iucundius. ad Brutū,17.3
antonij offenſio magis à Zelotypia, q̄ à Ciceronis iniuria nata.ad Attic. 198.2
antonij conſilia turbulenta ad bellū ſpectantia.ad Attic.215.2
antonij literæ odioſæ ad Ciceronē nomine Cæſaris.ad Attic.198.1
antonius epularū magis rationē habēs, quàm aliquid mali cogitet.ad Att.301
antonius Pompeij quæſtor infirmus & inops.ad Attic.128.3
antonius pudore deterritus ad Ciceronē non venit.ad Attic.206.1
anto. Trebonij beneficio ſeruat.10. epi. 28.1
anton .equitatu valet. 10.epiſt.30.10
anto. ad Lepidum cōfugit.10.epiſt.35.1
antonij literæ ad Brutum contumelioſæ.11. epiſt.3.1
antonij à Mutina fuga.11.epiſt.10.4
ant.viſ⁹ eſt vomere,nō dicere.12.epi 2.4
anto.gladiator nequiſſimus.12.epi. 22.1
anton. belli ciuilis caput. 10.epiſt. 19.4
antonius quæſtor factus. in Anto 65
antonij vomitus.in Antonium,74
anto. ſector Pompeij. in Antonium,75
ant.Cæſari diadema imponit.in Ant.90
anton. crudelitas.in Antonium,130
anton.nudus concionatur. in Anto.132
anton. poteſtas & authoritas nō parua. 11.epiſt.3.4
anton.hoſtis iudicatus.in Anto.153
anton.& Catilinæ flagitia. de petitione Conſul.5
anton. Ciceroni denunciat inimicitias. in Antonium,177
anton.Cicero inſidiatur.11.epi.15.1
ant.crudelitas in Cēturiones. in Ant.199
antonium imagines in carcere ſolantur. in Antonium,99
antonium Cicero defendere nō poteſt. ad Atticum,7.6
antonius in cogēdis pecunijs Ciceronē ignominia afficit.ad Attic.7.7
antonij accuſatio in Pompeium à toga pura.ad Attic.128.4
antonius Ciceronem monet ne à Cæſare deſciſcat.ad Attic.198.1
anto.ſibi induxit in animū licere quod vellet.ad Attic.309.4
anton.in Brutos animo peſſimo & infideliſſimo.11 epiſt.1.1
anton. orator ſero ac leuiter Græcas literas attigit.1.de Orato.40
anto.præfectus euocatorum.3.epi.6.15
antonius Octauiani iuuenis cōſilio fractus.10.epiſt.28.8
antronios.Brut.131
antr.Q.Pompeij æqualis fuit. Brut.130
anus in obſcœnam partē.9.epiſt.22.6
anxietas & angor differūt.4. Tuſcul.41
Apage te.5.epiſt.10.1
ἀπέλαυσα.Orat.134
ἀπάθεια an in ſapientē cadat. 4.Aca.136
apellea Venus inchoata.1.epiſt.9.52
appenſum, alias aptum.5. Tuſc.87
aperta narratio.1.de Inuent.42
apamenſis Epheſius.1.ad Q.frat.2.6
ἀπειρία, infinitio Latine.1. de finib.32
apameæ Cicero cōmoratus.3.epiſt.8.6
apameorū querelæ de Cicer.3.epi.7.2
aperias nuncius. ad Attic.77.2
aphya.ad Atticum,80.2
aphilia orator. Brut.92
aphracta Rhodiorum fluctum ferre nō poſſunt.ad Attic.99
aphricanus vt Socrates Ironia vti ſolitus.4.Acad.32
aphricanus ſuperior maxima lætitia affectus Annibale victo.5. de finib.123
aphr.fratris nepos homo perditiſſimus. 1. Tuſcul.126
aphric. Xenophontē Socraticum ſemper in manibus habebat.2. Tuſc.106
aphrican.M. Halienum ſcuto defendit. 4.Tuſcul.76
aphri.domi ſuæ periit.3.de natu.deo.115
aphr.apophthegma.4. in Verr.19. & 2 Officio. 128
aphricanus Pauli F.cum bellica virtute eloquentiam coniunxit.1.Offic.162
aphrican.ſuperior Pauli AEmilij filium adoptauit.1.Offic.170
aphricani abſtinentia. 2. Offic. 112
aphricani ocium & ſolitudo. 3 Offic.1
aphrica pro Aphris,Synedochicos.3. de Orato.91
aphricanus Q.Maximo fratri partē ſuā hæreditatis conceſſit. Paradox.61
aphricanus Lælij & Catonis diſcipulus. 1.de Inuent.7
aphrica,arx omnium prouinciarum.pro Ligario,14
aphri.à C.Carbone interemptus.ad Q. frat.7.6
aphrican. Cyropædiam nunquā de manibus ponebat.ad Q.frat.1.34
aphr. ſtatua Cēſoria & cōſularis.ad Atticum,111.29
aphrican. diuinus.pro Archia poet. 12
aphricani nomen vnde. pro Murena,29

aphricanus philoſophiæ operam dabat vt vix ſentiretur.3.de Orat.50
apis ſanct⁹ AEgyp. bos.1.de nat.deo.111
ἀπόδειξις,definitio.4.Acad.51
apodyterium.ad Q.frat.17.4
apollinares ludi. in Antonium,273
apollini præter cæteros conceſſa vaticinandi ſcientia.1.Tuſc.184
apollinis Pythij oraculo nihil verius. ad Brut.2.5
apollo imberbis.1.de nat.deo.113
apollinis Delphici templi ædificatores.1.Tuſcul.184
apollo qui ſol.2.de nat. deor.98.& 3.68
apollines quatuor.3.de natu.deo.77
apollinis oraculis Chryſippus totū volumen impleuit.2.de diuinat.172
apollinis oracula vana eſſe, eodem
apollonium Græcum execratur Cicero.ad Atticum,77
apolli.oraculum Crœſo redditum ambiguum.2.de diuinat.173
apollinis non eſſe Ennij, Aio te AEacida.2.de diuinat.174
in apollinis tutela Athenas fuiſſe ſcribunt hiſtorici.3.de nat.deo.75
apollon. Pyrrhi temporibus verſus facere deſijt.2.de diuinat.173
apollo nunquam Latine locutus.2.de diuinat.174
apollo Delius.3.in Verr.32
apollo Myronis.6.in Verr.83
apollo in cunis ſudauit.1.de diuin.158
apollo Temnites.6.in Verrem,106
apollodorus pertagus.5.in Verr.62
apollonius Alabandēſis qualis erga diſcipulos quum mercede doceret,indociles nō patiebatur apud ſe operā perdere.1.de Orat.61
apollonius Niconis filius,alias A. Clodius omni argento à Verre ſpoliatus eſt.6.in Verrem,32
apollon. homo pecunioſus.7.in Verr.13
apollodorū Syllum cæteróſque figebat maledictis Zeno.1.de nat.deo.129
apollonius P.Craſſi libertus Cæſari cōmendatur.13.epiſt.17.1
apollonius Molo. Romā legatus miſſus eſt.Brut.172
apollonius Rhetor, philoſophiæ contemptor.1.de Orat.38
apothecæ.in Antonium,76
ἀποπροηγμένα dicta quaſi remota, reiecta.3.de fin.24.& 29
ἀποφθέγματα quæ.1.Offic.146
ἀποφθεγμάτων lib.Cæſa.9. Epiſt 16.80
ἀποφαντικά,negantia. Topic 24
apella libertus F.Galli.7.epiſto 26.1
appellari in litibus teſtiū dictis aut tabulis. pro Rabirio Poſthumo,6
appellitur nauis Syracuſas.7.In Ver 51
appenduntur,non numerātur pecuniæ. in Antonium,97
appella Chius.ad Attic.239.16
appendicula.pro Rabirio,5
appetētes glorię Romani.p Leg.Man.3
appetitio animi,ὁρμὴ.3.de finib.37.item 4.64
appetitus animi,ὁρμὴ.4. de fini.29.& 2. Offic.24
appet.rationi obtēperare deb.1.Offi.196
appetuntur quæ ſecundum naturā ſunt. 2.de nat.deo.44
appetitus.1.Offic.184
appia vis. pro Cælio,26. pro Milo.13.28
appiam viam Appius cæcus ſtrauit. pro Milone,13
appij cæci carmen.4.Tuſc.7
appij νεκρομαντεία.1.Tuſcul.58
appij cæci proſopopeia. pro Cælio,25
appij Cæci ſenectus.de ſenect.33
appietas.3.epiſt.7.13
appio Balbo Cicero gratulatur.6. epiſt. 12.1
appi⁹ Balb⁹ tuba belli ciuilis.6.epi.12.7
appio pulchro Cicero ſuccedit in prouincia.3.epiſt.2.1
appius pulch.M. Bruti ſocer.3. epi.4.4
app.pulch.natura φιλαίτιος.3.epi.7.18
appij pulchri cum Cicerone ſimultas. 3.epiſt.6.16.item 8.4
appius pulcher ambitus accuſatus.3.epiſt.11.7
appij ingratitudo in Cælium.8. epiſt.12
appius reus factus.8.epiſt.6.1
app.Claudius D.Bruto cōmendatur.11. epiſt.22.1
appius pulcher abſolutus.3.epiſt.12.2
appius pſychomantia vti ſolitus.1.de diuinat.214
appius Claudius Cæcus & ſenex pacem cum Pyrrho diſſuadet.3.Offic.115
app.Claud. L.AEmilius Coſs.de ſenect. 37
appius Cæcus nec priuato nec publico muneri ob cæcitatem defuit.5.Tuſc. 157
appius Claudius cæcus orator. Brut.27
appius Claudius orator.Brut.55
app.Claudius Bruti ſocer.Brut.145
appius quanquam cæcus & ſenex,tamē quatuor filios,& filias quinque,& familiam optime regebat. de ſenect.33
appius qui ſe dicacem eſſe vult, nonnunquam in ſcurrilitatem dilabitur. 2.de Orat.136
app.pulchro ſe purgat Cicero.4. epiſt. 13.4
app. pulchri liberalitas.3.epiſt.8.7
appius Cenſor de tabulis & ſignis agit. 9.epiſt.14.10
appius homo ingratus & auarus.8.epiſt. 12.1
appius propilæum Eleuſinæ ædificat. ad Atticum,112.6
app.Cæci oratio de Pyrrh.reg. Brut.30.
appius Claudius in ſermone volubilis & feruidior.Brut.55
appius Claudi⁹ incōſtans.ad Atti.145.5
appij amici ſtulte Ciceronem bene audire velle, vt ille male audiret interpretabantur.ad Attic.111.5
appius Ciceroni iratus, quòd quædam à ſe conſtituta in prouincia mutaret. ad Attic.111.3
app. Ciceroni literas expoſtulatorias mittit,ibidem
app.Ciceroni blanditur. ad Q.frat.14.2.
app.honorificus in Ciceronem.2. epiſt. 12.1
applicatum.4.de finib.56
appoſitior.6.in Verrem,112
apricatio.de ſenect.53
approbatio συγκατάθεσις,figura.4.Acad.71.& 2.ad Heren.40
approbatum, iudicatum 1.de Iouen.64
approbatio argumentat.1. de Iouen.81
appromitto. ad Atticū,88.2.pro Roſc. Amerino,15
appropinquatio.5.de fin.56. de ſenec.61
apronius à Timarchide laudatus.5. in Verrem,131
apronius, delitiæ Verris.5.in Verr.87
apta,pro aptatas.5.Tuſc.99
apta.2.de nat.deo.140
à puero.in Anton.295
apulia magnis terræ motibus conquaſſata eſt.1.de diuinat.158
apuleia lex.2.de Orat.59. & pro Corne. Balbo,38
apuleius Cicer.commendatur. ad Brut. 7.2
appulſu.1.de nat.deo,36.& 2.212
Aqua omnia cōſtare Thales dixit.4. Acad.209.& 1.de nat.deo 37
aqua & ignis interdicatur.p domo ſua, 38
aqua hæret,prouerbium.3.Offic. 162.itē ad Q.frat.11.3
aquarius.de nat.deo.165
aquai.1.de diuinat.25
aquatiles.1.de nat.deo.144
aquatio.3.Offic.77
aquila argentea.in L.Catilinam,17.34
aquila,Iouis nuncius.1.de Legib.2
aquila ſtella.2.de nat.deo.167
aquilij lex de dolo malo.3.Offic.78
aquilij iudiciale regnum. ad Attic. prima,3
aquilius & Tuditanus Coſs.2.de natu. deorum,21
aquilius de dolo malo primus formulas protulit.3.de na.deo.107.& 3.Offi. 78
aquinius poeta Ciceroni familiaris. 5. Tuſcul.90
aquula.1.de Orat.15
Arabes paſtu pecudū maxime vtūtur. 1.de diuinat.154
ara malæ fortunæ Exquilijs conſecrata. 3.de nat.deo.85
aratea quædam.2.de diuinat.21
aratei carminis exordium.2.de Legib.13
aræ Alexandri iuxta Amanum mōtem. 15.epiſt.4.27
ara virtutis.in Antonium,407
aratus de aſtrologia optime ſcripſit.1. de Orat.35
aratus ciuium & reipublicæ ſtudioſiſſimus.2.Offic.118
arabarches Pompeius dictus.ad Att.32.3
aras tenens iurabat.pro L.Flacco, 70
arati Sicyonij ſalutare exēplū.2. Offi.118
arati phænomena Cicero vertit adoleſcens.2.de nat.deo.149
aratus.1.de Orato.35
arat⁹ Sicyonius Methodeo Tyrāno interfecto Sicyoniorum rempublicam liberauit.2.Offic.119
arbitror,verbum teſtis & iurati.pro Fōteio,16
arbitriū aliud quàm iudiciū. pro Roſc. Comœdo,5
arbor infœlix.pro C.Rabirio,8
arbor fici.pro L.Flacco,32
arborem nouellam & vetulam dicimus vigere & ſeneſcere.5. de finib.69.& viuere.1. Tuſcul.88
arbores quādo tēpeſtiue cædantur.2.de diui.49.earum vſus.2.de nat. deo.227
arbuſcula.ad Attic.84.6
arcadum duorum ſomni.2.de diui.101
arcanum,fundus Q.fratris.ad Att. 88.3

arcanum ædificatur.ad Q. fra.8.7
arcem è cloaca facere.pro Plancio,77
arceſſere capitis. pro Deiotaro,21
archagatum Cic. cõmendat.13. epiſt. 33
archelaus,Perdicæ filius,ſuo tẽpore fortunatiſſimus iudicatus.5. Tuſc. 50
archelaus & Caſſander ſimul aſtrologi. 2.de diuinat.132
archela9,Anaxagoræ auditor.5. Tuſ.15
arceſilas,omne animi ſenſúſque iudiciũ reſpuit.3.de Orat 39
arceſilas,Zenonis diſcipulus.1.Acad.50
arceſilæ calumnia cum Democriti verecũdia neutiquã conferenda.4.Aca.29
arceſilas Zenoni obtrectãs,rebus tenebras obducere conatur 4.Acad.31
arceſilas conſtitutam philoſophiam, vt Gracchus rempub. euertit.4 Acad. 30
arceſilas in ἐποχῇ Carneade conſtãtior. 4.Acad.107
arceſilã non obtrectãdi cauſa cũ Zenone,ſed verum inueniendi pugnaſſe.4. Acad.135
arceſilas Zenonẽ vrſit.1.de na.deo.95
arceſilas Socraticũ morem in diſputando reuocauit 2.de finib.3
arceſilas Polemonis diſcipulus in diſputando pertinacior, eiuſdémque ingenij acumen.5.de finib.161
arceſilæ dictũ podagra laborãtis, ibidẽ.
archias Roſcij portentum verſibus cõplexus eſt.1.de diui.134.& ad Att.11.23
archias quando Romam venit.pro Archia poet.3
archias ciuitate donatus à Tarentinis, ibidem.
arch.ex tempore verſus dicebat.pro Archia poet.13
archiæ ſtudia.pro Archia poeta,2
archidem9 Dial. opinioſiſſim9. 4.Aca. 258
archilochium edictum.ad Attic.36.5
archilochus Romulo regnante floruit. 1.Tuſcul.5
archimedes interfectus.6.in Ver.115
archimedes non melius potuit deſcribere.pro Cluen.70
archimedes in puluere quædam deſcribens,patriam non ſenſit eſſe captam. 5.de finib.91
archimedis ſphera diuino ingenio excogitata.1.Tuſ.98
archimedis in cõtemplatione ardor.5. de finib.91
archimedes in imitandis ſpheræ cõuerſionibus plurimũ valuit.2.de na.deo. 126
archimedis ſphera.1.Tuſc.98
archim.ſepulchrũ inuentum.5.Tuſc.91
arch.cum Dionyſio cõparatio,ibidem
archipyrata.2.Offic.56.& 7.in Ver.56
architas Tarentinus philoſophus Crotoniatem inſtituit,3.de Orat.77
architas,Philolai præceptor,ibidem
architæ Tarentini Arati dictum in vilicum præclarum.4.Tuſcul.128
architæ Tarentini oratio contra voluptatem.de ſenect.35
architectari.3.ad Her.127.itẽ 2.de fin.85
architectus ſceleris.pro Cluen.47
arcti duæ nũquam occidentes.2. de nat. deo.150
arctophylax qui bootes.2. de natu.deo. 158
arcturus ſtella,ibidem
arcus cœli quare Thaumante natus.3. de nat.deo.69
à recta conſcientia ne tranſuerſum vnguem diſcedendum.ad Attic.277.2
arenariæ.pro A.Cluen.28
areopagitæ.pro Cornelio Balbo,23
arethuſa,fons.6.in Ver.105
argantonij ætas.de ſenect.63
argentariam facere.7.in Ver.121
argentum purum.6.in Ver.43
argenteum flumen.10.epiſt.35.8
argentũ quis inuenerit.3.de nat.deo.76
argiæ ſacerdotis filij beati.1. Tuſc.182
argo nauis vnde dicta.1.Tuſc.72
argo.2.de na.deo.168.& in Arato,16
argiletanum ædificium.ad Attic.9.11
argumentationes quomodo ſint ornandæ.2.ad Heren.60
argumentatio quid,& qualis.1.de Inuẽ. 60.& 88.Parti.25
argumentationum vitioſarum genera. 2.ad Heren.64
argumentatio neceſſaria.1.de Inuen.61
argumentatio bipertita, tripertita, item quadripertita, & quinquepertita.1. de inuent.75.76.82
argumentationis vitia.1.de Inuen.102
argumentum.1. ad Heren. 23. item 1. de Inuent.40
argumenti concluſiones.2. ad Herẽ. 85. & 4.Acad.52
argumenti definitiones.Topic.5
argumenta.Partit.3
argumentatio quæ dicitur artis expers. Topic.11.Partiti.26
argumentandi duo ſunt genera. Partit. 25
argumẽta quibus locis ducuntur. Topica,6
argumẽtatio,eſt ratio quæ rei dubiæ facit fidem.Top.5
ariarathem o's veterem neceſſitudinem inuitat Cicero vt apud ſe diuerſetur. ad Attic.261.5
aricinæ laus.in Antonium,134
arietare.1.de diuinat.80
aries.2.de nat.deo.153
aricium municipium.in Anto.134
ariminum occupat Cæſar. 16.epiſt. 11.3
ariarathes Ariobarzanis filius regnũ à Cæſare empturus, Romam venit. ad Attic.261.5
ariobarzanis regnum ſpoliatum,ac egẽtiſſimũ.15.epiſt.2.7.& ad Attic. 114.7
ariobarzanes à Pompei procuratoribus grauiter preſſus.ad Attic.111.7
ariobarzanes rex perpauper. ad Attic. 114.7
ariobarzanes cum toto regno Ciceronis opera ſeruatus.ad Attic.108.9
ariobarzanes Popul.Roma. amicus. 15. epiſt.4.14
arioli.1.de nat.deo.77
ariona Metymnæũ delphinus excepit. 2.Tuſcul.112
areopagitarũ decretũ, quẽ Græci, ἀρεοπαγιτικὸν vocant.13.epiſt.1.16
ariſtarchus verſus malos notabat. in L. Piſonẽ,57.Homeri verſum negat quẽ probat.3.epiſt.11.16
ariſtæ.de ſenect.47.
ariſtæi ſignum.6.in Verrẽ,113.Dexionis filius.7.in Verrem,86
ariſtæus liberi filius,olei inuentor.6. in Verrem,114.item 3.de nat.deo.60
ariſtides etiã mortu9 dilect9.5.de fin.111
ariſtides patria pulſus.5.Tuſc.148
ariſtide authore Themiſtoclis conſiliũ repudiant Athenienſes.3.Offic.64
ariſtidis fuga, & quòd vnus omnium iuſtiſſimus fuerit.pro P.Seſtio,124
ariſtippi Socrat. dictum memorabile.9. epiſt.26.4
ariſtippus corpus ſolũ tuetur. 4.Aca.251 Pecuniã in mare piecit.2. de Inuẽ. 251
ariſtippus princeps ponentiũ voluptatẽ ſummũ bonũ.4. Aca,235.& 5.de fin.33 Eius opinio refellitur.2. de finib.61.& ſequent.
ariſtippus Socratis auditor, vnde Cyrenaici.4.Acad.235
ariſtip. Socrat. non dubitauit dolorem ſummum malum dicere.2.Tuſc,21
ariſto,Cicer.familiaris.2.epiſt.17.1
ariſto philoſophus.4.Acad.25
ariſto,Zenonis auditor,4.Acad. 235. & 1.de nat.deo.53
ariſtoni ἀδιαφορία ſummum bonũ.4. Acad.235
ariſto elegans,ſed grauitas in eo deſideratur.5 de finib.23
ariſto Chius.de ſenect.3
ariſto quid de Deo.1.de nat.deo.53
ariſtonis Chij memorabile dictum.3.de nat.deo.111
ariſtolochia herba quæ ab inuẽtore nomen reperit,contra ſerpẽtum morſus efficaciſſima.1.de diui.27.& 2.68
ariſtomache Dionyſij Tyranni vxor.5. Tuſcul.83
ariſtonicũ bellũ quis geſſerit.in Ant.302
ariſtophanes poeta facetiſſimus.2.de Legib.60
ariſtophanes in literis ætatem conſumpſit.5.de finib.92
ariſtophanes poeta nocturna ſacra & deos peregrinos vexat 2. de Legib. 60
ariſtophaneus qui anapæſticus.Orat.110
ariſtonis cũ Cicerone cõtentio.5. Tuſc. 40.49
ariſto,Antiochi frater.4.Acad.25
ariſto ſua adiaphoria omnem vitam cõfudit.3.de finib.77
ariſtoteles quàm diligenter de Rhetoricis ſcripſerit.de Inuen.115
ariſtoteles in rebus vel iudicãdis vel inueniendis acerrimus. Topic.4
ariſtotelis Topica,ibidem
ariſtotelis loci cõmunes.2.de Orat.82
ariſt. Alexãdri præceptor.3. de Orat.78
ariſtotel.dictũ de Iſocrate.3.de Orat. 78
ariſto.cum Iſocratẽ florere videret,mutauit propè totã diſciplinæ formam, ibidem.
ariſtotel. in philoſophia non deterruit amplitudo Platonis.Orat.3
ariſt.in theſi adoleſcẽtes exercuit.Orat. 26
ariſto. duplicem docendi habuit viam. Orat.67
ariſtotel. Iſocrati aduerſatus infenſius. Orat.99.
ariſtotel. ſententiæ de ſapiente Zenoni contrariæ.4.Aca.214. & pro Murc.54
ariſtot.opinio de mundo,ibidem,213
ariſtot. aureum orationis flumen fundens.4.Acad.214

ariſtotel. in philoſohia propè ſingularis.4.Acad.239.
ariſt. nihil acutius, nihil polit.4.Acad. 257.
ariſt. virtutis vſum cum vitæ perfectæ proſperitate cõiunxit.5.de fin. bono. & ma.31.
ariſt.quid de voluptate.2.de fin.bo.169.
ariſt. Platone excepto,philoſophorũ & peripateticorum princeps.5.de finib. 12.& 1.Tuſc.35.
ariſtoteles & Plato contra Stoicorũ paradoxa.pro Murena,58.
ariſtotel. vir ſingulari ingenio ac propè diuino.2.de diuinat.93.
ariſt.diuitias bonum fatetur, ſed nõ magnum.4 de fin.118.
ariſt. quæ de Repub.ſcribit, ipſe loquitur.ad Q.frat.21.3.
ariſtotel. veteres philoſophos accuſans. 4.Tuſc.115.
ariſt. & Theophraſt⁹ cũ philoſophia eloquentiã coniunxerũt.2. de diuin.5.
ariſtotel. inconſtanter de Deo ſentit.1. de nat.deo.47.
ariſt. contumelioſiſſime vexauit Epicurus.1.de nat.129.
ariſtot.artis Rhetoricæ velut Epitomen quandam ſcripſit.2.de inuen.126.
ariſt.inueniendi artẽ,hoc eſt Topicẽ diligentiſſime ſcripſit.Topic.2.
ariſt. in oratione verſum eſſe vetat, numerum iubet.Orat.99.
ariſtot. pigmẽta conſumpſit liber Cice. de conſulatu.ad Attic.16.2.
ariſt.& Theophraſtus plura in rhetorica ſcripſerunt, quàm ipſi Rhetores.1. de Orat.19.
ariſtot.arti Rhetoricæ plura adiumenta ſubminiſtrauit.1.de inuen.11.
ariſt. nõ dialectica ſolõ, ſed & oratoria præcepta tradidit.5.de fin.17.
ariſt.animãtium omnium ortus, victus figuras perſecutus eſt,ibidem.
ariſt.totam rationem de repub. luculẽter explicuit.5.de fin.18.
ariſt.libri ἐξωτερικά.5.de fin.20.
ariſt.Iſocratis gloria motus prudentiam cum eloquentia coniunxit.1.Tuſc.11.
ariſtot. animum, quintam naturam eſſe vult,&c.2.Tuſc.36.
ariſtotel.quid de animo.1.Tuſc.102.
ariſt.quid de Deo.1.de nat.deo.47.
ariſt.nõ laudãdus,ꝙ omnia quæ mouẽtur,aut natura moueri cenſuit, &c.2. de nat.deo.62.
ariſt.diuinus vir,&c.1.de diuinat.93.
ariſtotelis & Iſocratis æmulatio ob diuerſitatem ſtudiorum.1.Offic.6.
ariſtotelis ſentẽtia de ſumptibus. 2.Officiorum,81.
ariſtoxeni ingeniũ in muſicis conſumptum.5.de fin.92.
ariſtoxenis opinio de animo.1. Tuſcul. 31.64.81.
ariſtus,Antiochi frater.4.Acad.25.
arrius,Ciceronis amicus. pro Milo.35.
arrius,Ciceronis proditor.ad Q. frat. 3.12.
arrius conſulatum ſibi ereptum fremit. ad Attic.22.4.
arrius.ad Attic.12.15.& 20 2.
armamentaria publica. pro Rabirio,13.
armamẽtariũ telluris.de Aruſ.Reſp.28.
armati qui.pro Cecinna,44.
arma quæ ſemper valebunt,ibidem.
armarium.pro Cluentio,142.
armorum ſtrepitus in agro Latino. de Aruſp.Reſp.18.
armûm pro armorũ apud vet. Orat.87.
arpinas,fũdus Ciceronis.cõtra Rul.106.
arpinatũ incredibilis fremitus propter Ciceronem.ad Attic.4.2.
arpinates municipes ſuos ſtudioſe tuetur Cicero.13.epiſt.11.1.
arrogantiã, fortem virum maxime dedecere.1.Offic.127.
arrogantia omnis odioſa.1.in Ver.20.
arrogantia ingenij atque eloquẽtia moleſtiſſima,ibidem.
ἀῤῥωστήματα, ægrotationes Latine. 4. Tuſcul.35.
arthabaſdis filia, Deiotari filio deſponſata.ad Attic.109.2.
artemidorus AEthnẽſis princeps legationis.6.in Ver.86.
artemitanorum agrum Sylla publicarat. ad Attic.14.4.
arteria.2.de nat.deo.203.
arteria à pulmonibus vſque ad os intimũ pertinet.2.de nat.deo,123.
artes duæ gloriã pariũt.pro L.Mure.27.
artes alit honos.1.Tuſc.7.
artes & artificia quæ liberalia. 1. Offic. 208.
artes propter ſe aſſumẽdas eſſe.3. de fin. 28.
artem nullam literis ſine interprete & exercitatione percipi poſſe.7.epi.20.3.
artem quam quis,norit, in hac ſe exerceat, prouerb.1.Tuſc.66.
ars quid.2.de Orat.17.
arthemiſia Mauſoli regis vxor luctu & mœrore contabuit.3. Tuſc.127.
articulus,figura Rhetor.4.ad Herẽ.173.
articulorum dolores.ad Attic.3.6.
artium humanitatis cognatio.ꝑ Archia poe.2.
artium omnium finis.4.de fin.31.
artium ab omnibus inuẽtarum vtilitas. 2.Offic.10.
artes quæ liberales & quæ ſordidæ.1.Officiorum,208.
artes virt.ſunt magiſtræ. 4.ad Her.226.
artes,voluptatum miniſtræ,omniũ ſordidiſſimæ,ibidem.
artheoio quidã,Climachias cognomine ſacerdos maximus fauore & dolo Verris factus.4.in Ver.89.
artis definitio in cõmuni.1.de Ora. 46. & 1.ad Heren.3.
ars imitatur naturam.3.ad Heren.131.
ars quibus conſtet.1.de Orat.46.
ars ex multis animi perceptionibus cõſtat.4.Acad.45.
ars ſine ſciẽtia eſſe nõ poteſt.4. Aca.261.
ars nulla quæ à ſe ipſa proficiſcatur.5. de finib.27.
ars vnde efficiatur.2.de na.deo.121.
ars in quibus ſit.1.de diuinat.63.
aruſpices Telmenſes.1. de diuio.154.
aruſpices irridet 2.de diuinat.77.
aruſpicum diſciplina e a Hetruria profecta.1.de diuinat.6.
aruſpicum ars diuina.2. de nat.deo.18.
aruſpicinam oppugnare.ad Attic.17.
artuaſdes,rex Armenius.15.epiſt.2.5.
Aſclapo medic⁹.13.epi.21.& 16.ep.9.5.
aſclepiades medicus inſignis & eloquẽs. 1.de Orato.33.
aſclepiadæ philoſophi dictum memorabile.5.Tuſcul.159.
aſcanio.ad Q.frat.20.7.
ἀσυλγῶς conuiuiũ.ad Attic.27.3.
aſinius Pollio pacis cupidiſſimus. 10.epiſt.31.4.
aſinius Pollio Cæſa. familiariſſ.ibidem.
aſinius in manus militũ delat⁹. ad Att. 231.4.
aſinij Pollio. cũ Antonio amicitia. 11. epiſt.33.4.
aſinius dẽto,&c.occiditur.ad Att.108.6.
aſinius extra portam Eſquiliam perductus occiditur.pro Cluentio,28.
aſinius Pollio in Antonium propẽſior. 11.epiſt.9.1.
aſiæ partes.pro L.Flacco,49.
aſiæ fertilitas.pro Murena,29.
aſia terminus olim Romani imperij.de prouincijs conſula.25.
aſia luxurioſa.pro Murena,10.
aſiani ad monumentum Ciceronis pecunias decreuerunt.ad Att. prima,39.
aſiatici oratores quales.Brut.25.
aſiaticum genus adoleſcentiæ magis cõceſſum,idque duplex.Brut.181.
aſia iuriſdictione maxime ſuſtinetur. prima ad Q.fra.30.
aſiã graui vectigali liberauit Q. Cicero. prima ad Q.frat.38.
aſia Ciceronem mirabiliter excepit.1.ad Q.frat.4.
aſiaticæ dictionis duo genera, ſentẽtioſum & argutum.Brut.181.
aſiatici nomen.pro Murena,29.
aſpendũ, Pãphiliæ oppidũ.3. in Ver.36.
aſpendius citharista.3.in Verrẽ,36.
aſoti.2.de fin.39.
aſoti, ex Ariſtippi i acerbi ea Zenonis ſchola poſſunt exire.3.de nat. deo,111.
aſpergere. pro Cecinna,13.
aſpernati à ſuis aris.pro Cluen,153.
aſpernatio.4. Tuſcul.48.
aſpirabit in Curiam.4. in Verrem,54.
aſpirationis vſus.Orat.91.
aſportauit.3.in Verrem,38.
aſia in balneariis.ad Q.frat.17.3.
aſſeclæ.5.in Verrem,27.
aſſectator.4.in Verrem,19.
aſſenſio animorum.1.Acad.57.
aſſenſio συγκατάθεσις.4.Acad.71.
aſſenſum duplicitet ſuſtinet ſapiens.4. Acad.185.
aſſenſum quo geſtu expreſſerit Zeno.4. Acad.160.
aſſentationẽ fugiendã eſſe.de Amic.75.
aſſentationẽ amat qui ſibi ipſe aſſentatur.de Amicitia,80.
aſſiduitas moleſtiarum ſenſum omnem humanitatis tollit.ꝑ Roſ.Comœ.92.
aſſiduitate opus.1.ad Heren.2.
aſſiduus vnde dictus.Topic.6.
aſſumptiua iurid.1.ad Heren.24.
aſſumptiua cõſtitutio, & eius partes.de Inuen.22.& 174.
aſſumptionis approbatio.1.de Inuẽ.81.
aſſumptio argumentat.ibidem.
aſſyrij ſtellarũ obſeruatores. 1.de diui.3.
aſtarte Venus.3.de nat.deo.80.
aſteria.3.de nat.deo.62.& 67.
aſtra quædam non re, ſed vocabulo errantia.2.de nat.deo.73.

aſtra globata nixu ſe cõtinẽt. 2. de nat. deo.175.
aſtra rotunda, ibidem.
aſtringere ſe ſcelere. in Antonium,158
aſtrologos irridet. 2. de diuinat.146
aſtrorum motus voluntarius. 2. de nat. deo.62
aſtrorum vis quanta. de Fato,12
aſturæ mauult habitare, quàm oullibi Cicero. ad Attic.282.7
aſtypaliſſa Achillẽ colit. 3. de nat. deo. 61
ἄτεχνα argumẽta. Topic. 11. &.26
à teneris vnguiculis. 1. epiſt, famil.6 4
atedius. ad Attic.242.3
ater an albus. in Antonium,59
athelani municipij commendatio.13. epiſt. 8.1
athenagoras virgis cæſus. pro L. Flac.13
athenæ Ciceronem valde delectarunt. 2. de legib.57
athenæ omnium doctrinarum inuẽtrices. 1. de Orat.7
athenis dãnandi rei mos. 1. de Orat.119
athenis optimus quiſque in exiliũ pelli ſolitus. 1. de Orat.31
athenienſes intra vrbem ſepulturæ locũ non dare. 4. epiſt.12.9
athenienſes Reipublicæ defenſores ſem per iniqui & ingrati. pro P. Seſtio,23
atheniẽſes, leoũ gens. pro L. Flac.50
athenienſes Perſarum impetũ ſuſtinere non valentes, relicta vrbe naues aſcen derunt. 3. Officiorum,62
athenienſes 10 AEginetas crudeliter ſæuiunt. 3. Offici.60
athenienſes ſcire quæ recta ſunt, & facere nolle. de ſeneƈt.59
athenienſium claſſis c c c. nauium à Syracuſanis deleta, &c. 7. in Verrem,77
athenienſiũ laus. pro L. Flacco,48
atheo. factũ in teſtẽ grauiſſimũ ſanctiſſi múmque virum. pro Seſtio, 123
de athenarum poſitione certamẽ Deorum. pro L. Flacco,49
athenio ſignifer. ad Atti.27.3
athenis tenue cælũ, vnde acutiores putantur Attici. de Fato,11
athenæ quũ multa eximia diuináque pepererint, tum myſteria ſaluberrima. 2. de Legibus,57
athenienſes primi oratores extiterunt. Brut.13
athenis ſempiterna olea in arce ſeruabatur. 1. de Legibus,2
athenis frumẽtum in populum largitus eſt Cicero. ad Attic.17.2
atheniẽſes Cererẽ colunt. 6. in Verrẽ,96
atheniẽſes omnibus publicis cõſilijs diuinos ſacerdotes adhibebãt. 1. de diuinat.154
athenienſiũ ſemper fuit prudens ſyncerúmque iudiciũ. Orat.13. & pro Roſc Ameri.42
athenodorus Ciceroni belliũ Hypomnema miſit. ad Attic.338.2
athenodorus philoſophus de nobilitate 3. epiſt.7.16
athenodoros Sandonis filius quid de ᾐσχῷ & ἀγελαίῳ, ibidem.
atlas cur cælom ſuſtinere fingatur. 5. Tuſcul.11.
atomi. 1. Acad.9.
atomi corpora indiuiſa quid. 1. de Fin. 26.27.29
atomorum inuentores & defenſores, de Fato,35
atria auctionaria. cõtra Rullum,4
atrei dictũ memorabile. 5. Tuſcul.74
atramẽto ſutorio abſolutus. 9. Epi.21.10
atratus oemo cœnauit. in Vatiniũ,23
atrei & Thyeſtæ fratrum interiurgium & contumeliæ. 4. Tuſcul.125.
attalica peripetaſmata. 6. in Verrẽ,23
attalus Iphemenus Q. Ciceroni cõmendatur ad Q. Fratrem,2.21
attali regis munificẽtia in Publiũ Africanum. pro Deiotaro,11
attalo Aſia donata pro Seſtio,49
atteius Capito fidus Ciceroni in aduerſis fit hæres Antiſthij, &c. 13. Epi.30.5
attendo. 3. de finib.62
attenta vita. pro Roſc. Amer.29
attentos auditores facere. 1. ad Heren.6 item 1. de inuen.33
attenuata dicẽdi figura. 4. ad Heren.151.
attici cõmẽtarius græce ſcriptus de Cicer. conſulatu, &c. ad Attic.16.1
attici cur acutiores, &c. de Fato,11
attici plura genera. Brut.157
atticorum oratorum genus, &c. 2. Tuſcul.5
attice qui vere loquuntur. Brut. 160. & Orat.146
attici facetijs & ridiculis cæteros excelluot. 2. de Orat.120
attici ſales Ro. inſulſiores, 9. Epiſt. 15.4
attici liber hiſtoriarũ, &c. ad Attic. 23. 2
atticus, ſtudiorũ Cicer. ſocius. 7. Epiſt. 31.6
atticorũ dicẽdi genus, &c. Orat.146
atticorũ ſemper propria fuit eloquẽtia. Brut.24
atticorũ propriũ. Orat.49. & 2. Tuſcul.5
atticus quære in Pomponius.
attidius miniſter Verris in decumis. 5. in Verrem,63
attilij Electra. 1. de fin.8
attilij Græca hiſtoria. 3. Offic.157
attilij Calatini elogium. de ſeneƈt.57
attilius Gauianos, &c. pro Seſtio,63
attilius poeta durus. ad Attic.318.4
attilius ſcriptor ferreus, &c. à Licinio appellatus. 2 de fin.8
attilius cũ in agro ſemẽ ſpargeret Conſul eſt ſalutatus. pro Roſcio Ameri.29
attilij Calatini in ſeoeƈtute authoritas. de ſeneƈt.56
attilius eques Rom. à Cicerone conſeruatus. 13. Epiſt.63
attius nanius. 2. de oat. deo.13
attij oanij lituus, ibidem.
attius nouacula cotẽ præcidit. 1. de diuinat.60
An præpoſitio. Orat.89
auaritia ex luxuria creatur. pro Roſc. Ameri.45
auaritia quid. 4. Tuſcul.37. & 39
auaritiæ ſuſpitio vitanda. 2. Offic.84
auaritiæ calumnia. 10. Epiſt. 10.4
auaritia nullũ tetrius vitiũ. 2. Offic.114
auaritia in ſene præſertim turpiſſima. de ſeneƈtute,60
auaritia, violari ſanctiſſima quæque. pro Quintio,21
auctionaria atria. contra Rullum 4
auctionatur. pro Quiotio,11
auctionatus. pro Deiotaro,16
auctio Brinniana. ad Attic.270
auctio L. Syllæ. contra Rullum,60
audacia inter vitia numeratur. de inuẽt. 244
audacia ex auaritia. pro Roſcio Amerino,33
auditor ſtultus, credulus, quomodo diſcerni poſſit à ſapiente iudice. pro Fonteio,10
audientiam facere. 1. in Verrem,23
audire quàm videre acerba tolerabilius. 7. Epiſt.33.2
auditorum genera. Parti.7
auditorũ prudentia, moderatrix ſemper oratorum fuit. Orat.13
auditus & auriũ vſus. 2. de nat. deo,215.
auditi de parẽte. pro Corn. Balbo,7
auerni lacus. 1. Tuſcul.58
auerſa pecunia. 3. in Verrem,23
auerſus à muſis. pro Archia poeta,15
aufius, Appij frater. ad Attic.111.20
aufius, Cic. ſẽper amicus. ad Atti.111.19
augendi quando locus. Orat.69
augurales libri. 3. Epiſt.11.13
auguror opinione. pro Murena.59
augurũ ius preſtantiſſimũ. 2. de Legi.50
auguratio, 2. de diuinat.99
auguribus vſi ſunt antiqui, 1. de diuinat.5.6
auguratus. 1. de diuinat.57.58
augurũ authoritas & dignitas. 2. de na. deo.18
augurum diſciplina. 7. Epiſt.6.15
auiũ dulcedo ducit ad, &c. 4. ad Her.177
auis alba. 7. Epiſt.29.3
aulædos eos eſſe qui citharœdi eſſe non poſſunt. pro Murena,26
auletes rex. pro Rabirio Poſth.17
aulus Albinus hiſtoriam græcam ſcripſit. Brutus,40
auli filium Pompeius ad conſulatũ trudit. ad Attic.11.20
auli filij Cõſulatus Põpeij ὑπώπιον. ad Attic.15.7
auli Gabinij lex. pro L. Manilia,36.37
auliũ Cluẽtium defendit Cic. Brut. 147
aul. Albinus. L. Lucullus Coſs. Brut. 40
aulus Albinus orator. Brut.70
A. Albinus quãdo prætor. 4. Aca.247
aulus Albinus polite, & eleganter locutus eſt. Brut. 70
aulus Allienus legiones Caſſio tradit. 12. Epiſt.12.1
aulus Aurius vir fortis & nobilis. pro Cluentio,16
A. Cornelius M. Valer. Coſs. 1. de diuinat.91
A. Cecinnæ inſigne ingenium. 6. Epiſt. 5.2
A. Cecinnæ Furfano commendatur. 6. Epiſt.9.4
A. Cecinnæ liber contra Cæſarem. 6. Epiſt.7.1
A. Furius poeta. Brut.68.
Aul. Furius poeta, Q. Catuli familiaris. ibidem.
Aulum Fuſiũ cõmendat Cic.13. Epiſt.3.
A. Gabinius Pompeio legatus. pro L. Manilia,43
A. Poſthum. Dictat. dimicat. 2. de nat. deo.8
A. Poſthumius Caſtori, Pollucíque ædẽ dedicat. 3. de nat. deo.17
A. Torquatus filium ſecuri percuſſit. 1.

de fin.35
A. Torquatus vir optimus fortiſſimúſque.2.de fin.115
A. Torquatus apud Anienem cum Gallo pugnat,à detractáque torque nomē inuenit,ibidem.
A. Vari⁹ iudex durior,& eius dictū præclarum.2.de fin.100
Aul. Liciniū Ariſtotelem hoſpitē ſuum regi commendat Cicero.13.epiſt.53
A. Thermus bis Cicerone defendēte abſolutus.pro L.Flacco,76
A. Torquatum efficaciter cōſolatur Cicero.6.epiſt.6.1
aulus Trebonius commendatur Lentulo.1.epiſt.3.1
Aul. Valētius ex interprete Decumanus factus.5.in Verrem,71
Aul. Valentius homo leuis ac egēs,ibid.
Aul. Varroni Tironem libertum cōmendat Cicero.16.epiſt.11.12
aurelius Gallus ab Hirtio prępoſitus.in Antonium,377
Aurelius iniquiſſimo fœnore verſuram facere coactus.ad Attic.339.9
Aureliū tribunal,ad Quiri. poſt reditū.10. pro domo ſua,42. in Catili. 17. & pro Seſtio,27
aurelia lex.in Antoniū,14.& ad Q.frat.3.13
aurelij gradus.pro Cluentio,74
aurelium forum. in Catilinam,17
aures quatenus admouendæ.ad Q.frat.1.18
in aurem alterā ſuſcipere. ad Attic.281.1
aures peregrinantur.pro Milone,24
aures pop.tibiæ ſint Oratori.Brut.100
aures duo permulcent, ſonus & numerus.Orat.93
aures vocū & numerorū iudices,ibidē,92
aurifex.6.in Verrem,49
auriga ſtella.2.de nat.deo.159
aurium iudiciū in homine artificioſiſſimum.2. de nat.deo.216.218. item pro Fonteio,11
aurium voluptati morigerari debet oratio.Orat.90
auricula infima mollior, pron.ad Q.frat.16 5
aurū & argentū in fanis & vrbibus,inquit Plato,inuidioſa res.2.de Legi.72
aurū iudiciū ſuperbiſſimum.Orat.84
aurū ſenſus faſtidioſiſſimus. 4. ad Heren.181
aurō coronariū. contra Rullum,7.62.& in Piſonem,71
aurō Hieroſolimitarum.pro L.Flac.52. de auſpicijs & augurijs.2.de nat.13.1.de diuinat.50.154. improbat ea.2.de diuinat.105
auſpicia ad patres redire non poſſe. ad Brut.5.5.optima quæ. de Seneſt.11
aurepſa,&c.pro Roſcio Ameri.79
aut bibat aut abeat,prouer.5. Tuſc. 166
auctoramentum.1.Offic.209
authoritate & miſeria præditum. 7. in Verrem,85
authoritas eorum qui ſanctè vixerunt. pro Cornelio Balbo,7
authoritatē facere nobiſcū.pro Cecin.75
authoritate domeſtica præditus. pro Cecinna,74
authoritatē optimorum ad quæuis probanda ſemper plurimum valere.1. Tuſcul.42
authores in diſputando non tā quærendi,quàm momēta rationis.1.de nat.15
authoritas & fides nulla,comentitijs rebus adiungenda.2.de diuinat.169
authoritas in bellis adminiſtrādis plurimum valet.pro Leg.Manilia,30
authoritatibus orationū quatenus credendum.pro Cluentio,110
αὔξησις,amplificatio.Orator,69
ἀξία,æſtimatio Latine.3.de fin.31.53
ἀξίωμα,effatum,pronunciatum,Latine.4.Acad.169
axia caſtellum.pro Cecinna,14
axilla ala,&c.Orat.86

B

BAbullio mortuo,Lepta ex trientí hæres relictus.ad Attic.295.4
babylonij contemnendi.1.de diuinat.67
bacchationes.3.in Verrem,22
bacis bœotius per furorem vaticinatus.2.de diuinat.63
baccæ ex quaque ſtirpe funduntur .2. de nat.deo.191
bacillum.2.de fin.57
batulus orator 2.de Orat.23
balbilius,ſubſidium ſenectutis Cicer.ad Attic.317.4
balbus quintum de finibus librū deſcripſit.ad Attic.278 4
balbi Quæſtoris facinora nephanda 10. epiſt.32.1
balbi Cornelij epiſtola ad Ciceronē, de reconciliando Cæſare & Pompeio.ad Attic.186.1
balba locū,vbi hortos ædificaret,Cneus dedit.ad Attic.185.8
balbus minor.ad Attic.219
balb⁹ homo tectus,& nihil min⁹ quàm ocium metuens.ad Attic.319.2
balbutire.5.Tuſcul.109
ballio periurus & improbus leno. pro Comœdo,12.& in Anto.39
balnearia ad Q.frat.17.3
balneæ Xeniæ.pro Cælio,48
bambalio.in Antonium,135
banobal Venerius publicanus.5.in Verrem,75
barbari quidam & immanes ferro decertare fortiter poſſunt, ægrotare nō poſſunt.pro Ligario, 7.& 2. Tuſcul.109
barba Caſſius Cice. ſubuenit. ad Attic.298.3
barbariſmus.4.ad Heren.160
barbarorum crudelitas.pro Ligario,7
barones.ad Attic.98.5
barbula.pro Cælio,24
bardus.de Fato,16
bargulus latro.2.Offic.56
baſilica Pauli magnificentiſ. ad Attic.86.4
baſilica.ad Attic.29.2
baſilij buſtum.ad Attic.128.6
βαθύτης.ad Attic.111.2
batonius Cice. epiſtolam reddidit. ad Attic.119
Beatitas,beatitudo.1.de nat.deo.131
beate viuere, an in ſola virtute ponat.1. Acad.33. 48.53.& 4. Acad.241. plura in VITA.
beate viuere eſt in voluptate viuere.1.de fin. 84. Eſt cum virtute viuere.3. de fin.46
beatus ſomulo. in Saluſtium,12
beatus vir quis Metrodoro.2.de fin.147
beatus ante obitum nemo.2. de fin.138. & 3.de fin 114
beatus quis.1. Tuſc.69.& 4. Tuſc.57
becillinus.de Amicitia,34
bellerophon.3. Tuſcul.106
bellienus,Demetrij verna.8.epiſt.15.4
bellius qui duellius. Orator,86
belli iura.1.Offic.52
bellicum canere. in Antonium,219
belli grauis indicia.1.de diuinat.77
belli genus nō ita neceſſariū vt ſit gerendum,neque ita magnū,vt ſit pertimeſcendum. pro Lege Manilia,13
belli nerui,pecunia.in Antonium,166
belli punici ſecūdi cauſa. in Antoniū,183
belli fortuna anceps.pro Marcello,9
bello iuſtiſſimo pax iniquiſſima præferenda.6.epiſt.6.11
bello ciuili qui delectātur, ex hominum numero eijciendi.in Antonium,342
bello ciuili nihil miſerius.16. epiſt. 11.3
bellorum omnium Mars communis.6. epiſt.4.3
bellorum ciuilium cauſæ .8. epiſt. 14.5
bellorum ciuilium exitus.12.epiſt.18.4
bellorum cum Græcis geſtorum ſylua. pro Murena,29
bellorū omniū exitus incerti.6.epiſt 1.7
belluis ſenſum, appetitū dari.2. de nat. deo.181
belluarum arma.2.de nat.deo.190
belus Hercules.3.de nat.deo 56
bellum expiabile.in Antonium,343
bellum ciuile nullū pernicioſius,quàm Antonianum.ad Brut.15 15
bellum eſt aliquem libenter odiſſe.ad Attic.296.4
bellū affectū.de prouincijs Cōſular.16
bellū à tumultu differt.in Anto.236.330
bellum quatenus ſuſcipiendū.1.Offi.113
bellum nullum iuſtū eſſe,niſi denunciatum antè & indictum.1.Offic.54
bellum duellum.Orat.86
benefacta male locata, malefacta arbitror,Ennius ait.2.Offici.90
beneficentia nihil præſtantius.5. Tuſc. 9.& 1.de diuinat.140
beneficētia eadem eſt quæ benignitas & liberalitas.1.Offici.32
beneficētia maxime ſecūdum naturam. 1.Offic.65
beneficia in quos collocāda.2.Offic.100
beneficia.2.de inuent.205
beneficia quibus rebus cōſtent. ad Atticum,114.10.& 1.Offici.72
beneficia cū fœnore remetienda.1.Officiorum,72
beneficij gratia,onus leuē.pro Plancio, 64
beneficij exprobratio moleſta eſt.de Amicitia,62
beneficium & gratia,cōcordiæ vincula. 2.de fin.185
beneficium non eſſe fœnerādum.de Amicitia,30
beneficiū qui accepit,non ſolum eſſe gratus debet,ſed & is cui poteſtas accipiēdi fuit.de prouincijs cōſularibus,34
bene habet.pro L.Murena,12
bene magna caterua pro Murena,63
bene nūmatus.contra Rullum,62
beneuolētia,amicitiæ fons.de Amic.46

beneuolentia,perpetuitatis cuſtos.2. Offic.32
beneuolentia quomodo concilietur. 1. de inuent.32.& 2.Offic.44
beneuolentia erga nos quomodo conſi deranda.1.Offic.71
beneuolentiæ captandæ rationes. 1.ad Heren.7.& 1.de inuent.32
beneuoli auditores quomodo cõparandi. 1.ad Heren.7
beroan,oppidum.in L.Piſonem,71
beſſi populi.in L.Piſonem,66
beſtiarum differentiæ.1.de nat.deo.144
beſtias ſpecula naturæ appellat Epicurus.2.de fin.55
beſtias non ſemper voluptatem ſectari. 2.de fin.56
beſtiarum animi,&c.5.Tuſcul.124
beſtiarum in ſuis educandis, conſeruandiſque amor & ſolertia.3.de fin.95.& 2.de nat.deo.188
beſtiarũ in quærẽdo cibo ſolertia,ibidẽ.
beſtiæ quanuis nõ deprauatæ,prauæ tamen eſſe poſſunt.2.de fin 56
beſtiæ hominũ cauſa generatæ.3.de fin. 103.& 2.de nat deo.236
beſtijs nullum iudicium eſſe.2.de fin.56
beſtijs de ſummo bono teſtibus vtitur Epicurus.2.de fin.55.& 174
beſtijs ineſſe quibuſdam aliquid ſimile virtutis.2.de fin.66.& 5.68
beſtiam reum ambitus defendit Cic. ad Q.fratrem,7.9
beſtiolæ vnius diei ad Hipanim flu.&c. 1.Tuſc,150
Biantis reſponſum,Omnia mea mecũ fero. Paradox.9
biantis ſententia,an ſit ſic amandum vt ſis aliquando oſurus.de Amic.53
bibliothecã conficit Cicero.ad Attic.4.3 ſignis ornat.7.epiſt.24.6
bibliothecam Attici ſibi ſeruari petit Cicero ad Attic.6.5
bibulus in Amano cohortes amiſit. ad Atticum,108.6
bibulus legem viariam & alimentariam iactans,ibidem.
bibulus quoad hoſpes fuit,pedem porta non extulit.ad Attic.122.7
bibulus Archilochia edicta proponit.ad Attic.35.5.& 36.5
bibulus in cœlo eſt,&c.ad Attic.34.3
bibulus Pompeiũ ab inſidijs caueat monet.ad Attic.39.3
bibulus Ciceroni iniquus.2.epiſt.16.12
bibuli impudẽtiſſimæ ad Senatũ literæ. ad Attic.122.7
bibulum ſemiuiuum reliquerũt Parthi. ad Attic.122.11
bibulus ſtulte affectãs gloriã,ſtulte exercitum perdidit.ad Attic.108.6
bibulus in prouincia Ciceroni moleſtus non erat.ad Attic.116.4
bibulus Veientonẽ præfecit,in dicendo tardior.ad Attic.123.9
bicorpor.2.Tuſcul.38
bidis oppid. Siciliæ prope Syracuſas. 4. in Verrem,38
bini verbũ Græce obſcœnũ. 9.epi.22.10
bionis facetum dictum de luctu, &c. 3. Tuſcul.105
bipedum nequiſſimus, prouerbium.pro domo ſua,38
bis ad eundem lapidem offendere,prou. 10.epiſt.20 2
biton & Cleobis fratres,&c.1.Tuſc.183
bithyniæ ſocios commendat Cicero.13. epiſt.10.1
bithyniæ regnũ publicum factũ populi Romani.contra Rullum,49
bithynica publican. ſocietas.13.epi.10.1
Βλαμματα, detrimenta Latine. 3.de fin 105
blanditia ſing.pro Plancio,24
blandenius Zeuxis matricida.ad Q. fratrem,2.5
blandenona.ad Q.fratrem,16.1
bloſſij.contra Rullum,92
Bœotus Stoicus.2.de diuinat.69.22
bœotij vates ex gallorũ gallinaceorũ cantu Thebanis victoriam prædicebant. 2.de diuinat.83.& 2.128
bogudis regnum.10.epiſt.32.1
bonæ deæ ſacrarũ vbi.pro Milone,65
bonitas.Partit.41
bonitas ſumme popularis. pro Ligar.23
bonæ fidei iudicia.3.Offic.74.& ſequẽt.
bonitas & gratia in deo.1.de na.deo.161
bonæ deæ ſacris viris intereſſe nefas eſt. pro domo ſua,81.& de Aruſpi. 7.& 33
bona non recte maiores appellaſſe pecuniam,& huiuſmodi.Paradox.8
bonorum duo genera.Partit.46
bonorum finis quis.1.de fin.44. Eius fines varij.2.de fin.59
bonorum finis,ibidem.Stoic.ſecundum naturam viuere. 3.de fin. 39. item 5. de fin.43. cum voluptate viuere. 1.de de fin.62.& 65
bonos interitu ſuorũ quàm grauiſſime mœrere oportet.3.Tuſc.106
bonorum tria genera ſecundum Peripateticos.1.Acad.32.57.& 5.Tuſc.107
bonum quid ſecundum varios.1. Acad. 10.Zenonem,4.Acad.235.& 4.de fin. 97. ſecundum Herillum,4.Acad.223. Ariſtippum,Calliphonem, Diodorũ, Academicos,Carneadem,4 Acad.235. Hieronymum,4.Acad.236.& 5.Acad. 251. Polemonem,4.Acad.237.& 4.de fin.13.Metrodorum,2.de fin.147.Diogenem,3.de fin.52
bonũ ſolum quod honeſtum. 1. de fin. 93.& 3.15.item 3.Offic.13.& Parado.7
bonum quid.Paradox.9
bonus nemo niſi ſapiens.4.Tuſc.87
bonus vir nunquã non beatus.pro domo ſua,74
bononia, vrbs Galliæ.12.epiſt.5.4
bootes qui arctophylax.2.de na.deo.158
botea,oppidum.ad Attic.333.7
bos eliteilas,prouer.ad Attic.102 3
boues aureo ſeculo interficere nephas erat.2.de nat.deo.238
βοῶπις.ad Attic.24.1
boum vtilitas.2.de nat.deo.237
βούλησις,voluntas Latine.4.Tuſc.20
Brachatus.pro Fonteio,19
braſſicæ vitibus peſtiferæ.2.de nat.deo. 179
brennus,Gallorum dux.1.de diuina.136
brenno,eiúſque copijs gallicis,quid contigerit.1.de diuinat.138
breuitas,figura.4.ad Heren. 239.& 1.de inuent.46
breue faciam.in Saluſtium,2
breuitatis imitatio ſæpe vitioſa.1.de inuent.41
breuitas quibus rebus conficiatur. partitio.11
breuia Stoicorum.4.de fin.79
breuitas in ſentẽtia laudatur.3 de Le.58
breuitas in partitione.1.de inuent.46
breuitas in aliqua parte dicendi laus eſt, in vniuerſa laudem nõ habet.Brut 24
breuitatis magiſter,Brutus. 11.epiſt.15.2
breuis narratio.1.de inuent.41
breuis oratio.Partit.19
brinniana auctio.ad Attic.270.1
brinnianus fundus.ad Attic.297.2
britanniæ aditus muniti molibus mũis eiúſque inopia ad Attic.86.4
brogitaro fanum magnæ matris venditum.pro Seſtio,47
brogitarus Gallogræcus. de Aruſpic. reſpon.25
brulla talis mirũ in modum delectatus eſt.3.de Orat 50
brũdiſinæ coloniæ natalis,eiúſque in Ciceronem officia.ad Attic.70.5
brundiſinorum in Ciceronẽ graritudo. pro Seſtio,114
brundiſinæ coloniæ natalis,eodem.
bruti eloquentiæ ſtudia & præceptores. Brutus,186
bruti epitome,&c.ad Attic.235.4
bruti oratio in concione Capitolina habita.ad Attic.321.5
bruti de Octauio iudiciũ.ad Brut.16.2
bruti animus liber.ad Brut.16 8. & ſeq.
bruti fuga.in Antonium,6
bruti cauſa Cicero in prouincia fecit omnia.ad Attic.113.17
bruti epiſtola ad Atticum non prudenter ſcripta.ad Attic.241.3
bruti iudicium de optimo genere dicendi.ad Attic.118.3
bruti ſententia de bellis ciuil.13.epi.39
bruti clementia minime ſalutaris in bello ciuili.ad Brut.2.3
bruto propter ſingularẽ incredibilémque virtutem eius in primis fauet Cicero.ad Attic.313.2
brutũ cur tantũ amet Cicero.2. epi.12.4 & 9.epiſt.14.11.Eius virtutes,ibidem.
brutum Galliæ præfecit Cæſar.6. epiſt. 6.24
brutũ omni ſtudio,authore Attico,complexus eſt Cicero.ad Attic.111 5
brutum nõ minus diligit Cicero quàm Atticus.ad Attic.106.6
brutus in philoſophia & tritiſſimus excelluit.1.Acad.18.& 3.de fin.9
brutus primus conſul.2.de fin.106
brutus Ciceronis liber.2.de diuinat 4
brutus nunquã niſi arroganter Cic. ſcribit.ad Attic.111.15
brutus Attico humaniſſime ſcribere ſolitus eſt.ad Attic.111.24
brutus liberꝰ ab Ariobarzane tractatus quàm Pompeius.ad Attic.114.7
bruttiꝰ frugi,ſeueráque vita.16.epiſt.21.9
brutus etiam Antiochius fuit.ad Attic. 282.4
brut. quàm ruſtice egit,quòd in villa Ciceronis eſſe noluerit.ad Attic.252.2
brutus & Caſſius conſilium à Cicerone magnopere exquirunt. ad Attic.233.6
brutus nõ contra officiũ fecit,quũ Collatinum collegam expulit.3. Offic.53
brutus Ariſtũ Antiochi fratrẽ frequenter audiuit.1.Acad.18.& 5.de fin.15

brutus quid velit, magni refert, inquit Cæſar. ad Q. frat. 5.3
brutus in cauſa Pōpeij acriter verſatur. ad Attic. 212.2
Bucula Myronis. 6. in Verrem, 19
bulbus homo nequam, improbus, flagitioſus. pro Cluentio, 79
buleutherium locus clariſſimus Syracuſis. 4. in Verrem, 35
burſa homo ſordidus. 7. epiſt. 2.3
buſtum τύμβος. 2. de Legib. 101
buſtum Baſilij locus. ad Attic. 128.7
buſtuarius gladiator. in Piſonem, 14
buthroti domū parau. Atticus. ad Atticum, 21.2
buthrotis immunitatē petit Atticus. ad Atticum, 341.2. & 343.3
buthrotium agrum proſcriptū Atticus à Cæſare redemit. ad Attic. 343.3.4
Byzantiarum virginū facinus. de prouinc. Conſul. 5

C

Cachinnatio vituperatur. 4. Tuſc. 107
cadauera oppidorum. 4. epi. 5.12
caducæ hæreditates. in Antonium, 276
caduceus. 1. de Orat. 100
Cæcitatē malum non eſſe. 5. Tuſc. 155
cæcilia Attici filia. ad Attic. 115.3
cæcilia Baliarici filia. 1. de diuinat. 8
cæciliæ Metelli omē, &c. 1. de diuin. 168
cæcilia Sex. Roſcij nepotis filia, ad quā confugit ipſe. pro Roſcio Amer. 16
cæcilia Baleatis filia ſpectatiſſima fœmina. pro Roſcio Amerino, 87
cæcilia, Metelli filia. 1. de diuinat. 167
cæcilia lex. in Antonium, 168
cæcilianus pater. pro Cælio, 28
cæcilij Metelli legibus ferendis, author Pompeius. ad Attic. 147.4
cæcilij Synephebi. 1. de fin. 7
cæcilius malus Latinitatis author. ad Atticum, 123.14
cæcilij locus. pro Cælio, 28
cæcilius facile ſūmus comicus inter Latinos habetur. Orator, 142
cæcilium colit & obſeruat Cicero. ad Attic. 35.1
cæcilius baſſus. 12. epiſt. 18.2
cæcilius & Pacuui⁹ male Latine locuti. Brutus, 139
cæcilius auunculus Pomponij Attici. ad Atticum, 1.7
cæcilius improbe patrociniū Ciceronis contra Satyrum amicum implorabat. ad Attic. 1.7. eum Cicero tuebatur. ad Atticum, 35
cædere ſaxis. 3 in Verrem, 48
cædes Ro. ob Cicer. reuocandum. pro Cælio, 64
cælio adoleſcenti cui tradiderit prouinciam. 2. epiſt. 24.5
cælius ad ſcribēdas lit. piger. 8. epiſt. 1.2
cælio ædili gratulatur Cice. 2. epiſt. 10.5
cæliū monet Cicero: vt qui alios accuſet, cautius viuat. ad Attic. 1.34
cælius accurate ſcripſit ad Ciceronē de Pantheris, ibidem 33
cælius Antipater qui ad Læliū ſcripſit, imperite ſe excuſat. ad Attic. 116.4
cælius Cic. monet ne à Cæſare deſciſcat ad Pompeium. 8. epiſt. 15.1
cælius hyſtoricus qualis. 2. de Orat. 29
cæliū prouinciæ præficit. ad Atti. 116.4
cæpiones oratores. Orat. 91
cærellia Ciceronis neceſſaria. 13. epiſt. 73
cæſa & porrecta. ad Attic. 106.2
cæſar Cice. ſibi legatum volebat. ad Atticum, 34.8
cæſar mitis eiuſque mores. 6. epiſt. 6.16. & 7.9
cæſar victor qualis futurus. 9. epiſt. 16.3
cæſar acriter taxatur. 2. Offic. 125
cæſar cum bouem immolaret ſine corde inuentus eſt, idque præſagium mortis Cæſaris fuiſſe. 1. de diuinat. 194
cæſar Catuli frater ſale & facetijs omnes ſuperabat. 1. Offic. 186
cæſar Deiotaro quàm inimicus. in Antonium, 95. item 2. de diuinat. 119
cæſar conſulatum petit. ad Atic. 12.15
cæſar Brundiſij Pompeium oppugnat. ad Atti. 186.1
cæſar Cic. hortatur ne ſe Pompeio coniungat. ad Attic. 155.4
cæſar Euripidis verſus ſemper in ore habuit. 3. Offic. 109
cæſar impudenter Galliam per x. annos vl obtinuit. ad Attic. 128.13
cæſar gloriæ auidiſſimus. in Piſonē, 46
cæſari incertū Phalarimne an Piſiſtratum imitaretur. ad Attic. 138.3
cæſar monſtrum horribile vigilantia & celeritate, &c. ad Attic. 153.7
cæſar omnem pecuniam priuatam & publicam exhauſit. ad Attic. 134.3
cæſar in foro cōbuſtus, &c. ad Atti. 306.1
cæſar non recuſat Tyrannus appellari. ad Attic. 195.3
cæſar Pompeiū à Cicerone diſiunxit. in Antonium, 45
cæſar Paris dictus quare. ad Attic. 13.7
cæſar quantus orator. Brut. 126
cæſar quos honores Ciceroni obtulit. de prouincijs conſular. 23
cæſar Sylla pernicioſior. 2. Offic. 37
cæſar ſeipſum vicit. pro M. Marcello, 7
cæſar egregius puer. 10. epiſt. 28.7
cæſar neſcio quo pacto Ciceronem mirabiliter ferebat. ad Attic. 314.9
cæſar Ciceronem reuocat ex AEgypto. pro Q. Ligario, 4
cæſar omnium oratorum elegantiſſime locutus eſt. Brut. 136
cæſar Piſon. gener Epicureus. in Piſonem, 47
cæſar Octa. boni ingenij, ſed ſpe honorū deprauati. ad Brutum, 17.4
cæſar iunior exercitui ſuo imperare nō poteſt. 11. epiſt. 10.7
cæſar Syllanas venditiones ratas eſſe voluit. 13. epiſt. 9.4
cæſar minaces & acerbas literas ad ſenatum ſcribit. 16. epiſt. 10.4
cæſar iunior Antonio nimium æquus. 10. epiſt. 24.13
cæſar Corfin. Domitiū obſedit. ad Atticum, 147.10
cæſar Tyrānidem exercens opprimitur. 2. offic. 31
cæſar ob ſuſpitionem vxori nūcium remiſit. ad Attic. 8.5
cæſar vnus vere inuictus. pro M. Marcello, 7
cæſare victore nihil moderatius. 4. epi. 4.7
cæſaris dicendi genus. 2. de Orato. 55
cæſaris oratio qualis. 3. de Orato. 17
cæſaris libri de ratione latinæ eloquentiæ. Brut. 137
cæſ. de Cicer. teſtimonium. Brut. 138
cæſ. cōmentarij Cicer. probati. Brut. 142
cæſ. volūtas de bello quæ. ad Atti. 133.2
cæſari qui & quāti honores decreti. pro M. Marcello, 3
cæſari imponit diadema Anto. in Antonium, 90
cæſari omnia quæ poſtulat, cumulate offeruntur. ad Attic. 135.5
cæſar ſacrificāti oſtentū. 1. de diuina. 194
cæſaris erga Cicer. humanitas. 4. epiſt. 13.7
cæſaris & Pompeij cauſæ. 9. epiſt. 14.5
cæſ. Octa. qui decreti honores. ad Brutum, 15.7
cæſar bello ciuili Ciceronem ad pacem hortatur. ad Attic. 139.4
cæſar natura haudquaquam crudelis. 6. epiſt. 14.5. & ad Attic. 188.1
cæſar Syllam ſe non imitaturum proteſtatur. ad Attic. 177.2
cæſar nihil niſi ſæuum & atrox cogitat. ad Attic. 195.2
cæſar vir optimus & liberaliſſimus. ad Attic. 259.2
cæſar virtuti & ingenijs fauet. 6. epiſt. 6.17
cæſar Marcelli necis innocēs. ad Attic. 268.3
cæſar in rebus publicis gerendis acer. 8. epiſt. 15.1
cæſ. Quintū fratrem magnificentiſſime tractat. ad Attic. 87.3
cæſ. contra Aruſpicū ſententiā in Africam fœliciter tranſmiſit. ad Atti. 24.2
cæſ. iunior nimis euectus à Cicerone. ad Brut. 16.2. & 17.5
cæſaris mentem fortuna non excitauit. pro M. Marcello, 2
cæſarem contra Rempub. aluit & armauit Pompeius, &c. ad Attic. 147.3
cæſarem omnes boni occiderunt. in Antonium, 50
cæſaris ſtatua. 12. epiſt. 3.1
cæſaris ad Clodium literæ. pro domo ſua, 17
cæſaris lex iuſtiſſima. in Piſonem, 28
cæſaris & Ciceronis diſſenſio in republica atque recōſiliatio. in L. Piſonem, 61
cæſa. lex de iudicijs & prouincijs. in Antonium, 14.18
cæſaris leges de vi & maieſtate. in Antonium, 15.17
cæſa. ad regnandum ſtudia & labores. in Antonium, 46
cæſa. Octauij & Pōpeij compar. in Antonium, 195
cæſa. ad tuendam (vt aiebat) dignitatem ſcelera. ad Attic. 130.2
cæſa. literæ ad Cicero. ad Attic. 155.6. & 274.1. item 199.1
cæſari imperari non poteſt, nec Cæſar ſuis. 11. epiſt. 10.8
cæſa. conditiones ſenatui oblatæ. 16. epiſt. 11.5
cæſaris Octauij factum Cicero defendit. 11. epiſt. 7.3
cæſarem iuniorem alioqui probum incitabant amici. ad Attic. 126.2
cæſarem & Pompeiū grauiter taxat Cicero. ad Atticum, 195.3
cæſare Tyranno ſublato tyrannis mā-

ſit.ad Atticum,312.2
caſ.victore nihil moderati⁹.4.epiſt.4.7
cæſari Octauiano crimen ab Antonio confictum.12.epiſt.23.2
cæſari omnia ſecūdiſſima acciderūt, Pompeio aduerſiſſima.ad Attic.199.2
cæſari poema dicare inſtituerat Cicero. ad Q.frat.21.3
cæſari clementiam malo fuiſſe.ad Atticum,320.2
cæſari iuniori ſtatuam Philippus decreuit.ad Brut.15.10
cæſaris ἀρχιθηγυμόνων 9.epiſt.16.10
cæſaris cōſilium victoria diuturna vtendi.Et ſe Syllam non imitaturum proteſtatur.ad Attic.177.1
caſ.facta,ſcripta,dicta,promiſſa plus valebant mortui, quàm viui. ad Atticū,306.1
cæſa.columna euerſa.ad Atti.313
cæſaris & Pōpeij diſcordiæ.8.epiſt.14.8
cæſaris iuſtitia & clementia.6.epiſt.11.12
cæſaris virtus & grauitas in ſummo dolore,ibidem.
cæſa dicēdi genus acutum & vſitatum. 2.de Orat.55
cæſa. acta pacis ocijque cauſa acerrime defendere ſolebat Cicero. ad Atticū,342.1
cæſa.amicorum cathalogus.6.epiſt.12.3
cæſaris pueri mirifica indoles virtutis. ad Brut.3.1
cæſonius competitor in cōſulatu Ciceronis.ad Attic.1.2
Caieta Cice.ad Attic.1.11.& 2.3
caius Accius Piſauren.orator. Brut.147
caius Accius Sulmone portas aperit.ad Atticum,148.3
C.Aculeo iuriſperitiſſim⁹ Ciceronis materteram vxorem duxit. 1,de Orat.94
C.Albinius ſenator,&c.13.epiſt.9.2
C.Amafanius.4.Tuſcul.11
C. Andronicus Puteoianus Ciceroni familiaris.ad Attic.103.4
caius Anitius Ciceroni famil.12.epiſt.21
C.Antonij cauſa.pro Flacco,73
C.Antonius Ciceronis collega.pro Cælio,58
C.Aquilij iudicium de dolo malo quod protulit primus.3.de oat.deo.107
C.Aquilij laus & authoritas.pro Quintio,51
C. Aquilius Gallus Seruij Sulpitij præceptor.Brutus,79
C.Aquilius iudex in cauſa Publij Quintij.pro Quintio,2
C.Arrius Ciceronis vicinus,&c.ad Atticum,29.2
C. Atheius notatus,&c.1. de diuinat.56
C.Attei capitonis cōmenda.13.epi.30.4
C.Attinus Q. Metelli bona cōſecrauit. pro domo ſua,94
C.Attius Pelignus.ad Attic.148.4
C.Auianius Hammonius. 13.epiſt.22.4
C.Auianius Philoxen.cōmend.13.epi.36
C.Auian.Flaccus commend.13. epiſt.36
C.Auianius Anienus commendatur.13. epiſt.28.2.& 22.1
C.Aurelius L.F.cōmendatur.13.epi 41
C. Aurelius, L. Octauius c o s s.3.in Verrem,92
C.Aure.Oreſta orator inſignis.Brut.48
C.Bilienus orator.Brut.91
C.Bloſſij nefaria vox. cōtra Rullum,92
C. Cæcilius Stalenus iudex ab vtraque parte corruptus.pro Cluentio,61
C.Cælius diſertus.Brut.85
C.Cælius Cicer.quæſtor.3.epiſt.18.1.& ad Attic.113.17
C.Cæiius homo nouus nobiliſſimus in petitione prælatus, & eius dicēdi mediocritas. 1.de Orat. 58. item de petitione conſula.8
C.cælius iudex abſoluit eum qui Luciū poetam nominatum in ſcena læſerat. 2.ad Heren.53
C.cæpaſius orator.Brut.130
C. cæſaris lex repetundarum.pro P.Seſtio,118
C.cæſari quanti decreti honores.pro Cornelio Balbo,49
C.cæſaris & Cice.reconciliatio. de prouinc.conſul.20
C.cæſaris virtutes.pro C.Rabirio,26
C.cæſaris laus.pro M.Marcello,2
C. cæſ. C.F. pontifici, qui honores decreti. in Antonium,197
C. cæſar homo humaniſſimus miſerè à Cinna occiſus.5.Tuſc.78
C.cæſaris mors,ibidem.
C.cæſaris temeritas,&c.1.Offic.39
C.cæſaris L.filij induſtria.2.Offic.151
C.cæſaris elaborata eloquentia,ibidem.
C.cæſaris propter regna omnia iura diuina & humana peruertit.1.Offic.39
C.cæſaris vox præclariſſima. pro Marco Marcello,14
C.cæſaris ſententia de cōiuratione Catilinæ.in Catilinam,81
C.cæſaris crudelitas,lenitáſque.ad Atticum,167.2
C.cæſaris miſericordia.pro Ligario,23
C. cæſaris laudē nemo enarrare poteſt. pro M.Marcello,2
C.cæſa.virtutes multæ. pro Rabirio,26
C.cæſari ſupplicationes decretæ.ad Brutum,15.9
C.cæſaris iniurias obliuiſci ſolitus. pro Ligario,18
C.cæſar ſemel exorabatur, pro Deiotaro,6.7.cætera de Cæſare in Cæſar.
C. camillus Ciceronis familiariſſimus. 5.epiſt.20.10
C.canius Eques Rom. homo facetus & literatus.3.Offic.75.76
C.canutius orator.Brut.107
C.carbo. in dicendo exercitatio. 1.de Orat.74
C.carbo cantharidas ſumpſit.9.epi.21.9
C.carbo ſ.orat.nō ſatis acutus.Brut.117
C.carbonis mors. Brutus,53
C.carbo diſertus. Brut.169
C.carbo c o s. L.Opimij cauſam egit pro occiſo T.Graccho.2.de Orat.59
C.carbo & Gracchus ſummi oratores. Brutus,53
C.carbo & T.Gracch⁹ M. AEmilij Le. auditores.Brutus,49
C.caſſinius Schola.pro Milone,35
C. caſſij vxor à Verre in Leontino ſpoliata.5.in Verrem,80
C.caſſius M.Terentius c o s s.3. in Verrem,41
C.caſſius M.Lucullus c o s s.pro Cluētio,108
C.caſſius dominatus impatiens.in Antonium,48
C.caſſius ſingula. dux & ciuis.12.epiſt. 15.21
C.catinius Trib.militū Anton.10.epiſt. 23.11
C.cato nepos L.Pauli & M.Catonis & Pub.Africani ſororis filius.Brut.56
C.cato legem promulgauit de imperio Lentuli abrogando.ad Q.frat.7.2
C.cato Africani ſororis filius mediocris orator.Brutus,55
C.cenſorinus actor non inuenuſtus,ſed iners & inimicus fori.Brutus,127
C.ceſtilius.poſt reditum in ſenatu,18
C.claudij repulſa,&c.8. epiſt.4.1
C.claudius cæci F.M.Tuditan⁹ c o s s. 1.Tuſcul.5
C.claudius App.F.AEdilis.2.Offic.84
C. claudius Timarchidis collega ,antea Verris collegam ſe & ſocium dicebat. 4.in Verrem,75
C. claudius Cupidine marmoreo commodato vſus diligenter reddidit.6.in Verrem,5
C.clodius orator & vir nobilis.Brut.86
C.clodium familiarem ſuū Acilio commendat Cicero.13.epiſt.33
C. clodius ciuis prudentiſſimus. 1.ad Brutum,5
C. cluuium Puteolanum Q. Thermio commendat Cicero.13.epiſt.58.1
C.cluuius Eques Rom.homo ornatiſſimus.pro Roſcio Comœdo,24
C.confidius Cenſ.pro Ligario,1
C.coponius Prætor,&c.ad Attic.161.4. item 1.de diuinat.119
C.cornelius.pro Pub.Sylla,13
C.cornelius contra Pub. Cominiū à Cicerone defenſus.Brut.147
C. coſconius Calidianus non acutus in dicendo,ſed copioſus.Brutus,130
C.coſconius procōſ.&c. in Vatinium,9
C.cotta Rutilij filius,&c.ad Atti.241.20
C.cotta L.Octauius c o s s.5.in Ver.14
C. cottæ triumphandi cupiditas. in Piſonem,49
C.cotta vnus ex colloquutoribus in libro de natura deorū.1.de nat. deo 23
C. cotta & P. Sulpitius oratores ſui ſeculi præſtantiſſimi.1.de Orat.14. item Brut.95
C.cotta Pub. Rutilij cauſam ſolus egit, quòd eius ſororis eſſet filius.Brut.59
C. cotta crudeliter à ciuitate eiectus.3. de Orat.7
C.cupienoij paterna amicitia cū Cicerone interceſſit.ad Atticum,344.1
C.curiatius trib.pleb.3.de legibus,30
C.curio & L.Fufius oratores contēporanei.Brutus,95
C.curio orator eximius.Brut.95.100
C.curio trib. pleb. à concione relictus. Brutus,168
C.curio perpetuus improborum hoſtis. in Vatinium,19
C.curtius cōmendatur,&c.13.epiſt.5.3
C.curtius Mithres cōmēdatur.13.epi.70
C.Decianus damnatus. pro Rabirio,18
C.Decimius.ad Atticum,86.6
C.Domit.Cn.Saturnium accuſat.8.epi. 14.3
C.Druſus orator.Brutus,56
C.Druſus cæcus,&c.5.Tuſc.157
C. Duillius claſſe primus Pœnos deuicit.de ſenectute,41
C.Duillius L.Papy.Craſſus.c o s s.9.e-

piſtolarum,21.4
C. Durocius Miloni amiciſſimus. ad Atticum,95.2
C. Erutius, Sexti Roſcij Amerini accuſator pro Roſcio Amerino,35
C. Fabricij integritas & fides erga Pyrrhum hoſtem.3.Offic.115
C. Fabritius apud Ro. fuit, qualis Ariſtides Athenis.3.Offic.116
C. Fabritio paupertas tolerab.3.Tuſc.95
C. Fabritius Legatus ad Pyrrhum miſſus fuit. Brutus,27
C. Fabritius virtutis cauſa in vrbe ſepultus.2.de Legibus,91
C. Fabritius qualis in Pyrrhum.3.Offic. 115. item de ſenectute,39
C. Fannij duo oratores. Brutus,40.50
C. Fannius, Domitius c o s s. Brut.50
C. Fannius alter, orator. Brutus,51
C. Fannij hiſtoriæ. Brutus,166
C. Faonius popularis. pro P. Seſtio,98
C. Fannius quando Trib. pleb. fuerit. ad Atticum,337.4
C. Fannius Chæream Roſc. ſe pecunia frandaſſe cauillabatur. pro Roſcio Comœdo,11
C. Fannius Lælij gener, moribus & ſermone durior. Brutus,51
C. Fãnius quibus c o s s. Trib. pleb. fuerit. ad Atticum,337.4
C. Fannius, M. filius Scæuolæ auguris gener. ad Atticum,214.5
C. Figulus, Pub. Scipio c o s s.2.de nat. deo.15
C. Figulus, L. Iulius c o s s. pro Sylla,42
C. Fimbria Craſſi inimicus qualis in dicendo. Brutus,66
C. Fimbria accuſatus. Brutus,87
C. Fimbria orator. Brutus,125
C. Fimbria homo audaciſſimus & inſaniſſimus. pro Roſcio Amerino,19
C. Fimbriã, M. Marij Gratidiani patrem accuſauit M. Gratidius. Brutus,87
C. Fimbria patronus luculentus & bonus ciuis fuit. Brutus,66
C. Flaccus, L. F.3.epiſt.4.3
C. Flaccus prouinciæ Galliæ præfectus. pro Quintio,14
C. Flaminius cum clade Reipub. ſigna rerum futurarum neglexit.1. de diuinat.130
C. Flaminius inuito Senatu legem agrariã tulit.4.Aca.26. occiditur.2.de nat. deo.21
C. Flaminius orator. Brutus,28
C. Flaminius ſpretis auſpicijs male pugnat, & tandẽ occubuit.2.de nat. deo. 12. item 1 de diuinat.119
C. Flaminius Trib pleb. de ſenectute,10
C. Flauius, C. Piſonis Cice generi neceſſarius 13.epiſt.31
C. Furij lex. pro Cornelio Balbo,15
C. Furnius vir fortis & ſtrenuus.10. epiſt.8.10
C. Furnius vir fortis, &c.10.epiſt.3.1
C. Galba orator. Brutus,65
C. Galba primus iudicio publico cõdemnatus, &c. ibidem
C. Gallius ſenator vir primatiꝰ.5. in Verrẽm,128
C. Gallus aſtrologus. de ſenectute,45
C. Geta cenſor. pro Cluentio,94
C. Gracchi largitio.3.de Legibus,30
C. Gracchi angues.2.de diuinat.91
C. Gorgonius orator & eques. Brut.93
C. Gracchi ſomnium.1 de diuinat.99
C. Gracchi oratio elegãtiſſima. pro Fonteio,24
C. Gracchi lex de capite ciuium Roma. pro Rabirio,8
C. Gracchus quantus orator. Brutus,64
C. Gracchus legendus, ibidem
C. Gracchus cum effudiſſet ærariũ, id tamen verbis defendebat 3. Tuſc.84
C. Graccho nullus plenior nec vberior in dicendo fuit. Brutus,64
C. Gracchi immaturum interitum deflet Cicero. ibidem
C. Gracchus clariſſimis maioribus natus interfectus. in Catilinam,2
C. Gracchus omnem Reip. ſtatum largitionibus ſuis permutauit.3. de legi.30
C. Heius Mamertinus ſignis nobilibus à Verre ſpoliatus.6. in Verrem,3
C. Heius princeps legationis Mamertinorum.4. in Verrem,8
C. Helij largitio, &c.2.Offic.107
C. Herennius orator Lu. Philippum in conſul. petitione ſuperauit. Brut.86
C Herennius Trib. pleb.1.ad Attic.13.7
C. Hirrus.8.epiſt.2.6
C. Iulij oratoris mors.3.de Orat.6
C. Iulius orator non vehemẽs, ſed facetus & feſtiuus. Brut.91.& 169
C. Iulij in Curionem ſcomma. Brut.114
C. Iulius quid mali fecerit quum dieculam dixerit. ad Atticum,110.17
C. Iulij caput hoſpitis Hetruſci proditione truncatũ eſt, & pro Roſtris poſitum.3.de Orat.6
C. Iunius ob iudiciũ quoddam, Prætore Verre, maximam inuidiam contraxit. 3. in Verrem,109
C. Lælius homo ſapiens vix vnum conſulatum ſine repulſa aſſequi potuit.5. Tuſcul.76
C. Lælius augur, & idem ſapiens,3.de nat. deo.6
C. Lælij hilaritas.1.Offic.151
C. Lælij & P. Scipionis memorabilis familiaritas. de Amicitia,4
C. Lælij indoles & materies.5. in Verrem,136
C. Lælio nemo comior & ſapientior. pro Murena,60
C. Lælius eodem vultu, eadémque frõte ſemper fuiſſe dicitur.1.Offic.151
C. Lælius homo nouus, ingenioſus & doctus.4.ad Heren.163
C. Lælius eloquens. Brutus,40
C. Lælius Scæuolæ ſocer & Fannij.1.de Orat.18
C. Lælius Viriatum vicit.2.Offic.57
C. Lamiæ ferocius reſponſum. ad Q. fratrem,15.2
C. Lænius commendatur.13.epiſt.64
C. Lentulus Marcellinus orator diſertus in conſulatu pereloquens viſus. Brutus,133
C. Licinius Caluus orator eximius, &c. Brutus,153.& 155
C. Licinij Craſſi lex de ſacerdotibus. de Amicitia,79
C. Licinius Craſſus verſibus cũ populo primus agere inſtituit, ibidem
C. Licinius Macer Cicerone defendẽte damnatus. ad Atticum,2.2
C. Licinius Nerua ciuis improbus, ſed non indiſertus. Brutus,66
C. Licinius, P. AEmilius bis c o s s. de Amicitia,37
C. Lucilius à quibus velit ſua ſcripta legi.2.de Orat.15
C. Lucij Cepaſij fratres, ignoti homines dicendi ſtudio, ad quæſturam prouecti ſunt. Brutus,130
C. Lucilius poeta, ad quem ſcripſit Clitomachus.4. Acad.183
C. Luciliꝰ homo doctus & perurbanus. 1.de Orat.36.& 2.15
C. Macer patronus diligentiſſimus fuit, ſed ſine authoritate. Brutus,128
C. Malleolus Quæſtor Cn. Dolabellæ, &c.3. in Verrem,28.63
C. Mancinus vir Conſularis per inuidiã Numantinis deditus.1.de Orat.89. item 3.Offic.147
C. Manilij lex. pro lege Manilia,48
C. Marcello gratulatur ob adeptũ conſulatum Cicero.15.epiſt.7.1
C. Marcellus de fratris recõſiliatione.4. epiſt.4.7
C. Marcellus, L. Lentulus c o s s. in Antonium,66
C. Marcellus L. Paul. c o s s. Brut.122
C. Marcellus C. Paul, c o s s.8.epiſt.11.2
C. Marius an ſupplicio affectus dici debet. in L. Piſonem,33
C. Marius Africani diſcipulus. pro Cornelio Balbo,36
C. Marij laus. pro Rabirio,21
C. Marius quando ſe miſerũ fuiſſe dixit. ad Quirites poſt reditum,16
C. Mario inimicorum nemo plenior. de prouincijs conſularibus,15
C. Marij vultus. pro Cornelio Balbo,39
C. Mario varices ſecti.2.Tuſc.61
C. Marius, L. Luſcellius c o s s. in Piſonem,5
C. Marius, L. Valerius c o s s. pro Rabirio,21
C. Marius, &c.4. Acad.27
C. Marij in Ciceronẽ officia.11.epi.29.2
C. Marius abſens factus augur lege Domitia. ad Brut.5.4
C. Marius Cæſari amiciſſimꝰ.11.epi.28.4
C. Marius ne militẽ quidem habere voluit niſi pudicum. ad Q. frat.25.15
C. Marij ſitas reliquias apud Anienem diſſipari iuſſit Sylla.2.de Legibus,88
C. Marius Cæſaris propinquus. ad Atticum,159.1
C. Marius Italiam ſeruauit, & Aphricam vicit. in Piſonem,33
C. Mar. Gal. copias repreſſit. de prouincijs Conſularibus,25
C. Marius ſepties cõſul feliciſſime domi ſuæ mortuus.3.Offic.106
C. Marius Glauciam præter decretum interfecit. in L. Catilinam,60
C Ma. bello ciuili, Q. Catulo iratus, neceſſarijs deprecantibus exclamauit, moriatur.5.Tuſc.79. itẽ 3.de nat. deo.116
C Marius ab exilio reuocatus. ad Quirites,25
C. Marij in ſumma ſenectute fuga. pro Seſtio,41. item in Piſonem,33
C. Marius Marcum Anniũ Appium ciuitate donauit. pro Cornelio,36
C. Ma. pater patriæ. pro Rabirio,21
C. Marij fortitudo. ad Quirites poſt reditum,16

C.Mar.ſupplicationes decretæ. de prouincijs Conſul.21
C.Mar.Minturnenſibus ereptus. pro Plancio,20
C.Marius Q. Catulũ preſtantiſſima dignitate virum mori iuſſit. 3. de natura deo.116
C.Marius vir callidiſſimus.ad Atticum, 197.11
C.Marius c o s. arma publicitus diſtribuit.pro Rabirio,14
C.Marius doctiſſimus.7.epiſt.15.2
C.Marij conſolatio.2.de fin.167
C.Marius ruſticanus vir,&c. primus ſolutus ſectus dicitur.2.Tuſc.91
C. Marius victoriæ Cimbricæ gloriam collegæ communicauit, cúmque occidit.5.Tuſcul.78. Quancua vir. Paradox.18
C. Marius conſulatus gratia ab officio receſſit,&c.3.Offic.103
C.Matrinius,&c.5.in Verrem,44
C. Martius figulus, L. Iulius Cæſar c o s s.ad Atticum,1.11
C. Matius Cicer. ſcribens ſe purgauit. 11.epiſt.28.1
C.Memmius, L.f. perfectus Græcis literis, faſtidioſus Latinarum fuit. Brutus,70.& 133
C.Mænius gemel. Cicer. cliens.13. epiſt.20.6
C.Mem.Trib.pleb.ad Q.frat.17.20
C.Meſſinius. poſt reditum in ſenatu,16
C.Miſſius Pompeij familiaris. ad Atticum,159.2
C.Muſtius Publij Iunij pupilli vitricus.3.in Verrem,95
C.Naſenium municipem Sueſſanũ Bruto commendat Cicero.ad Brut.8.1
C. Nero parum circunſpecte Philodamum Lampſacenum damnauit.5. in Verrem,51
C.Nero Prætor Aſiæ.3.in Verrem,94
C.Norbanus accuſatus à P.Sulp.2. Officiorũ,70. cúmque defendit Anton. 2.de Orat.109
C. Octauius ex Octauiorum gente primus Conſul.1.Offic.193
C.Octauio nouo homini ſplendida domus ad conſulatum ſuffragata eſt. ibidem,194
C.Octauij Cæſaris laus. pro Marcello,2
C.Panſa vulneratus.in Antonium.401
C.Papyrij cõſulis de Trib.pleb.reficiendis.de Amicitia,78
C.Paulus,C.Marcellus c o s s.8.epi.11.1
C.Peducei interitus.10.epiſt.33 10
C.Perſius doctus homo Lucilij teſtimonio.Brutus,50
C.Piſonis Ciceronis generi laudes & eloquentia.Brutus,147
C.Piſo Statarius & plenus ſermonis orator.Brutus,128
C.Piſo iudex in cauſa Q.Roſc.pro Roſcio Comœdo,8
C.Piſo abſolutus.pro L.Flacco,75
C.Piſo conſul defenſus à Cicer. ibidem
C.Piſo frugi Tulliolam Ciceronis filiã duxit vxorem.13. epiſt.32. & ad Atticum,1.14
C.Piſo orator.Brutus,126.& 147
C. Ploſſius Cumanus Gracchi coniurationis ſocius.de Amicitia,35
C. Plotius Nurſinus Eques Romanus. 2.de finibus,44
C. Pompilius ad Antiochũ legatus. in Antonium,249
C. Pompilius à Gallis obſeſſus relictis impedimentis exercitum eduxit.1. ad Heren.27
C.Pompilij legati factum memorabile. in Antonium,249
C.Pootinij Samnitis dictum.2.Offic.111
C. Pontinius lega.Cicer.3.epiſt.3.7. & 15.epiſt.4.25
C.Pootinus Allobroges fregit.de prouincijs Conſularibus,26
C. Popilius orator.Brutus,48
C. Popilius Senator damnatus eſt.2. in Verrem,24
C.Poſthumius Aruſpex.1.de diuina.125
C.Quintius,P. Quintij quẽ Cicero defendit frater.pro Quintio,5
C.Quintij mors,&c.ibidem,7
C. Ruſcius orator lepidiſſimus, eiúſque in Siſennam ſcomma.Brut.140
C. Ruſticellus Booniẽſis orator exercitatus & volubilis.Brutus,87
C. Rutilius Craſſi & Scæuolæ familiaris.Brutus,76
C. ſacerdotis teſtimonium contra Verrem.4.in Verrem,82
C.Seleucus homo doctus Luculli familiaris.4.Acad.13
C. Sempronius Rufus,M. Tuccium de vi reum facit.8.epiſt.8.1
C.Septimius Scriba.ad Atticum,39.3
C. Sergij Auratæ cauſa cõtra Antoniũ. 1.de Orat.86
C.Seruilius Glaucia eloquẽs,homo improbiſſimus.Brut.119
C.Seruilij Glauciæ cædes,ibidem
C. Seruilius Prætor à Lucio Philone Quæſtor vexatus.1.in Verrem,34
C.Seruilium ciuem Ro.Verres Lilybæi virgis cædi iuſſit.7.in Verrem,109
C.Seruilius Hala Sp.Meliũ,regnum affectantem,interemit.de ſenect.51
C. Sextius Caluinus orator ſermone elegãti,ſed incommoda valetudine fuit. Brutus,67
C.Sextius luſcus irriſus. 2.de Orat.136
C.Sicinius orator.Brutus,143
C.Soſius prætor,&c.ad Attic.150.1
C.Suberinus Calenus Dolabellæ cõmendatur.9.epiſt.13.1.& 2
C.Sulpitius aſtrologus.1.Offic 30
C.Sulpitius Gallus orator, Græcarũ literarũ & eloquentiæ ſtudioſus. Brut.38
C.Sulpi. Pub.Rut. propinquus.1.de Orat.116
C.Staienus orator.Brut.130
C.Tidius Strabo Caſſio commendatur. 12.epiſt.6.1
C.Tityus orator eloquens & facetus. Brutus,86
C.Tityus legatus Dolabellæ.12.epiſt. 15.18
C.Trebatium Cæſari cõmendat Cice.7. epiſt.5.1
C.Trebonij interitus.in Anton.188.291
C.Trebo.verſiculi in aduerſarium.12. epiſt.16.9
C.Trebonius ex cõiuratis vnus.in Antonium,48
C.Triarius grauis adoleſcẽs.1. de fin.21
C.Tuditanus orator.Brutus,48
C.Tuditanus quãdo prætor fuit & conſul.ad Atticum,288.1
C.Valgium Hippianum quibus cõmendet Cicero.13.epiſt.77
C.Varro Cice.conſobrinus. de prouincijs Conſul.33
C.Varronis Tribu.militum de Verre teſtimonium.3.in Verrem,49
C. Velleius ſenator Epicuri partes tuetur in libro de natura Deorum.1. de nat.deo.26
C.Vennonius Cicer.familiaris.ad Atticum,112.5.& 114.8
C.Verris in Cn.Dolabellam & Cn.Carbonem perfidia.3.in Verrem,31
C.Verres Legat⁹,Co.Dolabellã in prouincia deſeruit atque prodidit.2. in Verrem,7
C.Verres quædam habuit ſingularia crimina, quædam cum multis communia.5.in Verrem,177
C.Verres pro Idibus Ianuarijs Calend. Martias proſcripſit.4.in Verrem,90
C.Vibienus interfectus. pro Milone,28
C. Virgilius vetuſta amicitia Ciceroni coniunctus pro Plancio,78
C.Viſellius Varro orator.Brut.143
C. Voconij de hæreditate lex.3. in Verrem,76
Calamidis ſigna.Brutus,35
calamitatis nomen in quo poni ſolet.3. Tuſcul.138
calamitas non ſine detrimento. pro lege Manilia,9
calamitas ſæpe gloriam affert.5.in Verrem,68
calamitoſus.3.in Verrem,68
calamiſtratus.poſt reditum in Senatu,11
calan.Indus viuus comburitur. 2.Tuſc. 90. eius dictum quum in rogum aſcenderet.1.de diuinat.85
calatinus Alexãdro mortem denũciat. 1.de diuinat.85
calatinus populi primarius.2.de fin.184
calatini ſpoliati à Verre.5.in Ver.83
calchantem augurem optimũ facit Homerus.1.de diuinat.125
calchantis vaticinium apud Home.2.de diuinat.93 & 1.145.
ad calculos vocare. de Amicitia, 52
calfulenus.ad Attic.323.5
calenum municipium.9.epiſt.13.7
calent aures.in Saluſtium,1
cales vrbs.ad Atticum,159.2
callicratides, Lacedæmoniorũ dux, &c. 1.Offic.118
callicratidas, Lyſandri ſucceſſor, homo minime verſipellis.1.Offic.153
callidus quis.3.de nat.deo.33
callidius, &c.8. epiſt. 9.13. & 3. ad Q. fratrem,18
callidius Q.Metellum in ciuitatem reſtituit.pro Plancio,56
callimachi epigrãma in Cleombrotum. 1.Tuſcul.130
callimachus Priamum multo ſæpius lachrymaſſe ait, quàm Troilum.1. Tuſcul.148
calliphana ciuis Ro. facta. pro Cornelio Balbo,45
callipho & Dinomachus reprehenſi. 3. Offic.164
callipho voluptatem & honeſtatem finem eſſe cenſuit.4. Acad.136. item 2. de fin.31.& 5.Tuſcul.123

calliphonis ſententiã de finibus Carneades defendebat.4.Acad.151
calliſthenes occiſus.pro Rabirio,14
calliſthen. ab Alexãdro necatus, ibidem
calliſthenes Lacedæmoniorum cladem in Leuctris acceptam ſcripſit.1.de diuinat.127
calliſthenis ſodalis ſui interitum deplorat Theophraſtus.3. Tuſc 36
calliſthenes hiſtoricus Troicum bellum ſcripſit.2.de Orat.31.& ad Q.frat.15.4. & 3. Tuſc.35
caloris vis in rebus omnibus.2.de natu. deo.35
calore refrigerato & extincto extinguitur animal.ibidem,37
calpurnia lex.pro Murena,44
caluentij Marij oratio. ad Q.frat.1.16
calua,homo turpis & ſordidus.ad Atticum,323.3
caluæ teſtamentum,ibidem
caluus ex Nanneianis Cice. laudator.ad Atticum,11.9
camillus,Ciceronis amiciſſimus.5.epiſt. 10.16
camillius ad Ciceronem ſcribit.ad Atticum,111.32.& 229.1
camillius legem cõmutauit.ad Atti.264
campana arrogantia. contra Rullum,89
campaniæ & maritimæ oræ præfectus Cicero.ad Atticum,130.4. Campanorum natura.contra Rullum,93
calui Licinij hipponacteũ.7. epiſt.25.3
caluiſius, magni iudicij homo.10. epiſt. 26.7
de Caluo Cicer. iudicium.15. epiſt.21.10
calumnia auaritiæ, Prætorum acerbiſſima miniſtra. ad Q. frat.1.37. Caluit crimen re,recenti in cauſa refrixit.pro Plancio,45
cãpanus ager pulcherrimus. cõtra Rullum,75.item ad Attic 16.10
campanus ager & Leontinus,duo annonæ perfugia.5. in Verrem ,38. item in Antonium,250
campani cur ſuperbi. cõtra Rullum, 89
campus magnus in repub. ad laudémque curſus multis.in Anton.396
campus æquitatis.pro Cæcinna,61
canachi ſigna.Brutus,34
cancelli.5.in Verrem,115
cancer ſtella.2.de nat.deo.159
candelabrum Antiochi.6.in Verrem,55
candauia ima.ad Brut.6.4
canephoræ virgines quas arte Verres abſtulit. 6.in Verrem,5
candidati hominum animos ſibi conciliare poſſunt.pro Murena,67
candidati conſulares.ad Q.frat.19.3
candidatorum quid obſit petitioni. pro Murena,53
candidatorum natio officioſiſs. in Piſonem,42
candidatus Prætorius.pro Murena,53
candiduli dentes.5. Tuſc.66
canendi ad tibiam in epulis & cõuiuijs morem fuiſſe Rom.&c.1. Tuſcul. 5. & 4.5
canes ſagaces vnde dicti.1.de diuin.114
canes Romæ publice alebãtur ad Capitoliũ deſcodendũ.pro Roſc. Amer.33
canicula oriente natus in mari non moritur.de fato,18
canis ſtella.2.de nat.deo.167
caninius Cimber,Lyſidici filius. in Antonium,299
canum ſagacitate ad vtilitatem noſtram abutimur.2.de nat.deo.226
canum fida cuſtodia.2.de nat.deo.234
caninius Satyrus,P.Varij frater. ad Atticum,1.7
caninij Satyri in Cicer.& frat.beneficia, ibidem
caninius,homo doctus,&c.9.epiſt.2
canin. naufragio periſſe dictus.ad Atticum,252.5
caninius toto ſuo Conſulatu ſomnium non vidit.7.epiſt.31.4. nemo pranſus eſt,ibidem
cannæ Paulum ſuſtulerunt.3. de natura deo.115
cannio quomodo impoſuit Pythius. 3. Offic.76
canij Satrij cauſa cum Cæcilio.ad Atticum,1.5
C.Anitius commendatur Cornificio, 12.epiſt.21
cantandi in cõuiuijs & epulis mos Ro. Brutus,37
cantherium comediſti.9.epiſt.18.7
cantus quidam in dicẽdo obſcurior eſt. Orator,32
canuſinus, Attici hoſpes. ad Atticum,8
cappadocia ad Syriã patens. 15.epi.4.10
cappadox.poſt reditum in ſenatu,12
capedines.Paradox.12
capedunculæ.3.de nat.deo.57
capena porta,&c.2. Tuſc.11
capere laborem.pro Roſc. Comœdo,29
capho veteranus.in Antonium,298
capillatior.contra Rullum,25
capitalior.4. in Verrem,123
capitolium quando incenſum. in Catilinam,54
capitolium,terreſtre domicilium Iouis. 6.in Verrem,114
capitonis diligentia in rebus nouis perſcrutandis.ad Atticum,288.2
capitulum.1.de legibus,31
capſis,cape ſi vis.Orator,86
capra.2.de nat.deo.160
capræ Cretenſes dictamo ſibi medẽtur. 2.de nat.deo.189
capricornus. 2.de nat. deo. 165. item in Arato,11
capua,domicilium ſuperbiæ & luxuriæ. contra Rullum,94.item poſt reditum in ſenatu,14
capuam ad Conſules iuſſus venire Cicero.ad Attic.135.2.item 159.5
capuæ laus.contra Rullum,86
capua quando deuicta.ibidem,88
capua Colonia deducta.ibidem,76
capua,vrbs ampliſſima & ornatiſſima. contra Rullum,76
capuam ſibi imperatam cur accipere noluerit Cicero.ad Attic 159.6
capuæ ædificia quo cõſilio non ſint deleta.cõtra Rullum,90. Capuam bello ciuili tuendam ſuſcepit Cicero.ad Atticum,147.6
carbonis & Sullani lex.pro Archia poeta,5
carbones fratres,P.C.M. &c.9.epi.21.7
carbo orator,&c.Brutus,53
carbo peſſimus ciuis, eiúſque lex. 3.de legibus,51
cardiaci & phrenetici.1.de diuinat.139
in Caria periculum pro L.Flacco,51
caritas annonæ.5.in Verrem,184
caritas à fame differt.pro domo ſua,9
cariolanus auxilium à Volſcis petijt.ad Atticum,181.4
carmẽ Appij Cæci à Panætio plurimum commendatur.4 Tuſc.7
carminum antiquitas & vſus vnde colligi poteſt.4. Tuſc.5
carmina cruciatus.pro C.Rabirio,8
carẽdi ſignificationes variæ, noménque triſte eſt,carere eo quod habere velis.1. Tuſc.136
carneades,quibus c o s s.Romam venerit.ad Atticum,243.2
carneades Romam miſſus.2. de Orat.85
carneadis dicendi vis & copia & ingenium.2.de Orat.88
carneadis dictum de Clitomacho.3. Tuſcul.91.& Orator,28
carneades quartus ab Archeſila Academiæ renouator,& Egeſini Academici auditor,vixit an.nonaginta.4 Acad.33
carneades in λόγοις Archeſila inconſtantior aliquanto.4. Acad.107
carneadis diſcipuli qui & quales.4. Acad.33.& 3.de Orat.39
carneades quid finem bonorum cenſuerit.2.de fin. 61. Carnea.Herculis quendam laborem exantlaſſe, quòd aſcenſionem ex animis noſtris extraxiſſet. 4.Acad.195
carneades & Stoicus Diogenes ad Senatum Romam miſſi.4.Acad.247.& 4. Tuſc.9
carnead. vir diuina propẽ memoria. 2. de Orat.196. eius incredibilis dicendi vis.2.de Orat.88
carneades Euripideum carmen de dolore reprehendere ſolebat.3. Tuſc 99
carneades rationem contra omnia diſſerenti à Socrate inuentam cõfirmauit. 1.de nat.deo.17
carneades à Chryſippo armatus.4. Aca. 153
carneades πολύβολον pugilis,& retentionem aurigæ ſimilem facit. ad Atticũ, 278.3
carneadis duo genera viſorũ.4. Aca.175
carneadi quis bonorum finis.4.Acad. 237.& 5 de fin.33
carnead.diuiſio.5.de fin.28.memoria.1. Tuſc.92
carnead. Stoicos ſemper refellebat.5. Tuſc.122. & 4.83
carneades inter Peripateticos & Stoicos tanquam arbiter honorarius.5. Tuſc.168
carnẽ latinis qui petãt, &c.pro Plãcio,18
carthaginenſium natura.contra Rul.92
carthaginenſium multi Romæ ſeruierunt.3. Tuſc.89
carthagine euerſa Clitomachus librũ de conſolatione ſuis ciuibus miſit.3. Tuſcul.91
carthago & Numantia duo imperij terrores.pro Murena,53
carthago,filia Aſteriæ.3. de nat. deo. 56
carthago deleta.contra Rullum,85
carthaginem Africanus cur conſecrauerit.contra Rullum,56
caſcos Ennius priſcos vocat .1. Tuſc.43
caſſander aſtrologus.2.de diuinat.132
caſſandra vates verax.1. de diuinatione,

247.& 2.168
caſſianum dictum.in Anton.54
caſſij in remp.beneficia.12.epiſt.1.1
caſſij cum Cicerone conſuetudo. 15. epiſt.14.1.& 19.2
caſſius ineptas literas ad Senatum mittit.ad Atticum,111.13
caſſius Ancone expulſus. ad Attic.136.2
caſſij victoria contra Parthos . ad Brutum,5.1
caſſius ſectæ Epicureæ fautor. ad Atticum,109.2
caſſius triſtiſſimis temporibus Ciceroni affuit.15.epiſt.14.1
caſſia lex,&c.3.de legib.51
caſſiani iudices.5.in Verrem,123
caſſilioum coloniã deducit Antonius.in Antonium,101
caſſio & Bruto frumẽtaria legatio data. ad Atticum,325.6
caſſiepia.2.de nat.deo.162.item in Arato,3
caſſius malus verborũ interpres,ibidem
caſſij virtus & animi magnitudo.12.epiſtolarum,10
caſſius cõtra Parthos,&c.ad Attic.108.4
caſſius Ciceronis auditor.7.epiſt.34.4
caſtor & Pollux.7.epiſt.34.4
caſtor & Pollux bello Tuſculano ex equis pugnare viſi.2.de nat.deo.8
caſtor & Pollux Perſen regem victum nunciauerunt,ibidem
caſtor & Pollux cuius filij.3.de nat.deo. 33.& 73
caſtoris in æde, arma Clodij. pro domo ſua,43
caſtori ædes ab A. Poſthumio dedicatæ.3.de nat.deo.17
caſtritianum mendum.ad Atti.22.6
caſtritio mortuo pſephiſmata decreta. pro Flacco,59
caſtritiana mancipia.ad Attic.248.2
caſtulooenſis ſaltus latrocinijs infeſtus. 10.epiſt.31.1
caſus.1.de diuinat.46
caſus & euentus non duces,ſed comites conſiliorũ Põpeij.pro Corn. Balbo.6
caſus & facta.1.de Iouent.54
caſus nunquam perfecte artem imitatur.1.de diuinat.46
caſus & natura in bonis dominantur.4. epiſt.12.1
caſus omnis ferendus pro patriæ libertate.in Antonium,384
caſus tulit.pro Sylla,1
caſus quomodo tractetur.Partit.12
catadupa Nili.ſomnium Scipi.19
κατεγραφὴ,deſcriptio.Topic.44
καταίχρισις Cicero.ad Atticum,18.4
κατάχρησις,abuſio.Orator,50
catalepton.1.Acad.58
catalepſeos nomen, vnde natum. 4.Acad.260
catalepſis, id eſt perceptio aut comprehenſio.4.Acad.260
catamithus.in Antonium,84
cathecon, Latine recte officium dici poteſt.ad Atticum,338.2
catienus homo leuis & ſordidus.ad Q. fratrem,2.9
catilina bis accuſatus.pro Sylla.60
catilina ex diuerſis contrariiſque ſtudijs conflatus,&c.pro Cælio,8
catilina bis abſolutus.in Piſonem,76. item ad Atticum,15
catilina Ciceronis competitor. ad Atticum,1.2
catilinam competitorem ſuum defendere cogitat Cicero.ad Atticum,1.11
catilinæ nefariæ voces. pro Murena, 49
catilinæ mores.pro Cælio,7
catilinæ grex, in die rogationis in Clodij inceſtum ſollicitus.ad Attic.9.6
catilina in ædibus M. Leccæ de ſeditione conſultat.in Catilinam,6
catilina,ſica.in Catilinam,25
catilinæ ſepulchrum floribus ornatum. pro L.Flacco.73
catilinæ,Cicero crimina obijcit. in Catilinam,10
catilinæ flagitia & crimina.de petitione Conſula.15
in Catilinã orationes Ciceronis. ad Atticum, 16.6
catilius.5.epiſt.10
catius Epicureus philoſophus. 15. epiſt. 16.2.& 19.2
cato aperte Gabinium abſoluit. ad Q. fratrem,20
cato minor,in Senatu paradoxis aliquãdo vti ſolitus.Paradox.4
cato quãtus vir.Brutus,33.Euiſque cum Lyſia comparatio,ibidem 34
cato 85 annos natus contra Ser.Galbam orauit. Brutus,39
cato publicanos vexat.ad Atti.13.9
cato conſtantia magis & integritate, quàm iudicio rempub.gerit,ibidem
cato optimo animo & fide vtens,reipu. interdum obeſt.ad Attic.16.13
cato vnus,Ciceroni pro centum millibus erat.ad Atticum,20.2
cato non primus dixit in Catilinam ſententiam.ad Atticum,242.2
cato maior Ciceronis lib.ad Attic.294.1
cato Bruti,ibidem 2
cato liber Ciceronis ſepe legendus,ibidẽ
cato ſic abijt è vita vt moriendi cauſam nactum ſe gauderet.1. Tuſcul.116
cato maior quare in libro de ſenectute introductus,&c.2.de diuinat.5
cato præclare perijt.9.epiſt.18.4
cato Dictatorem Pompeium appellat. ad Q.fratrem,2.24
cato vnus, pluris quàm omnes leges & iudices.ad Q.fratrem,16.10
apud Catonem candidati pecuniam deponunt.ad Q.fratrem,16,10
cato Piſoni Conſuli conuiciũ mirificum facit.ad Atticum,9.6
cato cum Cicerone verã philoſophiam in forum deduxit.15.epiſt.4.49
cato ſcriptorũ apud Romanos fere antiquiſſimus.Brutus,37
cato quo tempore Quæſtor fuit & quando mortuus.Brutus,39
cato non Romæ, ſed Tuſculi natus. 2. de legibus,7
cato mirari ſe dicebat, quòd non rideret aruſpex , aruſpicem cum videret. 2.de diuinat.77
cato Pompeij perfidiam in Senatu increpauit.ad Q. fratrem,7.4
cato de abrogando Lentuli imperio legem promulgauit.ad Q.frat.7.3
cato adoleſcens vix viuus aufugit. ad Q.fratrem,2.24
cato Gabinium de ambitu poſtulare voluit,ibidem
cato Vticenſis qualis vir.1. Officiorum, 157
cato & Lælius ao ſapientes. 3. Officiorum,20
cato præfracte nimis vectigalia, ærariúmque defendit.3.Offic.118
cato ſapiens cognominabatur. de ſenectute,5
cato maior,&c.de Amicitia,5
cato 65 aonorum, Voconiam legem ſenex ſuaſit.de ſenectute,13
cato de Carthagine non ante vereri deſiuit,quàm exciſam cognouiſſet.de ſenectute,22
cato omnium virtutum author.4. de finibus,73
cato ſenex Græcas literas didicit. de ſenectute,23
cato perfectus Stoicus,non tamen inelegans.Paradox.2
catonis in Ciceronem officia.15. epiſtolarum,4.33
catonis orationes plurimæ.Brutus,31
catonis ſententia de Sicilia. 4. in Verrem,4
catonis virtutes.pro Murena,65
catonis dictum,Pedibus compenſari pecuniam.pro Flacco,56
catonium.7.epiſt.26.2
cato teſtuoe laudat Ciceronem quum optimum Conſulem vocat. ad Atticum,242
cato Bruti auunculus, vir diuinus & ſingularis.3.de fin.11.
cato in ipſa curia ſæpe legere ſolitus dũ Senatus cogeretur,ibidem
catonem Lentulus à legibus remouit.ad Q.fratrem,10.6
cato in Ciceronem turpiter maleuolus. ad Atticum,122.7
cato de ſententia ſua iucundiſſimas literas miſit Ciceroni.ad Attic.121.11
cato ſupplicationem Ciceroni non decreuit,ibidem
cato aliquando ſeruire quàm pugnare malebat.ad Atticum,134.2
cato Ciceronem ſumma laude in Senatu commendauit.15.epiſt.4.31
cato in Pompeium vehemẽter inuectus. ad Q.fratrem,7.5
catonis orationes non minus multæ quàm Attici Lyſiæ.Brutus,31
catonem omnibus antefert Cicero.15.epiſt.6.2
catonem ſibi inuidiſſe putabat Cicero. ad Atticum,55.3
catonem Atticus apud Ciceronem excuſat.ibidem 2
catonis in Ciceronem honorifica ſententia.ad Atticum,121.12
catonis dictum contra aruſpices. 2 de diuinat.77
catonis ſenis præclarum dictum.2. Officiorum,130
catonis epiſtola ad Pompilium qua vetat filium ſine ſacramento in exercitu manere. 1.Offic.55
catonis natiuitas,militia,Quæſtura,AEdilitas,Prætura,&c.de ſenectute,9
catonis originum libri, & orationes.4. Tuſcul.5.item de ſenectute,34
catonis liber de re ruſtica. de petitione Conſulat.17

catonis laudes,& ſcriptorum eius iudicium.Brutus,32
cato.voces quædam horridulæ.Orat.85
catoni,Milo egregie impoſuit. ad Q. fratrem,10.5
catoni quãtũ detulerit Cic.15.epiſt.6.3
catonis in Cicer.officia.ibidem 3.4
catonis præconia,in dictis & ſcriptis Ciceronis,ibidem
catonis cum Cicerone diſſidium.3. Offic.118
catonis laudes ſcripſit Cicero. ad Atticum,254
catonis teſtimonium de Ciceronis integritate & iuſtitia.ad Atti.122.7
catonis tempore poetica adhuc parum in precio erant.1.Tuſc.6
catorthoſis,id eſt recta effect.3.de fin.70
catorthoma, rectum factum à Cicerone appellatur.ibidem 71
catuli iocus in corruptum quendam iudicem.1.ad Attic.11.11
catulus percuſſori appropinquanti obuiam proceſſit.5.Tuſc.79
catulus pater & filius, optime vti lingua Latia putabantur & optime pronunciare.1.Offic.186
catuli duo ſermones populares.1.Offic.153
catuli pater & filius in ſermonibus familiariſſimi,&c.1.Offic.153
catuli erga Cicero.amor.pro Seſtio,94
catuli oratio qualis,&c.3.de Orat.17
catuli lenis vocis ſonus.Brutus,140
catulus libere populum,ſenatúmque reprehendere ſolitus.pro Seſtio,94
catulus Lælio ſapiẽtia ſimillimus à Mario trucidatus.de petitione conſul.6
caua vena.2.de nat.deo.206
caudam,penem antiqui dicebant.9. epi.22.5
cauillatio apud veteres quid ſignificauerit.2.de Orat.120
cauillum facetum.1.in Verrem,31
caucaſi niues 5.Tuſc.113
caunij à Rhodijs oppreſſi.ad Q.fra.1.50
cauponula.in Antonium,84
cauſa quid.1.de Inuent.12.& Topic.42. item 2.de Orat.44
cauſa ſimplex & coniuncta.1.de Inuent.24
de cauſa rationali.2.ad Heren.51
cauſæ ſeu efficientia,& eorum duo genera.Topic.29
cauſarum duo genera quum de vi interdicitur.pro Cecinna.63
cauſarum plurima genera quæ eloquentiam deſiderant.2.Offic.68
cauſa Deiotari regis à Cicerone acta. 9. epiſt 12
cauſæ cur deos eſſe credamus.2. de nat. deo.17.item 3.20
cauſa iuſta male de repub. merenti,nulla. de Aruſpic.reſponſ.40
cauſam dicere.pro Cluentio,82
cauſarum bipartita diſtributio.1.ad Heren.17
cauſa apud Rhetores eſt poſita in diſceptatione rerum 2.de Orat.44
cauſæ efficientes.de Fato,49
cauſulæ rerum.Orator,145
cauſæ nocuiſſe quàm non profuiſſe,turpius.2.de Orat.163
cauſarũ genera tria.1.ad Heren.2.& Topic.48. item Partit.7.37
cauſarum genera quatuor. 1.ad Heren.4
cauſarum genera quinque. 1. de Inuentione,29
cauſarum conflictio.1.de Inuent.26
cauſarum diſſimilitudo. Topic.30.31
cauſas ſingulas à pluribus defendi ſolitum,cuique ſit vitioſum.Brutus,109
ex cauſis loci.2.de Orat.92
cauſidicus.1.de Orat.100
cautio quid,&c. 4. Tuſcul.21
cautor alieni periculi.pro Seſtio,12
Cedant arma togæ. in L. Piſonem, 57. item 1.Offic.109
ceciderunt ſub ditionem. pro M. Fonteio,2
cecinna volaterranus. ad Atti.335.2
cei,ortum caniculæ obſeruant,qua coniiciunt ſalubriſne an peſtilens annus ſit futurus.1. de diuinat.210
celare aliud eſſe quàm reticere. 3. Officiorum,73
celare de phaleris.6.in Verrem,25
turpe celare quod eſt, turpius mentiri quod non eſt.3.Offic.52
celata de illo veneno. pro A. Cluentio,151
celer Attici,magis diſertus quàm ſapiẽs. ad Attic.192.6
celeripes ad Attic.175.1
celſiſſima ſedes.pro P.Sylla,3
celtiberi in prælijs exultant,in morbo lamentantur.2.Tuſcul.110
commorim vrbem expugnat Cicero.15. epiſt.4.26
cenſores in Sicilia maxima cura deliguntur à populo.4.in Ver.91
cenſoria lex.7.in Ver.43
cenſoria animaduerſio. pro A. Cluentio,93
cenſoria poteſtas. antequam iret in exilium,16
cenſoriam legem Clodius ſuſtulit. de prouinc.conſul.38
cẽſoria ſeueritas,magiſtra pudoris & modeſtiæ.in L. Piſonem,6
cenſor magiſtratus morum.3. epiſtolarum,10.38
cenſorum officium.3.de legib.67
cenſorinus,Manlius cos s.Brut.54
cenſura non habet vim rei iudicatæ.pro A.Cluentio,94
cenſus ius ciuitatis non confirmat. pro L.Flacco,54
cenſus ſit.1.de Orat.90
centauri ex nubibus geniti.3. de natura deo.70
centaurorum conuiuium. in L. Piſonem,17
centeſimæ.5.in Verrem,141
centrum, punctum Latine. 1. Tuſculanarum,62
centumuirales cauſæ,quid tractent.1.de Orat.84
centuriata lex.contra Rullum,29
centuriata comitia iuſta maximáque. poſt reditum in ſenatu,24
centuriatus.pro lege Manilia,36
centuriari. ad Quirites poſt reditum,20
centuripina ciuitas.7.in Ver.67
centuripina nauis incredibili celeritate. 7.in Ver.70
centuripini, Verris & filij ſtatuas publice ſuſtulerunt.4.in Ver.116
centuripini mediterranei. 7. in Verrem,57
cepaſij fratres, homines induſtrij. pro A.Cluentio,47
cephaloni , orat literas reddi Cicero. ad Atticum,191.5
cephalus locuples & feſtiuus ſenex apud Platonem.ad Attic. 85.4
cepheus cur in cœlum tranſlatus fingatur.5. Tuſcul.11.ſtella eſt.2. de natura deo.161
cepio & Pompeius c n a s.ad Atticum,235.4
cerarium.5.in Ver.155
cerberus triceps.3.de nat.deo.58
cerbrius.ad Q.frat.21.8
cerelia ſtudio philoſophiæ flagrans Ciceronis libros deſcribebat. ad Atticũ,278.6
ceremoniæ in dedicanda æde. pro domo ſua,92
cererem antiquiſſimam principem omnium ſacrorum Verres Ennæ ſuſtulit. 6.in Ver.97
cereris ſimulacbrum à viro non ſolum tangi,ſed ne aſpici quidem fas erat. 6. in Verrem,88
ceres & Libera.7.in Ver.146
cereris ſacrarium apud Catinenſes.6. in Verrem,88
ceres filiam querit.6.in Ver.95
ceres,Ennenſis,Athenienſis. 6. in Verrem.96
ceres & eius ſacra.2. de nat. deo.103. & pro L.Corn.Balbo,44
cerelia &c.ad Atti.278.6
ceres tanquam geres.2. de nat. deo.96. & 3.70
cernere oculis.pro A.Cluent.52
cerno animo.in Catilinam,83
certe ſcio.in Anton.340
certi cognitio Academicis deſperata. 2. de fin.71
ceruæ, ſeſeli ſe purgant ante partum.2. de nat.deo.190
ceruicula.5.in Ver.40
ceruſſatæ buccæ.in L.Piſonem,19
ceſonius Caluẽtius.poſt reditũ in ſen.13
ceſonius conſul.ad Attic.1.3
ceſtius.ad Atticum,100.3
cethegus,Tuditanus c o s s.de ſenectute,9.& 45
cethegus ab Ennio eloquentiſſimus orator iudicatur.Brutus,28
cethegus ab Ennio Suadæ,ideſt perſuaſionis, medula dictus.Brutus,29
cethegus conſul fuit cum P. Tuditano, bello Punico ſecundo,ibidem
cethegi ex ædibus magna vis telorum erepta.in Catilinam,53
Chalcas vates,&c.1.de diuinat.225
chaldæi,&c.1.de diuinat.3
chaldæi primi diuinationis inuentores. ibidem 4.5
chaldæi aſtrorum periti.1.de diuinat.151
chaldæis nõ credendũ eſſe.2.de diuin.131
χαρακτὴρ,forma.Orator,19
chæreſtratus filius vrbanus apud Cæcilium.pro Sex.Roſcio Amerino,26
chara nobis magis intelligimus carẽdo, quàm fruendo.ad Quirit. poſt redit.2
chares ſtatuarius Lyſippi diſcipulus. 4. ad Heren.148
chariſius & Democharis inter ſe diſſi-

millimi.Brutus,157
charitas & laus,vitæ duo præſidia firmiſſima.1.de fin.55
charitas liberorum, amiciores reip. parentes reddit.ad Brut.13.1
charondas in ſuis legibus præſcribit vt magiſtratibus & obediatur, & vt diligantur.3.de legib.7
charum atque iucundiſſimum. pro A. Cluentio,160
charybdis.7.in Ver.114.& in Anton.76
charta dentata.ad Q.frat.16.6
chelis ſtella.2.de nat.deo.170
chelidonis meretriculæ nutu omnia iura populi Ro. Verres gubernabat. 7. in Verrem,31
cherippus homo aptus & ſuauis. 13. epiſt.28.7
cherippus ad Q.Ciceronam,integer repertus.1.ad Q.frat.20
cherippus de Q. Cicerone meta mõſtra nunciarat.ad Atti.91.3
cherſonneſſum quinque cohortes miſit Dolabella.ad Brut.2.1
chlamyde etiã Ro.vſi ſũt.pro C.Rab.16
chimæra nunquam fuit.2. de nat.deo.7
chlœlius Attici cliens Ciceronis inimicus.ad Atti.197.4
chilonem Venafro arceſſiuit Cicero, ad Q.frat.17.7
chilius.ad Atticum,7.7
chryſas amnis.6.in Verrem,86
chryſæ ſimulachrum,ibidem
chryſippus tribus ſolis ſentẽtijs fines bonorum defendi poſſe ait.4. Acad.249
chryſippus à Cleante doctore diſſidet. 4. Acad.257
chryſippi ſtatua in Ceramico manu porrecta ſedentis qualis.1.de fin.60
chryſipp⁹ cætera nata hominũ cauſa ait, eos autem ſuæ ſocietatis.3.de fin.103
chryſippus de animalium differentijs.4. de fin.46
chryſippus in omni hiſtoria curioſus.1. Tuſcul.174
chryſippus in conſolando caput eſſe cenſet mœrenti opinionem detrahere. 3. Tuſcul.129
chryſipp. quid de deo.1.de nat. deo.55
chryſipp. diſputat æthera eſſe eum quem vulgo Iouẽ eſſe dicim⁹.1.de na.deo.57
chryſippus homo verſutus & callidus. 3.de nat.deo.33
chry.homo acutus & diligẽs.2.de fin.73
chryſippus Stoicorum ſomniorum interpres.1.de nat.deo.56
chryſippi liber de natura Deorũ,ibid.59
chryſippus Ciſippa dicitur à Zenone Epicureo.1.de nat.deo.130
chryſippus quod prouiſum ante nõ eſt, fieri ait vehementius.3.Tuſcul.88
chryſipp⁹ acerrimo ingenio quid de natura.2.de nat. deo.23
chryſip.duobus libris totã de diuinatione ſententiã explicauit.1. de diuin.10
chryſ.de ſomnijs ſcripſit.1.de diuina.70
chryſ.liber de oraculis.2. de diuinat.172
chryſip.ficta comparatio,&c.3. Offic.55
chryſogonus Sexti Roſcij bona à L.Sylla redemit.pro Sex.Roſcio Amer.11
Cibyrathæ Pantheræ.ad Atti.110.2
cibarius 5. Tuſc.137
cibum omnem die & nocte concoqui. 2.de nat.deo.35
cicero auidior gloriæ quàm ſatis eſt. 9. epiſtolarum,14.5
cic.cur ad Põp.profectus.11.epiſt.27.8
cicero.& Sulpitij comparatio.Brut.38
cicero Q.Scæuolæ operam dedit in iure ciuili.Brutus,169
cic.imperatoriũ nomẽ refugit.1.epi.15.5
cice.quàm pacis amator.ibidem,10
cice.domum de Craſſo emit.5.epiſt.6.4
cicero illuſtrari per Luceium cupit.5. epiſt.12.1
cicero Cæſari non poteſt eſſe inimicus. in L.Piſonem,64
cice.cum Cæſare redit in gratiã.de prouincijs Conſul.18
cice.è Cilicia reuerſus,de Hortenſii morte accepit. Brutus,1
cicero Gabinium cur defenderit.pro C. Rabirio Poſtb.20
cicero pacis alumnus.in M. Anton.222
cice.gloriæ amans. pro Archia poeta,19
cic. impios puniri poſt hanc vitam,fabulam putat.pro A.Cluentio,137
cice.filio non tã honores peperiſſe quàm iter feciſſe ad eos, videri ſtudet. pro Cn.Plancio,48
cic.filiõ Senatui cõmendat.in Catilin.95
ciceronis filius.in M.Anton.278
cice.in Senatu Græco Græce loquutus. 6.in Verrem,129
cic. quãdo cauſas agere cœpit. Brut.172
cic.Græce & Latine declamãdo ſe exercuit,ibidem
cice.philoſophiæ ab adoleſcentia ſtudiũ non intermiſit. Brutus,174
cice.quæ & quanta nouerit.Brut.178
cice.quando factus conſul.Brut.180
cic. eũ à Catone laudabatur, à cæteris ſe reprehẽdi facile patiebatur. Orator,23
cice.pro Arretinis.pro A.Cecinna,70
cice.ter Prætor primus in Centurijs renunciatus.pro lege Manilia,1
cice. quãto aſſenſu omniũ homo nouus c o s.ſit declaratus. cõtra Rullum.20. & pro L.Murena,19
cice.ſe triduo iuriſconſultum fieri poſſe profitetur.pro L.Murena,25
cicero quibus ſignis bellum ciuile præuiderit.6.epiſt.6.5
cic. Cæſari Põpeióque charus.6.epi.6.8
cicero quibus inductus eſt ad bellum ciuile,&c.6.epiſt.6.13
ciceronis in Cæſarem liber.6.epiſt.6.31
cice.Prætor,Conſul,Augur.4.epiſt.5.15
cicero nimium Octauio tribuens reprehenditur.ad Brutum,16.1
cice.quomodo ſe in officijs ſibi à popu. Ro.commiſſis habuerit.7.in Ver.29
cicero ſuis vigilijs & literis,iuuentuti & Pop.Ro.laudabilis.in M. Anton. 44
cic.triumphum recuſauit. in L.Piſo.48
cicero auxilijs, nõ auxilia ſibi defuerũt. pro Cn.Plancio,72
cice.à Cn. Plancio receptus. pro Cn. Plancio,80
cicero reuocatus.in L.Piſonem,26
cice. pronus ad mortem pro rep.pro P. Seſtio,37
cic. quo cõſilio ceſſerit Tribunitio furori.antequam iret in exilium,17
cice.in iure Augurũ exquirendo non curioſus.pro domo ſua.31
cic.cõpetitores ſuperauit.pro L.Mur.15
ciceronis modeſtia in calumniãdo,contra Rullum,66
cice.ſubciſiuis operis ſcripſit. in Ant.44
cic.literis deditus.pro Archia poeta,9
cice.Panſæ plures animos optat. in M. Antonium,306
cicero quæ beneficia à Populo Ro. acceperit.contra Rullum,18
cicero Cæſari occurrit in Trebolano.11. epiſt.27.7
cicero Prætor prioſquam Quæſtor aut AEdilis factus.in Piſonem,1
cicero homo nouus omnes magiſtratus ſine repulſa aſſecutus,eodem
cicero conſulatus peracti rationem reddit,ibidem
cice.Antoniũ collegam obſequio & patientia mitigauit.ibidem,3
cice.parens patriæ nominatus.ibidem,3
cice.magiſtratu abiens,dicere in concione prohibetur,&c.ibidem,4
ci.per quos Augur factus.in.M.Ant.31
cicero ne Cæſari quinquẽnii imperium prorogetur obſtat.in M.Antoo.46
cic. Cæſaris abſentis rationẽ haberi non vult,ibidem
cic.ex defenſionib.nihil petit.7.epi.1.16
cic.in Antonium inuehitur. 12.epi.25.9
cicero filio auctus.ad Atti.1.11
cicero ob Soſithei ſerui mortem quàm oporteat commotior.ad Atti.7.9
cicero Arpinates ſuos ſtudioſe tuetur. 13.epiſt.12.1.& 8.1
cice.exilij culpam in ſe & amicos reijcit. 14.epi.1.4.5.& ad Q.frat.3.2.& ſequ.
cice.gloriã nunquam putauit per ſe expetendam.15.epiſt.4.39
cicero cur pacem cum Antonio non velit.in M.Antoo.222
cic. adoleſcẽs Roſcium Amerinõ defendit contra Syllæ tyrãnidem.2.Offic.74
cicero ſexto anno poſt Hortẽſiũ Conſul factus.Brutus,180
cice.ante cauſam Sex.Roſcij nullam publice egit.pro Sex.Roſcio,36
cice.quàm aſſiduus in cauſis agẽdis fuerit.1.in Ver.22
ciceronis filius vt primùm ſapere cœpit cõmunes cum patre miſerias percepit. 14.epiſt.1.2
cicero Augur factus poſt exilium. 15.epiſt.4.40
cicero philoſophiam antiquam primus in forum deduxit.ibidem,50
cicero Bruto ſe excuſat.ad Brut.15.2
cicero Senatum ad ſeueritatem reduxit. ad Attic.11.14
cice. Piſoni Syriam ademit,ibidem
cicero & Pompeios tanquam duo pignora reipublicæ reſeruantur. ad Atticum,14.3
cicero Geographiam ſcribere deliberat. ad Attic.21.1
cice. à Cæſare ad legationem inuitatur, ad Atti.33.4
cicero pro Pompeio emori vult. ad Attic.141.3.& 146.6
cicero omnia optime fecit.ad Brut.17
cicero errare maoult cũ Platone, quàm cum alijs vera ſentire.1. Tuſc.61
cicero vbi natus & educatus.2. de legibus,5
cicero cur & quãdo de philoſophia ſcribere cœperit.1.de nat.deo.10
cicero ciuile bellum extinguere cona-

tus.16.epiſt.11.3
cicero aliter vni,aliter multis ſcribit. 15. epiſt.21.10
cicero bello ciuili oræ maritimæ præfectus.16.epiſt.11.10
cic. filius Cratippo nõ vt diſcipulus,ſed vt filius cõiunctus erat.16.epiſt.21.7
cicer.maximo plauſu exceptus,& in roſtris collocatus.ad Brut.3.2
cicero immodicus in tribuendis honoribus.ad Brutum,15.3
cicero cum quolibet antiquorum cõparari potuit.ad Brut.4.5
cicer.vas pro puero Cæſare àcceptus.ad Brutum,18.3
cicer.filium in ſacerdotum collegiũ cooptari vult.ad Brut.5.4
cicero Cæſaris pueri licentiam potius irritauit, quàm repreſſit. ad Brutum, 17.2
cicer.improbe in Caſcã inuectus,ibidem
cicero Nonas Decembres ſemper in ore habuit,ibidem
cicero gloriando Bruti factum inſectabatur,ibidem
cice. quamobrem in Anton.acrius inuectus ſit.ad Brut.15.15
cicer.mollius dolorẽ,quàm par erat,ferre viſus.ad Brut.17.6
cicero fratri non dictare,ſed ipſe ſcribere ſolitus.ad Q.frat.6.1
cice. in Clodianũ furorem & latrociniũ vehementer inuectus.ad Q.frat.5.5
cic. Pompeio quantũ tribuerit.1.Offi.111
ciceronis impatientia ob filiæ mortem. 4.epiſt.5.1.& 6
cicer. in patriam beneficia.5.epiſt.13.10
cic.in Aſiam peregrinatio.Brut.174
cicer.ſtudium & labor & induſtria, &c. Brutus,177
cice. & Hortenſij cõiunctio. ibidem 177
cice.iudicium de ſuo oratore. 6.epi.18.6
cice.topica ad Trebatium.7.epiſt.20
cicer. timor in initio dicendi. 1. in Ver. 22.23.& pro A.Cluentio,39
ciceronis quæſtura & ædilitas quomodo geſta.7.in Verrem,29
ciceronis de Græcis ſententia. pro L. Flacco,6
cice.diligentia in confeſſione coniuratorum exſcribenda.pro P.Sylla,31
cicer.proſcriptio pro domo ſua,35
cice. reditus quanto honore celebratus. pro domo ſua,59.pro P.Seſtio, 114.in L.Piſonem,40
cice.in exiliũ profectio.pro Cn.Plan.77
ciceron.oratio de ſcripto dicta.pro Cn. Plancio,61
cic.omnia malle perpeti poti⁹, quàm ad bellum ciuile exire.2.epiſt.15.10
cice.pacem ſemper optaſſe. 2.epiſt.15.10
ciceronem eiicere magnum fuit, excludere facile.14.epiſt.3.4
cice. iudicum corruptelam contexit. ad Atticum,11.3.5
cice.Q. frat.filij magiſtrum ſe profitetur.ad Q.frat.15 6
cicero à ſcribendo quieſcere non poteſt. ibidem
cicero exul quare ad fratrem non conceſſerit.ad Q.frat.3.7
cicero fratri de exilio ſe excuſat, ibidem
cicero ante exilium quantum floruerit. ad Q.fratrem,2.3
cicero nec honores ſitit,nec gloriam deſiderat.ad Q.frat.21.4
cice.quare verſus ſcribere non poſſit. ad Q.fratrem,20.5.& 21
cice.ægre vitã priuatam ferebat,ibidem
cicero quare Gabinium non accuſarit. ad Q.frat.18.3.& 24.7
cice.mediocritate delectatus,ibidem
cicero nullo non die pro reo dixit. ad Atticum,19.1
cice. Q.frat. filium declamare docebat. ad Q.frat.15.6
cice.animo perculſo & abiecto.ad Atticum,31.5
cice.ex dolore mentis errore affici creditus.ad Atti.48.5
cice. ſe peccatis ſuis in calamitatẽ incidiſſe fatetur,ibidem
cice.Q. fratrem Attico reconciliare nititur.ad Atti.12.1
ciceronis orator liber,&c.15.epiſt.20.1
ciceronem quatuor hominũ genera violarunt.ad Quirites poſt reditum,17
de Cicerone teſtimonia virorum clariſſimorum. ad Quirites poſt reditum,14
cicer.in Clodium teſtante quantus iudicum applauſus factus.ad Atti.11.7
cice.verſus ad Cæſarem.ad Q.frat.16.14
cic.poema ad Cæſarem.ad Q.frat.17.16
cicer. exhortatio ad iuuenes ad capeſſendam remp.&c.pro P.Seſtio,119
cicer.ſeculi labes.pro L.Coro. Balbo,11
ciceronis & Cæſaris recõciliatio. ad Atticum,18 4
cice.verba pro Cæſare de ei protoganda prouincia.de prouin.Conſula.23
ciceroni quinqueuiratum & alios honores offert Cæſar.de prouincijs Conſularibus,33
ciceronis integritas.ibidem,34
ciceroni L. Gellius ciuicã coronam decernit.in Piſonem,4
ciceronis & Cæſaris diſſenſio in repub. & reconciliatio.in Piſonem,61.62
cice.legatio libera.pro C.Rabirio,4
cic.vox,Vtinã C.Pompeij nunquã cum Cæſare,&c.in Anton 46
cice. beneficio conſeruatam patriã Pompeius confitetur,ibidem
cice.libri 111.de oratore.1.epiſt.9.95
cice.libri 111.de temporibus.1.epi.9.97
cicero ſummus φιλέλλην & erat & eſt habitus.ad Atti.10.1
ciceronis de Octauia querimonia.ad Q. fratrem,25.2.3
cicero nunquam ſapiẽs,ſed exiſtimatus tantum,ibidem
cicero P. Clodium ad parricidium induxit,ibidem
cicero Octauianum Iunonium puerum appellabat,ibidem
cicer.in rebus domeſticis anxius,in rep. erectus,ibidem
cice.in iuuẽtutis licentiam & libidinem vehementer dixit.ad Atti.13.4
cicero duo firmamenta reip. vnus conſtituit. ibidem,5
cicero honorum appetẽtior, quàm ocij. ad Atti.12.7
cicero à Theophraſto multa didicit. ad Atticum,24.4
cicero patriæ præſtitit plus quàm poſtulari poſſet.ibidem,6
cic.in Alexandriam & AEgyptum mitti cupit.ad Atticum,20.1
cicero exul lucem & celebritatem odit. 14.epiſt.4.2
cice.Q. fratrem cur ad ſe venire noluerit.ad Atti.49.1
cic.vocis recreãdæ cauſa ambulab. ibid.
cicero Attico ſemper propria manu ſcripſit.ad Atti.38.1
cicero potius vita carere, quàm patria ſe profitetur.ad Atti.68.1
cicero in ſtudijs ſuis Græcis Latina coniunxit.1.Offi.2
cice.literis ſuſtentatur & recreatur, non voluptatibus.ad Atti.79.4
ciceronis ſponſio pro Octauio , &c. in Anton.201.Cice.filius.in Anto.278
ciceronis in Milonem fides.2. epiſt. 8.11
ciceroni laurus odioſa.2.epiſt.15.5
ciceronis pater moritur.ad Atti.4.2
cice. in gymnaſio ſuo exornando voluptas & ſtudium.ad Atti.5.2.& 6.2
cic.oratio pro Metello.ad Atti.8.9
cice. conſulatũ Curio ἀποθέωσιν appellabat.ad Atti.11.22
cice. pugnæ & ſtrages in Clodiũ & cæteros.ad Atti.11.1
cice.cum Piſone conflictatio.ibidem,2
cicer.apud optimos quoſque & plebem authoritas ad Atti 11.11
ciceronis in Clodium oratio luculenta. ibidem,14
cic.commentarius Græce ſcriptus de ipſius conſulatu.ad Atti.14.13.& 15.7
cicer.reditus ab exilio.ad Atti.70.5
ciceronis oratio ad pontificem. ad Atticum,71.2
ciceronis continentia & abſtinentia. ad Atticum,104.2.& 105.3
cicer.exercitus puſillus.8.epiſt.5.3
ciceronis virtuti fatale quiddam datum. 12.epiſt.13.1
ciceronis toga omnium armis fœlicior, ibidem
cice.in priſtinum ſplendorem authoritatémque reſtitutus.ad Atti.70.3
cice.quos honores ſibi à prouincialibus deferri voluerit.ad Atti.110.10
cic.inuitiſs.à Roma aberat.ad Atti.98.1
cice. puer modeſtiſſimus & ſuauiſſimus. ad Atti.96.4
cice.ſuos lenitate magis quàm ſeueritate caſtigat.ad Atti.98.4
cicer. in prouincia omnium opinionem vicit.ad Atti.105.4
cic.de celeritate reditus ſui Attico ſe excuſat.ad Atti.223.3
cice.in nouis ſuſcipiendis amicitijs cautus.ad Atti.14.11
cice.quem fugiat,habet:quem ſequatur, non habet.ad Atti.151.2
cicer.ſe pacis authorẽ Cæſari offert non fautorem.ad Atti.181.19.& 182.2
cic.de bono iudicio mire laudandus.ad Atticum,215.4.5
cice.quare Pompeii caſtra reliquerit. 15 epiſt.4.43
cice.lippitudine à ſcriptione prohibitus. ad Atticum,208.2
cicero ex literis amicorũ conſolationem non inuenit.ad Atti.205.5
cic.filij virtutes & ſtudia.12.epiſt.16.1
ciceronis geſta in prouincia.7.epiſt.3.3
ciceronis liber de optimo genere dicendi.11.epiſt.17.3

ciceronis liber de conſolatione.ad Atticum,241.2
ciceronis liber de luctu minuendo.ad Atticum,241.20
ciceronis libri v περὶ τελῶν. ad Atticum,276.4
cice.in aduerſis & exilio impatiẽtia. 14. epiſt.4.2
ciceronis liber de gloria.ad Attic.332.5
cicer.exiliũ,reip.calamitas.15.epi.4.40
cicer.verſus de Sirenũ cantu.5.de fi.o.89
cicerone.c o s.maximum æs alienũ diſſolutum eſt facillime.2.Offic.124
ciceronis verſ.ex libro i i de cõſulatu.1.de diuinat.30
ciceronis ſomnium,&c.1. de diuinat.103
ciceronis libri de repub.4. Tuſc.2
cicer.auguris collegæ.2.de diuinat.114
cic.filius alæ præfectus.2.Offic.64
cice.oratio pro Sex.Roſcio Amerino.2.Offic.74
cice.ſolus ipſe ſeſe per literas cõſolatur. ad Atticum,241.2
cicero ex ſcriptis haudquaquam animo deiecto fuiſſe iudicari poteſt. ad Atticum,255.1
cicero in ſenectute amarior & ſtomachoſior.ad Attic.319.3
cicero quare potiſſimũ Academicos conſectetur.1.de nat.deo.2
cicero L.Lamiam ad præturam promouet.11.epiſt.17
cice. monetur quo ſibi à decemuiris caueat.10.epiſt.35.4.7
cicero verbis duntaxat cũ Antonio pugnat.12.epiſt.22.4
cicero ex Sicilia rediẽs bellum ciuile excitatum offendit.16.epiſt.10.3
cicero plus cæteris pacem optauit. 6.epiſt.4.12
cicero philoſophia ſemper ſe delectatus. 4 epiſt.4.13
cicero quando potiſſimum philoſophiæ ſe tradidit.4.epiſt.3.13
cicero cur à Luccio ſe viuo geſta ſua deſcribi velit.5.epiſt.12.16
cicero nauclero ſe comparat. 9.epi.15.6
cicero Lælio Papyrium comparat.9. epiſt.15.6
cicero Q.Metello ſe purgat.5.epiſt.2.1
cicero reip.amicus,ibidem
cicero amicis Cæſaris gratus. 6.epi. 12.3
cicero Publium Seſtium defendit.5. epiſt.17.3
cicero pictura delectatum ſe ait.7.epiſt. 24.10
cicero aduerſos rerum exitus timens.6. epiſt.14.3
ciceronem non vitium, ſed virtus afflixit.14.epiſt.4.12
ciceronem Salnideno comparat Brutus. ad Brutum,17.5
ciceronem amici partim deſeruerũt,partim prodiderunt.ad Q.frat.3.8
ciceronem vnus Cæſar quãtum volebat amabat.ad Q.frat.21.7
ciceronẽ Clodij minæ modicæ tangunt. ad Atticum,34.1
ciceronem accuſat Atticus quòd caſum ſuum tam grauiter ferat.ad Atti.52.1
cicerone in Clodium teſtante quis iudicum applauſus factus ſit.ad Atti. 11.5
cicerone nemo vnquam maiore calamitate affectus.ad Atti.45.3.4
ciceronem non tam perdidit inimicorũ, quàm inuidorum ſcelus,ibidem
cicerones pueri amant inter ſe, diſcunt. ad Atti.111.21
ciceronum puerorum alter freno,alter calcaribus eget.ad Atti.111.21
ciceronem literæ non leniunt,ſed obturbant.ad Atti.241.7
ciceronis ſomnium ei,quum Aſiæ præeſſet,viſum.1.de diuinat.103
ciceronis domus cõditiones. de Aruſp. reſponſ.10
ciceroni Catilina inſidias molitur. in Catilinam,5
ciceronis cum Cæſare cõiunctio. de prouincijs Conſular.33
ciceronis conſulatum Archias verſibus inchoauit.pro Archia poeta,21
ciceronis vox de concordia Pompeij atque Cæſaris.in M.Anton.46
ciceronis teſtimonium de C. Octauio Cæſare.in M.Anton.199
ciceronis ſupplicatio propter liberatam patriam.in Catilinam,48
cice.pater cum infirma eſſet valetudine, ætatem egit in literis.2.de legib.4
ciceronis auus M. Gratidio tabellariam legem ferenti reſtitit.3.de legib.52
ciceronis præceptores,ſtudia, valetudo. Brutus,169.& 170
ciceronis in Rhetorica ſocij & condiſcipuli.Brut.175
ciceronis res geſtæ & in literis & in cauſis exercitationes.Brut.176
cicer. de Bruto & eius eruditione opinio.Orator,19.& 20
ciceronis in dicendo vis & virtutes. Orator,71
ciceronis in cauſa Verriana cũ Hortenſio certamen.2.in Ver.12.& ſequent.
ciceronis in inquirendo in Verrem induſtria & diligentia.3.in Ver.10
ciceronis filius apud Arpinates ædilis creatus.13.epiſt.12.6
ciceronis cum M.Catone amicitia.15. epiſt.4.34
ciceronis cum Lyſone hoſpite familiaritas.13.epiſt.25.4
ciceroni facilius fuit manere domi quàm redire.14.epiſt.1.4
ciceronis præſidium contra hoſtes,æquitas & continentia 15.epiſt.4.44
ciceronis in Tironem libertũ affectus. 16.epiſt.1.2.& ſequent.
ciceronis pro repub. ſtudia & labores. ad Brutum,4.2
ciceronis ad patriam nauigatio.16.epi.5
ciceroni Romam redeunti honorifice obuiam itum eſt.16.epiſt.10.3
cicer. vel inſtante ciuili tumultu triumphus oblatus.16.epiſt.10.7
cicer. filius apud Craſſum Græce declamans,eiúſque ſtudia.16.epiſt.21.10
ciceronis iunioris familiares & conuictores,ibidem
ciceronis de Caluo iudiciũ.15.epi.21.12
cicer.literæ Tirone abſente mutæ.16.epiſt.12.2
ciceronis filij primæ ætatis errata. 16.epiſt.21.4
ciceronis filius Bruti equites ducere iuſſus.ad Brut.6.1
ciceronis iactantia immodica.13.epiſtolarum,12.4.7
ciceronis actibus nihil tribuit Brutus. ad Brut.17.1
ciceronis fratres cum improbis bellum ſuſceperunt ſempiternum.ad Brutum, 17.5
cicer.omnes omnia aduerſus Clodium pollicebantur.ad Q.frat.2.25
ciceroni ſine fratre nihil vnquam iucundum fuit.ad Q.frat.3.4
cicer. nominis quanta fama atque gloria ad Q.frat.1.52.53
ciceronis exilij cauſa, non peccatum ſed amicorum conſilium. ad Q.frat.4.1.2
ciceronis epiſtolæ quædã aſperæ & obiurgatoriæ.ad Q.frat.2.19.20
ciceronis conſilium de fratris profectione.ad Q.frat.24.1.2
ciceronis librorum de repub.ratio & numerus.ad Q.frat.21.2
cicer.genus inſtituẽdi in Rhetorica eruditum.ad Q.frat.19.5
ciceroni Romæ reſpirandi non erat locus.ad Q.frat.17.10
ciceroni quando filius natus . ad Atticum,1.11
ciceronis pater quando diſceſſerit. ad Atticum,4.2
ciceronis orationum Atticus alter Ariſtarchus erat.ad Atticum,9.4
ciceronis oratio mirifica præſente Pompeio in ſenatu,ibidem
ciceronis ἔπος ad Cæſarem. ad Q. fratrem,24.13
ciceronis epiſtola ad Octauianum expoſtulatoria.ad Q.frat.25
ciceronis cum Pompeio conſuetudo iucundiſſima.ad Attic.11.20.& ſequent.
ciceronis alacritas ad litigandum. ad Atticum,22.2
ciceroni quando de prouincia decedendum.ad Atti.114.2
ciceronis ante exilium celebritas.ad Atticum,37.3.& ſequent.
ciceronis ante exiliũ ſtatus ampliſſimus & florentiſſimus.ad Atti.50.2.3
ciceroni filio præter inuidiam nihil reliquit pater.ad Attic.65.9
cice.pueri apud Deiotarũ.ad Att.106.6
cicer.in prouincia geſta plena laudis & gratiæ.ad Atti.114.4
cicer.deliberatio vtri ſe iũgat, Pompeio an Cæſari.ad Atti.146.2.& 5
ciceroni filio toga pura quando data.ad Atticum,190.2
ciceronis impatientia quòd Pompeium non ſit ſecutus.ad Atti.173.10
ciceronis conſcientia de ſtudio & meritis clariſſimis in rempublicam. ad Atticum,195.4
ciceronis factũ quòd ſe à Pompeio ſubduxiſſet, bonis probabatur. ad Atticum,214.1
cicer. ſpes omnis in Attici beneuolentia.ad Atti.209.1
ciceronis tempora erudita fuiſſe. ad Atticum,241.10
ciceronis iudicium de Antecatonibus Cæſaris.ad Atti.297.2
ciceronis in philoſophia contubernales & domeſtici.1 de nat.deo.8
ciceronis cum Atteio Capitone familiaritas.13.epiſt.30.4
ciceronis virtuti fatale quiddam datum. 12.epiſt.13.1

ciceronis toga omnium in armis fœlicior, ibidem
cicero. iunioris virtutes. 12. epiſt. 16. 1
ciceronis filius Athenis literis deditus, ibidem
cicer. Cæſaris mors imputabatur. 12. epiſt. 3. 1
ciceronis exercitus puſillus. 8. epiſt. 5. 3
ciceronis cum Planco vetus amicitia. 13. epiſt. 30. 2
ciceronis culpa Cæſar iunior in libera ciuitate nimium poterat. 13. epiſt. 30. 12
cicer. nomen quàm celebre. 6. epiſt. 6. 8
ciceronis laurus odioſa. 2. epiſt. 15. 6
ciceronis in Milonem fides. 2. epiſt. 5. 7
cice. in ſcribendo induſtria. 3. epiſt. 9. 10
cic. de tẽporibus ſuis querela. 4. epi. 9. 7
ciceroni timorem improperabát amici. 6. epiſt. 21. 3
cicero. cum Cn. Planco neceſſitudo. 13. epiſt. 30. 2. eiuſdem in Plancum beneficia. 10. epiſt. 6. 1
cilices & Piſidæ volatibus auiũ & cantibus res futuras præſagiũt. 1. de diui. 5
cilicia contra Syriam natura munita. 15. epiſt. 4. 10
cilicia propter anguſtias facile tenetur, ibidem
cimber Tullius. 6. epiſt 12. 4
cimbri & Celtiberi in prælijs exultãt, in morbo lamentantur. 2. Tuſc. 110
cimbricas res Archias aggreſſus. pro Archia poeta, 15
cimmerij. 4. Acad. 111
cimonis hoſpitalitas. 2. Offic. 95
cincia lex. ad Atti. 15. 8. & de ſeneɛt. 9
cincinnatus ab aratro abduɛtus vt diɛtator eſſet. 2. de fin. 19
ciocinnatus ganeo. poſt reditum in ſenatu, 10
cineius, &c. ad Atticum, 15. 8
cineæ libri de re militari. 9. epiſt. 27. 1
cinguli quinque quibus terra circundatur. 6. de repub. 21
cinna 1111 cos. nobiliſſimos occidi iuſſit. 5. Tuſc. 77. & 3. de nat. deo. 115
ciona crudeliſſimus omnium multum regnauit. 3. de nat. deo. 117
circe à Colonis Circeienſibus colitur. 3. de nat. deo. 65
circulus κύκλος. 2. de nat. deo. 68
circuitio, figura. 4. ad Heren. 198
circuitus ſolis & lunæ, reliquorúmque ſyderũ ſpeɛtaculum hominibus præbent. 2. de nat. deo. 132
circulantem. Brutus, 104
circumſeſſionis. 3. in Verrem, 58
circumretitus. 7. in Verrem, 117
circumforaneus. pro A. Cluentio, 30
circumſcriptionis adoleſcentis lex. 3. Offic. 80
circumſcriptor. in L. Catilinam, 30
ciſſum. in M Anton. 84
ciſpius Tribunuſplebis, &c. pro P. Seſtio, 64
citeriora. 5. Tuſcul. 101
ciuis Rom. ſum. 7. in Verrem, 115. 126
ciuium voluntas quàm incerta. pro Milone, 32
ciuis boni officiũ. pro C. Rabirio reo, 2
ciuis bene ſentiens, albo ſimillimus coruo. 7. epiſt. 29. 4
ciuem diligi & bene de republica mereri, glorioſum: metui vero & in odio eſſe, deteſtabile. in Anton. 25
ciues ſceleratos interficere licet. pro Milone, 6
ciuilium diſſenſionum exempla. in Catilinam, 67
ciuile ius. pro A. Cecinna, 51
ciuitate donatorum exempla. pro L. Cornelio Balbo, 36. 37
ciuitatum multarum in Græcia ciuẽ eſſe licet. pro L. Corn. Balbo, 20
ciuitate etiam hoſtes donantur, ibidem
ciuitas ſine lege, eſt corpus ſine mente. pro A. Cluentio, 116
ciuitates, concilia, coetúſque hominũ iure ſociari. 1. de nat. deo. 12
ciuitas & oppidum. 6. in Ver. 64
ciuitatis & maris comparatio. pro A. Cluentio, 109
ciuitas quomodo amittitur. pro A. Cecinna, 73
ciuitatem aut libertatem nemo amittit inuitus. pro domo ſua, 51
ciuitatum deſperatarum & perditarum indicium. 7. in Ver. 10
ciuitates, conuenticula hominum. pro P. Seſtio, 29
ciuium gratioſorum & fortium diſcrimen. pro L. Corn. Balbo, 39
ciuica corona. pro Cn. Plancio, 59
ciuitas quid. pro P. Seſtio, 29
ciuitatum duarum ciuis Rom. eſſe non poteſt. pro L. Corn. Balbo, 20
ciuitatis mutandæ ratio, ibidem
ciuitates quæ appellentur. 6. de repub. 9
ciuitatũ mores cũ principibus mutari, & quòd fere tales quales principes. 3. de legib. 44
Clam vos. in Salluſtium, 9
clarabat. 1. de diuinat. 42
claſſicula. ad Atticum, 332. 5
claudia, Q. Metelli vxor. 5. epiſt. 2. 16
claudiæ veſt. in patrem pietas. pro M. Cælio, 26
claudicat. 1. de nat. deo. 148
claudius Centimalus ædes demoliri iuſſus. 3. Offic. 85
claudus homo legẽ de ambitu promulgauit. ad Attic. 11. 21
clauiculis. 2. de nat. deo. 179
clauſa conſilia. 5. in Verrem, 52
clauſula. in Antonium, 382. & ad Atticum, 114. 5
clauum clauo pellere, prouerbium. 4. Tuſcul. 121
clauum imperij tenere. pro P. Seſtio, 15
cleanthes, Zenonis auditor, ſolem dominari & rerum potiri. 4. Acad. 227
cleanthes, Dialeɛt. princeps. 4. Acad. 257
cleanthes mundum deum dicit & æthera. 1. de nat. deo. 54
cleanthes ſapientem conſolatur qui conſolatione non eget. 3. Tuſc. 131
cleanthes negat vllum cibum tam grauem quin noɛte & die cõcoquatur. 2. de nat. deo. 35
cleanthes affert cur ſol ſe referat, nec longius progrediatur. 3. de nat. deo. 48
cleãthes officium lugentis malum non putat eſſe, vt pati manare dolorem longius non ſinat. 3. Tuſc. 129
cleanthes inconſtanter & ſtulte de dijs ſentit. 1. de nat. deo. 54
cleanthes tabula piɛtam voluptatem oſtendit. 2. de fin. 110
cleanthes Rethorica ſcripſit, ſed frigide. 4. de fio. 11
cleanthes quid de Deo. 1. de natura deorum, 54. & 2. 19
clementiæ diffinitio. de inuent. 243
clementiæ locus alijs rebus, alijs temporibus eſſe debet. pro L. Murena, 6
cleobis & Biton fratres. 1. Tuſc. 183
cleombrotus cum Epaminonda temere confligens, Lacedæmonem perdidit. 1. Offic. 119
cleombrotus Ambraciota, leɛto Platonis libro, in mare ſe præcipitat. 1. Tuſcul. 131
cleombrotus, Lacedæmoniorum dux, eodem
cleomenes alter Verres in luxuria & nequitia totos dies perpotabat. 7. in Verrem, 69
cleon eloquens. Brutus, 14
cleophantus homo ſpeɛtatus, ſed medicus ignobilis. pro A. Cluentio, 35
clepſydra. 2. Tuſcul. 113
clitarchus & Stratocles ſecus de Themiſtocle ſcribunt, quàm Thucidides. Brutus, 20
clypo. ad Atticum, 133. 3
clitellæ boui ſunt impoſitæ, prouerbiũ. ad Atticum, 103. 3
cliternini pro Coleis obſcœnum. 9. epiſt. 22. 14
cliſthenes eloquens. Brutus, 14
cliſthenes Athenien. quum rebus ſuis timeret, Iunoni Samiæ dotes filiarum credidit. 2. de legib. 66
clitomachus homo acut9 vt Pœnus eius liber 4. de ſuſtinẽdis aſſenſionib. 4. Acad. 176. eiuſdem liber ad Caium Lucilium poetam. 4. Acad. 183
clitomachus Carneadis diſcipulus. 4. Acad. 33
clitomachus Carthagine euerſa ciues ſuos conſolatur. 3. Tuſc. 92
clitum occidit Alexander. 4. Tuſc. 129
clodij cædes. in Antonium, 44. item ad Atticum, 242. 7
clodij conciones quales. ad Attic. 9. 10
clodij abſolutio. ad Attic. 11. 14. & 14. 3
clodius Philbetaerus. 14. epiſt. 4. 13
clodij in Pompeium impetus. ad Q. fratrem, 72
clodius liberam legationem cupit. ad Q. fratrem, 10. 2
clodius perpetua oratione inſeɛtatus eſt fregítque Ciceronem. ad Attic. 11. 14
clodij in Ciceronem frigidæ obieɛtiones, ibidem
clodius homo eruditus, & Græcis literis deditus. ad Attic. 84. 2
clodius ſecundum ſe pontifices decreuiſſe mentitus. ad Attic. 71. 4
clodiani annonæ caritatem Ciceronis opera cauſati. ad Attic. 70. 7
clodia, à qua prædium emere volebat Cicero, copioſa & locuples fœmina. ad Atticum, 259. 4
clodij furor & latrocinium. ad Q. fratrem, 5. 5
clodianæ abſolutionis cauſa egeſtas, & turpitudo iudicum. ad Attic. 11. 4
clodius ſtuprum intulit Puluinaribus bonæ deæ. de Aruſpic. reſpon. 7. item in Piſonem, 76
clodius in Quirinalia diem produxit. ad

Quintum fratrem,7.5
clodius reus de vi.pro Milone,38
clodius,Milonis reus, &c. pro Milo.27
clod. Anton.occidere vult. in Anto.44
clodiũ trib.pleb.Cic.defendit.ad Brut.1
clodius ad omnium pedes prouolutus. ad Atticum,9.8
clodius inimicus Cicer.ad Attic.36.7
clodius Q. Cicer. domum incendit. ad Atticum,72.1
clodij inconſtantiam in Senatu comprehendit Cicero.ad Attic.16.10.11
clodij ſoror cũ viro bellũ gerebat,quòd Ciceroni faueret.ad Attic.16.11
clodius à Pompeianis exibilatus. ad Q. fratrem,7.2
clodianorum in Pompeianos impetus factus.ibidem,3.4.5
clod.ægre ferebat ſe à Racilio cõtumeciſer vrbanéque vexatũ.ad Q.frat.5.5
clodius Phormio non minus niger,nec minus cõfidens quàm ille Terẽtianus Phormio. pro Cecinna,10
clodius de roſtris eiectus.ad Q.frat.7.4
clodius tanquam vnguis in vlcere extitit.pro domo ſua,9
clodij ſororem quare oderat Cicero. ed Atticum,16.11
clodium hominẽ petulantem orationibus modeſtũ reddit Cicero.ibidem,12
clodius Rom. Interamnam ſe introiſſe noctu fingebat,ibidem,9
clodius,Appij filius,in domo Cæſaris in veſte muliebri deprehẽſus.1. ad Attic. 8.5.Cætera de Clodio quære in P.
clytemneſtræ fabula.7. epiſt.1.8
Cn. Aufidius Cæcus. 5.de fin.97. & 5. Tuſcul.157
Cn.Calidius Eques Ro. à Verre ſpoliatus.6.in Verrem,37
Cn.Carbo eloquens. Brut.53.ciuis ſeditioſus.3.in Verrem,26
Cn.Carbo à Verre Quæſtore iniuria affectus.2.in Verrem,7
Cn. Carbonem Damaſippus occidit.9. epiſt.21.7
Cn.Cœpio quẽdo mortu⁹.ad At.241.20
Cn.Cicero Pomp. appellatus.1. ad Atticum,31.20
Cn.Cornelius,M. Tullius c o s 2.cõtra Rullum,45
Cn.Domitius.&c.8.epiſt.14.4
Cn.Domitius decimo Syllaoo diẽ dicit propter paterni amici iniu.1.in Ver.37
Cn. Domitius M. Syllanum conſulem accuſat.4.in Verrem,81
Cn.Domitij integritas.pro Deiotaro,22
Cn.Dolabellæ cauſam egerunt Hortenſius & Cotta.Brut.176
Cn. Domitij lex de ſacerdotijs. contra Rullum,32
Cn.Domiti⁹ popularis.pro P.Seſtio,98
Cn. Domitij nobile factum in ſeruum Scauri,&c.pro Deiotaro,22
Cn. Domitius vnus ex coniuratis. in Antonium,48
Cn. Druſi domus conſultoribus compleri ſolita.5. Tuſc.157
Cn.Flauius ſcriba.&c.pro L.Murena,22
Cn.Flauius ſcriba primus faſtos protulit actionéſque compoſuit.1. de Orat. 91.& ad Attic.111.18
Cn.Flauius AEdilis Curulis fuit,ibidem
Cn.Lẽtulus,Luculli.c o s s. 4.in Ver.66
Cn.Lentulus orator,&c.Brutus,126
Cn.Lẽtuli Marcellini fide ac præſidio Siculi maxime vtebantur.1.in Ver.8
Cn.Lentulus Vaccia.ad Q.frat.7.9
Cn.Lẽtulus actione magis quàm oratione auditorem detinebat.Brut.125
Cn.Lẽtulus,patron⁹ Siciliæ.4.in Ver.78
Cn.Lẽtulus põtifex.de Aruſp.reſpõſ.10
Cn.Lucceius M.Bruto multum vſus.ad Atticum,333.16
Cn.Lucullus Ciceronis familiaris matrẽ efferebat.ad Attic.321.7
Cn.Magius præfectus Põpeij captus dimittitur à Cæſare.ed Attic.182.1. Ad Cæſarẽ à Pompeio pro pace mittitur. ad Attic.185.8. & 186,1
Cn.Mãlius,Q.Cat.prælatus.pro Plã.10
Cn.Minutius,&c.12.epiſt.25.17
Cn.Nerius Pupinia.ad Q.frat.7.8
Cn.Octauius conſularis.1.de Orat.81
Cn.Octauius orator.Brut.91
Cn.Octauius & Curio cõſules.Brut.124
Cn.Octauius,M.filius eloquẽs.Brut.118
Cn.Octauius,terræ filius.7.epiſt.9.1
Cn.Octauius primus ex ea familia c o s. in Anton.259.Eius cædes,ibidem
Cn. Octauius Cinnæ collega ab eodem capite truncatus.5. Tuſc.78
Cn.Octauius ſummis doloribus confectus.2.de fin.149
Cn.Octauius optimus & humaniſſimus vir,ibidem
Cn. Octauij in iuredicendo dexteritas. ad Q.fratrem,1.21
Cn. Octauius in conſulatu ſuo nõ ineloquens repertus.Brutus,91
Cn.Octauius conſul collegam vrbe expulit.in Catilinam,68
Cn. Otacilium Naſonẽ Acilio cõmendat Cicero.13.epiſt.34
Cn.Planci egregiæ virtutes.10.epiſt.2.1
Cn.Planci genus.pro Plancio,13
Cn.Planci munera.pro Plancio,22
Cn.Planci in Ciceronẽ officia. poſt reditum in ſenatu,31.item ad Attic.7.8
Cn.Pompeius Sex.F.orator.Brut.95
Cn.Põpeius orator.Brut.118. & ibid.129
Cn.Põp.M.Craſſus c o s s.5. in Ver.103
Cn. Põpeius humili genere natus. 7. in Ver.142. eiúſque oratio pro Cornelio Balbo.pro Cornelio Balbo,1
Cn.Põpeij laus.pro L.Manilia,24.item ad Quirites poſt redit.13. & pro Cornelio Balbo,16
Cn.Põpeius magnus.pro L.Manilia,47
Cn. Pompeio mors intẽta à Clodianis. pro P.Seſtio,58
Cn.Põpeij pro Cicerone ſentẽtia.ibidẽ, 63.eiúſque oratio pro Cicer.reditu.pro P.Seſtio,93. itẽ ad Quiri. poſt redit.13
Cn.Pompeius Cicer.ſemper dilexit.pro Cornelio Balbo,48
Cn. Põpeij & P. Vectij Scatonis hoſtiũ colloquium.in Anton.338
Cn.Pompeius omnibus Ciceronem anteponit.3.epiſt.7.13
Cn.Pomp.filius,gener Appij pulch.3.epiſt.10.31
Cn. Pompeius ad omnia ſumma natus, bellicis rebus impeditus eſt, quo minus ſũmus orator euaderet. Brut. 129
Cn.Pompeius ludos votiuos victo Sertorio inſtituit.1.in Ver.19
Cn. Pompeius quare populo Tribunitiam poteſtatẽ reſtituerit. 1.in Ver.27
Cn.Pompeij Theodori teſtimoniũ contra Verrem.4.in Verrem,71
Cn Põpeius ineptus & nugax.9.epi.15.1
Cn.Pompeium qui primùm luxerint.4. Tuſcul.18
Cn.Pompeij mors.2.de diuinat.54
Cn.Pompeius ter triumphauit.1.Offic. 111.cætera vide in Pomp.
Cn. Põpeius Appij pulchri filiæ ſocer. 3.epiſt.4.4.& eodem,10.37
Cn.Pompeius Quæſtor Titum Albutiũ prætorem ſuum accuſare non eſt permiſſus.1.in Verrem,34
Cn.Pomp.fatuus & crudelis.15.epi.19.7
Cn.Pompeius templo Hieroſolimitano victor abſtinuit.pro L.Flacco,53
Cn. Pompeij grauitas in dicendo. pro Cornelio Balbo,1
Cn.Põpeius ſectator Anto.in Anto.75
Cn.Pomp.extra ordinem triumphauit. pro domo ſua,15
Cn.Pomp. tot triumphi quot oræ terrarum.pro Cornelio Balbo,6
Cn.Pomp.victoriæ nauales.pro L.Manilia,24
Cn.Pompeius non pro conſule ſed pro c o s s.pro L.Manilia,43
Cn.Pomp.tã ſuis virtutibus quàm alienis vitijs magnus.pro L.Manilia,47
Cn.Pomp.tẽperantia.pro L.Manilia,15
Cn.Pomp. & C.Octauiani Cæſaris cõperatio.in Anton.195
Cn.Pompeij ſupplicationes decretæ. da prouin.conſularibus,31
Cn.Pompeio imperãte magne annonæ vilitas.pro L. Manilia,31
Cn.Pompeij fœlicitas,eodem
Cn.Pompeius iuris & morum peritiſs. pro Milone,52
Cn.Pomp.inſidiatur Clodius. pro Milone,14
Cn. Pompeio inſidiæ factæ. pro domo ſue,99
Cn. Pomp. inſidiantur Clodiani. pro P.Seſtio,58
Cn.Pomponius & Curio oratores contemporanei.Brut.95
Cn.Pomponius diſertus.Brut.169
Cn.Publicius Menander. pro Cornelio Balbo,21
Cn.,Publius vnus ex operis Bithynicæ ſocietatis.13.epiſt.10.1.& 4
Cn.Pupius,ibidem
Cn.Saturninus reus,&c.8.epiſt.14.3
Cn.Scipio conſul.1.de fin.87
Cn.Settij equitis Ro.teſtimonium contra Verrem.4.in Verrem,82
Cn.Seruilij gemini cædes.1.Tuſc.140
Cn.Seruilius Cœpio,Q.Mart.Philippus c o s s.de ſeneſt.13.item Brut.39
Cn.Tremellius,homo ſumma religione & diligentia in iudicando.2.in Ver.19
Cn. Voluſius Attici Quæſtor. ad Atticum,98.3
coagmentatum.3.de fin.111
coagmentatio.1.de nat.deo.30
coacti qui.pro Cecinna,43
coactores.pro Cluentio,143
cobiamachus,vicus inter Toloſã & Narbonem.pro M.Fonteio,8
coctia lex.ad Atticum,86.6
codrus,vrbis conſeruator.5.de fin.111
codr⁹ pro ſalute patriæ in medios hoſtes

famulari veſte ſe immiſit. 1. Tuſc. 188
in Cœlo eſſe,prouerb.ad Attic.24.2
cœlum.1.Tuſcul.67
cœlum eſſe deum.3.de nat.deo.59
cœli ornatus,& ſyderum deſcriptio.1. Tuſc.107.& 108
cœlus à Saturno exectus.2. de natura deo.91
cœlum diſceſſiſſe viſum eſt. 1.de diuinatione,158
cœlum vltimum eſt mundi.2. de diuinatione,137
cœli ſtelliferi curſus & ſonus.Somnium Scipionis,17
cœli filij & geneal.2.de na.deo.91.& 359
cœnæ antelucanæ.in Catilin.42
cœnacula Romæ.contra Rullum, 93
cœnato mihi.ad Attic.31
cœno non cera obliti.7. in Verrem,137
cœnula.5. Tuſc.132
cogitata ſapientum.contra Rullum,1
cogitare cum animis.contra Rul.66
cogitatio,&c.1.Offic.183
cogitationes poſteriores ſapiẽtiores eſſe ſolent.in Antonium,321
cognationis loci.1.de inuent.51
cognatio cum prædijs.pro P.Sylla,44
cognatio ſtudiorum.6.in Verrem,73
cognitionis modi tres.2.de Orat.63
cognitor.pro Roſc.Comœdo,31
cognitio.4.Acad.35
cognomento Schola pro Milone,35
cohors prima, miliaria vocatur.de re militari,3
cohora ſecũda,quintaria dicebatur,ibid.
cohortes apud veteres in centurias diuiſæ,ibidem
cohortatio.3.ad Heren.116
coĩre ſocietatem.pro C.Rabirio,16
κῶλα, mẽbra.Brutus,84.item Orat.130
colei Lanuuini honeſti.9.epiſt.22.13
collatino imperium abrogatur à Bruto. 3.Offic.53
collatio quid.2. ad Heren.36. item 1.de Inuent.65
collachrymatione.2.de Orat.102
colligere ſe quid dicatur.4. Tuſc.127
colligere ventos rumorũ.pro Cluen. 61
collybus.5.in Verrem,155
collocatio verborum.3.de Orat.94
collocatio triplex.Orator,117
collocanda quomodo ſint quæ inueneris.Orator,29
coloniarum deducendarũ ratio. contra Rullum,73.item in Antonium,100
coloniarum locus vbi Soph. habitabat. 5.de fin.5
color albus deo præcipuus.2. de legi.72
color ſuauis.5. Tuſc.66
columbæ collum.4.Acad.39
columeo familiæ.5.in Ver.152
columna Cæſaris euerſa.ad Attic.313.2
columnarium.ad Attic.264.1
columen reip.pro P.Seſtio,14
columen actionis.pro Flacco,32
columen.1.de diuinat.34
columna execrata.in Anton.3
columna Menia.1.in Verrem,27
comedere beneficia.in Anton.316
comes & comiter.pro Corn.Balbo,28
comeſum.pro Cluentio,138
cometæ, crinitæ ſtellæ,& quòd Octauiano bello calamitatum prænunciæ.2. de nat.deo.21
κώμικος μάρτυς.2.epiſt.12.3
comicorum ſermo qualis.Orator,37
comicorum ſenarij quales.Orat.106
comitiorum æſtus.pro Murena,34
comitiorum ſolum vitium fulmen.2.de diuinat.62.105
comitantur huic vitæ.5.Tuſc.142
comitia tributa.contra Rullum,39
comitia curiata,eodem
comitia centuriata.contra Rullum,39
comitiorum ratio.in Anton.87
comitiorum inconſtantia. pro Mure.34
comitia vera.contra Rullum,41
comitia tẽpeſtati cõparata.pro Plan.12
commagenus, rex ignobilitatis à Cicerone notatus.ad Q.frat.14.1
commendationes.ad Attic.110.2
commendatrix.1.de legib.87
commentaria Cæſaris.12.epiſt.2.7
cõmentarius Ciceronis de cõſulatu ſuo Græce.ad Atti.14.13
commentariolum.4.de fin.17
commiſſione.ad Atti.329.13
commiſſus fidei,permiſſus poteſtati.pro M.Fonteio,25
κέμματα.Orator,122
committere & permittere.3.in Ver.57
cõmoda ἀ...ματα Græce.3.de finibus,105
cõmodis proprijs quatenus cuique inſeruiendum.3. Offic.55
commeditari.3.ad Heren.125
commoratio,figura.4.ad Heren.222
cõmorandi non habitandi diuerſorium habemus.de ſenectute,76
commune exordium.1.de inuent.38
commune,iudicatum.1.de inuent.64
commune argu.vitium.1.de inuent.102
cõmunes loci cur dicti ſint. 3. de Orat. 59.& 69.quique eos primi tractarint. Orat.34
communicatio,figura.3.de Orat.113
communitas.2.Offi.213
communis conditio leuat dolorem.6. epiſt.6.29
commutatio,figura.4.ad Heren.191
cõmutabile exordium.1.de inuent.38.69
commutatio verborum.Parti.14
comœdia nulla eſſet omnino ſi amatorũ flagitia non probaremus.4. Tuſc. 113
comœdia quinque partes,id eſt actus habet.1.in Verem,25
comœdia,vitæ quotidianæ imago.pro Roſc.Amerino,17
comparare conuiuium.3.in Verrem,45
comparatio criminis.1.de inuent.23
de Comparatione.2.de inuent.175
comparatiua cauſa.1.de inuent.24
comparat.ſchema Rethoricum.4.ad Heren.175
cõparabile,& eius partes.1.de inuent.65
ex Comparatione loci.Topic.35
comparationis qui modi.3.de Orat.64
compaſcere.Topi.7
compaſcuus.Topi.7
compendium.pro L.Flacco,5
compenſari opera ſua.pro Murena,65
compenſare cũ vno.in L.Piſonem,59
compereodinatus reus.6.in Ver.29
comperendinem.1.in Verrem,21
comperendinaretur.3.in Verrem,17
complexio,figura.4.ad Heren.163
complexio quid ſignificet.2. ad Heren. 62.item 1.de inuent.61
complexio vitioſa.2.ad Heren.84
complexio argumentat.1.de inuent.92
compoſitio quid.4.ad Heren.160
comprehenſionem quatuor mẽbris conſtare.Orator,128
cõprehenſio,κατάληψις.4.Acad.61.vnde dicatur.1.Acad.57.& 4.Acad.159
comprehenſionem quomodo Zeno expreſſerit.4. Acad.37
comprehendi quicquam poſſe qui negant euertunt vitam.4.Acad.61
comprobatione.5.de fin.110
compromiſſum.pro Roſc.Comœdo,6
concalefecerit.2.de Orat.173
concertata.Partit.53
concedere de familiaritate. 4.in Ver.75
cõceſſio eſt per quã nobis ignoſci poſtulamus.1 ad Heren.25.& 2.56
conceſſione.ad Atti.66.2
conceſſio,& eius partes.2. ad Heren.56. item de Inuent.22.191
conceſſio criminis.1. ad Heren. 25.& 1. de inuent.22
cõceptis verbis peierare. pro Cluen.106
concipere ſcelus.pro Milone,78
conciliandi modi.2.de Orat.97
conciliatione.in Catilinam,69
concinnitas.Brutus,18
concionarius populus.ad Q.frat.7.7
conciuncula.ad Attic.31.3
concluſio.1.ad Heren.4. item 4.ad Heren.194.& 1.de inuent.109
concluſiones argumenti.2. ad Heren.85
concluſio ſimplex.1.de inuent.61
concluſio ſimplex reprehenditur. 1. de inuent.98
concluſio,& eius partes.2.ad Heren.85. & 1.de inuent.109
concluſio argumenti.Topic.27
cõcluſio quæ probãda.2. de diuinat.153
concluſio,Græce ἐπίλογος dicitur.2.ad Heren. 85
concluſionibus quatuor locis vti poſſumus,ibidem
concordia nihil vtilius.ad Atti.159.1
concordiæ ſignum.pro domo ſua,100
concrepuerit.3.Offic.98
concretione.1.Tuſc.104
concordiæ vincula.2.de fin.185
concordes vnde.1.Tuſc.29
concordiſſimus.pro Rabirio perduellionis reo,9
condecentiam.3.de Orat.3
condemnatus de alea.in Anton.69
condocefacere.5.Tuſc.116
condoluit.3.Tuſc.138
condonatio.2.in Verrem,7
conduplicatio,figura.4.ad Heren.190
conferre pedem.pro Plancio,38
conficientes cauſæ.Topi.29
cõficientiſſima literarum. pro L.Flac.34
confictionem.pro Roſcio Amerino,18
conficere patrimonium.pro L.Flac.70
confidens mala cõſuetudine loquẽdi in vitio ponitur.3.Tuſc.23
confidere decet,&c.4.Tuſc.108
conficeret.ad Atti.179.2
confirmatio,figura quid.1. ad Heren.4. item 1.de inuent.50
confirmatio vitioſa.2.ad Heren.75
confirmare.2.de inuent.145
conflare iudicium.4.in Ver.80
conflare inuidiam.in Catilinam,17
conflari periculum.pro P.Sylla,9

conſlictio cauſarum. Partit. 30. & 1.de Inuent.26
cooformatio,figura.4.ad Heren.237
confutatio.1.ad Heren.4
conglaciaret.2.dc oat.dco.38
congregabilia.2.Offic.219
coniecta.1.de diuinat.192
coniectio.2.de diuinat.195
conicctores.1.de diuinat.124
coniectura.1. dc diuinat.50.& Partit.20
coniecturalis conſtitutio.1.ad Heren.19
cooiecturali in cauſa quæ conſiderãda. 2.ad Heren.33
cooiecturæ cauſæ. Topic.43.50
coniecturæ loci.Partit.20
couiugatio, Græce συζυγία, & locus ax coniugatis. Topic.7.19
cooiunctio,figura.4.ad Heren.189
coniuncta cauſa.1.de Inuent.24
cooiuncta verba.Partit.11
ex Coniunctis loci,ibidem
coniunctum humanum.3.Offic.26
coniuratio Catilinæ x x annis poſt incenſum Capitolium.in Catil.61
coniuratorum axercitus ex quibus hominibus conflari ſoleat.in Catilinam, 37
coooiuere. pro Plãcio,19.itẽ de Aruſp. reſponſis,48
connus,fidicẽ oobiliſſimus,Socratis præ ceptor.9.epiſt.22.9
conquaſſatio.4. Tuſc.43
conqueſtio.3.ad Heren.116. & eius partes.1.de Inuent.117
conqueſtio,eſt oratio auditoris miſericordiam captans.1 de Inuent.117
conquiſitiſſimus.5. Tuſc.87
cooquiſitores.ad Attic.139.1
conſceleratum.3.in Verrem,63
conſcientiæ vis magoa. pro Corn.Balbo,4.item 1.de finib.79
conſcientia rectæ voluntatis maxima cõ ſolatio.6 epiſt.4.7
conſcientia animi improbos ſemper excruciari.2.de finib.85
conſcientia nullum maius theatrum.2. Tuſc.107
conſcientia,graue põdus.3. da nat. deo. 123
conſciſſus pugnis.5.in Verrem,46
conſeius conſiliorum.de Aruſp.reſp.45
conſectaria Stoicorum.4.de finib.79
conſecutio,figura.2.ad Heren.39.& 1.de Inuent.59.& quæ in ea conſideranda. 2.de Inuent.149
conſecutio in oratione.Partit.11
conſecutio,eiúſque genera.2.de Inuent. 149.& 3.de Orat.62
conſenſio omni in re omnium gentium lex naturæ appellanda eſt.1. Tuſcul. 48
conſenſio,ibidem
ex Conſentaneis.2.de Orat.92
conſenſus ſeu conuenientia, quam Græci συμπάθειαν.2.de diuinat.50
conſeruandi verbum.in Vatinium,20
ex Conſequentibus loci.Topic.26
conſidio Noutano citerior Gallia obtigit.16.epiſt.12.5
conſidius Prætor.contra Rullum,91
conſilij definitio.1.dc Inuent.53.142
conſilia hominum,tam punienda quàm exitus rerum.pro Milooe,14
conſilia ex euentu probari interdum.ad Attic.180.3
aonſilio amicorum quomodo vtendũ. 1.Offic.129
aonſilium publicum.pro R.Amer.90
conſilium in vulgo nou eſſe.pro Cn. Plancio,7
conſociara.3.de finib.107
conſociatus.3.de finib.102
conſolatio ex aliorum miſerijs leuis.6. epiſt.3.6
conſolatio efficaciſſima, homines nos eſſe vt meminerimus.5.epiſt.16.3
conſolantium lugeotes officia.3. Tuſc. 228
conſolationibus plerique nihil leuantur.3.Tuſcul.224
de Conſolatiooe lib.Cicero.ad Att.50.3
cooſolandi rationes variæ.3.Tuſc.131.& ad Atticum,238
conſpirare in bonam partẽ. contra Rullum,16
conſtans quis.4.Tuſc.99
conſtantia differt à patientia. pro Q.Ligario,16
conſtitutio, figura.1.ad Hereu.19
conſtitutio coniecturalis, legitima.1.ad Heren.19.item 1.de Inuent.15.Iuridicialis.24.item 2.de Inuent.21.Definitiua.1.de Inuent.15.157. Tranſlatitia. 1.de Inuent.15
cõſtitutionis legitimæ partes.1. ad Herennium,19
conſtitutio negocialis.1.de Inuent.21
cooſuaſor.pro P.Quintio,9
conſuetudo.2.ad Heren.52
conſuetudo loquendi populo concedẽda,ars ſibi ſeruanda.Orat.91
conſuetudinis vis maxima.2. Tuſc.69
cõſuetudinis malæ corrupt.1.de Leg.48
conſulare imperium. in Antonium, 158
aõſularium laus ſumma quæ ſit.in Antonium,254
conſulares togati,quum in ſagis ciuitas, ibidem.
conſularis ætas.in Antouium,199
conſularis nomine quis dicẽdus.in Antonium,220
cõſulatum Cicero. Curio ἀπεδίωκεν vocabat.ad Atticum,11 22
conſulatus gladio cõparatur.pro P.Seſtio,18
cooſul quis dicendus. in Piſonem,17
conſulis nomeo.in L. Piſonem,20
conſulis boni officium.5.in Ver.176.itẽ pro Murena,4
conſulis ſub iure & imperio omnes eſſe prouincias.in Aotonium,158
conſules dicti à conſulẽdo.3. de Legib. 11
conſules oppoſiti erãt Tribun.3.de Legib.23
conſulum poteſtas apud Rom. ibidem
conſulibus more maiorum conceſſum erat omnes adire prouincias.in Antonium,158
conſules à Prætore creari ius non eſſe. ad Attic.180.9
coſs.quib9 Ci.exulabat. pro domo ſua, 79.& ſequent.
conſules multi, animo conſulari pauciores.10.epiſt.6.6
coſs. renunciandi mos. pro Murena,1
Africanus,P.Craſſus. Brut.38
C.Cornelius,Q.Minutius.Brut.36
C.Fannius,Domitius.Brut.50
Cn.Octauius,Curio. Brutus,114
D.Brutus,Mamercus.Brut.91
D.Brutus & Scipio. Brutus,42
Flaccus & Marius.Brut.119
L.Craſſus,Q Scæuola.Brut.121.& 184
L.Martius,M.Manlius.Brut.30
L.Paulus,C.Marcellus.Brut.122
Mancinus, L.Caſſius Lepidus. Brut.55
Manlius & Cenſorinus.Brut.54
Marcellus & Paulus.Brut.184
M.Cornelius Ceth. P. Tuditan.Brut.29
M.Lepidus,L.Oreſtes.Brut.56
M.Pennus,Q.AElius,ibidem
M.Tuditauus,C.Clod.cæci filius.Brutus,36
P.Claudius,L.Portius.Brut.30
P.Scipio,L.Beſtia.Brut.66
Q.Metellus,L.Veturius.Brut.28
Sylla & Pompeius.Brut.169
C.Aurelius,L.Octauius.3.in Verr.92
C.Caſſius,M.Lucullus.pro Cluent. 108
C.Marius,L.Valerius.pro Rabirio, 14. item in Catil.2
Cn.Lentulus,Lucullus.4.in Verr.66
Cn.Pompeius,M.Craſſus.5.io Verr.103
Cn.Lepidus & Tullius.in Catil.10
Gellius & Cu.Cornelius Lentulus. pro Cornelio Balbo,1.& 25
Hortẽſius,Q.Metellus.pro Cluent.142
L.Lentulus,C.Marcellus.in Anton. 66
L.Calpurnius, T.Mutius.6.in Verr. 97.
L.Lucellius,C. Marius.in Piſonem,5
L.Lucullus,M.Cotta.7.in Verrem,28
L.Sylla, Q.Metellus.3.in Verrem,92
L.Sylla,Q.Pompeius.contra Rullõ,48
L.Torquatus,L.Cotta.contra Rul.51
L.Tullius,Lepidus.pro Sylla,7
L.Valerius Flaccus,P.Licinius Craſſus. in Antonium,302
M.Terentius,C.Caſſius.3.in Verrem,41
M.Tullius,Cu.Cornelius.contra Rullum,45
Q.Fabius,Qu.Fuluius.contra Rull.88
Q.Metellus,L. Lentulus. in Piſonẽ,27
Qu.Mutius,L.Licinius.4.in Verr.95
Sp.Poſthumius,Poſth. Cominius. pro Corn.Balbo,42
Sylla & Pompeius.pro Cluentio,8
Sylla & Murena.pro Flacco,22
T. Flaminius, Q. Metellus. pro domo ſua,105
Caius Duillius, Lucius Papyri9,C.Craſſus.9.epiſt.21.5
Coſs. Luceius Sẽpronius Atratinus,Lucius Papyrius Mugila.9.epiſt.21.4
L.Afraoius, Q. Metellus. ad Atti.13.11
Lentulus Marcellus.ad Attic.233.1
C.Marcellus,C.Paulus.8.epiſt.11.3
L.Calphurnius,P.Mutius.ad Atticum, 14.4
Lentulus & Philippus.ad Atticũ, 110.13
L.Iulius Cæſar,C. Martius Figulus. ad Atticum,1.11
L.Metellus,Q.Maximus.ad Attic.235.3
Lentulus Marcellus.ad Attic.233.1
Marcus Marcellus,Seruius Sulpitius.8. epiſt.8.19
P.Rupilius,L.Pompilius.ad Atticum, 287.2
Seruius Galba,Cenſorinus Manlius. ad Atticum,235.4
A.Albinus, L. Lucullus.4. Acad. 247
A.Cornelius,M. Valerius.1.de diuin.9

Index

C.vel Cn.Octauius L. Torquatus.1. de finib.35
C. Claudius Cæci fil. M. Tuditanus.1. Tuſc.5
Co. Seruilius Cœpio,Mart. Philippos. de Seneꝭ.13
L.Cenſorinus M.Manilius.4.Acad.183
L.Iunius P.Clodius.2. de diuin.30.147
M.Cotta Geminus ſecundus.4. Acad. 148
Mancinus.de Amicitia,79
P. Claudius Iunius.2.de nat.deo.12. itē 1.de diuinat.54
Pau. AEmilius C.Lucinius. de Amicitia,37
P.Scipio C.Figulus.2,de nat.deo.15
P.Scipio M.Marcellus.4.Acad.247
Q.Maximus Scipio frater L. Mācinus. de Amicitia,79
Q.Fabi⁹ Max.1 s Sp.Caruil. de Seneꝭ. 10
Scæuola Craſſus.3.Offic.61
T.Veturius Sp. Poſthumius 3. Officiorum,147
Tuditanus Cethegus.de Seneꝭ.9.45
T.Sempronius Lōgus, Scipio s s.de Senectute,17
conſurrectio.ad Atticum,11.7
contaminatus ſpiritus.in Piſonem,15
contemni qui vere dicantur.2. Officiorum,50
contemplatio naturæ, animi pabulum. 4.Acad.229
rerum Contemplatio in vita omnibus ſtudijs præſtat.5.Tuſc.14
contemplatiua vita.5.de finib.19
contemptio.2.Tuſc.3
contentio,figura.3.ad Heren.115.item 4. ad Heren.222
contendere cauſas.in Catil.44
contentionis diuiſio.3.ad Heren.116
contentio.1.Offic.184
contentionis quanta vis ſit.2.Tuſc.97
contentionis ſtudium,Græce ἀγὼν dicitur.ad Atticum,11.15
contendit.1.Tuſcul.180
contente.2.Tuſc.95
conteſtari.ad Atticum,339.3
conteſtata lis.pro Roſc.Comœdo,19
contexte.de Fato,48
continentia quid.Topic.51
continentia cauſarum.Partit.56
continentia quæ.ad Attic.108.9
continentis Ciceronis in prouincia adminiſtranda,eodem
continens,conſtans vel temperans vocatur.4.Tuſcul.55
continere linguam,virtus non parua.1. ad Q.frat.58
continens mundi.2.de nat.deo.119
continentia Rom.ducum.2.Offic.113
continentia eſt per quam cupiditas conſilijs regitur.de Inuent.243
continuatio,ſchema Rhetoricum.3. ad Heren.116.item 4.174
contorſiones.de Fato,25
contractio animi.4.Tuſcul.109
contractiuncula.3.Tuſcul.140
ex Contrarijs legibus.1.ad Heren.20
contrarium,figura.4.ad Heren.161
contrarium,& eius partes.1.de Inuē.58
contrarium argumen.vitiō.1.de Inuen. 105
contrariorum genera plura,Topic.23
ex Cōtrario loci.Topic.23. & 1.de Orat. 91
contraria priuantia,quę Græci στερητικὰ vocant. Topic.24
contraria negantia,quæ Græci ἀποφατικὰ vocant,ibidem
contrariorum contraria ſunt conſequentia.5.Tuſc.72
controuerſia ex ſcripto & ſententia.1.ad Heren.20.ex contrarijs legibus,20.ex ambiguo,21.ex definitione, 21.ex trāſlatione, 22. ex ratiocinatione,23
controuerſiarum tria ſunt genera. Partit.7
controuerſia nominis.1.de Inuent.16.17
controuerſia ſcripti.1.de Inuent.25
controuerſiam facientia in omni ſcripto. Topica,50
controuerſa cauſa. Partit.33
ex Controuerſia facti cauſæ.2. de Orat. 58
controuerſum quid.1.de Inuent.104
controuerſia omnis, aut de re,aut de nomine eſſe ſolet.2.de Inuent.176
contumeliæ fanum apud Athenienſes. 2.de Legib.45
contumelioſus quid.5.epiſt.10
conturbatio quid ſit.4 Tuſc.30
conuenas.5.Tuſc.82
conuenientes.1.Officiorum,84
conuenienter.4.Acad.195
conuenta.2.de Orat.56
conuentus.ad Attic.321.2
conuenienter viuere Stoicis ſummū bonum.3.Offic.16
conuenientia,ὁμολογία Græce 3.de fin. 33
conuerſa reſpub.pro L.Flacco,73
conuerſio,figura.4.ad Heren.163
conuicium quid.pro M.Cælio,4
conuictus in ſcelere.pro P.Sylla,63
conuiuium honeſtius vocabulum apud Lat. quàm apud Græcos ſympoſium. 9.epiſt.24.9
conuiuium quare dicatur, & quod nos melius quàm Græci.de Seneꝭ.42
cooptare nominatione. in Antoniū,351
copia pro copijs.ad Attic.161.1.2
copiola.11.epiſt.13.3
coponius vates.2.de diuinat.169
copulati venimus.6.in Verrem,130
cor.2.de nat.deo.206
corculum dictus Naſica ille prudens.1. Tuſcul.29
cordatus AElius Sextus ab Ennio,ibidē
cor tumultuatur ira.p Marco Cælio,18
corax & Tyſias.1.de Orat.45
corbis meſſoria.pro P.Seſtio,70
cordax qui Trochæus.Orat.112
corinthus olim florentiſs.4.epiſt.5.10
corinth⁹ cur extincta.pro L. Manilia,6
corinthus,totius Græciæ lumen,ibidem
corintho euerſa multi ciuium ſeruierūt. 3.Tuſcul.90
corinthi parietinæ aſpectæ.3.Tuſcul.90
coriolani fortuna,eadem,quæ & Themiſtoclis.Brut.21
coriolanus impie fecit qui auxilium petijt à Volſcis.ad Attic.181.4
coriolanus ſibi mortem cōſciuit. de Amicitia,40
coryphe,Oceani filia.3.de nat.deo.81
coryphæus.1.de nat.deo.80
cornelij Balbi in Pompeium ingratitudo.ad Atticum,185.8
cornelij Balbi epiſtola ad Ciceronē nomine Cæſaris.ad Atticum,167.5
cornelij Balbi opera pro Cicero.8.epiſt. 11.7
cornelius Balbus,Cæſaris familiaris. ad Atticum,18.3
corne. Balbi teſtimoniū de Cæſaris clementia.ad Attic.155.6
corneliū defendit Cicero. de Petitione conſul.33
cornelianæ Ciceronis orationes. Orat. 131
cornelia lex.1.epiſt.9.103.& 3.epiſt.10.19
cornelia,P.Seſtij vxor.5.epiſt.6.2
corneliæ matris Gracchorum epiſtolæ. Brutus,110
cornelia lex de proſcriptis.3.in Verr.86
cornelia lex.pro Cluentio, 42. 125.item contra Rullum,104
cornelia lex maieſtatis.in Piſonem,39
cornelij Balbi opera in Cæſarē.8. epiſt. 11 7
cornelius Gallus.10.epiſt,32.16
cornelij Culleoli prædictiones.1. de diuinat.7
cornificia Q.filia vetula,& multarū nuptiarum.ad Attic.284
cornificio negotia in Aphrica commendat Cicero.12.epiſt.28.7
cornificius C. Verris ſcriba.3. in Verrē, 106
cornificij cauſam agit Cicero.12. epiſt. 25.1
cornificij cū Cicerone ſocietas.12. epiſt. 27
cornificio Syria decreta.12.epiſt.19.1
cornificius Oriſtillæ deſpondetur.8. epiſt.7.2
cornificius in Clodium.Paradox.39
cornix pluuiā prænunciat.1. de diui. 24
cornicum oculos configere.pro L.Flacco,37
cornutus,prætor vrbis.10.epiſt.12.7
cornutus pſeudocato.1. ad Attic.9.10
corollaria ſcenicorum.5.in Verr.158
corollarium.6.in Verrem,43
corona.2.de nat.deo.156
corporis motus qualis ſit.5. de finib. 61
corporis humani infirmitas. de Aruſp. reſponſis,35
corpus quaſi animi receptaculū.1.Tuſcul.82
corpus omne aut mortale.3. de natura deor.40
corpus ex quibus conſtet.3. de nat.deo. 40
corpus exercitatione graueſcit.de Senectute,32
corporis & membrorum apta compoſitio & motus.5.de finib 60
corporum quatuor genera.2. de natura deo.119
corporis bona præcipua quæ.5.de finib. 62.& 4.Tuſc.45.eiſque quantū tribuendum.5.de finib.125
corporis pars ſanctiſſima. poſt reditum in Senatu,8
corporatus.de Vniuerſitate,6
corpore effugere,prouerb.in Catil.12
correctio,figura.4.ad Heren.186
correctio vrbana.pro M.Cælio,24
corrigiæ abruptio.2.de diuinat.126
corruptelas.4.Tuſc.122

coruncanus.pro domo ſua,107
corui cum miluo bellum.2.de nat.deo.186
coruus ſtella.2.de nat.deo.171
coſmos, Latinè mundus, à mũditia appellatus.de Vniuerſitate,45
cos Attij.2.de diuinat.61
coſconio mortuo, Cicero in eius locum inuitatus.ad Atticum,34.7
coſſanum.ad Atticum,173.7
coſſinius bonus homo.ad Attic.14.14
coſſutianarum tabernarum fundamẽta.16.epiſt.27.4
cottæ dicendi genus.2.de Orat.55
cottæ oratio qualis.3.de Orat.18.& Brutus,106
cotta orator.Brut.176
cottæ in loquendo ſonus agreſtis.Brutus.140
cotyla verberatur.in Anton.250
Crantor.1.Acad.49
crantoris liber de conſolatione.1.Tuſc.186.& luctus.4.Acad.145
crantor Academicus nobilis.3.Tuſc.20
crantor naturæ cedendum putat.4.Tuſcul.119
crapulam exhalare.5.in Verr.22
craſſipes.ad Attic.182
craſſipes Ciceronis gener.1.epiſt.9.82.ei ſponſalia præbet Cicero. ad Q.frat.8.4
craſſi in orando pudor & metus.1.de Orat.60
craſſus minore dignitate paludat⁹ profectus,quàm olim æqualis ei⁹ L.Paulus.ad Attic.82.2
craſſi diſputatio in libro de Oratore.1.de Oratore,20
craſſi oratoris mors deploratur,& beata prædicatur.3.de Orat.4.& 5
craſſi & Scæuolæ comparatio.Brut.75
craſſi exordium.Brut.103
craſſi facetiæ in M.Brutum.pro Cluentio,111
craſſi domum emit Cicero.6 epiſt.6.4
craſſi & Scæuolæ coſs.lex.3.Offic.61
craſſi diuitiæ acriter taxatæ.Paradox.58 & ſequent.Cætera quære in M.P.
craſſus diſſimulator.2.de Orat.3
craſſus Carbonem accuſat.Brut.82
craſſus P.M.Flacco flamini mulctam dicit.in Anton.302
craſſus ornatiſſime de Cicero.conſulatu in Senatu locutus.ad Attic.9.3
craſſus in Milonem eſt animo non amico.ad Q.frat.10.2
craſſus niſi eguiſſet, Euphratem non trãſijſſet.3.de finib.113
craſſus auarus.3.Offic.99
craſſus & Hortenſius notati.3.Offic.96
craſſi ſapientis memorabile dictum.3.de Legib.61
craſſus diuitem eſſe negabat qui exercitum alere non poſſet.Paradox.57
craſſus quãuis diſertus,Galbæ tamen minime par.1.de Orat.124
craſſi & Antonij laus & cõparatio.Brutus,74
creare periculum.1.in Verr.34
creator vrbis, Romulus. pro Cornelio Balbo,24
cratera ſtella.2.de nat.deo.171
craterus medicus.ad Attic 240.1
crates.1.Acad.49
cratippi de diuinatione ratio.1.de diuinat.121
cratippus philoſophus ſuauiſſimus & humaniſſimus.16.epiſt.21.7
cratippus Peripat.princeps. de Vniuerſitate,3
cratippos, filij Ciceronis præceptor. 16.epiſtol.21.7
crebritas ſententiarum.Brut.183
credibile quid.1.de Inuent.64
credulitas,error eſt magis quàm culpa.10.epiſt.23.4
crepitus Stoicis liberi.9.epiſt.21.16
crepidines vrbis.7.in Verrem,76
creta Aſiatica.pro L.Flacco,29
cretes nunquam cubantes ſumunt cibum.pro Murena,68
creticus pes.3.de Orat.101.& Orat.125
cretenſium leges iuuentutem ad labores tolerandos inſtruunt.2.Tuſc.59
cretenſis,Saturni filius.3.de nat.deo.72
cretula.6.in Verr.51
creuimus hæreditatem.contra Rul.49
criminor.contra Rullum,109
crimen domeſticum & vernaculum.5.in Verrem,120
criminis transferendi loci.2.de Inuent.140
crinitæ ſtellæ, cometæ Græce.2.de nat.deo.21
κρινόμενον.1.ad Heren.19.& Orat.69
κρινόμενον,id eſt,qua de re agitur.Topica,51
criſpiſulcans.Topica,31
critias.2.de Orat.52.& 3.de Orat.76
critolaus Corinthum euertit.3.de natu.deo.132
critolaus Peripatet.antiquorũ imitator.5.de fin.24
critonis oculus alligatus.1.de diui.200
critolai libra.5.Tuſcul.72
critolaus legatus.2.de Orat.85
crocodili oua obruunt.2.de natu.deor.194
crœſus à Solone vltimum tempus expectare iuſſus.2.de finib.139
crœſi F.infans locutus.1.de diuinat.197
crœſo ſors ambigua data.2.de diuinat.174
crotala.in Piſonem,15
crotoniatæ olim in Italia Florentiſſ.2.de Inuent.121.ad Sagram fluuium victi.2.de nat.deo.9
crotoniatæ olim in Gymnicis certaminibus præſtantiſſimi.2.de Inuent.113
crucis ſupplicium teterrimũ.7.in Verrem,130
crudelitas omnibus odio,amore clementia.15.epiſt.19.3
crudelitas hominũ naturæ maxime inimica.3.Offic.61
cruſtæ.6.in Verr.46
Cteſiphon quare ab AEſchine accuſatus ſit.de Orat.152
Cubicularium.ad Attic.113.9
cubito emoogens.4 ad Heren.239
cui bono fuerit L.Caſſij dictũ. pro Roſc.Amer.51.itẽ pro Milone,23.& in Antonium,54
cuiuſmodicunque pro Cluent.11
culcitras ooo habet.ad Attic.297.4
cui nomen Phormio.pro Cecinna,20
cuiuſquemodi.pro L.Flacco,31
cuius tanti.pro Deiotaro,9
culleolum.ad Attic.114.10
culeonis auctio facta eſt.ad Q.frat.6.8
culio Antonio relicto ad Lepidum redit.10.epiſt.35 4
culpa delicti.pro Rabir.perduel.reo,1
culpa malum.3.Tuſc.61
culpam præſtare debet ſapiens.9.epiſt.16.13
cultio agri.5.in Verrem,194
cuniculis oppugnare.contra Rullum,1
cum populo agi nefas quum eſt de cœlo obſeruatum.pro domo ſua,22
cupedia.4.Tuſcul.39
cupidines tres,eorũmque genealogia.3.de nat.deo 81
cupiditates inſatiabiles.1.de finib.69
cupiditatum partitio ſecundum Epicurum,& quod non recte vſurpat & diuidit.1.de finib.69.& 2.45
cupiditatum inanium nec modus, nec finis.1.de finib.71
cupiditas,pars leuiſſima.2.de finib.182
cupiditas ſubter præcordia.1.Tuſc.34
cupiditas,quæ & libido quid.3.Tuſcul.42.& 4.21.53.55
cupiditatis ſitis inexplebilis.Paradox.7
cupido argenteus à Verre in Eryco mõte de Sthenij bonis poſitus.4.in Verrem,79
cupido marmore⁹ Praxitelis opus Meſſana ablatus.6.in Verrem,4
cupidinis ſignum apud Theſpienſes.6.in Verrem,118
cupido Theſpius.6.in Verrem,4
cupidus in re bona.pro Sylla,56
cupiſſe te celare.6.in Verrem,25
curatores.contra Rullum,31
curia Saliorum.2.de diuinat.58
curia, ſacrariũ Reipub. pro Murena,76
curiata lex.1.epiſt.9.103
curiales.2.Offic.95
curionis dicendi genus.2.de Orat.55
curio orator fuit illuſtris vt ex eius orationibus colligitur.Brut.113
curionem concio reliquit. Brutus, 100,& 126
curionis memoria.Brut.114
curio & Cn.Octauius coſs.Brut.114
curio pater Ciceroni reſponſurus obticuit.Orat.71
curioni Trib.pl.gratulatur Cicero.2.epiſtol.6
curio filius cauſam dixit pro fratribus Coſſis.2.de Orat.55
curio verbis ſplendidis & Latinis vtebatur.Brut.110
curionis dialogi ridiculi.Brut.115
curioni Tribunatus conglaciat.8.epiſt.6.8
curio pro Cæſare.8.epiſt.11.7
curio Cœlium ad partes Ceſaris traxit.8.epiſt.17.1
curio Cæſarem ad bellum ciuile incitabat.16.epiſt.10.4
curius Cælij conſobrinus.2.epiſt.18.5
curius homo humaniſſ.16.epiſt.6.3
curium defendit Craſſus.pro Cecinna,39
curionis libido in Anton.in Piſonẽ,73
curio Ciceronis conſulatum ἀποθέωσιν vocat.ad Attic.11.22
curio adoleſcens ſolus loquitur,&c. palàm aduerſatur.ad Attic.33.2
curioni filio plauſum in Theatro, ibidẽ

curij turpis ſententia, Vincat vtilitas. 3. Officiorum, 118
curioſorum eſſe omnia cuiuſque modi ſint ſcire cupere. 5. de finib. 91
curius aurum repudiat. de Seneſt. 51
curio Cicero. ſuſpectus. ad Attic. 202. 4
curionis odium. ad Attic. 23 1
curio pro Cæſ. certat in Senatu. 8. epi. 9
curio in Cæſarem liberalis. 8 epiſt. 8. 31
curius Sulpitij ſucceſſori cõmendari petit. 7. epiſt. 30. 2
curius Ciceronis ab Attico commend. ad Attic. 333. 3
curio humanus, & Ciceronis amans. 16. epiſt. 1. 3
currentem tu quidem, prouerb. ad Atticum, 293. 2
currentem incitaui. in Anton. 137. item 15 epiſt. 15. 9
curſidius perneceſſarius Ligariorum. ad Attic. 292. 2
curſus cucurrerunt. contra Rullum, 51
cuſpius, homo officioſiſs. 13. epiſt. 6
cuſpianorum omnium commendatio. 13. epiſt. 6. 4
cuſtos multorum, ſui primùm cuſtos eſſe debet. in Anton. 336
curt. Conſulatum petere dubitat. ad Atticum, 259. 2
curtio Q. frat. Cicero commendat, eique Cicero tribunatum petit. ad Q. frat. 17. 14
curtius dibaphum cogitat. 2. epiſt. 15. 19
Cybiratici canes. 6. in Verrem, 41
cybiratæ fratres. 6. in Verr. 25
cybiſtra, oppidum ad Taurum. 15. epiſt. 2. 4
cycioius. ad Attic. 19. 1
cyclops. 5. Tuſc. 162
cyda Cretenſis. in Anton. 172
cycbetei Græca epiſtola ad ſenatum miſſa. ad Brut. 6. 3
cydnus, Ciliciæ flumen. in Anton. 48
cygni cur Apollini dicati. 1. Tuſc. 114
cylones. in Salluſt. 11
cylonio ſcelere expiatæ contumeliæ, & impudentiæ fanum Athenis cõſecratum eſt. 2. de Leg. 45
cymbala. in Piſonem, 15
cyneas, Pyrrhi legatus. 1. Tuſc. 92
cynici vnde manarunt. de Orat. 35
cynici nihil dict. obſcœnũ putant. 1. Officio. 178
cynicorum inſtitutum impudens. 1. Officiorum, 207
cynocephalus. ad Attic. 112. 5
cynoſura. 2. de nat. deo. 150
cyprius rex. pro domo ſua, 42. Itẽ pro P. Seſtio, 50
cyprios Sextilio Ruſo commendat Cicero. 13. epiſt. 49
cyprios ex inſula euocari nõ licet. ad Atticum, 110. 5
cyprus inſula à Scapſij equitibus læſa. ad Attic. 113. 15
cypſelus Tyrannus. 5. Tuſcul. 154
cypſeli de Corinthi regno oraculum. de Fato, 1t
cyrſilum Athenienſibus ſuadentem vt Xerxem reciperent, lapidibus obruerunt. 3. Offic. 63
cyrenæi philoſophi negãt eſſe quicquã quod percipi poſſit extrinſecus. 4. Acad. 135
cyrus apud Xenophõtem antiquiſſimo genere ſepulturæ vtitur. 2. de Legib. 87
cybiſtra, Syriæ regio. ad Attic. 106. 2
cyrenaica philoſophia vnde. 3. de Orat. 35
cyrenaici vnde ægritudinem 3. Tuſc. 49
cyrenaici de tactu. 4. Acad. 41. & permotionibus. 4. Acad. 255
cyrenaici ab Ariſtip. profecti. 4. Acad. 235
cyrenaici quid de ſummo bono. 2. de finibus, 65
cyrenaici ægritudinem cenſent exiſtere quũ necopinato quid euenerit. 3. Tuſcul. 88
cyrenaici philoſophi. 3. Offic. 158
cyriæ domæ. 1. de nat. deo. 117
cyri ſomnium. 1. de diuinat. 84
cyri ſenectus de Seneſt. 26
cyri verba morientis. de Seneſt. 74
cyropædiam Aphricanus nunquam de manib⁹ deponere ſolitus. ad Q. frat. 1. 34
cyrus architectus moritur. pro Milone, 35. item ad Attic. 18. 2
cyrus Xenophontis non ad hiſtoriæ fidem ſcriptus, ſed, &c. ad Q. frat. 1. 34
cyrus Xenophontis. ad Q. frat. 2. 12
cyrus quandiu regnarit. de Senectute, 24. 55
cyrus minor beatus à Lyſandro appellatus. de Seneſt. 54
cyrum vrgere non ceſſat Cicero. ad Q. frat. 6. 3
cyriſthen. & Procles fratres. 2. de diuin. 135
cyrſilus lapidibus obrutus. 3. Offic. 63
cyteris ſcortum. 9. epiſt. 26. 4
cyzicus, Aſiæ ianua. pro L. Murena, 31

D

Daci & Thraces ſemper bellicoſiſſimi habiti. de re militari, 21
Dactylus vbi conuenit. Orator, 127
Δαίμονες, lares Lati. de Vniuerſitate, 48
dæmonium Socratis. 1. de diuinat. 200
dalmatiæ oppida à Vatinio expugnata. 5. epiſt. 10. 7
dalmatæ ſemper habiti bellicoſi, ibidem
demaſippus. 7. epiſt. 24. 4
damnatior. in Piſonem, 78
damni infecti ſatiſdet. 3. in Verr. 104
damocles Dionyſij Tyranni fœlicitatem experiri iuſſus. 5. Tuſc. 85
damonis & Pythiæ Pythag. amicitiæ. 3. Officiorum, 58
daphytæ fatum. de Fato, 8
dardanus, C. Furnij libertus. 10. epiſtol. 25. 8
dardanus ſub Antiocho Stoicorũ princeps. 4. Acad. 125
dare mutuum teſtimonium. pro L. Flacco, 7
dare lætitiam. pro Plancio, 83
dare operas. 4. in Verrem, 127
dare operam Ceſenniæ. pro Cecinna, 12
dare iudicium ex edicto. pro L. Flacco, 68
dare nomen. pro domo ſua, 61
darius ad Iſſum victus. 2. epiſt. 9. 7
dario in fuga pota aqua turbida iucunda fuit. 5. Tuſc. 137
darij mortis præſagium. 1. de diuin. 197
De alea damnatus. in Anton 9
debitione. ad Attic. 309. 3
decani qui. de re militari, 6
decere quid dicamus. Orat. 40
decem laudatores. 7. in Verr. 46
decempeda. in Anton. 391
decempedator. in Antonium, 375
decemuiri ſacrorum. 6. in Verr. 97
decemuiri x i i. tabularum ſcriptores. 1. de Orat 31
decemuiri ad libros Sibylli. miſſi. 1. de diuinat. 7
decemuirorum conſtituendorum ratio ad ſpecimen vetuſtatis. contra Rullum, 42
decentiam. 2. de nat. deo. 218
deceſſione. ad Attic. 113. 12
decimæ Siciliæ. 5. in Verrem, 10
decimæ Romanæ. pro L. Manilia, 10. 11. & ſequent.
deciſio. pro Roſc. Comœdo, 22
deciſionis arbiter. pro L. Flacco, 69
deciorum Conſul primus quid. de diuinat. 91
decij pro patria ſe deuouẽt. 1. Tuſc. 141. item de Seneſt. 67
decijs leuauit omnem vulnerum metũ nobilitas mortis & gloria. 2. Tuſcul. 100
decij Bruti præconium per Ciceronem. 11. epiſt. 6
D. Bruti nominis charitas mirabilis. 11. epiſt. 8. 2
D. Bruti obtrectatores multi. 11. epiſt. 14. 4
D. Bruti natalem in faſtos retulit Cicero, eique decreti honores. ad Brutum, 15. 10
D. Brutus Galliam prouinciam in Senatus poteſtate ſe retenturum pollicetur. 10 Anton. 128
D. Bruti copiæ imbecilles. 11. epiſt. 13. 3
D. Bruti natali victoria nunciata. 11. epiſt. 14. 4
D. Bruti laconiſmus. 11. epiſt. 25. 4
D. Bruti legiones. 11. epiſt. 19
D. Bruti geſta in Gallia. 11. epiſt. 4
Decius Brutus Paulæ Valeriæ maritus. 8. epiſt. 7
Decius Brutus Mutinæ obſeſſus. 11. epiſt. 14. 2 & 12. epiſt. 6. 2
D. Brutus, M. fil. orator. Brut. 55
Decius Brutus pignus libertatis populi Romani. in Anton. 334
D. Brutus ignauiæ & timiditatis accuſatus. 11. epiſt. 18
D. Brutus, Scipio coſs. Brut. 42
D. Brutus, Mamercus, coſs. Brut. 9t
D. Brutus, P. Scipio, coſs. Brut. 43
Decij Carſuleni interitus ſcilicet cũ Pãſa. 10. epiſt. 33. 10
Decimus Clodij deſignator. ad Atticũ, 72. 3
D. librarius. 5. epiſt. 6
D. pater. pro domo ſua, 51
D. Syllani ſententia de coniuratis Catilinæ. in Catilinam, 78
D. Syllano dies dicta. 1. in Verrem, 37
Decij Syllæ patris mors. 15. epiſt. 17. 2
D. Syllanus orator. Brutus, 129
Decij tres pro republica ſeſe deuouerũt 2. de finib. 98
D. Valerius Soranus orator. Brut. 87
D. Syllani filium emancipauit L. Tor-

quatus.1.de finib.35
D. Sylla pater incertum vbi mortuus. 15.epiſt.17.2
D. Syllanus non tam ſtudioſus, quàm acutus in dicendo fuit. Brut.129
decius Turrânius homo χρυσιομαθής. ad Atticum,4.2
declamitare.in Anton.177
declamitare Græce apud Caſſium inſtituit Cicero.16.epiſt.21.10
de cælo detraxiſti.in Aoton.104
decoctores.in Catil.28. item in Anto.61
decoctoribus in x I I I I ordinibus ſedere prohibitum,ibidem
decorũ eum poetæ & pictori, tum oratori maxime ſeruandum.Orat.40
decorum, honeſti comes.1.Offic.133
decorum ab honeſto ſeparari non poſſe,ibidem
decorum poetarum,ibidem 136
decorum à cultu motúque corporis.1. Officiorum,175
decorum duplex,generale & ſpeciale.1. Officiorum,135
decorum prudentiæ & iuſtitiæ, ibidem
decorum eſt quod cõſentaneum eſt hominis excellentiæ.1.Offic.137
decorum apud poetas quale ſit, ibidem
decorum in ordine conſtantiæ & modo ſitum,ibidem
decorum ſecundum naturam eſſe.1. Officiorum,141
decorum, quod πρέπον Græce. Orator, . 38
decreta Cicero,quæ dogmata Græce.4. Acad.55
decretum prodere ſcelus.4.Acad.53
decumani,hoc eſt principes,& quaſi ſenatores publicanorum.4. in Verr. 125
decumanum frumẽrum.3. in Verrem,7
decumanus ager.5.in Verr.11
decumam.3.de nat.deo.126
decuriare.pro Planco,36
decurio,id eſt turmæ præfectus.de re militari,9
decuriones eſſe quibus non liceat.6. epiſt.18 1
decurſa.pro Quintio,54
decurſo.de Senect.76
decus verum in virtute poſitum.10. epiſt.12.13
dedecore nihil deteſtabilius. in Anton. 149
dedicandi tẽpli modus. pro domo ſua, 93
de die in diem viuere.in Anton.91
deeſſe & adeſſe.pro Sylla,4
deducere.5.io Verr.66.& 157
deductus.in Anton.365
defatigatio miſeriarum, ægritudines facit eſſe leuiores.4.Tuſc.115
de fæce haurire.Brut.131
defendere non poteſt vere is in accuſando ſocios,qui cum reo criminum ſocietate eſt coniunctus.1.in Verr.18
defenſio amicorum duplex.11. epiſtol. 27.16
defenſionis membra.Part.65
defenſoris munus.2.de Inuent.138
defenſitare.1.Offic.170
deferbuiſſe hominum ſtudia. pro Cluentio,87
deferueſcere ita quando quis dicatur.4. Tuſc.117
deficitur ratione & conſilio.pro Cluentio,146
definitiones falſæ & vulgares.2. ad Heren.77
definitio quid.4.ad Heren.183.2. de Inuent.135.Topic.12.Part.23.68. & 2.de Orat.59
à Definitione loci.1.ad Her.21.& 2.50.& 2.de Orat.89
definitio mala.1.de Inuent.104
definitiua conſtitutio.2. de Inuent. 157
definitiua cauſa.Topic.49
definitionem rei negat Epicurus.2.de finibus,6
definitiones quibus adhibeantur, ibidẽ
definitum quæſtionis genus, id eſt hypotheſis.Topic.42
deflagratio.3.de finib.99
de frumento empto doceam.5. in Verrem,139
defugere.pro Sylla,24
de futuris reb⁹ difficile dicere.6.epiſt.4
defuit à me.pro Murena,6
defunctus pietate religionis. antequam iret exilium,8
de gradu deijci,prouerb.1.Offic.113
dei iniuſſu è vita migrandum non eſt. Somnium Scip.10
deianira Herculis.3.de nat.deo.98
deijciuntur homines dupliciter. pro Cecinna,66
deiectus quis dicatur.pro Cecinna,37
deio pro deinde.Orat.86
deiotari regis cauſa ornatiſſime à Cicerone defenſa.Brut.11
deiotarus è prælio cum Pompeio fugit. 2.de diuioat.119
deiotarus eodem tempore Cæſarem hoſtem & hoſpitem vidit,ibidem 120
deiotar⁹ Tettarchia & Armeniæ regno à Cæſare ſpoliatus,ibidem
deiotarus rex,Ciceronum puerorũ moderator.ad Attic.106.4
deiotari filio Arthauaſdis filia pacta. ad Attic.109.2
deiotari copiæ in caſtris Ciceronis cõmentæ. ad Attic.111.24
deiotarus filius rex à ſenatu appellatus. ad Attic.105.2
deiotarus fideliſſimus rex populo Ro. 15.epiſt.2.4
deiotarus,hoſpes Ciceronis.9.epiſt.12
deiotari laudes.15.epiſt.12
pro Deiotaro oratio Ciceronis.9. epiſt. 12.2. item pro Deiot.19
deiotari io Rom.officia.in Anton.312
deiotari auſpicia.2.de diuinat.118
deiotaro Cæſar inimiciſſimus.in Anto. 95.item 2.de diuin.118
deiotarus reus capitis.pro Deiot.1.
deiotar⁹ res ſuas recuperat in Anton.213
deiotarum aquila reuocat.1. de diui.51. & 2.29
deiotarus oihil vnquam niſi auſpicato gerit,ibidem
delatio.1.in Verr.12
de lapide emptus, prouerb. in L. Piſonem,27
delectatio eſt voluptas, ſuauitate auditus animum deliniens.4. Tuſc.31
delicta quæ ſint expianda. de Aruſpic. reſponſis,18
delij Apollinis fanum à Verre ſpoliatũ. 3.in Verrem,31
delij Apollinis templo Perſæ pepercerunt.3.in Verr.31
deliorum pullariorum ſolertia in internoſcendis ouis.4.Acad.105
deliacus gallinarius.4.Acad.151
deliberatiuum genus cauſæ.1.ad Herẽ.2
deliberatio turpis turpi io re.3.Offic.47
deliberationis loci tres.1.Offic.15
delinitor eſſe debet.Brut.133
delitatio ſenum.de Senect.34
de loco ſuperiore agere.6.io Verr.44
delphici templi ædificatio.1.Tuſc.184
delphicum oraculũ nihil ſani fuiſſe deprehenditur.2.de diuinat.177
delphis,à deo præcepta cognitio.5.Tuſcul.99
delphicum oraculum diu celeberrimõ, Ciceronis tẽpore contemptũ.2.de diuinat.176
delphini tempeſtatum prænuncij.2. de diuinat.215
delphinus ſtella.2.de nat.deo.167
deltoton.10 Arat.1
delumbet.Orat.136
demades.Brut.17.facetus.Orat.49
de manu in manum,prouerb.7.epiſtol. 5.20
demarathus,Tarquinij regis pater Tarquinios cur migret.5.Tuſc.153
dementia & amentia,ſynonyma.3. Tuſcul.15
demetrium Mega.qui poſtea P. Cornelius dictus, hoſpitem ſuum Acilio cõmendat Cicero.13.epiſt. 37
demetrij Phalerei qualis oratio.Orator, 50
demetrius Phalereus primus orationem inflexit, & ſuauis quàm grauis videri maluit.Brut.18
demetri⁹ Syrus, Ciceronis præceptor in rhetoricis.Brut.174
demetrius de ſtudio & exercitatiõe Demoſthenis ſcripſit.de petitione Conſul.2
demeter quaſi gemeter, à Græcis Ceres dicta.2.de nat.deo.103
demetrij Phalerei interitus. pro Ligario,16
demetrij Magnetis liber περὶ ὁμονοίας. ad Attic.155.8.160.6.& 180.4
demetrius Theophr. diſcipulus patria pulſus ad Ptolomæum ſe contulit, in exilióque multa ſcripſit.5.de finib.96
demetrius non ſolum eruditus,ſed & ciuilis & politicus vir.2. de Legib. 103. item 3.21
demetrius Phalereus ſolus vere cũ ſtudijs,reipub. adminiſtrationem coniũxit.3.de Legib.22
demetrius Phalereus cum philoſophia dicendi ſtudium coniunxit.1. Offic.5
demetrius.Phal. Periclem reprehendit. 2.Offic.88
demetrio rege deſerto ad Pyrrhõ ſe contulerunt Macedones.2.Offic.35
demochares.Brut.157
demochares Demoſthen. ſororis filius Atticus.2.de Orat.53
democritus Cleãthi,Chryſippóque prælatus 4. Acad.130. de vniuerſis ſe loqui profitebatur,ibidem
democritus Phyſic⁹ ornate ſcripſiſſe dicitur.1.de Orat.26
democriti ſomnia, de mundo non do-

centis ſed optaotis.4.Acad.217
democritum pumus ſecutus eſt Epicurus.2.de finib.163
democritus gloriatur ſe à gloria abfuiſſe.5.Tuſe.146.
democriti ſontibus Epicurus ſuos hortos irrigauit.1.de nat.deo.164
democritus atomorũ autbor oeceſſitata omnia fieri vult.de fato,35
democriti errata ab Epicuro reprehenſa & eorrecta.1.de fio.25
democritus Sicyonius commendatur.13 epiſt.79
democritus in ἀθυμία ſummum bonũ ponit.5.de fio.38.& 149
democrit⁹ nobilitatis ſtudioſus. 4.Aca.224
democritus amore ſcientiæ vltimas terras peragrauit,& ſa excęcauit,patrimoniũmque neglexit.5.de finib.92
democritus quid de mundo, de animo. 1.Tuſc.36 & 1.de nat.deo.43
democritus impediri animi aciem, oeulorum aſpectu arbitrabatur.5. Tuſe.159
democritus negat poetam quenquã magnum eſſe poſſe ſine ſurore.1.de diuinat.137
demolitio.4 in Verr.116
demonſtratio, figura.3 ad Heren.116.itẽ 4 ad Heren.240
demonſtratiuum genus cauſæ quale ſit. 1.ad Herẽ.2.itẽ 3.101.& 2. de Inuẽ.252. Topic.49
demonſtratiuum genus proprium Sophiſtarum.Orat.25
demortuus.6.in Vertem,8
demoſtratus Cn. Otaeilij libertus.13.epiſt.34.2
demoſthenes quantum in actione tribuerit.3.de Orat.118
demoſthenes,Platonis auditor. Brutus, 62.160.& Orat.8
demoſthenes quate ptinceps oratorum dictus.Brut.73
demoſthenem in ſententiarum ornamẽtis excelluiſſe,ibidem
demoſthenes ſine philoſophia oon taotus euaſit.Orat.8
demoſthenes quantus orator.Orat.12
demoſthenes AEſchini non ſatis Atticẽ dicere viſus.Orat.14
demoſthenes ooo tam dicax, quàm facetus fuit.Orat.49
demoſthenes Cicerooi noo ſatiſfacit. Orat.56
demoſthenes nihil Lyſiæ ſubtilitate cedit,nihil acumine Hyperidi. Orat.59
demoſthenes & Lyſias inter ſe diſſimillimi.Brut.157
demoſthenis & AEſebinis controuerſiarum cauſæ.Orat.147
demoſthenis amplitudo nemſnem à dicendi ſtudio deterrere debet. Orat.4
demoſthen. Atticorũ princeps.de Ora.147
demoſthenes in Philippicis Ciceronis expreſſus.ad Attic.16 4
demoſth.ſe à iudiciali genere dicẽdi abiunxit,ibidem
demoſtbenis vigiliæ.4.Tuſe.67
demoſth. ad Phalericum deelamare ad fluctum ſolitus.5.de fin.9
demoſthenes linguæ vitiũ exercitatione correxit.2.de diuin.144
demoſthenis ſtudium.1.de Orat.136
demoſt.artificium in oratione pro Cteſiphonte.otat.4
demoſthene nullus orator fuit nec grauior,nec callidior.Orat.12
demoſthenes leuia, qui muliereulæ ſuſurro delectari ſe dicebat, Hic eſt ille Demoſthenes.5.Tuſc.145
demoſt.actiooi primas ſecundas,& tertias ptes dedit.3.de Ora.117 & Brut.73
demoſtbenes oratorum perfectiſſimus. Brut.17
demoſthenes quare Oratorum princeps à doctis nominatus ſit.3. de Orat.119. Brut.73
demoſthenes ætate Ciceronem treeentos annos præceſſit.2.de diuinat.176
de nocte vigilare.pro Murena,19
denominatio,figura.4.ad Heren.196
denothius trib.pleb.ad Q.ſrat.4.3
denſeletis,natio.in Piſooem,66
dentium vſus.2.de nat.deo.201
dentium euulſionem quis inuenerit.3. de nat.78
deo ſimillimus ſeſe qui vincit. pro M. Marcello,5
deorum ignotatio inferos fioxit.1. Toſcul.55
deorum imptecatio.7.in Vert.145
deorum ope reſpuh.gubernatur. in Catilinam,85
deos cur potiſſimum eſſe credamus.1. Tuſcul.54
deos eſſe natura opinamur,ibidem
deos eſſe.de Aruſp.reſp.17
deo immunitatem tribuit Strato.4. Acad.216
de dijs ſententiæ quatuor.2. de natura deor.4
deorum præſentia.2.de nat.deo.8
deorum natura qualis ſit. 2. da natura deo.64
deorum cultus.2.de nat.deo.103
deorum notiones in animis hominum eſſe ſecundum Cleanthem.3. de nat. deo 21
deorum Genealogia.2.de nat.deo.87
deos non ſuperſtitione ſed pictate placari.pro Cluentio.153
deos falſo ambroſia & nectare ali ſcribit Homerus.1.Tuſc.100
deos mooogtammos & nihil agẽtes inducit Epicurus.2.de nat.deo.85
dei notitiam ſolus habet homo.1.de Legib.36
deos eſſe nemo negat.1.Tuſc.46
deos eſſe quomodo probetur, ibidem
deos in bellis verſari ſtultiſſimum credere.2.de nat.deo.102
deos cur homioum ſimiles putemus.1. de oat.deo.105
deos viſos ridet.3.de nat.deo.14
deos nihil ignorare.2.de diuin.157
deos omnium rerum dominos eſſe.2.de Legib.25
deorum multitudo phyſica ratione fluxit.2.de nat.deo.90
deus quomodo à nobis intelligatur.1. Tuſcul.108
deûm pro deorum.Orat.87
deus animus mundi.1.Acad.43
deum,eam mẽtem quæ ex aqua cuncta gigneret, dixit Thales Mileſius.1. de nat.deo.37
deum mundum adminiſtrare quomodo intelligatur.2.de nat.deo.105
deum ſequere,prouerb.3.de finib.109
deum eſſe,figura humana.1. de nat.deo.37
deum ſine virtute ponẽtes.3. de natura deor.49
deum ſine corpore vult Plato.2.de nat.deo.35
de parẽte audiui. pro Cornelio Balbo,7.
de via Latina Caupo.pro Cluent.131
de patella edere.2.de finib.38
depeculari.3.de finib.52
deperdere.pro Cecinna,74
deplorare de incommodo.4.in Verrem,46
depopoſciſſe.pro Roſc.Amer.58.itẽ 3.in Verrem,43
de poteſtate exiſſe irati dicuntur.4.Tuſcui.127
deprecatio. 1. ad Heren. 26. item .2. 58 item de Iouent.22.198.& ad Atticum,214.7
deprecatores.ad Attic.222.1
deprecari à nobis.5.in Verr.9
deprecatus vitam à Sylla.pro P.Sylla,54
deprehenſus ad ſenatum. in L. Piſonẽ,22
de principio ſtudult.pro P.Sylla,51
depugnare & repugnare.pro Cecin 35
depulſio.2.de nat.deo.112
de rebus domeſticis bene cõſtituti. pro Seſtio,84
de reis eximere.6.in Verr.37
de repente.pro Ligario,8
deſcendere in cauſam,in Antonium,237.
deſcribere.pro P.Sylla,31
deſcriptionẽ Græci vocãt καταγραφὴν. 4.ad Heren.209.& Topic.44
deſcriptio eqoitum & peditum.4.de finib.1
de ſcripro dicere.in Anton.271
de ſectoribus & ſimilia.pro Cluent.131
deſideratio.de Seneſt.43
deſiderium libido videndi eius qui nõdum adſit.4.Tuſc.32
deſippo Terentiæ familiaris. 14. epiſt.3.5
deſignatio.ad Att.73.2.& 1.de nat.deorum,31
deſinere artem.7.epiſt.1.13
deſitum eſt.2.Offic.37
deſperare ſaluti.pro Cluentio,54.& fortunis.poſt reditum in Senatu,30
deſperanter.ad Attic.316.3
deſperatiſſimus.in L.Piſonem,51
deſperatio,eſt ægritudo ſine vlla rerum expectatione.4.Tuſc.29
deſpicationes.1.de finib.103
deſpicientia.1.Tuſeul.152
deſponſa prouincia. de prouincijs conſul.30
deſtitutione.pro Quintio,11
deſuefacta.pro Cluentio,88
deſultorius.pro Murena,52
deteſtabile omen.in Anton.296
deteſtabilia lugendi genera ſunt pædores,genarum muliebres lacerationes, &c 3.Tuſc.104
deteſtantur à repub.in Piſonem,76
detrimenta,βλάμματα Græce.3. de finib.105
detrudi quis dicatur.pro Plancio,81

ex deunce hæres.pro Cecinna,12
deuorare moleſtiam paucorum dierũ.in Antonium,15
deuoratum ſpe.pro Flacco,44
deus quid Thaleti.1.de nat.deo.37
de via feſſus.1.Acad.1
de viuo detrahere.pro L.Flacco,71
de vi reus.pro P.Seſtio,64
deuius.in Anton.104
dexio Tyndaritanus.7.in Verr.85
dextella.ad Attic.318.7
dexius ſororis Caſſij maritus.7.epiſtol.24.13
dextrum & ſiniſtrum.2.de diuin.124
diadema Cæſari imponit Antonius. in Antonium,90
diagondas Thebanus.2.de Legib.60
diagoras Rhodi⁹ vno die filios duos olympionicas olympiæ victores vidit.1 Tuſcul.178
diagoras Melius,deos negat eſſe.1.de natura deo.3.& 161
diagor. Atheos dictus.1.de nat.deo.85. & 3.128
diagoræ dicta memorabilia.3.de natur.deo.128
dialectica,quaſi cõſtricta & contracta eloquentia.Brut.171.
dialectica rhetoricæ finitima & oratori neceſſaria.Orator,60
ſine dialectica rhetoricam cõſequi neminem poſſe.Brut.171
dialecticam contemnit Epicurus.4. Acad.172.item1.de finib.33.& 95
dialectica veri & falſi quaſi diſceptatrix & iudex 4.Acad.162
dialectica,oratori neceſſaria.Orat.61
dialecticam quo geſtu exprimere ſolit⁹ ſit Zeno.Orator,61
dialecticã inter virtutes numerant Stoici.3.de finib.109
dialectica,eſt ars bene differendi & vera ac falſa iudicandi.2.de Orat.86
dialecticam pugno ſimilem eſſe dicebat Zeno,2.de finib.29
dialectica omnem perſpiciendi iudicandique vim in ſe continet,eodem
dialectice.Topic.4
Διαλεκτικὰς quid.2.de Orat.86
dialecticæ authoritas.1.Acad.46
dialecticorum merces vna erat.4.Acad.173
dialecticorum locus.4.de finib.88
dialogos oratorios Ciceronis in cœlum ferebat Atticus,ad Attic.85.3
dialogi Ciceronis de Repub.cũ Põpeio habiti.ad Attic.92.2
dianæ vitulũ immolare nephas erat.2.de Inuent.192
diana quare adhibeatur ad partus.2.de nat.deo.100
diana Luna & lucifera dicta.2.de natu.deo.99.cur omniuaga,ibidem.101
diana Pergenſis.3.in Verr.36
dianæ ſimulachri deſcriptio.6.in Verrem,66
dianæ ſacellum in cœliculo. de Aruſp.reſponſis,29
dianæ Epheſiæ templũ quando deflagrauit.2.de nat.deo.103
dianæ.3.de nat.deo.79
dianium in Hiſpania ciuitas maritima.3.in Verrem,61.item 7.114
dibaphus.2.epiſt.15.19.itẽ ad Attic.24.4
dica.4.in Verrem,25
dicacitas quid.2.de Orat.120
dicacitas ſcurrilis oratori vitãda.2.de Orat.136
dicacitas.Orat.48
dicax quis dicatur.2.de Orat.141
dicæarchus homo luculentus. ad Atticum,17.4
dicæarchus in Peloponeſo vixit.ad Atticum,113.3
dicæarchus hiſtoriæ peritiſſimus, ibidẽ
dicæarchi lib.καταβάσεως.ad Atticum,286.1
dicæarchi lib.περὶ ψυχῆς.ad Atticum,287
dicæarchi liber de hominum interitu.2.Officiorum,22
dicæarchi liber,Euentura melius eſt neſcire quàm ſcire.2.de diuinat.157
dicæarchus Attici familiaris, omnibus vitam actiuam anteponit. ad Atticum,31.5
dicæarchus iudicio Attici probatus. ad Atticum,113.5
dicæarchus quid de animo.1. Tuſcul.38 & 81.ibidem.120
dicæarch. Ariſtoxeni æqualis.1. Tuſc.64
dicæarchus Platonẽ cur accuſet.4. Tuſcul.117
dicendi figuræ tres, & quid in vnaquaque conſiderandum.4. ad Heren. 150
dicendi præcepta de ſimplicibus. Part.10
dicẽdi ratio in medio poſita.1. de Oratore,7
dicendo fit vt dicatur.1.de Orat.72
dicendi genera cur tam diuerſa.2.de Oratore,51
dicendo dicere diſcunt,prouerb.1.de Oratore,72
dicendi genere nouo Cicero pro Archia vſus.pro Archia poet.1
dicta dicere.in Antonium,60
dictamo herba capræ venenatis fixæ ſagittis,ſibi medentur.2.de nat. deorũ,189
dictaturã, M. Antoni⁹ ſuſtulit. in Antonium,2
dictator magiſter populi.3.de finib.113
dictio Ciceronis,ex ſtudijs literarũ. pro Archia poet.9
dicto audientes.7.in Verr.61
dicendi & viuendi ijdem præceptores.3.de Orat.32
dicendi tempus circumſcriptum Pompeia lege.Brut.180
dicendi genera.3.de Orat.15. & Orator,29
dicendi genera tria.Orat.10
dicendi partem ſoli oratori conceſſam eſſe.Orat.34
dicẽdi genera tot, quot oratoris officia.Orator,38
dicere compoſite & apte ſine ſententijs,inſania.Orat.139
dicere pecuniam doti.pro L.Flac.67
dicere deſcripto.in Anton.271
dichoreus.Orat.133
dicta quid.2.de Orat.122
dido totam villam hoſpitibus conceſſit.ad Attic.297
dies certus ſacrificij eſt, non conſilij. in Antonium,124
dies multa affert,ibidem
dies quibus conſeruamur natalibus iucundiores.in Catil.48
dies ægritudinem adimit.3.Tuſc.62
dies Ciceroni in exilio conſtituto dolorem augebat.ad Attic.55.3
dies vetuſtate luctum tollit.5.epiſtol.16.15
à Differentia loci.Topic.8
difficile fieri.de Inuen.247
digeſtio.in Anton.177
digitum tollere.3.in Verrem,99
digito cælum attingere prouerb. ad Atticum,16.14
digitorum facilis contractio.2. de nat.deo.124
digitum nuſquam, prouerb. ad Atticũ,123.15
dignitatis & remunerationis non idem ordo.pro Fonteio,32
dignitas,eſt alicuius honeſta & cultu & honore & verecundia digna autoritas.3 ad Heren.116.item 4.161
dignus qui cum in tenebris mices, prouerb.3.Offic.102
dignitas elocutionis quæ ſit.4. ad Heren.161
dignus quis dicatur.in Anton.139
dignitas.pro Murena,16. item de Inuẽ.244
dignitas score quæ.pro Seſtio,85
dignitas vbi honeſtas.ad Attic.130.2
dignitas virorum.1.Offic.180. & ſeq.
dignitate nihil præſtantius.12. epiſtol.22.6
dignitatis fundamenta.ad.Q.frat.1.27
dignus.pro Cluentio,94
digreſſio Hermagoræ.1.de Inuen.108
dij an ſint plures.3.de nat.deo.53
dij an ſint.5.Tuſc.169.1.de nat.deo.3
dij futura prodigijs & portentis prædicunt.in Anton.159
dij an curent mortalia.1.de nat.deo.5 & ſequen.
dij ex hominibus facti.3.de natura deorum,74
dij magna curant,parua negligunt.2.de nat.deo.248
dij maiorum gentium.1.Tuſcul.46
dij ob æternitatem beati.2.de finib.137
dij quales ſint.2.de nat.deo.15
dij qui non poſſint falli,cur nociua dẽt.3.de nat.deo.110
dij viſibiles.de Vniuerſitate,48
dijs,genitis de dijs an credendum,ibidẽ
dij vtilitatum magnitudine conſtituti.2.de nat.deo.88
dij vtrum homines negligant.3. de nat.deo.111.& ſequent.
dij ad vnum omnes ex hominibus facti.1.Tuſc.46
dij auerruncent.ad Attic.171.3
dij omen obruant. de Aruſp. reſponſis,38
dijs hominibúſque inuitis,prouerbium.ad Q.frat.18.2
dijs quib.expiatio decreta.de Aruſp.reſponſis,19
dijudicatio.1.de Leg.84
dilaudare.ad Attic.113.16
diligi minus eſſe quàm amari. ad Brutum,1
diligentia quantum oratori conferat.2.de Orat.81

diligentes vnde dicti.2. de natura deorum,106
diligētia,omnes virtutes cōtineri.& eius definitio.2. de Orat.83.& 4.ad Heren. 185
diligi ad tuendas opes aptiſſimum.2. Offic.32
diloricare.2.de Orat.67
dilucesceret.in Catil.62
dilucida oratio.Partit.11
dimanare.pro Cælio,4
dimenſa.de Senect.55
dimidio carius.pro domo ſua,89
Δημήτηρ quaſi γημήτηρ.2. de nat. deorum,103
diminutio figura.4.ad Heren.208
dinarchus.Brut.17
dinomachus voluptatem cum honeſtate ſummum bonum eſſe vult.5. de finib.35.& 5.Tuſc.122
diocles Panormitanus nobilis orator. 5.in Verr.77
diocares Cæſaris libertus. ad Atticum, 214.7
diocli Popilio, abaci vaſa omnia ablata ſunt.6.in Verr.30
diodori Melitenſis duo pocula, Heraclea nomine,Mētonis manu facta Verres cooeupiuit.6.in Verr.34
diodori mors.ad Attic 35.4
diodorus Stoicus hō eruditus. 13. epiſt. 17.7
diodorus Stoicus Ciceronis præceptor. Brut.171.& 1.de oat.deo.11
diodorus peripateticus quid de fine bonorum.4. Acad.237
diodorus Stoicus,apud Ciceronem multos annos vixit.4.Acad.205.& 5. Tuſcul.156
diodori ſeotentiæ laus.5.Tuſc.125
diodorus Melitenſis Verre Prætore triēnium exul 6.in Verr.37
diodorus peripateticus indolentiā adiunxit honeſtati.5.Tuſc.123
diodorus Timarchides, ætate, authoritate, & rerum vſu aoteecellebat.6. in Verr.121
diodorus in doloris vacuitate ſummum bonum ponit.5.de finb.35
diodorus philoſophus.9.epiſt.4
diodotus Ciceroni moriens reliquit HS centies.ad Attic.35.5
diodorus Critolai auditor.5. de fio.13
diodotꝰ Luculli libertus.ad Q.frat.2.20
diæcetes.pro Rabirio poſth.17
diogenes Venerius.5.in Verr.73
diogenes Apolloniates aerem deum eſſe putat.1.de nat.deo.44
diogenis Babyloοij liber de ſomnijs.1. de diuinat.11
diogenis Babylonij liber qui inſcribitur de Minerua.1.de nat.deo.59
deogenes legatus.2.de Orat.85
diogenes Babylonicus Stoicus.3. Officiorum,68
diogenes Cynicus proijci ſe inhumatū iuſſit.1.Tuſc.266
diogenis Cynici de Harpalo dictum.3. de.nat.deo.119
diogenes Cynicꝰ Alexādro,A ſole paululum abſis,inquit.5.Tuſc.132
diogenes Cynicꝰ ſe Perſarum regem vita fortunáque ſuperare ait,ibidem
diogenes Stoicus legatus Ro. 4. Acad. 248.& 4.Tuſc.9. Eum Lælius audiuit.2.de fio.41
dionem Plato omnibus doctrinis expoliuit.3.de Orat.77.item 2.Offic.217
dioni philoſopho quæſtio proponitur. 9.epiſt.26.3
dio Halesinus à Verre miſere ſpoliatus eſt.3.in Verr.18
dionis legatio.ad Attic.325.10
dionyſij futuræ tyraonidis oſtētum ex equo merſo & mox emergente.1. de diuinat.226
dionyſius tyrāous Ioui Olympio aureū detraxit amiculum & laneum iniecit. 3.de nat.deo.120
diooyſius quanquā impius & ſacrilegus in lectulo ſuo mortuus eſt, eodē, 122
dionyſiorum primus,Iouis & Proſerpinæ filius.3 de nat.deo.78
dionyſius ſecundus, Nili filius qui Niſam dicitur interfeciſſe,eodem,79
dionyſius tertius,Caprij filius rex Aſiæ, eodem,80
dionyſius quartus,Iouis & Lunæ filius cui Orphica ſacra fiuot,eodem
dionyſius quintus,Niſi & Thionis filꝰ, eodem
dionyſipolitæ Ciceroni erant inimici. ad Q.frat.2.6
dionyſium laudat & taxat Cicero. ad Attic.148
dionyſius ſeruus Ciceronis fugitiuus.5. epiſt.10.1.& 13 epiſt.78.5
dionyſius tyraοous ludimagiſter. 9.epiſt.18
dionyſios Magnes Rhetor.Brut.275
diooyſius hooorarior apud Ciceronem eius fortunas deſpicit.5.Tuſc.94
dionyſius Heracleotes philoſophus.4. Acad.127
dionyſius Heracleotes Cleāthis condiſcipulus.2.Tuſc.101
diooyſius Heracleotes propter oculorū dolorem flagitioſe à Stoicis deſciuit. 5.Acad.161
dionyſius Stoicus multos verſus poetarum, orationi admiſcebat.2.Tuſc.47
dionyſius Heracleotes ex renibus laborans,dolorem malum eſſe cōfeſſus eſt. 2.Tuſc.101
diooyſius tyrannus exul ludum aperuit.9.epiſt.18.1
dionyſij tyranni Syracuſani vita breuiter & ſtrictim enarratur,5. Tuſcul. 80.81
dionyſij tyranni dictum de Lacedæmonum victu & parſimonia.5. Tuſcul.134
dionyſius Locris Proſerpinæ fanum expilat.3.de nat.deo.119
dionyſius ſumma in victu temperantia fuiſſe dicitur.5.Tuſc.80
dionyſius in rebus agēdis induſtrius & acer,ſed maleficus natura,eodem
dionyſiꝰ ſeruis & barbaris ſe credere malebat quàm amicis.5.Tuſc.82
dionyſius filias ſuas tondere docuit ne tonſori collum committeret.5. Tuſc. 82.item 2.Offic.33
dionyſius pila ſtudioſe ludere ſolitus 5. Tuſcul.84
dionyſius per Damoclē iodicauit quàm eſſet beatus.5.Tuſcul.86
dionyſius omni cultu & victu humano carebat.5.Tuſc.89
dionyſius muſicæ & poeticæ in primis ſtudioſus.5.Tuſc.89
dionyſius duodequadraginta annos tyrannus Syracuſanorum fuit.5. Tuſc.80. & 3.de nat.deo.117
dionyſiꝰ impuriſſime Ciceronis fortunā deſpexit.ad Attic.184.2.& 207.2
dionyſius apud Ciceronem honoratior quàm apud Scipionem Panætius. ad Attic.184.2
dionyſium quum aliquid furioſe feciſſet pœnitebat.ad Attic.149.1
dionyſius Ioui aureum amictum detraxit, AEſculapio barbam.3. de natura deo.119
dionyſij matris ſomnium.1. de diuinat. 71
dionyſius qua coniectura regnare cœperit.1.de diuinat.126.item 2.102
dionyſius ſibi adurit capillos.2.Officiorum,34
dionyſius Damoni & Pithiæ tertius amicus aſcribi vult.3.Offic.58
dionyſius per Atticum recōciliatur Ciceroni.ad Attic.128.1
dionyſij liberti laus.ad Attic.124.1
dionyſio,aſperius ſuccenſuit quàm eius mores ferebant Cicero. ad Atticum, 188.6
dionyſio ſeruo ægre carebat Cicero. ad Attic.85.19
dionyſio domum ædificat Cicero. ad Attic.87.5
dionyſio nihil ingratius cognouit Cicero.ad Attic.148.1.& 154.2
dionyſium ſeruum ſibi reſtitui petit Cicero.14.epiſt.78.4
diooyſium libertum tantopere laudatū taxat Cicero.ad Attic.127.2.& 193.2
dionyſiū impurum & ſceleratum putat Cicero.ad Attic.188.6
dionyſiū libertum valde deſiderat Cicero.ad Attic.261.6
dionyſius homo doctus & ſanctus.ad Attic. 111.21
dionyſius furenter iraſci dictus, ibidem
dionyſiꝰ libertus Ciceroni egregie charus.ad Attic.125.2
dionyſius tyrannus veteratot magnus. ad Q.frat.15.4
dionyſius manumiſſus, M. Pomponius dictus eſt.ad Attic.84
dionyſius homo mirificus. ad Atticum, 80.2
dionyſius ſuperbum ſe præbuit in Ciceronis fortuna.ad Attic.148.1
dionyſius loquaciſſimus & minime aptus ad docendum,ibidem
dionyſius viginti quinque annos natus dominatum occupauit.5.Tuſc.80
diophanes Mitylenæus Gracchi præceptor.Brut.53
dioſcuri.3.de nat.deo.72
diodori Luculli libertus.ad Q.frat.2.10
diphilus in Pomp. inuectus.ad Atticū, 34.4
diphilus Craſſi ſcriptor.1.de Orat.67
diphilos architectus.ad Q.frat.1.2
diplomata.in L.Piſonem,71
directio figura.Partit.26
directio Partit.25.Diremptus.2. Tuſcul. 122
diribitores.poſt reditū in Senat.25

diritas.3.Tuſc.52.item in Vatiniũ,6
dirius.2.de diuinat.53
dirutus ære.7.in Verrem,27
dirutus diruptúſque.in Anton.364
dis, diues, πλούτων Græcè.2. de nat. deo. 96
dis pater.6.in Verr.96
diſcendi ars,certior dux quàm natura.4. de finib.9
diſcere, ſecundum Platonem nihil aliud eſt quàm recordari.1.Tuſcul.88.& 2.11
diſceptator.3.de Legib.11
diſceptando decertare.pro Plancio,71
diſceptatio quid.Partit.56
diſceſſus Ciceronis,funus Reip.de Prouincijs conſul.37
diſcipuli multi magiſtris præſtantiores. 9. epiſt.7.5
diſcipulorum noſcenda natura & ingenia.1.de Orat.62
diſerti qui.1.de Orat.47
diſerti multi,eloquens nemo, ibidem.& Orat.9
diſerti ad vnum.pro Cælio,54
diſcordia,ira acerbior.4.Tuſc.32
diſcordia res domus & vrbes dilabũtur. de Amicitia,23
diſcordiarum exitus. de Aruſpicum reſponſis,49
diſcretio.1.de Legib.34
diſcriminare.in Anton.334
diſiunctio,figura.4.ad Heren.188
diſparatum quid.de Inuen.58
diſparilis.1.de diuinat.135
diſpertita extrema.5.de fin.43
diſpertio.in Antonium,240
diſpoſitio.1.ad Heren.3.item 3.108.& de Inuent.13
diſpoſita.3.in Verr.34.item 6.79
diſputandi modus.1.de fin.41
diſputantis acutè officium.5.Tuſc.41
diſputatio de repub. Ciceronis.ad Atticum,85.3
à Diſſimili loci.2.de Orat.91
diſſipabilis.3.de nat.deo.41
diſſolutio,figura.4.ad Heren.193
diſſolutè.ad Attic.309.3
diſſolutus ac perditus adoleſcẽs.4. Tuſcul.87
diſtributio,figura.3.ad Herẽ.116.item 4. ad Heren.103
diſturbatio.3.Offic.60
diu nihil eſſe,in quo aliquid extremum. pro M.Marcello,16
diuaricari.6.in Verr.78
diuerſoriolum.ad Attic.305.1
diuertere domum.pro Deiotaro,10
diuerſus.4.Acad.181
diues more Romanorum quis dicatur. 7.epiſt.16.4
diuina mens,ſũma lex eſt.1. de Legib.16
de Diuinatione philoſophorum ſententiæ.1.de diuinat.8
diuinatio quid.2.de diuinat.12
diuinandi genera duo.2.de diui.39.item 1.62
diuinare ſapientis eſſe.pro Rab.poſth.1
diuinare morientes probat.1.de diui.112
diuinatio aſt animi integri.1.de diui.139
diuinare, regum eſſe.1. de diuinat. 148
diuinatio naturalis.1.de diuinat.180
diuinationis capaces animi.1.de diui.198
in Diuinatione,vt in cæteris artibus homines falli poſſe.1.de diuinat.202
diuinationem eſſe à fato probat.1.de diuinat.203.à natura,ibidem.209
diuinatio artificioſa,ibidem.207
diuinatio quarũmnam ſit rerũ.2. de diuinat.12
diuinationem à tribus rebus duci.2. de diuinat.40
diuinatio in Gabinium apud Catonem. ad Q.frat.18.1
diuinatio Ciceronis de bellis ciuilibus. 6.epiſt.6.14
diuinatio, ars quam Græci mãticen appellant, eſt præſenſio & ſciẽtia rerum fortuitarum.2. de diuinat. 21,itẽ 2. de Legib.52
diuinatio,eſt earũ rerũ, quæ fortuitæ putãtur,prædictio atque aſſẽſio.2. de diuinat.20
diuinatio ſecundũ Chryſippũ.2. de diuinat.194
diuinationes negat Cicero.2.de Legi.33
diuinationis officiũ, eſt prænoſcere dei erga homines mentem.2. de diuinat. 194
diuinatio Latinis à diuis, Græcis furor vt vult Plato.1.de diuinat.1
diuinatio ab Aſſyrijs inuenta.1.de diui.3
diuinatio proximè ad deorum vim accedit,ibidem.
diuinum quenquam eſſe niſi ſapientem negant Stoici.2.de diuinat.254
diuiſio,figura.1.ad Heren.4. item 4.212
diuiſiones.Topic.13
à Diuiſione loci.2.de Orat.90
diuiſor aliquando obſcœnũ verbũ.9.epiſt.22.12
diuiſio vitioſa,partem in genere numerare.2.de finib.47
diuiſores.ad Attic.11.21
diuiſor.5.in Verr.137
diuiſor Nummius.2.de Orat.143
diuitiacus 1.de diuinat.149
diuitijs plus tribui à Zenone quàm ab Ariſtotele.3.de finib.116
diuitias amare,humilis eſt animi.1.Officiorum,97
diuitiæ naturæ parabiles.5.Tuſc.133
diuitiæ cur expetantur.1. Officiorum,37
diuitem eſſe ſolum ſapientẽ. Paradox.53
diuitem quẽ Craſſus dixerit. Paradox.57
diuitior.3.de Orat.102
diuites Stoicis eſſe, qui cælo, terra frui poſſunt.7.epiſt.16.4
diuturnitas maximos luctus tollit.5. epiſt.16.13
¶ Docẽt ingenioſiores & ſolertiores iracundius & laborioſius.pro Roſc.Comœdo,18
docere de frumento.5.in Verr.119
dociles auditores qualiter comparãdi.1. ad Heren.6.item de Inuent.3
doctor.1.de diuinat.11
doctrinæ fructus maximi.9.epiſt.6.10
doctiſſimorũ Rom. exẽpla.6.in Verr.5
dochimus quouis loco aptus. Orat.127. item 5.in Verr.66
docimus æmulus Verris.5.in Verr.66
doctrinæ vis quanta.3.de Orat.78
doctrina an natura plus poſſit. pro Archia poeta,11
doctrinæ virtus.ad Q.frat.1.10
dodonæa quercus, prouerbium. ad Atticum,19.4
dogma,id eſt decretum.4.Acad.53
dogma prodere,ſcelus eſt.4.Acad.241
dolabellæ animaduerſio in ſeditioſos.pro Rabirio poſth.4
dolabellæ crudelitas in Trebonium. in Anton.293
dolabella, ad omnia paratiſſimus latro. ad Brut.11.2
dolabella beneficijs deuinct9 Ciceronis. 6.epiſt.11.1
dolabella, hoſtis iudicatur à Senatu. in Anton.313.item 12.epiſt.15.6
dolabella poſt Ciceronẽ,verè ſolus Cõſul.9.epiſt.14.7
dolabellæ in animaduertendo dexteritas.9.epiſt.14.15
dolabellæ geſta & laudes.9.epiſt.14
dolabella Ciceronis auditor. 7. epiſt. 34.4
dolabellam declamare docet Cicero.9. epiſt.16.19
dolabella, cæſo Trebonio Aſiam occupat.12.epiſt.12.4
dolabellæ claſſis à Lẽtulo profligata.12. epiſt.14.4
dolabella ab Antiochia excluſus.12.epi. 14.12
dolabellæ fuga.ad Brut.6.3
dolabella, Ciceronis gener.2.epiſt. 15.16
dolabella Cæſari chariſſimus. ad Atticum,189.3
dolabella Cæſaris mortui columnam euertit.ad Attic.313.1
dolabella,temp.quã defendere cœperat, quantũ in ſe fuit euertit. ad Atticum, 319.1
dolabellæ actio & concio contra Antonium Ciceroni multũ profuit.ad Att. 317.2 & 3
dolabellam quòd immodicè laudet Cicero reprehenditur.ad Attic,315.4
dolabellæ magna ἀριστεία. ad Atticum, 314.1
dolabella Liuiæ teſtamẽto hæres factus ex triente.ad Attic.128.2
dolabellæ ſtulti conatus contra Brutũ. ad Brutum,2.2
dolabella latro & hoſtis ſceleratiſſimus populi Ro.ibidem.
dolabella cæſus fugatúſque nunciatur. ad Brut.6.3
dolabella, relicta prouincia, in Verris gratiã improbè ad C. Neronẽ in Aſiã profectus eſt.3.in Verrem,51
dolere interitum.in Anton.336
dolere alienam vicem.3.in Verr.79
in dominum de ſeruo quæri noluerunt maiores.pro Milone,44
dolendum non eſſe.1 de finib.90
dolendum nihil eſſe in eo quod accidat vniuerſis.6.epiſt.2.6
dolorem nullum eſſe,quem non longinquitas temporis molliat, &c.4. epiſt. 5.18
doloris præteriti ſuauis recordatio.5.epiſt.12.16
dolorem leuat cõmunis quaſi legis & humanæ conditionis recordatio.6.epiſt.6.28
de Dolo malo lex.3. de nat. deo 107.itẽ 3.Offic.78
doloris omnis priuatio,voluptas.1.de finibus,59
dolor an bonus ſit.2.de finib.67
doloris priuatio an ſummum bonũ dic

poteſt.2.de finib.61.
dolori ſuccumbere,turpe.2.de finib.152
dolorē abijcere,in poteſtate eſſe.4. Tuſcul.111
dolor corporis, morſus eſt acerrimus.3. Tuſc.103
doloris ſuſcipiēdi plures cauſæ.3. Tuſc. 121
dolor an ſit malū ſummū.2.de fin.146. item 2.Tuſc.21.& 1. de Leg.46
dolorem non eſſe malum.4. de fin.85
dolor quid,& quid à labore differt.2.Tuſcul.60.61
dolor,malum.in Piſonem,52
doloribus cedere & ſuccumbere, miſerum.2.de finib.152
dolus malus ſecundum Aquilium eſt, quum aliud ſit ſimulatum,aliud actū. 3.Offic.78
dolorum ſolatia & fomenta maxima.2. de fin.148 & 2.Tuſc.101
dolor,ægritudo crucians.4.Tuſc.27
dolor animi an in ſapientem cadat. de Amicitia,44
dolus.3.ad Heren.93
domeſticos teſtis.2.epiſt.12.3
domicilium ſermonum in auribus collocare.in Piſonem,60
dominum ne parētem quidem Romani eſſe voluerunt.ad Brut.17.9
dominorū in ſeruos officiū.1.Offic. 64
domitius,Mēmij cōpetitor. ad Att.87.2
domitius à Pompeio turpiter deſertus. ad Attic.151.2
domitius Corfinij Cæſari ſe tradidit. ad Attic.151.3.& 152.2
domitius à Mēmio de ambitu poſtulatus.ad Q.frat.18.4
domitia lex de ſacerdotijs.ad Brut.5.4
domitia via.pro M.Fonteio,7
domitij grauitas.2.de Orat.127
domitius,C.Fannius,Coſs.Brut.50
domitius orator.Brut.85
domitij repulſa.8.epiſt.14
domitio Gallia vlterior obtigit.16. epi. 11.5
domitiꝰ Ciceroni inimiciſſimus.8.epiſt. 14.2
domitius Prætor in Tribunatu Clodij erat.ad Q.frat.2.27
domitiꝰ Publicanos vexat.ad Q.frat.15.2
domitius Caluinus iudex Prętorius Gabinium abſoluit.ad Q.frat.20.2
domitu.2.de nat.deo.126
domo ſe cōtinere.poſt reditū in ſenatu, 26.& pro domo ſua,4
domus Ciceronis à Pontificibus reſtituta.ad Attic.71.2
domꝰ Ciceronis cōditionea.de Aruſpic. reſponſis,12
domꝰ dulcis,domꝰ optima.ad Att.326.7
domus vniuſcuiuſque ciuiū ſancta. pro domo ſua,84
donationis præfatio vetus atque imperatoria.5.in Verr.162
doris, Dionyſij Tyrāni vxor.5. Tuſc.83
dormire Zenoni quid.2.de diuin.178
¶Draco theſaurū circūplexꝰ. in Anto. 351
draco ſtella.2.de nat.deo.153
druidæ in Gallia vates.1.de diuin.149
druſus abſolutus.ad Q.frat.16.12
druſus,Catonis auus.4.de fin.108
druſꝰ domi ſuæ occiſus.3.de nat.deo.115
druſus reus factꝰ à Lucretio.ad Att.85.7
druſæ Pertaſſæ venales.ad Attic.242.4
druſū ferro necauit Variꝰ.3.de.na.de.117
¶Dubitatio,figura.4.ad Heren.192
dubium genus cauſæ.1.ad Heren.5
ducere in matrimonium. pro Cluen.18
ducere ſpiritum liberū. antequā iret in exilium,17
duces Romani mare ingredientes fluctibus immolabant.3.de nat.deo.70
ductos in triumphum in carcerem mitti.7.in Verr.62
duella.3.de Legib.13
duelli rem agere.2.de Legib.34
duellius qui bellius.Orator,85
duellum pro bellum,& duis pro bis,maiores noſtri dicebant.Orator,85
dulciculæ.3.Tuſc.79
dummodo doleat aliquid,doleat quodlibet.ad Attic.332.3
duo patrimonia.pro Rab.Poſth.23
duodecim tabulæ omniū philoſophorū bibliothecas facile ſuperant.1. de Orat.96
duos parietes de eadem fidelia dealbare, prouerbium.7.epiſt.30.4
duobꝰ ſimul eūtibus,prouerb.9. epiſt.7
duris Samius hiſtoricus,homo in hiſtoria diligens.ad Attic.111.31
duumviri Capuæ Prætoris nomen ambiebant.contra Rullum,90
¶Dymalos agro pulſos miratur Cicero. ad Attic.331.2
dyrrhachium quare exul Cicero delegerit.4.epiſt.13.ibique exulauit,ibidem.
dyrrhachium ciuitas à Cicerone ſemper defenſa.14.epiſt.3.8
dyrrhachini Ciceronis ſtudioſi. ad Atticum,64
Δυσεντερία,morbꝰ ex edacitate.7.epi.27
Δυσουρία,ex libidine naſcitur, ibidem.
Δυσχρηστήματα,incommoda Latine.3.de finibus,106

E

EA conditione nati ſumus, vt nihil quod homini accidere poſſit, recuſare debeamus.ad Attic.321.2
¶Eblandiri.ad Atticum,343.3
eblandita non enucleata ſuffragia. pro Plancio,8
ebrietas & ebrioſitas differūt.4.Tuſc.41
ebullire.5.de finib.137.& 3.Tuſc.72
ebur non ſatis caſtum deo donum.2.de Legib.72
ebutia lex.contra Rullum,34
¶E carceribus ad calcē,prouerb.de Amicitia,84
¶Edarche.3.de nat.deo.73
edicto Prætoris annuā legem eſſe dicūt pro Quintio,14
edititij iudices.pro Plancio,29
ediſſa,locus.7.in Verr.69
edormire crapulam.in Anton.51
educator.2.de nat.deo.121
eduos fratres vocat Cicero.ad Atticum, 14.2
¶Eetion,Nicomachꝰ,Protogenes Apelles,pictores inſignes.Brut.35
¶Effata.2.de Legib.34
effatum, ἀξίωμα.4. Acad.169.Id quod verum vel falſum ſit,ibidem.
effectio recta, κατόρθωσις.3. de finibus, 69
effector.1.Tuſc.108
efferatus.4.Tuſc.49
efficacitas.de Petit.Conſul.7
efficienter.de Fato,58
efficientia, ἐνεργητικά Græce.3.de fin.83
ab Efficientibus cauſis & effectis loci. Topic.9.29
effictio,figura.4.ad Heren.230
efflare animam.pro Milone,37
effœminari.1.Tuſc. 152.& 1.de finib.150
effœminato viro nihil turpius.3. Tuſc. 64
effugia.2.de nat.deo.180
effundere.in Anton.125
effuſio animi.4.Tuſc.108
¶Egeria nympha.1.de Legib.6
egeſinus,Euandri diſcipulus.4.Acad.32
egialeus.3.de nat.deo.66
egnatius Sidicinus.ad Attic.112.3
¶ἰδέαι formæ.Topic.15
εἴδωλα,Catiꝰ ſpectra vocat.15.epiſt.16.3
electio.ad Attic.33
εἱμαρμένη,fatum. 1.de nat.deo.76.item 1.de diuinat.104
εἴρωνα,id eſt facetum Socratem Græci dixerunt.1.Offic.151
ἐνάργεια.4. Acad.31
eiſdem,eiſdem.Orator,89
eiulatus in funere prohibitus.2.Tuſc.95
eiurare.5.in Verr.107
¶Elabi de manibus.pro L.Flacco,12
electra Attilij ex Sophocle verſa.1.de fi.7
electram tragœdiam ſcripſit Q. Cicero. ad Q.frat.22
elegantes.6.in Verr.88
elegantia in oratione quid.4.ad Her.159
elementa,initia Latine.1.Acad.40
elemētorum quatuor natura.1. Tuſc.62
elephantorum prudentia.1.de nat. deo. 135
elephantos qui primi in aciē eduxerint, de re militari,17
elephanto quare manus data.2. de nat. deo.182
elephanto belluarum nulla prudentior. 1.de nat.deo.135
elephāti cum genere humano ſocietas. 7 epiſt.1.12
eleuſine.1.de nat.deo.163
eleutherocilices. ad Atticū, 108.7.& 15. epiſt.4.28
elis in Peloponneſo familias duas habet, Aruſpicinæ nobilitate præſtātes. 1.de diuinat.150
elocata.pro Flacco,54
elogia.1.Tuſc.50
elogium Ciceronis.in Piſonem,57
elogium cenſorium.in Saluſt.10
elogium C.Egnatij.pro Cluent.106
eloquentia cur odioſa.de Inuent.6
eloquentiæ dignitas & vtilitas. de Inuentione,6
eloquendi vis quàm præclara.2. de nat. deo.222
eloquentia quid.Partit.42
eloquentiæ laus,ibidem.
eloquentia an vtilis.1.de Orat.16
eloquentes quomodo ab alijs differant. 1.de Orat.27
eloquens quis dicatur.2.de Oratore,27. & 47.Orat.38
eloquentem eſſe aliquem poſſe probat Cicero.1.de Orat.47.& 48
eloquentia non ex artificio, ſed artificiū ex eloquentia natum.1.de Orat.71

eloquentiam ſine doctrina eſſe non poſſe.2 de Orat.4
eloquētia etiam Athenis ſerò prodit in lucem. Brut.18.& 19
eloquentia ſine ſapientia pernicioſa.2. de Orat.4
eloquentia à philoſopho non admodũ flagitanda.2.de finib.23
eloquentia principibus maxime ornamento eſt.4.de finib.100
eloquentiæ vſus & commoditas.de Inuent.2.16.& 2.de nat.deo.219
eloquentia ad communitatis commoda vtilior quàm contemplatio.2. Offic. 213.218
eloquētiæ quinque mēbra.2.de Orat.44
eloquentia, ſumma virtus.3.de Oratore, 31
eloquentiæ quanta vis.3.de Orat.43
eloquentia quando florere cœpit Athenis. Brutus,18
eloquentia, pacis comes, otijque ſocia, ibidem.
eloquentia, ingenij lumen. Brut.29
eloquēs eſſe ſine philoſophia nemo poteſt. Orator,7
eloquens nemo, diſerti plures. Orat.9
eloquentia foro nata. Brut.156
eloquentiam ſoli oratori conceſſam eſſe. Orator.34
eloquētiam niſi mentis oculis cerni nõ poſſe. Orator,54
eloquens dialecticorum ſcientiam calleat. Orator,61
eloquentiæ patrocinium aduerſus obtrectatores. Orat.78
eloquentiam & gratiam plurimum poſſe in ciuitate. pro Quintio,1
eloquentiæ iactantia moleſtiſſima. pro Plancio,68
eloquentia ad ſalutem & conſeruationē hominum data.1. Tuſcul.190. item 2. Offic.72
eloquentia ex verbis & ſententijs conſtat. Orat.143
eloquētia Ciceroni honorifica. pro Murena,7
eloquentia iure ciuili præſtantior. pro Murena,11
eloquentiæ cur pauci ſtudioſi. pro Cælio,36
eloquentia, rerum domina.2. de natura deo.222
eloquentiæ effectus, auditorum approbatio.2. Tuſc.4
eloquentia nihil præſtabilius.2.Officiorum,97
eloquutio.2 ad Heren.3. item de Inuē.13
eloquutionis partes duæ.4. ad Herēniũ, 159
eloquutio tria in ſe debet habere.3. ad Heren.129
eluuiones. Somnium Scip.24
¶Emblema.6.in Verr. 40.itē 3.de Orat. 94
embolia. pro Seſtio,101
emēdatrix.4. Tuſcul. 113. item 2. de Legibus,87
ementiri. pro Roſc. Amer.75
emere malo quàm rogare, prouerbium. 6. in Verrem,11
emiſſarius.7. in Verrem,85
emiſſarius hortus.16.epiſt.18.4
emiſſitij.3.de Legib.30
emolumentũ, ὠφέλημα Græce.3.de fini. 205
emolus.3.de nat.deo.75
empedocles furere interdum videtur.4. Acad.29. ibidem 131
empedocles quatuor elementis omnia conſtare ait.4. Acad.211
empedocles, quid de animo 1. Tuſc.30. de deo.1. de nat.deo.43. de amicitia. de Amicitia,50
empedoclis poema.1.de Orat.109
empedocles Agrigentinus omnia conſtare ex amicitia dixit. de Amicit.23
empedocles phyſicus, idémque poeta optimus.1.de Orat.109
¶Ἐνάργεια, euidētia, perſpicuitas.4. Aca. 35
εὐθυμῶ. ad Attic.110.18
endymionis ſomnus.1. Tuſc.146
engonaſis ſtella.2. de nat deo.156
enna, Siciliæ vmbilicus.6. in Ver.95
ennæ Ceres colebatur, ibidem 96
ennæ ſitus.6. in Verrem,95
ennenſes à Verre ſpoliati.5. in Verr.82
ennij poetæ ſomnium.4. Acad.94. item Somnium Scip.4
ennij mors & epitaphiũ quo poſt mortē nobilitari vult.1. Tuſcul.52. item de Senect.13
eius ſepulchrum. pro Archia poet.15
ennij verſus ad Flaminium. de Senectt
ennius & Naſica.2.de Orat 153
ennius quando natus & mortuus. Brut. 36.37. item de Senect.14
ennius Euhemerum eſt interpretatus.1. de nat.deo.163
enniũ ciuitate donauit Q. nobilior, M. F. Brut.36
ennius à communi more verborũ non diſcedit. Orator,19
ennius duo maxima onera, paupertatem & ſenectutē facillime ferebat. de Senectute,14
ennius ab Homero multa tranſtulit.1. de finib.12
ennius ſummus Epicureus dici poteſt. Orat.142
ennius Rudium ciuitate donauit. pro Archia poeta,17
ennius Africano charus, ibidem 16
ennius Fuluio Nobiliori comes in AEtoliã. pro Arch. poet.20. item 1. Tuſcul.6
ennij ſenectus.1. Tuſc.5
ennius mortem ſuam lugeri non vult. 1. Tuſc.52
ἔννοια, notio, intelligentia. Topic.15. itē 4. Acad.43.& 3. de finib.33
enodatio 3.de nat deo.84
enodatius.5.de finib.46
εὐπλεξία.1. Tuſc.36
enthymema apud rhetores. Topic.28
enucleate. Orator,15.& 4.de finib.9
enumeratio quid.2. ad Heren.85. de Inuent.61.109. Part.31
enumeratio vitioſa. de Inuen.97
enuntiare conſilia. pro Flacco,64
enuntiatio, ἀξίωμα Græce. de Fato,1.31
¶Eothus Stoicus.1.de diuinat.22
¶Epaminondã Lyſias inſtituit.3.de Orat.77. item 1. Offic.117
epaminondæ mors apud Mantineam.5. epiſt.12.16
epaminondæ fortitudo & mors.2.de finibus,155
epaminondas fidibus cecinit 1. Tuſc.7
epaminōdas imperantē patriã Lacedæmonijs reliquit, quam accepit ſeruiētem.2. Tuſc.110
ephebus. pro Flacco,40
epheſi in maxima celebritate acceptus Cicero. ad Attic.100.1. ibidem 108.2
ephori Lacedæmone regibus oppoſiti. 3. de Legib.23
ephorus orator qualis. Orat.111
ephorus hiſtoricus.2.de Orat.31
ephorus, Iſocratis diſcipulus. ibidē & 52
ephororum poteſtas.3.de Legib.24
epicharmi Siculi cantilena. ad Atticum, 14.11
epicharmi de morte ſentētia 1. Tuſcul. 25
epicharmus homo acutus, nec inſulſus vt Siculus 1. Tuſc 24
epicharmi præcepta. ad Q. frat.17.29. itē de Petit. Conſul.26
epicrates laſciuus. ad Attic.18.1
epicrates Bidinus bonis omnibus à Verre expulſus eſt.4. in Verr.16.43. Athenienſium princeps.16.epiſt.21.10
epicureorum genus non aptum ad dicendum. Brut 68
epicureos omnia voluptate metiri. in Piſonem,54
epicureorum dogma. pro Cælio,32
epicuri liber de regula & iudicio.1. de nat.deo.64
epicurus cõſolãtis officiũ à malis ad bona abducit.3. Tuſc.129
epicuri κυρίαι δόξαι, id eſt ſelectæ ſentētiæ.2. de finib.35.& 1. de nat. deorum, 117
epicuri liber confertus voluptatibus. 3. Tuſc.72
epicurea diſciplina quàm grauis, continens, & ſeuera ſit.1. de finib.57
epicureos literas negligere. in Piſonem, 55
epicurei quare tam multi.1. de finib.37
epicurei genus minime malitioſum.3. Tuſc.85
epicureorum ſchola clarorum virorum commemoratione abſtinet.2. de finibus,107
epicuri ratio in Phyſicis.1.de finib.96.& 2.24
epicuri opinio de cupiditatibus.2. de finib.66. & 2.46. de amicitia.1 de finib. 99. de honeſto.3. Tuſc. 84. de deo.1. de nat.deo.27
epicuri morientis epiſtolæ ad Hermachũ interpretatio.2. de finib 153
epicuri imaginem etiam in poculis ferebant diſcipuli.5. de finib.6
epicuri ſententia ridicula de ſapiētis cõſtantia.2. Tuſc.25.27
epicuri præpoſtera leuandæ ægritudinis ratio.3. Tuſc.89
epicurus negat vllam in ſapientem vim eſſe fortunæ.3. Tuſc.84
epicuri vitæ beatæ formula.3. Tuſcul. 64
epicuri liber quo omnis diſciplina eius continetur.3. Tuſcul.70
epicureorum mira licentia & iuſtitia in differendo. de Fato,55
epicureorum dogma à Republica vacare. pro Seſtio,17

epicureorum ſapientia. in Piſonem,33
epicureorum error de amore erga liberos.3. Tuſc.80
epicureos doctiſſimus quiſque negligit. 1. Tuſc.110
epicureos excuſat Cicero.3.Tuſcul.133
epicuri errata & vitia.3.Tuſcul.80
epicuri liber de regno & iudicio.1. de nat.deo.64
epicuri in Ariſtotelē & Phedonem contumelię.1.de nat.deo.129
epicuri dei monogrāmi.2.de nat.deo.85
epicuri de atomis puerilis diſputatio. 1.de finib.27. & 29
epicuro nullos eſſe deos videri, aſſerit Poſſidonius.1.de nat.deo.170
epicuro ſummum bonum voluptas.1. de finib.45. & 3. Tuſc.70. & 5.122
epicurum oderunt qui ab eo diſſentiūt. 1.de finib 22
epicurum hebetem rudémque dicere ſolent Stoici.2.de diuinat.154
epicurus ſubuenire erroribus volēs eorum qui veri cognitionem conturbāt. 4.Acad.85
epicurus ornamenta orationis neglexit. 1.de finib.23
epicurus quæ in Democrito mutat,corrigit,ea deprauat.1.de finib.25
epicurus à Polyæno geometriā diſcere noluit.1.de finib.31
epicurus logicam ac definitiones contemnit.4. Acad.172.1.de fin.32.& a.8
epicurus ex argilla & luto fictus. in Piſonem,46
epicuro dij non mouentur, ibidem,47
epicurum & Metrodorum præter ſuos ſectatores nemo legit.2. Tuſc.11
epicurus Xenocratem audire potuiſſet. 1.de nat.deo.97
epicurus gloriabatur ſe magiſtrum habuiſſe nullum,ibidem
epicurus Pamphilum quendam Platonis auditorem Sami audiuit,ibidem
epicurus Nauſiphanem Democriteū audiuit,quem tamen vexat,ibidem
epicurus inopia coactus, Ludimagiſter factus.1.de nat.deo.98
epicurus homo non aptiſſimus ad iocādum.2.de nat.deo.65
epicurus ſeptuaginta duos annos natus mortuus eſt Archonte Pytharato. de Fato,30
epicurus omne iudiciū in ſenſibus ponit.1.de finib.33
epicurus nō ſatis politus neque doctus. 1.de finib.39
epicurus omnes ſenſus veros eſſe vult.1. de finib.98
epicurus virtutis fundamenta in voluptate ponit.1.de finib.104
epicurus ſe vnum ſapientem appellat. 2.de finib.11.& 141
epicurus de induſtria obſcurus.2. de finib.24.& 47
epicurus ſua fama Italiam impleuit. 2. de finib.79
epicurus quid ſit honeſtum ſine voluptate negat ſe intelligere,ibidem
epicurus facere melius quàm dicere.2. de finib.130
epicurus etſi in amicitia colenda comis fuit, ſed non ſatis acutus.2. de finib. 129
epicurus ſapienti exiguam fortunā interuenire, eíque parabiles diuitias eſſe docet.2.de finib.143
epicurus Phyſicus dici vult.2. de fin.162
epicurus natalem ſuum poſt mortē celebrari quotannis vult,ibidem
epicurus in aſſerendis voluptatibus nō inferior poetis.2. Tuſc.50
epicurus quàm conſtanter dicat nō laborat.5. Tuſc.39
epicurus libros ſcripſit de pietate aduerſus deos.1.de nat.deo.158.159
epicurus vt Xerxes manib⁹, ita rationibus deorum immortalium aras euertit.1.de nat.deo.158
epicurus Nauſiphanem præceptorē ſuū male accepit.1 de nat.deo.129
epicurus Metrodori ſodalis ſui Timocratē totis voluminibus cōſcidit,ibidē
epicurus in Democritum,quem ſequutus eſt,parum gratus,ibidem
epicurus in quibus ſequitur Democritum,non ferè labitur.1.de finib.27
epicurus Polyænū familiarem ſuū Geometriam diſcere noluit.1.de finib.31
epicurus homo minime malus.2. Tuſcul.76
epicurus ſe in torminibus & ſtranguria forticulum præbuit.2. Tuſc.79
epicurus multa ſeuere & præclare.3. Tuſcul.80
epicurus ſe præceptoribus vſum negat, quos tamen habuiſſe potuit.1. de nat. deo.95
epicurus induit perſonam philoſophi. 5. Tuſc.103
epicur⁹ fit Ludimagiſter.1.de nat.deo.95
epicurus ne in Atheniensium offenſionē caderet, verbis reliquit deos,re ſuſtulit.1.de nat.deo.116
epicurus Democriti fontibus hortulos ſuos irrigauit.1.de nat.deo.164
epicurus non tam facetus quàm ad ſcribendi licentiam liber.1. de nat. deor. 169
epicurus iocādi cauſa quales deos induxit.2.de diuinat.58
epicurus amicitiæ cultor inſignis.1. de finib.99
epicurus ſua fama non ſolum Græciā, ſed etiam barbariem commouit.2. de finib.80
epicurus quid de virtute ſentiat.15.epiſt. 19.4
epicurus definitionem rei non probat. 2.de finib.6
epicurus multis in locis fortiter de dolore diſſerit.3.Offic.161
ἐπιχειρήματα,argumētationes.2. ad Herennium,32
ἐπιδεικτικὸν,genus delectationis gratia comparatum & proprium ſophiſtarum.Orator,21.& 24.quo modo dicēdum,Orator,120
ἐπιγεννηματικὸν poſterū & conſequens. 3.de finib.50
ἐπίλογοι, perorationes.2.ad Heren.85
epimenides Cres.2. de diuinat.63. item 2.de Legib.45
eparum quare Cicero exul refugiat. ad Atticum,41.1
Epiſtolæ commendatitiæ.13.epiſt. 12
epiſtolæ non prodendæ.in Antonium, 34.
epiſtolæ Ciceronis ad Atticū plenæ myſteriorum.ad Atticum,87.1
epiſtolarum genera multa.2.epiſt.3. cur inuentæ,ibidem
epiſtola non erubeſcit.5.epiſt.12
epiſtolaris ſtylus.9.epiſt.21
epiſtolæ propriom.ad Q.frat.1.56
epiſtolarum delectus habendos. ad Q. frat.2.14
epiſtolæ congratulatoriæ.15.epiſt.8
epiſtolæ longiſſimæ iucundiores. ad Q. frat.1.67
epiſtolas ſuas Cicero ne librarijs quidē committit,ibidem
epiſtola Cęſaris ad Clodium.pro domo ſua,17
epiſtola Epicuri morientis cum eius vita parum congruens.2. de finib.153
epiſtola opportune reddenda.11.epiſt.16
epiſtola ζώλος, id eſt inanis.9.epiſt.2.3
epiſtolas quotidianis verbis contexi. 9. epiſt.21.3
epiſtola Lentuli ad Allobroges. in Catilinam,55
epiſtola Lentuli ad Catil. intercepta.in Catilinam,57
epitomen Bruti Cælianorum ſibi mitti iubet Cicero.ad Attic.266
ἐποχὴ, id eſt aſſenſionis retentio vnde nata ſit.ad Attic.120.4.& 4. Acad.107
ἔπος Ciceronis ad Cæſ.ad Q.frat.24.13
eppuleia, Appij Balbi vxor.6.epiſt.12.8
epulones Iouis.de Aruſpic.reſpon.19
Equeſter ordo annos propè quinquaginta lege Sempronia iudicauit. 2. in Verrem,24
equites Romani lege Iulia non tenentur.pro Rabirio Poſth.2
equites pene à Senatu diſiūcti. ad Atticum,12.11
equitum duo genera.de re militari,11
equis & velis,prouerbiū. ad Q.frat.16.4
equotuticum.ad Atticum,111.2
equus Troianus,Tragœdia.7. epiſt.1.7 & 16
equus Troianus,prouerbiū.pro Mur.71
equus ſtella.2. de nat.deo.162
equuleus.6.in Verr.37
Eratoſthenes geographus. ad Atticū, 21.2
eratoſthenis opinio de Eupolide.ad Atticum,111.31
erebi & noctis genealogia.3. de natura deo.59
è Republica.Orator,90
eretriaci vnde dicti.4.Acad.233
eretriacorum omne bonū in mente & mentis acie poſitum,ibidem
erichthei filiæ laudatæ, quòd pro patria occubuerunt.1. Tuſc.188.& 189
erichthei delubrum.3.de nat.deo.66
eridanus ſtella.in Arato,17
erigonam Tragœdiam ſcripſit Cicero. ad Q.frat.17.18
eriphyle.de Inuent.106
eriphylæ cupiditas.6.in Verr.35
erotes Turius Q. Turij libert⁹.12.epiſt. 25.19
eros comœdus.pro Roſc.Comœdo,18
erratum & vitium.pro Cluent.105
errare hoc duce vtili⁹ quàm hoc magiſtro erudiri.pro Corn.Balbo,52
erranti medicina confeſſio. ad Q. frat. 25.12

errare cuiuſuis eſt: in errore perſeuerare, inſipientis. in Anton.321
errãtes ſtellas falſò dici.2.de nat. deo.73
erranti viam non mooſtrare, Athenis in execrationibus habebatur.3. Officiorum,71
AErũnæ Herculis, id eſt labores.2. de finib.187
ærumnæ quid antiquis, ibidem
Eſeæ Tiro grauiter æger fuit. ad Atti. 118.3
eſculenta.in Anton.74
eſſe & non eſſe quæ dicuntur. Topic.12
eſſedarii Britannici.7.epiſt.6.4
eſſedum.in Antonium,71
eſſentia quinta Ariſtotelis.4.de finib.19 & 1.Tuſc.36
eſſegniæ Cicero manſit.ad Attic.159.2
æſtimatio decumarum, vnde nata. 5. in Verrem,163
ἠθικὴ moralis philoſophia.de Fato,1
eteſiarum flatu nimij temperantur calores.2.de nat.deo.198
ethologi mimi.2.de Orat.134
etymologiã, notationẽ mauult Cicero nominare, quàm veriloquiũ. Topic.17
etymologia.1.Aca.46.2.de Orat.90. 142
etruſci cælum in XVI partes diuidũt.2. de diuinat.62
Euãder, Lacydis diſcipulus.4. Acad.33
εὐαγγέλια.ad Attic.18.& 27.1
eubuleus.3.de nat.deo.73
eubulida Herbitenſis.7.in Verr.86
eubulides Groſphus.5.in Verr.46
euclides Socratis diſcipulus.4.Acad.133
eudemi Cyprij ſomnium.2.de diuin.94
εὐδοξία, bona fama melius, quàm bona gloria vertitur.3.de finib.86
eudoxus ſũmus Mathematic⁹ Chaldæorũ prædictionibus credere vetat.2. de diuinat.131
εὐελπιστία.ad Attic.32.1
euhemerum ſecut⁹ Enni⁹.1.de nat.deo. 163
euhemerus quid de deo, ibidem
euentis, aliquando conſilia ponderari. pro Rab.poſth.1.& ad Attic.179.1
euentorũ cauſæ ſemper plus mouent q̃ ipſa euenta.ad Attic.173.3
euẽtus.2.de diuin.23.itẽ de Inuent.59
euerriculum.6.in Verr.46
euerſio.5.de finib.49
ἐ via langueſe.in Anton.8
euidentia quæ perſpicuitas, ἐνάργεια.4. Acad.35
euitari.3.de Orat.120
εὐκαιρία, occaſio, opportunitas.3.de fin. 70
eumenidum fanum.3.de nat.deo.62
euolutio.2.de finib.37
euphorionis cantores.3.Tuſc.77
euphoriõ, poeta obſcurus.2.de diui.197
euphrates Meſopotamiam fœcundat.2. de nat.deo.196
eupolidis comici interitus falſò ab Alcibiade creditus.ad Attic.111.31
eiuſdem de Pericle dictum.Brut.18
euripus.2. de Legib.2.Eius inconſtãtia, pro Murena,34.3.de nat.deo.32
euripidẽ quãti faciat Cicero.16. epiſt.8.4
euripidis ſinguli verſus, ſingula teſtimonia, ibidem
euripides quid de animo.1. Tuſcul.101. quid de Ioue,2.de nat.deo.94
euripides, Anaxagoræ auditor vir ſapiens.3.de finib.52
euripideum carmen.3.Tuſc.100
euripil⁹, miles exercitatiſſim⁹.2.Tuſc.65
europa in tauro ſedẽs apud Tarẽtinos. 6.in Verr.118
eurotas fluuius.de Inuen.193
euryclia Vlyſſi pedes lauat.5. Tuſc.66
euthicus ruſtican⁹ filius apud Cæciliũ. Pro Sexto Roſc.Amer.26
eutycides Ciceronis amic⁹. ad Attic.96.1
εὐταξία, modeſtia.1.Offic.197
εὐθυμία, ſecuritas animi & trãquillitas, eſt ſummũ bonũ Democrito. 5 de finib.38.149
εὐχρηστήματα, cõmoda Lat.3. de fin.105
Ἐξαιρέσιμοι dies.4.in Verr.90
exanimatio quid.4. Tuſc.30
exanclatum.4.Acad.194.& 2.Tuſc.30
exaudio.in Catilinam,89
exæquatus.4.de finib.112
excãdeſcẽtia libidini ſubiecta.4.Tuſc.26
excandeſcentia θύμωσις.4.Tuſc.32
excellentes gratiæ.contra Rullum,23
excellere cæteris.pro Leg Manilia,27
exceptio.4.Acad.172
excetra.2.Tuſc.37
exclamatio figura.4.ad Her. 166.& 3. de Orat.56
excogitatio.1.Tuſc.76
excordes & concordes, vnde.1.Tuſc.25
excors.pro Plancio,58
excurſor.4.in Verr.24
exedra.5.de finib.7
exempla vnde petenda.4. ad Heren.137
exemplũ à teſtimonio differt.4. ad Herennium,142
exẽplo plus quàm peccato, nocere principes.3.de Legib.46
exemplo quod fit, iure etiam id fieri putatur.4.epiſt.3.5
exemplum, figura.4.ad Heren.228
exẽplum ſeuerum in paſtore Siculo.7. in Verrem,7
exempla veteri ex memoria plurimum authoritatis habent.5.in Verr.181
exempla maiorum non quærenda, ſed eorum conſilium.in Anton.258
exemplum apud Rhetores quid ſit.4. ad Heren.228.& 1.de Inuent.65
exercitatio, meditatio, conſuetudo plurimum valet.2.Tuſc.71
exercitus vſu bellorum. pro Fonteio,26
exercitus maximus ſæpe fugatus terrore hoſtiũ, ſine cuiuſquam vulnere & morte.pro Cecinna,32
exercitati ſubigẽdis glebis.cõtra Rul.83
exercitus Ciceronis qualis. ad Att.103.2
exercitus ab exercitatione nomẽ habet. 2.Tuſc.69
exercitatio.1.ad Herẽ. 3.& 1.de Orat.71
exercitatione corpus ingraueſcit, animi verò leuantur.de Senect.32
exercitus vnde.2.Tuſc.63
exercitum Imperator continere non poteſt qui ſeſe non continet. pro Lege Manilia,27
ex figura & facie iudicandum.pro Roſcio Comœdo,11
ex factis euellendi c o s s. pro Seſtio,26
ex hara productus non ſchola, prouerb. in Piſonem,28
exheres.1.de Orat.86
exhæreſimi dies apud Siculos cæteróſque Græcos.4.in Verr.90
exile genus orationis & exaogue.4. ad Heren.158
exiliũ, malum non eſſe probatur.5.Tuſcul.149
exilium ibi, vbi virtuti nõ eſt locus.pro Milone,77
exilium ſcelerum pœna.Paradox.39
exſilium quid.pro Cecinna,72
eximere ex reis.4.in Verr.69.item 6.37
eximium.1.in Verr.28
exinanire nauim.7.in Verr.52
exin, pro exinde.Orator,86
exiſſe de, aut ẽ poteſtate.4.Tuſc.127
exiſtat. pro Cælio,23. item pro Cornel. Balbo,36.& 1.Tuſc.52
exiſtimatio.5.in Verrem,111
exitus exitiales ciuitatum.6. in Verr.10
ex iure manu conſertum. ad Attic. 138. 2.item pro Murena,22
ex memoria expoocre.in Catil.58
exlex.pro Cluentio,74
ex malis leui⁹ eligendũ.ad Q. frat.25.13 item 3.Offic.4
exoleti pueri.pro Milone,41
ex oratore arator.in Anton.139
exorbuit.pro Murena,17
exordia quæ vitioſa.1.ad Her.12.item de Inuent.37
exordiorum duo genera.1. ad Her.5.itẽ de Inuent.30
exordio quæ ineſſe debent.de Inuen.37
in exordio ſummos oratores interdum permoueri.1.de Orat.61
da exordio.2.de Orat.170.& ſequent.
exordiorum loci.2.de Orat.175
exordio quãdo vti poſſum⁹.1.ad Her. 11
exordium apud Rhetores quid ſit.1.ad Heren.4.& 1.de Inuen.29
exordium cõmune quale ſit.1.ad Her.11
exordium in duas partes diuiditur. de Inuent.30
exordium, ſententiarũ & grauitatis plurimum habere debet.de Inuent.37
exorior.ad Attic.144
exornatio pars argumentationis definitur.2.ad Heren.61
exornatio ex quibus rebus conſtet.2.ad Herenniom,83
exornatio vitioſa, eodem
exorſus.2.de Orat.79
exorſus orationis.pro Leg.Manilia,6
exoterici libri Ariſtotelis. ad Attic. 85.3
expectorat.3.de Orat.85
expeditio figura.4.ad Heren.193
expenſum ferre.pro Roſc. Comœdo,8
experientiſſimus.5.in Verr.43
expetendarum rerum genera tria.2. de Inuent.238
expetendorum per ſe genera duo.5. de finib.120
expiandæ egeſtates.in Anton.391
expictus.5.Tuſc.161
expiſcatus.in Piſonem,54
explanatio, elegantiæ pars.4.ad Herennium,160
explere.in Anton.65
explicatio.3.de fin.22
explicator.de Inuent.126
explicatus difficiles.3.de nat.deo.136
expolitio figura.4.ad Heren 215
exportatio.2.Offic.16
expoſitio vitioſa.2.ad Heren.65
exprobrare.Salluſt.in Cicer.4

ex pueris excedere. pro Archia poet. 2
expultrix. 5. Tuſc. 7
exputare, pro diligenter putare. 10. epiſt. 24. 15
ex ſyngrapha agere. pro Murena. 34
ex ſuperiore & æquo loco ſermones habere. 3. epiſt. 8. 4
extiſpicus. 2. de diuinat. 39
extitiſſe. 6. in Verr. 96
extorū inſpectione, bona maláque percipi inſtitutum. 1. de diuinat. 210
extorum inquiſitores improbat. 2. de diuinat. 51
extrinſecus loci. 2. de Orat. 89
extraordinariæ poteſtates. pro domo ſua, 15
extra ordinem ne præficere liceat, ibidē
extra ordinarium munus. ad Atticum, 96. 2
extra tumultum gallicum. in Anton. 203
extraordinariæ cupiditates. 7. in Ver. 29
extraordinarium imperium, populare & ventoſum eſſe. in Anton. 301
extremis digitis attingere. pro Cælio, 20
extrinſecus ſumpti loci. 2. de Orat. 93
ἐξωτερικὸν Ariſtoteles librū de ſummo bono ſcripſit. 5. de finib. 19
exulantem iure conſolari non oportet. 5. Tuſc. 151
exul. pro domo ſua, 56
exules reuocati. pro domo ſua, 67
exules mulctantur bonis. 5. Tuſc. 150
exules etiam dicuntur, quibus aqua & igni interdictum eſt. 2. ad Heren. 83
exulis nomen nō tā turpitudinis quàm calamitatis. pro domo ſua, 56
exulum philoſophorū catalogus. 5. Tuſcul. 151
exuperantia. 5. Tuſc. 148
exuſtiones. Somnium Scip. 24
exuſcitationes. 4. ad Heren, 217
ex vſu. Orat. 89

F

FAber tignarius. Brut. 139
faberius. ad Attic. 242. 3
fabia lex, pro Rab. perduel. 210, 5
fabianus fornix. 2. in Verr. 12
fabis cur Pythagorei abſtinuerunt. 2. de diuinat. 179
fabium familiarem ſuum cōmendat Cicero. 2. epiſt. 13
fabius Luſcus. ad Attic. 77. 5
fabius pictor, iuris & literarum & antiquitatis bene peritus. Brut. 40
fabij Maximi facetum reſponſum. 2. de Orat. 152
fabios pictor homo nobiliſſimus. 1. Tuſcul. 7
fabricari. 1. Offic. 205
fabricius talis apud Romanos fuit, qualis Ariſtides Athenis. 3. Offic. 116
fabricius damnatus. pro Cluent. 45
fabrûm genitiuus, vſitatior quàm fabrorum. Orat. 87
fabula quid. 1. ad Her. 13. itē 1. de Inuē. 39
fabula Gygis Platonici quē habeat ſenſum. 2. Offic. 48
facere verſuram. pro Cælio, 12
facere pecuniam. 4. in Verr. 11
facere bellum. pro Fonteio, 21
facere ſuſpitionem. pro Flacco, 64
facere contumeliam. in Antonium, 139
facere ſecum. pro L. Sylla, 27
facere nobiſcū authoritatem. pro Cecinna, 75
facere periculoſe, quàm perpeti turpiter maluit Milo. pro Milone, 6
facere quod non licet grauius, quàm quod oportet. pro Corn. Balbo, 3
facetiæ aut in verbo, aut in re poſitæ ſunt. 2. de Orat. 137
facetiarum an ſit vlla ars. 2. de Orat. 126. & quomodo illis vtimur, eodem
facetiarum duo genera. 2. de Ora. 133
facetiæ. Orat. 48
facile. de Inuent. 247
facilitas quid. 4. Tuſc. 42
facinoroſi, veræ laudis guſtum non habent. in Anton. 110
facinus in bonam partem. 2. epiſt. 8. 4
factio teſtamenti. 7. epiſt. 22. 2. & Topic. 25
factum non oportuit. 6. in Verr. 33
factum tranſactum, prouerbium. in Catilinam, 60
facta & caſus. 1. de Inuen. 54
facta verbis difficiliora. ad Q. frat. 4. 6
facti controuerſia. de Inuent. 16.
facti ſuſpitio quibus confirmetur. Partitio, 61. & ſequent.
factis vita ſimillima. 5. Tuſc. 68
factum. Topic. 30
factum cum conſtet, & nomen. Partit. 23
factum quid iure, quomodo defēdatur. 2, de Orat. 58.
factus ad eius libidines. 3. in Verr. 43
facultates. de Inuent. 58
facultati attributa. de Inuent. 58
fadij ſupplicium. 10. epiſt. 32. 7
fadius miles Pompeianus. 10. epiſt. 32. 6
falcidianum crimen. pro Flacco, 70
falſa veris finitima. 4. Acad. 123
falſum argumenti vitium. de Inuen. 79, 102
falſum crimen in innocentē. pro Roſc. Comœdo, 9
fama bona, εὐδοξία Græcè. 3. de finib. 86
fama popularis. 3. Tuſc. 7
fame Romæ concurſus ad ædem Concordiæ. pro domo ſua, 9
famem à prouincia quibus artibus repreſſerit Cicero. ad Attic. 110. 7
famis Romæ origo, Clodius. pro domo ſua, 21
fama hæſit ad metas. pro Cælio, 59
fama vulgi. Topic. 40
famem, cibi condimentum, potionis ſitim, ait Socrat. 2. de finib. 144
fame nihil miſerius. ad Attic. 110. 7
fames à caritate differt. pro domo ſua, 9
familiaris res quomodo paranda. 2. Officiorum, 126. & ſequent.
familiæ nomen in vno ſeruulo non valere. pro Cecinna, 41
fannius in Siciliam miſſus. ad Atticum, 134. 3
fannius hiſtoricus. ad Attic. 235. 5
fanum Cicero exornare cupit filiæ. ad Attic. 241. 9
fanō ſibi dedicari mauult Cicero quàm ſepulchrum. ad Attic. 241. 9
fanatici. 2. de diuinat. 177
fannij duo ē numero oratorum. Brutus, 51
fannius Lælij gener. ad Atticum, 85. 3
faſtidiū ingenuum & liberum. Brut. 127
faſtigium. in Anton. 107
fatalis annus. poſt reditum in Senat. 3
fata mutari non poſſe. 2. de diuinat. 31
fatigandi. 3. Offic. 95
fato omnia fieri. 1. de diuinat. 23. itē. 2. 27. & de Fato, 32. 58
fatum Atellanio verſu merito irriſum dicit Cicero. 2. de diuinat. 38
fato Iouem ſuperari. 2. de diuinat. 36
fatum, εἱμαρμένη Græcè quid. 1. de nat. deo. 76. & 1. de diuinat. 204
fatum ex omni æternitate fluens, veritas ſempiterna. 1. de diuinat. 204.
fatum fruſtra excogitatum. de Fato, 10
fateor & profiteor. pro Rab. perduel. reo, 11
fauete linguis. &c. 1. de diuinat. 165
fauoni⁹ inhoneſte Naſicā accuſat, Lucceiſque tribum perdit. ad Attic. 16. 26. Ciceronis honeſti⁹ tulit quàm ſuā, ibidem
faunorū voces exauditę. 2. de nat. deo. 10
fauonius leges Senatui à Cæſare imponi non ferebat. ad Attic. 134. 2
fauore auditorum nihil oratori magis neceſſarium. 2. de Orat. 95
fauſti bibliotheca paſcitur Cicero. ad Atticum, 79. 3
fauſta emptor. ad Attic. 95. 2
fautores pro Plancio, 1
febris fanum, in palatio conſecratum. 3. de nat. deo. 86. item 2. de Legib. 46
februarius apud veteres extremus anni menſis erat, at nunc eſt December. 2. de Legib. 85
fœlix eſſe nō poteſt qui Reipub. infelix eſt. in Antonium, 74
feneſtræ animi corporis partes perforatæ. 1. Tuſc. 74
feneſtrarum anguſtiam probari. ad Atticum, 18. 2
feræ iniecto ſibi terrore mortis horreſcunt. 5. de finib. 55
ferentarij qui dicantur. de re militari, 12
ferenda quæ accidunt. pro Seſtio, 128
ferramenta. in Catilinam, 55
ferre in oculis. in Anton. 218
ferre opem. pro Ligat. 19
ferrū ad colendos agros res neceſſaria. 2. de nat. deo. 226
fex ciuitatis. ad Q. frat. 10. 6
fibra quid valeat. 1. de diuinat. 28
fibris. de Senectute, 47
fibrenus fluuius in Lirem præcipitatus nomen ſuum amittit. 2. de Legib. 10
fibrenus quaſi roſtro fiſſus amœniſſimā inſulam efficit, ibidem
ficta exempla. de Inuent. 221
ficta inductio perſonarum. 3. de Orat. 113
fici fiſcina, homini Phrigi oblata pro L. Flacco, 32
fidei bonæ iudicia. 3. Offic. 80
fide ſe abducere. pro L. Flacco, 64
fide tua venire. in Piſonem. 65
fidei propria. 1. Offic. 35
fidelis quid proprie ſignificet. 16. epiſt. 17. 2
fidem facientia. Partit. 3. & 19
fidem facere, eſſe ex trib⁹ officijs oratoris alterum. Brut. 102
fidens. 3. Tuſc. 13
fidentia quid. 4. Tuſc. 230. & de Inuē. 242
fidenter. 1. de nat. deo. 27
fides eſt firma opinio. Partit. 6
fides & mēs in Capitolio à M. AEmilio

Scauro dedicatæ.2.de nat.deo.87
fides quid,& vnde dicta.1.Offic.35
fides,iuſtitiæ fundamentum. ibidem.34
fides nobis vt habeatur.2.Offic.47
fides Rempublicam continet.2. Offic. 124
fides in Capitolio Ioui proxima.2.de natura deo.87.item 3.Offic.142
fides,amicitiæ fundamentum. de Amicitia,57
fides ſtella.2.de nat.deo.162
fidem fallere.in Anton.379
fides,diligentiáque actori præſtãda. pro Cecinna,3
fideliter impropriè vſurpatum à Tirone.16.epiſt.17.2
fides vt habeatur,duabus rebus effici poteſt.2.Offic.47
fides eſt dictorum conuentorúmque cõſtantia.1.Offic.33
fides dicta, quia fiat quod dictum eſt.1. Offic.35
fidiculanus Falcula,Senator Populi Romani,ſplendor ordinis,decus iudiciorũ,& exẽplar antiquæ religionis. pro Cecinna,20
fidiculas.2.de nat.deo.33
fiducia accepta.pro Flacco,40
fiduciæ actio.pro Roſc.Comœdo,9
fiduciæ formula.7.epiſt.12
fiduciæ iudicium.3.Offic.80
figere & refigere tabulas. in Anton. 327
figuris dicendi abotentium vitia.4. ad Heren.156
figurarum & verborum & ſententiarũ catalogus.3.de Orat.212
à filio grandẽ legat pecuniã. pro Cluẽtio,25
filij,patres imitantur. ꝑ C.Rab.poſth.1
filia Ciceronis cum Republica occidit, 4.epiſt.5.16
filiarum affectu & indulgentia vnumquénque maxime cõmoueri.3.in Verrem,78
fimbria Q.Scæuolæ vulnerato diem dixit, quòd non totum telum corpore recepiſſet.pro Roſc. Amer.19
fines bonorum tres ſunt, in quibus honeſtas eſt cum aliqua acceſſione.2. de finib.59
finis bonorum Peripateticis,eſt ſecundum naturam viuere.2.de finib.59
finis bonorum ſecũdum Calliphonem. 2.de finib.59
finis bonorum ſecundum Stoicos.2. de finib.60
finis quid.1.de finib.44
de finibus bonorum diuerſæ philoſophorũ opiniones.2. de finib. 59. & 5. Tuſc.117
de finibus bonorum ſentẽtiæ quatuor. 5.Tuſc.120
finis bonorum,ſecundum naturam viuere.2.de finib.59
finis bonorũ quis.1.Acad.29.&1.de fin. 45.item 4.Acad.249
finitor.contra Rullum,45
finitum quæſtionis genus.2.de Orat.3
firmamentum.4.Tuſc.12
firmamentum cauſæ.2. ad Heren.28. itẽ 1.de Inuen.27.Partit.9 & 56
firmani pollicendæ pecuniæ principes. in Anton.231
firmitudo vocis.3.ad Heren.112
fiſci.2.in Verr.14
Flaccus & Marius c o s 1.Brut.119
flacci ſanctio.pro Flacco,52
flacci.1.de nat.deo.109
flaccum Auianum ſuum commendat Cicero.13.epiſt.36
flagitioſi qui.4.Tuſc.111
flagito & poſtulo.pro Quintio,8
flaminem prodere.pro Milone,34
flamines deorum.in Anton.106
flaminia.in Anton.378
flamma Flamminius. ad Attic.314.4
flauius ſcriba faſtos protulit, actionéſque compoſuit.ad Attic.111.18
flauius Canuleius.ad Attic.13.8
fletus in funere prohibitus.2. Tuſc.95
fletu muliebri viro nihil turpius.2.Tuſcul.98
flexiloquus.2.de diuinat.172
flexanima oratio.2.de Orat.191
flora.7.in Verr.29
floridum orationis genus.Orat.52
floſculos carpere ac delibare.pro Seſtio, 103
fluent arma de manibus.in Antonium, 324
flumentanam Cælius occupauit.ad Atticum,123.13
fluuiorum apud inferos nomina.3. de nat.deo.57
flumina inferorum quatuor, ibidem.58
Fodicantes dolores.3.Tuſc.61
fœdus Ciceronis ſanguine ictũ.pro Seſtio,18
fœderum cõditiones.pro Cor. Balbo,18
fœderati populi.7.in Verr.39
fœdus Romanorum cum Latinis. pro Corn.Balbo,41
fœneratio quid.2.de finib.185
fœnerari.2.Offic.190
fœnicularium.ad Attic.235.7
fontes ipſi ſitiunt, prouerb. ad Q. frat. 17.16
fontis delubrum Marſo ex Corſica dedicauit.3.de nat.deo.70
fonteia virgo veſtalis, M. fontei ſoror. pro Fonteio,31
forma.Topic.15
forma Munitiana.ad Q.frat.6.2
formæ præſtãtes duæ.2. de natura deorum,68
formæ dignitas.1.Offic.181
à forma generis,loci.Topic.7
formas non idem eſſe quod partes. Topic.16
forma,χαρακτὴρ.Orat.19
formiani villæ æſtimatio. ad Attic.71.8
formido,eſt metus permanẽs.4.Tuſc.31
fors quid poſſit.ad Attic.308.7
fors domina campi.in L.Piſonem,2
fortes fortuna iuuat,prouerbium.2.Tuſcul.15
forti viro detrahi nihil poteſt. poſt reditum ad Quir.16
fortis quis dicendus.1.Offic.70
forticulum.2.Tuſcul.79
fortitudinem propter voluptatem expetit Epicurus.1.de finib.73
fortitudinis partes & comites.2. Tuſc. 55. commendatio.5. Tuſc.1 Propria. 3.Officiorum,135.Eiúſq; duo munera, mortis dolorísque contemptio.2.Tuſcul.75.item 3.Offic.162
fortitudo, in laboribus periculíſque.5. de finib.119
fortitudo viro maxime propria.2. Tuſcul.75
fortitudo.pro domo ſua,56.& 109
fortitudo quid.3.ad Her.94.& Part. 40
fortitudo ſecundum Stoicos.1.Offic.91
fortitudo vera & falſa.in Catilinam,31
fortitudinis opus.in Anton.346
fortitudinis partes ſunt, magnificentia, fidentia,patientia, perſeuerantia.3. ad Heren.96.item de Inuent.242
fortitudinis cos, iracundia ſecundũ Peripateticos.4.Acad.245
fortitudo iracundiam aduocatam non deſyderat.4.Tuſcul.80
fortitudinis definitiones variæ.4. Tuſcul.81
fortitudo recte ſic definitur, eſt virt⁹ pugnans pro æquitate.ibidem
fortitudo,eſt conſiderata periculorũ ſuſceptio, & laborum perpeſſio. de Inuent.242
fortitudo,eſt quæ veniẽtibus malis obſtat:patientia quæ quod adeſt perfert. Partit.41
fortitudo, eſt ſcientia perferẽdarum rerum ſecundum Chryſippũ.4.Tuſc.82
fortunã in externis plus poſſe quàm cõſilium.5.Tuſcul.38
fortuna non ſolum cæca, ſed eos efficit etiam cæcos quos amplexa. de Amicitia,49
fortunam exiguam interuenire ſapienti ait Epicur⁹.2.de fin.143. & 1.Tuſc.40
fortuna inconſtãs & temeraria.3.de natura deo.84
fortuna.1.ad Heren.25.itẽ 2. de diuin.21
fortuna quomodo cõſideretur.1. de Inuent.52
fortuna ſummis viris adiũcta. pro Lege Manilia,33
fortuna æquabilis optanda. poſt reditũ ad Quirit.1
fortuna domina rerum humanarũ. pro M.Marcello,3.item 5.Tuſc.38
fortuna,eſt eorum quæ nec opinato eueniunt.1.Acad.43
fortuna vitã regit nõ ſapiẽtia.5.Tuſc.38
fortuna varietatis amica.2.de nat.deo.61
fortuna ab animo firmo & graui frãgitur.9.epiſt.16.17
fortuna rationi ſumme contraria.2. de diuinat.27
fortunæ atributa.Partit.21
fortunæ bona.2.de Orat.4
fortuna domina vitæ 2.de finib.143
fortunæ poteſtas in bello.pro M.Marcello,4
fortunæ malæ ara.2.de Legib.46
fortunæ magna vis in proſperis & ſecundis rebus.2.Offic.26
fortunam cuiuſque,non euentis ſed factis ponderandam.in Piſonem,78
fortunã vitare nemo poteſt.9.epiſt.13.6
fortunã nuſquã fortunatiorẽ ꝙ Præneſte ſe vidiſſe aiebat Carneades.2.de diuinat.131
fortunã ſibi obijci nolunt,qui in periculis verſantur.7.in Verr.103
fortuna res bene geſtas ſibi vẽdicat.pro Rab.poſth.25
fortunæ deſcriptio apud Pacuuium.2. ad Heren.71
fortunæ altitudo in Cæſare non officit

mētis luminib⁹. pro Rabir. poſth.27
fortunæ afflictæ regum, facile multorũ opes alliciunt ad miſericordiam. pro Lege Manil.16
fortunatus quis.pro M.Marcello,4
fortunato inſipiente nihil intolerabili⁹. de Amicit.50
fortuita deos latere.2.de diuin.27
ad Forum Gallorum pugnatum cũ Antonio.10.epiſt.30.4
forum Iulij, galliæ ciuitas. 10. epiſtol. 15.7
forum Voconij,oppidum.10.epiſt.17.1
Francones populi.ad Attic.306.3
frater patruelis.pro Plancio,22
fraterculus.5.in Verr.131
frater germanus.3.in Verr.91
fraterne.pro Ligar.20
fratres gemini.pro Cluent.34
fratricida.pro domo ſua,11
fraudi eſſe.in Antonium,192
fregellanus proditor.5.de finib.111
freoum mordere.11.epiſt.13
frenos furoris ioijcere.in Anto.358
frequentatio figura.4.ad Heren.113
frequētia auditorum gaudere oratores. Brut.99.& pro Deiot.2
frons,oculi,vultus ſæpe mentiuntur oratio ſæpiſſime.ad Q.frat.1.22
frons,eſt animi ianua.de Petit.Conſul. 29
fructus doctrinæ maximi.9.epiſt.6.10
fructuoſus .2. Tuſc.19. item 1 Officiorum,93
fructuoſiorem.ad Attic.307.3
fruges minutæ.5.in Verr.14
fruges non Phryges.Orat.91
fruges in Sicilia repertæ.6. in Verrem, 94
ad frugem bonam ſe recipere. pro Cælio,20
frugalitas,id eſt modeſtia & temperantia,virtus maxima.pro Deiot.18.& 3. Tuſc.28
frugi hominē dici,nō multū habet laudis in Rege.pro Deiot.19
frugi hominem omnia recte facere.3.de finib.55.& 4.Tuſc.56
frugalitas,á fruge dicta.3. Tuſc.30
frugalitas,iuſticiam,fortitudinē,prudentiam eſt complexa,ibidem
frugi homines χρησίμοι Græce.3.Tuſc. 28
frumentaria cauſa tripartita.5. in Verrem,9
frumētaria lex.Brut.118.item 4.in Verrem,22
frumentariam legē, contra Gracchum Piſo frugi oppugnabat.3.Tuſc.83
frumentarius.3.Offic.73
frumenti æſtimatio qualis. 5. in Verrem,164
fruſinati fundus redimēdus.ad Atticū, 221.4
fruticari.ad Attic.333.7
fruſta eſculenta.in Anton.74
Fucatum nihil diuturnō.3. Offic. 34. & ſequent.
fucum facere,prouerb.de Petit.Conſul. 13
fucoſus,ibidem
fufidianus fundus Ciceronis amœniſſimus.ad Q.frat.17.5
fufidius an orator.Brut.58
fuga Medeæ.pro Lege Manilia,15
fugetanam capit Cicero. 15. epiſtol. 4. 25
fugere ſapiētis, negant Stoici. ad Brut. 15.8
fugiens vinum.3.Offic.122
fuit,pro eſſe deſijt.7.in Verr.34
fulgores & tonitrua vnde.1.de diuinat. 64
fulmen quid & vnde,eodem
fulix cana.1.de diuinat.13
fulmen ſiniſtrum.2.de diuinat.62
fulminaſter.ad Attic.257.5
fumoſæ imagines.in Piſonem.1
fundata.1.de diuinat.40
fundatiſſima familia.pro domo ſua,74
fundus,quando populus fiat. pro Cornelio Balbo,14.30
fundus Brinnianos.ad Attic.197.2
fundus Bouilianus.ad Q.frat.17.6
fundos á patribus relinqui poteſt, at vſucapio fundi á legibus relinquitur. pro Cecinna,54
fuogis & heluellis, ſanitas Ciceroni reſtituta.7.epiſt.27.5
fundi vſucapio,eſt finis ſollicitudinis ac periculi litium.pro Cecinna,54
funeris habendi rationes ac leges.2. de legib.97
funera ſumptuoſa á Solone ſublata.2.de Legib.101
funere elata Reſpub.pro domo ſua,34
funerum iuſta,ad interpretes religionū reijcit Plato.2.de Legib.104
funeraria lex.2.de Legib.97.& ſequent.
funiſulanus.ad Attic.91.1
furem quatenus interficere liceat.pro Milone,6
furenter iraſci.ad Attic.112.21
furere quid ſit.in Piſonem,36
furiæ deæ.3.de nat.deo.62
furiam Clodium appellat Cicero.ad Q. frat.17.15
furiæ impiorum.in Piſonem,36
furij nauarchi ſupplicium.7. in Verr.88
furinæ lucus,furijs cōſecratus.3. de nat. deo.62
furius Sextus Attilius Prætor.ad Attic. 235.4
furioſos rerum ſuarū dominos eſſe vetant x 1 1 tabulæ.2.de Inuen.231.item 3.Tuſc.19
furnij in Ciceronis odium.ad Att.216.2
furnij epiſtolæ plenæ probris & maledictis de Cicerone.ad Attic.217.3
furnius Ciceronis legatus trib.pleb.factus.ad Attic.89.2. & 106.5. Ciceroni inimic⁹ & ingratiſſimus.ad Att.216.2
furnius Planco commendatur.10. epiſtol.3
furor pœna maxima.de Aruſp.reſponſis,35
furorem Græci μελαγχολίαν vocāt, ſed non recte.3.Tuſc.18
furor mentis ad omnia cæcitas.3. Tuſc. 19.item.1.de,diuinat.115
furor ſit,quum á corpore anim⁹ abſtractus diuino inſtinctu concitatur, ibidem
furorem laudat Plato in Phædro, ibidē
furor Poeticus,eodem
furor, ſceleris & audaciæ comes. 7. in Verrem,109
furunculus.in Piſonem,52
fuſia lex.in Vatiniū,31.& ad Attic.11.21
fuſia & Helia lex á P. Clodio euerſa. in Vatinium,17
fuſius,tertium conceſſit.ad Attic.9.8
fuſius trib pleb.ad Attic.11.2
fuſius exibilatus.ad Attic.33.1
fuſius,C.Fimbriæ oris prauitatē & verborum latitudinem imitatur.2. de Oratore.51
fuſtis bellicum inſtrumentum.de re militari,18
fuſtibalis.de re militari,12
fuſtuarium.in Anton.133
futilitas.1.de nat.deo.102
futura dij prædicunt prodigijs & portentis.in Anton.159
futura poſt mortem quòd nobis curæ ſint,indicare immortalitatem animorum.1.Tuſcul.49
futura,ſolum deum cognoſcere.1.de diuinat.206
futurorum ſcientiam non eſſe nobis vtilem probat.2.de diuinat.31.& ſeq.

G

GAbinia lex.ad Q.frat.15.2.item ad Attic.108.10.& 113.9
Gabinio coſ. Syria data. pro domo ſua,44
Gabinio denegata ſupplicatio. ad Q. frat.9.1
gabinius & Piſo duo Reipublicæ portenta.de Prouincijs Conſul.1
gabinium cur Cicero defendit.pro Rabirio poſth.19
gabinium maieſtatis accuſat Lentulus. ad Q.frat.18.6
gabinium cur non accuſarit Cicero. ad Q.frat.20.1.
gabinius,ambitus poſtulatus á P.Sylla. ad Attic.85.16
gabinius reus de ambitu . ad Q . frat. 18.4
gabinius á publicanis vexatur. ad Q. frat.15.2
gabinius á quibus accuſatus.ad Q.frat. 18.1.2
gabinius populi cōcurſu penè afflictus. ad Attic.17.29
gabiniū neque vſſit, neque leuauit Cicero.ad Q.frat.24.8
gabinium quare nō defenderit Cicero. ad Q.frat.21.7
gabinius abſolutus 2. x x. ſententijs. ad Q.frat.20.1
gabinius nudus ſaltauit. in Piſonem,16
gabinius quid deſignauerit,de Prouinc. Conſula.9
gabini⁹ Ciceroni exilium exprobrat.ad Q.frat.18 3
gaditanorum fœdus cum Romanis.pro Cornelio Balbo,26
gaditanos Cæſar ornamentis affecit, ibidem
galbæ oratori,Cato ſenior cedebat. Brutus,187
galba, C. Galli pueros circumferēdo & miſericordiam mouendo,patrem ſeruauit.Brut.43.44
galba non tam ſcriptis quàm dicendo diſertus.Brut.46
galeotæ interpretes ſomniorum.1.de diuinat.71
galli cur ante lucem cantent.2. de diuinat,84

galli gallinacei cãtu aſſiduo, Thebanorum victoria nunciatur. 1. de diuin. 128
gallinaceum fel. 2. de diuinat. 44
gallia referta negociatorũ. pro Fonteio, 1
galliæ prouinciæ laus. in Anton. 131
galli humanis hoſtijs ſacrificant. pro Fonteio, 17
galli, immanis natio. ad Q. frat. 1. 41
gallicũ bellum à Cæſare geſtum, quanquam difficile fuerit. de prouincijs Conſular. 25
gallici belli metus in repub. ad Atticum, 14. 2
gallinaria ſylua. 6. epiſt. 23
gallinarius Deliacus. 4. Acad. 151
gallonij cœna. 2. de fin. 43
gallonius homo luaui & gulæ deditus. pro Quintio, 63
gallorum impietas. pro Fonteio, 17
gallorum expeditio in Delphos, ibidem
gallorum teſtimonium eleuat Cicero. pro Fonteio, 9. 14
gallorum interceptorum de coniuratione Catilinæ cõfeſſio. in Catilinam, 56
gallorum robur. de Aruſpic. reſponſ. 17
gallorũ auxilia fideliſſima. ad Brut. 10. 3
gallus Fabius, amantiſſimus Ciceronis. ad Atticum, 160
gallus Caninius. 7. epiſt. 1. 14
gallus Cornelius. 10. epiſt. 32. 16
ganearum nidor. in Piſonem, 9
ganymedes à Ioue falſo raptus creditur. 1. Tuſcul. 100. & 4. 116
ganymedes pocula dijs miniſtrat. 1. de nat. deo. 154
gaudere decet, letari non decet. 4. Tuſcul. 108
gaudium quid, &c 4. Tuſcul. 21
gaudium, à lætitia diſtinguitur. 4. Tuſcul. 108
gauius Coſſanus ciuis Ro. virgis cæditur. 7. in Verrem, 128. & ſequent.
gauius Firmanus. ad Attic. 77. 5
gaurus, mons Campaniæ. contra Rullum, 46
Gellia lex, &c. pro Cornelio Balbo, 25
gellius nequam, &c. pro Seſtio, 95
gellius, nutricula ſeditioſorum. in Vatinium, 2
gellius Clodij ad Atticum, 72. 3
gelo tyrannus, Ioui amiculum aureum dederat, eum detraxit Dionyſius. 3. de nat. deo. 120
γημήτηρ, Ceres. 2. de nat. deo. 97
gemini ſtella. 2. de nat. deo. 159
geminum in ſcelere par. in Anton. 289
geminum conſilijs. in Piſonem, 11
geminus. 5. in Verrem, 132
gemitur. ad Atticum, 35. 1
gemma. de Senectute, 52
gemmare vites. Orator, 45
genæ. 3. de nat. deo. 212
generalis conſtitutio. 1. de Inuentione, 21. & 2. 166
generata vis hominis. 5. de fin. 77
à genere loci. Topic. 7. & 2. de Orat. 90
à genere argumẽtum, non ſemper à capite arceſſendum. Topic. 19
generis controuerſia. 1. de Inuent. 17
genere nobili natis, dormientibus quidem beneficia deferri ſolent. 7. in Verrem, 141
gentilitia ſacrificia anniuerſaria. de Aruſpicum reſponſis, 29
gentilitates. 1. de Orat. 84
geotium maiorum dij. 1. Tuſcul. 46
genuini dentes. 2. de nat. deo. 202
genus quid. 1. de Inuent. 47. 58. & 1. de Oratore, 93
genus in genus transferri nequit. de ſenectute, 8
geographica ſcribere inſtituit Cicero. ad Atticum, 19. 3. & 21. 2
geometria Græcis in ſummo honore fuit. 1. Tuſcul. 8
geometræ prima ſi dederis, danda eſſe reliqua. 5. de fin. 143
geometræ ſe cogere, non perſuadere dicunt. 4. Acad. 207. eorúmque in docendo ratio. 5. Tuſcul. 27
germanitas. de Aruſpic. reſponſ. 38
germanum Cimber occidit. in Antonium, 299
germanorum bellum, de prouincijs Conſular. 26
germanus frater. pro Fonteio, 30
geſtus, oratori quatenus diſcendus. 1. de Oratore, 131
geſtus eſt mos. pro Murena, 44
geſtus viri, neque mollis eſſe debet, neque ruſticus. pro Flacco, 9
gigantum fabula. de Aruſpic. reſponſ. 28
gigãtum more cum dijs pugnare, eſt naturæ repugnare. de ſenectute, 6
Glabrio. ad Atticum, 111
gladius vagina vacuus. pro M. Marcello, 10
gladiator. in Antonium, 228
gladiatores Cæſaris, Capuæ eruptionem parabant. ad Atticum, 133. 2
gladio ſuo confici, prouerbium. pro Cecinna, 60
gladiatorum mos. in Antonium, 149
gladiatorum mira patientia. 2. Tuſc. 69
gladiatorum ſpectaculum crudele & inhumanum. 2. Tuſc. 72
gladiatorum mos in congrediendo. 4. Tuſcul. 73
γλαῦκ' εἰς Ἀθήνας, prou. ad Q. fra. 16. 14
glauciæ conſiliũ. pro C. Rabirio Poſthumo, 9
gleba. 2. de Legibus, 89
globus, σφαῖρα Græce. 2. de na. deo. 68
gloriæ vmbras ſectari, leuitatis. in Piſonem, 44
gloria non eſt bonis viris repudianda. 3. Tuſcul. 6
gloria iuſta, fructus vere virtutis. in Piſonem, 45
gloria. de Inuent, 244
gloria quæ vera. pro Milona, 75
gloria, ampliſſimum virtutis præmium. pro Archia poeta, 21. item Antequam iret in exilium, 3
gloria popularis per ſe non expetenda. 5. Tuſcul. 146
gloria non tam expetenda, quàm ſemel parta tuenda. ad Q. frat. 1. 64
gloriam duæ artes pariunt. pro L. Murena, 27
gloria omnes ad ſtudia incendi. 1. Tuſcul. 7
gloria honeſtatis formam habet & ſimilitudinem. 5. de fin. 122
gloria tanquam vmbra virtutem ſequitur. 1. Tuſc. 176. & 3. 5
gloria, eſt conſentiens laus bonorum. 3. Tuſcul. 6
gloria perfecta, ex tribus conſtat. 2. Officiorum, 43
gloria vera, radices agit & propagatur. 3. Tuſcul. 5
gloria, eſt frequens de aliquo fama cum laude. 2. de Inuent. 244
gloriæ cupiditas cauenda. 1. Offic. 98
gloriæ quærendæ modus. 2. Offic. 60
gloriæ ſpecies contemnenda. 10. epiſtolarum, 12. 13
glorioſum quid in ciuitate. in Anton. 25
glutidarum familia. 1. de diuinat. 150
glyconem medicum, Panſæ commendat & purgat Brutus. ad Brutum, 6. 2
gnatho paraſitus. in Antonium, 39
γνῶθι σεαυτόν, quomodo intelligẽdum. ad Q. fratrem, 22
Gorgias. Brutus, 162
gorgiæ qui & quantus habitus honor. 3. de Orat. 70
gorgiæ ſenis liber, ad Philippum Macedonem. Orator, 102
gorgiam vt dimittat, Cicero filio ſcribit. 16. Epiſt. 21. 12
gorgiam Iſocrates audiuit. Orator, 102
gorgias Leõtinus ſe ad omnia reſpõſurũ profitetur, &c. 1 de Orat. 51. & 3. 70
gorgias Leontinus. Brutus, 162
gorgias Leontinus orator. 1. de Inuent. 10. & Brutus, 162
gorgias, concinnitatis princeps. Orat. 94
gorgias centum annorum. Orator, 102
gorgias primus è Sophiſtis auſus eſt poſcere quæſtionem in conuentu. 2. de fin. 2
gorgias quoto anno mortuus. de Senectute, 12
gorgias quid primus in orationa inuenerit. Orator, 93
gorgias numeroſa oratione maxime delectabatur. Orator, 95. & 13
gorgonis os. 6. in Verrem, 111
Grabatus. 2. de diuinat. 193
gracchi à Senatu magis quàm maiorum moribus deſciuerunt. de Aruſpicũ reſponſis, 37
gracchus, in concione ſeruum cum fiſtula à tergo habere ſolitus eſt. 3. de Oratore, 125
gracchi agrum Campanum tangere non auſi. contra Rullum, 80
gracchi interitus. 1. Tuſcul. 142
gracchi angues. 2. de diuinat. 91
gracchi interfectores. in Antonium, 143
gracchi oratio in Piſonẽ pro Fonteio, 24
graccho, quanta vocis cura fuerit. 3. de Oratore, 125
gracchus quum largitiones magnas feciſſet, ærariúmque effudiſſet, ipſum verbis defendebat. 3. Tuſc. 83
gracchos, cõtentiones Agrariæ perdiderunt. 2. Offic. 118
gracchus in agendo vehemens. 3. de Oratore, 118
gracchus Corneliæ matris diligentia optime inſtitutus. Brutus, 53
gracchus Augur. ad Q. frat. 6. 2
gradatio figura. 4. ad Heren. 184
gradus rerum. 2. de nat. deo. 48
gradu deijci, prouerbium. 1. Offic. 113
gradus ne magiſtratuum in ambiendo obſeruandi. pro Plancio, 11. 74
gradus Aurelij. pro Cluentio, 74

græca ſacra.6.in Verrem,102
græcia,eloquētiæ princeps.1.de Orat.7
græcia magna,in Italia.4.Tuſc.3.5.15
græciam magnam Pythagoras erudiuit. 3.de Orat.77.& 5.Tuſc.15
græci teſtes,non idonei.pro Flacco,7
græcorum artes.de Aruſp.reſponſ.17
græci de Q.fra.querebātur.ad Q.fra.2.5
græci honeſte ſcribere, non autem facete ſoliti.pro Cælio,32
græci omnes negligentiores.16.epiſt.6.3
græci ſine publicanis vectigal pendere non ſoliti.ad Q.frat.1.51
græci exultāt quòd peregrinis iudicibus vt ſuis vtantur.ad Attic.111.27
græci, de Rhetorica ad oſtentationem ingenij ſcripſerunt.1.ad Heren.1
græci nihil magni geſſerunt,non cōſultis prius oraculis.1.de diuinat.2
græci,teſtimoniorum religionē & fidem nunquam coluerunt.pro Flacco,7
græci leues,Barbari immanes.pro Ligario,7
græci, tyrannicidis honorem immortalem tribuunt.pro Milone,60
græci fallaces & leues.ad Q.frat.1.24
græci,nonnunquam vocabulis egentiores Latinis.1.de fin.15.& 3.7. item 2.Tuſcul.59
græci doctrina & literis, Latinis ſuperiores,in reliquis inferiores.1.Tuſc.4
græci laborem & dolorem vno vocabulo appellant,&c.2.Tuſcul.59
græci nō ſatis animoſi,ſed fortes in morbis tolerandis.2.Tuſcul.109
græcis humanitatem debemus & diſciplinam.ad Q.frat.1.42
græcis verbis, quatenus vtendum,3.de finibus,7
à Græcis philoſophiam & omnes artes habemus.2.de fin.107
græci, in conuiuijs ſolent nominare cui poculum tradituri ſint 1.Tuſcul.152
græci in hiſtorijs famam fere ſequuntur. ad Atticum,111.26.& ſequent.
græcis, Latina nomina.7.in Ver.88
græcis,Cicero eruditionem non tribuit, fidem minime.pro Flacco,7.& 28
græca fides.pro Flacco,6
græca natio,ineptiæ vitio obnoxia.2.de Oratore,111
græcam nationem,græce ſcribendo conturbauit Cicero.ad Atticum,16.2
græcorum verſuum fructus,non potior Latinis.pro Archia poeta,17
græcorum mos in ponendis conſeruandiſque cuipiam ſtatuis.4.in Ver.114
græcorum quorundam nimia familiaritas cauenda,ibidem
græcorum amātiſſimus habitus Cicero. ad Atticum,10.1
græcorum è Troia redeuntium naufragium.1.de diuinat 49
græco more bibere.3.in Verrem,45
græcorū religio in cōſeruandis hoſtium monumentis.4.in Verrem,124
græcorum leuitas.2.de fin,129.item pro L.Flacco,45
græcorum genera tria.pro Flacco.50
græcorum mos vt in teſtimonio dando iurent ad aras,&c.pro Corn.Balbo,8
græcorum ingenia,&c.ad Q.frat.2.5
græcoſtaſis.ad Q.frat.5.6
græcorum in muſicis ſtudia.1.Tuſc.7
græcorū in præbibendo mos.1.Tuſc.152
græcorum bibliothecæ libris refertæ.2.Tuſcul.9
græcula cautio chirographi.7.epi.18.4
græcus teſtis.pro Flacco,8
graiugena.2.de nat deo.133
grammatici poetarum interpretes, proxime ad eorum quos interpretantur diuinationem accedunt.2.de diuinatione,64
grammaticorum profeſſio.1.de Orat.93
granon locus in Theſſalia a.de Orat.191
grandiloqui oratores.Orator,10
granditas.Brutus,62
granius homo dicaciſſim⁹.2.de Orat.135
gratia in referenda nihil nimiū eſſe poteſt.pro Plancio,66
gratia & beneficium, concordiæ vincula.2.de fin.185
gratia & bonitas in deo.1.de na.deo.165
gratia valet etiam apud bonos.pro Murena,56
gratiæ diffinitio.de Inuent.170.241
gratiæ referendæ & pecuniæ debitæ, diſſimilis ratio. ad Quirites poſt reditū.19.item pro Plancio,55
gratiam & eloquentiam in ciuitate plurimum poſſe.pro Quintio,1
gratidianus notatur.3.Offic.105
gratidius Q.fratris legatus.1.ad Q.fratrem,1.15
gratificatio.1.de nat.deo.167
gratioſi homines.pro Flacco,5
gratitudo.pro Plancio,65
gratulator.2.de fin.173
gratus, gratiarum non immemor. poſt reditum in Senatu,18
gratus & qui accepit beneficium & qui accipere potuit eſſe debet. de prouincijs Conſul.34
graue in populum.pro Corn.Balbo,17
grauedinoſus.4.Tuſcul.40
graues offenſiones ex grauibus morbis eſſe ſolent.16.epiſt.12.1
grauidata.2.de nat.deo.128
Grauis dicendi figura.4.ad Heren.150
grauitas tacita,& fides de vnoquoque loquitur.pro Sylla,61
greges armentorum.in Anton.146
greges ſeditioſorum.in Catilinam,31
gruum in volando ſolertia.2.de natura deo.187
Gubernatores ſummi, in magnis tempeſtatibus à vectoribus admonentur.in Antonium,234
gubernatores etiam falli.1.de diuina.48
gubernator quietus,plus agit quàm cæteri omnes qui in naui miniſtrant. de Senectute,16
gumæ.2.de fin.42
gurges vitiorum.5.in Verrem,18
gurges patrimonij.pro Seſtio,96
gurguſtium.in Piſonem,9.& 1.de natura deo.33
guſtatus ore continetur. 2. de natura deo.211.& 216
guſtatus, ſenſus ex omnibus maxime voluptarius.3.de Orat.55
guſtauit cubans.pro Murena,68
guttam aſpergit huic Bulbo.pro Cluentio,56
guttæ Pompeius omnia tribuit.ad Q. fratrem,24.7
Gyges paſtor, annuli beneficio rex Lydiæ 3.Officiorum,48
gymnaſiarcha.6.in Verrem,82
gymnicorum ludorum certatores, laborum patientiſſimi.2.Tuſcul.105
gymnoſophiſtarum apud Indos patientia.5.Tuſcul.113
gynecæum.in Antonium,96
γυθίον, nauale Lacedæmoniorum. 3. Officiorum,64

H

HAbeo,inquit Ariſtippus,non habeor à Laide.9.epiſt.26.5
habere ſibi.4.in Verrem,43
habere gratias. ad Quirites poſt reditū. 19.item pro Plancio,55
habitare x x x milibus pro Cælio,12
habitus quid.1.de Inuent.53
ex habitu loci.1.de Inuent.141
hageſaretus Lariſſæus commendatur.13. epiſt.26
haleſa Siciliæ ciuitas 4.in Verrem,12
haleſæ ciuitatis laus.5.in Verrem,145
haleſina ciuitas lauta & nobilis.13.epiſtolarum,33
haleſini antiquiſſimi & fideliſſimi Romanorum ſocij.4.in Ver.85
haleſinorum leges de Senatu cooptando à C. Claudio Appij filio conſcriptæ,ibidem
halicarnaſus vrbs à Q.Cicerone recreata.ad Q.fratrem.1.36
halycienſes à Verre ſpoliati. 5. in Verrem,76
haltenus,Q.frat.legatus.ad Q.frat.1.15
hamilcar videbatur ſibi audire ſe poſtri die Syracuſis cœnaturum. 2. de diuinatione,89
hamilcar Hannibalis pater, Regulum cepit.3.Offic.134
hammonius legatus.1.epiſt.1.1
hannibalem ſui ciues è ciuitate eiecerūt, pro Seſtio,125
hannibal primus elephantes in Africam duxit.de re militari,17
hannibal Phormionem Peripateticum inſanum ac delirum iudicauit.2.de Oratore,42
hānibalis dictum apud Pruſiam regem exultantis.2.de diuinat.77
hannibal, Pœnorū homo calidiſſimus. 1.Officiorum,152
hannibali, Iuno in ſomnijs viſa, quum columnam auream è templo Iunonis Laciniæ auferre vellet.2.de diuina.86
hannibalis quum Saguntū cepiſſet, ſomnium.1.de diuinat.88
harpalum ad Tironem miſit Cicero. 16. epiſt.24.& 2. de diuinat.83
harpalus latro.3.de nat.deo.129
hariſtus Academicus,&c.Brutus,187
haſtas abiecit.pro Murena,42
haſta Cæſaris.in Antonium,240
hæredipeta turpis.3.Offic,98
hæreditas quæ optima filijs à patribus relinquatur.1.Offic.170
hæreditatem creuimus.contra Rullum, 49.item 9.epiſt.14.8
hæredum poteſtas in bonis paternis. pro Flacco,47
hæreditates ab ingenuis mulieribus veniunt.pro Flacco,65
hæreditatis definitio.Topic.13
hæres ex deunce.pro Cecinna,12
hæret in ſalebra,prouerb.5.de fin.143

heſit ad metas.pro Cælio,59
hecate Aſteria matre nata.3. de natura deorum,62
hecato Panætij diſcipulus,& eiuſdem de officijs libri ſex.3.Offic.119
hector ad currum diſtrahitur, &c. 1. Tuſcul.168
Hector Achilli mortem denunciat.1.de diuinat.113
hectoris & Aiacis cõgreſſus.4. Tuſc,75
hectoris Næuiani dictum.5.epiſt.12.28
hecuba cur in canem conuerſa dicatur. 3.Tuſc.107
hecubæ ſomnium de Paride filio.1. de diuinat.76
ἱδρύειν,Stoici ad corpus & animum referunt.3.de fin.55
hedui fratres pugnant.ad Attic.14.2
hegeſias,Atticus videri vult. Brutus,157
hegeſias Cyrenaicus.1. Tuſcul.130
hegeſiæ genus.ad Atticum.236.1
hegeſias , dum peruerſe Lyſiam imitari vult, alterũ pené Demoſthenem ſaltat.Orator,132
hegeſias,author infringendorum numerorum in oratione.Orator,135
ἡγεμονικὸν, id eſt principatus in creaturis præſtantiſſimus.2.de nat.deo.42
heius, princeps ciuitatis Mamertinæ.7. in Verrem,38
helenus vates.1.de diuinat.147
heleus Hippias.Brutus,162
helia lex.in Vatinium,28
helia & Fuſia lex à P. Clodio euerſa. ibidem
helico nequiſſimus.16.epiſt.18.4
helice.2.de natura deo.160
helij largitio pernicioſa.2.Offic.107
heliopolis.3.de nat.deo.74
hellanic⁹ apud Græcos,qualis apud Latinos pictor.2.de Oratore,29
helonius vir grauiſſimus.ad Attic.99.3
helluatur.de prouinc.Conſul.12
helluari patrimonium.pro Seſtio,96
helluationes. poſt reditum in Senatu,11
helluatus ſanguinem reipub.pro domo ſua,95
helluo patriæ.pro Seſtio,20
helluo librorum Cato minor.3.de fin.11
helluo, natus abdomini. in Piſonem, 31
heluetiorum excurſiones.ad Attic. 14.2
heluetiorum bellum.de prouincijs Conſularibus,26
hemon centurio.ad Atticum,110.2
heraclea.pro Archia poeta,4
heraclea pocula,6.in Verrem,34
heracleo dux prædonum.7. in Verr.72
heraclides Ponticus, Platonis diſcipulus.5. Tuſcul.12. Eiúſque de Deo opinio.1.de nat.deo.50. De repub.cõſcripſit.ad Q.frat.21.3. item ad Atticum, 276.3
heraclidis mos in dialogis. ad Atticum, 276.3
heraclides Temnites rhetor. pro Flacco 33
heraclitus Tyrius Antiochi familiaris. 4.Acad.22
heraclitus igne omnia cõſtare ait. 4. Acad.212.& 3.de nat.deo.46
heraclitus Scotinos cognominatus.2.de fin.24.& 1. de nat.deo.100.& 3.45
heraclitus Tyrius, Clitomachum & Philonẽ multos annos audiuit.4. Aca.22
heraclitus Phyſicus in Epheſios dixit.5. Tuſculanarum,147
heraclitus propter obſcuritatem Democrito haud comparandus. 2.de diuinat.197
heraclitus,pro Academicis cõtra Antiochum diſſerit.4.Acad.24
heraclitus conſulto obſcurè dicere ſolebat.1.de nat.deo.100
heraclius homo nobilis,Iouis ſacerdos, Syracuſis magiſtratum habebat.6. in Verrem,120
heraclius Hieronis filius HS tricies hæreditate à Verre fraudatus.4. in Verr.23
heraclius Syracuſan⁹ bonis fortuniſque ſuis à Verre exutus eſt.4.in Verr.24
hercules ſacra docuit. pro domo ſua,103
hercules immortalis.pro Seſtio,125
hercules Mytonis.6.in Verrem,4
hercules Xenophontius.5.epiſt.12.10
hercules cur deus habeatur.1. Tuſculanarum,45.& 51
hercules Belus.3.de nat.deo.55
hercules ſex,corúmque genealogia.3. de natura deo.55
herculem cum Apolline de tripode concertauiſſe fertur.3.de nat.deo.56
herculem apud inferos ab Vlyſſe conuenire facit Homerus,ibidem
herculis metæ.pro Corn.Balbo,31
herculis Agrigentini ſignum. 6.in Verrem,83
herculis in rogo æſtuantis impatientia. 2.Tuſcul.29
herculem in cœlum ſuſtulit fortitudo. 4.Tuſcul.77
hercules cum Erymanthio, apro & Nemeæo leone conflixit,ibidem
herculis labores.2.Tuſcul.37
herculis Deianira,&c.3.de nat.deo.99
herculis indicis fanũ.1.de diuinat.127
herenniani hæredes. ad Atticum, 264.1
herennius Trib.pleb. homo nequam & egens, Clodium ad plebem traducere conatur.ad Atticum,14.7
herennius Gallus,hiſtrio.10.epiſt.32.3
herillus Zenonis diſcipulus.4.Acad.233
herillus, in cognitione & ſcientia ſummum bonum ponit.4.Acad. 233.item 2.de fin.71.& 5.39.127
hermæ.ad Atticum.6.2
hermes,commune omnium.ad Atti.2.3
hermachus.1.de nat.deo.127
hermagoras reprehẽſus,quòd genera cauſarum partes faciat.de Inuent.11.17
hermagoras, philoſophus potius quàm rhetor.1.de Inuent.13
hermagoras rethoricæ & trãſlatiuæ conſtitutionis inuentor.de Inuen.23.24.
hermathena.ad Atticum,1.10.& 2.2
hermeraclæ.ad Atticum,6.4
hermia Ciceronis ſeruus.16.epiſt.15.1
hermippus diſcipulos ſuos dimidio ſtultiores reddebat quàm acceperat. pro Flacco,37
hermippum familiaritate deuinxit Cicero.ad Q.fratrem,2.6
hermodorus Epheſius ob virtutem pulſus.5.Tuſcul.148
hermodorus Platonis libros ſolitus diuulgare.ad Atticum.178.4
hermogenes adiumento Ciceroni poteſt eſſe.ad Atticum,148.4
hermũ literis fulcit Cice.ad Attic.110.18
herodes,vir mirabilis.ad Attic.17.1
herodotus pater hiſtoriæ fabuloſus. 1. de legibus,7
herodotus admirabilis.Orator,22
herodoti oratio , quaſi ſedatus amnis fluens,ibidem
herodotus & vetuſtiores,in oratione numeris carent.Orator,107
herodotus, in oratione affectatas delicias contempſit.Orator,22
heſiodus ante Ro.conditam fuit.1.Tuſcul.5
heſiodi Theogoniæ interpres Zeno .1. de nat.deo.53
heſperides,&c.3.de nat.deo.59
heſperos ſtella,&c 2.de nat.deo.77
heſtia græce , nobis veſta. 2. de natura deorum,98
heterius Veſtorij ſeruus. ad Attic. 297.2
hetruſci extorum peritiſſimi.1. de diuinatione,153
hetruſci à Romanis inſtructi.de Aruſpicum reſponſis,16
hetruſcorum aruſpicũ diſciplina, quando coli cœpta.2.de nat.deo.15
ab Hetruſcis orta diuinandi ſcientia.1. de diuinat.6
hetruſcorum ſcientia,maxime circa exta.1.de diuinat.153
hetruſci,cœlum diuidũt in ſedecim partes.2.de diuinat.61
hetruſcorum libri aruſpicini fulgurales & rituales. de Aruſpicum reſponſ.15. item 1.de diuinat.124
Hierocles Meneclis frater. 2. de Oratore,53
hierocles Alabandeus orator, Meneclis frater.Orator,181
hierocles & Menecles Aſiatici oratores & principes.Orator,135
hieronica lex.4.in Verrem,22
hiero pictor.6.in Verrem,24
hiero tyrannus.1.de nat.deo.81
hieronymus Rhodius,ſummum bonum ponit in indolentia & vacatione moleſtiæ 4.Acad.236.item 2.de fin.13.25. 61.& 5.23.33.128.item 5.Tuſc.122
hieronymus,Peripateticus dici non debet.5.de fin.24. Ex Iſocratis libris x x x verſus collegit.Orator,110
hieroſolimarius traductor. ad Atticum, 24.2
hieroſolimitanum aurum.pro Flacco,53
hieroſolimitano tẽplo abſtinuit Pompeius.pro Flacco,53
hilaritas.1.Officiorum,151
hilarula.ad Atticum,336.9
hilarus Cn. Octauij libertus.13. epiſtolarum,34
hilarus Ciceronis libertus homo nequã. ad Atticum,7.6
hinc illæ lachrymæ, prouerbium. pro Cælio,48
hipparchus geographus Eratoſthenem reprehendit.ad Atticum,21.2
hippias.Brutus,162
hippias Helæus ,omniũ rerum &artium ſcientiam tenebat.3.de Orat.69
hippias Helæus ,antiquiſſimus dicendi magiſter.Brutus,15
hippias Philoxeni frater commendatur. 13.epiſt.38
hippias Piſiſtrati filius arma contra patriam ferens in Marathonia pugna ce-

cidit,&c.ad Atticum,181.4
hippocentaurus nunquam fuit.1. Tuſc. 142.& 2.de nat.deo.7
hippocrates deſperatis vetat adhibere medicinam.ad Atticum,339.7
hipponacteum præconium.7.epiſt.25.1
hippolytum Theſeus perdidit. 3. de nat.deo.110
hippolyti mors.3.Offic.117
hirtio ſupplicatio L dierum decreta . in Antonium,403
hirrus cum Domitio in gratiã rediit.ad Atticum,85.7
hirri repulſa,&c.7.epiſt.3.4
hirtius ineptus & ſe ipſe amans ſine riuali.ad Q.frat.24.6
hirtij epiſtola ad Atticũ συμπαθὸς ſcripta de Cicerone.ad Atticum,257.2
hirtius cum Q. fratre acerrime pro Cicerone litigauit.ad Atticum,289.2
hirtij epiſtola quaſi πρόπλασμα vituperationis,quam Cæſar ſcripſit de Catone.ad Atticum,256.3
hirtij & Panſæ Conſulum interitus. 12. epiſt.25.13
hirtius Conſul in prælio ab Antonio cæſus.10.epiſt.33.10
hirtius de fato cum Cicerone diſputat. de Fato,3
hirtius nihil non ſummi ducis conſilio geſſit.10 epiſt.33.7
hirtij liber contra Catonem quare vulgare voluerit Cicero.ad Attic.258
hirtij interitus.10.epiſt.33.11
hirtiũ declamare docet Cicero.7. epiſt, 34.1.& 9.16.19
hiſara fluuius.10.epiſt.15.7
his palam.in Saluſtium,12
hiſpani poetæ pingue quid ſonantes. pro Archia poeta,19
hiſpani,immanis natio.ad Q.frat.1.41
hiſpanos numero non ſuperari.de Aruſpic. reſponſ.17
hiſpanienſia flagitia,ibidem
hiſtoria à Cicerone petebatur. 1. de Legibus,7
hiſtoriæ lex prima , vt vera ſit, & ne ad gratiam ſcripta videatur.2.de Orat.34
hiſtoriam ſcribere ſummi oratoris eſt.2. de Oratore,28
hiſtoria olim nihil aliud erat niſi annalium confectio,ibidem
hiſtoria Romanarum rerum quam ob cauſam mendoſior facta ſit.Brut.31
hiſtoria ab Herodoto & Thucydide vberius & ornatius quàm antea ſcribi cœpta.Orator,22
hiſtoria quid.1.ad Heren.13.item de Inuent.39.& 2.de orat.20
hiſtoriam quantum ſit ſcribere.2.de Oratore,5
hiſtoria oratori vtilis.2.de Orat.33
hiſtorici Latini & Græci.2.de Orat.10
hiſtoriæ lectio quàm delectet.5. epiſtolarum,12.13
hiſtrio.1.de Legibus,2
Hœdi.2.de nat.deo.160
Homeri patria incerta. pro Archia poeta,14
homeri magniloquentia.13.epiſt.16.4
homeri figmentum de cantu Sirenum, 5.de fin.88
homerum quanquam cæcum, omnia tamen vidiſſe.5.Tuſcul,160
homerus propter excellentiam poeta dictus. Topic 28
homerus & Heſiodus ante Romam conditam fuerunt. Brutus,19.& 1.Tuſc.5
homerus Lycurgi tempore floruit. 5. Tuſcul.10
homerus ante Heſiodum multis ſeculis fuit.de Senectute,50
homerus præco laudis Achillis.pro Archia poeta,18
homerus humana ad deos tranſtulit.1. Tuſcul. 100. Fato multum tribuit.2. de diuinat.37
homerus multa falſa de dijs comminiſcitur.1.Tuſcul.100
homo nata.4.epiſt.5.13
homicidij defenſio.pro Milone,4
homicida & homicidiũ qui molitur, in pari crimine ſunt. pro Rabirio reo,13
hominem homini plurimum prodeſſe, aut obeſſe.1.Offic.15
hominem quanto artificio natura fabricata ſit.4.Acad.59
hominem frugi omnia recte facere.4. Tuſcul 56
homines ſapiẽtes ſola turpitudine commoueri.5.epiſt.17.10
homines ſapientiſſimi lapſi.pro Rabirio poſthumo,24
homines dupliciter deijciuntur.pro Cecinna,67
homines quomodo ad humanitatẽ traducti.pro Sextio,79
homines etiam in turbidis rebus interdum animis relaxantur. in Anton.58
homines nos eſſe natos meminiſſe decet.4.epiſt.5.13
homines nos eſſe meminerimus.5. epiſtolarum,16.1
homines beluis quanto præſtent.2.de fin.175
homines hominum cauſa geniti. 2. de fin.75.item 1.Offic.33
homines animo & corpore conſtare. 4. de fin.42.& 5.59
homines tales quales eorum affectus. 5.Tuſcul 68
homines quare erecti.2.de nat.deo.209. item 1.de Legib.39
homines ex terra, ſpectatores cæleſtium rerum diuinarúmque,&c.2.de natura deo.210
homines qua lege geniti. ſomnium Scipionis,11
homines agnatione & gente deorum teneri,eorúmque ſolos cognitionem habere.1.de legibus 34
homini aliquid præſtare nemo poteſt, niſi deus.3.de nat.deo.34
homines hominibus ſecũdum deos maxime eſſe vtiles.2.Offic.15
hominis proprium beneficio & beneuolentia alligari.pro Plancio,66
hominis natura multis ſimulationum inuolucris tegitur.ad Q frat.1.22
hominis & beluæ differentia.2.de fin. 75.item 1.de Legibus,39
hominis ſatio qualis.1.de Legib.34
hominis fabrica & ornamẽta. ibidem 37
hominum voluntates occultæ multiplicéſque naturæ.ad Brutum,1.2
hominum duo genera.1.de Orat.77
hominũ maleuolẽtia.11.epi.11.1.& 27.13
hominum animi incerti.ad Brut.14.3
hominum cauſa creata omnia.1.Offic.33 item 1.Tuſc.109.& 7.epiſt 14.1
homo quaſi quædam ciuitatis pars.1. Acad.25
homo ad duas res natus, ad intelligendum & agendum.2.de fin.65
hominis natura ad omnẽ virtutem percipiendam facta.5.de fin.71
hominis præſtantiſſimum mens. 5.de fin.59
hominum nouorum & humili genere & loco natorũ virtus & induſtria, odio eſt nobilibus.7.in Verrem,142
homo corpore & anima conſtat.5. de fin.59
homo ſolus ex animalibus natus pudoris & verecundiæ particeps,rationis & cogitationis.1.de Legib.32
homo natura veritatis auidus.1.de Legibus,65
homine in omni natura, ſecundũ Zenonem nihil melius.2.de nat.deo.35
homologia, Latine cõuenientia dicitur. 3.de fin.33
homo ad mundum cõtemplandum natus.2.de nat.deo.53
homo animal ſagax,&c. ex omnibus animantibus ſolus rationis capax.1. de Legibus,32
homunculus.1.Tuſcul.27
homulus.in Piſonem,46
honeſtum cauſæ genus.1.ad Heren.4. item de Inuent.29
honeſtum & eius partes. de Inuent. 242
honeſtum quod ſit, id ſolum bonum eſſe.1.Acad.51.& 3.de fin.43. item 3. Officiorum,11.& Paradox.6
honeſtũ id ſolum quod eſt populari fama glorioſum.3.de fin.41
honeſtatem omnem ex quatuor partibus manare.2.de fin.79.item 1.Offic. 24.& 2.218
honeſtas an in voluptate contemnenda conſiſtat,& an coniungi poſſint.4. Acad.251
honeſte viuere,eſt cum virtute viuere.3. de fin.45.& 4 44
honeſtum per ſe expetendum.3. de fin. 55.& 5.170
honeſtum quod ducatur à conciliatione naturæ Zeno ſtatuit finem eſſe bonorum.4.Acad.237
honeſtum, eſt quod aut totum aut aliqua ex parte propter ſe expetitur. de Inuent.239.& 5.Tuſc.65
honeſtius de amicorum pecunia laborare quàm de ſua.13.epiſt.15.1
honeſta quæ proprie dicantur. 5.de fin. 103
honeſtatis fumus ſtudioſiſſimi appetentiſſimique.2.de fin.99
honeſtũ nihil quod non vtile.2.Offic.12
honeſtum an in ſapientibus.2.Offic.83
honeſtus quis dicatur.Brutus,154
honoraria opera.pro Cecinna,5
honorarium arbitrium.pro Roſcio Comœdo,8
honorarius.in Piſonem,68
honoratus quis dicatur. Brutus,154. item 1.Offic.192
honores quomodo æſtimandi. ad Q. fratrem,1.45
honoris ædes & ara extra portam Collinam dedicata.2. de Leg.91.à M.Mar-

cello renouatæ.2.de nat.deo.87
honoris quærendi vel deferendi modus. 2.Offic.60
honorum gradus pares, gloriæ diſpares.pro Plancio,49
honos præmiũ virtutis,iudicio, ſtudióque ciuium alicui delatum.Brut.154
honos verus quis.10.epiſt.10.4
Horatius occiſis tribus Curiatibus victor reuerſus ſororem occidit.2. de Inuent.180
horatius Puluillus.pro domo ſua,107
horatius Cocles.2.de Legib.16
horizontes orbes,id eſt definientes.2.de diuinat.138
horme, id eſt animi appetitio. 4.Acad. 49.item 3.de fin.37.& 5.22.& 4.64
hordeinum frumentum.5.in Ver.36
horrifer.1. Tuſc.106
Hortenſij in cauſis imperium atque impoſtura.1.in Verrem,12
hortenſius, Ciceronis liber, ad ſtudium philoſophiæ cohortatur.2. de diuin.1
hortenſius filius cum gladiatoribus flagitioſe viſus.ad Atticum,114.13
hortenſius Ciceronem in collegium augurum adoptat.Brutus,1
hortenſius quando primùm in foro dixit.Brutus,121
hortenſius quando mortuus.Brut.121
hortenſius quantus orator.Brut.166
hortenſius cur in adoleſcentia dicendo magis floruit quàm ſenior.Brut.181
hortenſius melius dixit quam ſcripſit. Orator,73
hortenſius cauſam totam in certas partes ſemper diuidere ſolitus.pro Quintio,19
hortenſius, Q. Metellus c o s s. pro Cluentio,142
hortẽſius gloriari ſolitus,quòd bello ciuili nũquam interfuiſſet.2. epiſt.15.10
hortenſius Ciceronis familiaris & collega.3.epiſt.8.34
hortẽſius è theatro exſibilatus. 8.epi.2.4
hortẽſij indoles à prima vſque ætate eximia.3.de Orat.127
hortenſij ætas, eloquentia,laus, memoria diuina.ibidem.& Brutus 122.& 166
hortenſij ſtudium ardentiſſimũ, ibidem
hortẽſij honores & cõtentiones in cauſis cum Cicerone. Brutus,177
hortenſio nihil liberalius.ad Attic.208.3
hortẽſium multum diligebat Cicero.ad Atticum,117.2
hortẽſius primùm Aſiatico genere vſus. Brutus,181
hortenſius pro Meſſala dicens maxime probatus eſt.Brutus,184
hortenſius à Craſſo conſule & Scæuola vſque ad Paulũ & Marcellum c o s s. floruit.Brutus,185
hortẽſius copioſiſſime & ornatiſſime Ciceronem laudauit.ad Atticum,40.2
hortenſius verborum diuinam quãdam memoriam habebat,Lucullus rerum. 4.Acad.3
hortenſius ſimulata amicitia Ciceronem prodidit.ad Q.frat.3.12
hortenſius,Ciceronis liber.1.de fin.3
hortenſius.ad Atticum,9.7
hortenſius & Craſſus notati.de ſeneſt.3
hortenſius à Saluio deprauatus. ad Atticum,208.4
hortenſius in Ciceronem ciuilior quàm Antonius.ad Atticum,207.5
hortẽſius cauſam Africæ & regis Bithyniæ defendit.3.de Orat.127
hortenſius adhuc iuuenis pro Cn.Pompeij bonis dicens obtinuit. Brutus,122
hortẽſius,L.Paulo, C.Marcello c o s s. ibidem.
hortenſius æmulatione Ciceronis attentius cauſas agere cœpit.3.de Orat.126
horti ad curas mœſtitiámque minuendam aptiſſimi.ad Attic.261.1
hortus ruſticis altera ſuccidia.de ſenc.53
hoſpitaliſſimus.3.in Verrem,45
hoſpitalis Iupiter.pro Deiotaro,12
hoſpitalitas laudatur.2.Offic.79
hoſpitij neceſſitudo ſanćte colenda.13. epiſt.1
hoſpitium publicum.6.in Verrem,127
hoſpitis officium in aliena ciuitate. 1. Offic.173
hoſpitij iura.7.in Verrem,85
hoſtibus iuſtis pacta præſtanda fides, prædonibus non item nec latronibus. 1.Offic.61.item 3.146
hoſtilia curia.5.de fin.3
hoſtis olim qui peregrinus.1.Offic.57
hoſtes olim perduelliones,ibidem
hoſtes quos Romani in amicitiam receperint.pro Seſtio,48
hoſtium colloquia.in Antonium,60
Hoſtilius rex magna bella geſſit.2.de natura deo.13
¶Humana ſpecie & figura nihil pulchrius.1.de nat.deo.67
humani corporis infirmitas. in Catil.18
humanitus.in Antonium,7
humanæ ſocietatis & membrorum comparatio.3.Offic.27
humanæ conditionis recordatio dolorem leuat.6.epiſt.6.28
humanitas à Græcis inuenta. ad Q. fratrem,1.41
humanitatis artium cognatio . pro Archia poeta,1
humanitatis ſtudia.pro Murena,56
humari ab humo dictum.1. Tuſc.56
humationis quæ ratio tenenda. 1.Tuſcul.164
humati qui dicti.2.de Legibus,89
humeris geſtum agere Græci ſolent.pro Rabirio Poſthumo,22
humerus etiã in brutis.2.de nat.deo.237
humile cauſæ genus.1.ad Heren.5. item de Inuent.19
humiles qua via emergant.7.in Ver.142
¶Hyades vnde dictæ.2.de nat.deo.161
hyaliſi ſimulachrum nobiliſſimum apud Rhodios.Orator,3
hyblenſes à Verre ſpoliãtur.5. in Ver.83
ὑβριστικῶς voces.3.Tuſcul.73
hydra inferni.2.de nat.deo.170
hydria Boeti.6.in Verrem,27
hydriæ argenteæ.4.in Ver.33
hypallage quæ.Orator,50
hypanis fluuius.1.Tuſc.150
hyperbole.Topic.22
hyperbolus Athenienſis homo improbiſſimus.Brutus,119
hyperides & Demoſthenes perfecti oratores.Brutus,17
hyperides & Aeſchines inter ſe diſſimillimi.Brutus,160
hypotheſis,id eſt cauſa.Topic.42
hypſeus.1.de Oratore,81
hyrcani maximos canes alere ſolebant.1. Tuſcul.74
hyrcanorum ſepultura,ibidem.

I

IAcchus marmoreus Athenienſis.6. in Verrem,119
iacere in pace. in Antonium,179
iactatio indecora.1.Offic.192
iactantia ſui moleſtiſſima.1.in Ver.20
iactatio quid ſit.4.Tuſcul.31
ialyſius Rhodiorum.6.in Verrem,119
ialyſus.3 de nat.deo.75
ialyſus Protogenis.ad Attic.36.4
iambicus numerus Orator,110
iambus & Dactylus in verſum ſæpe cadunt, cõuenitúnque ſermoni humili, &c.ibidem 112
iamblicus Phylarchus Arabum.15.epi.7
ianitor hoſpes quidam Lampſacenus.3. in Verrem,43
ianitores.contra Rullum,43
ianundarum familia.1.de diuinat.150
ianuæ.2.de nat.deo.97
ianus medius.in Antonium,214.227
ianus vnde dictus.2.de nat.deo.97
iaſoni Pheræo vomica aperta gladio.3. de nat.deo.99
iaſon Pheræus qualis.1.Offic.152
¶Ibes aues quales.1. de nat.deo.140
ibes volucres ſerpentes in Aegyptum à vento eiectas interficiunt.1. de natura deo.140
ibycus Rheginus maxime omniũ amore flagrauit.4.Tuſc.117
¶Icadij prædonis fatum.de Fato,9
icere fœdus.pro Corn.Balbo,27
iconij Cicero decem dies commoratus. 3.epiſt.8.16
ichneumonum & Crocodilorum vtilitas.1.de nat.deo.141
¶Idea.7.in Verrem,146
ideæ Latinæ ſpecies.1. Acad. 47.& 1. Tuſcul.90
ideæ Platonis,ibidem.earum labefactator Ariſto.& Theophraſtus.1.Aca.47
ideæ matris ſtirps.2.de nat.deo.19
idem velle & idem nolle,veræ amicitiæ eſt.pro Plancio,3
ideus paſtor.ad Atticum,13.7
idibus Martijs Cæſar occiſ⁹.ad Att.302.1
id populus curat ſcilicet, prouerbiũ. ad Atticum,288.5
id pugnat.pro Fonteio,25
id ſolum eſſe miſerum quod turpe ſit, ad Atticum,152.1
idiotæ.6.in Verrem,3
idola.1.de fin.31
iduum Martiarum ſtulta conſolatio. ad Atticum,233.5
¶Iecur, eiúſque portæ.2.de nat.deo.205
ieiunus animus.in Antonium,396
ieiunitas.Brut.105.item 2.de Oratore,7
¶Ignarus vnde dicatur.Orator,89
ignauia vnde dicatur,ibidem
ignis quid Zenoni, Parmenidi & Heraclito.1.Acad.55.& 4.211
ignem eſſe omniũ vim.3.de nat.deo. 44
ignem paſtus indigere.3. de nat. deo.48
ignoſcere facinus.pro Murena,56
ignoratio rerum naturæ.1.de fin.97
ignoratio in omnibus rebus vitioſa. 3. de fin.109
ignorantia non profitentis, non repre-

henditur. pro Plancio,52
ignorata pro Roſcio Amerino,16
ignoratio.1. de fin.97. item 1.de nat. deo.5
ignoratio ſui. pro Cluentio,87
Ignotum ab ignoſco.6. in Verrem,124
ignotus, ignauus, ignar⁹, t N præpoſitione præpoſita, dici vſus obtinuit. Orator,89
¶Ilias malorum. ad Attic.155.4
iliona tragœdia.4 Acad.155
illiberalitas. ad Attic.150.3
illotus ſermo. in Saluſtium,1
illuminate.3. de Orat.29
illuſtris oratio. Partit.12
¶Imacharenſes à Verre ſpoliati.5. in Verrem,82
imago figura.4. ad Heren.229. item 2. de Inuent.65
imbibere animo.2. in Verrem,27
imitatio.1. ad Heren.3 & 3. de Orat.113
imitandi qui ſint & modi.2. de Orat.50
impenſam agere. antequam iret in exilium,10
imperatores qui mereantur appellari. in Antonium,392
imperatores Romani pro repub. capita vouerunt.5. de fin.113
imperatori ſummo quatuor ineſſe debent pro lege Manilia,19
imperatoris nomẽ Ciceroni moleſtum. 2. epiſt.15.4
imperatorum mos in inſtruenda acie. pro Roſcio Amer.90. itẽ in Anto.158
imperatorum nobilium præſtantiæ.7. in Verrem,20
implicita. pro lege Manilia,12
ad Impluuium ſtare.3. in Verrem,41
improuiſus. ad Atticum,321.2
improuiſa magis lædunt.3. Tuſc.55.28
imprudẽtia.1. ad Heren.25. de Inuen.192
importata 1. de Orat.20
impotens animus. de Aruſp. reſponſ.2
impreſſio. pro Flacco,66
impulſio. de Inuent 133
impudentiæ templum Athenis dedicatum.2. de Legib 46
impunitas peccandi quibus data videatur.4. Tuſcul 68
impunitatis ſpes, maxima peccandi illecebra pro Milone,33
impunius.6. in Verrem,43
¶in amicitia non optādum vt me plus quàm ſe diligat, &c 3. Tuſc.123
in amicitiam ditionemque eſſe. 2. in Verrem,36
In ante diem. in Catilinam,4
inani & pleno omnia conſtare Leucippus ait.4. Acad.121
inaniter.4. Acad.67
inanimũ, quod motu agitatur externo. 1. Tuſcul.84
inapparatio 2. ad Heren.38
in ære meo eſſe, prouerbiũ.15. epiſt.14.1
in ære inciſum.6. in Ver.127. item in Antonium,19
inæſtimabile.3. de fin.31
incallidũ ſe profitetur Cicero.4. epi.7.10
incallide.3. Offic.162
in Caue periculum, prou. pro Flacco,51
in cellam ſumere.5. in Verrem,163
incenſa, id eſt non cenſa. pro Flacco,61
incenſus. pro Cecinna,71
incerta, ἄδηλα Græce.4. Acad.99
in incertis nihil eſſe probabile.4. Aca.197
inceſſus qualis ſit.1. Offic.182
inceſta.4. Tuſcul.122
inciſa. Orator,122
includi in periculum. pro Cluen.122
inclytus litera prima breui. Orator,90
in cœlum ferri. in Anton.156. & 307
incolæ officium.1. Offic.175
incolumitatis definitio. de Inuent.146
incommoda, ἀντιχειρίσματα Cicero vocat.3. de fin.105
inconſtans argumentum, vitium. 1. de Inuent.105
inconſtantiæ non eſſe, moderari ſententiam ex reipublicæ tempeſtate. pro Plancio,76
in conſuetudinem ſe immergere. pro Cluentio,26
incontentus.4. de fin.121
incredibili celeritate velis nauis.7. in Verrem,70
incumbere ad id bellum. pro lege Manilia,12
incumbere ad ſalutem in cauſam & familia. in Catilin.76. item pro Murena,54
incunabula virtutis, eloquentia. in Saluſtium,5
incurueſcere.1. Tuſcul.108
indagatio rerum occultarũ oblectationem habet.4. Acad.129
Indicarum mulierum in viros amor. 5. Tuſc.113. earum mos, ibidem.
indicis Herculis fanum.1. de diuinat.95
indices, συλλαῖβοι. ad Attic.73.2
indidem. pro Roſcio Amerino,44
in diem viuere. in Anton.91
indifferens, ἀδιάφορον Græce.3 de fin.81
indigentia, libido explebilis.4. Tuſc.32
Indigentia, libido rerum ipſarum eſt, vt bonorum pecunia.4. Tuſc.33
Indiget celeritatis. in Anton.209
indignatio & eius loci. de Inuent.112
ex indiuiduis omnia naſci Democritus ait.4. Acad.101
indolẽtia quid, & an ſummum bonum. 2. de fin.17. eum honeſtate cõiunctam dixit Diodorus.5. Tuſc.123
indolere. in Antonium,73
inducere. contra Rullum,96
inducere animum. in Catilinam,16
inducere in rationem.3. in Verrem,74
induciomarus. pro Fonteio,16
inductio, παραγωγή, quid.1. de Inuent. 66. item Topic.21
inductio tripartita.1. de Inuent.70
inductione multum vſus dicitur Socrates. Topic.21
Inductus. in Anton.85
Indus agros nõ ſolum irrigat, ſed etiam conſerit.2. de nat. deo.197
inducere in captiones.2. de diuinat.60
induſtrios, ſtudioſos & amantes doloris Græci eodẽ vocãt nomine.2. Tuſc.59
in eadem es naui, prouerb.2. epiſt.4
ineptus quis & vnde.2. de Orat.10
ineptum Græci nullo vocabulo appellare poſſunt.2. de Orat.11
inermes. pro Cecinna,45
inerrantes ſtellæ 3. de nat. deo.68
iners quis dicatur.2. de fin.181
infatuare. pro Flacco,37.
infantiſſimus. pro Cluentio,39
infernæ pœnæ & iudices.1. Tuſc.15
inferorum iudices.1. Tuſc.156
ad Inferos tantundem vndique via eſt. 1. Tuſcul.166
inferos irridet Cicero. pro Cluentio,136. item 1. Tuſc.54
infeſta ſigna. pro Fonteio,28
inficiari. in Catilinam,56
inficiator.1. de Oratore,82
infici artibus, pro imbui.3. de fin.13
inficialis cauſa. Topic.49
infidelitates. pro Milone,51
infinitas.4. Acad.209
infinitũ quæſtionis genus.2. de Orat.3
infinitum odium. pro Corn. Balbo,50
infinitio, ἀπειρία Græce.1. de fin.21
informatum.1. de nat. deo.102
informatio.1. de nat. deo.139
infractio.3. Tuſc.25
infudit, non dedit. in Anton.298
infuſcare.3. Tuſc.46. item Brut.139
infuſcata maleuolentia. pro Plancio,17
ingenerari. contra Rullum,92
ingenij nomine quæ contineantur.4. in Verrem,51
ingenio cæteris præſtitiſſe.1. de Orat.9
ingenioſi vnde.5. de fin.63
ingeniorum variorũ cauſæ.5. de fin.45
ingenij plenus. pro Flacco,18
ingenijs noſtris ſemina virtutum innata.3. Tuſc.3
ingenij præſtantia quam virtutem vocamus.4. de fin.86
ingenium etiam incultum relucet. pro Cælio,35
de Ingenio ſuo aliquid dicere.1. in Verrem,20
ingenium tardum. contra Rullum,105
ingenioſi animus tardius in perturbationes incidit quàm hebetis.4. Tuſ.49
ingenioſos omnes melancholicos eſſe. 1. Tuſcul.126
ingenia hominũ hebetiora propter cœli naturam.2. de nat. deo.16
ingenium, hominis decus. Brutus,29
ingratitudinis vitium deteſtabile. ad Atticum,148.2
ingreſſio. Orator,6
ingurgitare. in Antonium,76
inhabitabilis.1 de nat. deo 36
inhalare popinam. in Piſonem,9
In herba recumbere.2. de Orat.158
inhibere, nauticũ verbũ. ad Attic.278.2
inhibere ſupplicia. in Anton.375
inhonorati.2. de fin.107. & 109
inhonorati multi quòd honorem contempſerint.3. Tuſc.95
in horam viuere. in Anton.182
inhoſpitalitas.4. Tuſc.38 & 39
inhumanũ, hominis necem petere. pro Ligario,9
inimicitia, ira vlciſcendi, tempus obſeruans.4 Tuſc.32
inimicitiæ tacitæ plus timendæ.7. in Verrem,142
inimicitiæ reip. cauſa depoſitæ. de prouincijs Conſul.16
inimicitiæ mortales, amicitiæ immortales. pro Rabirio Poſth.20
inire gratiam à nobis. pro Cecinna,57
iniurijs alienis quàm ſua ſe honeſtius cõmoueri.5. in Verrem,144
iniuriarum actio. pro Cecinna,26
iniuriam accipere quàm facere præſtat. 5. Tuſcul.79

iniuriam non propulſans, ſi poteſt, tam eſt in vitio, quàm qui parentes deſerat.1.Offic.35
iniuria ab imprudente non eſt iniuria. pro Mureoa,18
iniuria alia,alia leuior.1.Offic.37.38
iniuratus.pro Flacco,70
inibi.in Antonium,388
initia.2.de Legib.58
iniens ætas.pro lege Manilia,1
inimicum pecunioſum habẽs,incolumis eſſe non poteſt.pro Cluentio,61
iniuſtitiæ genera duo.1.Offic.35
in lenticula vnguẽtum,prouerbium. ad Atticum,14.3
in libris de repub. multa tractantur de viri boni officio.2.de fin.95
in loco poſita.7.in Verrem,30
in luero ponere.pro Flacco,31
in malis acerbius eſt videre quàm audire.6.epiſt.4.10
in manum conuenire.pro Flacco,65
in medio relinquere.pro Cælio,38
in minimis rebus ſæpe magna deprehenduntur.pro Flacco,29
in morte nihil mali eſſe.5.epiſt.16.7
innocentia,id eſt ἀβλάβεια,quid.3.Tuſcul.29
innocentis pœna nulla.in Piſoem,75
innocens quis dicatur.5. Tuſc.58
ino, quæ Leucothea & Matuta, Cadmi filia.1.Tuſc.44.item 3.de nat.deo.64
inobſcurare.10 Anton.263
in oculis ferre.in Anton.211
inops ab amicis.pro domo ſua,46
inoumerabilitas.1.de nat.deo.150
innumerabilia Tironis in Ciceronem officia.16.epiſt.6.5
innoptæ nuptiæ.3.de Orat.121
in poteſtate eſſe.pro lege Manilia,2
IN præpoſitionis variatio.Orator,89
IN præpoſitio, nominibus locorũ non oppidorum apponitur.ad Attic.123.13
inquiſitio.7.in Verrem,7
inquiſitor.2.in Verrem,4
inquilinus in Aotonium,103
inquinatè locutus. Brutus,72. item pro Flacco,42
in rationem inducere.3.in Ver.74
in rem præſentem venire. pro Cecin.14
in reos relatus.in Anton.70
inſaniam à furore differre,meliúſque Latinos, quàm Græcos diſtinguere. 3. Tuſcul.17
inſanitas.3.Tuſcul.13
inſan⁹ prima lõga.Orat.90.& 3.Tuſc.16
inſciens.16.epiſt.21.8
inſcientia.pro Sylla,30
inſcitius.2.de nat.deo.51
inſcitia.1.de diuinat.193
inſcriptum in fronte.in Catilin.23
inſedatum.Partit.41
inſepulta ſepultura.in Anton.3
in ſermonẽ inſinuare. cõtra Rullum,26
inſidiæ moltæ ſunt bõnis.pro Planc.48
inſidiatorem vitæ interfici poſſe. pro Milone,7
inſimulare.7.in Verrem,12
in ſinu gaudere,prouerb.3.Tuſc.87
inſinuari in familiaritatem.5.in Ver.135
inſinuatio, Græce ἔφοδος nomioatur.1. ad Heren.5.item 2. de Inuent.30
inſinuationis tria tẽpora. 1.ad Heren.8. quid à principio differat,ibidem 11
inſinuatione quando vtendum.1.ad Heren.5.item de Inuent.34
inſipientia.1.de fin.72
inſipientes omnes miſeros eſſe.4 .de fin.108
inſipientes omnes inſani.3.Tuſc.14
inſipientia nullũ maius malũ.3.Tuſc.115
inſita quæ.Partit.4
inſpectio.in Anton.87
inſolentia,vulgare vitium.10.epiſt.1.1
inſtar immortalitatis.in Piſonem,40
inſtauratiui ludi.1.de diuinat.97
inſtrumentum.5.in Ver.43
inſulæ ad Fibrenum fluuiũ deſcriptio. 2.de Legibus,1
inſula pro ædibus.pro Cælio,12
inſula Syracuſarum.6.in Verrem,105
inſula venalis.pro Cælio,12
inſulſitas.ad Attic.284.2.item pro Rabirio Poſth.22
in ſumma ſacra via.pro Plancio,14
integrari.1.de Inuent.37
integrum.in Antonium,321
integrum eſſe ibi vbi nullus corrumpere poſſit,nulla laus.2.in Ver.29
integumenta.1.de Orat.78
intellectio,figura.4.ad Heren.199
intelligenter.Partit.16
intelligentia quid.de Inuent.240
intimeiij populi.8.epiſt.15.4
intemperãtia,omnium perturbationum foos.4. Tuſc.33
intendere actionem.pro Milone,28
intentis oculis contẽplari.pro Flacco,20
inter bonos bene agier oportet.7.epiſt. 12.1.item 3.Offic.91
intercalares Calendæ.pro Quintio,53. item 6.epiſt.14.4
intercapedo.1.de fin.92
inter cæsa & porrecta,prou.ad Att.106.2
intercedere cum aliquo.3.de fin.103
interciſe.Partit.14
intercolumnium.3.ad Heren.123. item 3 in Verrem,34.& ad Q.frat.17.9
interdici aqua & igni.in Anton.27
interdicta.ad Attic.144.1
intereſſe magni.5.in Ver.81
intermedios.Orator,11
interminatus.1.de nat.deo.74
intermiſſio.1.de nat.deo.157
intermundia Epicuri.1. de nat.deo.27. item 2.de fin.119
inter falcarios conuenire.pro Sylla,39
interitus quid.1.Tuſc.112
interituri cur fortiter agant.1.Tuſc.144
intermortua memoria.pro Murena,14
intermortuæ reliquiæ.in Piſonem,12
interponere ſuam authoritatem . 5.in Verrem,14
interpoſitu.2.de nat.deo.148
interpres.5.in Verrem,71
interpretatio pontificum tantæ authoritatis quãtæ iudicum. de Aruſpicum reſponſ.10
interpretari in partem mitiorem. pro Murena,59
interpretari ſententias facile eſt. 2.de Legibus,29
interpretatio,figura.4 ad Heren.190
interpretis indiſerti eſt verbum è verbo exprimere.3.de fin.23
interpuncta.3.de Orat.100
interpuoctiones.pro Murena,21
interrex patricius.pro domo ſua,31
interrogatio,figura.4.ad Heren.167
inter ſe aſpicere.in Catilinam,57
intertrimentum.3.in Verrem,94
interuallum cõſiliorum.contra Rull.87
interuentu.1.de nat.deo.153
interuerſum donum.6.in Ver.60
interuerſa ædilitas.pro domo ſua,86
inteſtina.2.de nat.deo.205
intra montem Taurum, id eſt ad montem.pro Seſtio,49
intueri & tueri. antequam iret in exilium,15
intus canere,prouerb.3.in Ver.36
inuehi in aliquẽm.12.epiſt.2.3
inuenta quæ dicantur.4.Acad.51
inuentio.1.ad Heren.3. item 1. de Inuent.13
inuentio quàm præſtans.1. Tuſc.100
inuentionis partes ſex.1.ad Heren.3
inueterare.2.de nat.deo.7
inueteratio.4.Tuſc.132
inueterauit huic vrbi.pro Sylla,17
inuidentia,ab inuidendo dicta.3.Tuſc.33
inuidentia & inuidia quid,& vnde.4. Tuſcul.25.& 27
inuidentia,verbũ minus vſitatũ. ibidem.
inuidere bonis,labes ſeculi Ciceronis erat.1.in Verrem,27
inuidia in iudicijs valere nõ debet.contra Rullum,158
inuidiam ſæpe contempſit Cicero.16. epiſt.18
inuidiæ motus omnium acerrimus.2. de Oratore,115
inuidia timẽda homini. pro Cluentio,2
inuidia virtute parta eſt & gloria. in Catilinam,21
inuidia eſt proprie cum inuidetur.2.Tuſcul.33
inuidiæ nomen ambiguum.4.Tuſc.25
inuidere qui dicantur.4.Tuſc.27
inuidere cum accuſatiuo apud poetas. 2.Tuſc.35
inuidis referta ſunt omnia.Orat.78
inuiſior hoc quiſque eſt & ſuſpectior, quo callidior & verſutior.2.Offic.48
inuita Minerua,prouer,3.epiſt.1.4.item 12.25.1.& 1.Offic.156
inuitamenta.5.de.fin.29
inuite.ad Atticum,147.6
inuitatio.3.in Verrem,45
inuocatio deorum in exordio. pro Rabirio perduel.reo,3
Elocatio. 3. ad Heren. 116. & ad Atticum,23.2
iocandum quatenus.2.de Orat.132
ioca & ſeria,prouer.2.de fin.135
iocandi genus duplex.1.Offic.145
iocus Ciceronis de monedulæ furacitate.pro Flacco,59
iocus à grauitate quid differat.2. de Oratore,137
ioci captandi materies & præcepta.2.de Orat.132.& 133
iocus Oratoris non ſcurrilis,aut mimicus eſſe debet.ibidem 133
iocus Ciceronis de Pantheris.2.epi.10.4
ioci feſtiuiſſimi in Clodiã.pro Cælio,22
iocus,leuitatis comes.2.de fin.105
Iouẽ lapidem iurare,prouer. 7.epi. 12.4
Iouis imperatoris ſigna tria in orbe terrarum pulcherrima.6.in Ver.113
Ioues tres,eorũmque genealogia.3.de natura deo.72.73

iouis nomina ex officio.3.de fin.101
iouis ſtella, φαέθων. 2.de nat.deo.76. item ſom.Scipio.10
iouis hoſpitalis fidei imploratio.ad Q. fratrem,14.3
iouis Olympij ſimulachrum aureo amiculo exuit, & laneum induit Dionyſius.3.de nat.deo.119
iouis ſtella, proſpera & ſalutaris hominum generi.ſomnium Scipio.15
iouis ſacerdotiũ apud Syracuſanos ampliſſimum.4.in Verrem,87
iouis ſimulachrum.in Catilinam,64
ioue tonante,fulgurante comitia populi habere nephas erat.2.de diuinat.62. & in Vatinium,13
iouis Velſuri fanum. in Piſonem,67
¶ iphigeniæ immolatio. 1. Tuſc. 190. item 3.Offic.126
ἰσαδέλφοις. Topic.42
ἰσοψηφισματοποιός, Areopagitarum decretum.13.epiſt.1.16
ipſe dixit,Pythagoreorum vox.1. de natura deo.16
ipſi fontes ſitiunt,prou. ad Q.fra.17.17
¶ Ira penitus extingui nequit. ad Q. fratrem,1.55
iracundia cauenda,ibidem.
ira in pectore.1.Tuſc.34
ira,vlciſcendi libido eius qui videtur læſiſſe.4.Tuſ.32
ira in puniendo maxime cauenda.1.Officiorum,125
iram, Ennius bene dixit initium inſaniæ.4.Tuſc.79
ira dubitationem inſaniæ non habet. 4.Tuſc.124
iram eſſe fortitudinis cotem.4. Acad. 245.& 4.Tuſc.64
iræ moderari fortis eſſe,ibidem.
iracundia cõſilio inimica. pro Marcel.5
iracundiæ vehementius à literis & humanitate abhorrent.ad Q.frat.1.59
iracundia quid. 1.de Orat.111
iracundia & ira differunt.4.Tuſc.41
iracundiam vtiliter à natura datam dicunt Peripatetici.4.Tuſc.128
iracundus & iratus differunt.4.Tuſc.41
iracundiæ implacabiles, acerbæ, exorabiles,leues ſunt.ad Q.frat.1.59
iracundia,vitium leuis & infirmi animi. ad Q. frat.1.55 & 56.& ſequent
iracundos ſolos morboſos nominarunt Academici.4.Tuſc.85
iracũdiam qui cohibet, deo ſimillimus. pro Marcello,4
ira inſaniæ ſimilis.4.Tuſc.79
iram comprimere, ſapiẽtis & magni ingenij.ad Q.frat.1.59
iratos proprie de poteſtate exiſſe dicimus.4.Tuſc.127
irati propriũ eſt,cupere ei à quo læſus ſit quã maximũ dolorẽ inurere.3.Tuſc.33
iris quare Thaumantis filia dicitur.3.de nat.deo.67
ironia,Latine diſſimulatio.4.Acad.31
ironia Socrates vti ſolitus.Brutus,161
irpinus ager.contra Rullum,106
irraucuerit.1.de Orat.195
irreligio.2.ad Heren.67
irrepere.3.Offic.99
irriſio.1.Offic.192
¶ Iſocrates,eiúſque diſcipuli.2.de Orat.52
iſocrates,Timothei præceptor.3. de Oratore,77
iſocrates primus numeros orationi adiunxit.3.de Orat.95.& Brutus,16.item Orator,100
iſocrates orator. Brutus,24
iſocratis dictum de Theopõpi & Ephori ingenijs.3.de Orat.21
iſocratis myrothecion conſumpſit Cicero in ſcribendo.ad Attic.16.2
iſocrates Gorgiæ diſcipulus. Orator,101
iſocrates in numero oratorum an reponendus.Orator,149
iſocrati,quantum Socrates Platóque tribuant. Orator,24
iſocrati aduerſatus Ariſtoteles. Orat.99
iſocratis domus, tanquam eloquentiæ officina,ibidem.
iſocratis mors.de Senectute,12
iſocratis Rhetoris gloria commotus Ariſtoteles, prudentiam cum eloquentia coniunxit.1.Tuſc.11
iſocrates , quarto & nonageſimo anno Panathenaicum ſcripſit,& quinquennium poſtea vixit.de Senect.12
iſocratis & Ariſtotelis ob diuerſitatem ſtudiorum æmulatio.1.Offic.6
iſocratis ars Rhetorica non extat,ſed diſcipulorum.de Inuent.127
iſocrates Rhetorum fere omnium magiſter.2.de Orat.53
iſocratem primò artem dicendi negauiſſe.Brutus,23
iſocrates primus verborum & ſententiarum clauſulas inſtituit.3.de Orat.95
iſocrates primus dilatare verbis & numeris ſententias explere inſtituit. Orator,23
ἰσονομία,æqualitas.1.de nat.deo.71
iſſus,ciuitas vbi victus Dareus.2.epi.9.7
ὕστερον πρότερον,ad Atticum,11.1
¶ Italia plena Græcarũ artium. pro Archia poeta,3
iter ad deos compẽdioſum, hominibus dare ſalutem.pro Ligario,23
ithacam,patriã aſperrimam, Vlyſſes immortalitati antepoſuit.1.de Orat.96
ithyrei.in Antonium,108
¶ Iubæ regis filius nõ minus bene nummatus, quàm bene capillatus. contra Rullum,62
iubellij,ibidem 92
iucunditas.2.de fin.21.& ad Attic.197.13
iucundi acti labores, prouerbium. 2.de fin.167
iucundus,verbum Cicero in omne tempus perdidit.5.epiſt.15.1
iudaicum aurum.pro Flacco,52
iudæi & Syri ſeruituti nati. de prouincijs Conſul.8
iudæorũ religionem eleuat Cicero. pro Flacco,53.& ſequent.
iudex attentus & docilis faciendus.2.de Oratore,176
iudex quatenus inſeruiat amico.3. Officiorum,56
iudicandi ratio maiorum.4.Acad. 261
iudex eſſe bonus non poteſt, qui ſuſpitione non mouetur.7.in Ver.52
iudex homo ſapiens.pro Fonteio,13
iudex religioſus & ſapiens quomodo à ſtulto diſcernatur.pro Fonteio,11
iudicandum eſt prius quàm diligamus. de Amicitia,84
iudicare vehementiſſime.5.in Ver.129
iudicatum quid ſit apud Rhetores.2.ad Heren.52.item de Inuent.171
iudicatio quid.1.ad Heren.29. item de Inuent.27
iudicationes in coniecturalibus. 1. ad Heren.29
iudicatio & quæſtio in eadem coniecturali conſtitutione.1.de Inuent.28
iudicatu.ad Attic.241.17
iudicatus.in Antonium,14
iudicatõ,& eius partes.de Inuẽt. 64.242
iudicia priuata tria.pro Roſc. Comœ.9
iudiciaria lex Cæſaris.in Anton.14
iudiciaria lex.in Piſonem,94
iudiciaria lex Antonij.in Anton.248
iudiciale genus cauſæ.1. ad Heren. 2.& Topic.49.& Partit.53 & 54.
iudicialis conſtitutio, eiúſque partes.1. ad Heren. 24.item 1. de Inuent.19. & 2.177
iudices inferorum.1.Tuſ.15.& 156
iudicis rogandi mos.3.Offic.57
iudici ſapienti cogitanda.pro Cluen.128
iudices nummarios inſectatur Cicero. ad Atticum,11.10
iudices, quum ſententiam pronunciant addere ſolent,Siquid mei eſt iudicij.2. de fin.61
iudicia cur reperta.pro Cecinna,4
iudicia priuata ſummæ exiſtimationis ſunt hæc tria,fiduciæ, tutelæ, ſocietatis.pro Roſcio Comœdo,9
iudicium eſt pecuniæ certæ:arbitriũ incertæ.pro Roſcio Comœdo,5
iudicium auriũ ſimplex.pro Fonteio,12
iudicij finis eſt ius.Topic.49
iudicis ſapientia in quo conſiſtat. pro Fonteio,10
iudicis boni & ſapientis officium.6. in Verrem,29
iudicij quæſtio.1.ad Heren.29
iudicium aliud quàm arbitriũ. pro Roſcio Comœdo,5
iudicium poſteritatis verius.ad Q. fratrem,1.65
iudiciorum æquorum definitio. pro Cluentio,3
iudiciorum lex.3.de Legib.59
iudiciorum ratio duplex.2.Offic.69
iudicium & præiudicium. pro Murena,55
iudicium de dolo malo. pro Flacco,58. item 3.de nat.deo.106
iudicum nomina ad ærarium relata. in Antonium,174
iudicium quid, & in quo poſitum ſecundum philoſophorum opiniones.1. de fin.33
iudicium ex edicto dare.pro Flacco,68
iudicium temerarium.ad Brut.1.2
iudicium à lege differt.pro Fonteio,12
iudicium à iure dictum. Topic.49
iudicum officium in teſtibus audiendis. pro Fonteio,15
iudicum egeſtas & turpitudo Clodium abſoluit.ad Attic.11.10
iudicum corruptela, infamia Ciceronis tempore.1.in Verrem,3 & 22.item pro Cluentio.94
iudicum cõſeſſus turpiſſimus in Clodij cauſa.ad Attic.11.5 & 6
iugatæ virtutes.3.Tuſc.30
iugula.de Fato,16
iulia lex de donatione ciuitatis, pro

Cornelio Balbo,15
iulia lex repetundarum. in Piſonem,39
iulia lex. in Piſonem,71. item pro Rabirio Poſth.5. & in Antonium,14.151. & ad Attic.96.2. & 110. & 4.118.2
iulia lex de referendis rationibus. 2. epiſt.16.4
iulia lex de ſacerdotiis. ad Brutum,5.4
iulius Cæſar M. Albutium accuſat. 2. Offic.70
iunia lex. in Antonium,169
iunius, Auiani familiaris.7. epiſt.24.7
iunius & P. Claudius coſs. 2. de nat. deo.12
iunius coſ. ſibi mortē conſciuit, ibidem
iunius Brutus non ſine eloquentia tam præclara geſſiſſe videtur. Brutus,26
iunia, M. Marcelli vxor.15. epiſt.9.2
iunonis Soſpitæ templum Lu. Iulius ex Senatus ſentētia refecit.1. de diuinat.8
iunonis Soſpitæ templum Marſico bello à Senatu reſtitutū.1. de diuinat.160
iuno cur Moneta appellata ſit.1. de diuinat.164
iuno Lucina à parientibus inuocatur.2. de nat. deo.99
iuno à iuuando dicta.2. de nat. deo.96
iuno Crotoniatarum.2. de Inuent.121
iuno Sami colebatur.3. in Verrem,34
iuno ſoror & coniunx Iouis.2. de nat. deo.95
iunonis Melitenſis fanum.6. in Verrem,91
iunoni Soſpitæ coſſ. fiebant. pro Murena,81
iunonis puer. ad Q. frat.25.10
iunonis nomine aer conſecratur. 2. de nat. deo.95
iupiter Imperator.6. in Verrem,124
iupiter Latialis. pro Milone,65
iupiter ſtator. in Catilinam,7. item antequam iret in exilium,15
iupiter quare ſalutaris, hoſpitalis, & ſtator dicatur. pro Deiotaro,12. item 3. de fin.102
iupiter Capitolinus cur Optimus Maximus. pro domo ſua,111
iupiter, ſororis maritus. pro domo ſua,71
iupiter apud poetas in flagitio. 4. Tuſcul.13
iupiter barbatus.1. de nat. deo.112
iupiter pater diuûmque hominúmque & Optimus Maximus. 2. de nat. deo. 92. item 3.126
iupiter à Chryſippo AEther eſſe ſcribitur.1. de nat. deo.57
iupiter, id eſt iuuans pater. 2. de nat. deo.93
iupiter primus patre AEthere natus. 3. de nat. deo.72
iupiter ſecundus Cœli filius, Mineruæ pater, ibidem.
iupiter tertius Cretenſis Saturni filius. 3. de nat. deo.78
iupiter apud Homerum queritur quòd Sarpedonem filium contra fatum eripere nō poteſt. 2. de diuinat.37
iurabant antiqui tenentes aram. pro Lu. Flacco,70
iuratus. pro Cecinna,2
iurandi ratio maiorum.4. Acad.261
iurare Græcos ad aras. pro Cornelio Balbo,8
iura publica & monumēta rerum geſtarum oratori noſcenda.1. de Orat.100
iure quid factum quomodo defendatur. 2. de Oratore,59
iure agere cum plebe. pro Roſcio Amerino,48. item pro domo ſua,34
iuris ſciētia cum aliis tum oratori neceſſaria.1. de Oratore,84. & 96. item Orator,42. & 43
iuris ciuilis cognitio Scæuolæ viſa eſt facillima, eiúſque in cognoſcendo vtilitas & delectatio.1. de Oratore,83. item pro Cecinna,51
iureconſulti de iure reſpondent. pro Murena,8
iuris ciuilis vtilitas. pro Cecinna,52
iuris dicēdi modum fratri præſcribit Cicero. ad Q. frat.1.29
iuriſdictio. ad Atticum,108.2
iuris ignoratio litigioſa potius quàm ſcientia.1. de Legib.26
iuris ciuilis ſciētia militari inferior. pro Murena,20
iuris diſciplina vnde haurienda.1. de Legib.24
iuris formulæ à diuina & naturali ratione ducta.3. Offic.91
ius lege & conſuetudine continetur. 2. de Inuent.242
ius ciuile. Topic 4
ius diuinum & humanum. Partit.71
iuriſconſulti domus, totius ciuitatis oraculum.1. de Oratore,99
iuriſconſultum fieri triduo poſſe profitetur Cicero. pro Murena,25
iuriſperitus quis.1. de Oratore,106
iuriſprudentia antiquis quāto in pretio. 2. Offic.96
iuris dicendi ratio. ad Q. frat.1.29
iuris fundamentum.1. de Legib.63
iuſiurandum, eſt affirmatio religioſa.3. Offic.141
iuriſiurandi religio priſcis quanta. 3. Offic.151
iuris interpretes, imperitos iuris dicens, de hominibus non de iure ciuili detrahit. pro Cecinna,48
iuris nundinatio. contra Rullum,5
iuris partes, expoſitio & æquitas. Topic.48
iuriſperitorum interpunctiones. pro Murena,20
iuriſperitine, an militaris viri laus maior. pro Murena,19.20
iuriſperitis non obtemperādum dicens, leges ac iura labefactat. pro Murena,50
iuris pontificii commentaria. pro domo ſua,104
ius adoptionis. pro domo ſua,27
ius amitti non poteſt ſine incommodo ciuitatis. pro Murena,70
ius an à lege proficiſcatur.1. de Legib,24
ius an ex natura natum ſit. 1. de Leg.48
ius aptum non ex verbis pendet. pro Cecinna,38
ius augurum. pro domo ſua,31
ius ciuile, neque gratia inflecti, neque perfringi potentia, neq; adulterari pecunia poteſt. pro Cecinna,53
ius ciuile diligentiſſime in ciuitate retinendum. pro Murena,68
ius quod Iupiter ſanxit, & lex. in Antonium,311
ius hominum.5. Tuſcul.115
ius naturale.1. de Legibus,65
ius per ſe expetendum.1. de Legibus, 69
ius an regni gratia violandum. 3. Officiorum,110
ius gentium aliud, ciuile aliud.3. Officiorum,90
ius ciuile contemnens, vincula non modo iudiciorum, ſed etiam vtilitatis, vitǽque communis reuellit. pro Cecinna,51
iure ciuili ſublato, nemo ſcire poteſt quid ſuum, aut quid alienum ſit. pro Cecinna,52.53
ius ciuile ſine præceptore percipi nō poteſt.7. epiſt.20.4
ius, ciuiles leges populorum vocat Cicero.3. Offic.28
ius ciuitatis. pro Cornelio Balbo,18
ius gentium, id eſt naturæ ratio.3. Officiorum,28
ius in naturam ac legem diuiditur, hoc eſt in diuinum & humanum. Partit.72
ius legatorum. pro Milone,22
ius naturale quid ſit. de Inuent.169
ius pontificium duplex. de Aruſpic. reſponſ.10
ius Reipublicæ de ſacerdotibus. pro domo ſua,26
ius Catilinæ. pro Flacco,73
iuſtitia ſummi rectoris & dei numen.4. de fin.17
iuſtitiam niſi à ſapiente ſeruari non poſſe.5. de fin.117
iuſtitia quid.5. de fin.117. & 3. de natura deo.50. & Partit.41
iuſtitiæ fundamentum, fides & charitas. 1. Offic.35
iuſtitiæ partes.3. ad Heren.95
iuſtitiæ vis, & an per ſe expetenda ſit.1. de fin.77
iuſtitiæ proprium, comitas. 5. de fin.117
iuſtitia, eſt habitus animi communi vtilitate cōſeruata, ſuam cuique tribuens dignitatem. de Inuent.240
iuſtitia, eſt æquitas vnicuique ſuum tribuens.3. ad Heren.94
ex Iuſtitia bonos viros appellari.2. Officiorum,53
iuſtitia, regina omnium virtutum.3. Officiorum,35
iuſtitiæ munus.1. Offic.32
iuſtitiæ opinio reges fecit. 2. Officiorum,58
iuſtitiæ opinio ad omnes vitæ partes neceſſaria.2. Offic.55
iuſtitiæ & iniuſtitiæ duo genera. 1. Officiorum,35
iuſtitiæ partes ſunt non violare homines.1. Offic.145
iuſtitiæ officia potiora officiis. 1. Officiorum,216
iuſtitia anteponetur fortitudini.1. Officiorum,222
iuſtitiáne an temperantia potior, ibidem.
iuſtitia in ſocietate vitæ poſita eſt.1. de Legib.62
iuſtitia vti inter ſe latrones neceſſe eſt.2. Offic.55.56
iuſtitiæ ſeruandæ cauſa reges olim conſtituti ſunt.2. Offic.56
iuſtitiæ opinio quantam vim habet apud multitudinem, ibidem,57

iuſtitia, fundamentum perpetuę cõmendationis & famæ.2.Offic.106
iuſtitium.pro Plancio,51
iuſtos nos natura factos eſſe.1. de Legibus,48
iuſtum non eſſe quod non idem ſit decorum.2.Offic.224
iuſtus qui vere dicatur 2.Offic.53
iuuenes barbatuli.ad Atticum,9.6
iuueniliter.de Senectute,9
iuuentutis inſcitia ſenum prudentia regenda eſt.1.Offic.171
iuuentus ioui pocula miniſtrat.1.Tuſc.100.& 1.de nat.deo.154
iuxta ac ſi meus frater eſſet.poſt reditum in Senatu,18

H

Ἡγεμονικὸν,pricipatus in creaturis.2.de nat.deo.42
ἡδονὴ,voluptas Latine.2. de fin.11.& 19
ἡδονὴν, id eſt lætitiam, ad animũ & corpus referuot Stoici.3.de fin.55
ἤθη,mores Latine.deFato,1

Θ

ΘΕπτὰ.Paradox.5
Θεωρήματα, præcepta Latine. de Fato,17
θύμωσις, excandeſcentia Latine.4.Tuſcul.32

K

καταγραφὴ,deſcriptio. Topic.44
καθῆκον,officium Latine.3.de fin.31
κακία, vitium & vitioſitas potius quàm malitia interpretatur. 3.de fin.61.& 4.Tuſcul.52
κατάληψις, præceptio aut comprehenſio.4. Acad.35. item 61.& 259. & 3.de fin.27
καταληπτόν.1.Acad.57
κατόρθωμα,quid.3.de fin.39
κατόρθωμα, recte factum Latine. 3. de fin.69
κατόρθωμα,officium.1.Offic.14
κατόρθωσις, recta effectio Latine. 3.de fin.69
κατηγορήματα.4.Tuſc.33
κάστρον.1.Tuſcul.62
κόμματα & κῶλα,inciſa mẽbra.Ora.122
κόσμος, mundus.de vniuerſitate,45
χρήσιμος, frugi.3.Tuſcul.28
κρινόμενον,contentio, quæ ex ſtatu conficitur.Topic.51
χρόνος, Saturous, qui & idem κρόνος dicitur.2.de nat.deo.92
κύριαι δόξαι, breues & ſelectæ ſententiæ.2.de fin.;5.& 1.de nat.deo.117
κυκλός,circulus,orbis.2.de nat.deo.68

L

LAbare.in Antonium,210
labellum.2.de Legib.104
labes.1.de diuinat.158
labienus crucem in campo Martio defixit.pro Rabirio perd.reo,7
labienus Ciceronis ſentẽtia vir magnus. ad Atticum,132.8
in Labieno parum eſt dignitatis.ad Atticum,146 5
labienus aduentu ſuo Pompeio animos addidit.ad Atticum,132.7.& 135.2
labeo Segulius nequiſſimus.11.epiſt.21.4
labienus à Cæſare ad Pompeium defecit.ad Atticum,234.4
labor quid ſit, & quid à dolore differat.2.Tuſcul.61
laborare ea inuidia.pro Roſcio Ame.89
laborioſi qui appellantur.2. Tuſcul.59.& 60.item in Anton.294
labores contemnendo tolerabiles ſunt.2.Tuſcul.105
labores eoſdem nõ eſſe æque graues imperatori & militi Xenophon Socraticus dicebat,ibidem.
labris trementibus.in Piſonem,64
lacedæmoniis Leuctricæ cladis calamitas multis ſignis denunciata.1. de diuinat.128
lacedæmonij parſimonia delectati. 5. Tuſcul.138
lacedæmonij quotidianis epulis in robore accumbunt.pro Murena,68
lacedæmonij duce Cleombroto temere cũ Epaminonda cõfligente victi ſunt.1.Offic.118
lacedæmones.pro Flacco,49
lacedæmonij cuiuſdã in morte contemnenda fortitudo.1.Tuſc.160
lacedæmonij in Thermopylis facinus, ibidem.
lacedæmonij præclarum dictum ad Perſen.1.Tuſc.162
lacedæmonij fortes, dum Lycurgi leges vigebant,ibidem.
lacedæmonij Lyſandrum Ephorum expulerunt,Agin regem occiderũt, propter iniuſtas agrorum diuiſiones.2.Offic.117
lacedæmoniorum ad Philippum reſponſum.5.Tuſcul.60
lacedæmoniorum victus in Phiditijs.5.Tuſcul.138
lacedæmoniorũ terræmotus prædictus.1.de diuinat.182
lacedæmones commendat Cicero. 13.epiſt.29.10
lacedæmone ſenectutis domicilium. de Senectute,58
lacedæmonij regibus ſuis augurem aſſeſſorem dederunt.1.de diuinat.156
lacedæmonij ob ſuperbiam à ſocijs deſerti,à Thebanis oppreſſi ſunt.2.Offic.36
lacedæmoniorũ clades duce Callicratide ab Athenienſibus accepta.1.Offic.118
lacedæmoniorum vrbs terræmotu corruit,ſicut prædixerat Anaximander.1.de diuinat.183
lacedæmoniorum laus.pro Flacco,49
lacedæmoniorum Reſpublica propter agrorum diuiſiones euerſa.2.Offic.117
lacerat lacertum Largij mordax Memmius.2.de Oratore,133
lacerna.in Antonium,83
lacenæ cuiuſdam virile dictum.1. Tuſcul.162
lacenarum virginum exercitatio.2.Tuſcul.61
lachetes prætor.1.de diuinat.200
in Laciadas Cimõ hoſpitalis.2.Offic.94
lachrymula.pro Plancio,62
lachrymam citiſſime areſcere.1. de Inuent.121.& Partit.31
lacrymæ ſine aſpiratione.Orat.91
laconis cuiuſdam dictum memorabile.5.Tuſcul.57
laconicum.ad Atticum,79.4
lacunoſum.2.de nat.deo.67
lacydes,Arceſilæ diſcipulus,Euãdri præceptor.4.Acad.33
lacteus orbis,Græce Galacia. Somnium Scipionis,13
laertes.de Senectute,50
lælia, Craſſi ſocrus.3.de Orat.25
lælij ruſticatio cum Scipione.2. de Oratore,13
læliæ filiæ ſermo elegans.Brut.111
lælij vox qualis.3.de Oratore,26
lælius decimus.2.de Oratore,15
lælius Diogenis & Panætij auditor, & cur potiſſimum ſapiens.2.de fin.41
lælius augur & Fannij ſocer. de Amicitia,5
lælij oratio auguſtiſſima de religione. Brotus,41
læliꝰ antiquitatis magis ſtudioſus quàm Scipio,ibidem.
lælij mens in ſcriptis ſpirat, Galbæ vis illa dicendi extincta eſt,ibidem.
lælius ſapiens eſt habitus. de Amicitia,4.item 2.Offic.57
lælij & Scipioois quanta fuerit amicitia. de Amicitia,15
lælius cur potiſſimum ſapiens dictus.2.de fin.41
lælij aurea oratio de cultu Deorum.3.de nat.deo.57
lælius Diogenem Stoicum adoleſcens poſt Panætium audiuit.2.de fin.41
lætari nõ decet,ſed gaudere.4.Tuſc.108
lætæ ſegetes.Orator,45
lætitia eſt tantum in animo.2.de fin.21
lætitia,ἡδονὴ Græce, vna ex quatuor animi perturbationibus.3.de fin.55
lætitia, opinio recens boni præſentis. 3. Tuſcul.41.& 4.19.& 26
lætabile.4.Tuſcul.57.& 5.62
lactoria lex.3.de nat.deo.107
lagunculæ matronarum.ad Attic.112.6
lamentatio, ægritudo cum eiulatu. 4. Tuſcul.29
lamẽtationes in funebribus legibus prohibitæ.2.de Legib.96
lamia deformis à Craſſo deriſus.2. de Oratore,146
lamia Segeſtana Verri per trienniũ ſtragulam veſtem confecit.6. in Ver.52
lampſacum, Helleſponti oppidum.3. in Verrem,42
lanigerum.1.de diuinat.79
laniſta.in Piſonem,21
lanuinus.ad Atticum,185.7
laodiceæ Cicero biduum commoratus. 3.epiſt.8.16.item ad Atticum,108.2
laodicea, vrbs Syriæ maritima. 12. epiſtolarum,14.10
laodiceam quando venerit Cicero. ad Attic.110.8.& 103
laodiceæ quàm optatus fuerit aduentus Ciceronis.ad Attic.103
lapicidinæ.1.de diuinat.47
lapidibus fugati ſerui Verris. 6.in Verrem,85
lapidatio. 6.in Ver.85. item pro Sylla,11
lapidem è ſepulchro pro deo venerari. pro Plancio,77
de Lapide empti.in Piſonem,27
lapſio 4.Tuſcul.43
lapſis paucis diebus.in Anton.274
laqueo verbi capi.pro Cecinna,60
lar familiaris.5.in Verrem,106
lares,δαίμονες Græce.de vniuerſitate,48
largitiones vitandæ multis de cauſis.2. Officiorum,75

largitio fundnm non habet.2.Offic.79
largus, A. Cecinnæ ſtudioſus.6. epiſt.8.1
larẽtiæ qui honores tributi.ad Bru.15.11
lartes Tolumnius rex Veientũ Legatos Roma. occidit,& quos.in Anton. 258
lartidi⁹ german⁹ φυγὰς τις.ad Att.121.13
laſſitudo nulla officium & fidem impedire debet. 12.epiſt.25.13
laterian fundi ſitus.ad Q.frat.17.8
latebra.2.de diuinat.67
laterenſis familia.pro Plancio,12
laterenſis quare Tribunatum pleb. petere deſtiterit.ad Atticum,33.4
latet mihi.in Catilinam,11
laterenſis ſibi manus inferre conatus. 10.epiſt.23.7
laterenſis vir ſanctiſſimus, ſed ſimplex. 10.epiſt.21.4
laterium,villa.ad Atticum,192.1
laternarius.in Piſonem,15
latialis Iuppiter.pro Milone,65
latiar.ad Q.fratrem,8.4
latibulum.ad Atticum,240.3
latina & emendata locutio oratori fundamentum.Brutus,139
latina lingua quàm Græca locupletior. 1.de fin.15.& 3.7
latine ſcire non tam præclarũ quàm turpe neſcire.Brut.72.itẽ pro Cecinna,41
latine loquẽdi prima maturitas qua ætate extitit.Brutus,83
latine loqui.pro Cecinna,41
latine loqui nó accuſatorie.6.in Verr.12
latinienſis ager.de Aruſpic. reſpóſ.18.57
latini in multis Græcis excellentiores.1. Tuſcul.3
latini poetica & philoſophia Græcis multū inferiores,ibidem.
latini libri de philoſophia ante Ciceronem inculti.1.Tuſcul.9
latinorum verſuum fructus non minor quàm Græcorũ pro Archia poeta,17
latini qui fiebant.pro domo ſua,61
latine philoſophiã tradere multis diſplicebat.1.de fin.3
latina legenda,ibidem.
latinus Atticiſſimus.ad Atticum,86.2
latinitas.4.ad Heren.159
latinus,mons Cariæ.1.Tuſcul.146
latonæ grauidæ in Delum fuga & partus 3.in Verrem,32
latores.ad Atticum,14.4
latrare oratores quoſdam.Brutus,29
latronum viuendi ratio. in Antonium, 74.item 2.Offic.56
latrocinium à bello differt.in Catilin.19
latronum ritus tãtum habere, quantum quis rapere poteſt.in Antonium,74
latrũculi Maſtrucati.de prouin.Cóſu.12
laudabiliora omnia quæ ſine vẽditatione & ſine populo teſte fiũt 2.Tuſ.107
laudandi & vituperandi præcepta. 4.ad Heren.156
laudatorum eſt laudare. de Aruſpic. reſponſ.47
laudes liberatorum patriæ.in Catilin.89
laudis veræ guſtum mali nnn habent.in Antonium,120
laus & charitas vitæ,duo præſidia firmiſſima.1.de fin.55
laudandi vituperandíque modi & loci. 2.de Inuent. 252. item Partit.37. & 2. de Oratore,185
laudari à laudato viro.5.epi.28.& 15.6.1
laudari cum exceptione.ad Q.frat.55
laudatio Verris.7.in Verrem,3
laudatiuum genus cauſæ. Topic.48.& Partit.37
laudatores decem dare. 7.in Verrem,46
laus ab illaudatis turpis.in Vatinium,32
laudis ſtudio omnes trahimur.pro Cælio,35
laus à laudabili.3.ad Heren.97.101
laus virtutis merces.pro Archia poeta,21
laus nulla, ibi eſſe integrum, vbi nullus poſſit, aut conetur corrumpere. 2. in Verrem,29
lauernium vſque Pomptius Ciceronem conſequutus.ad Atticum,128.3
laurea viriditatem non amittit. de prouincijs Conſul.23
laureolam in muſtaceo quærere.ad Atticum,108.6
laurus Ciceronis odioſa.2.epiſt.15.4
lautumiæ cuſtodiæ Syracuſanorum.7.in Verrem,55.116
lautumiæ, carcer Dionyſij Syracuſanorum.7.in Verrem,111
lautus.pro Deiotaro,13
laxitate & dignitate ſuperare.pro domo ſua,89
¶ Lectuli punicani.pro Murena,69
legationes liberæ habere definitum tempus.ad Atticum,326.6
legat grandem pecuniam à filio. pro Cluentio,25
legatorum iura violata.3 in Verrem,60
legati qui ad Annibalem miſſi pro Sagunto.in Antonium,183
legataria prouincia.ad Attic.315.7
legata.ad Atticum,317.4
legati nomen ſanctũ & inuiolabile eſſe. 3.in Verrem,57
legati Allobrogum à prætoribus intercæpti.in Catilinam,50
legati officium in laudando atque repetendo conſiſtit.4.in Verrem,9
legatio pacificatoria.in Anton.320
legationẽ ſine mãdatis Senatus annuam reddidit Cicero.2.de Legib.26
legebantur in decem imperatorum neceſſarij.ad Attic.264.3
legatorum Ro. cæſorum honos.in Antonium,159
legatorum poteſtas.in Anton.339
legati Athenienſes tres.2.de Orat.85
legatio libera.ad Atticum,326.6
legatorum Romanorum à Larte occiſorum nomina.in Antonium,258
lege agere.4.in Verrem,26
lege ius eſt.de Inuent.242
lege Cornelia agri publicati.cõtra Rullum,108
leges cum duæ ſint contrariæ, quid faciendum.2.ad Heren.47
leges ad quid conditæ 2.de Legib.17
leges Ro.antiquæ.2.de Leg.29.& ſequ.
leges ſacratæ.pro domo ſua,34
legis abrogandæ formula.ad Attic.65.4
legis vis quanta.3.de Legib.67
lege grauius nihil eſt in publicis actis. in Antonium,106
lege Iulia quid in prouincia dari ſolitũ. ad Atticum,104.3
legem de Collegis protulit Cicero. ad Attic.55.7.& ad Brut.5.4
legem mutum magiſtratũ eſſe dixerunt. 3.de Legibus,3
leges Atiniæ, Furiæ, Fuſſiæ de iure ciuili, non de rebus capitalibus erant. 3. in Verrem,76
leges annales.3.de Legib.11
leges Cæcilia & Didia.pro domo ſua,42
leges Helia & Fuſia.poſt reditũ in ſena.9 item pro Seſtio,17.in Vatinium,14.de prouinc. Conſul.36.& in Piſonem,6
leges inopia bonorum & iuſtorum virorum inuentæ.2.Offic.58
leges irritæ quando de cœlo ſeruantur. in Vatinium,12
leges Iuliæ contra auſpicia.de Aruſpicũ reſponſ.44
leges Marci Druſi contra legem Cæciliam & Didiam.pro domo ſua,33
leges mortuæ.7.in Verrem,36
leges tabellariæ quatuor.3.de Legib.52
legi Agrariæ Senatus aduerſabatur. ad Atticum,14.4
legi Agrariæ reſiſtendum putat Cicero. ad Atticum,16.11
legis Ambitus lator Cicero. pro Murena,2.Item in Vatinium,28
legio ab eligendo dicta.de re militari,1
legio decẽ cohortibus cõſtat, hoc eſt ſex milibus c x x x.de re militari,4
legio Martia ab Antonio conciſa. 10.epiſt.33.10
legio Martia.in Antonium,155.180
legionum Romanarum alacritas.1. Tuſcul.162
legioni Martiæ præfectus Ser.Galba.10. epiſt.30.1
legio quarta.in Antonium,156.180
legio ſecunda.in Antonium,202
legio vigeſimaoctaua.10.epiſt.32.10
legio trigeſima pugnaciſſima,ibidem.
legum æra liquefacta.in Catilinam,63
leguleius.1.de Oratore,121
legum fons & origo vnde petenda.1. de Legib.24
legũ omnes ſerui ſumus vt poſſimus eſſe liberi.pro Cluentio,116
legum Ro.præſtantiſſimæ.1.de Orat.96
legum ſumma quædam ac capita.2.de Legibus,19.30
lelius aduſtus.ad Attic.108.12
λήμματα, ſumptiones Latine.2. de diuinat.162
lemniũ ſaxum philoctetco clamore funeſtare.2.de fin.149
lemni ſacra.1.de nat.deo.63
lemniſcata.pro Roſcio Amerino,60
lente.2 de Oratore,102
lentiſcus vnà ter floret.1.de diuinat.26
lentitudo.ad Q.frat.1.58
lentitudinis nomen vitioſum.4. Tuſcul.65
lento Ceſennius ſeptemuir. in Antonium,334
lentuli in Ciceronem exulem officia. ad Atticum,63.2
lentuli & Metellæ diuortium. ad Atticum,265.2
lentuli c o s. & Caninij Tribu. pleb.altercatio.1.epiſt.1.13
lentuli Suræ repulſa.8.epiſt.4.1
lentuli in Remp.merita,ibidem.
lentulitas.3.epiſt.7.13
lentuli literæ ad Catilinam. in Catil.57
lentulus & Gellius c o s s.pro Cornelio Balbo,25
lentuli auus.in Catilinam,85

lentuli furor. de Aruſpic. reſponſ. 33
lentuli mortem grauiter deflet Cicero. ad Atticum, 76.1.4
lẽtulo ambiẽti frater obſtat. 4. in Ver. 52
lentulum Attico reconeſſiare ſtudet Cicero. ad Atticum, 90.2
lentulus, tertius Cornelius. in Catilin. 54
lentulus accuſator frigidus & infans. ad Q. fratrem, 18.7
lentulus & Pompeius de reducendo rege contendebant. ad Q. frat. 7.4 & 5
lentulus Clodiæ filius Legatus in Galliam. ad Atticum, 14.3
lẽtulus & Philipp⁹ c o ſ ſ. ad Att. 110.13
lentulus c o ſ. à Cæſare inuitatur, vt ſe ſequatur. ad Atticum, 153.6
lentulus, Marcellus c o ſ ſ. ad Atti. 323.1
lentulus Appij Pulchri gener. 3. epi. 8.19
lentulus Flaminia filius. ad Attic. 39.3
lẽtulus Dolabellæ ſodalis, Antoniſſque ſanguine coniunctus. 12. epiſt. 14.19
lentulus Catonem à legibus remouit. ad Q. fratrem, 10.6
lentulus Conſul bonus. ad Q. frat. 10.4
lentulus Ciceronis amiciſſimus. ad Atticum, 66.4
lentulus Deorum beneficio ex incẽdijs Reipub. ereptus. ad Attic. 76.2
lentulus Prætor Tuſculanum proſcripſit. ad Atticum, 112.3
lentulus Conſul beneficio Cæſaris ſeruatus. ad Atticum, 183.3
lẽtulus Puteolis ἀδημονῶν. ad Att. 185.7
lentulus primus leges Antonianas fregit. 12. epiſt. 14.19
leo ſtella. 2. de nat. deo. 159
leocorion templum. 3. de nat deo. 68
leon Phliaſiorum princeps. 5. Tuſc. 12
leonaticum templum. 3. de nat. deo. 68
leonidæ Lacedæmonij mors. 2. de fin. 153
leonidæ Lacedæmonij præclarum dictum. 1. Tuſcul. 161
leonidæ epiſtola ad Ciceronem de filio. ad Atticum, 314.2
leonides Ciceronis filij familiaris. 16. epiſt. 21.12
leõtini, Verris ſtatuam in Gymnaſio poſitam deiecerunt. 4. in Verrem, 115
leõtinus ager apud Siculos, caput eſt rei frumentariæ. 5. in Verrem, 38
leontini à Verre ſpoliati. 5. in Ver. 90
leontium meretricula in Theophraſtũ ſcripſit. 1. de nat. deo. 128
lepidi cũ Planco inimicitiæ. 10. epi. 15.1
lepidi ſcelus & incõſtantia. ad Brut. 12.2
lepidi liberorum Brutus auunculus. ibidem, 3
lepidi liberti vnà cum patre damnati. ad Brutum, 15.17
lepidi Fuluiíque inimicitiæ. de prouinc. Conſul. 17
lepido ſtatua erecta, ſtatímque euerſa. ad Brutum, 15.17
lepidus & Tullius c o ſ. 2. in Catilin. 10
lepidus, L. Tullius c o ſ ſ. pro Sylla, 7
lepidus Antonio ſe cõiunxit. 10. epi. 23.4
lepidus homo vẽtoſiſſimus. 11. epiſt. 9.1
lepidus hoſtis à Senatu iudicatus. 12. epiſt. 10.1
lepidus in liberos crudelis. ad Brut. 12.2
lepidi inconſtantia & perfidia. 12. epi. 8.2
lepidi literæ ad Senatum rigidæ. 10. epiſt. 16.1
lepidus maiori odio ciuitati quàm Antonius. 12. epiſt. 10.4
lepidus coactus Antonium ſuſcepit. 10. epiſt. 33.10
lepreon Arcadiæ oppidum. ad Att. 113.5
lepta Ciceroni familiariſſim⁹. 9. epi. 13.1
lepta præfectus fabrũm. 3. epiſt. 7.7
lepta Ciceronis præfectus. 5. epi. 20.10
lepus ſtella. 2. de nat. deo. 167. item in Arato, 18
leſbiaci libri Dicæarchi. 1. Tuſc. 120
leſſum quid, 2. de Legib. 93
letilius Siculus tabellarius Verris. 4. in Verrem, 45
leuamen. ad Atticum, 241.6
leuamentum. 5. de fin. 95
leuatio. 2. Tuſcul. 97
leucippus pleno & inani omnia conſtare ait. 4. Acad. 211
leucothea, quæ Ino & Matuta. 1. Tuſc. 44.45. & 3. de nat deo. 65. item 4. Acad. 189
leucopetra promontorium. in Anton. 5
leuctricæ pugnæ memoria nũquam interitura 1. Tuſcul. 176
leuctricæ calamitatis præſagia. 1. de diuinat. 127
leue argumentũ, vitium. 1 de Inuent. 103
leui bracchio, prouerb. ad Attic, 85.8
leuiculus. 5. Tuſcul. 145
lex. 2. ad Heren. 52
lex quid. in Antonium, 106. 311
lex æterna, eſt ratio mènſque ſapiẽtis ad iubendum deterrendúmque idonea. 2. de Legib 14
lex Agraria Rulli quo nomine à cæteris differat. contra Rullum, 70
lex à iudicio differt. pro P. Sylla, 47
lex à legendo dicta. 1. de Legib. 49
lex apud Rhodios, vt ſiqua roſtrata nauis in portu deprehẽſa ſit, publicetur. 2. de Inuent. 194
lex, eſt ratio ſũma inſita in natura, quæ iubet ea que faciende ſunt, prohibétque contraria. 1. de Legib. 49
lex Q. Catuli de vi. pro Cælio, 56
lex Apuleia. 2. de Oratore, 59. & 2. de Inuent. 231. Manilia. Brutus, 65. & 66. Menia. Brutus, 72, Repetundarum L. Piſonis. Brut. 54. Sempronia frumentaria. Brutus, 118. Tabellaria. Brutus, 49. & 118. De tempeſtate. 2. de Inuent. 235. Teſtamentorum. 2. de Inuent. 232. & 233. Thoria. 2. de Oratore, 156
lex ambitus Ciceronis. pro Murena, 4. Annalis. in Antonium, 198 De Alea. in Antonium, 70. Apuleia. pro Cornelio Balbo, 38. Aurelia. in Antonium, 14. Cæcilia. in Antonium, 168. Calphurnia. pro Murena, 44. Caſſia. 7. in Verrem, 42. Cenſoria. pro Seſtio, 46. Centuriata. contra Rullum, 39. Cornelia. 3. in Verrem, 86. & pro Cluentio, 42. & 125. contra Rullum, 104. pro Cornelio Balbo, 25. in Piſonem, 39. & pro Rabirio Poſth. 6. Curiata. contra Rullum, 39. Didia. in Antonium, 168. Domitia. cõtra Rullum, 32. Ebutia. contra Rullum, 34. Fabia. pro Rabirio reo, 5. Frumentaria. 4. in Verrem, 22. Fuſia. in Vatinium, 28. Gabinia. pro lege Manilia, 36. Helia. in Vatinium, 28. & de prouincijs Conſular. 38. Hieronica. 4. in Verrem, 22. Iudiciaria. in Piſonem, 94. & in Antoniũ, 14. Iulia. in Vatinium, 25. Sẽpronia. in Catilinam, 82
lex Acilia ſeueriſſima de pecunijs repetundis. 2. in Verrem, 31
lex AElia. ad Atticum, 24.3. Acilia de comperendinatione. 3. in Verrem, 17
lex Cæſaris. in Piſonem, 29. C. Gracchi de capite ciuiũ Romanorum non iudicando. pro Rabirio reo, 7. Clodij de iniurijs publicis. pro domo ſua, 35. Coniuratorum Catilinæ. in Catilinam, 69. Curiata. contra Rullum, 38. item pro domo ſua, 31. & de Aruſpic. reſponſ. 45. De Cyprio rege. pro domo ſua, 42. De donãda ciuitate. pro Cornelio Balbo, 14. De pecunijs repetundis amicorum ſociorúmque Populi Romani cauſa lata eſt. 1. in Verr. 9 & 36. De publicanis. pro Plancio, 29. De vi in Reipub. oppugnatores. de Aruſpicum reſponſ. 13. Iunia. in Antonium, 169. Licinia. contra Rullum, 34. & pro Cornelio Balbo, 77. Maieſtatis. in Piſonem, 39. Manilia. pro lege Manilia, 48. Memmia. pro Roſcio Amerino, 32. Mutia. pro Cornelio Balbo, 37. Papia. pro Archia poeta, 7. & pro Cornelio Balbo, 42. Papyria. pro domo ſua, 98. Plotia pro Milone, 27. Pompeia. in Antonium, 14. Portia. 7. in Verrem, 127. item pro Rabirio reo, 8. De prouincijs. in Antonium, 14.18. Repetundarum. 1. in Verr. 9. item 2.26. Memmia. pro Roſc. Amer. 33. Roſcia. in Anton. 61 Rupilia. 4. in Ver. 21. Scatinia. in Anton. 134. Sempronia. 7. in Ver. 127. item cõtra Rull. 42. & de prouinc. Conſul. 2. Seruilia. pro Rabirio Poſth. 6. Sullani & Carbonis. pro Archia poeta, 5. Terentia. 5. in Verrem, 159. item 7.42. Teſtamentaria. pro Corn. Balbo, 4. Tribunitia. cõtra Rullum, 46. Tributaria. cõtra Rullum, 39 Valeria. cõtra Rul. 104. item in Antonium, 134
lex x I I tabularum de furtis. pro Milone, 6. Fabia de ſeruis alienis retentis. pro Rabirio reo, 5. Fabia. pro Murena, 65. Furia de teſtamẽtis. pro Corn. Balbo, 15. Glaucia de cõperendinatione. 3. in Ver. 17. Hieronica de decumis. 5. in Verr. 12. Lucij Flacci de Sylla. cõtra Rul. 104. Naturæ. pro Seſtio, 78. Nũmaria de moneta ne quis priuatã pecuniam faceret. 3. in Ver. 76 Vetus Tribunitia, de non cõſecranda æde, terra, & ara. pro domo ſua, 97
lex Voconia ne quis cẽſus hæredem relinqueret filium. 3. in Ver. 76
lex Voconia de mulierũ hæreditatibus. pro Corn. Balbo, 15
lex Agraria Flauij. ad Attic. 13.8. Agraria Cæſaris. 13. epiſt. 4.4. Cincia. ad Attic. 15.8. De collegijs. ad Atti. 55.6 Gabinia. ad Att. 110.14. Iulia. ad Atticum, 97.1. item 110.3. & 118.2. Pompeia. ad Atticum. 195.10
lex Solonis. ad Atticum, 192.3
lex quæ conſulibus cognitionem dedit. ad Atticum, 343.2. & ſequent.
lex alimẽtaria. 7. epiſt. 6.7. Aurelia. ad Q. frat. 3.12. Cornelia. 1. epiſt. 9. 106.

item 3.6.7.& 16.ibidem 3.10.19. Curiata.1. epiſt.9.106. Domitia.ad Brutum,5.3. Gabinia ad Q.fratrem,15.3. Iulia.ad Brut.15.4. Plotia.8.epiſt.8.1. Pupia.1. epiſt.4.3.itẽ ad Q.frat 15.2. Scantinia. 8.epiſt.12.7. Sumptuaria.7.epiſt.27.4. Viaria.8. epi.6.10. item 7.6.5
lea Aquilia.3.Offic.81. lex Carbonis.3. de Legib.51. Cintia. de Senectute,9. De circunſcriptione adoleſcentum.3. Offic.80
lex Craſſi & Scæuolæ e o s a.3.Offic.61
lex de Sacerdotijs C. Licinij Craſſi.de Amicitia,79. Caſſia de populi iudicio. 3.de Legib.51. Conuiualis, Aut bibat aut abeat.5.Tuſc.166
lex iuſtiſſima à natura lata. 1.de Legib. 60.61. lex Naturæ, omnium gẽtium conſenſus.1.Tuſcul.48
lex recti præceptio,prauique depulſio.2. de nat.deo.112. De dolo malo.3.Offic.78. Gabinia.3. de Legib.51. Latrooum,&c.2.Offic.56. Laetoria.3.de nat. deo.107. De legibus iubendis, vetandiſque.3. de Legib.51. De magiſtratibus mandandis,ibidem. Naturæ.1. Tuſcul.45. Repetundarum. 2.Offic.111. De ſacerdotijs.de Amicitia,79. Sempronia 3. Tuſc.84. Sepulchrorum.2.de Legib.97. Suffragiorum.3. de Legib.50.51. Tabellaria.3. de Legib. 50. De tutela.3.Offic.82. Varia.2. Tuſcul. 96. Voconia.de Senectute,13
¶ Libera & eiꝰ ſacra.7.in Ver.29.& 6.94
libera quæ Proſerpina,eiúſque raptus, ibidem.
Liber. Topic.6
liber qui de libera matre natus.2.de natura deo.89
liber & libera,ibidem.
libella.4.in Verrem,17
libri Ciceronis de gloria,procemium nouum.ad Attic.333.22
liberi libertorum.3.in Verrem,53
liberalem eſſe oportet,ſed pro facultate. 1.Offic.68
libere dicta.pro Plancio,26
libri augurales.3.epiſt.11.13
libri de Republica ſcripti ſunt Cicerone adhuc Rempublicã adminiſtrante.2.de diuinat.4
libri ſex Ciceronis de Republica.ad Atticum,276.3
libri de Repub. mores, inſtitutáque diſciplinæ ciuitatis Romanæ continentes.4. Tuſcul.3
libri Ciceronis tres, verſibus conſcripti. 1.epiſt.9.94.item ad Attic.18.3
libri nouem Ciceronis de optimo ſtatu ciuitatis.ad Q.fratrem.21.2
libri Academicarum quæſt.ad Att.276 2
libri oratorij Ciceronis.1.epiſt 9.94
liber Semele natus.1. Tuſc.44. & 2. de nat.deo.89
liberæ legationes definitum tempus habent lege Iulia.ad Attic.326.6
liberis dare operam re honeſtum,nomine obſcœnum.1.Offic.179
liberis operam dare honeſtũ. 9.epi.22.7
liberi,parentũ ſcelera luũt.ad Brut.15.16
liberales qui.2.Offic.81
liberalitas maxime ſecundum naturam. 1.Offic. 65. optima amorum conciliatrix.2.Offic.44. & ſequent.
liberalitas priuata in quos & quatenus exercenda.1.Offic.95
liberalitatis genus duplex.2.Offic.74
liberis nihil cuiquam in vita dulcius. ad Quirites poſt reditum,1
liberorum charitas parentes Reip. amiciores reddit.ad Brutum,13.1
liberũm pro liberorum.Orator,87
liber Ciceronis de cõſolatione ſeu luctu minuendo.ad Attic.241.2.& 20. item 1.Tuſcul.130
liber de cõſolatione in medio dolore & mœrore conſcriptus.4.Tuſc.102
liber Bruti de virtute.1.de fin.13
liber Ciceronis de officijs. ad Atti.327.6
libri Ciceronis de gloria duo.2.Offic.43
liber Ciceronis de Repub.opus ſpiſſum & operoſum.ad Q.frat.15.6
liber qui Hortẽſius inſcribitur.2.Tuſc.5
liber Cõſulatus Ciceronis Græcos à ſcribendo deterruit.ad Attic.15.7. de ſuo Conſulatu.ad Attic.14.13
liber de optimo genere dicendi in gratiam Bruti ſcriptus.12.epiſt.17.1. item ad Atticum,319.3
lib. Demetrij Magnetis περὶ ὁμονοίας. ad Atticum,155.8
liber Epicuri in quo omnis diſciplina eius continetur.3.Tuſcul.72
liber Epicuri refertꝰ voluptatibus, ibid.
liber Epicuri de Regula & Iudicio.1. de nat.deo.62
lib.Epicuri de ſãctitate.1.de nat.deo.157
liber Theophraſti de diuitijs.2.Offic.81
libri Ciceronis de tẽporibus.1.epiſt.97
libri veteres,amici Ciceronis. 9.epiſt.1.2
libri ſeptem originum à Catone conſcripti.de Senectute,34
librorum philoſophicorũ M. Ciceronis ordo.2.de diuinat.2.3
librorum de Rep. Ciceronis interlocutores.ad Attic.85.3
librorum quinque de Finibus interlocutores.ad Attic.276.4.& 5
librorum Ciceronis de oratore interlocutores ibidem,4.5
libros de Rep.Ciceronis deuorauit Atticus.ad Atticum,123.3
libertas quid.Paradox.42
libertas vnicè defendẽda.ad Bru.16.7.12
libertas in quo poſita.pro Rabir.reo,10
libertas propria Populi Ro.in Anto.217
libertas patriæ, vitæ amici anteponenda.11.epiſt.27.16
libertate abuti.11.epiſt.12.4
libertate nihil popularius.cõtra Rul.24
libertate nihil dulcius.10.epiſt.31.7
libertatis ſignum.pro domo ſua,101
libertas non ſolum ab hominibus, ſed etiam à beſtijs expetitur.cõtra Rul.24
libertatem inuitus amittere poteſt nemo pro domo ſua,61
libertas ciuium Romanorum etiam in pœna & morte.pro Rabirio reo,10
libertatis recuperatio præclara. in Antonium,283
libido, quæ cupiditas vel cupido quid ſit.3. Tuſc.29.item 4.19.& 33
libidini quæ ſint ſubiecta.4. Tuſc.26
libido puniendi eius qui videatur læſiſſe iniuria,ira dicitur.4. Tuſc.32
libido,opinio venturi boni.4.Tuſc.24
Libo orator.Brutus,46
libraria taberna.in Antonium,44
librarius.pro Milone,25
librarij.contra Rullum,28
librarioli. pro Cornelio Balbo, 10. Item ad Atticum,73.2
licentia,figura.4.ad Heren.204
licentior.3.de Orat.93
liceri.5.in Verrem,81
licet eſſe ocioſis.pro Cælio,1
licet omne quod oportet. pro Cornelio Balbo,5
licere id,quod cuique conceditur. 5.Tuſcul.78
licet conſulere.pro Murena,25
liciniæ neptes eloquentes.Brut.111
liciniam virginem defendit Sulpitius. Brutus,82
liciniæ, L.Craſſi filiæ ſermo cultiſſimus. Brutus,111
licinia Veſtalis virgo.pro domo ſua, 105
licinia lex.contra Rullum,54. item pro Cornelio Balbo,37.& 10 Antoo.168
licinij iudicium de Attilio.1.de fio 7
licinius Lenticula de alea condemnatus reſtituitur in Anton.69
licinius plagiarius.ad Q.frat.2.10
licinius ſeruus AEſopi fugitiuus.ad Q. fratrem,2.22
licinius Caluus orator eximius.Brut.153
licinius Caluus nimius Atticiſmi affectator.Brutus,156
licinius Gracchi cliens 3.de Orat.124
licinia atria,& fauces macelli. pro Quintio,13
licinij vxoris laus.1.de fin.7
liciti ſunt.5.in Verrem,65
licomedes.de Amicitia,64
lictores & ſtatores.2.epiſt.18.4
lictores quales ſint.ad Q.frat.1.19
ligariana oratio.ad Attic.276 1
lignorum vſus & commoditates. 2. de nat.deo.225
ligures duri, eo quòd montani. contra Rullum,93
liguritio.4. Tuſcul.39
liguriens lucra.5.in Ver.153
ligus,additamentum inimicorum Ciceronis.pro Seſtio,57
limatus.1.de Oratore,88
lumina ſacra nocturno aditu occulta.1. de nat.deo.163
linguã continere nõ minor virtus quàm non iraſci.ad Q.frat.1.58n
lingua Romana inops.2.de nat.deo.223
linguarum inopia,ibidem.
lingua plectri ſimilis.2.de nat.deo.223
lingua,flabellũ ſeditionis.pro Flacco,43
linguæ vſus.2. de nat.deo.202
lipparenſes à Verre ſpoliari.5. in Ver.72
λύπην quaſi λύσιν, ægritudinem dictam ait Chryſippus.3. Tuſcul.103
lippitudo in cauſa quo minus ſua manu ſeribat Cicero.ad Attic.165.2
lites,fluuius.2.de Legib.11
lis æſtimata.pro Cluentio,91
liſoni Lylibetano hoſpiti ſuo Verres Apollinis ſignum abſtulit.6. in Verr.35
litem conteſtari.ad Attic.339.3
literæ diuinæ,virtutis teſtes ſẽpiternæ. in Antonium,406
litera ſalutaris & triſtis.pro Milone,11
literæ poſteritatis cauſa repertæ. pro Sylla,34

literatura. in Antonium,121
literæ Syracuſanorum. 7. in Verrem,113
literæ Lẽtuli ad Catilinã. in Catilinã, 55
literæ amicorum non prodendæ. in Antonium,34
literæ ſecũdis & aduerſis rebus ſalubres. 6 epiſt. 12. 16
Literarum lumen. pro Archia poeta, 11
literatũ delectus habẽdus. ad Q. fra. 1. 45
literato ocio nihil dulcius. 5. Tuſc. 149
litigare per ſe. pro Roſc. Comœdo,31
litus quid & vnde. Topic. 16
lituus auguratus clariſſimũ inſigne quid 2. de diuinat. 57
lituus Attij Nauij. 2. de nat. deo. 13
lituus Romuli in maximo incẽdio comburi non potuit. 2. de diuinat. 120
liuianæ fabulæ nõ ſatis dignæ quæ iterum legantur. Brutus,36
liuinus Reguli legatus ad Ciceronẽ miſſus. ad Atticum,58. 1
Liuius Andromaches primus fabulam dedit,& quando. Brutus,36
liuius annis c c c c x. poſt Romam conditam fabulam dedit. 1. Tuſc 5
liuius ſeptem annis antequam Cato natus eſt fabulã edidit. Brut. 36. & 1. Tuſcul. 5. item de Senectute,45
¶ Loci proprij approbationis. 2. ad Heren. 40
loci in memoria. 3. ad Heren. 123
loci communes. 2 ad Heren. 33
loci communes cur dicti. Topic. 13
locus à contrario apud Dialecticos. 2. de Inuent. 233
locus comparationis. Topic. 35
locus communis à teſtibus cõtra teſtes, à quæſtionibus cõtra quæſtiones. 2. ad Heren. 41. & ab argumentis contra argumenta, ibidem.
loci communes augendi criminis cauſa ſumpti. 2. ad Heren. 86
loci apud Ariſtotelem ſunt argumentorum ſedes. Orat. 26
locus communis quãdo potiſſimum adhibendus. de Inuent. 148
locus communis à rumoribus cõtra rumores. 2. ad Heren 43
locus à conſequentibus apud Dialecticos. Topic 26
loci communes in amplificatione. 2. ad Heren. 86
loci vnde ducantur. de Inuent. 140
loci definitio. Topic. 5
loci exordiorum. 2. de Orat. 175
loci argumenti ſedes. Orator,26
locis admonitionis maximam vim inеſſe. 5. de fin. 4. & 5
loco quæ attributa. 1. de Inuent. 55. item Partit. 21
locorum communium genera duo. de Inuent. 171
locorum ordo & collocatio duplex. 2. de Oratore,169
locorum naturæ differentes. de Fato,11
locos communes qui primi tractarunt. Orator,11. 23. & 24
locus. 3. ad Heren. 36
locri Crotoniatas vincũt. 2. de na. deo. 10
λογικὴ, ars differendi quærendíque. 1. de fin. 33
logodædalos Rhetores quoſdam vocat Socrates. Orator,22
lollius. ad Atticum,17. 8
loligines tempeſtatum prænunciæ. 2. de diuinat. 215
longi ſubſellij iudicatio. 3. epiſt. 9. 7
longilius redemptor. ad Attic. 8. 5
longius mihi nihil quicquã eſt, &c. pro Rabirio Poſth. 22
longi verſus. 2. de Legib. 105
longum nihil in vita. 1. Tuſc. 150
longum exordium. 1. ad Heren. 11. item 1. de Inuent. 38
¶ Lucei cũ Attico ſimultas. ad Attic. 7. 8
luceius hiſtoricus. 5. epiſt. 12
luceius Sempronius Atratinus, L. Papirius Mugillanus c o s s. 9. epiſt. 21. 4
lucceio Ciceronis gloriam commendat Atticus. ad Atticum,79. 2
lucceius de Q. Caſſio nimium vehemẽs. ad Atticum,108. 12
lucellum. 5. in Verrem,60
luceriam cum copijs ſe Pompeius recipit. ad Atticum,145. 1
lucifer dicitur quũ antegreditur ſolem, quum ſubſequitur, Heſperus. 2. de nat. deo. 76
lucifugi. 1. de fin. 93
Lucilij verſus in Gallonium & cæteros aſotos. 2. de fin 41. & 43
lucilius poeta à quibus ſcripta ſua legi voluerit. 2. de Oratore,15
lucilius elegãtiſſime locari & ludere ſolitus. 1. de fin. 14. item 3. de Orat. 94
lucilius magis facetus quàm doctus. 1. de fin. 13. 15
lucilij verſus in Albutium. 1. de fin. 15
lucilij libertas. 12. epiſt. 16. 10
lucilij Perſij & Rutilij iudicium reformidat Cicero. 1. de fin. 11
lucilius Conſentinis & Siculis ſe ſcribere ait, ibidem.
lucilius præfectus claſſis Dolabellæ. 12. epiſt. 13. 7
lucina, quæ luna, à lucendo dicta. 2. de nat. deo. 99. partubus præeſt, ibidem.
Lucius Accius poeta, D. Bruti familiaris. Brutus,55
L. Acilius ſapiens dictus propter iuris ciuilis ſcientiam. 2. de Legibus,94. item de Amicitia,5
L. AElius orator. Brutus,108
L. AElius relegatus. in Piſonem,51
L. AElius Stoicus eſſe voluit, orator haberi non contempſit. Brut. 108
L. AElius vir egregius & in vtraque lingua eruditiſſimus, ibidem.
L. AEmilius, Ap. Claudius c o s s. de Senectute,37
L. Afranius, Q. metellus c o s s, ad Atticum,13. 11
L. Afranius poeta homo perargutus & diſertus. Brutus,86
L. Albius Quirinas vir bonus & cũ primis honeſtus. pro Quintio,12
L. Antonius. in Antonium. 218
L. Antonius Buthrotijs impius. ad Atticum,318. 1
L. Antonius ſordidè concionatus. ad Atticum,322. 1
L. Apuleius Saturninus ſeditioſorũ poſt Gracchos eloquentiſſimus. Brut. 118. eiúſque cædes, ibidem.
L. Aurelius Oreſta orator. Brut. 48
L. Aurelius, L. filius commendatur. 13. epiſt. 41
L. Auruncius. 7. epiſt. 19
L. Aurifex homo puſillæ ſtaturæ. 2. de Oratore,135
L. Bellieni domus flagrat. in Anton. 93
L. Beſtia, P. Popilium reſtituit. Brut. 66
L. Beſtia, P. Scipio c o s s. Brut. 66
L. Beſtiæ eloquentia, ibidem.
L. Bibulus Bruto chariſſimus. ad Brutum,7. 1
L. Brutus tyrãnum expellens, in prælio concidit. 1. Tuſc. 140
L. Brutus pro patria occiditur. 3. Tuſc. 141. Eam liberauit, 4. Tuſc. 3
L. Brutus cũ Arunte pugnans ictu contrario cecidit cum hoſte. 4. Tuſc. 76
L. Bruttius Eques Romanus commendatur. 13. epiſt. 39
L. Cæcilius. ad Q. fratrem,2. 8
L. Cæcilius Trib. pleb. pro Sylla,46
L. Cælij domus oppugnatur. pro Cælio,58
L. Cælius Antipater orator. Brut. 52
L. Cælius Antipater multa luculẽte ſcripſit, ibidem.
L. Cæpaſius orator. Brutus,130
L. Cæſar Antonij auũculus. 10. epi. 28. 7
L. Cæſar non homo, ſed ſcopæ diſſolutæ. ad Atticum,132. 7
L. Cæſaris de Dolabella præclarum teſtimonium. 9. epiſt. 14. 7
L. Cæſar Conſulatis conſtans in Republica. 12. epiſt. 2. 7
L. Cæſar optimus & fortiſſimus ciuis, ibidem.
L. Cæſaris legatio à Cæſarianis irriſa. ad Atticum,1. 137. 2
L. Cæſar ad Cæſarem de pace miſſus. ad Atticum. 136. 8
L. Cæſaris filius. 9. epiſt. 7. 1
L. Cæſar à Cinna occiſus. 5. Tuſc. 77
L. Caleni teſtimonium contra Verrem. 4. in Verrem,15
L. Canuleius, qui in portu Syracuſis operas dabat, turpiter in furtis communicabat. 4. in Verrem,128
L. Calphurnius, T. Mutius c o s s. 6. in Verrem,97
L. Carpinatius ſcripturæ magiſter apud Verrem. 4. in Verrem,122
L. Carteius. 12. epiſt. 11. 8
L. Caſſij iudicis æquitas. pro Roſcio Amerino,51
L. Caſſij lex tabellaria. Brut. 49
L. Caſſius Trib. pleb. in Anton. 139
L. Caſſius orator. Brut. 49
L. Caſſius, Lepidus Mancinus c o s s. Brutus,55
L. Caſſius ad iudicandum ſeueriſſimus. 2. in Verrem,19
L. Caſſius homo nobilis, ſed popularis auræ captator. 3. de Legib. 51. & 52
L. Caſtrinius Pætus. 8. epiſt. 2. 7
L. Cenſorinus, M. Marcellus c o s s. ad quos Clitomachus ſcripſit. 4. Acad. 183
L. Ciceronis fratris mors. ad Attic. 3. 5
L. Cicero Ciceronis patruus. 5. de fin. 2. item 6. in Verrem,81. 127
L. Cincius. ad Atticum,4. 3. & 5. 2
L. Clodium Tribunum pleb. Bruto excuſat Cicero. ad Brutum,1. 3
L. Clodius Ciceroni & Appio Pulchro fidus. 3. epiſt. 6. 8
L. Cornelius Chryſogonus Sex. Roſcij bona à L. Sylla emit. pro Roſcio Amerino,4

L. Coſſinius Anchilaus Coſſinij libertus.13.epiſt.24
L. Coſſinius commendatur. ibidem, & ad Atticum,16.1
L.Cotta Ciceronis familiaris.12.epiſt.2.7.eius dictum.3.de Legib.64
L. Cotta, L. Torquatus c o s s. contra Rullum,51
L.Cotta accuſatur.pro Murena,54
L. Cotta Ciceroni ſupplicationem decernit.in Antonium,38
L.Cottæ ſentẽtia pro Cicer. pro Seſt.62
L.Cotta orator.Brutus,70
L. Cottæ ſonus vocis ruſticanus,ibidẽ.
L.Cottam P. Afric. accuſat.1. in Ver.38
L.Craſſi oratio in Philippũ .3.de Orat.1.eiuſdem mors,ibidem,2
L.Craſſi ſermo,teſtimonij authoritatem habebat.pro Fonteio,13
L.Craſſi oratio & facetiæ in M.Brutum pro Cluentio,111
L.Craſſi Cælij Antipatri diſcipulus.Brutus,52.Dicendi eius facultas, pro Cecinna,39.item 1.Offic.186
L.Craſſi & Q.Scæuolæ laus & comparatio. Brut.75. hic orator & Q. Mutij gener.1.de Orat.14
L.Craſſus quum eſſet adoleſcẽs ex accuſatione C. Carbonis maximã laudem ſibi peperit.2.Offic.66
L.Craſſus & M. Antonius oratores nihil arbitrabantur ad cauſas amicorum præter fidem & ingeniũ afferre oportere.1.in Verrem,14
L.Craſſi pro M. Curio vna dictio præclarior Caſtellanis triũphis duobus. Brutus,138
L.Craſſus ſpiculis ſerutatus Alpes.in Piſonẽ.49.Eius mors à Cicerone deploratur.3.de Orat.2.3
L.Craſſus in M.Curij cauſa Q. Sceuolã iuriſperitiſſimum argumentis ex iure ſumptis obruebat.Brutus,75
L.Craſſi triumphandi cupiditas. in Piſonem,49
L.Craſſi lepos in dicendo multus.1.Officiorum,151
L.Craſſi oratio qualis.1.Offic.186
L.Craſſo teſti in M.Marcellum nõ creditum eſt.pro Fonteio,14
L.Craſſus,L.Cælij Antipatri diſcipulus. Brutus,53
L.Craſſus,Q.Scæuola c o s s.Brut.121
L.Craſſ⁹ M.Curiũ defẽdit.pro Cecin.39
L.Craſſus cãtharidas ſumpſit.9.epi.2.7
L.Craſſus C. Carbonẽ accuſat. Brut.82
L.Craſſus AEdilis magnific⁹.2.Offic.84
L.Curſidij nomẽ ex oratione Ligariana tolli iubet Cicero.ad Attic.292.8
L.Cuſtidius commendatur.13.epiſt.59
L.Domitij ſæuitia in paſtorẽ.7.in Ver.6
L.Domitium Antonius occidit.in Antonium,79
L.Domitio nemo ſtultior.ad Att.145.5
L.Domitius orator.Brutus,145
L.Domitij pudor ingenuus,& eius literæ ad Ciceronem.ad Attic.150.2.idem Cælio inimicus,8 epiſt.12.1
L. Egnatium Silio commendat Cicero. 13.epiſt.48
L. Egnatium Rufum Philippo cõmendat Cicero.13.epiſt.75
L.Egnatuleio qui decreti honores. in Antonium,202
L.Egnatuleius Quæſtor.in Antoniũ,127
L.Egnatius Rufus Eques Romanus, 13.epiſt.46.1
L.Fabati interitus.10.epiſt.33.10
L. Flaccũ Prætorem ſuum M. Aurelius Scaurus Quæſtor nõ eſt accuſare permiſſus.1.in Verrem,34
L.Flacci de bello ciuili ſententia.ad Atticum,147
L.Flacci munia.pro Flacco,6
L. Flaccus legatus & eius laus. ad Atticum,14.3
L.Flauius,C. Flauij frater Ciceronis cultor.13.epiſt.32
L.Flaminij facinus.de Senectute,38
L.Flauius Prætor Q.fratri commendatur.ad Q.fratrem.215
L.Fratris morte dolet Cicero.ad Att.3.1
L.Fuſidius in patronorum numero habendus.Brutus,58
L.Furius Pilus orator.Brutus,55
L.Fuſius orator, Brut.95. Manlium accuſat.2.Offic.70
L.Fuſius in concionem produxit Pompeium,ad Atticum,9.2
L. Fuſij cauſa cum M. Bucculeio. 1. de Orat.87.Qui ex accuſatione M.Aquilij fructum acceperat.Brut.117
L.Gauius Bruti procurator.ad Att.111.9
L. Gellij teſtimonium ex Cicerone. ad Quirites poſt reditum,14
L.Gellius Carbonis auditor cõtubernalis Brutus,54
L. Gellius orator haudquaquam ignobilis.Brutus,90
L.Gelli⁹,Cn.Cornelius Lẽtulus c o s s. pro Cornelio Balbo,14 & 25
L. Gellius ciuicam coronã decernit Ciceroni.in Piſonem,4
L.Gellius philoſophis author vt cõtrouerſiarũ modum facerẽt.1.de Legi.79
L.Genucilius Curuus commẽdatur. 13.epiſt.54
L. Heiuius Lamia deformis cum eſſet, à Craſſo irriſus eſt.2.de Orat.146
L.Iulio Cæſare c o s. natus Ciceronis filius.ad Atticum,1.11
L.Iulij mors.3.de Orat.6
L.Iulius,C.Figulus c o s s.pro Sylla,42.& ad Atticum,1.11
L.Iulius cõmendatur Valerio,13.epi.6.4
L.Iulius tẽplum Iunonis Soſpitæ refecit P.Rutilio c o s.1.de diuinat.8
L.Iunius,P.Clodi⁹ c o s s.2.de diui.107
L. Iunius neglecta religione maximas claſſes perdidit.1.de diuinat,54
L. Labienus perſcripſit tabulam publicam.3.de nat.deo.105
L.Lamia ædilitatem magnifice geſſit.11.epiſt.71.1
L.Lamia relegatus.11.epi.16.1. & 13.28.1
L.Lamia Bruto cõmendatur.11.epi.17.4
L.Lamiæ in Ciceronẽ merita.11.epi.17.1.in eundem officia.13.epiſt 28 1
L. Lenticulum de alea condemnatum M.Antonius reſtituit.in Anton.69
L.Lenticuli infantia.ad Attic.85.12
L.Lentulus,C.Figulus c o s s.Brut.39
L.Lentulus orator.Brutus,248
L. Lentulus,C.Marcellus c o s s. in Antonium,66
L.Lentulus Proconſul.10.epiſt 32 4
L. Lentulus Hortenſij domum & Cæſaris hortos deſpondit.ad Attic.214.7
L.Libo quãdo Trib.ple. ad Attic.235.4
L.Licinius,Q. Mutius c o s s.4.in Verrem,84
L.Ligur Octauij Liguris cauſam contra Verrem egit.3.in Verrem.90
L.Liuineius commendatur.13.epiſt.62
L.Lucceius commendatur.13.epiſt.43
L.Lucceius Cõſulatũ petit.ad Atti.12.15
Lucceius in ſcribẽda hiſtoria peritus. 5.epiſt.12.1 & 4. Ciceronẽ puſillanimitatis accuſat.5.epiſt.14.1
Lucceius cõmẽdatur à Cicerone.13. epi.43.eiúſque fortitudo & conſtantia.13.epiſt.43.4
L. Lucceiũ apud Culeolum commẽdat Cicero.13 epiſt.42.& 43
L.Lucceius Ciceroni quòd ſe cõmendauerit gratias agit.13.epiſt.43.4
L. Lucinius Craſſus in citeriore Gallia prædonibus victis præmium petit.2.de Inuent.204
L.Lucilius laudatur.3.epiſt.5.1
L.Lucilius Balbus orator.Brut.246
L.Luculli villa Tuſculana.3.de legi.44
L.Luculli geſta.pro lege Manilia,13
L.Lucullus eloquens & acutus & iuris non imperitus.Brutus,117
L.Lucullus,A. Albinus c o s s.Brut.40
L.Luſcellius,C.Marius c o s s.in Piſo.5
L.Magius & L. Rabius hoſtes à Senatu iudicati.3.in Verrem,61
L.Mãcinus,Q. Maximus Scipio fratres c o s s.de Amicitia,79
L.Manilij paupertas.Paradox.64
L.Manlio dies dicta.3.Offic.151
L. Manlius filij opera iureiurando per vim extorto à M. Põponiu,miſſus factus.3.Offic.152
L.Manlius Catinenſis Acilio commendatur.13.epiſt.31
L.Manulius & L. Sergius Scribæ frugaliſſimi homines.5.in Verrem,157
L.Martius,M. Manilius c o s s.Brut.30
L.Martij cũ Gaditanis fœdus.pro Cornelio Balbo,27
L.Maſſo AEdilitius.9.epiſt.21.4
L.Memmius orator.Brutus,70
L.Metelli ſenectus.de Senectute,27
L.Metellus,Cn.Domitius Cenſores. pro Cluentio,94
L. Metellus,P. Lentulus c o s s. in Piſonem,27
L.Metel.Q.Max.c o s s ad Attic.235.4
L.Metellus Tribunus ple. ad Atti.173.9
L.Metellus amicus & neceſſarius Verris.5.in Ver.128.Põtifex maximus x x I I annos fuit,de Senect.27. ædẽ Caſtoris ſpoliauit. 5. in Ver.32. à Siculis rogatus vt Verri ſuccederet.ibidem,34
L.Metellus Prætor in Sicilia omnia Verris reſcidit,& irrita fecit.4. in Ver.44
L.Metelli epiſtola de calamitate Siciliæ à Verre exhauſtæ.5.in Verrem,36
L.Meſcinij præconium magnificum.13.epiſt.27
L.Meſcinius Ciceronis Quæſtor.13.epiſtolarum,27
L.Minutij Baſilij teſtamentũ.3.Offic.96
L.Mũmius euerſa Corintho vrbe ditiſſima, nihil ſignorũ ſibi reſeruauit. 3.in Ver.37.& cupidinẽ conſecratũ non attigit, 6.in Ver.4. de Ciceronis reditu decreuit.pro Seſtio,57
L. Mummij abſtinentia.2.Offic.117

L.Mummius orator.Brutus,48
L.Murcus imperator.12.epiſt.11.2
L.Murenã defendit Cicero.4.de fin.120
L.Murenæ laus.pro Murena,71
L.Murena abſolutus.pro Flacco,76
L. Nacta qualis & quo ingenio adoleſcens.pro Murena,66
L.Noſtius Zoilus commendatur. 13.epiſt.47
L.Octauiꝰ,C.Aureliꝰ c o ſ ſ.3.in Ver.92
L.Octauius,C.Cotta c o ſ ſ.5.in Ver.14
L.Octauius Reatinus orator. Brut.130
L.Opimij interitus.pro Seſtio,123
L. Opimij cauſam Carbo defendit.2. de Oratore,59
L.Opimius oppreſſus.Brut.66
L.Opimius eiectus patria. in Piſonẽ, 75
L.Oppius,M.F.commendatur.13. epiſt.44.& 74.& 75
L.Oppium negociatorem Gallio cõmendat Cicero.13 epiſt.44.& 45
L.Opimius Craſſi interfector, à Gracchanis oppreſſus eſt.Brutus,66
L.Opimius propter ſuſpitionem interfectus.in Catilinam,2
L.Oreſtes,M.Lepidus c o ſ ſ.Brut.56
L.Papirio thuribulum ſuum Verres auulſo emblemate remiſit.6.in Ver.40
L.Papirius Fregellanus orator.Brut.88
L.Papirius, Mugillanus, Luceius Sempronius,Atratinus c o ſ ſ.9.epiſt.21.4
L.Papirius curſor,magiſter Equitũ Ro.9.epiſt.21.1
L.Papirius Craſſus primus Papiſius dictus ibidem.
L. Papirius Craſſus,C. Duilius c o ſ ſ. ibidem.
L.Papirius Dictator,ibidem.
L.Papirius Pætus vir bonus. ad Atticum,15.81
L.Pauli omen.1.de diuinat.166
L.Pauli cædes.de Senectute,68
L.Paulus Africani pater,orator inter eloquentes habitus.Brut.39
L.Paulus,C.Marcellus c o ſ ſ. Brut.122
L.Paulus duos filios amiſit ſeptem diebus.4.epiſt.6 4
L. Paulus Perſen regem captũ adduxit Tyberino fluuio inuectũ. 5.de fin.123
L.Paulus duos amiſſos filios lugendos non putauit.4. Tuſc.118
L.Pauli triumphus.in Catilinam,93
L.Paulus ex Macedonum Gaza nihil in domõ ſuam intulit 3.in Verr.37.item 2 Offic.113
L.Paulus collegæ ſui in Cãnenſi pugna temeritatẽ luit.de Seneſt.68. Eiũſque in Ciceronem beneficia.15.epiſt.13.illique Cicero ob Conſulatũ adeptũ gratulatur,ibidem,2
L.Peduceus in prælio Antoniano occiſus.10.epiſt.33.10
L.Philippus Q. Filiꝰ,ſine vllis largitionibus honores eſt aſſecutus.2. Offic.86.Eius in diſſerẽdo venuſtas.1.Offic.51.Quique M.Herenniũ in conſulatus petitione ſuperauit.Brutus,86
L.Philippus,eloquentia,gratia,grauitate,honore florẽtiſſimus.pro Quint.48
L.Philippi ſententia pro Pompeio. in Anton.302
L.Philippi Q..filij iniqua ſententia.3.Offic.117
L. Philippus orator Craſſo & Antonio proximus.ad Atticum.147.9
L. Philo C. Seruilium Prætorem ſuum accuſans,non eſt auditus.1. in Ver.34
L.Piſo orator.Brutus,54
L.Piſonis frugi factum.6. in Verrem,49.frugi ſolus dictus. pro Fonteio,24
L.Piſonis oratio pro Republica.in Antonium,328
L.Piſo Gabinium accuſare non permiſſus.1.in Verrem,35
L.Piſo à Graccho accuſatus. pro Fonteio,24
L.Piſo Tribunus pleb. primus legẽ tulit de pecunijs repetũdis.Brut.54.item 5.in Ver.169.& 6.50.item 2. Offic.111
L.Piſo Conſul. poſt reditũ in ſenatu,14
L.Piſo C. Verris collega.3. in Verr.84. Idem Dianæ ſacellum ſuſtulit.de Aruſpic.reſponſ.89.Piſo Prætor in Hiſpania ibidem occiſus.6.in Ver.50
L.Piſo ſibi palàm annulum in foro Cordubæ fieri iuſſit ibidem. cognomento frugi.3. Tuſc.28.cuius tempore nemo nequam. pro Fonteio,24. Eius & virtus & integritas,ibidem,
L.Plotius Mithridaticũ bellum expreſſit carmine.pro Archia poeta,15
L.Plotius poeta à Marco dilectus.ibid.
L. Pontium magiſtrum putabant fore. ad Atticum,1.7
L.Popilius,P. Rutilius c o ſ ſ. ad Atticum,287.3
L.Portij Naſicæ ridiculum dictum.2.de Oratore,144
L.Publicius Sexti Næuij perfamiliaris. pro Quintio,12
L.Lucullus Quæſtor permultos annos Aſiæ præfuit cum Antiocho philoſopho.4.Acad.1.3
L. Quintius Cincinnatus arans creatur Dictator.de Senectute,51
L.Quintius turbulentis cõcionibus orator idoneus.Brutus,218
L.Quintius ad buſtum Baſilij vulneratus.ad Attic.128.6
L.Rabonius P. Iunij pupilli tutor.3. in Verrem,93.94
L.Rubrius.in Antonium,59
L.Saturnius effrenatus. de Aruſp.reſp.37. Eius cauſa qui dãnati fuerint. pro Rabirio,17.Saturnij mors,ibidem 23
L.Saufeius.ad Atticum,1.12
L.Scipionis ſtatua.pro Rabir. Poſth.16
L.Scipioni Aſia obuenit. in Anton. 301
L. Scipio Antiocho rege ſuperato,nihil in priuatas ædes reportauit.3.in Ver.37
L.Scipio orator.Brutus,92
L.Sempronius Atratinus, Papirius Mugillanus c o ſ ſ.9.epiſt.21.4
L.Sergiꝰ armiger Catilinæ,ſtipator corporis Clodij, ſignifer ſeditionis. pro domo ſua,10
L.Sextius P.Seſtij filius.13.epiſt.9.1
L.Sylla,Q.Metellus c o ſ ſ.3.in Ver.92
L.Sylla Equeſtri ordini iratus.pro Cluẽtio,122
L.Sylla,Q.Pomp. c o ſ ſ.cõtra Rul. 48
L. Suetius Eques Ro. rectiſſimus. 7. in Verrem,115. idẽ teſtatus eſt multos ciues à Verre morte mulctatos.3.in Verrem,9
L.Siſenna vir doctus & ſtudijs optimis deditus.Brutus,121
L.Sylla, proſcriptionis authorem excuſat Ciceronẽ.pro Roſc. Amerino,75
L.Syllæ tota reſp. ſe tradidit.5. in Verrem,68
L.Sylla Municipijs ciuitatem ademit. pro domo ſua,62
L. Sylla vnus per crudelitatem victoria diu vſus.ad Attic. 177.2. ſolus omnia pro libito gubernabat.pro Roſc.Amerino,12.item 5. in Ver.68. Eius tyrannica libertas.ad Atticũ, 131.2. Auctio. cõtra Rullum,48.Campanum agrum tangere non auſus,ibidem 76
L. Sylla Volaterranis ciuitatem adimere non valuit.pro domo ſua,62
L.Tarquinius ad Attic.119.3
L.Tarſitius Firmanus in Chaldaicis rationibus eruditus.2.de diuinat.147
L.Titio ciui Ro.annulum de digito detraxit Verres.6.in Verrem,51
L.Titio ſtrabo Eques Ro.13.epiſt.15.4
L.Thorius Balbus voluptuoſus. 2.de fin.101
L. Torquatus orator elegãs in dicendo, in exiſtimando admodum prudens & homo eruditus.Brut.129.& 1.de fin.21
L.Torquati in filiũ ſeueritas.1. de fin.35
L. Torquatus materno genere municipalis.pro P.Sylla,18
L.Torquatus, Cn.Octauius c o ſ ſ.1.de fin.35
L.Torquatus vir fortis. ad Attic. 157.2. eodẽ repuguãre,Gabiniũ reum de ambitu fecit P. Sylla.ad Q.frat.19.4
L.Torquatus magis politicus quàm orator.Brut.144. eius conſilium in bello ciuili.ad Atticum,131.3
L.Trebellius.in Antonium,211
L.Tubulus Prætor corruptiſſimus.2.de fin,87
L.Tubulus damnatus.5.de fin.124
L.Tullius Cimber coniuratorum vnus. in Antonium,49
L.Tullius Mõtanus cum Cicerone profectus.ad Atticum,260.4
L.Tullius legatus Cicer.15.epiſt.4.24
L.Tullius, Lepidus c o ſ ſ. pro Sylla,7
L. Tullius legatus abſtinens. ad Atticum,210.3
L.Turius paruo ingenio, ſed multo labore ſæpe dicebat. Brutus,128
L.Turſecius.in Anton.59
L.Valerius Philo,Q.Metellus c o ſ ſ. Brutus,38
L.Valeriꝰ,C.Marc.c o ſ ſ.in Anto.344
L.Valerius Flaccus,Q. Licinius c o ſ ſ. in Antonium,302
L.Valerius iuriſconſultus.3.epiſt.1.7
L.Valerius non ſine eloquentia plebem incitatam cõpeſcuit. Brut.26
L.Verginius filiã interficit.2.de fin.107
L. Veteculij Liguris teſtimoniũ contra Verrem.4.in Verrem,15
Lucretia ſtuprata ſe interficit. 1. de fin.105
Lucretij poema quale.ad Q. frat. 13.2. Caſſij familiaris.ad Attic.142.1
luctatio.2.de fin.71
luctationes.de Fato,18
luctus quid.4.Tuſcul.28
luctus, eſt mœror opinionis & voluntatis,non naturæ.3. Tuſcul.110
lucullus Quæſtor per multos annos Aſiæ prouinciæ præfuit.4.Acad.1
lucullꝰ quid de ſuis Græcis hiſtorijs di

xerit.ad Attic.14.13
lucullı Græcum poema.ad Attic.14.13
lucullorum & Seruiliorum inimicitiæ. de prouincijs Conſul.16
luculli ingenium,optimarum artium ſtudium, memoria rerum diuina,prudentia in conſtituendis ciuitatibus.4. Acad.1.& ſequent.
luculli in philoſophia ſtudiū.4. Acad.7
luculli res geſtæ, Græcis Latiniſque literis mandatę.4.Acad.8
lucolli pueri bonæ indolis & ingenij ſigna.3.de finib.13
lucullus, Cn. Lentulus c o s s.4.in Verrem,66
lucullus abſens,AEdilis factus eſt.4. Acad.1.
Lucull⁹ cōtra Mithridatem miſſus & reuerſus, ſerius triumphauit.4. Acad.2. & 3
lucullus magna cum gloria paternas inimicitias eſt perſecutus,ibidem.3
lucullus Ciceroni coniunctiſſimus.3. de finib.13
lucollus Quæſtor,Antiochum philoſophum ſecum habuit.4.Acad.7
lucullus doctus & copioſus.4. Acad.3
luculli, multi villarum magnificentiam imitati ſunt,pauci virtutē.1.Offic.195. & ſequent.
lucullus, Hortenſius, Syllanus ædilitate magnifice functi ſunt.2.Offic.84
ludendı modus.1.Offic.146
ludi bello Latino ob tumultum hoſtiū olim intermiſſi, ſemel iterūmque reſtaurati ſunt.1.de diuinat.97
ludi Cæſaris Victoriæ ab Octauiano facti.11.epiſt.28.13
ludi Compitalitij.in Piſonem,5
ludi magnifici.ad Att. 84.6. Plebei.2.In Verr.20.Victoriæ à Sylla,ibidem. Votiui à Pompeio.2. in Verr.19. Polluti, de Aruſpic.reſp.19
ludi Romani. in Anton.107
ludibundus.5.in Verr.133.& 16.epiſt.9.4
ludorum apparatus deſcriptio.7. epiſt. 1.7.& 10
ludorum ceremoniæ.de Aruſpic.reſponſis,20
ludius.pro Seſtio,110
ludo & ioco quatenus vtendum.1.Offic. 147
luendus ſupplicio ſanguis.3.in Verr.5
luminoſæ partes.Orat.69
lumina præferre.in Anton.165
luminibus obſtruere.pro domo ſua,88
luna vnde dicta.2.de nat.deo.99
luna Diana,ibidem.
lunæ motus.1.de nat.deo.119. item 2.de diuinat.137
lunæ tres viſæ.1.de diuinat.138
lunæ curſus.2.de nat.deo.73
lunæ quantitas.2.de nat.deo.61.147
luna ſtella.Somnium Scip.16.17
lunā habitari Xenophanes ait.4. Acad. 225
lupercalia.in Antonium,355
luperci.in Anto.369. item pro Cælio,19
lupus abſente Pompeio Romæ ius dicit. ad Attic.170.2
lupæ.pro Milone,41
lupus cuſtos ouium,prouerb.in Anton. 143
lupus Trib.pleb.1.epiſt.2.4
lupus in fabula,prouerb. ad Attic.288.2
lupus luculenter egit cauſam agri campani.ad Q.frat.5 2
lurtianus ſermo.ad Attic.195.16
lurcio Trib.pleb.1.ad Attic.11.21
luſcenius.ad Attic.125.2
luſiones.5.de finib.99
luſius flumen in Arcadia. 3.de natura deo,78
luſtrum conditum.1.de Orat.90
lutulētus ſus, cum quouis ſtudet volutari. in Salluſt.2
luxuria priuata.pro Murena,69
luxuries in herbis, eleganter per tranſlationem dicitur.3.de Orat.85
luxuria ſenectuti fœdiſſima.1. Offic.173
luxuriam per ſeipſam reprehendendam non putat Epicurus.2. de finib.39.& ibidem,51
luxuriam priuatam Pop. Ro. odit. pro Murena,69
luxuries in vrbe creatur, & ex ea auaritia.pro Roſc.Amer.45
luxurioſa frumenta. Orat.45
☙Lyconis dictū de ægritudine.3. Tuſc. 133
lycurgus vtilior Reipublicæ quàm Lyſander aut quiuis alius.1.Offic.108
lycurgus quando vixerit.5.Tuſc.10
lycurgei.ad Attic.8.6
lycurgi leges ad tolerādos labores iuuētutem inſtituunt.2.Tuſc.59
lycurgus,leges ſuas authoritate Apollinis Delphici confirmauit. 1. de diuinat.157
lydus ſeruus,prouerbium.pro Flacco,51
λύπην,quaſi λύειν ægritudinem dictā ait Chryſippus.3.Tuſc.103
lyrici oratione ꝓpriora ſcribunt quàm verſibus.Orat.106
lyricos ſi cātu ſpolies, nuda remanet oratio.Orator,106
lyſanias peculatus damnatus. pro Flacco,34
lyſandri omnium Lacedæmoniorū clariſſimi ſtatua.1.de diuinat.128
lyſander bellica gloria clariſſimus, non tamen Lycurgo comparādus.1. Offic. 107
lyſander Lacedæmoni⁹ Sardis ad Cyrū dona à ſocijs attulit.de ſeneᴄt.55
lyſander Athenienſes vincit.1. de diuinat.128
lyſander Ephoris expulſus.2. Offic.117
lyſander Lacedæmoni⁹ qualis.1. Offic. 153
lyſander ad Cyrū legatus. de Seneᴄt.54
lyſiades Athenienſis Phædri philoſophi filius.in Anton.173
lyſiæ oratio pro Socrate.1.de Orat.118
lyſias.2.de Orat.52
lyſias Epaminondæ pręceptor.3. de Orat.77
lyſias orator.Brut.17
lyſiæ Attici orationes plurimæ. Brut.31
lyſidici ἐπιτύμιον.In Anton,229
lyſias Atticus oratione elegās,locuples. 5.de finib.23
lyſias Pythagoreus.2.Offic.217
lyſias & Demoſthenes inter ſe diſſimillimi.Brut.157
lyſiæ & Catonis comparatio. Brut. 162
lyſias in oratione tenuis.Orat.145
lyſias primum profiteri ſolitus, tandem orationes ſcribere cœpit.Brut.17
lyſippus Alexandrū ſculpſit.4.Acad.151
lyſonem hoſpitem ſuum commendat Cicero.13.epiſt. 25.1
lyſo Ciceronis hoſpes negligentior. 16 epiſt.6.5

M

MAcedonia fidelis & amica Populi Ro.pro Fonteio,28
Macedones rege Perſe capto Romanis ſeruierunt.3. Tuſc.89
macer Licinius.ad Q.frat.8 2
machærophori.ad Q.frat.12.3
machinatio.2.de nat.deo.183
μακροψυχία Pompeij.ad Attic.182.2
mactare deos manes. in Vatinium,10
macrocolla.ad Attic.282.5
macula vir.6.epiſt.19
madefacti.in Anton.388
magala.ad Attic.242.4
magi Perſarū qui.1.de diuinat.84.& 149
magorum ſepeliendi mos.1.Tuſc.174
magiſteria.de Seneᴄt.43
magiſtratū petenti quid obſit.pro Murena,41
magiſtratuum mandandorum lex.3. de Legib.64.& 65
magiſtratus lex loquens.3.de Legib.67
magiſtratus vis.1.Offic.174
magiſter ſcripturæ.5.In Verr.142
magiſtratus quomodo à Cicerone geſti. 7.in Verr.29
magiſtratu opus eſſe in bene inſtituta ciuitate.2.de Legib.33
magiſtratuum Romanorum deſcriptio. 3.de Legib.22.& 23
magiſtratus perſonam quæ deceant.1. Offic.190
magius Chilo ſeipſū interfecit.4.Epiſt, 12.4
magnanimi eſt,neque ſecūdis rebus inſoleſcere,neque deijci aduerſis.1. Officiorum,127
magnanimitatem in duobus eſſe.1. Officiorum,93
magna mater. de Aruſpic. reſpon.21.
magnes ad ſe ferrum trahit.1.de diuin. 144
magnificentia publica. pro Murena,69
mago Carthaginenſis libros de re ruſtica ſcripſit.1.de Orat.129
maieſtas quid.Partit.57
maieſtatem Pop.Ro.comiter conſeruare.pro Corn.Balbo,29
maieſtatem minuere quid ſit.2.ad Herennium,50
à maiore argumentum.2.de Orat.92
maiores Quiritum in deos referendi.cōtra Rullum,92
maiorum iurandi ratio.4.Acad.151
maius & minus.de Inuent.58
maius imperium à minore rogari ius non eſſe.ad Attic.180.8
mala improuiſa grauiora.3.Tuſc.42
mala acerbius eſt videre, quàm audire. 6.epiſt.4.10
maledicentiſſima vrbs.pro Flacco,5
maledicere aliud quàm accuſare,& quid ſit.Pro Cælio,4
maledicto nihil magis uolucre. pro Plācio,46
maledici qui.pro Cecinna,19
malæ fortunæ ara Exquilijs cōſecrata. 2.de Legib.46

maledicit is, qui non poteſt verum ab altero andire. in Salluſt.13
maledicta volucria. pro Plancio,46
malè parta, malè dilabuntur. in Antonium,76
mali medici qui dicendi 4. epiſt.5.16
malitia certi cuiuſdam vitij nomen, vitioſitas omnium, & quid ſit.4. Tuſcul.52. item 3. de nat. deo.108
malis orbiculatis paſti.9. epiſt.15.1
maleficioſè. pro Cecinna,14
maleuolentia vitium late patens.4. Tuſcul.31. & 3. epiſt.6.10
maleuolẽtia voluptati ſubiecta.4. Tuſcul.26
maleuolentia humana.11. epiſt.11.4
malo emere quàm rogare, prouerb.6. in Verrem,11
malum naſcens facilè opprimitur, inneteratum fit robuſtius. in Anton.186
malorum ilias. ad Attic.155.5
malorum tria genera ſecundum Ariſtonem & Antiochum.5. Tuſc.35
malum, eſt opinionis, nõ naturæ.4. Tuſcul.110
malo virum ſine pecunia, quàm pecuniam ſine viro, Themiſtoclis dictum. 2. Offic.104
malum quid ſecundum Zenonem.4. Acad.139
malorum præteritorum ſuauis memoria.2. de fin.167
malum leuius eligendum. ad Q. frat. 25.13
malum mediocre, magnum eſt.3. Tuſcul.37
malum nullum magnum, præter culpam.6. epiſt.4.7
mamertina ciuitas, ſola Verrem publice laudauit.4 in Verr.9
mamertinæ ciuitatis laus.7. in Verr.44
mamertini Verris amici.6. in Verr.131
mamercus, Decius Brutus c o s s. Brutus,91
mamerco AEdilitatis prætermiſſio, Cõſulatus repulſam attulit.2. Offic.84
mãcinus & Lepidus c o s s. Brut.55
mancipium vendenti, quæ vitia prædicenda ſint.3. Offic.123
mancipes.1. in Verr.18
mandati actio. pro Roſc. Amer.65
manilianæ villæ deſcriptio. ad Q. frat. 17.2
manilia lex. Brut.65. & pro Lege Manilia,48
μανίαν vnde Græci dixerint Cicero nõ ſatis conſtare dicit.3. Tuſc.17
manilij cauſam defendit Cicero. de petit. Conſul.33
manipul⁹ inter pedites ſicut turma inter equites. de re militari,9
manilius, & Cenſorinus. c o s s. Brut.54
manliorum nota. in Anton.24
manubiæ. pro Roſc. Amer.64
μαντικὴ diuinatio dicitur.1. de natura deo.77. & 1. de diuinat.1
mãſum in os inferere, prouerb.2. de Oratore,89
manum alicui⁹ cognoſcere. in Catil.57
manus dare. ad Attic 333.1
manuum vſus & commoditas.2. de natura deo.224
manus Elephantis promuſcis. de re militari,17
manum de tabula.7. epiſt.26.5
de manu in manum, prouerb.7. epiſt. 5.10
in manum conuenire. Topic.7. itẽ pro Flacco,65
manu precium eſſe. in Piſonem,45
manus, pro pictura literarum. in Catilinam,57
marcellorum familiæ in Ciceronem fauor.15. epiſt.9
marcellus orator. Brut.134
marcellus & Paulus c o s s.15. epiſt.10
marcellea feſta.4. in Verrem,36
marcellus pro patria obijt. de Seneſt.68
marcellus & Sulpiti⁹ c o s s.8. epiſt.8.19
marcellus & Lẽtulus c o s s.7. epiſt.3.1
marcelli cædes. ad Attic.268.3
marcell⁹ lectica iter faciebat, ne auſpicijs impediretur.2. de diuinat.116
marcelli conſtantia.4. epiſt.7.1
marcellinus Põtifex, Ciceronis cupidiſſimus. ad Attic.71.5
marcellinus in Pompeium aſper. ad Q. frat.10.7
marcellus Venuſiæ periſt.1. Tuſc.142
marcellus apud Claſtidiũ iratus.4. Tuſcul.75
marcellum Annibal occidit.3. de natura deo.115
marcellorũ nomen apud Siculos in maximo honore fuiſſe.4. in Verr.8
marcelli antiquiſſimi Siciliæ patroni.5. in Verrem,36
marcellea in Marcelli honorem Syracuſis inſtituta, tolluntur.4. in Verr.36
marcellorum & Claudiorum patriciorũ cauſa.1. de Orat.86
marcellus Conſul in Italia cum Cicerone remanſit. ad Attic.204.3
marcellum Conſulem fuiſſe pœnitebat. ad Attic.206.3
marcellus tardus & cunctator.7. epiſt. 10.12
marcellus qui Cratippum audiuit ſummus orator fuit. Brut.135.
M. Anneium legatum ſuũ acceſſit Cicero.13. epiſt.56.1
M. Annio præſente, ciuem Romanũ ſecuri percuſſit Verres.3. in Verr.9
M. Anneium legatum ſuum Q. Thermo commendat Cicero.13. epiſt. 56
M. Annij hominis ſplendidiſſimi teſtimonium contra Verrem.7. in Verr. 59
M. Antius Briſo Trib. pleb. L. Craſſi legi tabellariæ diu reſtitit. Brut.49
M. AEmilius nec pedibus officium non facientibus, Reipublicæ ſalutem neglexit. pro Rabirio reo,14
M. AEmilius C. Auiani patronus.13. epiſt.28.3
M. AEmilius Auianus commendatur. 13. epiſt.22
M. AEmilius Lepidus Porcina orator. Brut.48
M. AEmilij teſtimonio non creditum eſt. pro Fonteio,12
M. AEmilij Scauri excellentia, ibidem.
M. AEmilius Scaur⁹ accuſatus à M. Bruto. pro Fonteio,13
M. AEmilius Scaurus.2. de nat. deo.87
M. Albutius à Cæſare defenſus.2. Officiorum,70
M. Antonij caput bello ciuili pro roſtris poſitum eſt.3. de Orat.6
M. Antonius Orator M. Aquilium defendit. Orat.9. item 7. in Verrem,2
M. Antonij facinora. ad Q. frat 25.13
M. Antonius cur nihil ſcripſerit. pro Cluentio,111
M. Antoni⁹ pro lege Varia dixit.2. Tuſcul.97
M. Antonij immanitas.10 epiſt.1.1
M. Anto. à Cinna occiſus.5. Tuſcul. 78
M. Antonius Rhetor exími⁹.7. in Verrem,2
M. Antonius orator, Craſſi familiaris.1. de Orat.13
M. Antonius vir prudẽtiſſimus.6. epiſt. 2.4
M. Aotonius ſua ætate eloquentiſſimus habitus eſt. Orat.9
M. Antonius diſertos ſe ait vidiſſe multos, eloquentem neminem, ibidem.
M. Antonius Orator omnis eruditionis expers habitus eſt.2. de Orat.1
M. Antonij literæ Ciceroni miſſæ. in Anton.359
M. Antonius vir maximi animi, conſilij non ſapientis. ad Q. frat.25.6
M. Antonius Cæſare occiſo regiũ principatum concupiuit, ibidem.
M. Antonij improbiſſimum factum.5. in Verrem,183
M. Antonij cum Octauiano comparatio ad Q. frat.25.6
M. Antonius de reſtitutione Seſtij Clodij cum Cicerone agit. ad Attic. 309.3
M. Attili⁹ Senator iniquè à Magiſtratu damnatus.2. in Verr 24
M. Attilius, T. Flamminius c o s s. de Seneſt.12
M. Attilius Regulus à Carthaginẽſibus palpebris reſectis, Ciceroni non videtur ſupplicio affectus. in Piſonem, 33
M. Auianus commẽdatur.13. epiſt.36
M. Aurelius Scaurus Orator non ſæpe dicebat, ſed politè Brut.70
M. Bibulus Orator vir fortiſſimus. Brutus.145
M. Bibulus Proconſul.15. epiſt.1.14
M. Bibulus Conſulatum petit. ad Atticum,12.15
M. Bolanus commẽdatur. 13 epiſt.78.6
M. Brutus Orator. Brut.95
M. Brutus iuriſperiti filius ob nimias accuſationes male audijt. Brut.67
M. Brutus ne Græcis quidem in philoſophia cedens.1. de finib.13
M. Brutus non modo ſupplex, ſed ſupplices coercens. ad Brut.16.15
M. Bruti de virtute liber ad Ciceronẽ, 1. de finib.13
M. Brutus accuſator vehemens.2. Officiorum,71
M. Brutus Stoicus 3. de finib.
M. Cato vir iuſtiſſimus, optimus iudex, religioſiſſimus teſtis.4. de finib.98
M. Brutus Appij Pulchri gener,3. epiſt. 4.4
M. Bruti & Pomponij amicitia. Brut.5
M. Brutus iuris & eloquẽtiæ ſtudioſus. Brut.91
M. Brutus & ingenioſus & eruditus, ſed à Cicerone nonnunquam diſſentiẽs. ad Attic.318 3
M. Curius, & Titus Coruncanus amici inter ſe coniunctiſſimi fuerunt. de Amicitia,37

M. Brutus Ciceronis artibus nihil tribuit. ad Brut. 17. 2. & ad Q. frat. 25. 26
M. Bruti res geſta memorabilis. ad Q. frat. 25. 26
M. Bruto filium commendat Cicero. ad Octauium, 15
M. Bruti libertas in monendo Ciceronem. ad Brut. 4. 2
M. Bruti cum Cicerone neceſſitudo ad ſummam beneuolentiam peruenit. ad Brut. 6. 1
M. Brutus à dominatione & ſeruitute penitus abhorrens. ad Brut. 17. 9
M. Brutus Rẽpub. virtute magis quàm rerum euentis liberauit. ad Brut. 10. 5
M. Bruti expectatio ad Italiam. ad Brut. 15. 10. & 11
M. Brutus Ciceronem nimio mœrore affectũ grauiter accuſauit. ad Brut. 9. 1
M. Bruto, Antonio optimo domino vti licuiſſet, ſi voluiſſet. ad Brut. 16. 12
M. Bruti libertas mira & fides. 16. epiſt. 11. 7. & ad Brut. 2. 2
M. Brutus ne patri quidem regnum cõceſſerit, ibidem.
M. Bruti virtutes & ſtudia. Orat. 22
M. Brutum cur tantopere amet Cicero. 9. epiſt. 14. 10
M. Brutum in Italiam reuocat Cicero, ibidem.
M. Brutus auunculus liberorum Lepidi, eiſque vt parcatur rogat. ad Brutum, 13. 1
M. Bruttij vita frugi & iucũda. 16. epiſt. 21. 8
M. Bucculeius ſuo iudicio ſapiens. 1. de Orat. 87
M. Cælius orator ac eius in dicẽdo virtutes. Brutus, 148
M. Cælius Ciceronis familiaris. 2. epiſt. 9. 4
M. Cælius Ciceroni operam dedit in literis. pro Cælio, 6. itẽ pro Milone, 70
M. Cælio Equiti Ro. argentea vaſa pro libito à Verre ablata. 3. in Verrem, 78
M. Callidius orator. Brut. 149
M. Calidius. poſt reditum in Senatu, 17
M. Carbo ex Sicilia fugit. 9. epiſt. 21. 7
M. Cato Galbam accuſat. 1. de Orat. 115
M. Catonis ſumma eruditio & eloquentia. 3. de Orat. 74
M. Cato quando Cenſor. Brut. 30
M. Cato quando obierit, ibidem
M. Cato ſummus Stoicus ſol⁹ eloquẽs. Brut. 61
M. Cato pater eloquentiæ. Brut. 118
M. Catonis in Hiſpanos ſtudium. 1. in Verrem, 37
M. Catonis filius moritur. 4. epiſt. 6. 4
M. Cato ſe virtute nõ genere commendari Po. Rom. putat. 7. in Verr. 141
M. Catonis laus. pro domo ſua ad pontifices, 16
M. Cato in Cyprum relegatur. pro domo ſua, 51
M. Cato iudex in Milonis cauſa. pro Milone, 33
M. Cato homo ſui ſeculi eloquentiſſimus & iuris peritiſſimus. 1. de Orat. 83
M. Catonis indoles & materies. 5. in Verrem, 196
M. Cato, quum ſui generis & nominis initium ab ſe propagari vellet, potẽtiſſimorum hominum ſuſcepit inimicitias. 7. in Verr. 141
M. Cato & Lælius ſapientes cognominati. 3. Offic. 20
M. Catonis locus. pro Plancio, 54
M. Catonis libertas. pro Seſtio, 51
M. Catonis virtutes. pro Murena, 68. itẽ pro Seſtio, 51
M. Catoni ob morum grauitatem motiendõ potius fuit, quàm tyranni vultus aſpiciendus, 1. Offic. 158
M. Catonis oratio contra Sergiũ Galbã. Brut. 40. & 44
M. Cato philoſophiæ ſtudioſiſſimus. 4. de finib. 98
M. Cato quibus c o s s. Quæſtor factus ſit. Brut. 29
M. Catonis oratio de ſeruis dominos defendentibus. pro Milone, 43
M. Catonis & L. Lentuli de bello Punico diuerſa ſententia. 3. Tuſc. 86
M. Cato Græcarum literarum ſtudioſiſſimus in ſenectute, 4. Acad. 11
M. Cato filium Prætorem deſignatum non luxit. 3. Tuſcul. 118
M. Catonis legendi auiditas. 4. Acad. 3
M. Catonis etiam mortui valuit authoritas. 1. Officiorum, 112
M. Cato Bruti auunculus. 3. de finib 9
M. Cato quando Prætor. de Senect. 11
M. Meſſala, M. Piſo c o s s. ad Attic. 9. 2
M Metelli gladiatores. ad Attic. 16. 1
M. Cælius Vicinianus. 8. epiſt. 4. 7
M. Cæli⁹ hõ παλιγκάπηλος. 2. epiſt. 7. 1
M. Ceparius. 9. epiſt. 23
M. Cæſius AEdilis. 13. epiſt. 12. 7
M. Cæſonij in iudicando integritas, 2. in Verr. 18
M. Cethegus, ſuadæ medulla. de Senectute, 45
M. Clodius commendatur. ad Atticum, 55. 9
M. Cornelius Cethegus, P. Tuditanus c o s s. Brut. 29
M. Cornelius Cethegus eloquens primus. Brut. 28
M. Cornelius. ad Attic. 8
M. Conſidius Proprætor. ad Attic. 157. 3
M. Craſſus orator. Brut. 125
M. Craſſus, Cn. Põpeius c o s s. 5. in Verrem, 103
M. Craſſus ſuo bono bene vſus. 2. de finibus, 93
M. Craſſus agelaſtos. 5. de finib. 157
M. Craſſus ſurdaſter. 5. Tuſc. 163.
M. Craſſus Dirarum obnũtiatione neglecta miſere periit. 1. de diuinat. 55
M. Craſſi omen. 2. de diuinat. 126
M. Craſſus diuitem negabat qui exercitum alere non poſſet. 1. Offic. 37
M. Craſſi pater eadem manu ſibi vitam exhauſit qua mortem hoſti obtulit. pro Seſtio, 40
M. Craſſus homo ingenio verſatili & vafro. 1. Offic. 153
M. Craſſus Hortenſij æqualis fuit. Brutus, 125
M. Curius. Brut. 26. itẽ poſt reditum in Senatu, 18
M. Curius medicus diligentiſſimus. ad Attic. 122. 4. & 123. 16
M. Curius cum P. Decio vixit. de Senectute, 39
M. Curius commẽdatur. 13. epi. 51. 4. itẽ 13. epiſt. 18. & 51
M. Curius teſtamento Ciceronem reliquit hæredem. ad Attic. 122. 4
M. Curius Tribunus plebis interrege Appio Cæco viro diſerto Brut. 27
M. Curij cauſa clariſſima. 1. de Orat. 87
M. Curij vrbanitas. ad Attic. 122. 4
M. Curtio Tribunatum petit Cicero. ad Q. frat. 16. 4
M. Curtius Ciceronẽ accuſat. ad Attic. 305. 6
M. Druſus orator & Bruti auunculus. Brutus, 56
M. Druſus M. Catonis auunculus occiſus domi ſuæ. pro Milone, 12
M. Druſi quæſtio in Equeſtrẽ ordinẽ. pro Rabirio poſth. 10
M. Duronius Antonium oratorem de ambitu poſtulauit. 2. de Orat. 152
M. Ennius Flaccus. 14. epiſt. 4. 3
M. Eppius. ad Atticum. 157. 2
M. Fulcinius. pro Cecinna, 9
M. Fuluius Flaccus orator. Brut. 56
M. Fuluius cum duobus filijs occiſus. in Catilinam, 2
M. Fuluius nobilior condemnatus. ad Attic. 85. 16
M. Fuluius Flaccus prudens & mediocris orator. Brut. 55
M. Furius Flaccus Eques Romanus, homo nequam. ad Q. frat. 11. 2
M. Fabium commendat Cicero. 9. epiſt. 25. 3
M. Fabium Ciceroni commendat Caſſius. 15. epiſt. 14. 3
M. Fabius, quibus Cõſulibus Trib. pleb. fuerit. ad Attic. 337. 4
M. Fabij Q. F. mors. de ſenect. 11
M. Fabio vtitur Cicero familiariter. 9. epiſt. 25. 3
M. Fabius cõmendatur. 13. epiſt. 60. & 15 epiſt. 14
M. Faucius commendatur. 13. epiſt. 12
M. Faunius Prætor & iudex in cauſa. P. Roſcij. pro Roſcio Amer. 7
M. Fauonius. pro Milone, 33
M. Federius commendatur. 8. epiſt. 9. 10
M. Fonteius Galliæ præfuit. pro Fonteio, 2
M. Fonteij Narbonenſis laus & integritas. pro Fonteio, 22
M. Fonteius domum Rabirianam emit. ad Attic. 4. 1
M. Glabrionis Prætoris pater, auus, ſocer. 2. in Verrem, 26
M. Glabrio ab auo bene inſtitutus, negligentia ſua inglorius manſit. Brutus, 139
M. Glabrio Prætor, apud quem accuſatus eſt Verres. 2. in Verrem, 18
M. Glabrio Verri nimium diligens iudex viſus eſt, ibidem.
M. Glabrio orator. Brut. 129
M. Glabrionis iudicis æquitas. 2. in Verrem, 18
M. Gratidius orator. Brut. 87
M. Halienũ Africanus defendit. 4. Tuſcul. 76
M. Herennius inter mediocres oratores numeratus eſt. Brut. 84
M. Horatius ab ſororẽ interfectã reus, Populi Comitijs abſolutus. pro Milone, 5
M. Iunius patronus in cauſis exercitatiſſimus. pro Quintio, 2

M. Iunius Iunij pupilli patruus, homo frugaliſſimus.3.in Verr.45
M. Iunius perite & diligens de iure ſcripſit 3.de Legib.69
M. Iunius P. Quintium defendit. pro Quintio,2
M. Lenius commendatur.14. epiſt.4.4 eius erga Ciceronē amor.pro Plāc.79
M. Laterenſis conſcius.ad Attic.39.7
M. Lepidus, Lu. Oreſtes c o s s. Brut.56
M. Lepidus, Q. Catulus c o s s. pro Cornelio Balbo,27
M. Lepidi & M. Fuluij inimicitiæ atque reconciliatio. de Prouinc. Conſul.17
M. Lepido qui decreti honores. in Antonium,193
M. Lepidus ab Ennio laudatus.de Prouincijs Conſul.16
M. Lepidi falſum dictum.2.de Orat.158
M. Lepidus à Catulo diſſentit.in Catilinam,68
M. Lepidi conſilium in bello ciuili. ad Attic.131.4
M. Lepidi ſcelus & amentia. ad Brutū, 12.1
M. Lepidi laus.in Anton.349. & ſeq.
M. Luculli teſtimonium contra Verrē. 4.in Verrem,15
M. Lucullus Cn. F. in dicendo probatiſſimus. Brut.117
M. Lollius Clodio Trib. Pleb de nece Pompeij cogitauit.pro domo ſua,10
M. Lollius Q. F. 5.in Verr.52
M. Lucullus eloquens. Brut.117
M. Lucullus, C. Craſſus c o s s pro Cluētio,108
M. Lucullus Menelaus dicitur.ad Atticum,13.6
M. Luculli vxorem ſtuprat Memmius, ibidem.
M. Luctatius Pinthias.3.Offic.108
M. Māneius, Ciceronis legat⁹.15.epi.4.5
M. Manilius orator.Brut.55
M. Manilius iuris ſcientiæ peritiſſimus. 1.de Orat.106
M. Manilius tandem pauper fuit. Paradoxa,64
M. Manilius, L. Martius c o s s. Brut.30
M. Marius nobilis & diſertus.7.in Verrem,32
M. Marius eloquens. Brut.117
M. Marius Gratidianus.3. Offic.88. 105
M. Marij cædes. de Petitione Conſul.6
M. Marcelli reconciliatio cum Cæſare. 4.epiſt.4.7
M. Marcellus quinquies Conſul.2. de diuinat.116
M. Marcelli mors acerba.4.epiſt.12.7
M. Marcellus in Academia ſepultus.4. epiſt.12.8
M. Marcellus ille qui ter Conſul fuit, multis annis antè dixit ſe naufragio periturum.2.de diuinat.22
M. Marcilius commendatur.13.epiſt 55
M. Mindius, Ruſi frater.5.epiſt.20.5. L. Meſcinij frater.13.epiſt.27.5
M. Modij Equitis Romani teſtimoniū contra Verrem.4.in Verrem,82
M. Murena abſolutus.pro Flacco,76
M. Nonius valde honeſte ſe geſſit. ad Attic.111.22
M. Octauius, Cn. filius.3.epiſt.4.4
M. Octauius orator. Brut.48
M. Octauius Cælij cōpetitor.8.epiſt.2.7
M. Octauius T. Gracchum patiētia ſua fregit. Brut.48
M. Octauius Ligur à Verre hæreditate fraudatus eſt.3.in Verrem,90.itē 4.13
M. Oppius homo vigilās & induſtrius. ad Atticum,157.2
M. Orfium Equitem Rom. Q. fratri cōmendat Cicero.ad Q. frat.15.7
M. Paccius hoſpes Attici, Ciceroni cōmendatur.ad Attic.85.2
M. Pacuuius Lælij amicus & hoſpes.de Amicitia,24
M. Palicanus Trib. Pleb.de cauſa Sthenij queſtus eſt.4.in Verr.69
M. Papirius in via Appia interfectus. p Milone,13
M. Pennus. Brut.56
M. Piſo orator. Brut.126
M. Piſo Quæſtor, & L. Scipio c o s .3. in Verrem,26
M. Piſo, M. Meſſala c o s s. ad Attic.9.1
M. Piſo Q. Pompei familiaris. Brut.129
M. Piſo M. Seio ſuffragijs ceſſit. pro Plācio,9
M. Piſonis cum Antiocho diſputatio. 5.de finib.2
M. Piſo adoleſcens qualis.1. de Orat.52
M. Planius Calenus.9.epiſt.13.1
M. Pontidius orator. Brut.132
M. Pontidius in cauſis dicendis expeditus, ſed ſtomachoſus. Brut.132
M. Regulus reſectis palpebris vigilando extinctus eſt.in Piſonem,33
M. Regulus vel in medijs tormentis quàm Thorius in medijs voluptatib⁹ beatior.2.de finib.105
M. Reguli hiſtoria.3.Offic.134
M. Regulus pro patria obijt. de Senectute,68
M. Regul⁹ no ærumnoſus. Paradox.17
M. Satrij hæreditas.3.Offic.96
M. Scapti⁹, Bruti familiaris Ciceroni cōmendatur.ad Attic.108.14.& 114.8
M. Scaptio præfecturā Bruti procuratori detulit.ad Attic.111.9
M. Scaurus ſeditioſis reſtitit.pro Seſtio, 87
M. Scaurus eloquentia & iuris peritia plus Reipub. quàm bello Marius profuit.1.Offic.108
M. Scauri in accuſando Dolabellam calliditas.3.in Verrem,68
M. Scaurus non abſolutus orator, ſed probabilis tamen. Brut.56
M. Scaurus vir regendæ Reipub. ſcientiſſimus.1.de Orat.107
M. Scauri ſingularis ſeueritas.1.Officiorum,151
M. Scauri orationes & libri de vita ipſius ſcripti. Brut.57
M. Seruilius reus.8.epiſt.8.4
M. Scauro teſti non creditum.pro Fonteio,14
M. Scaurus.1.de Orat.107
M. Scaurus an orator. Brut.56
M. Scauri libri tres ad Fuſidium, Brut. 57.& 58
M. Syllan⁹ orator & Metelli Numidici collega. Brut.69
M. Seius ergo populum.2.Offic.85
M. Syllanus accuſatur. 4. in Verrem, 81
M. Terētius C. Caſſius c o s s.3.in Verrem,48
M. Terentius Varro cōmendatur, eiuſque laudes.13.epiſt.11.1
M. Titurnius Rufus commendatur. 13. epiſt.40
M. Tuccius ſit reus de vi 8.epiſt.8.1
M. Tuditanus, C. Claudi⁹ Cæci F. c o s s. Brut 36
M. Tullius, Cn. Cornel. c o s s. contra Rullum,45
M. Tullius, ſcriba Ciceronis.5.epiſt.20.1
M. Tullius Patricius Ser. Sulpitio c o s. floruit Brut.31
M. Tulli⁹, Ciceronis neceſſarius.ad Atticum,167.5
M. Vacci domus publicata. pro domo ſua,78
M. Valerius Dictator & Rhetor populi diſcordiam ſedauit. Brut.26
M. Valerius, A. Cornelius c o s s.1.de diuinat.98
M. Valerij Coruini ſenectus. de Senectute,56
M. Variſidius Eques Ro.10.epiſt.7.1
M. Varro commendatur.13.epiſt.11.1
M. Varronis & Ollij laudationem expetit Cicero.ad Attic.296
mari quæ violata ſunt expiari.pro Roſcio Amer.43
maris ſitus.2.de nat.deor.174
maris & ciuitatis comparatio. pro Cluētio,109
marmoratæ laudes.pro Archia poëta,16
mars fortiſſimū quenque pignorari ſolet.in Anton.405
mars communis.6.epiſt.4.1
martiales Larini.pro Cluentio,32
martia fulmine icta vnā cum pueris.1. de diuinat.39
martis manubiæ muſis conſecratæ. in Antonium,157
mare magnū nunc hoc nūc illo colore. Somnium Scipionis,22
mare ventis agitatum tepeſcit.2.de nat. deo.38
maris pulchritudo.2.de nat.deo.38
maris æſtus motu lunæ gubernari.2.de diuinat.50
Marius ne militem quidem niſi pudicū habere voluit.ad Q. frat.25.15
marius Gratidianus callide Collegarum communem gratiam ad ſe tranſtulit. 3.Offic.105
marius ſeptimo Conſul domi ſuæ ſenex mortuus.3.de nat.deo.116
marius improbe Q. Metellum calumniatus eſt Conſulatus gratia, ibidem
marij Gratidiani cum Sergio oratore lis pro ædibus emptis.1.de Orat.87
mario, Ciceronis ſeruus.16.epiſt.1.2
mars quare apud Thraces natus dicatur.de re militari,21
martis ſtella 2 4 1 5 5 t mēſib⁹, v s diebus minus, orbem Zodiacū luſtrat. 2.de nat.deo.76.
mario Gratidio ferēti tabellariā legē reſtitit Ciceronis auus.3.de legib.52
marii augurium.1.de diuin.169.& 2.19
marrucini qui.in Anton.231
marſus Augur.1.de diuinat.215
marſo dicatum fontis delubrū.3.de nat. deo.71
martius & Publi⁹ vates.1.de diuinatione,187
marte noſtro, prouerb.3.Offic.43
martij fratres, vates.2.de di.169.& 1.147

martis ſtellæ curſus. Somnium Scipionis,15
M. Octauius orator. Brut. 48. & 118
maſtaneſoſus rex. in Vatinium,9
maſtrucati latrunculi. de prouincijs Cõſularibus,12
maſſilia vrbs in triumpho à Cæſare circunlata. 2. Offic. 39
maſſiliæ laus. 2. Offic. 39
maſſilienſes Cæſari pro Pompeio reſtiterunt. ad Attic. 202. 4
maſiniſſæ religio. 6. in Ver. 92
maſiniſſæ regi dentes eburnei, incredibili magnitudine donati, ibidem.
maſiniſſa rex nonaginta annos natus, nudo capite, & pedibus nudis incedebat. de ſeneƐt. 30
maſſonum familia. 9. epiſt. 21. 4
mathematicorum initia ſine quibus nihil proceditur. 4. Acad. 211
mater magna. de Aruſpic. reſponſis,21
matercula. pro Flacco,70
matres & præceptores pueros caſtigare ſolẽt ſiquid in luctu domeſtico ab his fiat hilarius. 3. Tuſc. 130
materno nomine nihil amantius. pro Cluentio,9
materia artis cuiuſque. 1. de Inuent. 10
matinium non nouit Cicero. ad Attic. 110. 10
matio obiectum, quòd mortem Cæſaris grauiter tulit. 11. epiſt. 18. 1
matius ludos curauit, quos patri Octauianus fecit, ibidem. 13
matius homo temperatus & prudens, ibidem.
matij in victoria moderatio, ibidem
matius & Poſthumus ludorum Octauij procuratores. ad Attic. 322. 3
matius Ciceroni ſe per literas purgat. 11. epiſt. 28
matij vetus amicitia cũ Cicerone, ibidẽ.
matris Medeæ nomen. 3. de nat. deorum,65
matricidæ. de Aruſp. reſp. 35
matricidium. 1. de Inuent. 26
matrimus puer. de Aruſp. reſp. 20
mature. pro Cecinna,9
maturrime. 3. Orat. 42
maturiſſime. pro Cecinna,5
maturitas. Orat. 58
magniloquentia. Orat. 111
magnificentiſſimus. ad Attic. 36. 4
mauors dictus quia magna verteret. 2. nat. deo. 97
mauors quare dictus. 3. de natura deorum,84
matuta. 5. Tuſc. 44. & 3. de nat. deo. 65
medeæ fuga, & eius in fratrem crudelitas. pro Lege Manilia,15
medeæ dictum. 7. epiſt. 6
medea, Ennij fabula. 3. Tuſc. 107. & 1. de finibus,7
medea gypſatiſſimis manibus. 7. epiſt. 6
medeæ amor. 4. Tuſc. 113
medea AEtæ & Idyiæ filia. 3. de natura deo. 65
medicina, vtrum ars putanda. 1. de diuinat. 48
media Zenonis. 1. Acad. 53
medium officium. 1. Offic. 10
media ætas ſeu conſtans. de SeneƐt. 69
medij oratores. Orat. 21
medietates vix audet dicere Cicero, quas Græci μεσότητας. de Vniuer. 103
mediocritas in rebus omnibus optima. 4. Tuſc. 70
mediocritates qui probarint. 2. de diuinatione,103
mediocritates malorum nuſquam laudãtur. 4. Tuſc. 89
mediocre dicendi genus. Orat. 49
mediocritas inter nimium & parũ maxima virtus. 1. Offic. 126
Mediocritas Peripateticis placet, ibidem
medice cura teipſum. 4. epiſt. 4. 16
medici grauibus morbis periculoſas curationes adhibent, leuibus lenes. 1. Officiorum,116
medicorum propriũ eſt naturalia noſſe. 4. Acad. 217
medici ex quibuſdam aduenientes morbos intelligunt, 2. de diuinat. 210
medicus nobiliſſimus in corporis morbis, in periculis capitis obſcuriſſimus patronus adhibetur. pro Cluentio,44
medicina nulla eſt ars. 2. de natura deorum,18
medimna. 5. in Verr. 60
medicamentum. 3 Offic. 124
mehercule, mehercules. Orat. 89
megabocchus. ad Attic. 22. 4
megaleſia. de Aruſp. reſp. 19
megara oppidum dirutum. 4. epiſt. 4. 19
megaris vbi. 7. in Verr. 51
megariſtus Antandrius leuiſſimus. 2. ad Q. frat. 2. 6
megarica ſigna, ad Attic. 6. 2
megarici ab Euclide dicti. 4. Acad. 233
megaricorum princeps Xenophanes. 4. Acad. 233
melancholiam parũ recte Græci, quam nos furorem. 3. Tuſc. 17
Melancholicos omnes ingenioſos eſſe. 1. Tuſc. 126
melancholici aliquid diuinum habent. 1. de diuinat. 139
melampus & Emolus cuius filij. 3. de natura deo. 73
meliſſus, hoc quod eſſet, iſinitũ & imutabile fuiſſe, & ſẽper fore, ait. 4. Acad. 211
melitenſis roſa. 7. in Verr. 22
Melita inſula & oppidum. 6. in Verr. 93
membra. Orat. 122
membranula. ad Attic. 73. 3
membrorum inter ſe à natura diſtributio. 3. de finib. 27
membrum orationis apud Rhetores. 4. ad Heren. 173
mẽmia lex. pro Roſc. Amer. 32
memmius M. Luculli vxorem ſuis ſacris initiauit. ad Attic. 13. 6
memmius ædificandi conſilium abiecit. ad Attic. 98. 6
memmius Cæſaris militibus commendatus. ad Attic. 84. 7
memmius aduentu Cæſaris ſperat ſe Conſulem. ad Q. frat. 18. 5. & 24. 5
mẽmius de accuſando Gabinio contendit. ad Q. frat. 18. 2
memoria. de Inuent, 240. 1. ad Heren. 3. item 1. de Inuent. 14
memoria teneo. pro Cluentio,24
memoriæ artis inuentor Simonides. 2. de Orat. 192
memoria ſenex. pro Seſtio,16
memoria literaturæ gemina. Partit. 15
memoria omnem vitæ vſum omnéſque artes continet. 4. Acad. 43
memoria vnde oriatur. 4. Acad. 55
memoria eſt rerum perceptarum comprehenſarúmque. 4. Acad. 189
memoriæ diſciplina ex locis ducta eſt. 5. de finib. 3
memoriam Plato recordationem vitæ ſuperioris eſſe vult. 1. Tuſc. 89
memoria qui valuerunt. 1. Tuſc. 92
memoriæ exercendæ ratio. de SeneƐt. 35
memoria artificioſa & naturalis. 3. ad Heren. 121
memoria verborum. 3. ad Heren. 134
memoria rerum omnium theſaurus. 1. de Orat. 10
memoriæ vtilitas. 2. de Orat. 191
memoria cuſtos cæterarum ingenij partium. Brut. 116
memoria communis multarum artiũ. Orat. 30
menecles & Hierocles Aſiaticorũ Rhetorum principes. Orat. 136
menecles Alabandenſis. 2. de Orat. 53
menecles Atticus. Brut. 182
menedemus. de Orat. 42
menedemus Eretriacorum philoſophorum princeps. 4. Acad. 233
menia lex. Brut. 27
menia columna. 1. in Verr. 27
menippus Stratonicẽſis Ciceronis præceptor. Brut. 174
Menippus. 1. Acad. 13
mẽdacem à periuro parum differre. pro Roſc. Comœdo,27
mendaciunculum. 2. de Orat. 133
mendax facile peierat, ibidem.
mẽdaci homini, nõ vel verum quidẽ dicenti creditur. 2. de diuinat. 217
mendacium abſit in omni rerum contractione. 3. Offic. 81
mendum ſcripturæ litura tollitur. 6. epiſt. 7. 2
menelaus apud Homerũ dulcis & pauciloquus. Brut. 24
menandrius. pro Flacco,41
menalus diuortium fecit. ad Attic. 13. 7
meneni à Verre ſpoliati. 5. in Verr. 84
menſes quare dicti. 2. de nat. deo. 100
menecheus pro patria occiſus. 1. Tuſc. 189
mẽtes bonorum diuinæ atque æternæ. pro Rabirio reo,22
mens rerum index. 1. Acad. 45
mens ſenſuum fons. 4. Acad. 59
mens animi præcipua. 5. de finib. 63
mente in homine nihil diuinius. 5. de finib. 59. item 5. Tuſc. 94. & 3. Officiorum,57
mentis virtutes præcipuæ. 5. de finib. 59
mens in capite. 1. Tuſc. 110
mens vt agnoſcatur, ibidem.
menti regnum totius animi à natura tributum. 3. Tuſc. 17
menti voluptate nihil inimicius. de SeneƐtute,36
mens per ſeſe ipſa mouetur, 5. de finibus,63
mens in homine præſtantiſſimum. 5. de finib. 63. & 103. item de SeneƐt. 30
mentem metúmque deponere. in Antonium,362
mentis noſtræ inſatiabilis cupiditas videndi veri. 1. Tuſc. 59
mentiri licet tẽporis cauſa. pro Mur. 57

mentori aſſimilata apud Homerũ Minerua.ad Attic.176.2
mentula,obſcœnum verbũ.9.epiſt.22.10
menſes vnde dicti.2.de nat.deo.100
menſis inſtitutio.de Vniuerſitate,41
menſis lunæ curſus luſtratione conficitur,ibidem.
menſtrua cibaria.5.in Verr.60
mercatura agrorum publicorum. contra Rullum,67
mercaturas facere.7.in Verrem,57
mercatura copioſa citra vanitatem non improbanda.1.Offic.210
mercatus.in Anton.145
mercatores.pro Lege Manilia,6
mercenariorum omnium quæſtus ſordidus.1.Offic.209
mercedula ad Attic.268.4
mercurij ſimulacbrum.6.in Verr.75
mercurij ſtellæ curſus.2. de nat.deo.76
mercurij quinque, eorúmque genealogia.3.de nat.deo.76
mercurius cœli & diei filius,ibidem.
mercurius ſecundus Valentis & Phoronidis filius,ibidem.
mercuri⁹ tertius Iouis tertij ex Maia filius Panos pater,ibidem.
mercurius quart⁹ Nili filius quem AEgyptij nephas babẽt nominare,ibidẽ.
mercurius quintus quem colũt Pheneatæ qui argentum inueniſſe & Argũ occidiſſe dicitur,ibidem,77
mercuri⁹ inſigne gymnaſij Ciceroniani. ad Attic.2.2
merere re.1.in Verr.32
meretricios amores licere. pro Cælio,37
meritorij pueri.in Anton.103
meſſala à L.Pompeio de ambitu poſtulatus ad Q.frat.18.5
meſſala Q. Ciceronis ſtudioſus. ad Q. frat.3.13
meſſala abſolutus & deinde cõdemnatos.8.epiſt.4.1
meſſala languet ad Attic.84.7
meſſalæ magnificum præconiũ.ad Brutum,15
meſſala conſul domum magno emit. ad Atticum,8.9
meſſala c o s. egregius, fortis & conſtans.ad Attic 9.9
meſcinius Ciceronis Quæſtor human⁹. 16.epiſt 6.5
meſcinius caute nauigare ſolet.16.epiſt. 9.10
meſcinius Quæſtor Ciceroni non probatur.ad Attic.115.1
meſcinium Quæſtorem Laodiceæ expectare iuſſit Cicero.ad Attic.118.2
meſſio pecuniæ adminiſtrandæ poteſtas data.ad Attic.70.9
meſſij lex non ferenda.ad Attic.70.10
meſopotamiam fertilem efficit Euphrates fluuius.2.de nat.deo.196
metator caſtrorum.in Anton.197
metellus Celer Orator.Brut.133
metellus nepos,ibidem.
metellina oratio.ad Attic.8.9
metellus,Ciceronis amãtiſſimus.ad Atticum,12.2
metelli Numidici tabulas aſpicere noluerunt iudices.ad Attic.11.7
metellus Tribunus Ciceroni infeſtus.5. epiſt.2.13
metellus egregius c o s .ad Attic.13.7. 14.6.& 15.7
metellus Conſul deſignatur. ad Atticũ, 14.6
metellus Philopater.ad Attic.16.8
metellus honoratus.1. Tuſcul.131
metellus à Scipione alienatus. de Amicitia,66
metelli Numidici diſceſſus à patria luctuoſus omnibus. poſt reditum in ſenatu,13
metellos c o s s.fato fieri.2. in Verrẽ,17
metello calamitas memoriam propagauit.pro domo ſua,68
metelli turbulentæ conciones. ad Atticum,72.7
metelli turpis ἀναισχυντία. ad Atticum, 111.30
metellus Aphricanum proauum ſuum neſciuit Cenſorem fuiſſe,ibidem.
metelli ex Acherõte excitati.poſt reditũ in Senatu,22
metellum trib.pleb.Cæſar occidere voluit. ad Attic.195.11
metellus veneno perijt.3. de nat. deorum,117
metilius Philemon.7.epiſt.18.7
metonymia quæ.Orator,50
metrodorus, Epicuri Collega.1. de nat. deo.155
metrodorus,Carneadis diſcipulus.1. de Oratore,24
metrodori Chij liber de natura.4. Acad.139
metrodorus Athenis vixit.5. Tuſc.153
metrodorus quomodo ſe ſapiẽtem profeſſus ſit.2. de finib.11
metrodori Sceptij memoria.1. Tuſc.92
metrodori præclarum dictũ.5. Tuſc.40
metrodor⁹ Rhetor,L.Craſſi præceptor. 3.de Orat.43
metrodorus eum perfecte putat beatum cui corpus bene conſtitutũ ſit.2. Tuſcul.25
metus quid.4. Tuſc. 14.15.16.104. 130. & 5.74
metus opinio impẽdentis mali.3. Tuſcul.41
metui quæ ſubiecta ſint.4. Tuſc.26
metus, malus diuturnitatis cuſtos.2.Officiorum,31
metus eſt opinio expectati & impẽdentis mali.4. Tuſc.24
metus eſt rationi aduerſa cautio.4. Tuſcul.22.item 2.Offic.33
metum quidam præmoleſtiã appellant. 4. Tuſc.104
metus eſt futuri mali, ſicut ægritudo præſentis.4. Tuſc.19
metus earum rerum eſt abſentium,quarum præſentium eſt ęgritudo.4. Tuſcul.14
metuſcilius.ad Attic.163.4
metaphoræ cur placeant in verbis.3. de Orat.84.& 85
metaphoris quatenus Oratori vtẽdum, ibidem.
metaponti habitauit & docuit Pythagoras.5.de finib.5
meum pro meorum apud authores. Orator,87
¶Micare in tenebris,prouerb.3.Officiorum,101
midæ dormienti formicæ in os tritici grana cõgeſſerũt.1.de diui.132.& 2.100
mileſij ciues à Verre vexati.3. in Ver.63
mileſij præſidiariam claſſem Pop. Ro. decem nauium præbebant.3. in Verrem,61
mileſia mulier damnata. pro Cluent.24
milciades Marathonicæ pugnæ dux, eiuſdem calamitas.in Vatinium,124
millies mori.pro Rabirio reo,9
militari ſine viri,an iuris periti laus maior.pro Murena,20
militaris ſuffragatio multum valet. pro Murena,36
militaris animaduerſio ſub ſortitione. pro Cluentio,100
milonis domus expugnata. ad Atticũ, 72.9.item pro Seſtio,74
milonis laudes pro Seſtio,74.& ſeq.
milo Clodium accuſat.pro Seſtio,71
milonis liberalitas.pro Milone,73
milonis Crotoniatæ dictum. de Senectute,24
milonis & Ciceronis querelæ. ad Atticum,97.3
milo Ciceronis iniuriã queſtus. ad Atticum,95.2
milo media nocte armatus in campum venit.ad Attic.72.8
milonis Tribunatus expectatio.2. epiſt. 5.10
miloni aduocatus Pompeius adfuit. ad Q.frat.7.1
milo Catoni egregie impoſuit. ad Q. frat.10.4
milo Crotoniates Olympiæ viuum bouem humeris per ſtadium ferre dict⁹. de Senect.24
milo conatus Clodij repreſſit.2.Officiorum,86
milui & corui bellum.2. de nat. deorum,186
mimi ethologi.2.de Orat.134
mimi exitus.pro Cælio,52
à Minore argumentum.2.de Orat.92
minimis in rebus ſępe res magnæ comprehenduntur.pro Flacco,29
minima de malis eligenda, prouerb.3. Offic.139
miniſtrator.pro Flacco,42
mineruæ & Neptuni contentio propter Athenas.pro Flacco,48
mineruam ſus,prouerb.1.Acad.17
minerua vnde dicta.2.de nat.deo.97
mineruæ quinque, earúmque genealogia.3.de nat.deo.73
minerua belli inuẽtrix & princeps.3. de nat.deo.72
minos inexorabilis.1. Tuſc.15
minor & admiror in malam partem.2. Offic.82
μισάνθρωπος Timon appellabatur. 4. Tuſc.38
minerua Mentoris apud Homerum. ad Attic.176.2
minerua Athenis colebatur.6. in Verrem,63
minerua cuſtos vrbis. pro domo ſua,111
minerua inſigne gymnaſij, Ciceroniani. ad Attic.2.3
mineruæ oculi cœſij.1.de nat.deo.113
minerua vel quæ minueret vel minaretur dicta eſt.2.de nat.deo.97. itẽ 3.85
minerua prima Apollinis mater, ibidẽ.
minerua ſecũda Nili filia quã AEgyptij Saitæ colunt.3.de nat.deo.81

minerua tertia Cœli filia, princeps & inuentrix belli, ibidem.
minerua quarta Ioue nata, & Coriphe Oceani filia, ibidem, 81
minerua quinta Pallantis filia quæ patrem dicitur interemiſſe, ibidem, 82
minerua Phidiæ in arce poſita. 1. Tuſcul. 54
minos & Rhadamãthus, iudices inferorum inexorabiles. 1. Tuſc. 16
mirabiliter. ad Attic. 108. 2
miratio. 2. de diuinat. 63
miſenum. in Antonium, 64
miſerabiliter. ad Attic. 306. 2
miſericordia mouetur auditor. 2. ad Herennium, 88
miſericordia quid. 3. Tuſcul. 35. & 4. 25. & 28
miſer quis. 2. de finib. 149
miſer an ſit qui facinus alterius ſubire cogitur. in Anton. 294
miſericordem neminem eſſe niſi ſtultũ ait Zeno. pro Murena, 56
miſericordia vtilis ad opem ferendã & calamitates indignorum ſubleuãdas. 4. Tuſcul. 69
miſericordia, ægritudo eſt ex alteri⁹ rebus aduerſis. 4. Tuſc. 28
miſogonia, mulierum odium. 4. Tuſc. 38
mitio Terentianus. pro Cælio, 30
mitylenæ. pro Rabir. Poſth. 16
mithridates, quanuis inimicus nomini Romano, non tamen auſus eſt tollere Mutia feſta in Q. Mutij honorem inſtituta. 4. in Verrem, 36
mithridate mortuo bellum cõfectum. pro Murena, 31
mithridatis epitheta. pro Flacco, 47. eiuſdem crudelitas in Romanos, ibidem.
mithridaticum bellum à Plotio expreſſum. pro Archia poeta, 15
¶ Mnaſiſtrati familia ſola glebã in agro Leontino poſſidet. 5. in Verrem, 90
mneſarchi Stoici de eloquentia ſententia. 1. de Orat. 41
mneſarchus, Stoicorum princeps. 4. Acad. 125
¶ Moderatio ſeu modeſtia, eſt ſciẽtia rerum earum quæ dicuntur, aut fiũt loco ſuo colendarum. 1. Offic. 198
modeſtia eſt in animo continens moderationem cupiditatum. 3. ad Herennium, 94. item de Inuen. 243
modeſtiæ partes. 3. ad Heren. 96
moderatus religioni. pro Flacco, 67
moderatio ſeu modeſtia, σωφροσύνη. 3. Tuſc. 28
moderatori reipub. quæ præſtanda. ad Attic. 155. 3
moderantur oratori prudenti auditorũ aures. Partit. 9
modificata, ibidem.
modios ſalis multos edendos cum quo amicitiam expleas. de Amicit. 60
modus in omni permotione ſeruãdus. 4. Acad. 245
modus, eique attributa. de Inuent. 57
mœror, ægritudo flebilis. 4. Tuſcul. 29
moleſtia, ægritudo permanens. 4. Tuſcul. 29
moleſtijs vacant, qui nihil cum populo contrahunt. 5. Tuſc. 149
mollitudo vocis. 3. ad Heren. 112. 115
mollitia animi. pro Sylla, 13
molli brachio, prouerb. ad Attic. 16. 11
molon, Rhodiorum legatus. Brut. 170
moloni operam dare, ibidem, & 173
moloſſorum regis ſimia. 1. de diuin. 129
momo ſatis facere, prouerb. ad Atticũ, 108. 8
momus Ligurinus, ibidem.
monetalis, Ciceronis amicus. ad Atticũ, 203. 7
monimenta maiorũ ſeruanda. 6. in Verrem, 71
monſtra vnde. 2. de nat. deo. 10
montanum Attico commendat Cicero. ad Atticum, 316. 3
montiugi. 5. Tuſc. 115
moralis philoſophia. de Fato, 2
morbis difficillimis medicus nobiliſſimus, cauſæ difficillimæ patronus deterrimus quæritur. pro Cluentio, 44
morbos Græci vocant νοσήματα. 4. Tuſcul. 35
morbus appellatur totius corporis corruptio. 4. Tuſc. 43
morbus animi. Salluſt. in Ciceronem, 1
mores mutantur cum ætate. pro Cælio, 34
mores non ingenerantur. contra Rullum, 43
mores diſpares diſparia ſtudia ſequitur. de Amicit. 64. 66
moriendum eſſe omnibus. 1. Tuſc. 15
mori quamprimum homini optimum eſſe. 1. Tuſc. 184
mori nemo ſapiens miſerum ducit. 6. epiſt. 3. 4
morientes voces. pro Cælio, 47
mors omnibus parata. in Catilinam, 92
mors naturæ finis, non pœna. pro Milone, 77
mortales à dijs immortalibus nihil vſu capere debent. de Aruſp. reſp. 29
mortem natura omnibus propoſuit, crudelitatem tamen mortis virtus & dedecus propulſare ſolet. in Anton. 160
mortis fuga turpis, omni morte peior. in Anton. 253
mors honeſta nunquam fugienda, ſæpe appetenda. 9. epiſt. 28. 10
mortem ſenſu carere. 1. de finib. 63
mortem ad nos nihil pertinere ſecundũ Epicurum. 2. de finib. 159
mortem eſſe contemnendam. 1. de finibus, 75. negligendam. de Seneſt. 67. non timendam, ibidem, 61. 62
mors quaſi ſaxum Tantalo ſemper impendet. 1. de finib. 91
mortis metu horrere tã homines quàm feras. 5. de finib. 53. 55
mors an malum ſit. 1. Tuſc. 13
in Morte nihil mali eſſe. 5. epiſt. 16. 7
mors omnium rerum extrema. 7. epiſt. 21. 4
mors, diſceſſus eſt animæ à corpore. 1. Tuſcul. 29
mors vel beato contẽnenda. de Seneſt. 66. & ſequent.
mors non eſt lugenda, quam immortalitas conſequitur, ibidem, 67
mors fortunata quæ pro patria redditur. in Anton. 405
mors fœda in fuga, in victoria glorioſa, ibidem.
mors adoleſcentis acerba, ſenis matura. de Seneſt. 68
mors, migratio & cõmutatio quædam vitæ, non interitus. 1. Tuſc. 44
morientium via duplex. 1. Tuſc. 112
mori diſcere conſueſcendum. 1. Tuſc. 118
mors à malis abducit. 1. Tuſc. 130
morti nihil tam ſimile quàm ſomnus. 1. Tuſcul. 146
mors, exitus rerum, ibidem.
mors quando æquiſſimo animo oppetatur. 1. Tuſc. 174
mortem eſſe optimum homini. 1. Tuſcul. 184
morientiũ animi diuiniores. 1. de diuinatione, 112
mors omni ætati communis. de Seneſtute, 61
mortem iniquo animo ſtulti, ſapientes æquiſſimo ferunt. de Seneſt. 74
moriendum certe eſſe, idque quãdo, incertum. de Seneſt. 67
mors quibus terribilis. Paradox. 20
mortales inimicitias ſempiternam amicitiam habere. pro Rabir. Poſth. 20
mortem contemnit Cæſar. pro Marcello, 14
morti obijcere. in Vatinium, 17
mortuæ leges. 7. in Verr. 36
mortuorum vita in memoria viuorum eſt poſita. in Anton. 263
mortui laudis & gloriæ ſenſu non carent. 1. Tuſc. 174
mophragon, Parthorum dux. ad Attic. 103. 3
moroſos eſſe qui amant. 7. epiſt. 15. 1
mos maiorum vt Quæſtores Prætoribus eſſent liberorum loco. 3. Verr. 28
mos in iudicio apud Athenienſes. 1. de Orat. 118
mos maiorum laudes clarorum virorũ ad tibiam canendi. 4. Tuſc. 5
mos maiorum, vt qui pro capite diceret, is poſteriore loco diceret. pro Quintio, 17
mos maiorum præcipitãdi ſenes in Tyberim. pro Roſc. Amer. 61
morum diſſimilitudines. 1. Offic. 156
morum ſimilitudo, amicitiæ vinculum. de Amicitia, 64
motus ſine cauſa nullus. de Fato, 32
motus duo ſecundum Platonem. 2. de nat. deo. 46
motus corporis in agẽdo qualis eſſe debeat. 3. ad Heren. 119
¶ Mulciber. 2. Tuſc. 41
mulæ partus. 1. de diuin. 66. item 2. 76
muliebris manus. pro Cælio, 51
mulieres Græcorum in conuiuio virorum non accumbere. 3. Verr. 46
mulieres bene olere quæ nihil oleant. ad Attic. 16. 2
mulieroſum. de Fato, 16
mulieres ſunt in poteſtate tutorum. pro Flacco, 57
mulieris teſtamento mutare nomen, an rectum ſit nobili adoleſcenti. ad Atticum, 128. 2
mulieres facilius antiquitatem incorruptam conſeruant. 3. de Orat. 25
mulierum morſus, veſtigia libidinis & nequitiæ. 7. Verr. 27
mulierum mos in India. 5. Tuſc. 113
muli barbati. ad Attic. 16. 14
multi diſcipuli præſtantiores magiſtris. 9. epiſt. 7. 4

multa veriſimilia in ſomnis eueniren ſi ad quietẽ integri iremus.1.de diuinat.107
multifariam.2.de Orat.93
multijuges.ad Attic.305.3
multimodis pro multis modis veteres dicebant.Orat.85
multitudo Oratorem non ſecus ac tibicinem tibiæ accendit.2.de Orat.184
multitudinis teſtimonium nõ ſatis graue 2.de Orat.129
multitudinis beneuolentiam quę rer cõcilient.2.Offic.42
multitudinis admirationẽ quæ moueãt & quæ contemptum,ibidem.
mummij fratres,oratores.Brut.48
mummio decem legati qui fuerint Polybius non nominat. ad Attic.285.2
mumius Conſul.ad Attic.263
mundo nihil melius in rerum natura.3. de nat.deo.27
mũdus, Græce κόσμος,ab ornatu dict⁹. de Vniuerſit.45
mundus omnium quæ natura adminiſtrantur altor & educator 2.de natura deo 122
mundus quaſi ciuitas & vrbs hominum & deorum.3.de finib.97
munditia qualis ſit.1.Offic.182
mundi añimus.1.Acad.41.43
mundus quid ſecundum Stoicos & Ariſtotelicos 4.Acad.213
mundus oppidũ noſtrũ ſecũdum Stoicos.4.de finib.19
mundum Plato factum,ac perpetuũ fore ait.1.de nat.deo.30
mundus animanr & deus.1.de nat.deo. 37.& 2.65
mundus ſentire probatur.2. de natura deorum,31
mundum ratione & ſenſu vti.2. de nat., deorum,43
mundus hominum deorũmque cauſa factus.2.de nat.deo.231
mundur ſapiens.2.de nat.deo.51
mũdum deorum adminiſtratione adminiſtrari.2.de nat.deo.85
mundi conflagratio.2.de nat.deo.173
mundum eſſe vnum.de Vniuerſit.13
mundi forma rotunda,ibidem,22
mundus morbi ſeniíque expers.de Vniuerſitate, 21. nullius externi indiget, ibidem,24
munia.pro L. Murena,67
munire vias.pro Fonteio,6
munitare viam.pro Roſc. Amer.83
municipes Romani non peregrini. pro Sylla,18
municipum erga ſuos ſtudium.'pro Plãcio,16
municipij Athelani commendatio.13.epiſt.8.2
municipijs ciuitas & agri adempti. pro domo ſua,62
munuſculum Leuidenſe.9.epiſt.11
murena bellum in Ponto gerente Lucullus Quæſtor Aſiam obtinebat.pro Murena,31.& ſequent.
murenæ familia.pro Murena,11
murena & Sylla c o s s. pro Flacco,22
mures ſi clypeos corroderint, portentũ. 2.de diuinat.87
mures migrarunt aeſi inquilini. ad Atticum,305.4
muſæ quot, earũmque genealogia.3. de nat.deo.73
muſis omnibus approbantibus quid facere.7.epiſt.24.4
muſca ad Attic.154
muſica apud Græcos ſumma eruditio.1. Tuſc.7
muſar Xenophontis voce locutas ferunt.Orat.34
muſculorum iecuſcula bruma augeri.2. de diuin.49
muſtela.in Anton.104
muſtela homo idoneus.ad Attic.257.3
mutabilia quæ vocãtur.3. de nat. deorum,39
mutia lex.pro Corn.Balbo,37
mutia feſta.4.in Verr.36
mutia,Q.Metelli ſoror.5.epiſt.2.16. ei⁹ diuortium.1.ad Attic.7.8
mutię, C. Lælij filię,ſermone eleganti vſæ ſunt.Brut 111
mutius augur orator.Brut.52
mutata verba quæ dicantur.Orat.50
mutuum in amicitia.5.epiſt.2.4
mutuatio.1.Tuſcul.160
¶Myoparo.5.in Verr.161
myrmillo.in Anton.178.332
myronis Hercules.6.in Verr.4
myrothecion liber Iſocratis. ad Atticũ, 16.2
myronis Apollo.6.in Verrem,83
myronir bucula.6.in Verr.119
myrmecides minutorũ opuſculorum fabricator.4.Acad.215
myron & Polycletus,ſtatuarij inſignes. 3.de Orat.15
myſeę latrocinia à Q.Cicerone ſublata. ad Q.frat.1.36
myſorum vltimus,prouerb.pro Flac. 51
myſos inſuit in culeum Quint⁹ frater. ad Q.frat.1.2
myſium dicendi genur.Orat.13
myſtagogi qui dicti.6.in Verr.116
mytilenæ belli iure Populũ Ro. euaſerunt. contra Rullum,49

N

NAcha ſeu Natta.ad Attic.78.4
Næniæ.2.de Legib.98
Narbo Martius,colonia noſtrorum ciuium pro Fonteio,2
nares.2.de nat.deo.212
nariũ ratio & vtilitas.2. de natura deorum,217
narratio,de Inuent.39.& Partit.18
narrationis partes & gratia.de Inuent.39
narratio,eſt rerum geſtarũ aut vt geſtarum expoſitio.1. ad Herennium,4. & 3 116
narrationum tria genera.de Inuẽ. 39.& 1.ad Herennium,12
narratio breuis & dilucida veriſimilis eſſe debet,& quæ ſit.1,ad Heren.15
narratio,eſt rerum præteritarũ aut præſentium,ſuaſio,futurarum. Partit.8
narnienſis tribus.contra Rullum,79
naſcendi conditio incerta. in Catilinã, 48
naſica corculum appellatus.1. Tuſc.29
naſus.2.de nat.deo.113
naſturtio Perſas veſci ſolitos ſcribit Xenophon.2.de finib.145
natales non tam illuſtres quàm conſeruationis dies. in Catilinam,48
natalis Ciceronis idem qui reditus. pro Seſtio,124
natalem diem cuiuſque nullum eſſe.1. de finib.161
natalitia.in Anton.39
natio dea dicta, quia partus matronarũ tueatur.3.de nat.deo.63
natio conſideratur.de Inuent.51
natio candidatorum.pro Murena,63.itẽ pro Seſtio,72
nationum varij errores in ſepeliendo.1. Tuſc 174
natta Ciceroni inuiſus.ad Attic. 78.4
nattæ ſtatua.2.de diuinat.66
natura.2.ad Heren.52
naturæ ius,ibidem.
naturæ ſatis facere.pro Cluentio,21
natura an doctrina plus poſſit. pro Archia poeta,11
naturæ blandimenta.pro Cælio,32
natura duplex.1.Acad.35
naturæ contemplatio, animi pabulum. 4.Acad.229
naturæ diuitias parabiles eſſe.1. de finibus,71.& 2.141
naturam rerum omnium nouiſſe quantus ſit profectus.1.de finib.97
natura omnis ſui conciliatrix.3.de finibus,25.& 1.de nat.deo. 104. & conſeruatrix.4.de finib.25. & 76.& 5.43
natura nihil deſcriptius & apti⁹.3.de finibus,112
natura prima non eſſe expetenda.4. Acad.237
natura veritatem in profundo demerſit vt ait Democritus.1.Acad.63. & 4. 63
naturam in animum & corp⁹ diuidi. 4. de finib.25
naturæ vis.5. Tuſc.54. quaſi per caliginem cernitur.5.de finib.77
naturæ lex, cõſenſio omnium gentium. 1.Tuſcul.48
naturam ad beatam vitam ducere, niſi ab ea deſciſceremus.3. Tuſcul.3.5
natura quid.2.da nat.deo.82.& 115
natura & caſus in bonis dominantur.4. epiſt.12.2
natura communis parens.5. Tuſc.53
naturæ hominum multiplices. ad Brutum,1.2
natura nobis commorandi diuerſoriũ, non habitandi dedit. de Senect.76
naturæ cedendum eſſe putat Crantor.3. Tuſcul.119
natura omnes ea quæ bona vidẽtur ſequuntur, fugiúntque contraria.4.Tuſcul.20
natura paucis contẽta eſt.2. de fin. 145. & 5. Tuſc.145
natura non facile conuertitur. pro Sylla,51
natura ſecundum Zenonẽ eſt ignis artificioſus,ad gignendum progrediens via.1.Acad.55
naturæ ratio eſt lex diuina & humana. 3.Offic.29
natura optima dux, tanquam deus ſequenda.de Senect.5
naturam definire difficile. de Inuent. 51
natura partes habet duas,tuitionem ſui & vlciſcendi ius. Topic.48
natura nihil vndequaque perfectũ expoliuit.2.de Inuent.113
naturæ ſolertiam nulla ars imitari poteſt.1.de nat.deo,127.& 2.212

natura nihil callidius.2.de nat.deo.104
naturæ vitia emendanda.2. de diui. 143
ex Natura viuere quid.1. de Legib.84. item 3.Offic.16
naturæ non repugnandum.1. Offic. 155
naturæ lex.1. Tuſc.48.item 2.Offic.62
naturæ ius,gentium ius eſt.3.Offic.28
natura nihil ſolitariũ amat.de Amic.74
naucrates,diſcipulus Iſocratis.3.de Oratore,95
naucularium facere.7.in Verr.37
nauiculatores.pro Lege Manilia,6
nauicularij.7.in Verrem,119
nauis appellitur Syracuſas.7.in Verr.51
nauis,ſtella.in Arato,32
nauigatio Ciceronis in prouinciam. ad Atticum,99.1
nauſeola dat cauſam Attico otij.ad Atticum,305.2
nauſiphanẽ audiuit Epicurus.1.de nat. deorum,98
nauſiphanem vexat Epicurus.1. de nat. deorum,129
nænius quando mortuus ſit. Brut.30
næuius Turpio.7.in Verrem,84
næuus,corporis macula.1.de na.deo.107
næuus pueri Alcæum delectat.1.de natura deo.107
ne ad Catonẽ quidem, prouerb. ad Atticum,111.16
ne pilũ quidẽ,prouerb. ad Attic. 108.10
nearchus Tarentinus. de Senect.37
neapolis,quarta vrbs Syracuſanorũ.6.in Verrem,116
ne beſtiæ quidẽ ferre poſſent, prouerb. 5.in Verrem,18
nebulo. ad Attic.7.7
nec caput,nec pedes habere.7.epiſt.32
nequicquam ſapit,qui ſibi non ſapit.7. epiſt.6
nec ſibi nec alteri vtilis, prouerbium.2. Offic.51
ne de lite pronuncies, prouerbium. ad Atticum,136.5
neceſſaria argumentatio.1. de Inuent.61
neceſſitas. Topic.39. ei parendum.2.Offic.110
neceſſitudo.de Inuen.247
nefarium.2.Offic.72
nefaſtus.2.de Legib 35
negantia,ἀποφατικά. Topic.24
negligentia quædam interdum eſt diligens.Orator,43
neglectio pro Murena,8
negotialis conſtitutio. 1.da Inuent.21. item 2.167
negotium.3.Offic.152
negotiorum fuga.1.Offic.100
νέκυια Homeri.1.Tuſcul 58
νεκρομαντεία Appij,ibidem.
τὸ νεμεσᾶν intereſt τοῦ φθονεῖν. ad Atticum,107.3
nemo homo.pro Sylla,18
nemo bene imperat qui nõ paruerit imperio.3.de Legib.6
nemo de nobis vnus excellat, prouerb. 5.Tuſc.148
nemo pius eſt,qui pietatem canet.2. de finibus,113
nemo vir magnus ſine afflatu diuino. 2.de nat.deo.247
neoptolemus Troiã capere nõ potuiſſet ſi Nicomedẽ audire voluiſſet.de Amicitia,64
neocles,Epicuri pater.1.de nat.deo.98
neoptolemus philoſophatur.2.de Oratore,85
nequam.in Anton 84
nequid nimis,prouerb.3. de finib.111
nequitia vitium frugalitati contrariũ.3. Tuſcul.30
nequitia dicta ab eo,quod neqnicquam tale eſt in homine,ibidem.
nequiter.3.Tuſc.64
nepe.2.de nat.157
neptuni equi.2.Tuſc.112
neptuno Iouis fratri maritimũ regnum attributum.2.de nat.deo.97
neptunus à nando dictus.2.de nat.deo. 95.& 3.85
neptunum aerem per maria manantem ait Chryſippus.1.de nat.deo.58
neptuni & Mineruæ cõtentio propter Athenas.pro Flacco,49
nequire,non quire.Orator,86
nequid detrimenti caperet Reſpublica. in Catilinam,68.& ſequent.
neruorum in corpore vſus.2. de natura deorum,108
neruí reipublicæ, vectigalia. pro Lege Manilia,11
neruos afferre.pro Sylla,17
neronis adoleſcentis præconium & cõmendat.o.13 epiſt.65
neſis,vrbs.ad Attic.331.1
neſtor Agamẽnoni a ſecretis.9.epi.14.4
neſtor Homericus impune ſuas virtutes prædicat.de Senect.27
neſtoris oratio qualis.Brut.19
neſtorius, Ciceroni familiaris.6.epi.11.4
neſcire turpe non eſſe, ſed velle neſcire. de Inuent.127
ne veſtigiũ quidẽ,prouerb.in Anto.308
neutrorũ nominũ genitiuorũ pluraliũ ſecũdæ declinationis ſyncope.Orat.88
nex.pro Milone,7
nexa.pro Cæcinna,74
nexu obligare.pro Murena,3
nicanor.ad Attic.90.2
nicander Colophonius ab agro remotiſſimus de re ruſtica præclare ſcripſit. 1.de Orat.36
nicias Cous.ad Attic.123.13
nicetas Syracuſius ſupera omnia ſtare cẽſet,terram autem moueri.4.Acad.221
nice.7.in Verrem,65
nicedula ex vepreculis.pro Seſtio,61
nicephorus,Q.Ciceronis villicus.ad Q. frat.17.8
niceas libertus imbecillis & mollis. ad Atticum,244.6
niciam Smyrnæum cõplectitur Cicero. ad Q.frat.2.6
nicomachus,Ariſtotelis filius de moribus libros ſcripſit.5.de finib.22
nico pirata nobiliſſimus.7.in Verr.63
niconis liber de edacitate.7.epiſt.21.4
nicomedes.pro Flacco,33
niger.pro Cæcinna.20
nigidianum ſacrilegium.in Salluſt.9
nigidius.ad Attic.17.2
nigidij figuli laus.de Vniuerſit.3
nigidium figulum cõſolatur Cicero.4. epiſt.13
nigror.3.de Orat.86
nihil tam volucre quàm maledictũ.pro Plancio,46
nihil tam ſanctum, quod non violet audacia.pro Roſc.Amer.42
nihil tam vulgare quàm nihil ſapere.2. de diuinat.122
nihil eſt tam incredibile, quod non dicendo fiat probabile.Parad.3
nihil per ſe amplum, niſi in quo iudicij ratio exiſtat.ad Brut.16.19
nihil ſemper floret.in Anton.318
nihili homo,id eſt nequam.3.Tuſc.31
nihil eſt quod amore effici non poſſit. 3.epiſt.9.4
nihil ad Perſium,prouerb.2.de Orat.15
nihil vtile quod nõ eſt honeſtũ.5.epi.19
nihil in rebus humanis præſtantius quàm de repub.bene mereri.10.epiſt.5.4
nilus Aegyptũ irrigat.2.de nat.deo.196
nili accolæ ſurdi.Somnium Scip.19
NIMIVM quàm PARVM, plus offendere.Orator,40
nimia reſecari oportet 4. Tuſc.91
ninnius.ad Attic.65.6 & 207.5
niobe cur lapidea fingatur.3. Tuſc. 107
niſæos ciues P. Silio cõmendat Cicero, 13.epiſt.65.2
nix nigra Anaxagoræ.4.Acad.179
nobilis,notus.pro Cælio,23
nobilitas ea virtute an genere æſtimanda.pro Murena,13
nobilitas blanda cõciliatricula. pro Seſtio,15
nobilitas vnde petenda.in Salluſt.3
nobilitata crudelitas.2.Offic.35
nobilium pertinacia. pro Quintio,16
nobiſcum,non cum nobis.Orator,86
nocentem defendere quatenus conceſſum.pro Sylla,4.5
noctis & diei inſtitutio.de Vniuerſ. 42
noctuas Athenas, prouerb. ad Q.frat, 16.14
nocturna vota.7.in Verrem,111
nodus maximus in repub.inopia pecuniæ.ad Brut.18.5
nomen quid.de Inuent.51
nomen,cognomen.de Inuent.140
nominis controuerſia.de Inuent.6
nominatio, figura.4.ad Heren.195
nomen cui Phormio.pro Cæcinna,20
nomenclator.pro Murena,70
nomẽ mutare nobilẽ adoleſcentẽ mulieris teſtamẽto nõ decet.ad Attic. 128.2
nomen dare.pro domo ſua,31
nomenclatio.de Petit.Conſul.27
nomina.ad Attic.97.4
nomen & nomina pro ære alieno.7.in Verrem,14
nomen dignitatis in epiſtolis amicitiæ ſignum.pro domo ſua,22
νόμος,id eſt lex,vnde dict⁹.1.de Legi.27
νομοφύλακες.3.de Legib.66
nonæ Decembres.pro Flacco,79
nonis Decẽbribus magnos honores cõſecutus Cicero.ad Attic.14.7
nonas Decembres Cicero ſemper in ore habet.ad Brut.17.3
non minus gratũ extrema delere, quàm prima depellere.10.epiſt.14
non naſci optimum, aut quamprimum mori.1.Tuſc.115
non omnibus dormio.prouerb.7.epi.152.
nonnihilum.4.de finib 102
non fugit illos.pro Cæcinna,62
non parum noſſe,ſed in parum cognito ſtulte perſeueraſſe turpe eſt. da Inuentione,127

non cæra ſed cœno obliti.7.in Verr.137
non liquere.pro Cluentio,60
non magis iuris conſultus quàm iuſtitiæ.in Anton.264
non putaram,turpe.1.Offic.124
noſce teipſum,Apollini Pythio aſſignatum eſt.5.de finib.79
noſce teipſum quomodo intelligendũ.ad Q.frat.22
noſcere ſeipſum quomõ quis poteſt,eiúſque dicti vis quanta.1.Tuſc.82
νοσήματα,morbi Latine.4.Tuſc.35
notatio,etymologia rectius interpretari poteſt,quàm veriloquiũ.4.ad Heren.230.Topic.6
norbanus,Spurius c o s s.pro Quint.12.Topic.17
norma rationis.pro Murena,2
notatiſſimus.pro domo ſua,19
notitiæ, ἔννοιαι & προλήψεις.4.Acad.60.vnde conficiantur,ibidem.
notio, ἔννοια Græce.Topic.15.item 1.Tuſcul.90
noui homines.6.in Verrem,73
nouis rebus noua imponẽda vocabula.1.Acad.38
nouiſſim⁹,& nouiſſime Ciceroni nõ inaudita.p Roſc.Comœ.18.& 10.epiſt.24.4.& ibidem,30.10
nouitas.de Petit.Conſul.2
nouorum hominũ ſylua.pro Mur.15.16
nouorũ hominũ calamitates.7.in Verrem,42
¶Nubilis filia pro Cluentio,8
nox,terræ vmbra.2.de nat.deo.71
nudiuſtertiuſdecimus.in Anton.164
nudus à propinquis.poſt reditum ad Quirites,5.12
null⁹ intra Oceanũ loc⁹ eſt,quo nõ Romanorũ libido iniquitáſque tẽporib⁹ Verris peruaſerit.5.in Verrem,178
nullum theatrũ virtuti conſcientia maius eſt.2.Tuſc.108
nullũ magnũ malum præter culpam.3.Tuſc.61.62
nulla minãtis authoritas apud liberos.11.epiſt.3.4
nulla ſancta ſocietas nec fides regni.1.Offic.37
nulla ars literis ſine interprete percipi poteſt.7.epiſt.20.1
nulla ars ſolertiam naturæ imitari poteſt.1.de nat.deo.127.& 2.213
nullus pro non.ad Attic.130.4
numeſtium Ciceroni commendat Atticus.ad Attic.35.1.& 37.4
numa,rex veterum more humatus, non vſtus.2.de Legib.87
numa & Romulus ſacris inſtitutis Romæ vrbis fundamenta iecerunt.3.de nat.deo.7
numa Pompilius diu ante Pythagoram fuit.2.de Orat.84
numa rex Pythagoreus exiſtimatus.4.Tuſcul.5
numæ cũ Egeria colloquiũ.1.de Legi.6
numerius Suffuſtus ſilicẽ cædendo ſortes inuenit.2.de diuinat.28
numeriũ Numeſtiũ in amicitiã recepit Cicero.ad Attic.35.1.& 37.7
numerius Furius eques Romanus, quũ cõmodum eſt,cantat.3 de Orat.49
numerus frumenti.4.in Verrem,127
numerus pro pondere.3.Offic.66
nummarium iudicium.5.in Verr.112
nummarius interpres pacis.pro Cluẽ.81
nummatio.in Anton.120
nũmus Seſtertius.pro Rabir.Poſth.28
numero Platonis obſcurius.ad Att.132.7
numeros oẽs habet,prouerb.3.Offic.18
numeroſa oratio & apta quæ ſit.Orat.95
numeroſa an ſit vlla oratio.Orat.104
numeroſa oratio quando adhibenda.Orat.121
numeri in oratione.Partit.11
numeros in oratione quis primus induxerit.Brut.69
numeros etiam imperiti animaduertunt in oratione.3.de Orat.108
numerorum vis quanta,ibidem.
de Numeris.Orat.93.& 94
numerus longe poſt orationẽ inuentus.Orat.106
numeri oratorum & poetarum an ſint.Orat.132
numeros aures ipſæ metiũtur,ne aut &c Partit.11
nummûm pro nummorum.Orat.87
numiſius.in Anton.34
numitia porticus.in Anton.89
numitor Fregellanus proditor.5.de finibus,111
nunciatio.in Anton.86
nũc hic dies aliam vitã defert,alios mores poſtulat.12.epiſt.25.11
nuncupatio votorum.7.in Verr.28
nuodinari.in Anton.130.itẽ 3.in Ver.83
nunquando.in Anton.185
nupta vni,propoſita omnibus.7.in Verrem,28
nutriculæ.in Anton.298
nutricari.2.de nat.deo.122
¶Nympharũ ædem incendit Clodius.pro Milone,55
nymphontem Colophonium placauit Cicero.ad Q.frat.2.6
nyſam Nilo Dionyſius interemit.3.de nat.deo.79

O

Obductio capitis.pro Rab.reo,10
Obedire.pro Lege Manilia,34
obiurgatio quatenus adhibẽda.1.Officiorum,190
obligatio animi & ſententiæ grauior q̃ pecuniæ.ad Brut.17.4
obligurire.in Catilinam,31
obnuociate conſilio.poſt reditũ in Senatu,9.item in Anton.28
obnunciari.ad Attic.72.8
obſcœna verba.9 epiſt.22.1
obſcurum cauſæ genus.de Inuent.30
obſcura oratio.Partit.11
obſcuro loco nati qui cum nobiliſſimis inimicitias ſuſceperint.7.in Verr.141
obſcure loqui, ſine reprehenſione duobus fit modis.2.de finib.24
obſeruantia.de Inuent.170.241
obſecro & rogo.ad Quirites poſt red.14
obſecundare.pro Lege Manilia,34
obſequiũ,verbum Terentianũ.de Amicitia,75
obſignatores.pro Cluentio,27
obſoleſcere.contra Rullum,13
obſoleuerunt chartæ.pro Cælio,31
obſtrictus patriæ.pro Sylla,5
obſtruere luminibus.pro domo ſua,88
obtemperare.pro Lege Manilia,34
obtemperatio.1.de Legib.62
obtrectare bonos.in Anton.272
obtrectantis eſt,angi alieno bono,quòd id etiam alius habeat.4.Tuſc.89
obtrectatio quæ & Zelotypia.4.Tuſc.28
obtruſa ratio.Brut 140
¶Occaſioni attributa.1.de Inuent.56
occaſio.2.ad Heren.37.& vnde dicta.de Seneċt.47
occaſurus.pro Milone,77
occatio quid, vnde.de Seneċt.47
occidere occiſione.in Anton.409
occupatio,figura.4.ad Heren.187
occupaui te fortuna,atque accepi etiam,inquit Metrodorus.5.Tuſc.40
ocelli Italiæ.ad Attic.333.20
oceanus quis.Somnium Scip.22
ocia negocioſa eſſe cõuenit.pro Plãc.54
ocium cũ dignitate maxime optabile.pro Seſtio,86
ocium iucundũ omnibus.cõtra Rul.24
ocium belliſſimum,ſeneċtutis præſidiũ.1.de Orat.134
ocij non minus quàm negocij habenda ratio.pro Plancio,54
ocio nihil popularius.contra Rullũ,24
ocioſa dignitas quæ.pro Seſtio,85
ocio literato nihil dulcius.5.Tuſc.149
octauius Marſus.in Anton.191
de Octauio.ad Brut.16.1
octauius Balbus homo iuris peritiſſim⁹ integerrimúſque.4.in Verrem,20
octauius Ciceronem patrem appellabat.ad Brutum,17.8
octauio immodice omnia concedebat Cicero.ad Brut.16.4
octauius Manilius.ad Attic.181.4
octauius Manilius in Tuſculano prælio dimicauit.2.de nat.deo.8
octauianum libere per epiſtolas obiurgat Cicero.ad Q.frat.25.1
octauiani ingratitudo erga ſenatum.ad Q.frat.25.3
octauianus vindex libertatis Rom.ſed ad tempus,ibidem,7
octauiani cum Antonio cõparatio,ibi.
octauiano in foro ſtatuam decreuit ſenatus,ibidem,8
octauianum Imperatorẽ appellauit Senatus,ibidem.
octauiano ſummum honorem ante tẽpus decreuit Senatus,ibidem.
octauianum Iunonium puerum appellabat Cicero,ibidem,10
octauianus quæ volebat auferre, extorquebat.ad Q.frat.25.13
octauianus prouinciam cõcupiuit,ibid.
octauianus,Paris patriæ ſuæ, ibidem,10
octauiani parentes obſcuri,ibidem,14
octauiani pater aſtipulator,&c.parũ pudicus,ibidem.
octauiani auus argentarius,ibidem.
octauianus teſtamẽto Rẽp.obtinuit tãquã dotali matrimonio relictã, ibi.15
octauiani pater, Iuliani ludi gladiatorũ præfectus,ibidem.
octauio animi ſatis,authoritatis parum inerat.ad Attic.338.2
octauius veteranos præmijs ſollicitat.ad Attic.335.1
octauiani ætati non confidebat Cicero.ad Attic.335.5
octauiano municipia & veterani mire fauebant.ad Attic.336.8

oculorũ ſenſus acerrimus.3. de Orat.83
ocella.ad Attic.208.2
oculi actio.3.de Orat.133
oculi quid in actione poſſint.Orat.33
oculi, animi indices.Orat.33
oculi habitant in vultu,in Anton.320
oculi in ſupremo tanquam ſpeculatores collocati.2.de nat.deo.218
oculorum vtilitas quanta.2.de nat.deo. 213.& 218
octophorum.ad Q.frat.12.4
¶Oderint dum metuant.in Anton.25
odiũ mitigari poſſe.poſt red.ad Quir.18
odi ſapientẽ qui ſibiipſi non ſapit,prouerbium.13.epiſt.16.5
odiſſe aliquẽ libẽter,bellũ.ad Att.296.4
odium Vatinianum.in Vatinium,30.31
odium,ira inueterata.4.Tuſc.32
odium,amicitiæ venenum.de Amici.76
odor omnis ſurſũ fertur.2.de nat.de.211
odoratus.2.de nat.deo.236
odorationes.4.Tuſc.31
¶Oeconomic⁹ Xenophõtis.de Sene.54
œnomaus,Accij fabula.9.epiſt.16.12
¶Offenſio.5.de finib.111
offenſiones graues ex grauibus morbis eſſe ſolent.16.epiſt.12.1
offenſum.de Inuent.105
offenſiones corporis ſine culpa accidere poſſunt.4.Tuſc.48
offenſio an vitanda,an mitigãda.2. Officiorum,99
officium quid ſignificet. ad Attic.327.6
officiorum libros Cicero filio ſuo dedicat.3.Offic.166
officij fructus.2.de finib.115
officium,καθῆκον Græce.3.de finib.31.& ad Attic.338.3
officia omnia à principijs naturæ proficiſci.3.de finib.32
officiũ,quod ratione actũ eſt.3.de fin.89
officia media quomõ dicãtur.2.Acad.53 & 3.de fi.88.& 1. Offic.14 perfecta ſeu recte facta.3.de finib.88.& 4.34. item 1.Offic.13
officium perfectum ſeu rectum, id eſt κατόρθωμα.4.de finib.24
officia Ciceronis magnifice ſcripta. ad Attic.327.6
officium ſecte etiam in Rempublicam cadit.ad Attic.338.1
officium magiſtratus,ciuium priuatorũ, hoſpitum.1.Offic.174
officiorum inter ſe comparatio.1.Offic. 212.& ſequent.
officiorũ grad⁹ ex quib⁹ quid cuiq; præſtet,intelligi poſſit.2.Offic.1
officij diuiſio ſeu definitio.1.Offic.12
officij deferendi cauſæ.1.Offic.40.& 41
officia non exprobranda. de Amicit. 62
ô fortunatam natam me Conſule Romam.Salluſt.in Ciceronem,3.4
¶οἰκεῖον,accõmodatũ Latine.4. Aca. 72
¶Olere bene qui nihil oleat.ad Att.16.2
oleũ & operã perdere, puerb.7.epi.2.10
ollij laudatio.ad Attic.196.1
olympionicem eſſe apud Græcos propè glorioſius quàm Romæ triumphare. pro Flacco,24
olympiorum victoria inſtar Conſulatus.2.Tuſc.70
oliuæ inuẽtor Ariſtæus, Apollinis fili⁹. 3.de natura deo.60
¶Omen prærogatiuũ. pro Murena,37
omnis ſeruitus miſerrima.in Anton.131
omnibus antiquiſſimis.pro Cæcin.73
omina quæ.1.de diuin.165
omnia cauſã à natura habere.2.de diu.88
omina improbare.2.de diuinat.127
omnib⁹ vnguibus,toto corpore.2.Tuſ.96
omnibus inſtructi & ornati virtutibus, viri ſapientes.5.Tuſc.42
omnia mea mecũ porto,Biãtis. Parad.9
omnis cognitio multis eſt obſtructa difficultatibus.4.Acad.15
omnis natura eſt diligẽs ſui.4.de fin.54
omnes inſipientes eſſe non ſanos, à Socrate profectum.3.Tuſc.15
oẽs numeros habet, prouerb.3. Offic.18
omnes ſtultos inſanire,paradoxon. Parados.32
omnia de duobus.pro Murena,31
ὁμολογία,cõuenientia Latine.3. de fini.33
¶Ope conſilióque tuo furtum aio eſſe factum.3.de nat.deo.106
operæ pro ſeruis.7.in Verrem,24
opis & ſalutis cultus apud antiquos.2. de nat.deo.87
opas Vulcanus.3.de nat.deo.75
opas, Aegypti cuſtos.3.de nat.deo.75
opes quid potiſſimũ tueatur.2. Offic.30
operæ Clodianæ.ad Q.frat.7.2
operatio.ad Attic.114.11
ὠφέλημα, id quod prodeſt.3.de fin.52
ὠφέλημα,emolumẽtũ Latine.3.de fi.105
ὀφιοῦχος.2.de nat.deo.157
opifices omnes in ſordida arte verſantus.1.Offic.209
opificia quæ ſordida,quæ liberalia,ibid.
opimij cõmendatio,vulnus eſt Reipub. dedecus imperij.pro Plancio,57
opimius Veiētor.ad Attic.85.8
opinioſiſſimus.4.Acad.158
opinator.4.Acad.119
opinionum conturbatio ſanitate ſpoliat animum.4. Tuſc.34
opinio vnde naſcatur.1.Acad.57
opinari nõ poſſe ſapientẽ.4. Acad. 109
opinio omnis,ratio eſt.3.de nat.deorũ, 101.& ſequent.
opinio quid.3.de finib.65. & 4. Tuſc.25
oportere quid dicamus.Orat.41
oportet non omne quod licet.pro Cornelio Balbo,5
opportunitas,εὐκαιρία Græce.3.de fi.70
opportunitas nõ fit maior productione temporis.3.de finib.70.71
oppidum & ciuitas.6.in Verr.63
oppianici ſcelera.pro Cluentio,98
oppianicus in necandis vxoribus exercitatus.pro Cluentio,40
oppianicus Habito per C. Fabriciũ inſidias comparat.pro Cluentio,38
oppidanum.2.de Orat.133
oppidò,aduerb.3.de finib.51
oppia,Mindij vxor.13.epiſt.29.5
oppio toga prætexta texitur.2. epiſt.15. 19.ei⁹ fides erga Ciceronẽ. 11.epi.29.7
oppoſitus.pro Marco Cælio,19
optationes.3.Offic.127
optimatum principes. pro Seſtio,83. & ſequent.
optimates,ibidem.& 2.de Legib.49
optimorũ animos irritabiles eſſe,& eoſdem placabiles.ad Attic.12.6
optimum eſſe aliquid in omni re etiãſi lateret.Orator,20
optimo iure prædia. contra Rullũ, 106
optimum quidque rariſſimũ.2. de finibus,130
optimum è varijs tenendum.2. de Legibus,65
ὀψιμαθεῖς,inſolentes ſunt.9.epiſt.20 4
opus eſt nobis dus.2.epiſt.5.10
oracula vnde dicta. Topic.41.& cur ceſſarint.1.de diuinat.69
oratio philoſophorũ mollis & vmbratilis.Orat.35
orationis ſeu cauſæ partes.1. de Inuentione,29
oratio omnia ex quibus cõſtet.3. de Oratore,12
orationis partes quatuor. Partit.3
orationis præſtantia.1.de Orat.16
oratio,regina rerũ omniũ.2.de Orat.191
orationis ornatus qualis eſſe debeat.3. de Orat.53.& Brut.100
orationis & poematis differentia. Brutus,99
orationum genera varia.Orat.10
orationis flumina & inſignia. Orat 74
orationem condiunt duo, verborũ numerorúmque iucunditas.Orat.107
orationis orbis.Orat.138
orator ſummus Plato,dum oratores irridet.1.de Orat.25
oratoria an ſit ars.2.de Orat.45
oratorij libri Ciceronis vehementer probantur.ad Attic.276.3
oratio ſuauis quæ ſit.Partit.12
oratio illuſtris quæ ſit,ibidem.
oratio humanæ ſocietatis maxime conciliatrix.1.de Legib.40
orationes Curionis veteribus præferebantur.Brut.63
orationes Ciceronis multis locis pueriles,ibidem.
oratio Ciceronis habita contra Calenũ. ad Brut.21.3
oratio Ciceronis pro Roſcio,iuuenili redundantia plena.Orat.58
orationes Ciceronis plures quàm vllius oratoris,ibidem.
orationes Ciceronis pro Scauro & Plãcio.ad Q.frat.17.16
orationum Ciceronis Ariſtarchus Atticus.ad Attic.9.4
oratio Ciceronis ad Pontifices vehemẽtiſſima.ad Attic.71.2
oratio Ciceronis Metellina. ad Att. 5.9
oratio Ciceronis de Othone tertia. ad Attic.16.5
oratio Ciceronis pro Rabirio quarta, ibidem.
oratio Ciceronis de proſcriptorum filijs quinta,ibidem,6
oratio Ciceronis, quũ prouinciã depoſuit in concione ſexta,ibidem,6
oratio Ciceronis qua Catilinam emiſit, ſeptima,ibidem,6
orationes Ciceronis ad populũ, quũ Catilina profugit,octaua,ibidem.
oratio Q. Celeris,contra M.Seruilium. ad Attic.114.14
orationis Ciceronis in Clodium genus quidam.ad Attic.11.14
orationes Philippicę Ciceronis Demoſthenem exprimunt.ad Attic.16.5
orationum Ciceronis catalogus, ibidẽ.
oratio Ciceronis de lege Agraria,ibid.
oratio Demoſthenis pro Cteſiphonte varia eſt.Orat.60

oratio Demoſthenis pro Cteſiphōte o-
mnium perfectiſſima.Orat.73
oratoria facultas in quib⁹.2. de Orat.70
oratoria ſupellex.Orat.44
oratoris officium quod.1.ad Heren.2
oratorij officij partes,ibidem.
oratorum paucitas.1.de Orat.5.6
oratori omnium artium ſcientiam eſſe
neceſſariam.1.de Orat.11
oratoris profeſſio,ibidem.
orator in omni diſputatione copioſus.
Cicero.1.de Orat.22
oratoris proprium.1.de Orat.29
orator quis vere perfectus.1. de Orat.
28.33.107.& 3.45
orator nemo niſi ſapiens.1. de Orat. 41
oratorem ſine philoſophia eſſe non poſ
ſe.1.de Orat.42
oratorem perfectum eſſe poſſe, probat
Cicero.1.de Orat.47
oratores perturbari ſummos in exor-
dio.1.de Orat.61
orator naſcitur.1.de Orat.62
oratore perfecto quare nihil rarius.1.de
Orat.63
in Oratore quæ requirantur,ibidem.
oratoris vis omnis in quinque partes.1.
de Oratore,69
orator quis Craſſo.1.de Orat.102
orator quis Antonio.1.de Orat.107
oratori quæ cognoſcenda.2. de Orat.37
orator quis & qui inſtituendus.2.de O-
ratore,47
oratori quid, & quomodo dicendum in
cauſa,videndum.2.de Orat.65
oratori tria pręſtāda.2.de Oratore,66.&
Brut.102
orator in cōſuetudine ciuitatis, in exē-
plis,&c. hoſpes non ſit.2. de Orat.71
orator ſine multitudine eloquēs eſſe nō
poteſt.2.de Orat.184
orationis vis ad ſeditiones concitādas.
pro Flacco,43
orationib⁹ quātū credendū. ꝑ Cluē.110
orationis index,vox eſt.1.Offic.185
orationum tot genera,quot oratorum.
Orator,30
oratio à cōuicio differt.pro domo ſua,1
orationum genus duplex, Rhetoricū &
quotidianum.1.Offic.184.& ſequent.
orator ab Academicis maxime exagita-
tus & adiutus.Orat.7
orator ſe ad auditorum voluntatem cō
parare debet.Orator,15
oratori Dialectica neceſſaria.Orat.61
orator futurus qualis eſſe debeat.1. de
Orat.100.& 2.44.45.Brut.160
oratori vox qualis ſit neceſſaria.3.de O-
ratore,24
orator quor geſtus obſeruare debeat.3.
de Orat.117
oratorum illuſtrium inter ſe differētia.
3.de Orat.24.25
oratorum bonorum duo ſunt genera.
Brut.204.205
oratoria cum iure ciuili confertur. pro
Murena,25
oratores inter ſe diſſimiles.3. de Orat.26
orator quis admirandus.3.de Orat.29
oratoris & philoſophi affinitas.3.de O-
ratore,79
oratorem philoſopho præſtare, ibidem.
orator ab imperito, dicendo numeroſe,
diſcernitur.3.de Orat.96

orationis vnum genus non omni cauſæ
conuenire.3.de Orat.116
oratores Græci.Brut.13.14
oratoris ſummi eſſe id,ſummum orato-
rem populo videri.Brut.97
oratorem frequentia auditorum gaude-
re.Brutus,100
oratori aures populi tanquā tibiæ ſunt,
ibidem.
oratores preſſe & attenuate,ſublate,am-
plēque dicentes.Brut.105
oratoriē dicere, nihil aliud quàm opti-
mis ſentētijs & verbis dicere.Orat.127
orator optimus quis ſit. Orat.38. & 142
oratoris dignitas quibus ex locis colli-
gi poſſit.1.de Orat.2.4
oratorem quanto iudicio ſcripſerit Ci-
cero.6.epiſt.18.6
oratorem ſuum Sabino commendat Ci-
cero.15.epiſt.20.1
orator Ciceronis vehemēter Leptæ pro
babatur.6.epiſt.18.6
oratorem verborum ſplendore & copia
maxime probari.Brut.113
oratoris fundamentum, Latina emēda-
tāque locutio.Brut.149.150
oratores bini vix ſingulis ætatibus. Bru
tus,187
oratorū eloquentiæ ſemper moderatrix
fuit auditorum prudentia.Orat.13
orator quibus artibus inſtruct⁹ eſſe de-
bet.Orat.42.43
oratorum authoritatibus quatenus cre-
dendū.pro Cluēt.110. Ex oratore ara-
tor factus.in Anton.139
oratoris, ſi ab aduerſario reprehēdatur,
officium.pro Sylla,2
oratu tuo.pro Flacco,72
orata, luxurioſorū magiſter.2. de fin.112
orationi facta ſimillima.5.Tuſc.68
oratorem an iraſci deceat.4.Tuſc.65
orator ſenectute lāgueſcit. de Senect.25
orba ab optimatibus.pro L.Flacco,43
orba concio,ibidem.
orbis ſaltatorius.in Piſonem,16
orbis terræ, eſt quaſi magna quædā in-
ſula.2.de nat.deo.245
orbis,κύκλος.2.de nat.deo.67
orbes cœli nouem. Somnium Scipio.13
orbium cœleſtiū concentus, ibidem,17
orbiculatis malis paſti.8.epiſt.15.1
orbitates liberorum.3.Tuſc.98
orcheſtra.de Prouincijs Conſul.12
orcinij.Orator,91
orchus,Iouis & Neptuni frater.3. de na
tura deo.57
ordo quid.1.Offic.197
oreſtes quidam in ſemitis, nomine de-
cumæ prandia populo præbens, glo-
riam inuenit.2.Offic.85
oreſtes,Euripidis fabula.4.Tuſc.102
oreſtis prandia.2.Offic.85
oreſtis & Pyladæ amicitia.2. de fin. 127
oreſtis,pars Macedoniæ. de Aruſpicum
reſponſis,31
ὄργανον ſenatus.11.epiſt.14.1
originum libri Catonis.de Senect.34
origo ſummi boni à primo animantiū
ortu petitur.2.de finib.53
oreſtilla Cornificio deſponſa.8.epiſt.7.1
ὁρίζοντες,circuli cœli.2.de diuin.138
orion ſtella.in Arato,1
orithya.1.de Legib.5
ὁρμὴ quid.4.Acad.49. Latine appetitus
ſeu appetitio.4.Aca.49.& 3.de fin.37.
& 4.64.& 5.29
ornatus publici.7.in Verrem,66
orodes,Parthorū regis fili⁹.ad Att.109.2
orontes,Darij Prætor.5.de finib.158
orphe⁹ poeta an fuerit.1.de nat.deo.148
orpheus & Rheſus dij.3.de nat.deo.61
orpheus,Ciceronis ſeruus.14. epiſt.4.11
orphicum carmē cuius ſit.1.de nat.deo.
148
oropus,vrbs.ad Attic.243.3
¶Oſci ludi.7.epiſt.1.8
oſaces, dux Parthorū,occiditur.ad Atti
cum,108.5
os tradere.pro Roſc.Amer.85
os portus.7.in Verrem,24
oris vſus.2.de nat.deo.201
os tacitum præbere.5.in Verr.33
os hominis.1.de Legib.39
oſſium in corpore vſus & officium.2.de
nat.deo.209
oſcines.2.de nat.deo.239.& 1.de diu.195
oſtiatim.6.in Verrem,47
oſtenta vnde.1.de diui.154. & 2.de nat.
deo.10
oſtrea & conchilia cum luna pariter
creſcere & decreſcere.2. de diuin. 49
¶Otalus.ad Attic.84.4
othones.Orat.91
othonis facultates ſua cupiditate vin-
cet Cicero.ad Attic.255.3
otho,à quo villam emere volebat Cice-
ro,aduerſarius erat & cupidus.ad At-
ticum,252.5
pro Othone Ciceronis oratio. ad Atti-
cum,16.5
¶Ouans.in Anton.393
oues hominum cauſa generatæ.2.de na
tura deo.236
oues & quæ ex ijs vtilitas.2. de nat.deo.
236
ouorum inter ſe ſimilitudo.4.Acad.105
ouia.ad Attic.244.2

P

PAce, concordia, & ocio nihil popu
lo gratius.contra Rullum,24.23
Paccianæ epiſtolæ reſpondit Cice-
ro.ad Atticum,86.3
pacis & ſeruitutis differētia.in Ant. 109
pacis nomen dulce.in Anton.342
pacificatoria legatio.in Anton.320
pacificatus.ad Attic.325.3
pacificatorem.ad Attic.128.3
pacificatio,ibidem.
pacideianus gladiator apud Lucilium.
4.Tuſc.73
paciliana domus.ad Attic.9.11
pacilius homo egens & leuis abſentem
Sthenium deferens.4.in Verr.68
pachynum,portus maris.7. in Verrē,69
pactū quid.de Inuen.171.242
ex Pacto.2.ad Heren.53
pacuuij verſus elaborati & ornati. Ora-
tor,20
pacuuij fabula de Pylade & Oreſte. de
Amicitia,24
pacuuij & Actij ætas.Brut.128
pacuuij Antiopa.1.de finib.7
pacuuius inter Latinos Tragicos facile
ſummus.Orat.142
pacuuius in Niptris prudenter Vlyſſis
perſonam inducit.2.Tuſc.85
paconius.ad Q.frat.1.28
pacorus Orodis filius.15.epiſt.1.5. & ad

Atticum,106.1
pacorus Parthus cũ maximis copijs veniſſe nunciatus.ad Attic.305.5
pæan ſacrificiis anniuerſarijs Syracuſis colebatur.6.in Verrem,113
pæan.3.de Orat.101.& Orat.111.112
pæan quibus conuenit.Orat.211
pæon,numerus aptus.Orat.126
peon prior & poſterior.3.de Orat.108
pæon pes tribus breuibus conſtat.Orator,112.& 126
pæon amplioribus ſermonibus accommodatus.Orator,114
pæonius,Q.Ciceronis filijs in Rhetoricis magiſter.ad Q.frat.19.5
pæonius Rhetor bonus & exercitatus, ibidem.
pætus fratris defuncti libros Ciceroni donauit.ad Atticum,16.18
pagani.pro domo ſua,58
paginam complere. ad Atticum,288.6
palatina tribus.pro Seſtio,99
palamedes damnatus.1. Tuſc.157
palatus.2.de finib.42
palæmon,Leucotheæ filius.3.de natura deorum,52
palicanus eloquens,1. ad Atticũ,13. 8.& Brutus,118
pallium ſumendum Alexandriæ. pro Rabir.Poſth.26
palamedes ob proditionis ſuſpicionem damnatus eſt.Topic.40
παλιγῳδία ſubturpicula. ad Attic. 74.1
palmaris ſtatua.7.in Verr.214
palmam dare,prouerb.in Anton.27
palmæ agreſtes.7.in Verrem,69
palpebræ,oculorũ tegumenta.2. de nat. deo.214.earũmq; commoditas, ibidẽ.
pãmenia Ciceroni nõ placẽt. ad Attic. 113.17
pammenes eloquentiſſimus.Brut.187
pamphylus, Platonis auditor.1. de nat. deorum,97
pan,eiúſque genealogia.3.de nat.deo.76
panchreſtũ medicamentũ.5.in Verr.128
panathenaicus Iſocratis.Orator,22
panætius, Stoicorum princeps, ea de re dubitare ſe dicit, quã omnes præter eũ Stoici,certiſſimã putãt.4. Acad.291
panætij liber ad Q. Tuberonem de dolore patiendo.4.de finib.40
panætiꝰ Stoicorũ acerbitatẽ,& aſſerendi ſpinas non probauit.4.de finib.127
panætius de immortalitate animi à Platone diſſentit.1. Tuſc.123
panætiꝰ,Antipatri diſcipulꝰ.1.de diui.11
panætius ſolus Stoicorum,aſtrol. prædicta reijcit.2.de diui.131.& de officijs accuratiſſime ſcripſit.3.Offic.9.& poſtea quàm de officijs ſcripſit, vixit xxx annis,ibidem.
panætius,Poſſidonij doctor, diſcipulus Antipatri.1.de diuinat.11
panætius de ſyderũ natura dubitabat.2. de natura deo.177
panætiꝰ ſolus vere inter Stoicos de Republica ſcripſit.3.de Legib.20
panætiꝰ à Cicerone defenſus cõtra Antipatrum.3.Offic.9
panætium in officijs ſequutus eſt Cicero,non interpretatus.2.Offic.88
panætius cum Africano & Lælio vixit. 1.Tuſc.127.Africano in legatione comes.4.Acad.11
panætij liber de prouidentia.ad Att.266
panætius Crantoris librum de luctu,ad verbum ediſcendum præcipiebat. 4. Acad.245
panegyricus Iſocratis in genere deliberatiuo conſcriptus eſt.Orat.20
paniſci caput.3.de nat.deo.54
panurgus ſeruus comœdus. pro Roſc. Comœdo,26.à Q. Flauio interfectus, ibidem,29
panſa apud Cæſarẽ magnꝰ.6. epiſt. 12.5
panſa amiſſo,Reſp. multum detrimenti accepit.10.epiſt.33.8
panſa moleſte ferebat, quòd tam multi ad Brutum concederent. ad Brut.22.1
panſa à Cicerone apud Brutum excuſatur,ibidem.
panſa ſemper cõiunctus Hirtio. ad Atticum,331.2
panſæ interitus.10.epiſt 33.20
de Pantheris locus.2.epiſt.10.4
pantheræ Barbariæ ſibi medentur.2.de nat.deo.189
paphios cõmendat Cicero.13. epiſt.49.1
papia lex.pro Archia poeta,7. item pro Cornelio Balbo,42
papyria lex.pro domo ſua,98
papyrij mors.pro Milone,28
papyriana domus.7.epiſt.21.3
papyrius Pætus ſalſus.9.epiſt.15.2
papyrij Pęti amor in Ciceronẽ.9.epi.15.6
papyrij,etiã patricij fuerũt.9.epiſt.21.1.3
papyriꝰ Potamo homo ſeuerus.5.in Verrem,117
papyrium Pætum Attico commendat Cicero.ad Attic.15.8
papyriorum familia.9.epiſt.21.3
papyſij qui Papyrij,ibidem,5
parthalus pictus.6. in Verr.119
pares cum paribus faciliime congregantur.de ſenectute,7
par.de Inuent.171.242
à Pari.2.de Orat.93
Παράδοξα Stoicorum.4.Acad.246
Παράδοξα,admirabilia Latine.4. de finibus,120
Παρωνυμία. Topic.21
parmenides ignem naturæ principium dicit.4.Acad.22.quid de deo.1.de natura deo.42.eiuſdẽ verſus.4.Acad.132
parẽs liberis pene deus.pro Plancio,23
parentare.pro Flac.74. itẽ in Anton.10
parentalia.in Anton.9
parentum iniuriæ ferendæ. pro Cluẽ.12
parentes chariſſimi habẽdi. poſt reditũ in Senatu,1
parricida.pro domo ſua,21
parricidarũ ſupplicium.p Roſc.Amer.42
parochus publicus.ad Attic.261.5
parricidio vno omnia ſcelera cõplecti. pro Roſc.Amerino,21
parricida ciuium.in Catil.20
Παρηνομασία.2.de Orat.142
pars quid.1.de Inuent.47.59
parſimonia,magnũ vectigal. Parado.62
partes orationis ſeu cauſæ.4.ad Her.105
parthi hyemãt in Ciceronis prouincia. ad Atticum,111.25
parthi Bibulum ſemiuiuum reliquerũt. ad Atticum,122.11
parthi Eufratẽ tranſeunt Cicerone Aſiã obtinente.ad Attic.106.2
parthorum trãſitus in Syriã.8.epiſt. 10.2
partitio & eius partes.1.de Inuent.45
partitiones. Topic.13
partitionis & diuiſionis differentia. Topica,15
partitione quomodo vtendũ. Topic.16
paſiphaes phanũ apud Lacedæmonios. 1.de diuin.157
paſtus mendicitatis.in Anton.291
paſtoritia fiſtula.ad Attic.11.20
παθητικόν.Orator,70
patietus Pompeium in palearibus non fuiſſe affirmabat.ad Attic.232.4
patientia quid.de Inuent.242
patibulum.6.in Verrem,8
patiſcus proquæſtor.12.epiſt.15.4
patres conſcripti Capuæ. cõtra Rull.92
patrimus puer.de Aruſp. Reſpon.20
à Patria loci.de Inuent.51
patriæ vis.2.de Orat.96
patria eſt,vbicũque eſt bene.5. Tuſc.152
pro Patria mori,præclarũ. ad Att. 146.3
patricij non oẽs eſſe poſſunt.pro Syll.17
patriæ & parẽtibus maxima obligati ſumus.10.Epiſt.5.2.& 1.Tuſc.144
patriæ liberatores præmijs afficiendi. pro Milone,60
patriæ defenſorũ catalogꝰ.pro Seſt.124
patria antiquiſſima & ſanctiſſima parens.ad Attic.180.4
patria omniũ cõmunis parẽs. in Catil.13
patria nihil habet quod queratur de Cicerone.ad Attic.24.4
patriam diu & grauiter eluxit Cicero. 9 Epiſt.20.7
patrimonia duo. pro Rabirio Poſth.23
patrimonium paterni nominis.pro domo ſua,114
patriæ charitas maxima.10.Epiſt.5
patriam amicitiæ præponendam eſſe.11. epiſt.28.4
patriæ proſopopœia.in Catilinam,13
patriæ patrẽ occidere atrocius eſt quàm ſuum.in Anton.52
patron Epicureꝰ philoſophꝰ.ad Q.frat. 2.22.& ad Attic.98.5
patroni Epicureo commendatus Atticus.ad Attic.98.5.& 107.2
patronis Epicurei laus & commendatio mira.13.Epiſt.1.3.& ad Q.frat.2.22
patroni officium.pro Cælio,28.29
patruus triſtis.pro Cælio,18
patrui loco habere.in Anton.98
paucitas in partitione.1.de Inuen.47
paula Valeria, Triarij ſoror.8.epiſt.7.3
pauimẽtata porticus. pro domo ſua, 89
paulus & Marcellus coss.Brut.184.& 13.epiſt.30.12
pauli baſilica.ad Attic.86.4
pauli AEmilij interitus.1. Tuſc.142
paulus Albinus homo doctus, quando prætor fuit.4. Acad.248
paulus Albinus cum auo Luculli Conſul fuit,ibidem.
paulus Albinus Græce hiſtoriam conſcripſit,ibidem.
pauli,Perſæ precãti ne in triũpho duceretur,reſponſum.5. Tuſc.165
pauli AEmilij abſtinentia.2.Offic.112
paulus AEmilius,C. Lucinius vnà bis coss.a.de Amicitia,37
pauſanias Lacedæmoniꝰ à puero quodã proditus,captus eſt.3.epiſt.7.7
pauſanias prætor.8.epiſt.8.6
pauſanias Lentuli libertus.3.epiſt.7.7
pauor quid ſit.4. Tuſc.30
paupertas orationis & diuitiæ.4.epi.4.2

paupertatis commendatio.5. Tuſc.144
pax & cõcordia,popularia.cõtra Rul.14
pax tranquilla,libertas.in Anton.109
pax vel iniuſta vtilior quàm iuſtiſſimũ bellum ciuile.ad Atticum,133.4
¶Peanis ſignum.6.in Verr.113.& 7.55
peccare,eſt tãq̃ trãſilire lineas.Parad.24
peccãdi cõſuetudo quãtã habeat iucũditatem in improbis & audacibus,cũ pœna abeſt, & licentia cõſecuta eſt.5.in Verrem,152
peccati dolor maximus & æternus. ad Atticum,223.3
peccata paria eſſe quomodo probẽt Stoici.Paradox.24
peccati ſocios habere, tenuis cõſolatio. ad Atticum,223.3
præter Peccatum & culpam homini nihil pertimeſcendum.5.epiſt.21.13
peccatum quid.Parodox.24
peccatũ, graue cõſcientiæ põdus, ibidẽ.
peccare nemini licere.5.Tuſc.78
peccata eſſe paria Stoicis.4. de finib.35. 89 & Paradox.24
peccãdõ nõ eſſe amici cauſa.de Amici.35
peccatũ in alijs facilius videmus, quàm in nobis.1.Offic.204
peccãdi conſuetudo facile ſerpit, ſed nõ facile reprimitur.4.in Verr.37
peculatus.5.in Verrem,143
pecudes diſpulſæ ſui generis ſequuntur greges.ad Attic.117.8
pecuarius.4.in Verrem,11.& 137
pecunia contemnenda.in Anton.21
pecunioſu vixauit iato dãnari.2.in Ver.1
pecuniæ vis.2.in Verrẽ,3. & 2.de fin. 91
pecunię debitio & gratię diſſimilis.poſt reditũ in Senatu,19.item pro Planc.55
pecunia nihil non violari atque expugnari.2.in Verrem,3
pecuniæ cupiditas plus potuit apud C. Verrẽ, quàm iudicij metus.5. in Verrem,112
pecuniæ pollicendæ Firmani principes fuerunt.in Anton.231
pecuniæ, & id genus,non ſunt in bonis numeranda.Paradox.7.8
pedibꝰ in ſententiã ire.poſt red. in Se.6
pedem conferre.pro Plancio,38
pedibus compenſari pecuniam,Catonis dictum.pro Flacco,56
pedarij.ad Atticum,15.7
pedem dare & tollere,prouerb.ad Atticum,16.10
peducæum amat Cicero æquè ac patrẽ. ad Atticum,261 3
peducæi authoritas apud Ciceronẽ multum valet.ad Atticum,181.16
Π..ϑῶ.Brutus,29
peius oderunt.in Anton.298
peierare quid.Paradoa.23.& ſequent.
peieranti ſemel, poſtea credi non oportet.pro Rabirio Poſth.21
pellicatus.pro Cluentio,9
pelopidæ.7.epiſt.29.3
pelopis equi.2.Tuſc.112
penaria cella.4.in Verrem,4
penates vnde dicti 2.de nat.deo.98
penetrales foci.de Aruſpic.reſpon.53
penetrales vnde dicti.2. de nat.deor.98
pendẽtiſſas oppugnauit Cicero. ad Atticum,108 1
penicillꝰ,diminutiuũ à penia.9.epi.22.6
penis,in obſcœnam partem,ibidem.
pennas incidere.ad Attic.71.9
penſio.pro Roſc Comœdo,29
penſum exigere.5.in Verrem,89
penus quid 2.de nat.deo.98
penulam ſcindere,prouerb.ad Att.288.3
penula mulionia.pro Seſtio,70
penuria.de Amicitia,56
perbacchatꝰ multos dies turpiſſime Antonius.in Anton.108
perceallere.pro Milone,56
percitus animus.pro Milone,46
percuſſæ de cęlo turres.in Catilinam,63
perceptio.4 Acad.35. quomodo appareat,ibidem,70
percepta,Græce ϑεωρήματα. de Fato,18
percipi nihil poſſe ſecũdũ Academicos. 4.Acad.55.eius vis quomodo definiatur á Stoicis.5.de finib.133
perdere operam.pro Murena,20
perdere tempus.3.de Orat.81
perdita valetudo.in Anton.254
perduci.7.in Verrem,27
perductores.3.in Verrem,22
perduellionis iudicia.pro Rabirio reo,6
perduelles.3.Offic.145
perire Plancũ nõ poſſe, niſi crura fracta eſſent.in Anton.365
pereant amici dum vnà inimici intercidant.pro Deiotaro,17
perfecta & affecta. de prouinc. Cõſul.23
perfectũ officiũ,κατόρθωμα 1. Offic.14
peregrinantur aures.pro Milone,24
peregrinatio omnis obſcura.2.epiſt.11.4
peregrini officium.1.Offic.175
peregrinos vrbe prohibere iobumanũ. 3.Offic.61
perendinus dies.pro Murena,25
perfiabilis.2 de diuinat.59
perfundere iudicio, pro Roſc.Amer.49
pergæ Dianæ phanũ à Verre ſpoliatũ. 3.in Verrem,36
pericles.2 de Orat.52.& Brut.160
periclis in labris leporem habitaſſe.3.de Oratore,76
pericles aculeos in animis auditorũ dicendo reliquit,ibidem.& Brut.18
pericles Epheſius Romã euocatus,quòd M.Aurelio Scauro obſtitiſſet, quo minus ſeruum ex aſilo Dianæ Epheſiæ extraheret.3.in Verrem,60
pericles à Demetrio Phalereo reprehenſus,& quare.2.Offic.88
pericles, Xantippi filius orator. Brut.21
pericles,Anaxagoræ auditor. Orator,8
periclis in labris πειθὼ ſeſſitaſſe dicta. Brutus,29
Περίοδος.Orator,118
pericles primus dicendi doctrinam adhibuit.Brutus,18
pericles ab Ariſtophane fulgorare, tonare, permiſcere Græciam dictus eſt. Orator,15
pericles in dicendo omnium maxime Atticus,ibidem.
periclis dictum ad Sophoclem collegã. 1.Offic.200
periclitanda ſalus in vno. in Catilinã,8
periculo noſtro viuere.pro Flacco,32
periculũ creare.antequã iret in exiliũ,14
perinde quaſi.pro Cluentio,111
pericula quatenus ſuſcipienda.1. Officiorum,142.& 2.de finib.91
periclitandus.2.de diuinat.145
Περὶ δυνατῶν,quæſtio de eo quod fieri poſſit aut non.de Fato,2
Περιοχὴ Cicerone dictante Tiro perſequi ſolitus.ad Atticum,282.6
peripatetici vnde dicti.1.Acad.25
peripatetici omnium ornatiſſimi & copioſiſſimi.5.de finib.12
peripatetici & Academici nominibus differentes, re congruunt.1.Acad.24. & 4.31.eorúmque perfectiſſima diſciplina,ibidem.
peripateticis cum oratoribus cognationem eſſe.4.Acad 204.& quòd ſcribẽdi dicendique elegantia excelluerint. 4.de finib.8
peripateticorum & Stoicorum pugna. 2.de finib.109
peripateticorum princeps Ariſtoteles. 5.de finib.12.& 1.Tuſc.35
peripateticis tria bonorum genera.3. de finibus,67
peripateticæ diſciplinæ ratio triplex.5. de finibus,15
peripateticis nihil vberius.3.Tuſc.37
peripatetici perturbationes naturales eſſe & vtiles dicunt 4.Tuſc.64
peripateticorum eneruata ratio,qui perturbari animos neceſſe dicunt.4. Tuſcul.59
peripatetici & Academici quondam ijdem.3 Offic.25
peripatetici conſolantis officiũ nõ magnum malum putant.3.Tuſc.129
periſtylum.pro domo ſua,89
periſtromata conchiliata.in Anton. 77
periuriſſimus.pro Roſc.Comœdo,15
periurum & mendacem inter ſe parum differre.pro Roſc.Comœdo,27
permittere & committere.3. in Verr.57
permiſſio,figura.4.ad Heren.192
permotiones vtiliter animis noſtris datæ.4.Acad.245
permutatio,figura.4.ad Heren.202
pernoctare.pro Cluentio,27
peroratio.4.ad Heren.242.Topic.53.& Partit.24.eiuſdem partes duæ, ibidẽ.
peroratione omnes excelluit Cicero. Orat.71
ad Perpendiculum.3.in Verrem,94
perpetuæ quæſtiones quando ſint conſtitutæ.Brut.54
perpetuandus.pro Sylla,48
perpetuitas.1. Tuſc.155. eiuſdem cuſtos beneuolentia.2.Offic.32
perpetuum agmen.in Piſonem,40
perſarum victus, naſturtium.5. de finibus,146
perſarum rex quis poſſit eſſe.1. de diuinatione,150
perſæ quum vniuerſæ Gręciæ bellũ indixiſſent, Delij Apollinis templo pepercerunt 3.in Verrem,33
perſarum victus à Xenophonte deſcribitur.5.Tuſc.139
perſarũ regum mores.5.in Verrem,64
perſarum mos in ſepulturis 1.Tuſc.174
perſa catellus.1.de diuinat.167
perſeus, Zenonis auditor,abſurde de deo ſentit.1.de nat.deo.55
perſeus ſtella.2.de nat.deo. 164.item in Arato,3
Περσεφόνη,Proſerpina.2.de natura deorum,96
perſeuerantia, eſt in ratione conſiderata, ſtabilis & perpetua permanſio. de

Inuent.242
perſius, Lucilij coætaneus, homo doctiſſimus 2.de Orat.15
perſoluere alicui. pro Plancio,83
perſona mea. ad Attic. 159.11
perſonam imponere. pro Sylla,5
ex Perſona loci.1.de Inuent.51. & 2.140
perſonare. pro Cælio,37
perſpicuitas, Græce ἐνάργεια.4. Acad.35
perſpicuitatis vis, déque ea diſputatio, & quòd mordicus tenenda.4. Aca.83
perſpicuitas argumẽtatione eleuatur.3. de nat.deo.11
perſpicuõ argomẽtũ, vitiũ.de Inuẽ.104
perſuadendi tres modi.2.de Orat.62
pertinaciam vel in rebus minimis reprehendi.4.Acad.117
pertinacia, elati animi comes.1.Offic.90
perturbationes, animi morbi.1.Acad.25. & 3.Tuſc.14
perturbationes an in ſapientẽ cadant.1. Acad.55.& an voluntariæ, an naturales.1. Acad.25.26
perturbationum matrem, eſſe intemperantiam, ibidem.
perturbationes, πάθη Græce.3. de finib. 54.& 4.Tuſc.17
perturbatio mentis in amore, per ſe ipſa fœda.4.Tuſc.122
perturbationis ratio duplex.5. Tuſc.62
perturbatio mentis nulla amore vehementior.4.Tuſc.122
perturbatio animi parũ ab amentia differt.4.Tuſc.134
perturbatio quid, & vnde.3.de fin.55. & 3.Tuſc.41.ſecũdũ Zenonẽ.4.Tuſc.17
perturbationes in genere quatuor.3.de finib.55
perturbationem omnem in opinione eſſe.4.Tuſc.19.item 4.130
perturbationũ quatuor ptes.4. Tuſc.19
perturbationes naturales eſſe vtiles animis noſtris Peripatetici dicũt.4.Tuſc. 64.& Academici quidam.4.Aca.245
perturbationes, ſunt turbidi animorum concitatíque motus.4.Tuſc.52
perturbationum curationes.4.Tuſc.94
peruerſitas, graue verbum.1.epiſt.22
peſcẽnius, Ciceroni perbeneuolus.14.epiſt.4.14
peſſinuntius ſacerdos. pro Seſtio,47
peſſinuos, untis.de Aruſp.reſpon.25
petaſati.15.epiſt.17
petere armis. in Anton.83
petere magnũ quid, à quo bene meritus ſis, graue eſt.2.epiſt.5.3
petitum in beneficij loco.5. in Verr. 94
petrini à Verre ſpoliantur.5.in Verr. 76
petrinum, Leptæ vilia.6.epiſt.19.2
Φαίνων, Saturni ſtella.2.de nat.deo. 75
Φαέθων, Iouis ſtella.2.de nat.deo.76
phaethon, Solis filius.3.de nat.deo.110
phaetho librum non vidit.ad Att.48.3
phædoni Socratico turpiſſime maledixit Epicurus.1.de nat.deo.119
phædrus philoſophus.13.epiſt.1.5
phædrum philoſophũ cũ Attico freqnẽter audiuit Cicero.1.de finib 25.26
phædrum philoſophum vnice diligebat Atticus.5.de finib.6
phædro nihil elegantius, nihil humanius.1.de nat.deo.129
phalaridis matris ſomniũ.1.de diui.83
phalaris ab Agrigentinis oppreſſus, & eius nobilitata crudelitas.2.Offic.35
Φαντασία, viſũ Latine dicitur.4.Aca.37
phalargus Centuripinus. 7. in Verr. 95
phalaridis taurus.6.in Verr.65
phalaris grammaticus. in Piſonem,57
phaleras Hieronis aufert Verres. 6. in Verrem,24
phãnias, Appij pulchri libertus.3. epiſt. 1.& 5.7
pharnacis legio XII in Aſia remorata. ad Attic.227.2.& 15.epiſt.15.7
phaſelis, vrbs.6.in Verrem,18
phere vrbs in Theſſalia.1.de diui.94
pherecides Syrus primus animos hominum ſempiternos eſſe dixit.1.Tuſc.59
pherecrates Mercurius.3.de nat.deo.75
pherecides quo tẽpore vixerit.1.Tuſc.59
pherecides, Pythagoræ præceptor Puteoli terræmotum prædixit.1. de diuinat.183.& 2.46
pherecrates phthiota.1.Tuſc.34
phereo Iaſon vomicã aperit.3.de natura deo.99
philinus herbitenſis.5.in Verr.68
philodamus cum filio à C.Nerone iniuſte damnatus.3.in Verr.43
philodami Opuntij dãnatio de Cn. Dolabella reſciſſa.4.in Verr.75
philogenus ad Attic.100.3
philodamus Lampſacen⁹.3.in Verr. 44
philiſtus maxime Thucydidem imitatus.2.de Orat.31
philiſti hiſtorici volumina duo. ad Q. frat.15
philiſtus Syracu. hiſtoricus.2. de Orat. 31.& 1.de diuin.71
Φιλαιτία communis.ad Attic.271.2
phileros tabellarius.9.epiſt.15
philippicæ orationes Ciceronis. ad Atticum,16.5
philippi Regis dictum, Pecunia omnia expugnari.ad Attic.11.20
philipp⁹ & Lẽtul⁹ c o s s.ad Atti.110.13
philippi ſententia de bello ciuili. ad Q. frat.5.4
philippus legat⁹ flagitioſus.12.epiſt.4.2
philippo mortẽ minabantur Romani, quòd Octauiũ Cæſarẽ non ſalutaret. ad Attic.308.3
philippus rex Ariſtotelẽ ob ſingularem doctrinam filio Alexandro præceptorem acciuit.3.de Orat.78
philippus humanior & facilior q̃ Alexãder ei⁹ fili⁹ fuiſſe dicitur.1.Offi.12.7
philippus c o s.in cauſã principũ vehemẽter inuehebatur.1.de Orat.13
philippi Cõſulis oratio aduerſus Senatum.3.de Orat.2
Φιλοπόλεμον quid.2.de diuinat.177
philippi fatum.de Fato,8
philippus Macedonum Alexandro filio maior.1.Offic.127
philippus Alexandrum obiurgat, quòd largitione nimius ſit.2.Offic.76
philippi epiſtolæ ad Alexãdrũ filiũ ad humanitatem cohortantes.2.Offic.68
philippi in Tribunatu pro lege agraria ſententia.2.Offic.107
philippus Cæſari iuniori ſtatuam decreuit.ad Brutum,15.10
phidiæ ſimulacris nihil perfectius inueniri.Orat.5
phidias imaginẽ ſui ſimilẽ in clypeu Mineruæ incluſit.1.Tuſc.54
philiſtus doctus homo & diligens.1. de diuinat.71
philogenes, Attici libert⁹. ad Attic.113.
philolai, præceptor Archytas.3.de Oratore,77
philotimus.ad Atticum,95.2
philotimus, Ciceronis libert⁹.3. epiſt.9. 2.& 8.3
philoxenus poeta.ad Attic.75.3
philo.3.de Orat.61
philo, Cælij libertus.8.epiſt.8.32
philo præceptor.Brut.170.& 1.de natura deo.11
philo, Clitomachi diſcipul⁹.4.Ac 23.34
philo verſus orationi miſcere ſolitus.2. Tuſc.47
philonem amicum Acilio cõmendat Cicero.13.epiſt.33
philo architectus Athenienſibus armamentarium fecit.1.de Orat.32
philo, Pompei libertus.ad Attic.333.8
Φιλογυνία, mulieroſitas Latine.4. Tuſcul.37
philogonus libertus.ad Q.frat.3.6
philoctetа, in fabulis, non ferendis doloribus cruciatur.5.de finib.56
philoctetã nihil cõſolantur ſagittæ ab Hercule acceptæ quum cruciatur. 2. Tuſc.27
philocteta non fortiter fert dolorem.2. Tuſc.57
philotheoron te præbuiſti.7.epiſt.16
philoctetes apud Actium. 7. epiſt. 34 3
philocteta, accepta iniuria, ſpectacula quærebat.ad Q.frat.12.6
philoſophia eſt rerum diuinarum humanarúmque ſcientia.1. de Orat. 106
philoſophi, virtutis & morum magiſtri. 4.Tuſc.114
philoſophandũ, ſed paucis.2.de Orat.85
philoſophia omnium artium parens & procreatrix.1 de Orat.5
philoſophiæ partes tres.1.de Orat.35
philoſophia quãdo primũ inuẽta. Brut.15
philoſophia mater omniũ benefactorũ dictorúmque. Brut.179 . artiũ mater, & deorum donum.1. Tuſc.99
philoſophus quis.1.de Orat.106
philoſophorum ſecta.3.de Orat.35
philoſophi & oratoris affinitas.3.de Oratore,79
philoſophorum oratio qualis, & quo ab oratoris differat.Orat.34
philoſophi nõ tam eloquẽtes eſſe quàm oratores ibidem.
philoſophiæ ſtudia quid conferant. pro Archia poeta,12.& 5.epiſt.13.10
philoſophi gloriæ cupidi. pro Archia poeta,19
philoſophia virtutis & officij bonæ vitæ cõtinet diſciplinam. in Piſonẽ,56
philoſophi ſoli vim virtutis tenent. 9. epiſt.16.13
philoſophia nullum maius donũ à dijs immortalibus datum.15.epiſt.4.49
philoſophiam antiquam primus Cicero in forum deduxit, ibidem.
philoſophia ocium quibuſdam videtur ac deſidia, ibidem.
philoſophandi ratio triplex.1. Acad. 32
philoſophia laudatur.1.Acad.6
philoſophia vetus à Socrate orta, ibidẽ.
philoſophiæ ſtudium cæteris antecedere, ibidem.

philoſophiæ ſtudium à Græcis haurien dum.1.Acad.12
philoſophia,doloris medicina,otij oble ctatio.1.Acad.17
philoſophia optimo quoq; digniſſima. 4.Acad.12
philoſophiæ totius regula.4.Acad.56
philoſophiæ duo hæc maxima, veri iudicium,& finis bonorum,ibidem.
philoſophiæ vituperationibus reſpondit Cicero in Hortenſio.1.de finib.3
philoſophiam Latinè tractari à Cicerone multi ægre ferebant,ibidem.
philoſophiæ ſumma omnis ad beate viuendum refertur.2.de finib.137
philoſophia,viuendi ars.3.de finib.6
philoſophia ciuilis à Peripateticis copioſe tractata.4.de finib.8
philoſophia ante ætatem Lælij in precio non fuit Romæ.1.Tuſc.9.& 5.8
philoſophiæ laus & vis ampliſſima.5. Tuſcul.6
philoſophia, vt medici, minimis malis medetur.3.Tuſc.137
philoſophia,antiquiſſima, ſed nomē recens.5.Tuſc.9
philoſophię patrocinium ſuſceptō Ciceroni.1.de nat.deo.10
philoſophia nō ab Hymetto, ſed ab Area Syta.ad Q.frat.12.4
philoſophia,inuentrix legum, magiſtra morum & diſciplinæ.5.Tuſc.7
philoſophia,dux vitæ, virtutis indagatrix, vitiorum expultrix,ibidem.
philoſophiæ arma contra fortunę impetus.12.epiſt.23.7.& 5.Tuſc.30
philoſophia,ſapientiæ,amor.2.Offic.5. item 2.de finib.84
philoſophiæ fundamentum poſitum in finib⁹ honorū & malorū.2.de diui.2
philoſophia, ſtudium ſapientiæ.1.Tuſcul.2.item 2.Offic.6
philoſophia,animi medicina.3.Tuſc.9. & 4 92
philoſophiæ omnis authoritas in beata vita comparanda.5.de finib.148
philoſophia in tres partes diuiditur à Peripateticis.4.de finib.8
philoſophia paucis contenta iudicibus. 2.Tuſc.5
philoſophia virtutis adipiſcendæ cauſa quæſita eſt.3.Tuſc.82
philoſophia, cultura animi.2.Tuſc.20
philoſophia nihil præſtantius homini datum.1.de Legib.8
philoſophia nihil optabilius. de Vniuerſitate,96
philoſopho an literas ſcire ſit neceſſe.2. de finib.19
philoſophorum vita, mortis commentatio.1.Tuſc.117
philoſophi libris, quos de contemnenda gloria ſcribunt, ſua nomina inſcribunt.1.Tuſc.54
philoſophi qui deos nullam rerum humanarū procurationē habere dicunt. 1.de nat.deo.5
philoſophi plebei, qui à Platone & Socrate diſſident.1.Tuſc 86
philoſophi ſummi,necdum ſapientiam conſequuti.4.Tuſc.115
philoſophi quando dici cœpti, & quòd primus Pythagoras.5.Tuſc.10.11.12
philoſophi quācunque rē habent in manibus, in eā congerūt omnia.5.Tuſcul.28
philoſophi non ex ſingulis vocibus, ſed ex conſtantia ſpectandi.5.Tuſc.46
philoſophi qui in peregrinatione vitam conſumpſerint.5.Tuſc.150
philoſophorū taxat ignauiam.1.Offic. 41.42
philoſophi qui dicūtur.2.Offic.5.& ſeq.
philargyrus Aulo Torq.fidelis.6.epiſt. 1.17
phyſicos admiratur Epicur⁹.1.de fin.96
phyſicorum quæſtiones non exterminandę.4.Acad.209
phyſica ad quid potiſſimum vtilis. 4.de finib.20.21
phyſica nouiſſe expedit.1.de finib. 97
phyſica inter virtutes numerata.3. de finib.109
phyſicus,id eſt ſpeculator & venator naturæ.1.de nat.deo.112
phyſico nihil turpius, quàm quicquam fieri ſine cauſa dicere.1.de finib.19
Φυσιολογία,naturæ ratio.1.de nat.deo. 30.& 1.de diuinat.149
Φώσφορος,Veneris ſtella.2.de nat.deorum,77
phœnix Homericus.3.de Orat.32
phœnices.2 de nat.deo.151
phocis Curiana.ad Attic.32.3
phormio Peripateticus.2.de Orat.42
phormio paraſitus.in Anton.39
Φρόνησις,prudentia.1.Offic.214
phryges & Cares in epilogis cantare ſoliti.Orator,32
phrygium dicendi genus.Orat.13
phrygij cantus.1.de diuinat.185
phrygium ferrum.pro Roſc. Amer. 54
phryx plagis fit melior.pro Flacco,51
phryges & Piſidæ auium ſignificationibus multū obtemperant.1.de diui.152
¶Piandum. pro domo ſua,101
picenus ager amiſſus.ad Attic.147.5
pierides,Pieriæ muſæ.3.de nat.deo.73
pietas quid.de Inuen.170.241.& Partit. 41.& 1.de nat.deo.159
pietas,omniū virtutū fundamentū. pro Plancio,23
pietas aduerſus deos.3.de finib.111.& 2. de nat.deo.10
pietas vnde oriatur.2.de nat.deo.130
pietas in patriā maxima. ſōniū Scip.12
pietas deo grata, ſumptus amouendus. 2.de Legib.40.41
pietas quando in animis verſetur.2. de Legib.43
pietas, voluntas grata in parentes. pro Plancio,65
pietas ſæpe vultu læditur.pro Roſc.Amerino,22
piiſſim⁹ Latinum nō eſt.in Anton. 379
pigmenta Ariſtotelis.ad Atticū,16.2
pigritia quid ſit.4.Tuſc.29
pinnariū ægrū curat Deiotarus. ad Atticum,112.3
pilius,Attici neceſſarius.8.epiſt.8.5
pyramus,fluuius.3.epiſt.11
pilū quale fuerit antiquitus.2. Offic. 16
pyladæ & Oreſtis amicitia.2. de fin.127
pinarij Nattæ ſtatua.2.de diuin.69
pingue poetæ ſonantes.pro Archia poeta,19
pinarius Ciceroni ab Attico commendatus.ad Attic.112.3
pinnas incidere.ad Attic.71.9
pingui Minerua,prouerb.de Amicit.17
pinæ piſcis mirabilis natura.3.de fin.97. & 2.de nat.deo.183
pindeniſſū oppidū Eleutherocilicū. 15. epiſt.4.28.quod oppugnauit Cicero. 2.epiſt.9.8
pinoteres,id eſt pinæ cuſtos.3.de fin.97
pippa, AEſchrionis Syracuſ. vxor.5. in Verr.65.Verris amica,ibidem.
piratas immunes, & vectigales ſocios habebant Romani.3.Offic.65.66
pyræcus loci an oppidi nomen ſit, non ſatis conſtat.ad Attic.123.13
pyræea accuſandi caſu non Latine, ſed Græce dictum, ibidem.
piraticam facere.poſt reditū in Senatu,9
Πυρόεις,Martis ſtella.2.de nat.deo.77
pyrrhi libri.9.epiſt.25
pyrrho philoſoph⁹ in ſapiēte ἀπάθειαν non admittit.4.Acad.236
pyrrhum regē inimicū c o s s. monnerunt à veneno caueret.5. de finib.114
pyrrhus primus elephantes Lucaniam duxit.de re militari,17
pyrrhus etiam ob probitatem ab hoſtibus amatus. de Amicitia,28
pyrrhi humanitas in captiuis reddēdis. 1.Offic.59
pyrrho ab Apolline datū eſſe ſtlud Ennij,Aio te,&c.2.de diuin.174
pyrrh⁹ rex generoſus & potēs.3.Offi.115
pyrrhi temporibus Apollo verſus facere deſierat.2.de diuin.174
pyrrhi bello qui ex Romanis floruerūt. 2.de nat.deo.245
piſaurū ſub bellū ciuile occupauit Cæſar.16.epiſt.11.4
piſces oua quum genuerint, relinqnūt. 2.de nat.deo.193
piſces,ſtella.2.de nat.deo.168. itē in Arato,2
piſcē Syrij venerantur.3.de nat.deo.5
piſcinarij homines Ciceroni inuidebant.ad Atticum,15.6
piſidias augur.1.de diuin.170
piſiſtratus.Brut.14
piſiſtratus Homeri verſus confuſos diſpoſuit.3.de Orat.75
piſoni conuiciatus Cato.ad Attic.9.7
piſo rogationem de inceſtu Clodij antiquari vult.ad Attic.8.6
piſo c o s.qualis.ad Attic.9.7
piſoni Syria adempta.ad Attic.11.14
piſo frumentariam legem oppugnat cōtra Gracchum.3.Tuſc.83
piſonis frugi annales.9.epiſt.95.4
piſonis in Ciceronē ſocerum fides,officia & merita.14.epiſt.8
piſo,homo flagitioſus.12.epiſt.4
piſo in Antoniū inuehitur. 12.epiſt. 2.3
piſoni c o s.Macedonia data.pro domo ſua,44
piſonis Conſulatus.in Piſonem,1
piſonis magiſtratus,ibidem.
piſonis homicidia.in Piſonē,77. & ſeq.
piſonis epitheta.in Piſonem,1
piſoni Conſuli pro roſtris conuiciatus Cato.ad Attic.11.14
piſo frugi,Ciceronis gener. ad Att. 1.14
piſo primus legem de pecunijs repetundis tulit. Brut.54
piſo vrbe diſcedens, ſceleris generū ſuū condemnat.14.epiſt.13.4

piſtrinum.1.de Oratore,29
piſtrix,ſtella.in Arato,18
Pythagoras non ſolum nominis inuentor,ſed & rerũ amplificator.5. Tuſc.14
pythagoras magnam Græciam totam erudiuit.3.de Oratore,77
pythagoreorum de mundo opinio.4. Acad.211
pythagoræ peregrinatio.5.de fin.149
pythagoras quid de animo & de deo.1. Tuſcul.32.& 1.de nat.deo.40
pythagoras amore ſcientiæ vltimas terras peragrauit. 5.de fin.92. 149. & 4. Tuſcul.67
pythagoras in magna Græcia docuit, & quãdo in eã venerit.1.Tuſc.60.& 5.15
pythagoras Pherecidis diſcipulus, idem da animorũ immortalitate ſẽſit quod ille.1. Tuſcul.59
pythagoras ſumme ſapiẽs viſus eſt omnibus rebus impoſuiſſe nomina.1. Tuſcul.96
pythagor.nomen diu viguit.1. Tuſc.59
pythagoræ famã & doctrinam Romam vſque permanaſſe.4. Tuſc.3
pythagorei mentem à cogitationa cantu fidibúſque traducebant.4. Tuſc.5
pythagorei præcepta ſua occultiora carminibus tradebant.4. Tuſcul.5
pythagoras primus ſe philoſopbum vocauit.5. Tuſcul.12
pythagoras ad Leõtem Phliaſiorũ principem diuertit.5. Tuſc.12
pythagorei quãtum præceptori tribuerint.1.de nat.deo.16
pythagorei ex numeris proficiſci volunt omnia.4. Acad.212
pythagoras AEgyptum luſtrauit, Perſarum Magos adijt.5.de fin.149
pythagoras regnante Tarquinio Superbo in Italiam venit.1. Tuſcul.60
pythagoras ſua alienos celare ſolitus. 1. de nat.deo.100
pythagoras cẽſuit omnẽ animũ per naturam rerũ commeantẽ.1.de nat.deo.40
pythagoras bouem Muſis immolat.3.de nat.deo.127
pythagoras à ſanguine abſtinuit in immolando.3.de nat.deo.127
pythagorici fabis abſtinuerunt.1. de diuinat.110.item 2.179
pythagoræ ſcite dictum.2.de Legib.43
pythagoras natura grauis.1.Offic.152
pythagoreorum mos totius diei acta vaſperi cõmemorandi.de Senectute,34
pythagoras tum maxime pietatem & religionem verſari in animis ait, quum rebus diuinis operam damus. 2. de Legibus,43
pythagoras & Pericles natura graues erant.1.Offic.152
pythagoras & Plato authores locupletiſſimi.2.de diuinat.179
pythagoras augur eſſe volebat.1. de diuinat.9
pythiæ & Damonis Pythagoreorum amicitia.2.de fin.127.item 3.Offic.58
pythiæ mentẽ vis terræ Delphis incitare creditur.1.de diuinat.69 138.& 2.175
pythiã φιλιππίζειν dicere.2.de diui.177
pythius quomodo Cannio impoſuit. 3. Offic.76
pythij argentarij dolus in vẽdendo hortulo,ibidem.
pyxis.pro Cælio,48
¶ Plancus Ciceronis officioſiſſimus. 10. epiſt.1.7.& 14.1.6
plancum perire non poſſe niſi crura fracta eſſent.in Antonium,365
planci cum Lepido ſimultas. 10.epiſt.15
planetæ ſeptem & eorum motus. ſomnium Scipionis,15.& ſequent.
plantarũ eadem fere ratio quæ animantium.5.de fin.69
planus improbiſſimus. pro Cluentio,57
platalex auis natura.2.de nat.deo.185
plato contra oratores.1.de Orat.25
plato,Dionis præceptor.3.de Orat.77
platonis ſermone,Iouẽ ſi loqueretur,vſurum.Brutus,62
platone in loquẽdo nemo vberior,ibid.
platonis auditor Demoſthenes.Brut.62
plato vnus inſtar omnium eſt. Brut.99
platonis ſententiæ de ſapiente Zenonis contrariæ.pro Murena,58
plato apud Dionyſium in maximis periculis verſatus.pro Rabirio Poſth.14
platonis interitus.in Piſonem,66
platonis numero obſcurius.ad Att.132.6
plato varius, multiplex, copioſus.1. Acad.24
plato Peripateticorũ & Academicorum perfectiſſimam diſciplinam reliquit. 4. Acad.3
plato quid de mundo. 4. Acad. 211. de Deo.1.de nat.deo.45
plato omnium elegantiſſime & grauiſſime ſcripſit.Orator,34
plato in Gorgia oratores irridens, ſummum oratorem agit.1.de Orat.25
plato & Ariſtoteles contra Stoicorũ paradoxa.pro Murena,58
plato vno & octogeſimo anno ſcribens mortuus eſt.de Senectute,12
plato ſciẽtiæ amore vltimas terras peragrauit.5.de fin.92
platonis dictum de Reipub. fœlicitate. 1.ad Q.fratrem,1.43
platonis diſputatio de Republica.ad Atticum,85.4
plato AEgyptum peragrauit vt à ſacerdotibus numeros & cœleſtia acciperet.5.de fin.149.& 4. Tuſc.67
plato ex Oreſtide.de Aruſpic.reſponſ.31
platonem vnum auditorem mauult Antimachus quàm cæteros omnes. Brutus,99
platonis inconſtantia in Timæo.1.de natura deo.45
platonis peregrinatio.5. de fin.149
platonis liber de animo.1. Tuſcul.40
plato de animorũ immortalitate, idem quod Pythagoras ſentit.1. Tuſc 61
plato in Italiam venit, & Architam Timæúmque cognouit,ibidem.
platoni quantum tribuit Cicero.1. Tuſcul.61.& 78
platonem philoſphorum Homerum appellabat Panætius.1. Tuſcul.123
platonis authentica ſentẽtia de immortalitate animæ.1. Tuſcul.78
plato amori nimis tribuit.4. Tuſc.117
platonis epiſtola ad Dionis propiquos. 5. Tuſcul.142
platonis de deo inconſtantia.1. de nat. deo.45
plato, philoſophorum deus.1. de natura deo 45
platoni paruulo dormienti apes in labellis conſederunt.1.de diuinat. 133.& 2.100
plato de legibus ſcripſit.2.de Legib.23
platonis præcepta duo,reipub. præfuturis tenenda.1.Offic.120
plato ſummus orator euaſiſſet ſi voluiſſet.1.Offic.6
platonis ſententia de philoſophorum ocio Ciceroni non probatur.1. Officiorum,41.& 42
plato quando Tarentum venit. de Senectute,37
platonis mors.de Senectute,12
plauſus.in Antonium,26
plautus,poeta facetiſſimus.1.Offic.145
plautus P. Claudio, L. Portio coſs. mortuus eſt,& Catone cenſore. Brutus,30
plauratus occiditur.in Piſonem,66
plebeium aliquando ſatius quàm patritium eſſe.pro domo ſua,30
plebicola Trib.pleb. contra Rullum,83
plenior inimicorum C. Mario fuit nemo.de prouinc.Conſul.15
pleno modio,prouerb.ad Attic.111.29
pleno & inani omnia conſtare.4. Acad.211
pletorianum incendium.ad Attic.108 12
plotia lex.8.epiſt.8.1
plotius vnguentarius.ad Attic.294.3
plumbeo gladio ingulare, prouerbium. ad Atticum,11.5
plumbeus pugio.4.de fin.79
plus in timendo mali,quàm in eo quod timetur.6.epiſt.4.16
pluuia aqua.Topic.19
pluuias ranæ prædicunt.ad Attic.329.2
pluuiæ cornix prænũcia.1.de diuinat.23
plutealia ſigilla.ad Atticum,6.5
πλούτων,Dis pater.2.de nat.deo.96
pluto cui vis terrena dicata eſt,à diuitijs nomen habet,ibidem.
¶ Pœna quid.contra Rullum,107
pœnitenti optimus portus,mutatio conſilij.in Antonium,322
poema quid exigat.ad Q.frat.21.5
poematis genera multa.Orator,141
poema ad Cæſarem inſtitutũ incidit Cicero.ad Q.fratrem,17.16
poema qui ſcribat,animi alacritate opus eſt.ad Q.frat.21.5
poematis & orationis differentia. Brutus,99
poema Ciceronis probabat Cæſar. ad Q.fratrem,16.14
poema Ciceronis tertiũ. ad Attic. 14.13
poema,loquens pictura. 4.ad Heren.191
poetæ egregij pauci.1.de Orat.7
poeta oratori finitimus.1.de Orat.36
poeta nemo bonus ſine inflammatione & afflatu furoris. 2.de Oratore,105.& 1.de diuinat.137
poetæ inter ſe diſſimiles.3.de Orat.16
poetarũ cum oratoribus cognatio proxima.3.de Orat.16
poetas poetarum morte dolere.Brut.2
poetæ ante Homerum fuerunt. Brut.35
poetæ quonam ab oratoribus differant. Orator,36
poetica aurium terminatione & obſeruatione inuenta.Orator,103
poetam naſci.pro Archia poeta,14
poetæ cur ſancti,ibidem.

poetarum mos.pro lege Manilia,17
poetarum figmentum de parricidarum ſupplicijs.pro Roſcio Amerino,40
poetæ ſancti.pro Archia poeta,14.23
poetæ boni extremum actum perfectiſſimum reddere ſolent.ad Q.frat.1.61
poetria fabularum plurimarum.pro Cælio,51
poetæ nectar & ambroſiam epulis deorum comparant.1.de nat.deo.154
poeta nullus, qui quenquam meliorem quàm ſe arbitraretur.5.Tuſcul.89
poeticæ nulla ſolida vtilitas,ſed puerilis delectatio.1.de fin.108
poetæ antiquiſſimi apud Græcos.1.Tuſcul.5
poetæ ſero à Latinis recepti, & parũ in precio habiti,ibidem.
poetã ſine inſtinctu diuino nullum excellentem.1.Tuſcul.99
poetæ à Platonis Repub. reiecti.2.Tuſcul.48
poetæ cum explicare argumenti exitum non poſſunt, ad deum confugiunt.1.de nat.deo.74
poetarum verſus à Philone orationi admiſceri.2.Tuſcula.47
poetica amorem flagitij & leuitatis authorem in concilio deorum collocat.4.Tuſcul.113
poetæ neruos omnes virtutis elidunt.2.Tuſcul.48
poetis ſua cuique pulchra videntur.5.Tuſcul.90
poetas præ cæteris ſibi placere,ibidem.
poetarum fabulas ad philoſophiam traducit Chryſippus.1.de nat.deo.59
ποιότης,qualitas Latine.1.de na.deo.135
ποιητικά,efficientia Latine.3.de fin.84
pœnuct.pro Cælio,4
pœnus duos Scipiones fortiſſimos viros in Hiſpania oppreſſit.3.de nat.deo.115
pœnorũ calliditas. de Aruſp.reſponſ.17
polla, D.Bruti vxor.11.epiſt.8
pola Seruius,homo teter & ferus. ad Q.fratrem,15.1
polemarchus Mugentinus. 5.In Ver.45
polycleti Canephoræ.6 in Verrem,15
polycleti Hercules.2.de Orat.38
politici philoſophi.3.de Orat.60
polygnotus & Timantes, pictores nobiliſſimi.Brutus,35
polemoneus|Stoicus.4.Acad.240
polemo.1.Acad.49
polemoni quid ſummum bonum.4. de fin.5.& 23. Eius ſcripta maxime probari,ibidem.
pollex extruſus.14.epiſt.6.2
polemo,Socratis auditor.5.de fin.3
polycrates ab Oronte Darei Prætore in crucem actus.5.de fin.158
polycrates Samius fœlix,ibidem,157
polidemus Epicureus.2.de fin.188
polyænus Mathematicus Epicuro aſſentiens, geometriam falſam credidit. 4.Acad.189
polyphemus immanis ferúſque.5. Tuſcul.162
πολιτικός, ciuilis & popularis. 4.de fin.8.& 5.117
polybus Corinthius apud Homerum filio mortem prædicit.1.de diuinat.148
polybius Numantinum ſcripſit bellum.5.epiſt.12.6.item 3.Offic.155
polus.2.de nat.deo.150
pollux, Ciceronis ſeruus.14.epi. 6.Eiúſque à pedibus.ad Attic.149.2
pomœrium.2.de nat.deo.17
pomeridianus non poſtmeridianus. Orator,89
pompeiani exercitus imbecillitas. 7.epiſt.3.4
pompeius ſero Cæſarem cœpit timere.16.epiſt.10.7
pompeij magni cognomen cum Craſſi cognomine conſeneſcit. ad Attic.28.2
pompeius Magnus Cn.filius,Remp. periculis ſine armis liberauit.in Anto.34
pompeius pacatis rebus claſſem imperauit.pro Flacco,12
pompeij in Theophanem gratitudo.pro Archia poeta,18
pompeij luculenta oratio in Senatu. ad Atticum,9.1
pompeia lege dicendi tempus præſcriptum.Brutus,180
pompeius & Sylla,c o ſ ſ.Brut.169
pompeia lex.in Antonium,14
pompeij temperantia in bello . pro lege Manilia,27
pompeius non pro Conſule,ſed pro conſulibus.pro lege Manilia,43
pompeius & Sylla c o ſ ſ. pro Cluẽtio,8
pompeius qualis futurus ſi viciſſet.pro Murena,32
pompeius aurum Hieroſolymitani phani non attigit.pro Flacco,53
põpeio à Clodij ſeruo vis intentata. pro Milone,14
pompeius patriæ cõſeruatæ honorẽ Ciceroni tribuit.in Antonium,44
pompeium Cicero à Cæſaris cõiunctione ſemper auocauit.in Anton.46
pompeius Cn.Cicero cur appellatus.ad Atticum,11.20
pompeius Agrariæ legis ferẽdæ author.ad Atticum,14.4
pompeius Agamemnon dicitur. ad Atticum,13.7
pompeiũ Diphilus petulanter perſtringit.ad Atticum,34.4
pompeius nihil periculi Ciceroni à Clodio eſſe affirmat.ad Atticum,35.2
pompeio per quinquẽnium rei frumentariæ poteſtas decreta.ad Attic.70.9
pompeius Vindullus.ad Attic.112.5
pompeij colloquiũ de bello ciuili cum Cicerone.ad Atticum,128.3
pompeius ἀστρατήγητος.ad Attic.132.3
põpeius malas cauſas ſemper obtinuit, in optima cõcidit.ad Attic.143.1
pompeius quotannis periculoſe ægrotans.ad Atticum,146.4
põpeius à Bibulo Curione Fauonio carpebatur.ad Q.frat.7.5
pompeius varius & inconſtans. ad Q.fratrem,10.6
pompeium Marcellinus aſpere tractabat,ibidem.
pompeius ſimulator.ad Q.frat.3.13
pompeius vehemẽs in iudicibus rogandis.ad Q.frat.19.5
pompeius Ciceronis amore ſe afflixit. ad Atticum,34.3
pompeij teſtimonium de Cicerone. ad Atticum,16.11
pompeij familiaritatem quare ambierit Cicero.ad Atticum,34.6.7
pompeius Syriam ſpernit, Hiſpaniã iactat.ad Atticum,79.1
pompeius Meſſalam Conſulatum petere ægre ferebat,ibidem.
pompeij cum Cicerone ſermones Tarenti habiti.ad Atticum,92.2
pompeij literæ de opinione integritatis Ciceronis.ad Atticum,122.6
pompeium & Cæſarem authore Attico complexus eſt Cicero.ad Attic.121.4
põpeio Cicero cur faueat. ad Attic.126.2. inde ipſius errata in Cæſare ornando.ad Atticum,147.4
pompeius reſtituendi Ciceronis ſtudioſior quàm retinendi,ibidem.
pompeij ab vrbe fuga,ibidem.
pompeius obſidetur.ad Attic.172.2
pompeij exercitus.ad Attic.173.9
pompeius & Cepio c o ſ ſ. ad Att. 235.3
pompeius extis & portentis admodum mouebatur.2.de diuinat.79
pompeius notatus ,quòd Cæſaris affinem adiunxerit.3.Offic.109
pomponius Atticus Phædrum diligebat.5.de fin 5
pompeia, Vatinij vxor.5.epiſt.11
pompeius pro Milone dicit.1.epiſt.5.10
pompeium ex omnibus plurimi facit Cicero.3.epiſt.10.7.9
pompeij copiæ.6.epiſt.18.3
pompeius aliud ſentire, aliud loqui ſolitus.8.epiſt.1.8
pompeius à Clodianis vexatur. ad Atticum,7.3
pompeij & Cæſaris diſſenſionis cauſæ.8.epiſt.14.4
pompeius dictaturã repudiabat. ad Q.fratrem,24.6
pompeius Miloni nihil tribuit, omnia Guttæ,ibidem.
pompeij ludi magnifici.ad Q.frat.24.6
pompeij & Cæſaris arctiſſima coniunctio.ad Atticum,121.4
põpeius nõ dubitabat Ciceronẽ magis ſecũ ſentire quàm cũ Cæſare, ibidem.
pompeij cum Cicerone colloquiũ prolixiſſimum.ad Attic.124.2
pompeius nihil ſapienter, nihil fortiter agit.ad Atticum,147.4
pompeius Cæſarem contra Rempublicam aluit,auxit,armauit,ibidem.
pompeius legibus C.Metelli contra auſpicia ferendis author,ibidem.
pompeius in adoptando P. Clodio augur,ibidem.
pompeij turpiſſimum factum,quòd patriam hoſti reliquerit diripiendam.ad Atticum,146.3
pompeius qui caput ipſum reliquerat, reliquis membris non parcebat.ad Atticum,145.2
pompeius Cæſarem vehementer cõtemnebat,& ſuis copijs nimium confidebat.ad Atticum,128.4
pompeij colloquium cum Cicerone Formijs habitum,ibidem.
pompeius vir fortis & peritus, ibidem.
pompeij ciuili bello ſtupor & negligentia.ad Atticum,140.1
pompeius ſcriptor luculentus. ad Atticum,135 4
põpeio inimicior Cicero quàm ipſi Cæſari.ad Atticum,173.3
pompeio ad omne dedecus reſtabat vt

Domitio nõ ſubueniret. ad Attic. 151. 1

pompeius de reditu in gratiam cum Cicerone contendebat. ad Q. frat. 17. 20

pompeius in libris de Rep. Ciceronis egregie expreſſus. ad Attic. 155. 2

pompeius quamobrem vrbem reliquerit, ibidem.

pompeij epiſtolarum ad Ciceronem negligentia. ad Attic. 155. 7

pompeius homo omnium ἀπολιτικώτατος & ἀστρατηγικώτατος. ad Atticum, 169. 2

pompeius Corfinianæ obſidionis culpã in Domitium reijcit. ad Attic. 160. 6

pompeius Sullanum regnum concupiuit. ad Atticum, 175. 5

pompeius Ciceronem ad pedes ſtratum ne ſubleuauit quidem. ad Attic. 195. 3

pompeij cauſa optima, ſed fœdiſſime agitur. ad Atticum, 175. 5

pompeij duo præfecti fabrûm à Cæſare dimiſſi ſunt. ad Attic. 177. 2

pompeius Sullaturit & proſcripturit. ad Atticum, 181. 12

pompeij formido & abiectus animus, ibidem, 11

pompeianorum ante conflictum minæ in ciues ſuos. ad Atticum, 182. 5

pompeius Brundiſij à Cæſare circumuallatus, ibidem.

pompeius ratibus cinctus tempeſtatem euaſit. ad Atticum, 184. 1

pompeius Ciceronis prædicatione magis quàm illius merito obſeruatus, ibidem.

pompeius vel vnus vere ciuilis. ad Atticum, 14. 6

pompeius ciuis egregius. 2. epiſt. 7. 4

pompeius ſi vincet, Sullani more exemplóque vincet. ad Attic. 196. 3

pompeij conſiliũ omne Themiſtocleum eſt, pugna nauali decertãdum eſſe. ad Atticum, 197. 5

pompeius homo integer & caſtus & grauis. ad Atticum, 14. 6

pompeius admodum extis mouebatur. 2. de diuinat. 79

pomponia, Attici ſoror ex Q. Cicerone prægnans. ad Atticum, 6. 5

pomponia de Q. fratre conqueſta. ad Q. frat. 8. 4. & ad Attic. 88. 3

pomponij Attici auunculus. ad Att. 1. 6

põponij Attici auia eius deſiderio mortua. ad Atticum, 112

pomponij Attici ſcripta horridula atque incompta. ad Atticum, 16. 2

pomponius Atticus ſcriptis & rebus geſtis Ciceronis delectabatur, ibidem.

pomponij Attici epiſtolæ ad Ciceronem variæ. ad Attic. 56. 11

põponius Atticus omni liberali doctrina politiſſimus. 13. epiſt. 1. 13

pomponij Attici liber de viris illuſtribus & geſtis Romanorum. Brut. 8

pomponium Atticum ſubaccuſat Cicero. ad Atticum, 56. 11. 12

põponio Attico Cicero ſemper propria manu ſcripſit. ad Attic. 38. 1

pomponius Atticus Ciceronem de animi infirmitate obiurgabat. ad Att. 53. 2

põponium Atticũ accuſat Cicero, quòd à ſe receſſerit. ad Attic. 67. 1

pomponius Atticus fortior prudentiórque in conſilijs dandis, quàm Cicero ipſe. ad Atticum, 70. 1

pomponium Atticum obiurgat Cicero. ad Atticum, 88. 1. 2

pomponio Attico filiola iucunda. ad Atticum, 107. 2

põponius Atticus forti & robuſto corpore. ad Atticum, 122. 1

pomponij Attici prudentia in omni genere ſingularis. ad Attic. 121. 3

pomponius Atticus laudator & factorum & ſcriptorum Ciceronis. ad Atticum, 121. 3

pomponio Attico nemo amicior, iucundior, charior. ad Attic. 341. 6

pomponius Atticus moderatione & continentia Ciceronis delectabatur. ad Atticum, 113. 6

pomponius Atticus cædem ſibi à Cæſare timebat. ad Attic 140. 1

pomponij Attici ſalubre conſilium Ciceroni datum. ad Attic. 160. 5

pomponij Attici conſilia & reſponſa mira. ad Atticum, 181. 9

põponij Attici epiſtolæ à Cicerone ſub ſigno ſeruatæ, ibidem.

pomponiũ Atticum libris ſuis intexuit Cicero. ad Atticum, 278. 6

pomponij Attici beneuolentia & diligentia erga Ciceronem. ad Attic. 250. 2

põponio Attico quàm familiariter communicet Cicero. ad Attic. 252. 2

pomponium Atticum vt Epicureum inſectabantur amici. 5. de fin. 6

pomponius Atticus Academicarũ quæſtionum libris inſertus. ad Attic. 271. 2

pomponius Atticus in rebus Ciceronis expediẽdis non minus diligens, quàm in ſuis. ad Attic. 265. 1

pomponius Atticus cognomen non ſolum ab Athenis, ſed & humanitatem & prudentiam deportauit. de Senectute, 1

pomponius Atticus amore Ciceronis φιλοςόργως redditus. ad Attic. 8. 9

pomponius orationum Ciceronis ariſtarchus. ad Atticum, 9. 4

pomponij Attici integritas & magnitudo animi. ad Attic. 12. 7

pomponij Attici vitæ inſtitutum diuerſum à Ciceronis, ibidem.

pomponium Atticũ Cicero vt fratrem amat. 13. epiſt. 1. 13

pomponius quare Atticus cognominatus ſit. 5. Tuſcul. 8

pomptinus, vir optimus. ad Attic. 110. 9

pomptinus leuis & libidinoſus. ad Atticum, 114. 2

pomptinus triumphare prohibetur. ad Atticum, 85. 17

ponderibus meis examinabo. pro Plancio, 64

ponere in lucro. pro Flacco, 31

pontidia. ad Atticum, 110. 18

pontificiũ ius duplex. pro domo ſua, 26

pontificatus. de Aruſ. reſponſ. 16

pontifices veteres à Numa inſtituti, ob ſacrificiorum multitudinem viros epulones coaptarunt. 3. de Orat. 42

pontificum de Ciceronis domo pronunciatio. de Aruſ. reſponſ. 11

pontificum poteſtas, ibidem.

pontificum munus. pro domo ſua, 1

pontificem neminẽ bonum eſſe niſi ius ciuile cognoſcat. 2. de Legib. 76

ponticus Heraclides. 5. Tuſc. 11. & 1. de nat. deo. 50

pontij Aquilæ interitus. 10. epiſt. 33. 10

popa Licinius. pro Milone, 48

popilio calamitas gloriam peperit. pro domo ſua, 67

popinæ. in Antonium, 137

popularis oratio. Orator, 84. & 85

populares qui erant apud veteres. contra Rullum 25. item pro Seſtio, 91

popularia ſunt maxima. pax, libertas, & ocium. contra Rullum, 24

populi iudicium quale. pro Plancio, 7

populi voluntas quàm incerta. pro Milone, 21

populus, fundus qui fiat. pro Cornelio Balbo, 14. & quando, ibidem, 33. 42

populus Ro. omniũ nationum vim potius quàm querimonias ſuſtinere poteſt. 5. in Verrem, 178

populi Ro. cõſilium omnium gentium. pro domo ſua, 57

populi Rom. aures hebetes, oculi acres. pro Plancio, 54

populi proſopopœia. pro Plancio, 8. 9

populi poteſtas in ſuffragijs, ibidem.

populo & ſcenæ ſeruire, prouerbium. ad Brutum, 9. 2

porſena. ad Atticum, 181. 4

portiæ vxoris valetudinem Ciceroni curæ non eſſe miratur Brutus. ad Brutum, 17. 11

portiæ laudatio à Cicerone ſcripta. ad Atticum, 296. 1

porta triumphalis. in Piſonem, 43

porticus Catuli. pro domo ſua, 79

porticus Catuli Ciceroni reſtituenda locata. ad Atticum, 71. 6

portæ iecoris quæ dicantur. 2. de natura deo. 205

porticus Catuli iam pene refecta, diſturbatur. ad Atticum, 71. 7

portorium. 1. de Inuent. 63

portia lex. 7. in Verrem, 127

portus Syracuſarum. 7. in Ver. 75

portenta vnde. 2. de nat. deo. 10. & 1. de diuinat. 154

portentum non eſſe quod raro fit. 2. de diuinat. 90

portunus à portu. 2. de nat. deo. 96

poſſe fieri. 2. de Oratore, 247

poſidonius lecto Ciceronis Græco commentario à ſcribendo deterritus. ad Atticum, 1. 3

poſidonius prognoſticorum cauſas reddere conatus eſt. 2. de diuinat. 51

poſidonius æger præſente Pompeio fortiter de dolore diſputat. 2. Tuſc. 103

poſidonius in libro quinto de natura deorum diſſeruit Epicuro nullos videri deos. 1. de nat. deo. 169

poſidonius Ciceronem docuit. 1. de natura deo. 11

poſidonij ſphæra. 2. de nat. deo. 127

poſidonius quid de ſomnijs. 1. de diuinat. 112. eius libri quinque, ibidem, 11.

poſidonius, Ciceronis familiaris. 2. de nat. deo. 115

poſidonius, Panætij diſcipulus. 3. Officiorum, 9

poſcere maioribus poculis. 3. in Ver. 45

poſſeſſiunculæ. ad Atticum, 281. 3

poſſides Matro Solentinus, teſtis contra Verrem. 4. in Verrem, 71

poſt bominum memoriā.pro Sylla,62
poſth.Comioius,Sp.Caſſius c o s 2. pro Cornelio Balbo,42
poſtes nemo vnquam tenuit in dedicando.pro domo ſua,93
poſtliminium quid. Topic.18
poſtliminio ciuitatis fit mutatio. pro Cornelio Balbo,21
poſterorum iudicium.ad Q.frat.1.65
poſtbumia,Ser.Sulpitij vxor.4.epiſt.2.2
poſthumius, familiaris Marcelli. 4. epiſt.12.4
poſthumulenus.6.epiſt.10.2
poſthumi.2.de Orat.76.itē 3.de fin 87
poſthumius in Siciliam ſine Catone ſe negat iturum.ad Attic.134.3
poſthumius Curtius Pompeium perſequitur.ad Attieum,171.6
poſthumius fugiēs Pompeij leuitatem, ſtultitiam accuſat.ad Attic.181.3
poſthumius,cuius ſtatua in Iſthmo poſita cum Lucullo fuit,ibidem.
poſtulare in quæſtionem. pro Cluentio,144
poſtulo & flagito.pro Quintio,7
potamon ſcriba Q. Cæcilij familiaris.1. in Verrem,16
potatus.5. Tuſcul.20
potenna.de Inuent.246
potiri pacem.in Antonium,347
πῶ σκάφος τῆ ἀσφαλῶν.ad Attic.223.6
¶Præbitor.2.Offic.76
precario eſſent rogandi.7.in Ver.48
præcertatio.4.ad Heren.194
præcilius ſenex vir optimus.13.epi.16.4
præcilius adoleſcens Cæſari imperatori commendatur,ibidem.
præciana hæreditas.ad Attic.120.3
præciſe 1.de nat.deo.106
præciſio,figura.4.ad Heren.194
præclara ardua.3.Tuſcul.141
præclarum mare ad aſpectum.6. in Verrem,104
præcurſor & emiſſarius.7.in Ver.85
prædes.in Antonium,85
prædes dare.pro Rabirio Poſth.22
præcepta quatenus requirantur.1. de Oratore,65
contra Præcepta exordiū.1.de Inuen.38
de Præmio.1.de Inuent.203
præmij genus.2.de Inuent.206
præmia recte factorū non tam ſequēda, quàm ipſa recte facta. pro Milone,74
præmunitio.3.de Orat.113
præcentio.de Aruſpic.reſponſ.19
precius lacus.pro Milone,55
prædiator.ad Atticum,241.8
prædiatores.pro Cornelio Babo,35
prædiorum ius.3.Offic.84
prædictiones & præſenſiones rerum futurarum.2 de nat.deo.10
præconium facientes vetātur eſſe in decurionibus. 6.epiſt.18 1
præfari honorem.9.epiſt.22.13
præcianus Iuriſconſultus.7.epiſt.8.3
prædes & prædia 3.in Verrem,100
prædonum mos.6.in Verrem,18
præire pro domo ſua,103
præire vobis voce.pro Milone,2
præiudieatum.pro Cluentio,3
præiudicium & iudiciū.1.in Ver.7. pro Murena,55
præ me fero.pro Rabirio reo,11
præcipuū, προηγμένον Græce.3. de fin. 79.& 4.115
prædictiones.2.de nat.deo.10
præmeditanda futura.3. Tuſc.59
prænotio,πρόληψις Græce.1. de natura deo.61
præfidere.3.de Orat.91.& 1.Offic.128
præfracte.3.Offic.118
præliorum exitus incerti.ad Brut.14.4
prælucere.in Salluſtium,3
præludium.in Antonium,390
præneſte.ad Atticum,232.4
præneſtinus ager.contra Rullum,78
prenſatio,prenſare.ad Atticum,1.1
præpes.1.de diuinat.178
præponderari.3.Offic.22
πρέπον,decorum.Orator,38
præpoſita Zenonis.5.de fin.151.153
præpoſita Stoicorum quomodo intelligantur.5.de fin.153
præpoſita,προηγμένα 3.de fin.81
præ poſitum, quod alijs præponitur. 4. de.fin.115
prærogatiua.1.de diuinat.166
præſagire quid.1.de.diuinat.124
præſagitio.1.de diuinat.200
præ ſalute ſua.4. in Verrem,111
præſenſa.1.de diuinat.203
præſidium ſtatiuum.in Antonium,335
præſidia prima vtiliora,extrema gratiora.in Antonium,380
præſcriptio.ad Atticum,87.2
preſſius 4.de fin.41
præſenſio, Græce πρόληψις. 2. de diuinat.163
præſenſiones.2.de nat.deo.10
præſtare quæ dici debeant.5.Tuſc.55
præteritorū recordatio acerba. Brut.145
præterita & futura quæ ſint vera.de Fato,38
præteritis ſyncopatis & integris vſitate vti poſſumus.Orator,88
præteritorum perfectorum tertijs perſonis pluralibus in ere & erūt vti indiſferenter poſſumus.Orator,88
preſſo oratori quæ cauenda.Brut.105
præpoſterus.pro Cluentio,56
præſtolari.in Catilinam,17
præter naturam prætèrque fatum. in Antonium,7
præter optatum.in Piſonem,36
præter culpā in vita nihil præſtandum. 6.epiſt.1.10
præter oculos ferre.5.in Ver.51
præter peccatum homini nihil pertimeſcendum,ibidem,49
prætervectus ſum locum ſilentio.in Antonium,222
prætextatum Antonius decoxit. in Antonium,61
prætextati.in Antonium,107
prætor Quæſtori parentis loco.1. in Verrem,34
prætor ſine conſilio iudicare non debet. 4.in Verrem,52
prætoris edictō,annua lex.3.in Ver.76
prætor vrbanus.in Antonium,273
prætores à præeundo dicti.3.de Legib.11
prætorem ſocios habuiſſe Decumanos, grauiſſimum crimen.5.in Verrem,111
prætorem à Prætoribus creari ius non eſſe.ad Atticum,180.8
præuaricari.de Aruſpic.reſponſ.38
præuaricator.in Vatinium,2
præuertere.pro Sylla,34
pragmatici.1.de Oratore,132
praxitelis cupido.6.in Verrem,4
praxiteles ſpeciem Roſcij à ſerpēte complexam cælauit.1.de diuinat.134
primas dare.in Antonium,243
primoribus labris guſtare.pro Cælio,20
prima ſequētem,honeſtum eſt,in ſecundis tertijſque conſiſtere.Orator,3
primarius populi.de Senectute,57
priamus, Aſiæ rex Helenū filium & Caſſandram filiam diuinantes habebat.1. de diuinat.147
priami fœlicitas & infœlicitas.1.Tuſ.132
priamus conturbatus.2.de diuinat.76
priamū multo ſæpius lachrymaſſe quàm Troilum.2.Tuſcul.149
primigenia.2.de Legib.47
principium.ad Heren.5.& quomodo ab inſinuatione differat,ibidem,11
principium, exordium.1. ad Heren. 3. 4.item 1.de Inuent.30
principia qualia ſunt. Partit.16. & 2.de Oratore,176
principiorum variæ philoſophorum opiniones 4. Acad.210
principij nulla origo.1. Tuſcul.84
principis in Republica perſonam tueri difficillimum eſt.in Anton.253
princeps in periculo.7.in Ver.71
principatus in creaturis,ἡγεμονικόν.2.de nat.deo.42
principes quales ſint, tales fore ciuitates.1.epiſt.9.40
principes quàm peccata plus exemplo nocere.3.de Legib.45.item 1.epiſt.39
principes peccare periculoſum propter imitatores.3.de Legib.46
principum mira perfidia in Ciceronem. ad Atticum,74.1.2
principum munus reſiſtera multitudini.pro Milone,16
priſce agere.pro Cælio,24
priuantia,στερητικά. Topic.24
priuatum quid deceat in ciuitate viuentem.9.epiſt.24.8.10
priuati officium 1.Offic.174
prytaneum.1. de Orat. 119. item 6. in Verrem,105
priuilegium. pro domo ſua,35
proagorus Sopatrus à Verre ad Marcelli ſtatuam ligatur.6.in Verrem,78
pro æde Caſtoris.in Anton.143.179
pro æde Iouis.in Antonium,75
probabile,& eius partes. 1.de Inuent.62
probabilis,& eius oratio.Partit.11
probabile quid in quaque re ſit maxime ſemper requirimus.4. Tuſcul.12
probandi duo modi.2.de Orat.63
probabilis narratio.1.de Inuent.43
probri inſimulare.in Anton.99
procacitas.in Salluſtium,1
procilius condemnatur.ad Attic.84.3
procius & Euriſthenes,Lacedæmoniorū reges.2.de diuinat.135
procliuitas in malis.4.Tuſc.43
procraſtinare.7.in Verrem,8
procraſtinatio odioſa.in Anton,209
procuratio.1.de Orat.108
procurator quis.pro Cecinna,42
procuratrix.4.de fin.27
prodicus.Brutus,162
prodromi.ad Atticum,333.15
prodere flaminem.pro Milone,19
proditori credendū nō eſſe.3.in Ver.27

profiteor. pro Rabirio reo, 11
profligati homines. pro Archia poeta, 10
prohibere Rempublicam à periculo. pro lege Manilia, 12
proiecta audacia. pro Cluentio, 145
proiectus ad audendum. 3. in Ver. 1
proiapſio. pro Cælio, 32
prolatus. ad Atticum, 198. 1
prolectare. pro Flacco, 14
prolixe promittere. 7. epiſt. 5. 3
proluſio. 1. in Verrem, 25
pronominatio, figura. 4. ad Heren. 196
pronœa. 1. de nat. deo. 30. & 2. 106
promulſide conficere. 9. epiſt. 20. 2
propalam. 1. de Oratore, 78
propatulus locus. 6. in Verrem, 98
propagatio. de Senectute, 53
proportione deſcribere. pro Flacco, 25
propoſitio argumentationis. 1. de Inuent. 81
propoſita omnibus, vni nupta. 7. in Verrem, 28
propoſiti genera duo. Partit. 33
propius vrbem. in Anton. 208
proprium hominis, beneficio ac beneuolentiæ ſignificatione alligari. pro Plancio, 66
proprius factum. pro Cluentio, 45
proprium cuiuſque. 7. epiſt. 31. 7
pro nihilo. ad Atticum, 305. 4
propè pars ciuitatis. pro Murena, 39
propter Carthaginem. cõtra Rullum, 56
propugnaculum. 5. in Verrem, 32
propylæa à Pericle magnificentiſſime ſtructa. 2. Offic. 88
proſcriptio boni ciuis non meretur legis nomen. poſt reditum in Senatu, 6
proſcriptionis miſerrimum nomen. pro domo ſua, 35
de Proſcriptorum liberis, Ciceronis oratio. pro Cluentio, 104
proſerpina quæ & Libera, eiúſque raptus. 6. in Ver. 95. περσεφόνη Græce nominatur. 2. de nat. deo. 96
proſopopœia. pro Cælio, 24. 25
pro templis. pro Milone, 2
propter viam. 6. in Ver. 86
propter te ſedet. in Piſonem, 3
propter eſt ſpelonca. 6. in Ver. 95
prouincias adituris leges quæ præſcribebantur. 6. in Verrem, 8
prouincias omnes ſub iure & imperio coss. eſſe. in Antonium, 158
procûm non procorum. Orat. 87
procyon. 2. de nat. deo. 171
prodicus Chius. Brutus, 15. & eius fabula de Hercule. 1. Offic. 164
prodicus Chius orator & phyſicus egregius. 3. de Orat. 70
prodicus Chius deorum in numero habita eſſe dicit, quæ prodeſſent hominum vitæ. 1. de nat. deo. 162
prodicus Chius, antiquiſſimus dicendi magiſter. Brutus, 15
prodeſſe qui ſibi nequit, nequicquam ſapit. 7. epiſt. 6. 5
profluentia. Partit. 43
progreſſio. 4. de fin. 108
prohaſtati qui dicantur. de re militari, 20
prooemiorum volumẽ habebat Cicero. ad Atticum, 333. 22
prora & puppis, prouerb. 16. epiſt. 24
pro re nata. ad Atticum, 128. 2
protogenes Marij anagnoſtes. 7. epi. 1. 8
protogenes Hyaliſium elegantiſſime expreſſit. ad Atticum, 36. 5
protogenes Ethion, Nicomachus, pictores inſignes. Brutus, 35
proconſules. in Antonium, 252
procles & Cyriſthenes fratres. 2. de diuinat. 135
pronunciatio. 1. de Inuent. 14
procliuitas quid. 4. Tuſcul. 40
proculo Iulio Romulus poſt mortem apparuit. 1. de Legib. 5
prodigi qui. 2. Offic. 69
prodigia vnde dicta. 2. de nat. deo. 10
producta, προηγμένα Græce. 3. de fin. 80
prognoſtica Ciceronis. 2. de diuinat. 68. & ad Atticum, 16. 18
prognoſtici verſus. 1. de diuinat. 22
prometheus apud AEſchylum, ob furtũ Caucaſo affixus. 2. Tuſcul. 39. & 3. 131. & 5. 11
promiſſa quatenus ſeruanda. 1. Officiorum, 48. & 3. 126
πρόνοια, prouidentia Latine, anus fatidica Stoicorum. 2. de nat. deo. 18. & 2. 83
proſpera quomodo ferenda 1. Offic. 126
protagoras. Brutus, 162
protagoras quid de deo. 2. de nat. deo. 3. & 43. & 161
protagoras Abderites. Brutus, 15
protagoras orator. Brutus, 23
protagoras putat id cuique verum eſſe, quod cuique videatur. 4. Acad. 256
protagoræ loci qui vocãtur communes. Brutus, 22
protagoras Abderites ſuis temporibus maximus ſophiſta. 1. de nat. deo. 86
pro ſua parte. pro Sylla, 3
prouidentia. de Inuent. 240
prouidentia, Græce πρόνοια. 1. de natura deo. 18. & 2. 83
prouiſio. 3. Tuſcul. 53
proximare. 2. de nat. deo. 165
prudens & ſciens. pro M. Marcello, 8
prudẽtia quid. 3. ad Heren. 94. & de Inuent. 240
prudentiæ partes. de Inuent. 240
prudentes quaſi prouidentes. 2. de diuinat. 181
prudẽtia in bonorum delectu eſt & malorum. 5. de fin. 119
prudentia vnde appellata. 1. de Legib. 90
prudentia, φρόνησις. 1. Offic. 214
prudentia à ſapientia differt, ibidem.
prudentia in veri perſpicientia poſita. 1. de Legib. 90. 91
prudẽtiæ vis primùm à natura, ibidem.
prudẽtia nulla virtus vacat. 5. Tuſcul. 21
prudentia ſine iuſtitia ſuſpecta eſt. 2. Officiorum, 47
prudentia vbi elucere poſſit. pro Fonteio, 11
pruſias Rex, quum exta prohiberẽt, pugnare noluit. 2. de diuinat. 78
¶Pſaltrium. de Aruſpic. reſponſ. 40
pſephiſmata in Caſtricium mortuum. pro Flacco, 58
ψευδόμενος. 2. de diuinat. 17
¶Ptolemæus Romanorum ſocius. pro Seſtio, 48
ptolemæus regno pulſus. pro Rabirio Poſthumo, 3
ptolemæum gymnaſium. 5. de fin. 1
de Ptolemæo reducendo diſceptatio. 1. epiſt. 7. 13
ptolemæo eſuriẽti, cibarius panis iocundus eſt. 5. Tuſc. 137
ptolemæus vulneratus, herba ab alexandro in ſomno oſtenſa curatur. 2. de diuinat. 201
¶Publicanorum ordo. pro Plancio, 18
publicæ res quæ. pro Seſtio, 79
publicani. ad Q. frat. 1. 50
publicani de Cicerone optimè meriti. 13. epiſt. 10. 3. & ad Q. frat. 1 50
publicanorum difficilis ratio. ad Q. fratrem, 1. 49
publicanorum dignitas, ibidem, 50. & ſequent.
publicani Iudæis in ſeruitutem traditi. de prouincijs Conſul. 9
publicani prouincialibus magnam acerbitatem afferebant, ibidem, 52
publicanis quantum tribuat & debeat Cicero, ibidem, 51
publicanos Cato ſui amantiſſimos miſere vexat. ad Atticum, 14. 8
publicanos quomodo tractet Cicero. ad Atticum, 111. 26
publilia ſupplicibus verbis Ciceronem orauit. ad Atticum, 249. 1
publij poemata. 12. epiſt. 18. 7
publius inimiciſſimus Cæſaris. ad Atticum, 27. 3
publicola virtutis gratia cõtra legem in vrbe ſepultus. 2. de Legib. 91
publius Africanus eloquens. Brutus, 51
P. Africano in legatione comes Panætius philoſophus. 4. Acad 11
P. Africani mors. 2. de nat. deo. 21
P. Africani & Q. Metelli diſſenſio. 1. Offic. 123
P. Africani abſtinentia. 2. Offic. 112
P. Africani reſponſum de T. Gracchi morte. pro Milone, 5
P. Africani Cenſoris nobile factum in Caium Licinium. pro Cluentio, 105
P. Africanus L. Cottã accuſat. 1. in Verrem, 38. item pro Murena, 53
P. Africani laus. pro Murena, 68
P. Africanus, frater L. Scipionis, legatus in Aſiam profectus. in Antonium, 301
P. Africani filius imbecillus. de Senectute, 31
P. Africanus, victa Carthagine, Siculorum vrbes pulcherrimis ſignis exornauit. 4. in Ver. 3. item 6. 73
P. Africanus, Carthagine euerſa, nihil in domum ſuam intulit. 2. Offic. 113
P. Africani mortem præceſſit ſol geminus. 2. de nat. deo. 21
P. Annij teſtamentum à Verre per fraudem interceptum. 3. in Ver. 73
P. Antiſtius, rabula. Brutus, 120
P. Apuleius. in Antonium, 204
P. Antronius orator. Brutus, 130
P. Burrienus Prætor. pro Quintio, 16
P. Carbo condemnatur. 9. epiſt. 21. 8
P. Caeurio ſupellex omnis à Verre ablata. 6. in Verrem, 32
P. Calphurnius Lanarius. 3. Offic. 85
P. Cannutius, homo ingenioſus, & in dicendo exercitatus. pro Cluentio, 38
P. Cæſius ciuitate donatus. pro Cornelio Balbo, 39
P. Ceſecius & P. Tadios nauem quandam præda refertam abduxerunt. 7. in Verrem, 51
P. Cethegus orator. Brutus, 92

P.Claudius,L.Portius c o s s.Brut.30
P.Claudij libido.5.de fin.107
P.Claudius amiſſa claſſe condemnatus. 2.de nat.deo.12
P.Claudius Ap.Cæci filius, C. Iunius c o s s.2. de natura deo. 12.& 1.de diuinat.54
P.Claudius augur.1.de diuinat.169
P.Claudius bello Punico primo pullos edere nolentes,mergi iuſſit 2.de natura deo.11
P.Claudius Appij Cæci filius, neglecta religione, claſſes maximas perdidit. 1. de diuinat.55.& 2.114
P. Clodius reus lege Plotia. pro Milone,27
P. Clodij ſtatua in ædibus Ciceronis. pro domo ſua,63
P.Clodius à Milone interficitur.pro Milone,20.& 21
P.Clodij pater.pro domo ſua,65
P.Clodius contra ius adoptatus.pro domo ſua,28
P.Clodius nõ rite Tribunus ple.factus, ibidem.
P. Clodium ab Antonio vitijs ſuperatum dolet Cicero.in Anton.41
P.Clodij cædes,ibidem.
P.Clodij epitheta.pro Seſtio,31
P.Clodij vitia. de Aruſpic. reſponſ.49. item pro Milone,54
P.Clodius,βοῶπις dicitur.ad Attic.27.3
P.Clodius cum veſte muliebri deprehenſus domi Cæſaris.ad Attic.7.8
P. Clodium Cicero cur oppugnarit. de prouinc.Conſul.19
P. Clodius, Heliam & Fuſiam leges, & Cenſoriam ſuſtulit.in Piſonem,6
P. Clodius,L. Iunius c o s s.2. de diuinat.30.& 107
P. Cominius Spoletinus orator. Brutus,147
P.Cornelius homo auarus & furax.2.de Orat.149
P.Cornelius qui antea Demetrius Mega. 13.epiſt. 37.2. commendatus à P.Cuſpio.13 epiſt.7
P. Cornificius nullam partẽ ſaluam reipublicæ deguſtauit.12.epiſt.21.8
P.Craſſus,Scæuolæ frater.1.de Orat 83
P.Craſſi mors.3.de Orat.7
P.Craſſus,Africanus c o s s.Brut.38
P.Craſſus orator.Brutus,50
P. Craſſi ſapientis & eloquentis nepos perditiſſimæ vitæ.1.Tuſc.127
P.Craſſus diues,Aedilis.2.Offic.83
P. Craſſus Ciceroni dilectus. 13. epiſt.17
P. Craſſus adoleſcens,Ciceronis ſtudioſiſſimus.ad Q.frat.10.3
P. Craſſus pontificij & ciuilis iuris ſtudioſiſſimus.de Senectute,45
P.Craſſus orator valde probatus Galbæ temporibus.Brutus,50
P.Craſſus M.filius nimia ambitione honorum in perniciem ſe præcipitauit. Brutus,154
P.Craſſus,Vinuliæ filius,viuõne P.Craſſo Conſulari patre ſuo,mortuus ſit an poſtea.ad Attic.244.3
P.Curtius interfectus.7.epiſt.18.4
P.Cuſpius.13.epiſt.6.2
P. Dolabella quindecimuir. 8.epiſt.4.2
P. Decius in bello Latinorum pro rep. ſe deuouit,2.de diuinat.91
P.Decius orator.Brut.56
P. Decius pro ære alieno ſe vnà cum patre deuouit.in Anton.299
P. Decij ſomnium.2. de diuinat.90
P. Galba,Ciceronis competitor in conſulatu.ad Atticum,1.2
P.Gabinium Piſo accuſat.1.in Ver.35
P. Gauij Coſſani ſupplicium. 7.in Verrem,134.& ſequent.
P.Gracchi largitio.2.Offic.107
P.Iunij filius in iudicium à Cicerone productus ad commouendam miſericordiam.3.in Verrem,107
P.Iunius,P. Clodius c o s s.2. de diuinat.30
P. Lentulus, M. Marcelli filius, orator. Brutus,70
P. Lentulus orator.Brut.55.126.& 145
P.Lentulus,Q.Metellus c o s s.in Piſonem,27
P.Lentuli mors.ad Atticum,76
P. Lentulus M. Aquilium accuſat. 1.in Verrem,37
P.Lentulus c o s.parens & deus ſalutis. ad Quirites poſt reditum,9. & in Senatu,6
P. Lentuli c o s. concio pro Cicerone. pro Seſtio,92
P. Lentuli in Ciceronem merita. pro Seſtio,187
P. Lentulus, Antonij vitricus.in Antonium,42
P.Lentulus AEdilis.2.Offic.84
P. Lentulum Cicero ſibi anteponit. 3. epiſt.7.16
P.Lentulus miſſus vt priuatos Campaniæ agros coemeret.contra Rul.81
P.Lentulus non tantum in dicẽdo verbis cõmendabatur quàm actione.Brutus,126
P.Lentuli Conſulatus. poſt reditum in Senatu,4
P. Lentulus in Repub. moderanda vir præſtantiſſimus.1.de Orat.106
P. Licinius Craſſus,L. Valerius Flaccus c o s s.in Antonium,302
P. Luccius Cornificio & Ciceroni neceſſarius.12.epiſt.29.10
P.Magius orator.Brutus,93
P. Magius Chilo Marcellum occidit.4. epiſt.12.4
P.Macinius.ad Atticum,110.10
P.Mantinius, Bruti familiaris. ad Atticum,111.10
P.Mutius,L.Calphurnius c o s s.ad Atticum,14.4
P. Meſſienus Eques Romanus commendatur.13.epiſt.52
P.Mummius,omnium horarum homo. 2.de Orat.151
P.Murena mediocri ingenio,ſed magno ſtudio literarum fuit.Brut.127
P. Mutius, iuris peritus inſignis. 1. de Oratore,106
P.Mutius iudex eum condemnauit,qui Accium poetam in ſcena nominauerat.2.ad Heren.53
P.Mutius ludendi pila doctiſſimus.1.de Orat.109
P. Mutij filij,P. Craſſus & P. Scæuola. Brutus,50
P. Naſicæ interroganti Granius præco quid reſponderit.pro Plancio,27
P. Naſica Tib. Gracchum interfecit. in Antonium,243
P. Naſica non minus profuit Reipub. occiſo Tib.Graccho,quàm exciſa Numantia P. Africanus.1.Offic.109
P. Nigidius quantus vir. de vniuerſitate,1.2
P.Nigidij laus.4.epiſt.13.10
P.Orbius orator.Brutus,93
P.Popilius orator.Brutus,48
P.Popilium reſtituit L.Beſtia.Brut.66
P. Quintius Varus, homo ſumma religione & authoritate. pro Cluentio,41
P.Quintij cauſa à Cicerone defenditur. pro Quintio,1
P.Rulli longam orationẽ de lege Agraria nemo intelligebat . contra Rullum,27
P.Rupilius.13.epiſt.10.4
P.Rupilius,L.Popilius c o s s.ad Atticum,287.3
P.Rutilius M. filius Tribunus pleb. 1. de Orat.89
P.Rutilius Rufus damnatus. pro Fonteio,23
P.Rutilius an orator.Brut.56.& 59
P.Rutilij damnatio. in Piſonem,75
P. Rutilij Rufi factum. pro Rabirio Poſth.16
P.Rutilius Rufus,Panætij diſcipulus.1. Offic.12
P.Rutilium Scipio Conſulem fecit,fratrem non potuit.de Amicitia,63
P.Rutilius fratris repulſam Conſulatus ægre tulit.4. Tuſcul.60
P. Rutilius ſoccos habuit & palliũ. pro Rabirio Poſth.17
P.Rutilij adoleſcẽtiam ad iuris opinionem,P. Mutij domus commendauit. 2.Offic.66
P. Rutilius in quodam triſti ac ſeuero genere dicendi verſatus eſt.Brut.57
P.Rutilij Rufi teſtimonium de Lælij eloquentia.Brutus,42
P.Rutilius homo doctus,& philoſophiæ deditus.1.de Oratore,117
P. Rutilius homo ſanctiſſimus & temperatiſſimus.pro Fonteio,23
P.Rutilius vnus interlocutorũ in libris de repub.Ciceronis. ad Attic.85.3
P.Rutilius documẽtum virtutis & prudentiæ.pro Rabirio Poſth.16
P.Rutilius Trib.pleb.C.Mancinum de Senatu iuſſit aduci,quòd Numantinis deditus fuiſſet.1.de Orat.89
P.Scæuola quibus c o s s. Pontifex maximus fuerit.ad Attic.235.4
P.Scæuola Trib.pleb. fuit Cæpione & Pompeio c o s s.ibidem.
P.Scæuola,P.Craſſi frater.Brut.50
P.Scæuola orator.Brut.55
P. Scipionis factum & res geſtæ. Somnium Scipionis,2
P.Scipio,L.Beſtia c o s s.Brut.66
P. Scipio Naſica, Corculum dictus, bis c o s. & Cenſor.Brutus,39.& 112
P.Scipionis eloquentia.Brut.66
P.Scipio,C. Figulus c o s s.2. de natura deo.15
P.Scipio Naſica Tib.Gracchum interfecit.1.Offic.108
P. Scipio nunquam ſe minus ocioſum eſſe, quàm cum eſſet ocioſus dicebat. 3 Officiorum,1
P. Scipionis & C. Lælij familiaritas. de

Amicitia,4
P.Seleucbus.4.Acad 23
P.Seruilius prædonum duces viuos cepit.7.in Verrem,53
P.Seruilius Olynthum cepit,eiúſque cõtinentia.3.in Verrem,38
P. Seruilij & M. Luculli inimicitiæ. de prouincijs Conſul.16
P.& Q.Seruilius gemini.4.Acad.148
P.Seruilius,capta Olyntho,ſigna omnia Romam aſportauit.3.in Ver.38
P. Seruilius metu Antonij in Senatum venire non auſus.12.epiſt.3
P.Seruilius quinquenniũ exercitui præfuit.5.in Verrem,181
P.Seſtium Cicero defendit.5.epiſt.17.3
P.Seſtij commendatio.13.epiſt.9.3
P.Seſtij parens & vxores.pro Seſtio,4
P.Seſtij pietas,ibidem.
P. Seſtius exanimatus à Clodianis relictus.pro Seſtio,68.vulneratur.pro Seſtio,72
P.Seſtius ambitos damnatus.Brut.94
P.Seſtiũ conſolatur Cicero.5.epiſt.13.3
P. Seſtium plurimi facit Cicero. 13.epiſt.9.1
P. Sextilius Rufus Q. Fabij Galli teſtamentum callide captauit.2.de fin.88
P.Silius,Ciceronis chariſſimus.7.epi.22
P.Sijer.ad Atticum,221.1
P.Sulpitius orator.Brutus,95
P. Sulpitius C. Norbanum accuſauit.2. Offic.70
P. Sulpitij & Q. Pompeij diſſidium. de Amicitia,66
P. Sulpitij dicendi genus. de Aruſpicũ reſponſ.35
P.Sulpitius accuſatione C. Norbani eloquentiam ſuam illuſtrauit.2. Offic.70
P.Sulpitius Prætor tela ſicáſque Cethegi domo extulit.in Catilinam,53
P.Sulpitius à Sylla oppreſſus. in Catilinam,67
P.Syllã accuſat Torquatus.2. de fin.101
P.Syllæ mors.9.epiſt.10.6
P. Sylla Cæcilij Syllæ filius & Memmij vitricus.ad Atticum,19.4
P. Sylla Gabinium poſtulat de ambitu, ibidem.
P.Sylla,Memmij vitricus.ad Q.fra.19.4
P.Tadius Verris legatus ob eius improbitatem ſe ſubduxit 4.in Ver.34
P. Terentius, Ciceronis neceſſarius. ad Atticum,218.1
P.Terentius Hiſpo commendatur.13.epiſt.66
P. Tettius accenſus C. Neroni in prouincia.3.in Verrem,49
P. Titius interceſſit in cauſa Planci. 10. epiſt.12.10
P.Tuditanus,M.Cornelius Tuditanus. c o s s.Brutus,29
P.Valerius,familiaris Ciceronis. in Antonium,5
P.Valerius Flaccus.in Antonium,183
P.Valerij domus.de Aruſpic reſponſ.14
P. Valerius homo officioſus in Ciceronem.14.epiſt.2.4
P.Valerius exactis regibus primo anno Conſul fuit.4.Acad.26
P.Varius.ad Atticum,1.6
P.Vatienus Perſem victum prædixit.2. de nat.deo.9
P.Vatienus cliens.5.epiſt.9.1
P.Vedius magnus nebulo.ad Atti.112.4
P. Vectius Chilo Eques Ro. teſtis contra Verrem.5.in Verrem,142
P.Vectius Scato.in Anton.338
P. Ventidius ſe Antonio coniunxit. 10 epiſt.35.2
pudor in oratione.1.de Orat.60
pudor, cupiditatis moderator.2. de fin. 179
pudor in bello periculoſus. 10.epiſt.23.2
pueri quos domi audiant loquentes magni referre.Brutus,120
in Pueris vt in ſpeculis naturam cerni. 2.de fin.55
in Pueris cognitionis & ſcientiæ amor & virtutis ſemina.5.de fin.75.& 85
pugilatio.2.de Legib.61
pugiles cœſtibus contuſi ne ingemiſcũt quidem.2.Tuſcul.70
pugna bouilla.ad Atticum,100.1
pugna naualis ad Tenedõ. pro Mure.13
pugna Cannẽſis.pro Roſc. Comœdo,54
pugnaciter.4.Acad.117
pulcbellus puer.ad Atticum,37.1
pulchellus Clodius.ad Atticum,16.8
pulchritudo corporis & animi quid. 4. Tuſcul.47
pulchritudinis genera duo.1.Offic.180
pulegio ad rutam.16.epiſt.23.4
pulcium aridum bruma floreſcere.2. de diuinat.49
pullarius vnde dictus.2.de diuinat.110
pullus Numitor merito exoſus. 5. de fin.111
pulmonis ratio in animante. 2.de natura deo.203
pulmones.in Vatinium,10
poncta ferre,prouerb. pro Plancio,44
punctum temporis.pro Cluentio,30
puncti definitio.4.Acad.207
punitus es.pro Milone,25
puniendi ratio.1.Offic.125
puniceani lectuli.pro Murena,69
punico primo bello qui ex Romanis excelluerint.3.de nat.deo.245
punico bello ſecundo præſtantiſſimi duces,ibidem.
punici belli cauſa. in Antonium, 183.& 2.ad Heren.56
purgatio, & eius partes. 1.ad Heren. 25. item de Inuent.22.191
pupula.2.de nat.deo.213
pupia lex.1.epiſt.4.3.& ad Q.frat.15.3
puditum eſt.pro Flacco,41
potare pro nihilo.in Anton.359
puteal.1.de diuinat.61
putei soges cur aquas hyeme calidas habeant.2.de nat.deo.37
puteoli Ciceronis.ad Atticum,123.13

Q

QVa de re agitur. Topic.51
quadrantaria mulier. pro Cælio,49
quadrantaria permutatio,ibidem.
quadrare,pro Cælio,56
quadruplatores.1.in Ver.13.& 4.13
quadrigarum inuentrix. 3.de nat.deo.81
quæſtio quid apud Rhetores. 1. de Inuent.12.& 26.& 2.de Orat.44
quæſtio & indicatio cædis in coniecturali conſtitutione.1.de Inuent.28
quæſtioonum duo genera. Topic.42.43. & Partit.33
quæſtionem omnem in tribus eſſe, an, quid, quale ſit. Partit.33
quæſtiones perpetuæ quando ſint conſtitutæ.Brutus,54
quæſo à vobis.pro Roſcio Amerino,76
quæſtionibus quatenus fides habenda. pro Sylla,58
quæſtio facti,in eculeo:iuris,in conſilio. pro Milone,42
quæſtorem Prætori loco filij eſſe. 1. in Verrem,33
quæſtorem ſi Prætorem accuſet,non audiri,ibidem,34
quæſtor Imperatori filij loco.poſt reditum in Senatu,2
quæſtura, primus gradus honoris. 2. in Verrem,7
quæſtio infinita & definita. Partit.6
queribunda vox.pro Sylla,22
quæſitor.pro Cn. Plancio,34
quæſticulus.2.de diuinat.51
quæſtus qui liberales, qui ſordidi.1. Offic.208
quæſtor qualis eſt eligendus. ad Q. fratrem,1.15
quæ lectorem potiſſimum delectent. 5. epiſt.12.15
quæ quiſque ſtudia maxime ſequatus. 1. Offic.159
quercum Dodoneam deſiderat Cicero, ad Atticum,19.4
quercus Mariana.1.de Legib.1
quæ dantur,prouerb.ad Attic.116.3
quale ſit genus,quæritur.2.de Orat.62
qualia quæ appellentur.3.Tuſcul.94
qualitas, ποιότης Græce,philoſophorum verbum.1.Acad.37. & 2.de na.deo.135
qualitates primæ,ibidem.
quam quiſque norit artem,in hac ſe exerceat.1.Tuſcul.66
quaqoe verſus.in Antonium,267
quantum ſit vis fraterni amoris.5. epiſt.2.28
quatuor libri Academicarum quæſtionum.9.epiſt.8.2
quàm proxime Italiam.in Anton.287
¶ Qui conſilium dat,præſtare præter fidem nihil debet.ad Atticum,334.3
quid cum aduerſarijs conueniat, quæritur.1.de Inuent.45
quid iſtis hominibus factum.pro Cluentio,148
quicum in tenebris mices, prouerbium. 2.de fin.85
qui mentiri ſolet,peierare conſueuit.pro Roſcio Comœdo,27
quidem,certe.6.in Verrem,3
quieſcere,ἡσυχάζειν Græce.4.Acad.165
quieſſem.pro Plancio,74
quincuncis deſcriptio.de Senectute,55
quinta natura ſeu eſſentia.1.Tuſc.31
quinquageſimæ.5.in Verrem,95
quinta claſſis.4.Acad.131
Q.AElius,M.Pennus c o s s.Brut.56
Q.AElius Tubero Stoicus.Brut.60
Q.AElij Tuberonis repulſa.pro Murena,68
Q. AElius Tubero, Lucij Pauli nepos, fortis ciuis & conſtans.Brut.60
Q.AEmilius Trib.pleb.3.Offic.147
Q.Annius Luſcus orator.Brut.39
Q.Arrius orator.Brutus,131
Q.Arrij epulum.in Vatinium,23
Q.Arrius fuit M. Craſſi quaſi ſecundarius.Brutus,131

Q. Arrius Verri in Prætura ſucceſſor expectabatur.4.in Ver.25
Q. Axio HS x t i t Cicero mutuò dedit. ad Atticum,203 3
Q. Catuli libera ſentẽtia in Patres Conſcriptos.2.in Verrem,27
Q. Catuli laus & authoritas. pro lege Manilia,41
Q. Catuli dictum de c o s s. poſt reditũ in Senatu,7
Q. Catulus, M. Lepidus c o s s. pro Cornelio Balbo,27
Q. Catulus Ciceronem patrem patriæ nominauit.in Piſonem,3
Q. Catuli mors.3.de Orat.6
Q. Catulus F. Catonis eloquẽs. Brut.118
Q. Catuli conſtantia.pro Seſtio,88
Q. Catulus oratorum recentiorum politiſſimus.Brutus,68.& 69
Q. Catulus poeta Roſcium dilexit. 1. de nat.deo.107
Q. Catuli viri prudentiſſimi de Tribunitia poteſtate populo reſtituenda ſententia.2.in Verrem,27
Q. Catulus ſenex C. Iulij frater. 2. de Oratore,7
Q. Cæcilius Attici auunculus. ad Atticum,1.6
Q. Cæcilius improbè patrocinium Ciceronis contra Satyrum implorat, ibidem.
Q. Cæcilius Baſſus.12.epiſt.11.8
Q. Cæcilij Nigri crimina cum Verre communia.1.in Verrem,20
Q. Cæcilij Dionis teſtimonium contra Verrem.4.in Verrem,13
Q. Cæpio orator.Brutus,70
Q. Cæpio à Senatu diſſidet. Brut.118
Q. Cæpioni qui decreti honores.in Antonium,287
Q. Cæpio Prætor.7.epiſt.22.1
Q. Cicero vulneratur. pro Seſtio,65
Q. Ciceronis ſomnium. 1. de diuinat. 104. & eius de petitione Conſulatus liber.de petitione Conſul.2
Q. Ciceronis in adminiſtranda prouincia ſeueritas.ad Q.frat.1.29
Q. Ciceronis in prouinciam ſuam beneficia.ad Q.frat.1.38
Q. Ciceronis humanitas & affabilitas, ibidem.
Q. Frater vectigali AEdilitiorum, Aſiam liberauit,ibidem.
Q. Ciceroni honores maximi ab Aſianis tributi,ibidem,39
Q. Cicero è roſtris pulſus vitã fuga defendit. pro Seſtio,65
Q. Cicero in maximum luctum & laborem detruſus.ad Q.frat.1.64
Q. Ciceronis domus incenſa. ad Atticum,72.2
Q. Cicero Parilibus coronatus.ad Atticum,312.1
Q. Ciceronis filius patrẽ matri Pomponiæ reconciliat.ad Atticum,118.1
Q. Conſidius ſenex ad Atticum,39.9
Q. Cornificius Tribunatus candidatus. ad Atticum,8.5
Q. Criſpus imperat.12.epiſt.11.1
Q. Dio Haleſinus à Verre hæreditate defraudatus eſt.4.in Verrem,13
Q. Ennij de Cethegi eloquentia teſtimonium. Brutus,28.& 29
Q. Fabius Maximus in re bellica callidiſſimus.1.Officiorum,152
Q. Fabius Labeo.Brutus,40
Q. Fabi⁹ Labeo arbiter elect⁹ inter Neapolitanos & Nolanos, vafre vtroſque fefellit.1.Offic.49
Q. Fabius, Q. Fuluius c o s s. contra Rullum,88
Q. Fabius Pamphilus.in Anton.183
Q. Fabij Galli teſtamentum. 2.de fin.87
Q. Fabij Maximi laus.1.Offic.119
Q. Fabius Maximus qualis.1.Offic.152
Q. Fabius Maximus cunctator.1. Officiorum,119.& de Senectute,10.
Q. Fabius Maximus, Sp. Caruili⁹ c o s s. de Senectute,10
Q. Fabij ſcomma in Salinatorẽ,ibidem.
Q. Fabius Maximus augur,ibidem,11
Q. Fabius Legatus.3.epiſt.3.1
Q. Fabius Virgilianus.3.epiſt.4 2
Q. Fabius M.frater.9.epiſt.25.5
Q. Fadius.in Antonium,31
Q. filij acerbiſſimæ in patrem literæ. ad Atticum,314.7
Q. Frater Tuſculanum venditat.ad Atticum,9.11
Q. Fratri Aſia prouincia obtigit,ibidẽ.
Q. Fratris offenſio in Atticum.ad Atticum,11.1
Q. Frater inſigni pietate,fide,virtute,vir. ad Atticum,70.11
à Q. fratre,vt ſe præfici patiatur, contendit Cicero.ad Atticum,112.2
Q. Frater, Ciliciæ præfectus,ibidem.
Q. Frater, Cæſaris legatus.1.epiſt.9.88
Q. Fratrem officij ſui pulchre monuit Cicero.ad Brutum,14.3
Q. Fratris continentia,ibidem.
Q. Fratri Cicero ſcribere ipſe ſolitus, non dictare.ad Q.frat.6
Q. Frater ad verſus aptior. ad Q. fratrem,20.6
Q. Fratris bibliotheca Græca,ibidem.
Q. Frater quatuor tragœdias ſedecim diebus abſoluit.ad Q.frat.22.1
Q. Fratris ſapiens cõſilium Ciceroni datum.3.de Orat.8
Q. Fratris oratio ſubtilis & ornata.2. de Oratore,6
Q. Fratre nihil miti⁹ & placatius in vxorem.ad Atticum,88.3
Q. Fratris domus à Clodianis accenſa. ad Atticum,72.2
Q. Frater prouinciam vt moleſtam oderat.ad Atticum,114.4.& 5
Q. Frater quicquid Ciceroni placebat,id rectũ ſe putare aiebat. ad Attic.173.11
Q. Frater omnes ſuos etiam quibus iraſcitur,crebrius charos habet. ad Atticum,205.1
Q. Fratris virtutes eximiæ. ad Q. fratrem,1.10
Q. Fratris legatorum præſtãtiſſimus Tubero.ibidem,14
Q. Frater Cicerone ipſo prudentia non inferior.ad Q.frat.1.27
Q. frater ad iracundiam paulò propenſior.ad Q.fratrem,1.56
Q. Frater Ciceronis periculorum & laborum particeps,ibidem,57
Q. Fratris aſperitas in animaduertendo, ibidem,60
Q. Fratris literæ quædam abſurdæ & iniquæ.ad Q.frat.24.1
Q. Frater militiæ laboribus offendebatur,ibidem.
Q. Frater in prouincia plurimi fiebat.ad Q.fratrem,10.9
Q. frater in verſibus ſcribendis tritus.ad Q.fratrem,21.5
Q. Fratris literæ de Britannia. ad Q. fratrem,17.13
Q. Frater in Pomponiam vxorem offenſior.ad Atticum,3.3
Q. Fratris cum Pomponia reconciliatio. ad Atticum,4.2
Q. Frater Ciceroni inimiciſſimus factus, ad Atticum,118.2
Q. Frater tametſi inimicus,Attico tamẽ à Cicerone commendatur. ad Atticum,119.3
Q. Frater Ciceroni per literas ſatiſfacit, ſed aſperioribus verbis quàm ſi grauiſſime accuſaret,ibidem.
Q. Frater de Cicerone acerbiſſima loquitur & ſcribit.ad Attic.223.2
Q. Fuluius, Q. Flaccus c o s s. contra Rullum,88
Q. Furius Eques Ro.in Anton.59
Q. Fuſius Calenus.in Antonium,270
Q. Fuſij ſententia.in Anton.299
Q. Flaccus viros ex latrocinio Clodiano notiſſimos occidit.ad Attic.72.5
Q. Granius orator. Brutus,89
Q. Hortẽſius penè interfect⁹.8.epi.13.4
Q. Hortenſio qui decreti honores. in Antonium,286
Q. Hippij cũ Cice. neceſſitudo.13.epi.77
Q. Ligarius, Africæ præfectus. pro Ligario,1
Q. Ligarium cõſolatur Cicero. 6.epi.13
Q. Lollius Eques Ro 5. in Ver.49
Q. Lucretius Veſpillo.Brutus,92
Q. Lutadius Diodorus.6.in Ver.31
Q. Lucilius Balbus Stoicus.1. de natura deo.23
Q. Lucetius Sulmone fugit. ad Atticum,148.3
Q. Martius, Cn. Seruilius c o s s. Brutus,38
Q. Mamercus Eques Ro.13.epiſt.12.4
Q. Manilius Triumuir. pro Cluẽtio,18
Q. Maximus Verrucoſus.Brut.28
Q. Maximus, L. Pauli nepos orator. Brutus,55
Q. Maximus, L. Metellus c o s s.ad Atticum,235.4
Q. Maximus epulum Africani nomine populo dat.pro Murena,68
Q. Maximus filium Conſularem efferẽs non luxit.4. Tuſcul.118
Q. Maximus Annibalẽ iuueniliter exultantem patientia fregit,de Senec.10
Q. Maximus honoris templum bello Liguſtico dedicat.2,de nat.deo.87
Q. Maximus Scipionis frater, L. Mancinus c o s s.de Amicitia,79
Q. Maximus Conſularem filium amiſit. 4.epiſt.6.6
Q. Maximi ſella.7.epiſt.31.3
Q. Metellus diſertus. Brutus,28
Q. Metellus orator. Brutus,40
Q. Metellus Numidicus orator. Brut.69
Q. Metellus, T. Flaminius c o s s. Brutus,140
Q. Metellus Celer non infans. Brut.168
Q. Metellus, L. Veturius Philo c o s s. Brutus,28
Q. Metellus, L. Sylla c o s s.3. in Ver.92

Q. Metelli virtus & conſtantia. pro Seſtio,87
Q. Metelli mors. pro Cælio,46
Q. Metelli & Ciceronis recõciliatio. de prouincijs Conſul.17
Q. Metelli authoritas. in Piſonem,7
Q. Metellus, C. Marij legionib⁹ pro patriæ ſalute ceſſit. in Piſonem,15
Q. Metellus, L. Africanus c o ſ s. ad Atticum,13.10
Q. Metellus, de patria, quàm de ſententia maluit cedere. pro Corn. Balbo,7
Q. Metellus L.F. Carneadem adoleſcẽs audiuit.3. de Orat 39
Q. Metellum bonum virum falsò criminatus eſt Marius, vt pro eo Cõſul fieret.3. Offic.104
Q. Metelli orationes contra Tiberium Gracchum. Brut.40
Q. Metellum deorum laude coniungit Cicero. in Piſonem,14
Q. Metellus Pius gaudebat res ſuas deſcribi à poetis etiã Cordubæ natis. pro Archia poeta,19
Q. Metellus Creticus Legatus. ad Atticum,14.3
Q. Metellum meritò beatum dici.5. de finib.141. tres filios c n s s. quartũ Prætorem, tres filias nuptas vidit, ibidem.
Q. Metelli Celeris ad Ciceronem expoſtulatio.5. epiſt.1
Q. Metellus nepos. de prouin. Cõſul.17
Q. Metellus cauſam de pecunijs repetundis dixit. pro Corn. Balbo,7
Q. Metellus Trib. pleb. ludos contra S. C. fieri iuſſit, priuatus prohibuit. in Piſonem,5
Q. Metellus exilio reuocatus. ad Quirites poſt reditum,4. itẽ pro Plancio,54
Q. Minutius eques Romanus in primis honeſtus.5. in Verrem,125
Q. Mutius ſolus in caſtra Porſennæ venit. pro Seſtio,39
Q. Mutij domus maxima ciuiũ frequẽtia quotidie celebrabatur.1. de Oratore,99. & 100
Q. Mutius Rutilij cauſam egit, ſed non ex iudicij illius dignitate. Brut.59
Q. Mutius, L. Craſſi ſocer.1. de Orat. 52
Q. Mutij ſentẽtia de bello ciuili. ad Atticum,147.9
Q. Mutius Trib. ad Attic.85.17
Q. Mutij innocentia.4. in Verrem,18
Q. Mutius, L. Licinius c n s s.4. in Verrem,84
Q. Mutius P. filius in iure ciuili maxime excelluit.1. Offic.162
Q. Mutius omnium moderatiſſimus.2. Offic.84
Q. Mutius Scæuola Augur. de Amici.1
Q. Mutius AEdilis 2. Offic.84
Q. Nobilior M.F. Ennium ciuitate donauit. Brut.39
Q. Opimius feſtiuè ab AEgilio irriſus. 2. de Orat.153
Q. Opimius Verre Prætore à quibuſdã magnatibus indignè ſpoliat⁹.3. in Verrem,111
Q. Põpeius, homo nouus. pro Font.12
Q. Pompeius.3. Offic.148. & de Amicitia,66
Q. Pompeius Meſſalam de ambitu poſtulauit. ad Q. frat.18.5
Q. Pompeius orator. Brut.168
Q. Pompeius A.F. Bithynicus orator. Brut.129
in Q. Pompeium teſtibus clariſſimis nõ creditum. pro Fonteio,12
Q. Põpeius, L. Sylla c n s s. contra Rullum,48
Q. Pompeius callide improbus in fœdere Numãtino inficiãdo.2. de fin. 87
Q. Pompeius embæneticam faciens. 8. epiſt.1.10
Q. Pompeius Sexti F. commendatur.13 epiſt.50.1
Q. Roſcij ſoror nupta eſt P. Quintio quem Cicero defendit. pro Quintio,51
Q. Roſcius ex ante acta vita probus & innocens comprobatur. pro Roſcio Comœdo,8.9
Q. Rubrius Varro, qui à Senatu cũ Mario hoſtis iudicatus fuit, eloquẽs habitus eſt. Brut 87
Q. Rubrius à Verre corona & phaleris & torque donatus.5. in Verrem,160
Q. Cæpio L. Saturnino legem frumentariam ferenti obſtitit. ad Heren.21
Q. Cæpio vir acer & eloquens. Brut. 70
Q. Scæuola ætate confectus, haſtili nixus, periculoſis Reipublicæ rebus interfuit. pro Rabirio,15
Q. Scæuola P. filius fundum pluris redemit q̃ venditor indicauerat, quòd illũ pluris æſtimare diceret.3. Offic.81
Q. Scæuola Iuriſperitorum eloquentiſſimus.1. de Orat.88
Q. Scæuola pro Marco Coponio dicit. Brutus,101
Q. Scæuola, L. Craſſus c n s s. Brut.121
Q. Scęuolæ Auguris domus omnibus patuit. in Antonium,254
Q. Scæuola trucidatus.3. de natura deorum,116
Q. Selicius.1. epiſt.5.6
Q. Sertorius orator. Brut.93
Q. Ser. Galba quomodo iudicium euaſerit.1. de Orat.116
Q. Seruilius.3. epiſt.10.5
Q. Soſius tabellarium incendit.3. de natura deo.105
Q. Suffidium Equi. Roma. Bruto commendat Cicero.13. epiſt.12.4
Q. Thermus iuriſconſultus nobilis.13. epiſt.55
Q. Titinius. ad Attic.110.4
Q. Titinius viaticum ſe habere negat. ad Attic.136.4
Q. Tubero in libris de Repub. inſertus. ad Attic 85.3
Q. Tubero dies & noctes philoſophiæ operam dabat.3 de Orat.50
Q. Tubero Africani ſororis fili⁹, L. Pauli nepos, cur Prætura deiect⁹. pro Murena,68
Q. Trebellij ſtatua. in Anton.212
Q. Turius.12. epiſt.25.16
Q. Valerij oratoris vocis lenitas.3. de Oratore,27
Q. Valerius Soranus orator.3. de Oratore,25
Q. Valerius vaſtus & fœdus homo, dicendi facultate magnam conſecutus eſt gratiam.1. de Orat.58
Q. Varius orator. Brut.95. & 169
Q. Varius importuniſſimus.3. de natura deorum,117
Q. Varius ſua lege damnatus eſt. Brutus,169
Q. Varij teſtimonium cõtra Verrem.4. in Verrem,82
Q. Varius vehemens & expeditus. Brutus,169
Q. Varius, C. Pomponius, oratores contemporanei. Brut.95
Q. Vectius Vectianus orator. Brut.87
Q. Voconij lex.3. in Verrem,76
Q. Voluſius homo abſtinẽs. ad Atticũ,100.4
Q. Voluſius, Ciceronis diſcipulus.5. epiſto.1
qui ſibi prodeſſe nequit, nequicquam ſapit.7. epiſt.6.5
qui ſemel inuerecundus, hic nauiter ſit impudens.5. epiſt.12.10
quirinus, qui & Romulus.2. de nat. deo. 90. & 1. de Legib.5
quirinalia. ad Q. frat.7.8
quòd pro vt. in Anton.270
quod bonum, fauſtum, fœlix.1. de diuinatione,165
quot hominũ linguæ, tot deorum nomina.1. de nat. deo.113
quot homines, tot ſentẽtiæ.1. de fin. 24
quodcunque in ſolum venit.1. de nat. deorum,88
quoad eius fieri poſſit.5. epiſt.8.17
quod exemplo fit, id iure fieri putãt.4. epiſt.3.5

R

Rabide.5. Tuſc.24
rabioſe.4. Tuſc.75
rabirianam domum Fõteius emit. ad Attic.4.1
pro Rabirio Ciceronis oratio. ad Atticum,16.5
rabirius & T. Fannius more Acad. diſputantes.1. Acad.7
rabocentus regi Cotto venditus. in Piſonem,66
rabula 1. de Orat.100
racilius de Clodianis facinoribus in Senatu queſtus. ad Q. frat.5.5
racilius Trib pleb. ad Q. frat.10.5
ratio quid. ad Herẽ.28. & 61. item de Inuen.26. & 2. de Orat.81
rationis confirmatio.2. ad Heren.61
ratio vana & infirma.2. ad Herenniũ,71
ratio vitioſa.2. ad Heren.70
rationis controuerſia.1. de Inuent.26
rationem & firmamentum in coniecturali cauſa non eſſe.1. ad Heren.29
ratiocinatio. de Inuent.72.133
ex Ratiocinatione.1. ad Heren.23
ratiocinatio tripertita. de Inuent.75
ratiocinatio quinquepertita. de Inuentione,63
ex Ratiocinatione cõtrouerſiæ.2. de Inuentione,231
rationem ducere.3. in Verrem,90
ratio bona. pro Flacco,82
ratione à beſtijs homines plurimum differre.2. de finib.75
rationis in homine vis, ibidem.
ratio in capite.1. Tuſc.34
ratio, regina omnium & domina.2. Tuſcul.83
ratione ſola beluis præſtamus.2. de nat. deorum,48
ratione animi regitur appetitus, ibidẽ.
ratione nihil diuinius.5. de finib. 67. & de Fato,10

Index

ratio veri reperiendi duplex.3. Tuſc.94
ratio cum perfecta eſt, nominatur rite ſapientia.1.de Legib.32
ratio ignaua, ἀργὸς λόγος. de Fato,43
ranæ pluuias prædicunt.1. de diuinat.13
ranarum marinarum natura.2. de natura deo.185
rana marina obruere ſe arena ſolet & piſciculos venari.2.de nat.deo.185
ranunculi.7.epiſt.18 8
rapſerit.1.de Legib.36
rauduſculus Numerianus.ad Atti.122.8
Reapſe.5.de fin.47.& 1.de diuinat.138
reatini contra Interamnates Ciceronem patronum eligunt.ad Atticum,84.5
recaleſcere.2.de nat.deo.39
recens è prouincia eſſet.2.in Ver.4
recens, non quod paulò antè accidit ſecundum Zenonem.3.Tuſc.127
recentior.2.ad Heren.42
recentiſſimos annus.5.in Ver.86
recentoricus ager.contra Rullum,6
rectum ſeu rectè factum, κατόρθωμα.3. de fin.39.& 70.item 5.14
rectum quid.3.ad Heren.94
rectum officium.1.Offic.14.& 3.17
recenſio.pro Milone,55
receptui canere.in Antonium,324
receptus & ſuſceptus.1.in Ver.14
reciprocari.1.de diuinat.16
recipere ſe ad diem.3.Offic.59
recipere ſe in aliquem locum. ad Atticum,15.1
recolendus.1.de Oratore,2
recordationes.ad Atticum,241.8
recuperator pro Cecinna,4
recuperetorius.2.de Inuent.165
recuſatio.2.de Orat.15
redemptor.5.in Verrem,14
reddere vitam pro Republica. pro Plancio,73
redigere in memoriam.in Anton.41
redire ad ſe.in Antonium,250
redire in gratiam,ibidem.
redire in viam,in Antonium,322
rediuiuus lapis.3.in Verrem,105
reduuiam curare.pro Roſc.Amer.76
referre acceptum.pro Deiotaro,27
referta Græcia ſceleratiſſimorum. pro Plancio,79
refertus.5.in Verrem,176
referre in literas publicas.3.in Ver.63
referre ad Senatum.in Catilin.45
referre in codicillos.in Anton.253
referre gratiam.in Antonium,125
referre opus in acceptum.3.in Ver.106
referre pedem.in Antonium,324
refigere & figere tabulas. in Antonium, 327
refricare obductam cicatricem. contra Rullum,103
refrigerata ac defeſſa accuſatio.2.in Verrem,10
regem capitis reum eſſe inuſitatum. pro Deiotaro,1
reges non animaduertunt omnia. 3.de nat.deo.129
regifice.3. Tuſcul.77
regillus, Lepidi frater quando mortuus ſit.ad Atticum,244.3
regnus eſt totus noſter. ad Atticum, 204.2
regium imperium omnium antiquiſſimum.3.de Legib 4
regium, Lepidi vrbs.13.epiſt.5.6
regiæ laudes quæ.pro Deiotaro,18
regium nomen ſanctum,ibidem,26
regum imperia. pro Rabirio Poſthumo,17
regni nulla ſancta fides & ſocietas.1. Offic.29
reguli capti fides,& an eius factum probandum.1.Offic.61
regulus vigilia & inedia necatus. 5.de fin.141
regulus inſidijs captus,iuratus miſſus eſt ad Senatum.3.Offic.134
regum Perſarum ac Syrorum mos, plures vxores habere.5.in Ver.64
reiectio iudicum.pro Sylla,70
reiecta Zenonis.1.Acad.61
rei officium.Partit.8
rei qui appellentur.2. de Oratore, 98. & 175
rei militaris virtus.pro Murena,18
reipublicæ defenſores quanta ſequantur bona.pro Seſtio,124
reipublicæ moderatori quæ præſtanda. ad Atticum,155.2
rei familiaris habenda ratio. 2. Officiorum,93
reipub. ſtatus optimus à Cicerone deſcriptus.1.de Legib.28
reip. præfuturis duo Platonis omnino tenenda.1.Offic.120
reipub.duo corpora.pro Murena,48
reipub.ruituræ ſignum.7.in Ver.10
reipublicæ ſtatus poſt mortem Cæſaris. 12.epiſt.2.4
reipub. charitas maxima.10.epiſt.2.1.& ad Brutum,16.19
reipub. periculum bello ciuili Antoniano.11.epiſt.12
rempub. pœna & præmio contineri. ad Brutum,15.5
reipublicæ ſtatus Ciceronis Conſulatu qualis fuerit.11.epiſt.2
relatio criminis apud Rhetores quid ſit. de Inuent.13.& 180
relictus ad Senatorem.2.in Ver.14
religio quid.2.de nat. deo.13.& 103. item de Inuent.170.& 241
religione liberare.in Catilin.60
religio quando in animis verſetur. 2.de Legib.44
religio Romanorum maxima.6.in Verrem,69
religioſum quid.2.de Inuent.64
religioſi qui,& vnde.2.de nat.deo.109
religionis calumniæ.1.epiſt.1.3
religionis vis apud maiores,& exiſtimatio maxima.2.de nat.deo.8
religio officij.5.in Verrem,5
religionis caput.pro domo ſua,82
religio Romanorum in ſacra & in auſpicia diuiſa.3.de nat.deo.7
religionis priſci Romani ſtudioſi,de Aruſpicum reſponſis,16
rem familiarem ſinere dilabi flagitioſum eſt.2.Offic.81
remiſſe.3.de Orat.17
remitto.5.in Verrem,189
remotio criminis.1.de Inuent.22.& ad Heren.60
remota quæ ſint.Partit.4
remotum argumentum,vitium.1.de Inuentione,103
remunerari beneficia. poſt reditum in Senatu,26
renunciatio, & eius dignitatis ordo. pro Murena,16
remus inflexus.4.Acad.39.& 140
rempublicam duabus contineri rebus. ad Brutum,15.5
repetitio.4.ad Heren.162
repetundarum lex primùm à L.Piſone lata.Brutus,54
repentinò.pro Quintio,8
replicare annalium memoriam.pro Sylla,20
reprehenſio, & huiuſmodi.1.de Inuentione.91
reprehenſionis modus quantus.1. de Inuentione,108
repromittere.pro Roſcio Comœdo,13
repagula iuris.7.in Verrem,32
repueraſcere.2.de Orat.13
repugnare.pro Cecinna,36
à Repugnantibus.Topic.9.& 26
repulſæ, nobilium exempla. pro Plancio,9.10
repulſi dicuntur, quorum mentes & res ſunt perditæ,longéque à communi ſalute deſtituti. de Aruſpicum reſponſis,49
reputare.2.de nat.deo.178
requietis.1.epiſt.13.2
requiete.1.de diuinat.45
rerum principiorum variæ philoſophorum opiniones.4.Acad.107
rerum publicarum naturales quaſdam eſſe conuerſiones.2.de diuinat.9
rerum tam bonarū quàm malarum tria eſſe genera.Partit.22
rerum à Cicerone geſtarum gloria ſingularis.pro Sylla,63
res aduerſæ proſperæque quomodo ferendæ.1.Offic.127
res familiaris qua ratione parari debeat. 2.Offic.126
res militaris in tres partes diuiditur. de re militari,1
reſpublicæ.pro Seſtio,74
reſpublicæ deorum ope gubernantur. pro Rabirio reo,3
reſpublica quando beata. ad Q. fratrem,1.43
res iudicata vitioſe profertur.2. ad Heren.84
reſpublica non eſt in parietibus, ſed in aris & focis.ad Atticum,130.4
reſpublica plerúnque creſcit priuatis inimicitijs.in Salluſtium,2
reſpublica qualis eſſe debeat.5. in Verrem,137
reſpublica rei nauticæ comparata. pro domo ſua,106.item pro Plancio,76.& pro Seſtio,38
reſoluturus.in Antonium,410
reſponſitare.1.de Legib.20
reſponſu pro Cluentio,132
res ruſticæ.5.in Verrem,195
reſtare.pro Sylla,55
reſtipulatio.pro Roſcio Comœdo,22
res verbo interdum deterior fit. in Antonium,236
retractus, non reuerſus. in Antonium, 411
reuellere vrbem.6.in Verrem.22.111
reuerſio.2.de fin.63
reuiuiſcere.pro Milone,60
Rhadamanthus inexorabilis iudex. 1.

Tuſcul.16
rheginus Ibycus flagrauit.4.Tuſc.117
rhegyum vento delatus Cicero. 12. epiſtolarum,15.8
rhetoris officium.1.ad Heren.3
rhetor ab eloquendo Græce,Latine eloquens dictus eſt.Orator,34
rhetorum pompa.4.Tuſc.72
rhetorũ campus de Salamine,Marathone,& cæteris.1.Offic.89
rhetoricæ materia & finis.4.ad Herẽ.244
rhetoricæ artificium & difficultas. Brutus,12.13
rhetorica apud Græcos inter cæteras diſciplinas poſtremo inuẽta.1.de Orat.7
rhetorica Ciceronis eo adhuc puero ſcripta.1.de Orat.3
rhetoricæ vis ſita in rebus & verbis. Partit.2
rhetorica,eſt artificioſa eloquentia. 1.de Inuent.9
rhetoricam palmæ,Dialecticam pugno aſſimulat Zeno.2.de fin.28
rhetoricæ memoria.1.de Inuent.13
rhetoricæ partes quæ,ibidem.
rhetorica an ars.1.de Orat.45
rhetoricos ĩprobat ſuos Cicero,ibidẽ,46.
rhetorica,dialectica dilatata eſt.Brut.171
rhetoricam quomodo Zeno expreſſerit. Orator,61
rhinthonia comici verſus. ad Attic.15.5
rhodiorum cum Mithridate bellum.4. in Verrem,114
rhodon.2.epiſt.17
rhodum, puerorum cauſa, nauigat Cicero.ad Attic.118.2
rhodiorum furor & improbitas. 12. epiſtolarum,14.4
rhodiorum furor & amẽtia & in P. Lentulum perfidia,ibidem,6
rhodijs cum Romanis fœdus renouatur.12.epiſt.15.4
¶Ricinij tres.2.de Legib.100
riualitas.4.Tuſcul.89
rictus.6.in Verrem,84
ridere ĕnceſſum,cachinatio vituperatur. 4.Tuſcul.107
ridicula quatenus oratori pertractanda. 2.de Oratore,132
ridiculorum genera duo,ibidem.
ridiculo quomodo vtendum. Orator,48
rimas agere.ad Atticum,305.4
riſus mouere an oratoris.2.de Orat.130
riſus Sardonius.7.epiſt.26
ῥυθμὸς,qui numerus.Orator,36.& 97
¶Robuſtior improbitas.in Anton.74
rogare iure populum. in Antonium, 19
rogatio lata vt Ciceroni vltra ccc millia liceret eſſe.ad Atticum,44.1
rogo & obſecro. ad Quirit.poſt redit.14
rogati qui deteriores fiant.2.epiſt.16.17
roma à Romulo rondita.2.de diuin.147
roma venire.1.Acad.1
roma,vbicunque libertas.ad Brut.16
romæ capiẽdæ præſagia.1.de diuina.163
romanorum in adminiſtrãda Repub.& militia,præſtantia.1.Tuſc.4
romani Græcos in quibus ſuperãt,ibidẽ.
romanorum militum labores & diſciplinæ.2.Tuſcul.61
roma,libera ciuitas.ad Brutum,4.5
romani cultu deorum & religione nullis inferiores.2.de nat.deo.12
romani Populi religio diuĩa in ſacra & exta.3.de nat.deo.6
romani in bello ſine extis nihil agunt, domi ſine auſpicijs nihil.1.de diui.156
romanum imperium charitate auctum, ſæuitia amiſſum.2.Offic.36
roma erga Pyrrhum animus.1.Offic.63
romanorũ ducũ continentia.2.Offic.112
romani in Caudinis furcis ſub iugum miſſi.3.Offic.147
romulus in cælum relatus.1.Tuſcul. 44
romulus qui Quirinus. 2.de nat.deo.90
romulus lactens fulmine ictus.1. de diuinat.69
romulus augur.1.de diuinat.5
roma,orbis terræ.in Catilinam,1.2
romæ epitheta.pro Sylla,24.& 25
roma capta ſexennio poſt captos Veios. 1.de diuinat.163
romæ quando cœperint ſtudia floreſcere.pro Archia poeta,3
romæ magnitudo animi quando orta. pro Seſtio,124
roma,ciuitas ex varijs & vt plurimũ vitioſis hominibus conflata. de re Militari,52
romæ magna arrogãtia,ingens libertas, & hominum licentia ad Q.frat.1.32
romæ magna aquarum proluuies. ad Q.fratrem,13
romæ ſumma copia eloquentiſſimorum hominum erat. Brutus,176
romanum imperium deorũ numine auctum.de Aruſpicum reſponſ.18
romani ſales & facetiæ.9.epiſt.15.4
romani reliqua vrbe capta,arcem tamen retinuerunt.ad Atticum,130.4
romani appetentes gloriæ. pro lege Manilia,3
romanorum mos in accumbendo. pro Murena,68
romani virtute imperabant. 6.in Ver.69
romanus exercitus à Samnitibus ſub iugum miſſus.3.Offic.148
romani liberatores orbis terrarum.ad Brutum,16.4
roma ſeruire neſcit.in Antonium,283
romanos ingenio cæteris præſtitiſſe.1. de Oratore,8
romanorum antiquũ inſtitutum,in eos qui in prouinciam proficiſcerentur.6. in Verrem,8
romani duarum ciuitatum ciues eſſe nõ poſſunt.pro Cecinna,73
romani in pace cõſuetudini,in bello vtilitati paruerunt.pro lege Manilia,41
romanorũ magnificẽtia in publicis,continentia in priuatis.pro Flacco,21
romanis magnificum & glorioſum erat liberos inſtituere in philoſophia. 2.de diuinat.8
romilia tribus.contra Rullum,78
romuli Remique auguria. 1.de diui.174
romulus vt ſolus imperaret,Remũ fratrem occidit.3.Offic.54
romulus,vrbis cõditor,augurandi ſcientiam in prouidendis rebus eſſe putabat.2.de diuinat.107
roſcia lex de decoctoribus.in Anton.61. & ad Atticum,34.6
roſcij hiſtrionis mors. pro Archia poeta,13
roſcius in ſuo genere excellens. 1.de Oratore,63.& 64
roſcij Amerini defenſio,prima cauſa publica Ciceronis.Brutus,172
roſcius in ſenectute tibias & numeros tardiores fecerat.1.de Legib.16
roſcius dicere ſolitus,caput eſſe artis,decere.1.de Oratore,64
roſcius ſolus dignus qui in ſcena ſpectetur.pro Quintio,51
roſcius pulchrior deo.1.de nat.deo.108
roſcius Q. Catulo formoſiſſimus videbatur,ibidem.
roſcij portentum in cunabulis.1. de diuinat.133
roſcius Capito Sexti Roſcij inimicus erat.pro Roſcio Amerino,11
roſcio ſpectante,impudentis in ſcena geſtum agere.2.de Orat.129
rotunda forma nullam pulchriorem ait Plato.1.de nat.deo.35
rotundare.de vniuerſitate,44
rotunde.4.de fin.12
¶Rubicon,flumen.in Anton.208
rubrius,perditiſſimus homo inter Verris conſiliatores.3.in Verrem,45
rudem accipere.in Antonium,82
rudimentum põnere.in Salluſtium,2
rulli cautio in ferenda lege Agraria.contra Rullum,104
ruminatio quotidiana. ad Atticum,27.3
rumorũ colligere ventos.pro Cluent.68
rumor,author.5.in Verrem,40
rumuſculos aucupari.pro Cluentio,84
rupilia lex.4.in Verrem,21.& 63
ruſticæ vitæ laus.pro Roſcio Amer.45
ruſtica res.5.in Verrem,195
ruſtici Ro.ſomnium.1.de diuinat.97
ruſticæ rei oblectamenta.de Senect.53
rufio Trebatij.7.epiſt.21
ruta cæſa,prouerb.2.de Oratore,125
rutilia,C. Cottæ mater, quãdo mortua. ad Atticum,241.20
rutilius innocens in iudicium vocatus, nec Lucium Craſſum, nec M. Antonium eloquentiſſimos viros adhibere voluit.Brutus,59
rutilius P. doctus vir & Græcis literis eruditus,Panætij auditor,ibidem.
rutilius Stoicus perfectus,ibidem.
rutilius quantus vir.Brutus,58

S

SAbinũ oratorem ſuũ Cicero commendat.15.epiſt.20
ſabeius deus, Græcis electus. 2.de Legibus,60
ſagæ & ſagaces.1.de diuinat.124
ſacer mons.Brutus,26
ſacerdos in collegiũ, inimicus cuiquã ex collegio,optari nõ poterat.3.epi.10.31
ſacerdotiũ facile conſequi potuiſſet Cicero.15.epiſt.4.40
ſacerdotia populus mandare non poterat.contra Rullum,32
ſacra via.pro Plancio,14
ſacella,periculi perfugia.cõtra Rul.46
ſacerdotio præditus.pro domo ſua,105
ſacra Græca.6.in Verrem,102
ſacra Idæa in vrbẽ ab optimo viro ſuſcepta.5.de fin.113
ſacrarium Bonæ deæ vbi.pro Milone,65
ſacroſanctæ profeſſiones.in Catilin.38
ſacroſãctũ quid.pro Cor.Balbo,15.& 27
ſacrificatio.2.de nat.deo.98
ſadala,rex.3.in Verrem,42
ſagæ,anus quæ multa ſcire volunt. 1.de diuinatione,114

ſagatus.pro Fonteio,19
ſagire,id eſt acute ſentire,vnde canes ſagaces.1.de diuinat.114
ſagitta,ſtella.in Arato,10
ſagra,fluuius.2.de nat.deo.10
ſaguntini parentes ſuos liberos emori, quàm ſeruos viuere maluerunt. Paradoxa,29
ſaitæ Mineruam colunt. 3. de natura deo.81
ſalaconis iniquitas.7.epiſt.25.6
ſalaminij trophæi memoria nunquam delenda.1. Tuſcul.177
ſalaminij pecuniam contra legem Sabiniam à Scaptio ſumũt.ad Attic.110.14
ſalaminij lege Gabinia verſuram facere prohibiti.ad Atticum,110.13
ſalaminij à M.Scaptio vexati,ibidem.
ſalamine Senatum obſedit Scaptius. ad Atticum,111.12
ſalaminiorum in Ciceronem edicta honorifica.ad Atticum,113.15
ſalas Atticum cum Clodio loqui vult. ad Atticum,248
ſales duplices.Orator,47
ſalis ſatis,ſannionum parum. 9. epiſtolarum,16.25
ſaliorum cura in Palatio.1.de diuinat.58
ſalpinorũ peſtilicotiæ.contra Rullum,72
ſaltatorius orbis.in Piſonem,16
ſaltator infamis.pro Murena,11
ſaltat nemo ſobrius,ibidem.
ſalum.pro Cecina,64
ſaluſtius.ad Atticum,1.14
ſaluſtij Empedoclea.ad Q.frat.13.2
ſaluſtius officio vincit omnes.14.epiſtolarum,4.13
ſaluſtij conſilium de libris Ciceronis de Republica.ad Q.frat.21.2
ſaluidenus.ad Brutum,17.5
ſalutaris litera.pro Milone,11
ſalutariter.Brutus,5
ſaluius.ad Atticum,175.1.ibidem,208.4.
ſamarobrinam miſſus Trebatius.7. epiſtolarum,11.4
ſamus,vrbs à Q.Cicerone inſtaurata.ad Q.fratrem,1.36
ſamia vaſa.pro Murena,69
ſamiæ Iunonis ſignũ à Verre furto ſublatum eſt.3.in Verrem,34
ſamnites haſtas vibrant ante pugnam, quibus in pugna nihil vtuntur.2. de Oratore,177
ſampſiceramus.ad Attic.31.4.& 32.1
ſamnis gladiator.2. Tuſc.71
ſamothracia.1.de nat.deo.163
ſandonis filius Athenodorus.3. epiſtolarum,7.16
ſanguis ærarij.3.in Verrem,70
ſanguinem pluiſſe Senatui nunciatũ eſt. 2.de diuinat.85
ſanguis non niſi ex corpore eſt, ibidem.
ſanguis quomodo per corpus diffundatur.2.de nat.deo.108
ſanguis luendus ſupplicio.3.in Ver.5
ſanitas animi.3. Tuſcul.17.& 4.45
ſani philoſophi qui dicantur.3. Tuſc.17
ſanctiones quomodo ſacrandæ.pro Cornelio Balbo,29
ſanctius ærarium.6.in Ver.123
ſanctitas quid.1.de nat.deo.159
ſanctos eſſe poetas.pro Archia poeta, 14
ſappho.6.in Verrem,121
ſapiens ſi algebis,tremes.2.de Orat.158
ſapientes ſeptem.3.de Orat.75
ſapientes ſeptem qui à Græcis σοφοὶ appellantur.5. Tuſcul.10
ſapientia, eloquentiæ fundamentum. Orator,38
ſapientes non iraſci Stoici dicunt.3.de Oratore,37
ſapientis an ſit,verſari in Republica.3. de Oratore,36
ſapientes qui ſint Stoicis,ibidem,37.
ſapientis eſſe ſtatuere quis ſit ſapiens.4. Acad.17
ſapientem nihil opinari. 4. Acad. 109.& 202
ſapientis vis maxima,cauere ne capiatur, ne fallatur.4.Acad.109.& 120
ſapiens in præcipitem locum ſe non debet committere.4.Acad.122
ſapiẽti ſola culpa præſtanda. 9.epi.16.13
ſapientem citius flammam in ore tenere quàm dicta.2.de Orat.122
ſapientem duplicitet aſſenſum ſuſtinere. 4.Acad.185
ſapientis deſcriptio ſecundum Stoicos. 4.Acad. 246. Secundum Epicuros.1. de fin.94
ſapiens ſemper & ſolus beatus. 1.de fin. 94.& 2.164.item 5.Tuſc.68
ſapienti fortunam interuenire ait Epicurus exiguam.2.de fin.143
ſapienti diuitias parabiles eſſe ait Epicurus,ibidem.
ſapientum vetera præcepta.3.de fin.110
ſapiens Stoicis ſolus liber,ſanus,formoſus.3.de fin.113.& 4.120
ſapientis perſona quàm grauis.3. de finibus,110
ſapientis fructus maximus.4. de fin.216
ſapientem etiam mortis terrore moueri, 5.de fin.53
ſapientẽ eſſe,an ſatis bene ad viuendum. 5.de fin.140
ſapienti nullum malum:aut ſi aliquid,ſapientia obruitur.3.Tuſcul.135
ſapientis eſt præmeditari.3.Tuſc.59
ſapientes vſque ad ætatem Pythagoræ dicti,poſtea philoſophi.5.Tuſcul.12
ſapientis proprium,nihil,cuius pœnitere poſſit,facere.5.Tuſc.117
ſapiens neque ocioſus, neque ſolus vnquam.3.Offic.1
ſapientis affectio nulla eſt præſentis mali.4.Tuſcul.22
ſapientis turpe dicere, Non putaram. 1. Officiorum,114
ſapientem ne quicquam ſapere, qui ipſe ſibi prodeſſe nequit, quomodo intelligendum.3.Offic.82
ſapiẽtes omnes liberos eſſe. Paradox.40
ſapiens,quòd ſolus diues.Paradox.83
ſapientia quid ſit.2.Offic.6
ſapientiæ vis.3.de fin.39
ſapientia,ars viuendi, quæ ex ſeipſa habet conſtantiã.4.Acad.46.& ſequent.
ſapientia in tres partes diſtributa. 4.Acad.206
ſapientiam expeti propter voluptatem ait Epicurus.1.de fin.67.& 70
ſapientia ſi videretur, ardentes ſui amores excitaret.2.de fin.85
ſapientia,vitæ beatæ effectrix. 2.de finibus,138
ſapientia hominem non genuit,ſed accepit à natura inchoatum.4.de fin.36
ſapientia à principijs naturæ profecta, 3.de fin.34
ſapientia efficiens quæ dicatur. 3. de finibus,84
ſapientia,hominis cuſtos.4.de fin.27
ſapiẽtiam etiam eſſe ſub ſordido palliolo ſecundum Cæcilianum.3. Tuſc.94
ſapientiæ ſtudium ante Lælij & Scipionis ætatem Romæ non floruit.4. Tuſcul.8
ſapientem nunquam iratum eſſe 4. Tuſcul.78
ſapientia, rerum diuinarũ humanarũmque ſcientia.4.Tuſcul.90
ſapientia, mater omnium bonarum artium,1.de Legib.87
ſapientia,omnium virtutum princeps.1. Offic.214
ſapientia quæ σοφία Græce,ibidem.
ſapientia à prudentia differt,ibidem.
ſapientia nihil homini melius.2. Officiorum,6
ſara,nefarius homo.ad Attic.328.5
ſardi venales,prouerb.7.epiſt.25.5
ſardanapali epitaphium.5. Tuſc.143
ſardanapalus in lectulo mori malebat. ad Atticum,197.10
ſartum tectum.13.epiſt.51.4
ſaſerna,collega dignus.ad Attic.312.3
ſatyri dei.3.de nat.deo.57
ſatrius,C. Trebonij legatus. ad Brut.6.3
ſaturninus Antiocho philoſopho inimicus.4.Acad.28
ſaturnus phyſice quid ſigni ſit.2. de nat. deo.92
ſaturni ſtella,φαίνων, quot annis curſũ conficiat.2.de nat.deo.75. & Somniũ Scipionis,15
ſaturnus vnde dicatur.2. de natura deo. 92.& 3.84
ſaturnus à Ioue vinctus. 2.de na.deo.91
ſaufeius.ad Atticum,75.1
ſaxa Acrunoma.ad Attic.290.7
¶Scalarum ſimilitudo.7.epiſt.7.7
ſcamonea radix ad purgandum efficaciſſima.1.de diuinat.27.& 2.68
ſcantinia lex.8.epiſt.12.7
ſcapulæ hæredes.ad Atticum,252.9
ſcapulani horti.ad Attic.255 3.& 270
ſcaptius Senatum Salamine obſedit. ad Atticum,111.12
ſcaptius.ad Atticum,110.11
ſcaptius,præfectus Appij,homo importunus,ibidem.
ſcaurũ Triarius reum fecit.ad Atti.86.2
ſcauri partem ornatiſſime defendit Cicero.ad Atticum,84.7
ſcaurũ defendit Cicero.ad Q. frat.16 10
ſcaurus de ambitu à Triario poſtulatus.ad Q.fratrem,18.5
ſcaurus Rutilium accuſans pulchre illuſus eſt.2.de Orat.156
ſcauri vita tribus libris conſcripta. Brutus,68
ſcaurus,C. Octauij ſplendidiſſimas ædes demolitus eſt.1.Offic.193
ſcenæ & populo ſeruire.ad Brut.9.2
ſcæuolæ & Craſſi comparatio.Brut.75
ſcæuola iuriſperitorum eloquẽtiſſimus, ibidem.
ſcæuola & Craſſus c o ſ s.Brut.184
ſcæuola Pontifex.de Amicitia,2
ſcæuolæ lateri Cicero adoleſcens ſemper adhærebat,ibidem.

ſcæuola, Lælij gener. ad Attic.85.3
ſcæuolam cur non inſerit Cicero dialogis oratorijs, ibidem.
ſcæuola ſolus nouem menſes Aſiæ præfuit. ad Atticum,105.4
ſcæuolæ in dicendo elegantia ex orationibus quas reliquit colligi poteſt. Brutus,84
ſcæuola adoleſcens Carneadem Romæ audiuit.3.de Oratore,39
ſcelerum pœna triſtis.2.de Legib.71
ſcenicorum diuerſitas.1.Offic.160
ſcenicorum mos non prodire ſine ſubligaculo.1.Offic.180
ſcenæ.ad Atticum,306.3
σχήματα. Topic.17.& Brutus,34
ſchemata ſentētiarum & verborum.3.de Oratore,113
σχήματα, orationē maxime ornare. Brutus,73
σχήματα, quaſi geſtus quidā orationis. Orator,46
σχήματα, orationis lumina ſeu formæ. Brutus,150.& Orator,105
ſcholæ.3. Tuſcul.138
ſcipionis ruſticatio.2.de Orat.13
ſcipio, Decius Brutus c o s s. Brut.42
ſcipio orator. Brutus,66
ſcipio in ſuſcipiendis periculis honeſtatem ſpectabat non voluptatem.2. de fin.92
ſcipiones duo in Hiſpania oppreſſi.1. Tuſcul.142
ſcipio triſtior.1.Offic.151
ſcipionis laus. de Amicitia,9
ſcipio P. Rutilium c o s. effecit, fratrem non potuit. de Amicitia,63
ſcipionis Africani mors. de Senectute,17
ſcipiones duo pro patria obiere. de Senectute,68
ſcipio Serapio dictus. ad Attic.115.30
ſcipio, pueri Luculli autor.3.de fin.13
ſcipionis factum & res geſtæ. Somnium Scipionis,3
ſcipio Naſica is qui T. Gracchi conatus vindicauit, homo nulla comitate ſermonis.1.Offic.154
ſcipio ante mortem de Repub. & immortalitate diſputat. de Amicitia,11
ſcipionis & Lælij amicitia. de Amicitia, 12.& 85
ſcipionis Naſicæ facetū dictum ad Ennium.2.de Oratore,153
ſcire parum, turpe non eſſe: ſed ſtultum, nolle.2.de Inuent.127
ſciebam me genuiſſe mortalem inquit Anaxagoras.3.Tuſcul.98
ſciri nihil poſſe qui dixerint.1.Acad.65
ſcienter.4. Tuſcul.55
ſciens prudénſque.8.epiſt.16.10
ſcientia quid.1.Acad.59
ſcientia vbi inſit.1.Acad.46
ſcientiam quo geſtu Zeno expreſſerit.4. Acad.258
ſcientiæ ſolos ſapientes compotes eſſe, ibidem.
ſcientiæ amorem nobis innatum eſſe.5. de fin.87
ſcientiam qua occaſione ſummum bonum defendit Herillus.2.de fin.127
ſcientiæ præſtantia.2. de natura deorum,199
ſcindere penulam, prouerbium. ad Atticum,288.2
σκολιά. ad Atticum,290.3
ſcomma Clodij in Ciceronem. Paradoxa,23
ſcomma Ciceronis in Clodium. pro Cælio,24
ſcœnobaticam facere.8.epiſt.1.11
ſcopæ diſſolutæ, prouerbium. ad Atticum,132.7
ſcopas diſſoluere. Orator,139
ſcopas Theſſalus ruina cōclauis oppreſſus.2.de Oratore,192
ſcopuli Reipub. in Piſonem,32
ſcorpius.2.de nat.deo.165
ſcribendi vtilitas. Brutus,46
ſcribenda quamplurima.1.de Orat.72
ſcripſiſſe oratores non ita vt dixerunt. Brutus,46
ex Scripto & ſententia.1.ad Heren.19
ſcripti controuerſia.1. de Inuent. 25. & 2.208
contra Scriptum.2.de Inuent.128
ſcriptum priuatum & publicum. Partitio.72
ſcribendi de ſe difficultas.5.epiſt.12.29
ſcribas ſuos anulis aureis donabant imperatores.5.in Verrem,160
ſcripturæ magiſter, ibidem,142
ſcripta occultare intemperantis eſſe. 1. Acad.4
ſcriptura. pro lege Manilia,10
ſcropha. ad Atticum,121.12
ſcutellam demus 3. Tuſcul.79
ſcylla.1.de nat.deo.149
ſcylax Halycarnaſſeus Aſtrologus. 2.de diuinat.132
ſcyphi ſigillati.6.in Verrem,27
ſcypiadæ duo, belli fulmina. pro Cornelio Balbo,27
ſcyton.4. Acad.188
ſciſceret plebs, populus iuberet. pro L. Flacco,12
ſciſcere legem. de prouinc. Conſul.29
❡Seboſus, Catuli familiaris. ad Atticum,29.5
ſecunda concione ſuadere legem. contra Rullum,99
ſecūdum naturam viuere quomodo intelligendum.4.de fin.23.& 5.41
ſecundo lumine. pro Rabirio Poſth.18
ſecundum Buthrotios. ad Attic.344.1
ſecundum tabulas litem dari. pro Roſcio Comœdo,2
ſecula ſine mundi cōuerſione effici non poſſe.1. de nat.deo.31
ſecum viuere, prouerb. de Senectute,45
ſecum facere. pro Sylla,27
ſecuritas Democriti.5.de fin.38
ſecuritatem ægritudinis, vacuitatem appellat Cicero.5. Tuſcul.59
ſectores. pro Roſcio Amerino,74
ſecurim inijcere. pro Murena,46
ſecurim infligere Reipublicæ. pro Plancio,57
ſedationes efficiūt vitam beatam.5. Tuſcul.61
ſedentem in Tauro Europa. 6. in Verrem,118
ſeduco, in bonam partem. ad Atticum, 110.14
ſegaulenus, Planci interpres.10. epiſtolarum,17.6
ſeges ac materia gloriæ. pro Milone, 27
ſegeſta, oppidum Siciliæ ab AEnea conditum.6.in Verrem,63
ſegeſtenſes à Verre ſpoliati.5. in Verrem,77
ſegeſtēſium decumæ Decimo addictæ. 5.in Verrem,70
ſefugatus,1.de diuinat.112
ſeipſum colligere quid ſit.4. Tuſc.127
ſella Cæſaris. ad Atticum,223.4
ſelectio.3.de fin.49
ſeline, regis Antiochi mater. 6. in Verrem,53
ſelij in Veneto.4. Acad.24
ſelonium, campus agri Lanuuini. 1. de diuinat.133
ſemigrare. pro Cælio,12
ſemihoræ præſcriptio. pro Rabirio reo,3
ſemiſomnis.7.in Verrem,75
ſemiliberi. ad Atticum,286.2
ſeminis vis.2.de nat.deo.116
ſeminator.2.de nat.deo.122
ſemiſpathæ ſunt gladij minores. de re militari,10
ſemiſſis homo.5.epiſt.10.4
ſemita & via.4.in Verrem,40
ſemiuſtulatum. pro Milone,25
ſempronius Rufus mel & deliciæ Ciceronis.8.epiſt.8.3
ſempronij Rufi ſtoliditas. ad Atti.113.17
ſempronia lex frumentaria. Brut.118
ſemprونia lege patrimonium publicum diſſipari.3. Tuſcul.84
ex Semuncia hæres pro Cecinna,12.13
ſenatus voluntas eſt pro authoritate. 11. epiſt.7.5
ſenatus abſentibus Conſulibus niſi ad rem nouam non cogitur. 12. epiſtolarum,27.3
ſenatus, orbis terræ conſilium. in Antonium,161
ſenatus, à Senibus dictus. de Senect.18
ſenator quis, & eius officium.2. de Legibus,80.& ſequent.
ſenatores à villa in Senatum accerſebantur. de Senectute,51
ſenatoria ornamenta. in Anton.161
ſenatus. in Antonium,225
ſenatus authoritas quid deſideret, ibidem,226
ſenatuſconſultum de rebus à ſe geſtis parit Cicero.15.epiſt.10.2
ſenatuſconſultum de C. Octauio Cæſare. in Antonium,95.& ſequent.
ſenatuſconſultum de M. Lepido, ibidem,193
ſenatuſconſultum de ſalute Ciceronis. pro domo ſua,51
ſenatuſconſultum de Reipublicæ maieſtate conſeruanda. pro Rabirio reo,13
ſenatuſconſultum de coniuratis Catilinæ. in Catilinam,58
ſenatuſcōſultum in monumēto Marij. pro Plancio,64
ſenatuſconſulto Reſpublica L. Opimio commiſſa. in Catilinam,2
ſenatuſconſultum de interficiendo Catilina in tabulis incluſum, tanquam gladius in vagina recōditus, ibidem.
ſenatuſconſultum honorificum de Bruto. in Antonium,190
ſenatus Reipublicæ cuſtos. pro Seſtio, 110
ſenatus prudentis proprium eſt memoria proſequi virtutem eorum qui pro patria vitā profuderūt. in Anton.404

Index

ſenectus,eſt occaſus vitæ. Topic.16.peractio ætatis tanquam fabulæ.de Senectute,78
ſenectuté omnes vt adipiſcātur optant, eandem accuſant adepti.de Senect.4
ſenectutem quæ decent maxime.1. Officiorum,172
ſenectutis comparatio ad vinum. de Senectute,60
ſene auaro nihil abſurdius,ibidem.
ſenes moroſi & iracundi,ibidem,58.
ſenes quod dicendi genus deceat.de Senectute,24
ſeniorum officium.1.Offic.173
ſenis melior quàm adoleſcentis cõditio. de Senectute,61
ſenectus vt cætera aufert, ſic affert prudentiam.1. Tuſcul.150
ſenectus nec opinantes non aſſequitur, ibidem.
ſenectutis mala vnde.de Senectute,7
ſenectutis arma.de Senectute,8
ſenectus deſidioſa, turpis res: luxurioſa, turpior.1.Offic.173
ſenect⁹ cur miſera videatur. de Senec.13
ſenectus à rebus gerẽdis non eſt aliena. 3.Offic.152.& ſequent.
ſenectutis prudentia,temeritas inuentutis propria,ibidem.
ſenectutis fructus antepartorum bonorum memoria.de Amicitia,31
ſenectus animoſior quàm adoleſcentia. de Senectute,65
ſenectus voluptate caret.de Senect.35
ſenectus natura loquacior.de Senect.50
ſenectutis apex,authoritas.de Senect.57
ſenectus quæ laudanda,ibidem.
ſenectutis domicilium, Lacedæmone. de Senectute,58
ſenſus hominum multo antecellit ſenſibus beſtiarum.2.de nat.deo.217
ſenſum.1.de Oratore,17
ſenſus videndi omnium acerrimus. 2. de Oratore,194
ſenſuũ clara & certa iudicia.1.de. Leg.38
ſenſus, an percipiant.1. Acad.45
ſenſus non obſcuri nec tenebricoſi. 4. Acad.131
ſenſus ipſos aſſenſus dicunt eſſe Stoici. 4. Acad.193
ſenſus omnes eſſe veros vult Epicurus. 1.de fin.98
ſenſus, interpretes ac nuncij rerum,in capite tãquam in arce collocati.2.de naturã deo.210
ſenſus,ſatellites ac nuncij.1. de Legib.38
ſententia.4.ad Heren.169
ſententiarũ exornationes.4.ad Herẽ.203
ſententiam nullam eſſe illuſtrem ſine luce verborum.3.de Orat.14
ſententiarum ornamenta.Orator,44
ſentẽtioſe dicere, ſine verborum ordine, infantia.Orator,139
ſententiarum cõmutatio,tanquam tempeſtatũ.pro domo ſua,90. & ſequent.
ſententiæ eædem non ſemper defendendæ.pro Cecinna,20.& ſequent.
ſententiæ de finibus.5.de fin.120
ſententia apud Rhetores quid ſit. 4.ad Heren.169
ſentẽtiam pro tempore mutare non inconſtantis. pro Plancio, 76. item pro Cornelio Balbo,49
ſententia de reuocãdo Cicerone.pro Seſtio,59.item in Antonium,193
ſententiolæ.in Antonium,138
ſententia aliquando ſapienti mutanda. 1.epiſt.9.85
ſentina vrbis, Catilina.in Catilinam,29
ſeparatum exordium.1.de Inuent.38
ſeplaſia.in Piſonem,19
ſepiæ.2.de nat.deo.190
ſepta.in Antonium,345
ſeptem ſapientes,non abſolute ſapientes fuiſſe.2.de fin.11.& 5. Tuſc.10
ſeptentriones.2.de nat.deo.161
ſeptem Aquæ.ad Atticum,84.5
ſeboſus,Catuli familiaris.ad Attic.29.2
ſerpens ſtella.in Arato,5
ſepulchrorum cæremoniæ arguunt animum vnà cum corpore nõ interire.1. Tuſcul.44
ſepulchrorum ſanctitas nulla vi deleri poteſt.in Antonium,268
ſepulturæ quæ ratio habẽda.1. Tuſc.165
ſepeliendi varietas.1.Tuſc.174
ſepulchrorũ frequentia ad portas Agrarianas.5. Tuſcul.92
ſepulturæ antiquiſſimum genus. 2. de Legib.87
ſepulchrorum lex.1.de Legib.97
ſepulchrorum ſanctitas.in Anton.266
ſepultura inſepulta.in Antonium,9
ſepeliri in vrbe lex vetat.2.de Legib.91
ſepulchra extruẽdi modus à Solone præſcriptus.2.de Legib.100
ſepulchra extruendi modus ſecundum Platonem.2.de Legib.104
ſepulchri Seruij Sulpitij ſpatium. in Antonium,264
ſepyram expugnat Cicero.15. epiſt.4.25
ſequani male pugnant cõtra Romanos. ad Atticum,14.2
ſequeſtres.pro Cælio,11
ſerapion homo bonus & doctus.ad Atticum,208.1
ſerapionis liber difficilis.ad Attic.19.1
ſerapis,deus putatus.3.de nat.deo.64
ſerapion Scipio dictus.ad Attic.111.30
ſerpitaſtra.ad Atticum,123.11
ſerranus.ad Atticum,71.6
ſerrani domeſtici filij funus perluctuoſum.ad Q.fratrem,24.5
ſergius Galba accuſatur.pro Mure.54
ſergius mimus.in Antonium,73
ſermo quid.3.ad Heren.115
ſermunculus.ad Atticum,268.2
ſermonis quatuor partes.3.ad Heren.116
ſermone vno maxime feris præſtamus. 1.de Oratore,17
ſermocinatio,figura.4.ad Heren.134
ſermo ſit purus cũ dignitate.1.Offic.184
ſermo familiaris qualis ſit.1.Offic.186
ſero ſapiũt Phryges,prouerb. 7.epiſt.16
ſeruatum de cælo.pro domo ſua,31
Ser.Fabius pictor. Brutus,40
ſeruius Ocella mœchus.8.epiſt.7.3
ſeruius Claudius.ad Atticum,15.8
ſeruius iniuſtiſſimus.ad Atticum,191.3
ſeruius Galba Cẽſorinus, Q. Manlius coſſ.ad Atticum,235.3
ſeruio in ſomnis caput arſiſſe.1. de diuinat.197
ſeruius Sulpitius omnium doctrinarum ſtudioſus.4.epiſt.3.15
Ser.Sulpitij epiſtola conſolatoria ad Ciceronem de obitu filiæ.4.epiſt.5
ſeruius,frater Pæti.9.epiſt.16.9
ſeruius Sulpitius, M. Marcellus coſſ. 8.epiſt.8.17
ſeruius Citheridem ſcortum aperta lecticà cum vxore portat.ad Attic.202.4
ſeruius Fuluius orator.Brut.40
ſeruius, Decij Bruti conſobrinus. 11. epiſt.7.1
ſeruius Galba omnes qui ante ſe fuerãt, eloquentia vicit.Brutus,40
ſeruius Galba, Ennij poetæ vicinus. 4. Acad.94
ſeruius Galba in dicendo diuinus. 1.de Oratore,21.& 31
ſeruio Tullio regnante, Solon & Piſiſtratus floruerunt. Brutus,29
ſerui caput domini defendentes,libertate & præmijs digni.pro Milone,43
ſerui à ludis arcebantur. de Aruſpicum reſponſis,22
ſeruorum infima conditio.1.Offic.64
ſeruitus quid ſit.Paradox.51
in Seruis quales eſſe debeamus.ad Q.fratrem,1.24
ſeruis fidelibus committenda res domeſtica,non item Reſpub.ibidem.
ſeruilia lex.pro Rabirio Poſth.6
ſeruiliorum & Lucullorum inimicitiæ. de prouinc.Conſul.17
ſeruilius Prætor.ad Attic.85.17
ſeruilius Caſca.in Anton.44.& ad Brutum,17
ſeruilius Hala.in Anton.44
ſeruilia,Bruti mater,fœmina prudentiſſima.ad Brutum,17
ſeruili⁹,Catonis æmulator.ad Att.16.17
ſeruilius, D. Bruti amantiſſimus. 11.epiſt.24.4
ſeruilius Glaucia improbiſſim⁹,ſed peracutus & callidus. Brutus,119
ſeruilij gemini ſimilimi inter ſe fuiſſe dicuntur.4. Acad.103
ſeruilij inſolẽtia & contentio cum Cicerone.ad Brutum,5
ſeruij Sulpitij nobilitas. pro Murena, 13
ſeruij Sulpitij mors & laus. in Anto.257
ſeruio Sulpitio qui decreti honores. in Antonium,267
ſeruire Roma neſcit. in Antonium,283
ſeruitus omnis miſera,ibidem.& 131
ſeruitus,extremũ malorũ. in Anton.109
ſeruitute nihil fœdius.in Anton.148
de Seruo queri in dominum non licere. pro Deiotaro,1
ſeſeli ceruæ ſe purgãt.2. de nat.deo.209
ſeſtertiũm pro ſeſtertiorum.Orator,88
ſeſtius de ambitu & de vi poſtulatus. ad Q.fratrem,7.8
ſeſtius, rerum Pompeianarum ſcriptor. ad Atticum,135.4
ſeſtius ad C. Cæſarem pro Cicerone miſſus.pro Seſtio,60
ſeſtius vulneratus.ad Q.frat.7.10
ſeſtius abſolutus.ad Q.fratrem,8
ſeſtius vir optimus Ciceroni amantiſſimus.ad Attic.329.5
ſeſtium in cauſa Beſtiæ opportune laudauit Cicero.ad Q.fratrem,7.10
ſeſtium Vatinius palàm oppugnabat.ad Q.fratrem,8.2
ſeſtij cauſam fœliciter egit Cicero,ibidẽ.
ſeſtius Bruti cauſæ non defuit. ad Brutum,23.7
ſeſtulij fundus à Verberone Curtilio poſſidetur.ad Atticum,304.2

ſextilius Rufus.12.epiſt.13.14
ſexti Aufidij laus.12.epiſt.16
Sex. AElius, iuris interpres.2.de Leg.94
Sex. Cælius damnatus.ad Q.frat.10.7
Sex. Fab. Niconis diſcipulus.7.epi.21.7
Sex. Peducei erga hæredes C. Plotij æquitas & fides.2.de fin.94
Sex. Peduceus familiariſſim. à Verre ob integritatem reiectus. 3.in Verrem, 12
Sex. Peduceus de Syracuſana prouincia & ciuitate optime merit.6.in Ver.125
Sex. Pompeius geometer.1.Offic.30
Sex. Pōpeius exijt Corduba, & in Hiſpaniam fugit.ad Atticum,252.6
Sex. Roſcium Amerinum Cicero defendit adoleſcens.2.Offic.74
Sex. Clodius reſtitutus.ad Attic.310.1
Sex. Lucilius occiditur.ad Attic.108.7
Sex. Pompeij fuga.ad Atticum,251.6
Sex. Marius, Legatus Dolabellæ.12.epiſtolarum,15.18
Sex. Varus PROCOS.10.epiſt.32.5
ſextius, lictor Verris.7.in Verrem,92
ſextius Clodius Phormio. pro Cæcin.20
Sex. Clodi. Rhetor, Antonij præceptor. in Antonium,60
ſexti Clodij crimina.pro domo ſua,7.8
ſextus Clodius prætextatus.in Piſon.5
ſextus Cominius cruci affixus. 6. in Verrem,20
ſextus Neuius ſcurra.pro Quintio,6
ſextus Neuius, P. Quintij conſobrinam vxorem duxerat.pro Quintio,9
ſexti Neuij gratia & authoritas ſuſpecta in P. Quintij cauſa.pro Cluentio,90
ſextus Pompeius ciuitati reſtitutus per M. Lepidum.in Antonium,192
Sex. Pompeius doctus.Brutus,92
Sex. Pompeij Chlori teſtimonium contra Verrem.4.in Verrem,70
Sex. Roſcij cauſa quæ prima fuit, Ciceronem multum nobilitauit. pro Roſcio Amerino,2
Sex. Roſcius Amerinus à C. Erucio parricidij accuſat. eſt.pro Roſc. Amer.37
Sex. Roſcius pater rediēs à cœna ad balneas Palatinas occiditur. pro Roſcio Amerino,10
Sex. Serrani impietas.de Aruſ.reſpon.29
ſextus Tarquinius Lucretiæ, Tricipitini filiæ, vim intulit.2.de Legib.17
ſextus Titius ſeditioſus ciuis & turbulentus.2.de Oratore,26
Sex. Titius dānatus, quòd imaginē Saturnini habuerit.pro C. Rabirio reo,18
Sex. Tityus homo loquax & acutus, ſed mollis & ſolutus in geſtu.Brut.119
¶ Sibi canit, prouerb.contra Rullum,70
ſibi quenque eſſe charum.5.de fin.50
ſibyllinæ vaticinationes.2.de na.deo.14
ſibyllinis verſibus decē interpretes delecti.1.de diuinat.7
ſibylla furens verſus fundit.2. de diuinat.165
ſibylla Erythræa.2.de diuinat.61
ſitiens virtutis.pro Plancio,10
ſica ad Ciceronem literas attulit. ad Atticum,163.6
ſica, φιλόστοργος.ad Attic.329.3
ſiccorum conſilia & vinolentorum ſomnia.contra Rullum,1
ſicilia quātum commoditatis Romanis afferat.4.in Verrem,4
ſicilia, cella penaria Reipublicæ Romanæ, à Catone dicta eſt, ibidem.
ſicilia prima omnium à Romanis prouincia eſt appellata.4.in Ver.2
ſiciliæ ciuitatū fides erga Populum Romanum, ibidem.
ſiciliæ calamitas à Verre inuecta eſt. 5. in Verrem,38
ſiciliæ monſtra & tyranni.7. in Ver.113
ſiciliæ dignitas.4.in Verrem,2
ſiciliam totam Cereri & Liberæ eſſe conſecratam.6.in Ver.94
ſiculis tantū mali eſt nūquam, quin aliquid facete dicant.6.in Ver.85
ſiculorū opinio de Cicerone. 1.in Ver.7
ſiculorum calamitates & iniuriæ à Verre illatæ.4.in Verrem,42
ſiculorum cōcurſus ad Catonem factus vt Cæſari reſiſteret. ad Atticum,204.2
ſiculorum frugalitas, patientia, diſciplina.4.in Verrem,4
ſiculi neminē ex Prætoribus accuſarūt, præter M. Lepidum & Verrem. 4.in Verrem,5
ſiculi per Antonium ciues Romani facti. ad Atticum,308.1
ſicyonij Atticum lædebant. ad Atticum,16.17
ſidera vnde gignentur. 2.de nat.deo.56
ſidera æthera obtinent.2.de nat.deo.59
ſiderum genera duo.2.de nat.deo.70
ſidera & ſtellæ globoſæ & rotūdæ, diuinis mētibus animatæ.Somniū Scip.14
συγκατάθεσις.4. Acad.71
ſignifer orbis, ζῳδιακὸς Græce.2.de diuinat.133
ſigna tria Iouis imperatoris.6.in Ver.114
ſignificatio, figura.4.ad Heren.238
ſignum apud Rhetores quid ſit.2.ad Heren.36. & 1.de Inuent.64
ſignum in ſex partes diuiditur.2.ad Heren.36
ſignorum pretia.6. in Ver.11
ſilentium in augurijs quid.2.de diuinatione,109
ſilenus à Mida captus.1. Tuſc.185
ſilenus hiſtor. Græcus.2.de diuinat.88
ſilenum hiſtoricū ſequutus eſt apud Latinos Cælius, ibidem.
ſilenus hiſtoriarū ſcriptor Hānibalis geſta diligentiſſime Græce proſequutus eſt, ibidem,88
ſilius natus anno poſtquam fuit Conſul Mummius, ibidem.
ſilianæ villa.ad Atticum,245.1
ſyda extrema regio prouinciæ Lentuli. 12.epiſt.15.17
ſyllana lex.3.de Legib.32
συλλαίβοι, indices.ad Atticum,73.2
ex Syngrapha ius dicere.ad Attic.112.12
σωί τε δύ᾽ ἐρχομένω.ad Attic.173.13
ſylua viridicata.ad Q.frat.17.6
ſylua rerum & ſententiarum comparanda oratori.3.de Orat.58
ſyllanæ venditiones à Cæſare comprobatæ.13.epiſt.9.4
ſyllanus & Thermus competitores. ad Atticum,1.4
ſylla, nomenclator dictus.ad Q.fra.2.15
ſylla Græcis vectigal æqualiter deſcripſit ad Q.frat.1.50
ſyllæ oſtēta in Nolano agro. 1.de din.125
ſyllæ crudelitas in Caij Marij reliquias. 2.de Legib.2.88. Primus è patricijs Cornelijs cremari voluit, ibidem.
ſyllæ anguis apparuit.2.de diuinat.99
ſyllæ factum memorabile in malo poeta.pro Archia poeta,19
ſylla & Pompeius COS 2, Brutus,169
σύμβολον, Topic.18
ſi meus ſtylus ille fuiſſet, prouerbium. in Antonium,54
ſimia, hominis ſimillima.1.de na.deo.135
ſimiæ Dodoneæ iprobitas.2.de diui.104
ſimile quid alteri eſſe, Stoici omnino negant.4. Acad.147
ſimilitudo morū ſtudiorúmque amicitiā cōtrahit.pro Cluēt.35. itē de Ami.46
ſimilis mei & ſimilis Verri.5. in Ver.138
ſimilitudo, figura.4.ad Heren.223
ſimilitudo, & eius partes.1.de Inuent.61
ſimilitudinis loci. Topic.8. & 2.de Oratore,92
ſimiliter cadens, ſchema Rhetoricum. 4. ad Heren.176
ſimiliter deſinēs, exornatio ſentētiæ, ibi.
ſimilitudo, ſatietatis mater.1.de Inuēt.29
ſimonidis ars memoriæ, ibidem.
ſimonides ad Themiſtoclē.2.de fin.166
ſimonidis epigramma.1. Tuſcul.162
ſimonides quid de deo.1.de nat.deo.81
ſimonides naufragium effugit.2. de diuinat.100.& 206
ſimplices & aperti homines.1.Offic.153
ſimulatio vultu & fronte ſuſtinetur. 1. epiſt.9.62
ſimulatio omni in re vitioſa.de Ami.77
ſimulationum inuolucra in homine. ad Q.fratrem,1.22
ſimplex cauſa.1.de Inuent.24
ſimplex concluſio quid.1.de Inuent.61
ſimplex concluſio reprehenditur.1.de Inuent.98
ſimplex diſceptatio ſeu conſecutio.3. de Oratore,64
ſimplicia verba.Partit.16
ſymphoniaci pueri.7.in Ver.58
ſymphoniaci ſerui.1.in Verrem,30
ſinope in Ponto.3.in Verrem,61
ſynephebi Cæcilij.1.de fin.7
ſiniſtrum & dextrum.2.de.diuinat.124
ſiniſtrum fulmen.in Antonium,98
ſingulare ſupplicium in impios.pro Roſcio Amerino,41
ſingularum rerum, ſingulas eſſe proprietates.4.Acad.99
ſipylus de Q. fratre mentionem fecit. ad Q.fratrem,13.2
ſiquid mei iudicij eſt, iudices ſententijs addere ſolebant.2.de fin.62
συμπάθεια, cōcentus, conſenſúſque cōuenientiæ.3.de na.deo.38.& 2.de diuin.51
σωδέκατα συμπόσια. de Senectute, 41. item 9.epiſt.24.9
ſinueſſanum, Ciceronis diuerſorium. 12. epiſt.20
ſiparium.de prouinc.Conſul.12
ſipontina ſiccitas.contra Rullum,72
ſipontum probat Cicero. ad Attic.196.2
ſyracuſæ.6.in Verrem,104
ſyracuſarum ſerenitas.7.in Verrem,21
ſyracuſæ ex quatuor vrbib.6.in Ver.105
ſyracuſanorū Senatus mos.6.in Ver.124
ſirenū cantus apud Homerū.5.de fin.28
ſyrij piſcem venerantur.3.de nat.deo.51
ſyron, Ciceronis amicus.6.epiſt.11.4
ſyron Epicureus.2.de fin.188
ſiſapo.in Antonium,64
ſiſenna inſolenter diſputat, ſomnijs non credi oportere.1.de diuinat.160
ſiſenna Marſicum bellum conſcripſit.2.

de diuinat.87
ſiſēna hiſtoricos Latinos facile vincit.1. de Legib.10
ſiſenna quaſi emēdator vſitati ſermonis. Brutus,140
ſit,ſi vis.Orator,86
συζυγία,coniugatio. Topic.7.& 19
ſiſyphi ſaxū apud inferos.1.Tuſc.16
ſitiana ſyngrapha.8.epiſt.1.7
ſiti qui dicantur.2.de Legib.88
ſit,pro ſiet. Orator,88
ſitiunt agri.Orator,45
ſiturum à ſino.ad Q.frat.10.9
¶Societatis ius non modo cum propinquis, ſed cum vniuerſis ſeruandum. 3. Offic.32
ſocietas ſimillima & maxime gemina hęreditatis.pro Roſcio Comœdo,32
pro Socio actionē ſeu iudiciū fieri. pro Roſc. Amer.68 & pro Roſc.Comœ.9
ſobrius nemo ſaltat.pro Murena,11
ſocij,inter quos res communicātur. 5.in Verrem,41
ſocium qui fallit, in numero bonorum non habēdus.pro Sex.Roſc.Amer.68
ſocrates primus philoſophiam ad vitam communem adduxit.1.Acad.21
ſocrates Apollinis oraculo ſapiētiſſimus iudicatus.1.Acad.22.& de Amicitia,6. item de Senectute,71
ſocratis diſputandi ratio.1.Acad.23
ſocrates ironia vti ſolitus.4.Acad.51
ſocrates ſophiſtas irridebat.2.de fin.2
ſocrates philoſophiæ parens nunquam ſcholam aperuit,ibidem.
ſocrates percunctādo atque interrogando elicere ſolebat eorū opiniones quibuſcum diſputabat.2.de fin.3
ſocrates immortalitate animæ fretus iudices cōtempſit & carceres.1. Tuſc.112
ſocratis morituri oratio.1.Tuſc.153
ſocrates quid de ſepultura ſenſerit.1. Tuſcul.165
ſocratē ſemper eodem vultu eadēmque frōte fuiſſe.3. Tuſc.55.item 1.Offic.116
ſocrates Zopyrum ſubleuat.4. Tuſc.131
ſocrates Archelai auditor.5.Tuſc.15
ſocrates primus philoſophiam deuocauit è cælo.5.Tuſcul.16
ſocrates in pōpa,Quàm multa non deſidero,inquit.5.Tuſcul.131
ſocrates quare vſque ad veſperum obambulaſſet interrogatus.5.Tuſcul.138
ſocratem, ſcurram Atticum fuiſſe dicebat Zeno.1.de nat.deo.129
ſocrates rationis contra omnia differendi author.1.de nat.deo.17
ſocrates Critoni ſuo familiari ſe moriturum prædixit.2.de diuinat.91
ſocrates,cuias eſſet interrogatus:Mundanus ſum,reſpondit.5.Tuſc.152
ſocrates ab Epic.vexatur.1.de na.deo.129
ſocratis dæmonium.1.de diuinat.200
ſocrates impiſſimis ſentētijs damnatus, æquiſſimo ſe animo mori dixit. 2. de diuinat.199
ſocrates apud Deliū victus, alia via fugiebat quàm alij.1.de diuinat.200
ſocratis ſomnium.2.de diuinat,91
ſocrates à Zopyro notatus.de Fato,16
ſocratē fidibus docuit Cōnus.9.epi.22.9
ſocrates cū execrabatur,qui primus vtilitatē à natura ſeiūxiſſet.1.de Legi.49
ſocrates quū è cuſtodia educi poſſet,noluit.1.Tuſcul.113
ſocrates,μόνον.1.Offic.151
ſocrates de animæ immortalite. de Amicitia,12
ſocrates ſenex muſicam didicit.de Senectute,24
ſocrates Lyſiæ oratione vti noluit. 1.de Oratore,118
ſocrates nihil ſcripſit.3.de Oratore,34
ſocrates omnium doctiſſimus,ibidem.
ſocrates Rhetoricā oppugnans,eloquentia vicit.3.de Oratore,71
ſocratis & Platonis de Iſocrate iudiciū. Orator,24
ſocrates quum Athenis xxx eſſent tyranni,pedem porta non extulit.ad Atticum,146.7
ſodales & ſodalitates.de Senectute,41
ſodes,ſi audes.Orator,86
ſoſius & Lupus à Pompeio defecerunt. ad Atticum,170.2
ſola terrarum.pro Cornelio Balbo,9
ſoleæ muliebres.de Aruſpic.reſponſ.40
ſoleatus.7.in Verrem,69
ſolertior & ingenioſior quo quiſque eſt, eò docet iracundius & laborioſius.pro Roſcio Comœdo,18
ſolidum.pro Rabirio Poſth.28
ſolem xviii partibus terra eſſe maiorē.4.Acad.145.208.& 2.de na.deo.133
ſolem ſummū dominum Cleanthes putat.4.Acad.228
ſol Epicuro bipedalis.1.de fin.30
ſol omniū moderator & dux.1.Tuſc.106
ſolis motus.1.de nat.deo.119
ſoles gemini viſi.2.de nat.deo.21.& 1.de diuinat.157
ſol igneus iuxta Cleanthem.2. de natura deo.56
ſolis candor & tactus,ibidem.
ſol oceani humoribus alitur, ibidem,57
ſol aſtrorum princeps,eiúſque motus.2. de nat.deo.72
ſol quando æſtates & hyemes efficiat.2. de nat.deo.71
ſol vnde dictus.2.de nat.deo.99.& 3.74
ſol Apollo.3.de nat.deo.74
ſolis filiæ.3.de nat.deo.64
ſolis circunuectio.de vniuerſitate,38
ſoles quinque eorúmque genealogia, ibidem.
ſolertes & ingenioſos docere iracūdius. pro Roſcio Comœdo,18
ſolertia ratio vocatur.3.de nat.deo.97
ſolœciſmus.4.ad Heren.159
ſolicitudo,ægritudo cum cogitatione.4. Tuſcul.29
ſoliſtimum tripudium quando.2.de diuinat.110
ſolon ante mortem neminē beatum dici poſſe ait.1.de fin.139
ſolō Themiſtocle excellētior.1.Offic.107
ſolon vnus ex ſeptem ſapientibus & ſolus legumlator.ad Brutum,15.5
ſolonis lex.ad Atticum,192.3
ſolon ſe furere ſimulat.1.Offic.152
ſolonis factum verſutiſſimum,ibidem.
ſolon quotidie addiſcens ſenex fiebat. de Senectute,23
ſolonis poeſis,ibidem.
ſolonis reſponſum ad Piſiſtratum.de Senectute,66
ſolonis elogium quo vult ſuam mortem ab amicis lugeri.1.Tuſc.192
ſolon Athenienſis orietem tyrannidem multo ante proſpexit.1. de diuinat.181
ſolon & Piſiſtratus Seruio Tullio Romæ regnante floruerunt.Brut.19
ſolonis reſponſum rogati, quur ſupplicium in parricidam non conſtituiſſet. pro Roſcio Amerino,42
in Solonio angues ad focum nundinari ſolent.2.de diuinat.101
ſolum vertere. pro Cæcinna,72. & pro Cornelio Balbo,21
ſomnus quid.5.de fin.97
de Somnijs diſputat Cicero.4.Acad.95
ſomnus mortis, imago.1. Tuſc.147
ſomnus, perfugium laborū.2.de diui.222
ſomnia non ſemper negligenda.2.de diuinat.24.& 25
ſomnia cur ſæpe falſa.1.de nat.deo.107
ad Somnium quomodo proficiſcēdum, 1.de diuinat.110
ſomniorum error.2.de diuinat.177
ſomnia aliquot vera eſſe ait Ennius;omnia neceſſe non eſſe.2.de diuinat.189
ſomniorū inanis differētia,ibidem,& 191
ſomniorū coniectio quid.2. de diui.194
ſomnium de ouo.1.de diuinat.138
ſonorum variorum quanta vis.2.de Legibus,61
ſopatrum Verres vexat.6.in Ver.77
σοφία,ſapientia.1.Offic.214
ſophiſmata, fallaces concluſiunculæ. 4. Acad.134
ſophiſtæ qui ſint dicti.4.Acad.129
ſophiſtæ à Socrate illuſi.2.de fin.2
ſophiſtarum oratio qualis.Orator,24. & quo ab oratore differunt,ibidem.
ſophoclem plurimum admiratus eſt Q. F.eóque delectatus.5.de fin.5
ſophocles vſque ad ſummā ætatem tragœdias fecit.de Senectute,20
ſophocles doctiſſimus homo & poeta diuinus pateram ex æde Herculis ſurripuit.1.de diuinat.96
ſophoclis OEdipus Coloneus. de Senectute,20
ſophocles à filijs deſipientiæ accuſatus, abſolutus recitato OEdipo,ibidem.
ſophoclis feſtiuū reſpōſum. de Senec.43
ſophocles à Pericle reprehenſus. 1.Officiorum,201
ſobocles,Attici amicus.ad Attic.12.5
ſophoclis verſus,ibidem.
ſophocli poetæ Hercules in ſomnis ſacrilegum indicauit.1.de diuinat,95
ſophocles homo diſertiſſimus & virtute ornatiſſimus.5.in Verrem,176
σωφροσύνη, quomodo dicatur Latine.3. Tuſcul.28
ſoritæ,lubricum argumentandi & interrogandi genus.4.Acad.90.& 163
ſorites vnde nomen habeat.4.Acad.164
ſorites aceruulis dici poteſt.2. de diui.17
ſortiū inuētio.2.de diuin.125.& ſequent.
ſortes improbare,ibidem,127
ſortiti.in Antonium,387
ſortitio.ad Atticum,12.2
ſordidatus,ſordidus.in Piſonem,80
ſoror germana.pro Milone,54
ſororicida.pro domo ſua,21
ſororius adulter.in Piſonem,22
ſortitu vno.pro domo ſua,40
ſoſpita Iuno.1.de nat.deo.111
ſoſippus & Epicrates Agyrinēſes fratres à Verre defraudati.4.in Verrem,109
ſoſitenus Entellinus homo prudens & nobilis,cū Artbemone & Meniſco legatus Romam miſſus.5.in Ver.174

ſoſitheus Anagnoſtes.ad Atti.7.9
ſoſus,liber Antiochi.4.Acad.24
ſoſius ſus Romæ dicit.ad Attic.170.2
❨Spartanorum puerorum laboris tolerantia.5.Tuſcul.112
ſpartam nulla alia re perituram quàm auaritia reſpondit Apollo.2.Offic.214
ſpartacus primò paucos equites habuit. ad Atticum,113.13
ſpatium.2.ad Heren.37
ſpectatio.5.in Verrem,155
ſpecula,diminutiuum.2.epiſt.15.& 16
ſpeculũ quis inuenerit.3.de nat.deo.77
ſpectrũ, εἴδωλον vertit Cati⁹. 15.epi.16.3
ſpecies.1.Acad.45
ſpecierum & ſpeciebus reſpuit Cicero. Topic.15
ſpes quid.4.Tuſcul.130
ſpes in miſerijs ſolatur.In Catilin.80
ſpes extremum & cõmune ſolatium.3.de nat.deo.18
ſpes Romanorum à Collatino conſecrata.3.de Legib 46
ſpe immortalitatis omnes ducimur.2. Tuſcul.49
ſperãdum quod volumus.pro Seſtio,116
ſpeuſippus Platonis, ſororis filius.1. Acad 24.& 1.de nat.deo.47
ſphæra Archimedis.1.Tuſcul.98
σφαῖρα,globus Latine.2.de na.deo.68
ſphæræ figura nihil pulchrius,ibidem.
σφαιροειδὴς, globoſ⁹.de Vniuerſitate,22
ſphærus,homo bene diffinies.4.Tuſ.82
ſpicum.2.de nat.deo.159
ſpica.de Senectute,47
ſpiritus in corpus quomodo diffundatur.2.de nat.deo.108
ſpinteris diuortium.ad Atticum,260.6
ſpongia.ad Atticum,11.& 12
ſpondæus.Orator,115
ſpurio & Norban⁹ c o s s. pro Quint.12
ſpurius Albinus Conſularis Catonis æqualis.de Senectute,7
ſpurij Albini orationes extant. Brut.48
ſpurius Caruilius vulnere ob Remp. accepto claudus.2.de Orat.138
Sp.Melius regnum appetẽs ab Hala Seruilio interfectus.in Catilinam,1. item pro Milone,53
Sp.Mummius mediocris orator habitus eſt.Brutus,48
Sp. Mummius an in decem legatis fuerit.ad Atticum,263.2
Sp. Torius is qui agrũ publicũ inutili lege leuauit,non diſertus fuit.Brut.70
ſpurinna,augur inſignis.1. de diuin.194
Sp. Caruilius, Q.Fab. Max. F.ç o s. de Senectute,10
Sp.Melij cædes.de Senectute,52
Sp. Poſthumius, T. Veturius c o s s. 3. Offic.147. ſub iugũ miſſi. de Senec.37
❨Squillæ cum Pina ſocietas.2.de natura deo.123
❨Stabilitas.5.Tuſcul.123
ſtabilimen.3.de nat.deo.95
ſtaienus Caius genere dicendi fuit petulanti & furioſo.Brutus,130
ſtalen⁹ homo turpiſſim⁹.pro Cluent.67
ſtaſeas Neapolitanus philoſophus. 5.de fin.14.& 131
στάσις,ſtatus Latine.Topic.50
ſtatarij.Brutus,60
ſtataſſandi.2.de Legib.46
ſtaterius.Topic.40
ſtaterius quidam ob verba quædam effutita rei capitalis dãnatus eſt.Topic.40
ſtatera.2.de Oratore,87
ſtathij purgatio.ad Q.frat.2
ſtathium manumiſſum vehementer doluit Cicero.ad Atticum,33.5
ſtathius ſeruus ob fidelitatem Q. Fratri charus.16.epiſt.16
ſtathius Q. fratris libertus nimium potens apud patronum.ad Q.frat.2.2
ſtathius libertus materiã præbuit detrahendi Q.Ciceroni,ibidem.
ſtatiua caſtra.7.in Verrem,24
ſtator Iupiter.in Catilinam,7
ſtatores & lictores.5.epiſt.28.4
ſtatus cauſarum, id eſt controuerſiarum genera.3.Toſcul.135
ſtatua maurata.in Antonium,94
ſtatua S.Sulpitij.in Anton.266
ſtatuæ ad ſepulchra,ibidem.
ſtellates campos.contra Rullum,12
ſtellæ aquarum vaporibus aluntur.2.de nat.deo.176
ſtellarum errantiũ inerrantiũmque ratio & curſus.2.de nat.deo.78.concentus. 2.de nat.deo.177
ſtellarũ inerrantiũ multitudo.1.Tuſ.108
ſtellæ quinque falſò vocantur errantes. 2.de nat.deo.73
ſtellæ vagæ.1.Tuſcul.108
ſtellæ natura flammeæ.2.de na.deo.176
ſtellarum globi terrarum magnitudinẽ facile vincunt. Somnium Scipionis,13
ſthenius per inuidiã accuſatus, quòd literas corrupiſſet Thermis,Romã profugit.4.in Verrem,59
ſthenius abſens delatus, abſẽte accuſatore condemnatus eſt.4.in Ver.68
ſthenio ænea tabula Thermis in curia fixa,ibidem.
στερητικὰ,priuantia.Topic.24
ſtephanen quid vocet Parmenides. 1.de nat.deo.42
ſterennia.1.de nat.deo.70
στίλβων,Mercurij ſtella.2.de nat.deo.76
ſtilpo Megareus philoſophus.de Fato,15
ſtilpo quum ebrioſus & mulieroſus natura eſſet,doctrina tamen ſobrijſſimus & caſtiſſimus euaſit,ibidem.
ſtipatores.2.Offic.34.item cõtra Rul.43
ſtipendiarij ciuitate donati. pro Cornelio Balbo,17
ſtipendiarium vectigal 5.in Ver.10
ſtips ſublata.2.de Legib.65
ſtilus,dicendi magiſter.1.de Orat.73.134
ſtilum euertere.4.in Verrem,70
ſtipes AEthiops.poſt reditũ in Senatu,12
ſtitiſſe.pro Quintio,13
ſtola mulieris.in Antonium,61
ſtrophium.de Aruſpic.reſponſ.40
ſtoicum eſt & incredibile,pilum aliquem eſſe ſimilem pilo.4.Acad.149
ſtoicorũ opinio de mundo.4.Acad.113
ſtoicorum paradoxa. 4.Acad.246. & 4. de fin.120
ſtoici bonũ quicquã niſi honeſtũ negãt. 1.de fin.93.& 3.19.41.& 5. Tuſc.112
ſtoicorũ & Peripat.pugna.2.de fin.109
ſtoicorum ſubtile & ſpinoſum diſſerendi genus.3.de fin 4
ſtoici ab Academicis magis verbis quàm ſententijs diſſentiunt.3.de fin.15
ſtoici philoſophi,verborum maxime innouatores.3.de fin.57.& 4.12
ſtoicis quis ſapiens.3.de fin.113.& 4.12
ſtoicorũ diſcipline obſcura.4.de fin.3
ſtoici dicendi elegantiam contempſerunt.4.Acad.1
ſtoici in dialecticis & rethorica ieiuniores.4.de fin.9
ſtoicorũ diſciplinã in vrbẽ, in forũ, &c. in Senatũ aditũ nõ habere.4.de fin.35
ſtoicorũ error de eo quòd peccata paria eſſe dicunt.4.de fin.3.& 4.89.129
ſtoici in definiendis & partiendis rebus acutiſſimi.4.Tuſcul.18
ſtoici ſapientem amatorum eſſe dicunt. 4.Tuſcul.117
ſtoici ſolum ſapientem diuitem, formoſum, liberum eſſe dicunt.4.de fin.120
ſtoici à Peripateticis & Academicis omnia tranſtulerunt.5.de fin.139
ſtoici poſt mortem animos diu manſuros non ſemper aiunt.1.Tuſcul.121
ſtoici omnes inſipientes eſſe dicunt .4. Tuſcul.83
ſtoici fato quantũ tribuat.1.de diuin.89
ſtoici negant quenquam niſi ſapientem diuinum eſſe poſſe.2.de diuinat.194
ſtoici nihil obſcœnũ dictum putant,&c. 1.Offic.178
ſtoicis diuites omnes qui cœlo & terra frui poſſunt.7.epiſt.16.4
ſtoicis placet ſuo quanque rem nomine appellari.9.epiſt.22.1
ſtomachoſiores literæ.3.epiſt.11.15
ſtomachus.2. de nat.deo.203
στρατήγημα,conſilium imperatoris.3.de nat.deo.20
ſtrato phiſicus omnẽ vim viuã in natura ſitam eſſe cenſet.1.de nat.deo.51
ſtrato,Theophraſti auditor & ſucceſſor. 1.Acad.49.& 5.de fin.23.Quid de deo. 4.Acad.116.& 1.de nat.deo.51
ſtrato Lampſacenus quæcunque ſint,natura effecta eſſe docet.4.Acad.116
ſtratonici iocus in Alabandenſes.3.de natura deo.68
ſtrabo Seruilius cõmendatur.13.epi.65.4
ſtrangulare,verbũ obſcœnũ.9.epiſt.22.13
ſtrictim.2.de Orat.79
ſtridorem perferre.contra Rullum,71
ſtrigilis,4.de fin.50
ſtrigoſior.Brutus,31
ſtruma ciuitatis.pro Seſtio,119
ſtudium quid.1.de Inuent.53
ſtudio quiſque ſuo ducitur.5.de fin.8
ſtudere literas. poſt reditũ in Senatu, 12
ſtudiorum & artium cognatio non minor quàm generis & nominis. pro Ligario,13.item 6.In Ver.73
ſtudia eorundem vinculum magnum. pro Ligario,13
ex Studio loci.de Inuent.142
ſtudiorum diſſimulatores Craſſus & Antonius.2.de Oratore,3
ſtultorum plena omnia.9.epiſt.22.13
ſtultitia quid.3.Tuſcul.19
ſtoltitia nullam habet excuſationem. 2. ad Heren.57
ſtulti memoria malorum torquẽtur. 1. de fin.87
ſtulti ſunt ſine dubio miſerrimi.1. de natura deo.34
ſtulti, quòd conficiantur moleſtijs. 1. de fin.91
ſtultorum nemo beatus 1.de fin 93
ſtultos omnes inſanire.4.de fin.120
ſtultitiæ proprium, aliorum vitia cernere,obliuiſci ſuorum.3.Tuſc.125

Q v.

ſtultitia nihil peius.3.Tuſc.118
ſtultitia nil miſerius eſſe.1.de na.deo.34
ſtultitia,ſummū malorū.3.de na.deo.113
ſtultitia etſi adepta eſt quod cōcupiuit, nunquam tamen ſe ſatis cōſequutam putat.5.Tuſcul.76
ſtulti nec vitare venientia, nec ferre præſentia poſſunt.3.Tuſcul.50
ſtultos omnes ſeruos eſſe.Paradox.40
❡Suadæ medulla.Brutus,29
ſuæ quenque fortunæ pœnitet.6.epiſt.1
ſuam quiſque cōditionem miſerrimam putat.6.epiſt.4.10
ſuā cuiq; ſpōſam,mihi meā.ad Att.318.4
ſuas res ſibi habeat.in Anton.78
ſuauis oratio.Partit.13
ſuauis eſt præteritorum malorum memoria,prouerb.2.de fin.107
ſul animū datū pro ſale eſſe aſſerit Chryſippus.5.de fin.68 & 2.de nat.deo.236
ſuis quiſque fingitur moribꝰ.Parado.43
ſubactio.2.de Oratore,72
ſubciſiuis temporibus.1.de Legib.18
ſubciſiuis operis ſcripſit Cic.in Anto.44
ſubiectio, ſchema Rhetoricum. 4. ad Heren.181
ſubdocere.ad Atticum,148.2
ſubroſtrarij qui.8.epiſt.1.10
ſuburbanitas 4.in Verrem,5
ſubcriſpus capillus.4.in Verrem,75
ſubiector teſtamentorū.in Catilinam,30
ſubiungere orbem terrarū.cōtra Rul.95
ſubſortitio cur cōparata.pro Cluētio,73
ſubſcriptor.pro Fonteio,22
ſucceſſus,participium.16.epiſt.21.6
ſuccidia.de Senectute,53
ſuculæ.2.de nat.deo.161
ſudor nō niſi in corpore eſt. 2.de diu.86
ſue nihil fœcundius.2 de nat.deo.239
ſufficere conſulem.pro Murena,74
ſufenas & Cato abſoluti.ad Attic.84.3
ſuffragatio militaris.pro Murena,36
ſuffragiorum lex.3.de Legib.48
ſuggeſtum.1.de diuinat.201
ſulla & Murena c o s s.pro Flacco,22
ſulla & Pompeius c o s s. pro Cluētio,8
ſullæ & Scipionis hoſtium colloquium. in Antonium,359
ſullæ & Marij victoria crudelis. ad Atticum,181.5
ſullani & Carbonis lex.pro Archia poeta,5
ſullaturit Pompeius.ad Attic.181.12
ſulpitiꝰ & Marcellus c o s s.ad Att.110.8
ſulpitium Græciæ Cæſar præfecit. 6. epiſt.6.24
ſulpitij oratoris mors.3.de Orat.8
ſulpitij oratio qualis.3. de Orat.18
ſulpitij & Ciceronis cōparatio. Brut.77
ſummam facere.5.in Verrem,193
ſummum ius.pro Cæcinna,8.& 48
ſummo iure agere.7.in Verrem,3
ſummanus deus.1.de diuinat.19
ſummum bonum quid.1.de fin.45
ſummum bonum,naturæ conuenienter viuere.1.Acad.29
ſummum bonum nuſquam niſi in natura quærendum,ibidem.
ſummum bonum, cum voloptate viuere.1.de fin.64
ſummi boni origo à primo animantium ortu non petitur.2.de fin.53
ſummi boni initiū à natura petunt philoſophi.5.de fin.59
ſummum bonum quid ſecūdum varios philoſophos.2.de fin.147.& 5.21.31
ſummum bonū in animo, Ciceroni eſſe videtur: in corpore,Epicuro.3. Tuſ.85
ſummum ius,ſumma iniuria.1.Offic.49
ſumptuaria lex.7.epiſt.27.4.& ad Atticum,265.1
ſūptiones,λήμματα Græce.2. de di.162
ſuppedit,obſcœnum eſt.9.epiſt.22.13
ſuperbia nata Capuæ.contra Rullum,12
ſuperbus quis.1.epiſt.10
ſuperat.5.de fin.76
ſuperbiloquentia.4. Tuſc.54
ſuperlatio,figura.4.ad Heren.199
ſupercilia.2.de nat.deo.215
ſuperſtitio quid.1.de nat.deo.161
ſuperſtitione qui imbutus eſt,nunquam quietus eſſe poteſt.1.de fin.91
ſupſtitioſi qui & vnde. 2.de nat.deo.103
ſuperſtitio à religione differt,ibidem.
ſuperſtitionem tollendo non tollis religionem.2.de diuinat.220
ſuppeditatio.1.de nat.deo.153
ſuppeditari.in Catilinam,43
ſupplex veſter.pro Murena,78
ſupplicatio ad omnia puluinaria.in Catilinam,67
ſupplicium quid.in Piſonem,3
ſupplicium non putandum,quo affici cæ ſu boni poſſunt.in Piſonem,32
ſupplicare.pro Fonteio,25
ſupplicationes 2. dierum. in Anton.403
ſupplicātio Ciceronis à cæteris differt.in Catilinam,60
ſupplicationē nō ſemper ſequitur triūphus.15.epiſt.5.4
ſupplicatio in ciuili bello nunquam decreta.in Antonium,399
ſupplicium in parricidas à Romanis inuentum.pro Roſcio Amerino,42
ſupponatur.2.de Inuent.108
ſupponere falſa teſtamēta. 1.de Legi.64
ſuppreſſa voce de ſcelere dicere.pro Sylla,22
ſurditas & ſurdaſter.5.Tuſc.165
ſurſū ac deorſum,prouerb.ad Atti.97.4
ſuſcæpta & recepta cauſa. 1.in Ver.14
ſuſcipere in alteram aurem.ad Attic.281
ſuſpiciones ex facto.2.de Inuent.147
ſuſpiciones in coniecturali conſtitutione.2.de Inuent.155
ſuſpicioſe.4.ad Heren.115
ſutores & zonarij.pro Flacco,13
ſutorio atramēto abſolutus.9. epi. 21.10
ſus Mineruam,prouerb.9.epiſt.18.7
ſuus quenque terror agitat. pro Roſcio Amerino,40
ſuū cuique pulchrū,prouerb.5. Tuſc.90
❡Synephebi fabula Cæcilij à Menandro tranſlata.1.de fin.7

T

TAbellaria lex à L. Caſſio perlata. pro Seſtio,89
tabellaria lex optimatium authoritatem abſtulit.3.de Legib.51
tabellis c o s s.declarabātur.in Piſonē,2
tabella cerata.1.in Verrem,13
tabellariæ leges quatuor.3.de legib.50
tabellarū duodecim ſciētia. 1.de Orat.96
tabellis obſignatis agere.5. Tuſc.48
taberna.pro Cluentio,142
tabernarius.pro L.Flacco,14
tabulæ prærogatiuæ.in Piſonem,8
tabula Valeria.14.epiſt.2.5
tabularium Q. Soſius incendit.3.de natura deo.105
tabulas facere nō poſſunt qui ſunt in poteſtate patris.pro Cælio,12
tabularium incenſum. pro Archia poeta,6.item pro Rabirio reo,4
tabulæ nouæ.2.Offic.123
tabulæ accepti & expēſi.pro Roſcio Comœdo,1.& ſequent.
tabulæ quibus cōtinebantur iudicia coniurationis.pro Sylla,31
tabulas conficere.2.de Orat.54
tacita grauitas de vnoquoque loquitur. pro Sylla,61
taciturnitas imitatur confeſſionem.1.de Inuent.70
tacitum iudicium.ad Atticum,85.7
tactui ſoli iudicium veri ineſſe Cyrenaici putant.4.Acad.42
tactio.4. Tuſcul.31
tactus in toto corpore æquabiliter fuſus 2.de nat.deo.112
tadius Attico ſtatus.ad Atticum,3.5
tages,Aruſpicinæ inuētor.2.de diuin.75
taygetus,mons auulſus.1.de diuinat.113
talaris tunica.7.in Verrem,69
taisria induere.ad Atticum,319.3
talna.ad Atticum,11.12
talna modeſtus & frugi. ad Attic. 284.2
τὰ μὲν διδὲμένα, prouer. ad Att.116.4
tamiſius.in Antonium,34
tamianitæ Caſſianæ venales. ad Atticum,242.4
tanagrea meretrix.pro domo ſua,85
tanguntur rationes.in Anton.251
tanquam vnguis in vlcere exiſtere. pro domo ſua,9
tanquā de narthecio ꝓmere. 2.de fin.38
tantalus ſiti enectus.1. Tuſc.16
tantalo ſaxum impendens quid ſignificet.4. Tuſcul.54
tantidem.in Salluſtium,13
tarditas & procraſtinatio in rebus gerendis odioſa.in Antonium,209
tarcondimotus ſocius Ro.15.epi.1.4
tarquinij Superbi & Antonij comparatio.in Antonium,129
tarquinius cogitauit cotē nouacula poſſe præcidi.2.de diuinat.60
tarquinius regno pulſus,Cumis ſenio & ægritudine contabuit.3.Tuſcul.47
tarquinij ſomnium.1.de diuinat.78
tarquinio apex ab Aquila impoſitus 1. de Legib.6
tarquinij exulis dictum. de Amicitia,49
tarteſſiorum regis ætas.de Senectute,63
tauriſcus actor.3.de Orat.123
taurus Phalaridis tyranni.6.in Ver.65.& 5.Tuſcul.126
tauri montis pylæ, id eſt anguſtiæ. ad Atticum,108.3
taurus propter niues ante menſem Iulium trāſire non poteſt.ad Atti.110.18
tauromenitani Verris ſtatuam in medio foro poſitam deiecerunt.4. in Ver.115
tauro tenꝰ regnare iuſſus à Scipione Antiochus.pro Deiotaro,25
tauri pro vitulis cōtra leones dimicant. 3.de fin.101
taurus Europam vexit.1.de nat.deo.105
taurus ſtella.2.de nat.deo.161
❡Tectorium inductum.3.in Ver.103
telamon patria pulſus.5. Tuſc.68
telamonis dictum. 3. Tuſcul.97. & 3.de nat.deo.134
τέλικα,ad finem vltimum pertinentia.3. de fin.83

πχνολογία in lib. de Rep. ad Attic. 85.6
telmeſſes in oſtentis animaduertẽdis diligentes fuerunt. 1. de diuin. 154
telluris armamẽtariũ. de Aruſp. reſp. 28
telmeſſus, Cariæ vrbs, in qua excellit auſpicum diſciplina. 1. de diuinat. 150
telmeſſes agros vberrimos & ſertiles incolunt. 1. de diuinat. 154
τέλος, id eſt ſummum, vltimum, extremum. 1. de finib. 65. & 3. de finib. 40
temeritas aſſerendi vitioſa. 1. Offic. 29
temeritas & ignoratio in omni re vitioſa. 3. de finib. 110. & 1. de diuinat. 13
temeritas à magnitudine animi aliena. pro M. Marcello, 4
tempus breue longum eſt imparatis. in Anton. 124
tẽporis habenda ratio. 7. in Verrem, 139
tempus actionis, εὐκαιρία. 1. Offic. 199
tempus quid. de Vniuerſit. 42
tempora tria. 2. ad Heren. 38
tẽpori attributa. de Inuẽ. 55. & Partit. 22
tempori cedendum. 4. epiſt. 9. 4
tempus dolorem minuit. 5. epiſt. 16. 13
tempora Ciceronis erudita fuiſſe. ad Atticum, 241. 9
tempora duo quibus iudicia ciuium ſpectantur. in Vatinium, 7
tempora in Republica plurimũ habẽt momenti. 12. epiſt. 1. 7
tempora in bellis ciuilibus, plurimũ valent. 15. epiſt. 15. 6
tempus apud Rhetores quomodo accipiatur & diuidatur. de Inuen. 55. 56
temperantiam ob voluptatem expeti ait Epicurus. 1. de finib. 74
temperãtia quid, eiúſque bona, ibidem. & de Inuen. 243
temperantia conſtat in prætermittendis voluptatibus. 3. de nat. deo. 50
temperantia ſedat voluptates & efficit vt rectè rationi pareant. 4. Tuſc. 33
temperantiam frugalitatẽ nonnunquã appellat Cicero. 3. Tuſc. 28
temperantia, animi ſanitas. 4. Tuſc. 45
tẽperãtia, Σωφροσύνη Græce. 3. Tuſc. 28
temperantia, quædam moderatio & frugalitas. 3. Tuſc. 63
temperãtia in æqualitate rectum poſita. 1. de Legib. 74
temperantiæ commendatio. 1. Offic. 132
tẽperantia, libidinũ inimica. 3. Offic. 162
de Temperantia. 3. Offic. 158
tempeſtates ad captandas lacertas non idoneæ. ad Attic. 21. 1
tenebricoſæ libidines de prouin. Cõſ. 7
tenebræ æternæ. 2. de nat. deo. 139
tenebrica plaga. 2. Tuſc. 8
tenedi Tenem deum colunt. 3. de natura deorum, 52
tenedia ſecuris, prouerb. ad Q. frat. 13. 1
tenedus à Tene conditus. 3. in Verrẽ, 33
teneri, pro notum eſſe. pro Sylla, 53
tenes, Tenediorum deus. 3. in Verr. 33
tene, oppidum. ad Attic. 113. 5
tenues oratores. Orat. 11
tenum, oppidum. pro Flacco, 33
tenuiter. 4. in Verrem, 113
terẽtia Ciceronis in aduerſis fortiſſima. 14. epiſt. 2. 4
terẽtia ærumnoſiſſima, mulier. ad Att. 60. 3
terentiã quare ſe in exiliũ proſequi non paſſus ſit Cicero. ad Q. frat. 3. 6
terentiæ Ciceronis vxoris virtutes. 14. epiſt. 1
terioxus Eliſius. 1. Tuſc. 187
terentia lex. 5. in Verrem, 149
terentius à philoſophia quædam mutuatus. 3. Tuſc. 55
terẽtia Romę indignè vexata. 14. epi. 2. 5
terentia Ciceronis articulari morbo laborat. ad Attic. 3. 7
terẽtij fabulæ propter elegantiam à C. Lælio ſcribi putabãtur. ad Att. 123. 14
terentia, Ciceronis vxor, fortior quã quiuis vir. 14. epiſt. 7. 2
terẽtia Brũdiſij Cic. occurrit. 16. epi. 9. 3
terentia quædam ſcelerate facere nunciatur. ad Attic. 224. 4
terentianus Chremes nihil humani à ſe alienum putat. 1. de finib. 6
tereo Accij ſabula Brutus delectabatur. ad Attic. 332. 3
tergiuerſari. pro Plancio, 38
terminalia. in Anton. 335
terminatus. 1. de finib. 71
terra non eſt conſecranda, ſi Platoni credimus. 2. de Legib. 71
terra fœta frugibus. 1. de nat. deo. 233
terra, mater omnium. pro Cluent. 153
terræmotus atque inuſitati ſoni, deorũ voces. de Aruſpicum, reſponſis, 58
terram moueri ait Niceas. 4. Acad. 221
terram in medio mũdo ſitam eſſe ad puncti modum. 1. Tuſc. 62. & 2. de natura deorum, 132
terra pars mundi. 1. de nat. deo. 34
terra, Ceres eſt Chryſippo. 1. de na. de. 59
terræ ſitus & ornatus. 2. de nat. deo. 142
terræ anhelitus quidã oracula fundere probantur. 1. de diuinat. 187
terra mobilis, medium mundi. Somn. Scipionis. 18
terror eſt metus concutiens. 4. Tuſc. 29
terra, deorum omnium domicilium, ne conſecretur. 2. de Legib. 71
terræ filius, prouerb. 7. epiſt. 9. 3. & 1. ad Atticum, 8. 8
tertia, Iſidori filia. 5. in Verrem, 66
tertia, Rhodij vxor. 7. in Verrem, 26
tertia, M. Bruti ſoror. ad Brut. 21. 2
tertia, L. Pauli filia. de diuinat. 167
teſtamentum irritum facere. in Ant. 106
teſtamentum Epicuri à philoſophi grauitate, & ab ipſius ſentẽtia diſcrepãs. 2. de finib. 163
de Teſtibus. pro Fonteio, 11. & ſequent.
teſtamentum in priuatis actis firmiſſimum. in Anton. 106
de Teſtamentis. 2. de Inuent. 231
teſtibus clariſſimis aliquando non creditum eſſe. pro Fonteio, 12. & ſequent.
teſtes Græcorum, ad aram iurare ſoliti. pro Flacco, 70
contra Teſtes. Partit. 27
teſtimonium. 4. ad Herẽ. 142. & Top. 38
teſtimonium dicere. pro Sylla, 7
teſtimoniorum genera. Partit. 4
teſtudines & Crocodili quum in terra partũ ediderint, obruũt oua. 2. de nat. deorum, 194
tetius Damio. ad Attic. 72. 4
teucer, Pacuuij fabula. 1. de Orat. 128
teucri negotiũ lentum. ad Attic. 8. 10
teucri dictum de patria. 5. Tuſc. 152
teudas Trebatij, libertus M. Marcelli. 6. epiſt. 10. 3
teucer. ad Attic. 8. 10
textrinum 7. in Verrem, 91
¶ Thales Mileſi⁹ ex aqua omnia cõſtare vult. 4. Acad. 210. & 1. de nat. deo. 57
thales quid de Deo, ibidem.
thales Mileſius præuiſa oleatum vbertate, oſtendit ſe, ſi vellet ditéſcere, potuiſſe. 2. de diuinat. 182
thales primus Solis defectionẽ, quæ Aſtyage regnante facta eſt, prædixit, ibi.
thales Mileſius doctus & eloquẽs. 3. de Oratore, 75
thallumerus. ad Attic. 99. 2
tharſum quando appulerit Cicero. ad Atticum, 15
theanum Sidicinum. ad Attic. 159. 2
thebani pingues, quare. de Fato, 11
thebanorum victoriæ prædictio. 2. de diuinat. 83
thebæ, vxor Alexãdri Pheræi. 2. Offic. 34
theys AEgypto præfuit. 3. de na. deo. 77 idem Argum interemit, ibidem.
themiſta ſapientior, prouerb. in Piſo. 50
themiſtagoras & Theſſalus à Verre apud C. Neronem accuſati. 3. in. Ver. 58
themiſtocles laudum ſuarum vocem libentiſſime audiuit. pro Arch. poet. 15
themiſtocle regnante Græcia floruit, & Roma liberata. Brut. 20
themiſtocles indoctior habitus, quòd lyram recuſarit. 1. Tuſc. 7
themiſtocles qualis. 1. Offic. 152
themiſtocles, Græciæ princeps. 4. Aca. 5
themiſtoclis memoria. de Seneſt. 19
themiſtocles artẽ obliuionis quàm memoriæ malebat. 4. Aca. 5. & 2. de fi. 166
themiſtocles ait, Malo virum ſine pecunia, quã pecuniam ſine viro. 2. Offic. 104
themiſtoclis conſilium perutile, quòd non honeſtũ eſſet, repudiauerunt Athenienſes. 3. Offic. 64
themiſtocles ſibi mortem conſciuit. de Amicitia, 50
themiſtoclis reſponſum ad Seriphium. de Senectute, 8
themiſtocles vir clariſſimus, non tamen Solone ſalubrior ciuitati. 1. Offic. 106
themiſtocles noctu ambulabat, quòd Miltiadis trophæis ſuſcitaretur. 4. Tuſcul. 66
themiſtoclem à defendenda Repub. nõ deterruit nec Miltiadis calamitas, nec Ariſtidis fuga. pro Seſtio, 124
themiſtoclem Herodotus nobilitauit. 5. epiſt. 12. 27
themiſtocle exulis filij eguerũt. ad Brutum, 15. 16
themiſtocles, relicta vrbe, naues ingredi ſuadet. ad Atticum, 130. 3
themiſtocleum exilium. ad Attic. 197. 10
themiſtocles quantumuis prudens, tamen aliquãdo decept⁹ eſt, & ſuorum ciuium & Lacedæmoniorum inuidiã fugere non potuit, ibidem.
themiſtoclis dictum. pro Archia poet. 15
themiſtocles vafer & callidus. 1. Offi. 152
themiſtocles omnium ciuium nomina tenebat. de Senectute, 17
themiſtocles quomodo vrbem reliquerit. ad Attic. 130. 3
thenſæ. pro Plancio, 67
theobaſſi. ad Attic. 306. 3
thelxiope. 3. de nat. deo. 73
theophanes Mitylenæus Pompeio dilectus. pro Archia poeta, 18
theophanes, Põpeij libert⁹. ad Att. 20. 2
theophanes ſcriptores rerum ſuarũ ciuitate donauit. pro Archia poeta, 18

Index

theophani ac Luccei conſilia vult Cicero perſequi. ad Attic.170.4
theomnaſto familiari ſuo Verres ſacerdotiũ contra leges dedit.4.in Verr.88
theomnaſtus Syracuſanus Muticẽſis oratores vexauit.5.in Verrem,83
theomnaſtus homo ridicule inſanus, quem Syracuſani Theoraſtum vocãt. 6.in Verrem,130
theodectis memoria.1.Tuſc.92
theodectes.Orator,99
theodori Cyrenæi confidens reſponſum ad Lyſimachum.1.Tuſc.164
theod. Cyrenaicus.1.de nat. deo.3.& 85
theodori ad Lyſimachum reſponſum. 5.Tuſc.165
theologi Ioues tres nominant.3. de natura deorum,72
theodorus.Brut.23
theogonia,deorũ origo.1.de nat.deo.53
theophil⁹,libert⁹ M.Marcelli.4.epi.9.1
theophraſtus hoſpes dictus.Brut.89
theophraſti liber & optimo de vita beata.4.Acad.242.& 5.de finib.22.& 147. item 5.Tuſc.35.37
theophraſtus à Timæo reprehenſus.ad Atticum,111.31
theophraſtus vitam contemplatiuã actiuæ anteponit.ad Attic.31.6
theophraſti liber περὶ φιλοτιμίας. ad Atticum,18.8
theophraſtus à diuinitate nomen loquẽdi inuenit.Orat.34
theophraſtus de ſtirpib⁹ & ijs quæ terra gignantur ſcripſit.5.de finib.19
theophraſt⁹ plurima de Republica ſcripſit.5.de finib.19
theophraſtus plurimum fortunæ,minimum virtuti tribuit.5. de finib. 22.& 5.Tuſc.37
theophraſtus Calliſthenis ſodalis ſui interitum deplorat.3.Tuſc.36
theophraſt⁹ ab anicula Athenis hoſpes appellatus.Brut.89
theophraſtus moriens naturam accuſat. 4.Tuſc.117
theophraſtus elegãtiſſimus omniũ philoſophorũ & eruditiſſimus.5. Tuſc.36
theophraſti inconſtantia de deo.1. de nat.deo.51
theophraſti liber de diuitijs.2. Offic.81
theopompus.2.de Orat.52
theopõpus & Ephorus Iſocratis diſcipuli,hiſtoriæ ſcribendæ ſe dediderũt. 2.de Oratore,31
theopompus à quibuſdam reprehenſus, quòd vocalium hiatus nimis ſuperſtitioſe fugiat.Orat.84
theopompus,Iſocratis diſcipulus,ibidẽ.
theopompus fabuloſus.1.de Legib.7
theſei cum Marathonio tauro pugna. 4.Tuſc.77
theſei dictum.3.Tuſc.97
theſeus Neptunus.3.de nat.deo.60
theſeus tria à Neptuno exigens,Hippolyti mortem optat.3.Offic.127
theſeus Atticos ex agris in vrbem trãſtulit.2.de Legib.8
theſeus ter optãdi à Neptuno patre habuit poteſtatem.3.de nat.deo. 110. itẽ 1.Offic.47
theſis. Topic.42.item Orat.26.69
theſſalonicæ quare potiſſimum exulet Cicero.ad Attic.53.1
theſſalonica locus minime appoſitus ad tolerandam calamitatẽ.ad Attic.54.2
theſſalonicenſes in gremio Romani imperij.de prouincijs Conſul.3
theramenes tyrannorum iuſſu venenũ bibit.1.Tuſc.153
thermus curator viæ Flaminiæ.1. ad Atticum,1.5
thermus & Sylanus cõpetitores, ibidẽ.
thermus ob honeſtatem merito laudatus.ad Attic.111.22
thermus,Attici perneceſſarius. ad Atticum,108.9
thermo Atticum Epheſi commendauit Cicero,ibidem.
theſmotes Apollo.6.in Verr.106
thoria lex.2.de Orat.156
thraſo,Curionis libertus.2.epiſt.6.8
ad Thraſimenũ lacum non multi cæſi. pro Roſc.Amer.54
thraſibulus.ad Attic.147.10
thucydides Athenienſis vir ſummus, ſummo loco natus.Brut.21
thucydides ex antiquiſſimis ſcriptorib⁹. Brutus,158
thucydides & Phyliſtus diu ignobiles & contempti fuerunt.Brut.33
thucydides creber, acutus, & breuis, & pene puſillus.Brut.13
thucydides omnes hiſtoricos dicẽdi artificio ſuperauit.2.de Orat.30
thucydides in exilium actus hiſtoriam conſcripſit,ibidem.
thucydides quo tẽpore floruit.Brut.13
thucydidis ſtylus vetus nimis & immaturus.Brut.159
thucydides hiſtoricus nõ Orator. Brut. 158.& Orat.16
thucydides obſcurus eſt, & ideo oratoribus minus vtilis.Orat.17
thucydides præfractior,nec ſatis rotundus.Orat.23
thucydides minus delicatus in oratione fuit.Orator,22
T.Gracchi in L.Scipionem memorabile factum.de Prouincijs Conſul.15
tiberio Graccho legum ferendarum auctores fuerunt,P.Craſſus,& P.Scæuola.4.Acad.27
tiberius Gracchus qualis in collegam.2. Officiorum,118
T.Gracchus occiſus. Brut.53.55
T. Gracchus contra auſpicia Conſules creat.2.de nat.deo.17
T.Gracchus remp. vexãs,à Q. Tuberone derelictus.de Amicitia,35.37
T.Gracchus violatæ religionis peccatũ ſuum agnouit.1.de diuin.61.62
T.Gracchus auſpiciorum authoritatem confeſſione errati ſui comprobauit.1. de diuinat.66
T.Gracchi angues.1.de diui. 66.itẽ 2.91
T.Gracchus,P. filius bis c o s, Cenſorque fuit & Augur.1.de diuin.66
T.Gracchus æquius ſe maturam oppetere mortem cenſuit, quàm P.Africani filiam adoleſcentem.1.de diuin. 67
T.Gracchus P. filius,laudatiſſimus,filij non item.2.Offic.61
T. Gracchi Tribunatus optimos quoſque vexauit.3.de Legib.30
tibicen Latinus.pro Murena,23
ad Tibicinem Romani in epulis etiam canere ſoliti.1.Tuſc.5
ad Tibicinem immolari, contra Rul.91
tibicines ſuo arbitrio cantus moderantur.5.Tuſc.146
tigellius,Ciceronis inimicus.7. epiſt.25
tigellij de Cicer. querela.ad Attic. 296.1
tigranes Rex.pro Lege Manilia,16
tigrane neglecto ſublata ſunt omnia.ad Attic.48.4
τύμβος, buſtum Latinè.2. de Legib.101
timæus hiſtoricus.2.de Orat.32
timæus de Alexandro & incendio templi Dianæ prædixit.2. de natura deorum,100
timæus Zaleucum Locris leges ſcripſiſſe negat.ad Attic.111.31
timæus in hiſtoria Aſiatico genere dicẽdi vſus eſt.Brut.181
timæus bellũ Pyrrhi ſcripſit.5.epiſt.12.5
timæus Platonis non verborũ ſed rerũ difficultate obſcurus.2.de finib.24
timæus Pythagoreus.5.de finib.149
timanthes & Polygnotus,pictores inſignes.Brut.35
timarchides Verrinæ familiæ columen. 5.in Verrem,152
timarchides libertus,quid hominis fuerit.4.in Verrem,92
timarchides.4.in Verrem,53
timere non decet.4.Tuſc.108
timide accedere ad dicendum.1. de Oratore,59
timiditas ex rebus non ex vocabulis naſcitur.4.de finib.86
timoleon à Timæo nobilitatus.5.epiſt. 12.26
timocrates Epicuri hæres.2. de finib.161
timocrates Metrodori frater.1.de natura deorum,129. & 156. eũmque vexat Epicurus,ibidem.
timon,Μισάνθρωπος.4. Tuſc.38
timon Athenienſis.de Amicitia,73
timor,officij non diuturni magiſter. in Antonium,95
timor quid ſit.4.Tuſc.29
timagoras Epicureus.4.Acad.141
timotheum Cononis filiũ Iſocrates inſtituit.3.de Orat.77
timothei dictum de Platonis cœna.5. Tuſc.141
timotheus dux Athenienſis & orator.1. Officiorum,163
timotheus cũ belli laude ingenij & doctrinæ gloriam coniunxit,ibidem.
tireſias vates cæcus.5.Tuſc.162
tireſiam Homerus apud inferos ſolum ſapere ait.1.de diuinat.147
tireſias oculis captus quæ alba quǽque nigra eſſent iudicabat.2.de diuin.13
tironum ætas minus tolerans laborum quàm veteranorum.2.Tuſc.64
tironi in acie non multum committendum.10.epiſt.24.8
tiro Ciceronis libert⁹ omnibus charus & expectatus.16.epiſt.1
tironis valetudo quantæ curæ fuit Ciceroni,ibidem.
tiro totas περιοχὰς dictante Cicerone, perſequi ſolitus.ad Attic.282.6
tironis reficiendi ſpes ſita in M. Curio. ad Attic.123.16
tiro in omni negotiorum & ſtudiorum genere valebat.ad Attic.125.2
tiro Ciceroni mire vtilis,ibidem.
tiro æger relictus à Cicerone. ad Atticum,118.2
tiro ob humanitatem & literas Ciceroni chariſſimus.16.epiſt.12

tiro ob animi anxietatem ægrior. 16. epiſt.14
tironis ingenium plurimi facit Cicero, ibidem.
tirone abſẽte Ciceronis ſtudia languẽt, ibidem
tironis innumerabilia in Ciceronẽ officia.16.epiſt.7
tiro, Ciceronis ſcriptorum κανών. 16.epiſt.17
tironi gratulãtur filij Ciceronis.16. epi. 21.13
tirone nihil caſtius & diligẽtius.ad Atticum,118.2.& 123.2
tironem quanti Cicero faciat. ad Atticum,122.3
tiſſenſes à Verre ſpoliati.5. in Verr. 73
tityus, ſaltatio Brut.119
tyrotarichi patina.9.epiſt.16.19
T. Accius Piſaurenſis orator. Brut. 145
T. Albitius orator.Brut.68
T. Albitius Epicureus doctior Græcè quàm Latinè, ibidem.
T. Albutius æquiſſimo animo Athenis exul philoſophatur.5. Tuſc.153
T. Albutius à Mutio repetũdatum poſtulatus.Brut.51
T. Ampius Balbus Ciceroni familiaris. 13.epiſt.71
T. Annius Velina orator.Brut.92
T. Annius Loſcus, Q. Fuſij collega homo diſertus. Brut.39
T. Annitius ſuburbanũ à Cicerone redimere volebat.ad Q.frat.17.28
T. Annio Miloni Seſtius cõfertur. poſt reditum in Senatu,15
T. Antiſtius Quæſtor.13.epiſt.30.6
T. Aufidius orator.Brut.93
T. Betutius Barrus orator.Brut.87
T. Corũcanus orator ingenio plurimũ valuit.Brut.27
T. Claudius Centimalus ædes demoliri iuſſus,ne eius altitudo officeret auſpicijs.3.Offic.85
T. Clœlius.pro Roſc.Amer.38
T. Fadius.ad Attic.65.8
T. Fannius & Rabyrius Academicorum more diſputantes,1.Acad.7
T. Flaminius, Q. Metellus c o s s. pro domo ſua,105
T. Flaminius Latinè locutus. Brutus, 56.& 140
T. Flaminius, M. Attilius c o s s. de Senectute,13
T. Furfanius Poſthumius.pro Milone, 56.item 6.epiſt.8.6
T. Gracchus pater L. Scipioni inimico auxiliũ tulit.de Prouincijs Conſul 15
T. Gracchus Pub.F.ciuis grauis & eloquens.Brut.39
T. Gracchi æquitas in ferẽda lege Agraria.contra Rullum,43
T. Iunius, L.F.orator.Brut.63
T. Iuuentius orator,ibidem.
T. Ligarius Quæſtor.pro Ligario,22
T. Labienus ad Pop.deficit.16. epi.11.10
T. Macrinus ciuitate donatus. pro Cornelio Balbo,38
T. Manlius commendatur.13.epiſt.23
T. Manlij Torquati vita.3. Offic.153.& ſequent.
T. Munatij prudentia & fides.10. epiſt. 12.16
T. Mutius, L.Calphurnius c o s s.6.in Verrem,97.
T. Murcus naufragio dictus periſſe. ad Attic.232.4
T. Nero.ad Q.frat.18.1
T. Numitius Trib.pleb.3.Offic.147
T. Pinari⁹ Ciceroni familiaris.12. epiſt. 24.6.& ad Q.frat.27
T. Pinarius adoleſcens Q.fratri commẽdatur.ad Q.frat.1.27
T. Pinnius commendatur.13.epiſt.62
T. Pomponius Ciceroni neceſſarius. 5. epiſt.5.2
T. Põtij Cẽturionis vires. de Senect. 29
T. Poſthumius orator.Brut.146
T. Philippus vitricus.pro Seſtio,95
T. Roſcius Capito gladiator egregius. pro Roſc. Amer.11
T. Roſcius Sexti Roſcij poſſeſſiones inuadit.pro Roſc.Amer.10
T. Tinca Placentinus.Brut.88
T. Torquatus T.F.orator.Brut.132
T. Tubulus accuſante P. Scæuola condemnatus.2.de finib.87
T. Veturius Sp. Poſthumius c o s s.3. Officiorum,147
T. Viſellius.ad Attic.65.8
❨ Toga Ciceronis.12.epiſt.13.2
toga pura.ad Attic.128.5
toga, Romanorum index.7. in Verr.123
toga pacis & ocij eſt inſigne. in Piſonem, 57
toga pulla.in Vatinium,24
toleratio.2.de finib.150
tollitur è medio ſapientia,vi geritur res, Ennij verſus.pro Murena,28
tolojanum aurum.3.de nat.deo.106
tollere iudicium.pro Sylla,10
tonitrua & fulgores vnde.2.de diui. 64
tonſilla.2 de nat.deo.202
topice, inueniendi ars. Topic.4
toraoum cõmouet Cicero.6.epiſt.20.1
torminoſus.4. Tuſc.40
torpedines.2.de nat.deo.190
toreumata.6. in Verrem,34
torquati in Piſonem furor.in Piſonẽ,61
torquatus vnde dictus 1.de fin.34.& 54
torquatus filiũ ſecuri percuſſit, ibidem.
torquatus Galbo torquẽ detraxit.4. Tuſcul.76
toto pectore, prouerbium. 1. de Legibus,73
❨ Trabali clauo figere. 7.in Verrem, 43
tradere in diſciplinam.in Antonium, 31
tradere in cuſtodiam. in Catilinam,59
traductio.4.ad Heren.164
tragœdias excitare.pro Milone,13
traiectiones.1.de diuinat.3
tralliaous.Orator,138
trallis,ciuitas.pro Flacco,41
tranquillitas quid.4. Tuſc.17
tranſactor.4.in Verr.48
tranſenna.1.de Oratore,78
tranſitio, figura.4.ad Heren.186
tranſducere.6.in Verrem,80
tranſgreſſio, figura.4 ad Heren.198
tranſlatis verbis quatenus vtendum.3. de Orat.87
tranſlatio verecunda ſecundum Theophraſtum.16.epiſt.17.3
tranſlata verba quæ dicantur.Orat.50
de Tranſlatione.2.ad Heren.51
tranſlatio criminis.1.ad Heren.26.2
tranſlatio, figura.4.ad Herẽ.201. & 2.de Inuentione,262
tranſlatiua conſtitutio.1.de Inuent 23
tranſlatum exordiũ.1.ad Heren.12.item de Inuent.38
tranſlator Quæſturæ Verres.7. in Verrem,118
tranſlatorum verborum virtutes & vitia.3.de Orat 87
tranſtiberini.ad Attic.144.1
trãſuerſum digitum diſcedere, prouerb. 4.Acad.106
trãſuerſum vnguẽ,prouerb ad Atti.277.2
trapezophoron.7.epiſt.24.7
tratorius Cornificij.12 epiſt 23.3
traſymachus Chalcedonius. Brut.15
traſymachus princeps inueniendi numeros in oratione.Orat.108
trebatius bonus vir & ciuis.ad Att 192.5
trebatius nomine Cæſaris ad Ciceronẽ ſcribit.ad. Attic 135.7
trebatius Cæſari familiaris.7. epiſt. 14.2
trebatius in optimis ſtudijs ſemper verſatus .6.epiſt.10.10
trebatius iuris egregie peritus.7.epi.10.2
trebatius vt ignau⁹ in bello notatur. 7.epiſt.16.1
trebatium Cicero Cæſari commendat. 7.epiſt.5.1
trebatium laudat Cicero.7.epiſt.6
trebon⁹ à Dolabella occiſus.12.epi.11.3
trebonius Cæſaris interficiendi conſiliũ cepit in Anton.54
trebonij amor in Ciceronẽ.15.epiſt. 21.2
trebonij beneficio ſeruatus Antonius. 10.epiſt.28.2
trebonij cruciatus magni.in Anton. 293
trebonio facetũ videbatur quicquid dixiſſet Cicero.15.epiſt.20.2
tres tabernæ. ad Attic.8
treuiri capitales.7.epiſt.13.4
triarius orator. Brutus,144
triarius Scaurũ reum fecit.ad Attic.86.2
tribunus à tribu dictus. de re militari, 5
tribun⁹ pleb.præſes & cuſtos libertatis eſſe debet.pro domo ſua,80
tribunus pleb. Pontificum collegiũ cogere poteſt.pro domo ſua,90
tribuni octo de Ciceronis reditu promulgarunt.pro Seſtio,59
tribuni non tam ærarij quàm ærati. ad Attic.11.5
tribunitia lex.contra Rullum,39 46
tribunorum poteſtas.3.de Legib. 66.67
tribunitię poteſtatis laus & vituperatio. 3.de Legib.33
tribunitiã poteſtate quamobrem efflagitarit populus Ro.2. in Verrem,27
tributorum exactio vitanda.1.Offic. 119
tribunitio furori qui ceſſerint. aurequã iret in exilium,17
tricari.ad Atticum,327.5
tricalinum, locus quem fugitiui tenuerunt.7. in Verrem,8
triclinium ſternere.pro Morena,68
trina æſtiua. in Piſonem, 77
trinumnundinum. pro domo ſua,33
triphonẽ Cæcilium non vidit Cicero. ad Atticum,48.4
triplices Attico remiſit Cicero.ad Atticum,266.1
tripudium.1.de diuinat.53
tripudium vnde dictum.2.de diuin. 111
tripudium auis, omen, ibidem.
tripudium ſolſtitium quid.1. de diui. 53
triſtis litera.pro Milone,11
triſtius curantur ſenes.de Senect.62
triſtificæ voces.1.de diuinat.39
triſtitia & ſeueritas ab amicitia debeu

abeſſe.de Amicitia,59
triton marinus qualis.1.de nat.deo.106. & 2.119
tritooes piſcinarum.ad Attic.24.2
tritopatreus.2.de nat.deo.73
triumphalis porta.in Piſonem,43
trochæus qui Cordax.Orat.112
trophonio res diuina eſt,gallos gallinaceos aſſidue canere.1.de diuinat.118
trophooius & Agamedes tẽpli Apollinis Delphici ædificatores.1.Tuſc.184
trophonius Mercurius.3.de nat.deo.66
trophoniana Cheronis narratio.ad Atticum,113.4
τρέπει qui.Brut.34
trulla.6.in Verrem,55
¶ Tubero hiſtoricus.ad Q.frat.1.14
tubuli nomen odioſum.5.de finib.111
tubulus pecunia corruptus.3.de natura deorum,105
tubulus quõdo Prætor.ad Attic.235.3
tuditanus auus Hortẽſij.ad Attic.264.3
tuditani filius legatus noo fuit,ibidem.
tuditanus Catuli affinis.4.Acad.157
tuditanus cum Aquilio c o s.2.de natura deorum,21
tueri,intueri.antequam iret in exiliũ,15
tuis te pinguam coloribus,prouerb.ad Q.frat.16.4
tulliæ Cicer.mortis deploratio 4.epiſt.5
tullia abſente patre nupſit.4.epiſt.12.4
tulliæ partus.6.epiſt.18.8
tullia Craſſipedi deſpõſata.ad Q.frat.8.3
tulliæ mirifica virtus in ferẽdo publicã cladem.ad Attic.197.13
tullia Cic.filia fœmina lectiſſima,ibidẽ.
tullia filia Ciceronis puerũ ἑπταμηνιαῖον peperit.ad Attic.208.3
tulliæ virtus,humanitas,pietas.ad Atticum,225.1
tulliã ſingularẽ filiã in tam miſera fortuna verſari dolet Cicero,ibidem.
tulliola,Ciceronis deliciæ.ad Attic.3.6
tulliola C.Piſoni Frugi deſponſata.ad Atticum,1.14
tulliola Ciceroni patri ab exilio reuertẽti,Brunduſio occurrit.ad Attic.69.5
tullius Cimber.12.epiſt.13.10
tullius & Lepidus c o s s.in Catilinã,10
tulit in quæſtionem.pro Cluentio,144
turma x x x 11 equites cõtinet.de re militari,9
tumultus indicia.in Anton.236
tumultus quid,ibidem.
tunicati.contra Rullum,92
tuo gladio,prouerb.pro Cecinna,60
turpio Sntorius iudex.ad Attic.111,27
turpi in re,turpis etiam ipſa deliberatio. 3.Officiorum,45.46
turpis vtilitas,omnium ſcelerum parẽs. 3.Officiorum,47
turpitudinẽ fugiendã per ſe etiã propoſita impunitate.3.de fi.59.& 3.Offi.47
turpitudine nihil plus contra naturam eſſe.3.Offic.44
turpe argumentum,vitiũ.de Inuen.105
turpe cauſæ genus.1.ad Heren.4
turpe ſilere,prouerb.ad Attic.129.4
turpe aduerſarij debitorẽ eſſe.ad Atticum,128.6
turpes.4.Tuſc.111
turpius eſt priuatim cadere,quàm publice.ad Attic.339.9
turpiculus.2.de Orat.137
turpificati.3.Offic.143
tutulius Quæſtor.12.epiſt.13.10
turres de cœlo percuſſæ.in Catilinam,63
turtures curſu & peregrinatione lætari. 2.de finib.175
tuſculani æſtimatio.ad Attic.70.8
tuſculanas quæſtiones quinque dierum ſcholis abſoluit Cic.1.Tuſc.13
tuſculanarũ quæſtio.librorum quinque argumenta.2.de diuinat.3
tuſcenius homo furioſus.ad Q.frat.1.29
tuſcenij cauſa ſanari non poterat.ad Q.frat.2.9
tuſculana villa Ciceronis quinquies millibus æſtimata.ad Attic.70.8
tuſculanis pro aqua crebra vectigal pendit Cicero.contra Rullum,106
tuſculano mire delectatus Cicero.ad Atticum,4.2
tuſculanæ diſputationis paratiſſimum perfugium contra animi dolorem.ad Atticum,222.3
tutela,3.in Verrem,64
tutelæ lex.3.Offic.79
tutela legitima.ad Attic.3.6
tutelæ iudiciũ ſeu actio.pro Roſc.Co.9
tutelaris poteſtas.pro Flacco,65
¶ Tyberio⁹ Canutius cõtentionibus honeſtiſſimis vexatus.in Anton.140
tyche vrbs.6.in Verrem,106
tyrannio Q.frat.filium apud Ciceronẽ docebat.ad Q.frat.8.3
tyrannio geographus.ad Attic.21.2
tyrannicidarũ honos apud Græcos.pro Milone,60
tyrannorum liberi apud Gręcos cum patribus eodem ſupplicio afficiũtur.ad Brutum,16.11
tyrannorum vita.de Amicitia,48
tyranni omnes fere vi oppreſſi interierunt.2.Officiorum,31
tyrannum occidere pulchrum & pium exiſtimatur.3.Officiorum,39
tyndaridæ fratres Rom.in prælijs adiutores,& victoriæ nuncij.1.Tuſc.45.& 2.de nat.deo.9
tyſias & Corax.1.de Orat.45.& Brut.22
tyſias Rhetoricæ inuentor.de Inuen.125

V

VAcare moleſtia,qui finem bonorũ cenſuerunt.4.Acad.36
Vacare à bellis.pro Deiotaro,18
vacatio.2.de nat.deo.9
vacci prata.pro domo ſua,78
vacienus.3.de nat.deo.15
vada,locus.11.epiſt.13.4
vadari.pro Quintio,12
vada Volaterrana,ibidem.
vadimonium ſiſtere.pro Quintio,15
vadimonium deſerere.in Catilinam,28
vafri ad omnia verſatiles.1.Offic.152.153
valentius,interpres Verris.6.in Verr.51
valerius abſolutus Hortenſio defendente.ad Attic.18.1
valeri⁹,Ciceroni familiaris.7.epiſt.11.4
valeria lex.contra Rullum,105
valetudo quid poſtulet.16.epiſt.17.1
valetudo perdita.in Antoo.154
valetudo quomõ ſuſtentãda.2.Offic.127
valetudini ſeruiendum.ad Q.frat.1.68
vanitate nihil turpius.1.Offic.210
vaporarium.ad Q.frat.17.4
vargula hõ dicaciſſimus.2.de Orat.135
varia lex.2.Tuſc.97
varietas proprie in diſparibus coloribus dicitur.2.de finib.15
varietas & varium,late patentia vocabula,ibidem.
varro πολυγραφώτατος.ad Attic.275.1
varronis laudatio.ad Attic.296.2
varronis theſauri.11.epiſt.10.11
varro Terentius Bruti quæſtor eiúſque laudes.13.epiſt.11,2
varronis agrum Caſſinatem Antonius inuadit.in Anton.102
varronis ſtudia.1.Acad.13
varronem Terentium Bruto commendat Cicero.13.epiſt.11.3
varro in antiquitatibus L.Ælium eſt imitatus.Brut.108
varro vir ingenio omniq; doctrina præſtans,ibidem.
varro diligentiſſimus inueſtigator antiquitatis.Brut.37
varroni Antiochi partes dedit Cicero. ad Attic.269.2
varro opinionem Antiochi valde probabat,ibidem.
varro ſolus Academicis Ciceronis intexi potuit,ibidem.
varro Murena T.Manlio amicus.13.epiſt.32.2
varro ſapientior Cicerone.9.epiſt.1.4
vaſa Samia.pro Murena,69
vaſarium.in Piſonem,68
vaſcularij.6.in Verrem,48
vaſtificus.2.Tuſc.38
vaſtior.5.Tuſc.113
vates qui optimus dicatur.2.de diuin.19
vatinio nebuloni Piſaurenſis Legatio reſeruatur.ad Attic.22.3
vatiolj ſtrumã dibapho veſtire.ad Atticum,24.4
vaticinatiooes.1.de diuinat.129
vatienus,homo ruſtic⁹.3.de nat.deo.16
vatinius Pythagoricũ ſe dicebat.in Vatinium,10
vatinius quum Seſtiũ oppugnaret,à Cicerone conciſus.ad Q.frat.8.2
vatiniõ cur Cicero defendit.1.epiſt.9.10
vatinius petulans & audax.ibidem,3
vatini⁹,Appij Pulchri ſucceſſor.5.epiſt.10.6
vatinij in Dalmatia geſta,ibidem.
vaticinia artificioſa quæ.1.de diuin.124
vatinius atratus accumbit.in Vatin.24
vatum libri.de Aruſpic.reſpon.16
¶ Vbi nõ ſis qui fueris,nõ eſſe cur velis viuere.7.epiſt.3.13
vbi nec Pelopidarũ,prouer.ad Att.308.3
vbinam gentium.in Catilinam,6
¶ Vecordes vnde dicti.1.Tuſc.29
vectenus cõmodius cũ Attico loquutus. ad Atticum,195.18
vectenum fouet Cicero.ad Attic.327.3
vecteno nihil humanius.ad Attic.329.3
vectigalium exactio.ad Q.frat.1.50
vectigalia,Reip.neruĩ.pro Lege Man.11
vectius architectus.ad Attic.19.5
vectius Cæſari pollicetur Curionem in facinoris ſuſpitionẽ adducere.ad Atticum,39.2
vectius à Cæſare in Roſtra productus. ad Attic.39.2
vehementer,non iracunde Cicero agere ſolet.in Anton.245
veientonem prouinciæ decedens præfecit Bibulus.ad Attic.123.9
veientium fata de lacus Albani emiſſione.1.de diuinat.161.& 2.105
vela contrahere,prouerb.ad Attic.11.3

velia, vrbs Trebatij amātiſſima.7.epi.11
veliam, vrbem quam liberauerat, Brutus fugiebat. ad Brutum, 10.6
velienſes, ciues Romani. pro Cornelio Balbo, 44
velificari honori. contra Rullum, 17
velinus lacus à M. Curio emiſſus. ad Atticum, 84.5
velis equiſque, prouerb. 3. Offic. 159
velis remiſque, prouerb. 3. Tuſc. 44
veliuolantes naues. 1. de diuinat. 118
velocitas corporis. 4. Tuſcul. 48
velſuri Iouis fanū direptū. in Piſone, 67
venafranus tractus. pro Plancio, 18
venationis vtilitas. 2. de nat. deo. 240
veneres quot, & vnde natæ. 3. de natura deorum, 80. & ſequent.
venereorum in Sicilia mos. 1. in Verr. 30
venire magno. 5. in Verrem, 75
venit mihi in mentē illius. 7. in Verr. 96
venonius hiſtoricus nō ſatis probatus. 2. de Legib. 9
venonij hiſtoriam ſe non habere dolet Cicero. ad Attic. 233.2
ventidius Mulio, Antonij comes. 10. epiſt. 18.7. & 11. 10.5. & 12.3
venditatio. 2. Tuſc. 108
ventitare. 5. Tuſc. 83
ventos rumorum colligere. pro Cluē. 61
ventos futuros mōſtra otia. 1. de diui. 12
ventolum imperium. in Anton. 301
ventriculus cordis. 2. de nat. deo. 108
ventus quid Stoicis. 2. de diuinat. 64
ventus popularis. pro Cluent. 102
venus vnde. 2. de nat. deo. 101. & 3. 85
venus in talis. 1. de diuinat. 46
ven⁹ marmorea Gnidiorū. 6. in Verr. 119
venus picta Coorum. 1. de nat. deo. 101
venus Apellis. ad Attic. 36.4
venuſtas vnde dicta. 2. de nat. deo. 101
venuſtas propriè mulierum. 1. Offic. 81
vera virtus in vno ſapiēte. ad Atticum, 188.6.7
veratianæ auctio. contra Rullum, 69
verba cur reperta. pro Cecinna, 38
verba dare. in Anton. 372
verba ſeruiūt hominū conſilijs. pro Cecinna, 69
verba Græca quib⁹ pro Latinis vtimur. 3. de finib. 8
verba quæ oratori commoda ſunt. Orator, 89. 90
verba ſimplicia & coniuncta, corúmque partes. Partit. 10
verba ſi inter nos aucupabimus, ſermo familiaris & quotidianus non cohærebit. pro Cecinna, 38
verbis non opus eſſe, quum res ipſa intelligatur. pro Cecinna, 37
verborum non eſt tanta copia, quàm rerum, ibidem.
verborum nouorum impoſitio in rebus nouis. 3. de finib. 4
verborum memoria. 3. ad Heren. 134
verborum commutatio. Partit. 14
verborum vim neceſſariò ſimilitudine rerum aucupamur. pro Cecinna, 64
verborum ornatus eſſe non poteſt ſine ſententijs expreſſis. 3. de Orat. 14
verborum ſplēdore & copia oratorem maxime commendari. Brut. 113
verborum delectus, eloquentiæ origo. Brutus, 137
verborum ornatus duplex. Orator, 44
verborum rerúmque iudicium prudentiæ eſt. Orator, 92
verberauit Mutinam tormentis Antonius. in Antonium, 246
verecundia retinenda. 1. Officiorum, 179
verecundia, virtutum cuſtos. Partit. 42
verecundiæ parter, neminem offendere. 1. Officiorum, 140
verecundiæ exemplum è Scena petitū. 1. Officiorum, 180
verecundiæ Romanæ exemplō, quòd cū parentibus filij, cum ſoceris generi nō lauent, ibidem.
verecundans. 2. de Orat. 178
vergiliæ, & earum nomina. 2. de natura deo. 164. item in Arato, 3
veretur vt ſatis. contra Rullum, 62
veridicæ voces. 1. de diuinat. 163
veriora his quæ apud Sagram, prouerb. 3. de nat. deo. 17
veritas quid ſit. de Inuent. 170. 241
veritatis iudicium non eſſe in ſenſibus. 1. Acad. 44
veritatis vis maxima. pro Cælio, 52
veritas in profundo demerſa, iuxta Democritum. 1. Acad. 64. & 4. 63
veri inquiſitio, propria hominis. 1. Officiorum, 21
veritum eſt. 2. de finib. 66
verrea feſta. 4. in Verrem, 37
verres HS quadringenties abſtulit. 4. in Verrem, 38
verres à verrendo, ibidem, 37
verres, Carbonis Quæſtor. 3. in Verr. 23
verris in Carbonem perfidia, ibidem.
verris furta in Achaia, Athenis, Delo. 3. in Verrem, 30. & ſequent. in Tenedo, Aſia, ibidem, 34. Mileſijs. 61. & ſequ.
verris in C. Dolabellā perfidia. 3. in Verrem, 28
verris C. Dolabellæ Legatus in Sicilia, ibidem, 29
verris perfidia in Agyrinenſes. 5. in Verrem, 55
verres alter Orcus. 6. in Verrem, 69
verri hæreditas à Chelidone venit. 4. in Verrem, 80
verri menſes octo continuos aurea vaſa Syracuſis facta ſunt. 6. in Verrem, 48
verre Prætore plures di Syracuſis quàm victore Marcello homines deſiderati. 6. in Verrem, 114
verres mulierum arbitrio præturam geſſit. 6. in Verrem, 120
verre Prætore, nemo ſine pretio Senator factus eſt. 4. in Verrem, 87
verres ſcribam ſuum annulo aureo donauit. 5. in Verrem, 159
verres à Cæcilio Quæſtore Prætor eſt appellatus. 6. in Verrem, 128
verres Quæſtor Cn. Carbonem ſpoliauit ac prodidit. 2. in Verrem, 7
verres candelabrum Iouis è gemmis factum abſtulit. 6. in Verrem, 55
verres Mineruæ virginis templum ſpoliauit, & in meretriciā domum trāſtulit. 6. in Verrem, 63
verris facinorum catalogus. 6. in Verrem, 44
verres de prouincia decedens, Syracuſis profugit. 3. in Verrem, 79
verris Prætoris in edicto decernēdo improbitas. 3. in Verrem, 81
verres apud Lampſacenos in tumultu pene exuſtus eſt. 3. in Verrem, 48
verres C. Malleolum puerum patriis bonis euertit. 3. in Verrem, 66
verres, prædo inſignis. 7. in Verrem, 113
verres quantam pecuniam corraſerit. 3. in Verrem, 67
verris perfidia in C. Malleolū puſillum puerum. 3. in Verrem, 64. 65
verres per triennium Siciliā prouinciā depopulatus eſt. 1. in Verrem, 6. 7
verres C. Sacerdoti in prætura ſucceſſit. 4. in Verrem, 48
verres Apro Erymantheo confertur. 6. in Verrem, 86
verris amicæ. 7. in Verrem, 65
verres quotidie muliebria conuiuia habebat, ibidem.
verres Mimi Iſodori filiā propter amorem, ab Rhodio tibicine abduxit. 7. in Verrem, 25
verres tabulas domeſticas ad M. Terentiū c o s. dūtaxat confecit. 3. in Ver. 41
verres Dionyſio & Phalaride crudelior. 7. in Verrem, 113
verres in ſingulis oppidis Siciliæ ſcortū alebat. 7. in Verrem, 22
verris conuiuia qualia, ibidem.
verſus ne ſit in oratione. Orator, 99
verſus terminatione aurium & obſeruatione prudētium inuētus. Orat. 103
verſus in oratione vitioſus. Orat. 109
verſus ex Ennij Medea. 7. epiſt. 6.4
verſus ex Ennij annalibus. 7. epiſt. 13.4
verſus ex Heſiodi operibus. 6. epiſt. 18.10
verſus Q. fratri mittit Cicero, hoc eſt noctuam Athenas. ad Q. frat. 16.14
verſuram facere. pro Cælio, 12. & ad Atticum, 110.13
verſus Græci & Latini idē fructus. pro Archia poeta, 17
verſibus agere cum populo C. Licinius craſſus primùm inſtituit. de Amic. 79
verſutum eſſe, eſt tectum & callidū eſſe, 2. de finib. 86
verſuti qui. 3. de nat. deo. 33
vertere ſtylum. 4. in Verrem, 70
vertere ſolum. pro domo ſua, 61
vertens annus. Somnium Scip. 25
vertumnus. 3. in Verrem, 19
verū id eſſe, quod cuique videatur, Protagoras ait. 4. Acad. 255
veſta, quaſi vrbis focus. 2. de Legib. 48
veſtæ lucus à palatij radice in nouāviā deuexus eſt. 1. de diuinat. 163
veſtē mutauerunt viginti milia hominū pro Cicerone. ad Quirites poſt redi. 6
veſtis Meliteniſis. 4. in Verrem, 127
veſtit⁹ mediocritas qualis ſit. 1. Officiorum, 182
veſtorij potentiæ inuidet Cicero. ad Atticum, 113.17
veſtorius homo remotus à dialecticis. ad Atticum, 308.4
veſtoriana hæreſis. ad Attic. 312.2
veſtorius diligens & ſtudioſus Ciceronis. ad Attic. 293.3
veſtro Marte. 5. in Verrem, 8
veterani prædæ inhiant. in Anton. 4
veteranis qui honores decreti. in Antonium, 202
veteranos excuſat Cicero. 11. epiſt. 7.4
veterator. pro Roſc. Comœdo, 13
veterani Cæſaris lucro inhiantes. 11. epiſt. 20.4. & 7
veteres amici Ciceronis, libri. 9. epiſt. 1.3
veteris Antiſtij conſtātia. ad Brutum, 11
veterem Antiſtiū Ciceroni cōmmenda

Brutus,ibidem.
vetus Antiſtius Reipub.ſtudioſiſſimus. ad Brutum,11
veterrimi.1.de nat.deo.59
veternus ciuitatis.2. epiſt.7.8
vetuſtatis maxima vis.de Amicitia,60
vetuſtas omnia conficit. pro Marcello,7
vetuſtas peritiores facit.pro dom.ſua,91
¶Viã erranti non moſtrare Athenis in execrationibus habebatur.3.Offic.71
viatorum mos quum properant. ad Q. frat.12.3
via Appia.pro Cælio,26. item pro Milone,13.& 28
via & ſemita.4.in Verrem,40
viaticum liberale & largũ. pro Flacco,11
viatores vnde dicti. de Seneƈt.52
viaria lex.8.epiſt.6.12
vibius,poeta ineptus.ad Attic.35.4
vibonem quare nauigauit Cicero exul. ad Attic.43
vibonem & Siccam dalatus Cicero.ad Attic 333.18
vibullij è Piceno ad Pompeium fuga. ad Q.frat.1.25.& ad Attic.142.1
vibullius à Cæſare non viſus. ad Atticum,167.1
vicanus.pro Flacco,6
vicarium ſubtrahere diligẽtiæ alicuius. pro Murena,73
vicatim.ad Attic.72.3
vicetinos cõmendat Brut⁹.11.epiſt. 19.2
vicinis quid debeatur.2. de Legib. 38.& ſequent.
vicit pudorem libido.pro Cluentio,11
victus iucunditatem in deſiderio nõ in ſanetate eſſe.5. Tuſc.140
in Victos non ſæuiendum.1.Offic.114
victoria nihil dulcius.7.in Verrem,53
victoriam vicit Cæſar pro Marcello,7
victoria natura inſolens & ſuperba.pro Marcello,5
victoriæ externæ cum domeſtica comparatio.pro Murena,11
victoriæ certũ teſtimoniũ.7.in Verr.54
victoriati nummi.pro Fonteio,8
victoriolas aureas tollebat Dionyſius. 3.de nat.deo.128
victoria in bellis ciuilibus ſemper inſolens.4.epiſt.4.7.& ibidem,9.8
videre oculis.in Catilinam,63
vienna,Galliæ ciuitas.10.epiſt.9.4
vietum cor.2.de diuinat.54
vigilãdum ſemper, inſidiæ multæ ſunt. pro Plancio,48
vigilare de nocte.pro Murena,19
vilitas annonæ.pro Lege Manilia,31
villicum habere.5.in Verrem,99
villarum adhibẽdus modus.1. Offic.195
vim vi repellere licet.pro Milone,7
vincere optatiſſimum eſt.in Anton.384
vindicaret ad ſuos.pro Rabir.Poſtb. 15
vindicatio.de Inuen.170.241
vindicta liberare.pro Rabirio reo,11
vindiciæ.pro Milone,55
vini veteris notæ optimæ.Brut.158
vinolentorum ſomnia. cõtra Rullum,1
violare in obſcœnã partem.9.epiſt.22.4
vir bonus nunquam non beatus. contra Rullum,108
virgeta.3.de Legib.34
virginum abſolutio quando. in Cati.54
virginius c.o 12.epiſt.18.6
virgo ſtella.2.de nat.deo.158
virgula diuina,prouerb.1.Offic.221
viriditas.3.Tuſc.127
virilis toga.in Anton.61
viriatus Luſitanus latro.2.Offic.57
viridicata ſylua.ad Q.frat.17.6
virorum fortium memoria quare deorũ honore cõſecrata.3. de nat.deo. 67
virtus,& eius partes.de Inuent.240
virtutis duplex vis.Partit.40
virtus ſemper libera.2.de Orat.114.& 5. Tuſcul.74
virtutis cura.in Anton.406
virtutis præmium,honos.Brut.154
virtus Romanorũ qualis. in Anton.161
virtutes imperatoriæ. pro Lege Manilia,29
virtutis merces,laus. pro Arch.poeta,28
virtutis vis quanta.contra Rullum, 108
virtutis ſpecies & pulchritudo, vel in hoſte,viros fortes delectat. in Piſo.63
virtutis præmium ampliſſimum, gloria. pro Milone,74
virtus altiſſimis defixa radicibus nunquã labefactari poteſt.in Anton.161
virtus ſeipſa contenta. in Anton.189
virtutis quàm ætatis curſum eſſe celeriorem.in Anton.198
virtus omnis an in ratione ſit.1. Aca.39
virtutum cognitio confirmat percipi & comprehendi multa poſſe.4. Acad.47
virtutibus ſolis ineſſe ſapientiam, ibidẽ.
virtutes ob voluptatem expeti.1. de finibus,66
virtutis fundamẽta in voluptate ponũt Epicurei.1.de finib.103
virtutes rerum dominæ.2.de finib.63
virtutes iacẽre dominante voluptate.2. de finib.185
virtute nihil præſtantius.3.de finib.2
virtutis proprium, rerum quæ ſecundũ naturam ſunt,habere delectũ.3.de finibus,19
virtus nihil aliud eſt quàm in ſe perfecta & ad ſummum perducta natura. 1.de Legib.57
virtutibus vitia oppoſita.3.de finib.63. & 4. Tuſc.51
virtus altiſſimum locum in homine tenet.4. de finib.61
virtutum ſemina & igniculi.5.de finib. 30.&3. Tuſc.3
virtus,rationis abſolutio.5. de finib.69
virtutem vnam ſi amiſeris, nullam habes.2.Tuſc.57
virtus à viro dicta.2.Tuſc.75
virtus eſt affectus animi.4.Tuſc.51
virtus recta ratio dici poteſt,ibidem.
virtus libera & inuicta.5.Tuſc.74
virtus bonum mentis,& quod hebetib⁹ non facile committitur.5.Tuſc.165
virtute nihil amabili⁹.1.de nat.deo.167
virtus actuoſa.1.de nat.deo.152
virtutem nemo vnquam acceptam deo retulit.3.de nat.deo.125
virtus quid.1.de Legib.57
virtutes,non vitia cõſecranda.2. de Legibus,46
virtutis laus omnis in actione cõſiſtit. 1. Officiorum,28
virtus mirabiles amores ſui excitaret, ſi oculis cerneretur,ibidem.
virtutem omnem in tribus verti.2.Officiorum,23
virtutem vnam qui habet,omnes habere.2.Offic.48
virtus maxime ſecundum naturã.3.Officiorum,29
virtutes pares ſecundum Stoicos. Paradoxa,23
virtus conciliat amicitiã. de Amicit. 82
virtus quanti æſtimanda.Paradox.7
virtute nihil formoſius.9.epiſt.14.10
virtute duce,comite fortuna.10. epi.3.4
virtutis ſpectatæ conditio durior quàm incognitæ.ad Brutum,16.13
virtutes conſecratæ.ad Q.frat.1.46
vis abſit à ciuitate.2.de Legib.82
vis iuri inimica.pro Cecinna,24
vis quæ & quando.pro Cecinna,31
vis cœleſtis.pro Milone,63
vis argenti.de Prouincijs Conſul.3
vis non corporis modo, ſed etiam animi recuperatores dimouet. pro Cecinna,31
vis ſummas frãgit atque infirmat opes. pro Rabirio Poſth.18
vis & ius humanam & immanem vitã diſcernunt.pro Seſtio,69
vis rebus publicis exitioſiſſima & turpiſſima.3.de Legib,60
viſa.4.Acad.87
viſa, ebriorum non eandem habẽt vim quam ſobriorum.4.Acad.95
viſcilia Ciceronem obſeruat. ad Atticum,327.4
viſorum duo genera ſecũdum Carneadem.4.Acad.65 & 174
viſum quomodo Zeno geſtu expreſſerit.4.Acad.259
viſus in homine ſubtiliſſimus.1. de nat. deorum,19
vitanda per ſe.2.de Inuent.244
vita actiua & contẽplatiua.ad Atti.31.6
vita ſub dominatione miſera.10.epi.31.7
vita beata in ſola virtute.4.Acad.242
vita beata quomodo acquiratur.2.de finibus,67
vitæ beatæ effectrix ſapientia.2. de finibus,138
vita beata in perpetuitate temporis.2. de finib. 138. in animi ſecuritate.1. de nat.deo.73
vita beata Zenoni quid.4.de finib.97
vita noſtra,mors eſt.1. Tuſc.117
vitæ vſuram tanquam pecuniæ natura nobis dedit.1.Tuſc.148
vita nulla iucunda abſque prudentia & moderatione.5. Tuſc.143
vita quare expetitur.1.de Legib.46
vitæ genus eligendum.1.Offic.164
vitæ genus quomodo commutãdum. 1.Offic.169
vita mortuorum in memoria viuorum. in Anton.263
vita animantium tribus rebus tenetur. 2.de nat.deo.201
vita ruſtica,parſimoniæ, diligentiæ, iuſtitiæ magiſtra eſt.pro Roſc. Ame.45
vitam regit fortuna,nõ ſapientia.5. Tuſcul.38
vitæ curſus breuis eſt,at gloriæ ſempiternus.pro Seſtio,38
vitæ ruſticæ laudes.de Seneƈt.53
vitæ ſordes non eluuntur linguæ procacitate.in Salluſt.1
vitæ cupiditas contra Rempublicã turpis.pro Plancio,74
vitæ curriculum exiguum,gloriæ immẽſum.pro Rabirio reo,23
vitæ demonſtrandæ ordo.3. ad Herennium,102

vitandarum rerum genera tria.2. de Inuentione,238
vitatio.5.de finib.33
vitem viuere & mori vt animantem dicimus.5.de finib.69
vites hominum cauſa generatæ.2. de natura deo.233
vites à caulibus & braſſicis tanquam à peſtiferis refugiunt.2.de nat. deo.179
viticulæ.3.de nat.deo.124
vitia ſunt affectiones manētes,perturbationes verò mouentes.4. Tuſc.45
vitia imitantia virtutem. Partit.43
vitio omni carere debet qui in alterum paratus eſt dicere.in Salluſtium,13
vitium & erratum.pro Cluentio,105
vitioſitas quid.4.Tuſc.44.& 52
vitium,dictum quod per ſeipſum vituperabile.5.de finib.63
vitia eſſe para Stoicis.4.de finib.35
vitia recte dicuntur animi prauitates, ibidem.
vitium eſt, quum partes corporis inter ſe diſſident.4.Tuſc.43
vitia ſua noſſe,bellum.ad Attic.32.2
vitularia via.ad Q.frat.17.5
vituperari,à vitio appellatū.3. de fin.63
vituperatio.3.ad Heren.102
vituperationis loci.2.de Inuent.252
vituperandi rationes. Partit.37
viua vox magis afficit.ad Attic.27.3
viuere ita vt non ſit viuendum,miſerrimum.6.epiſt.3.5
viuere pulcherrimū putatur.9. epi.17.5
viuere & mori etiam de inanimis dici. 5.de finib.69.& 1. Tuſc.88
viuere ita vt quis ſit poſteris ſuis nobilitatis initiū, & virtutis exemplū, ſatius eſt quàm maiorū opinione niti. in Salluſt.3
viuorum meminiſſe oportet,prouerbiū. 5.de finibus,5
viuere de die & in diem. in Anton.91
viuendi & dicendi iidem præceptores. 3.de Orat.32
viuus & videns,prouerb.pro Seſtio,50
¶Vlciſci facilius, q̄ gratias referre. ad Quirites poſt reditum,18
vlciſci parētes etiam parricidis licet.pro Milone,6
vlyſſes patriæ videndæ cauſa immortalitatem repudiauit.2.de Legib.4
vlyſſes ad tēpus omnia ferēs.1.Offic.158
vlyſſis oratio.Brut.29
vlyſſes non cum hoſtibus ſolum, ſed cū fluctibus dimicauit 3.Offic.130
vlyſſes apud Tragicos furere ſe ſimulauit,ne ad Troiam proficiſceretur,ibid.
vlyſſes multa paſſus vt Cyrcę & Calypſo inſeruiret.1.Offic.158
vlyſſes & Neſtor ſuo ſeculo ſapiētes habiti.5.Tuſc.11
vlyſſes apud Homerum Deli ſe palmam vidiſſe aiebat.1.de Legib.3
vlyſſis patientia.1.Offic.158
vlyſſes in mari Tuſco errauit.3.de Oratore,40
vltima memoria.pro Archia poeta,1
vlubræ oppidum.7.epiſt.18.8
vlulas Athenas,prouerb.6. epiſt.3.7. & 9.3.4
¶Vmbratilis.2. Tuſc.48
vmbra terræ ſoli officiens, noctem efficit.2.de nat.deo.71
¶Vnis veſtimentis lautus.pro Flacco,55
vncinatus.4.Acad.217
vncus impactus.in Anton.3
vnde quid.pro Cecinna,63
vnæ tabulæ.pro Fonteio,2
vnguenta etiam ſuauiſſima tandem faſtiduri.3.de Orat.55
vnguis in vlcere exiſteret.pro domo ſua,9
vniuerſitas.1.de nat.deo.58
vnis moribus.pro Flacco,49
vnus è multis.Brut.149
¶Vobiſcum,non cum vobis.Orat.86
vocabula noua rebus nouis imponēda. 3.de finib.4
vocalium hiatus Oratoribus vitandus. Orator,91
de Voce.3.de Orat.23
voce pene literarum coacti. in Antonium,41
vocis cura vel maxime habēda.3. de Oratore,124
vocis recreādæ cauſa ambulabat Cicero.ad Atticum,38.1. Vocis figura.3.ad Herennium,112
vocis mutationes totidem quot animorum.Orator,50
vocis magnitudo,firmitudo,mollitudo. ad Heren.112
vocis ductus & inſtrumenta.2.de natura deorum,223
vociferari.4.in Verrem,37
vocontij,Galliæ populi.10.epiſt.23.4
voconia lex de mulierum hæreditate.2. de finibus,89
voconiam legē ſuaſit Cato.de Seneſt.13
volaterranorum cum Cicerone neceſſitudo.13.epiſt.4.1
volaterrani à Syllæ & trib.pleb. acerbitate defenſi per Ciceronem & Cæſarem,ibidem,3
volaterrani fruuntur ciuitate ac ſi eſſent ciues Roma.pro domo ſua,62
volcatius,Verris deliciæ.5.in Verrem,151
volſcorum bellum quādo fuit. Brut.20
volaterranos agros Sylla publicarat,neque diuiſerat.ad Attic.14. 4
volumnia in Terentiā Ciceronis inofficioſa.14.epiſt.16
volumnius Senator.7.epiſt.33.1
volumnius Eutrapelus.9.epiſt.26
volumnia mimula.in Antonium,71
voluntate hoſpes, neceſſitate hoſtis. in Antonium,338
voluntas quæ ratione aduerſa incitata eſt,libido appellatur,ibidem.
voluntas dei ſumma lex.2. de Legib. 18
voluntatis noſtræ cauſas non eſſe externas & antecedentes.de Fato,37
voluntarius Senator.in Anton.366
volūtates hominū occultæ. ad Brut.1.3
voluptas vera virtute & iuſtitia paratur. 15.epiſt.19.4
voluptatem ſummum bonum ponentes.4.Acad.237. & 1.de finib.85. & 2. 30.& 61.item 3. Tuſc.71
voluptas nō eſt ſummum bonum.2. de finib.30.& 3. Tuſc.71
voluptas non eſt virtus.4.Acad.253
voluptatem ſummum bonum quomodo probet Epicurus.1.de finib.45
voluptas ſola nos allicit.1.de finib.23
voluptas, inuidioſum nomē & infamiæ ſubiectum.2.de finib.18
voluptatis definitio ſecundum Stoicos. 2.de finib.20
voluptati quæ ſubijciantur,2. de finib. 20.& 4. Tuſc.26
voluptas quid Ariſtoteli.2.de finib. 169
voluptas,illecebra turpitudinis.1. de Legibus,45
voluptas, omnium malorū mater.1. de Legibus,70
voluptates blandiſſimæ dominæ.2. Officiorum,52
voluptate corporis nulla peſtis capitalior.de Senectute,36
voluptatis malum & deteſtatio,ibidem.
voluptas,malorum eſca. de Seneſt.40
voluſius.5.epiſt.20.9
vomica.3.de nat.deo.99
vopiſcus.in Aoton.297
vox omnis ex tribus ſonis cōficitur. Orator,32
vox quatenus à tragœdis petenda.1. de Oratore,130
¶Vpiliana controuerſia.ad Attic.2.1
vpis Diana.3.de nat.deo.79
¶Vrbanitas & conuitium. pro Cælio,4
vrbana militia.pro Murena,16
vrbanitatem quam agnoſcat Cicero.7. epiſt.32.3
vrbanitas,virtus ſecundum Stoicos.3. epiſt.7.13
vrbanus,vox noua.3.epiſt.8.7
vrbanis in rebus excellere præclarius q̄ in bellicis.1.Offic.144
vrbes ex domicilijs coniunctis cōſtant, ciuitates ex conuenticulis hominum. pro P.Seſtio,79
vrbes imperiales tres. cōtra Rullum, 85
vrbs quid.Pro P.Seſtio,79
vrbs communis,mundus.2.de finib.98
vredo.3.de nat.deo.124
vrios Iupiter Imperator.6. in Verrē, 113
vrna Senatorum.ad Q.frat.10.8
¶Vſura lucis.pro Rabirio Poſth.90
vſura vnius horæ.in Catilinam,21
vſurpari.2.Officiorum,57
vſus & fructus.pro Cecinna,14
vſus omnium magiſtrorum præcepta ſuperat.1.de Orat.8
vſus,magiſter optimus.pro Rab.Poſt.6
vſus & coemptio.pro Flacco,65
vſura menſtrua.ad Attic.111.7
vſufructus.pro Cecinna,9.& 64
vſus aſſiduus & artem & ingenium vincit.1.de Legib.83
vſucapio.pro Cecinna,54
¶Vtile nihil niſi quod honeſtū.5.epiſt. 19.4
vtilitatū comparationē eſſe neceſſariā.2. Offic.128
vtilitas turpis,omnium ſcelerum parēs. 3.Offic.45.46
vtilitati propriæ quatenus cuique inſeruiendum.3.Offic.54.& 55.
vtile nihil quod crudele.3.Offic.62
vtilitas.3.ad Heren.93
vtilia.2.de Inuent.244
vti rogas,tabella.ad Atticum,9.7
vtilitatis duæ partes, incolumitas & potentia.de Inuen,246
¶Vulcanus Alcmenis.1.de nat.deo.113
vulcani quatuor.3.de nat.deo.75
vulcaniæ inſulæ,ibidem.
vulgare exordium.1.ad Heren. 12. item 1.de Iouent.38
vulgare argumētum, vitiū. de Inuē.103

à Vulgari genere orationis abhorrere in dicendo, vitium maximũ.1.de Oratore,8
vulgi inconſtantia. pro Murena,44. itẽ pro domo ſua,3
vulgus ex veritate pauca, ex opinione multa æſtimat.pro Roſc.Comœdo,17
vulgo & paſſim.pro Murena,67
vulgus nullius conſilij.pro Plancio,7
vulnus quis primus obligauerit.3.de natura deo.77
vulturcij de coniuratione confeſſio. in Catilinam,53. Cum literis ad Catilinã interceptus,ibidem 41
vulturius Imperator,Piſo. in Piſonẽ,30
vulturij paludati.pro Seſtio,60
vulticulus.ad Attic.318.7
vultus à mente fingitur.3. Tuſc.55
vultus in oratore ſecundum vocem plurimum poteſt.Orat.31
vultum tãtum in homine eſſe.1. de Legibus,39.& 40
vultus vim norunt Græci, nomen non habent.1.de Legib.40
vultus,tacitus mentis ſermo.in Piſo.1
vultus,imago animi.Orat.33
vultus quid in agendo poſſit,ibidem.
vultuum ardor.1.de diuinat.137
¶Vxores plures habere regibus Perſarum ac Syrorum moris erat.5.in Verrem,64

X

X litera vaſtior.Orat.86
Xantippe, Socratis vxor. 3. Tuſcul.55
xantippus Lacedæmonius.3. Offic. 134
¶Xeno Menenus inique à Verre pecunia mulctatus.5.in Verrem,44
xeoo Apolloniens.ad Attic.100.3
xenonem diligit Cicero.ad Attic.98.5
xenocratem teſtimonium dicentem, iurare prohibuerunt Athenienſes.ad Atticum,11.7
xenocrates animum eſſe ait mentẽ nullo corpore.4. Acad.223
xenocratis libri de ratione loquendi.4. Acad.157.& 1.de natura deo.49
xenocrates philoſophus grauiſſimus.5. Tuſc.73
xenocrates animũ numerũ eſſe dicit.1. Tuſcul.32
xenocrates ab Alexandro miſſa talenta accipere noluit.5. Tuſc.131
xenocrates, Ariſtotelis cõdiſcipulus, inepte de diis ſentit.1.de nat.deo.49
xenocratem audiuit Epicurus.1. de natura deo.97
xenomenes hoſpes.16. epiſt.8
xeniæ balneæ.pro Cœlio,48
xenophanis verſus min⁹ boni.4. Acad. 132
xenophanes,Megaricorum princeps.4. Acad.211
xenophanes vnum eſſe omnia, neque id mutabile, idque deum eſſe dixit, ibidem.
xenophanes in luna habitari dixit.4.Acad.220
xenophanes Colophoneus diuinationẽ ſuſtulit. 1.de diuinat.8
xenophanes quid de Deo.1.de nat.deorum,41
xenocles Adramitenus.Brut.175
xenophontẽ Socraticũ in manibus ſemper habebat Africanus.2. Tuſc.106
xenophontis ſermo dulcis quidem, ſed à forẽſi ſtrepitu remotiſſim⁹ eſt. Orator,17
xenophõ quid de Deo.1.de nat. deo.46
xenophontis ſomnia.2.de diuinat.93
xenophon œconomicus, quem Cicero adoleſcens conuertit.2.Offic.128
xenophontis libellus de Ageſilao.5. epiſt.12.25
xenophon Cyripædiam non ſcripſit ad hiſtoriæ fidem.ad Q.frat.1.33
xenophontis Cyripædiã Africanus nũquã de manibus ponere ſolebat.ibid.
xenophontis voce Muſas locutas ferũt. Orator,34
xerxes ei præmium nouũ propoſuit qui nouam inueniſſet voluptatem.5. Tuſcul. 31
xerxes Græciæ templum inflammauit.2. de Legib.42

Z

Zaleuci leges.ad Attic.111.31
Zaleucum negat fuiſſe Timæus. ad Attic.111.31
zaleucus & Charondas non delectationis ſed Reip. cauſa leges ciuitatibus ſuis præſcripſerunt.2.de Legib.24
zaleuc⁹ vulgo Locris leges ſcripſiſſe creditur.ad Attic.111.31
¶Zelotypia, quæ & obtrectatio.4. Tuſcul.27
zenonis cũ Academicis rixa. 9.epiſt.22.1
zenonis ſententiæ de ſapiente. pro Murena,56
zeno Dialecticam & Rhetoricã quomodo expreſſerit.Orat.61
zenonis dogmata de moribus & naturis per totum.1. Acad.50
zeno in ſola virtute beatã vitam ponit. 1. Acad.50.& 4.242
zenoni præter honeſtum nihil eſt in bonis.1. Acad.51.& 4.138
zenoni Aether ſummus deus.1. de nat. deorum,52.
zeno animũ tantũ complectitur, quaſi corporis expertes ſimus.4.Acad.252
zeno viſum, aſſenſum, comprehenſionem,ſcientiam,quo geſtu expreſſerit. 4.Acad.259
zeno ſine cauſa à Polemone præceptore diſſidet.4.de finib.5
zeno omnem vim loquẽdi in duas partes diuiſit.2.de finib.28
zeno verborum magnificentia delectatus.4.de finib.98
zeno quid de animo.1. Tuſc.31
zeno Eleates omnia perpeſſus eſt potius quàm conſcios indicaret.2. Tuſc.90
zeno Epicurus ineptus ſenex.3. Tuſc.67
zeno optimus vir.ad Attic.121.2
zeno,Stoicorum princeps,non tam rerũ nouarum inuentor quàm verborum. 3.de finib.7
zeno beatum eum dicebat qui præſentibus voluptatibus frueretur.3. Tuſcul.67
zeno à Philone Coryphæus Epicureorũ appellatus.1.de nat.deo.80
zeno animũ labi putat atque concidere, & ipſum eſſe dormire.2. de diuin. 178
zeno naturam diffinit eſſe ignem artificioſum.2.de nat.deo.81
zeno à Peripateticis nõ differt,niſi verborum nouitate.5. Tuſc.47
zeno nihil noui repperit,ſed emendauit ſuperiores immutatione verborum.4. Acad.32
zeno cum Pyrrhone & Ariſtone verbis tantum diſcrepat.4.de finib.98
zenonis opiniones multæ refutantur. 4.de finib.87
zeno naturalem legem, vim diuinã eſſe cenſet.1.de nat.deo.51
zeno Apollodorũ Syllũ cæteróſque figebat maledictis.1.de nat.deo.129
zeno Citticus ſeluena.5. Tuſc.49
zeno quid de Deo.1.de nat.deo.51
zeno Heſiodi theogoniam interpretans, tollit deorum cognitiones.1.de nat. deorum,52
zeno Socratem Atticum ſcurram, Chryſippum Cheſippum vocat.1. de nat. deorum,129
zeoo Eleæ in tormentis obijt.3.de nat. deorum,118
zeno Rhetoricam palmæ, Dialecticam pugno aſſimilat.2.de finib.28
zethi & Amphionis controuerſiæ apud Pacuuium.2.ad Heren.80
zethus Pacuuianus.2.de Orat.85
zeuxis Heracleotes pictor.2. de Inuentione,111
¶Zooarij.pro Flacco,13
zopyrus in Socratem.de Fato,16
zopyrus Phyſiognomos Socratẽ ſtupidum & bardum dixit,ibidem.
zopyrus hominũ mores naturáſque ex corporis aſpectu cognoſcere profitebatur,ibidem.
zopyrus quum in Socrate vitia notaret, ab illius amicis deriſus eſt.4. Tuſc.131

BIBLIOTECA ... ROMA

[illegible]